LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ	ԵՌԱՄՍԵԱԿ
Յրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւել երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՄԱՐՏ DIMANCHE 1 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3052

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՄՈՌԱՅԼ ԿԻՐԱԿԻ»Ն ԻՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՎ

Թերթերը կը գրեն թէ փէշթայի մէջ անձնասպան եղեր են 18 հոգի, իբրեւ հետեւանք հոգեկան փլուզման մը որուն պատասխանատուն է ... սիրահարական երգ մը, «Մոռայլ կիրակին»։

Ահաբեկ՝ այս համաճարակէն, հունգարական ոստիկանու – թիւնը արգիլեր է երգը, իսկ Փէշթայի արքեպիսկոպոսը հովուական թուղթ մը ուղղեր է, դարձի բերելու համար մոլորած հօտը։։

Անշուշտ պիտի ուզէիք իմանալ այդ չարաբաստիկ երգը, արձակ թարգմանութեամբ։

— «Քեզի սպասեցի երէկ, հարիւր ներմակ վարդերով։
Սպասեցի աղօթք մը հոգւոյս մէջ։
Սպասեցի մտալկիչ երազներով, կիրակի առտու մը։
Տխրութեանս կառքը վերադարձաւ առանց քեզի,
Այդ պահէն ի վեր բոլոր կիրակիներս մոռայլ են։
Արցունքներն են միակ ըմպելիքս, եւ տրտմութիւնը՝ հացս։
(կրկնել)։
Վերջին կիրակիս, ո՛վ սիրականս, դուն պիտի գաս ինծի։
Պիտի գտնես դագաղ մը, մահաքէմ մը եւ պատանք մը։
Դագաղը ծածկուած պիտի ըլլայ ծաղիկներով, ծաղկազարդ ծառի մը տակ։
Ես այնտեղ պառկած պիտի ըլլամ վերջին ճամբորդութեանս համար։
Աչքերս պիտի բացուին քեզ տեսնելու համար։
Բայց, մի՛ վախնար այդ աչքերէն։
Որովհետեւ ցոյն իսկ մահուանս մէջ ես պիտի օրհնեմ քեզ,
Իմ վերջին կիրակիս»։

Դարձեալ թերթերը կը գրեն թէ երգը Փարիզ փոխադրուած է, բայց փոխանակ անձնասպանութեան մղելու, գինի պարպել տուած է, «բաժակները լիքը – լիքը»։ Զեն ազդուած նոյն իսկ Փարիզի հաստատուած Հունգարները, որոնք միշտ վառ կը պահեն իրենց հայրենիքին յիշատակները, աշուղական երգերն ու եղանակները։

Իսկ Փէշթայի լուրերը կ'ըսեն թէ համաճարակը չէ դադրած տակաւին, հակառակ ոստիկանական արգելքին։

Երգին եղանակները կը շարունակեն չրջիլ բերնէ բերան, հոգ չէ թէ առանց նուագածուներու, թմրեցնելով չիղերը եւ դարձնելով գլուխները։

Զարը խափանելու համար, խորհրդատու դիւան մը կազմուած է անձնասպանութեան դէմ եւ ուրիշ զգուշութիւններ ձեռք առնուած են։ Բայց, «Մոռայլ Կիրակի»ն կը շարունակէ իր աւերը, իբրեւ նորագոյն արտայայտութիւն մը ժամանակակից բարքերու։

×

Մասնագէտներուն ձգելով ուսումնասիրել այս հոգեկան – պտոյտանական երեւոյթին պատճառները, բնազդաբար մեր աչքերը կ'ուղղենք դէպի հայկական միջավայրը։ Ու կը կարծենք տեսնել հայկական «Մոռայլ Կիրակի» մը, չատ աւելի վրդովիչ։

Բաղդատութիւնը կատարելով այլազանօրէն, չէ՞ք ընդունիր թէ թմրեցուցիչ երգի մը կամ եղանակի մը ազդեցութեան տակ, բազմութիւններ կը հալին, դէպի անձնասպանութիւն կը մղուին Արտասահմանի մէջ, այստեղ եւ ամէն տեղ։

Անձնասպանութիւն մը՝ բարոյական, որ կ'ամբաստանայ, կը ծաւալի տարուէ տարի, ամէնէն առաջ զարնելով երիտասարդութեան գլխուն։

Եթէ սիրահարական երգ մըն է որ պատանքներ եւ դագաղներ կը ցցէ սիրահալ Հունգարներու աչքին, կորել տալով անոնց կեանքի թելը, այստեղ ալ մոռայլ կամ ժժգոյն կամ ինքնագոհ տրամադրութիւնները չե՞ն որ նոյն աւերը կը գործեն։

Կրցա՞ծ էք, երբեք փորձա՞ծ էք հաշուել, թէ քանի հազարներ տարուէ տարի խաչ կը քաշեն իրենց գոյութեան վրայ, հետզհետէ թմրելով, ուծանալով, մեկուսանալով կամ խրտչելով հանրային կեանքէն։

Չենք ուզեր գործածել սովորական բառը,— այլասերում, որ այս անգամ ուղղակի կապ չունի մեր քննած հարցին հետ։

Այլասերման երեւոյթներ չէին պակսեր Թուրքիոյ կամ Կովկասի մէջ ալ, երբ կը գտնուէինք հայրենի հողին վրայ կամ անոր չուրջը։

Միշտ փոխաբերաբար խօսելով, գործօն կեանքէն քաշուելու, իր պատեանին կամ պատանքին մէջ ամփոփուելու համար ճարակն է որ կը մատնանշենք։

Եթէ անձնասպանութիւն չէ այս որ եւ է ժողովուրդի երիտասարդութեան համար, այն ատեն փնտռեցէք եւ գտէք բուն բառը։

«Մոռայլ Կիրակի» մը նստեր է հազարներու սրտին ու մտքին մէջ, բոլորովին տարբեր պատճառներով, բայց նոյն եղրակացութեամբ,— մեկուսացում կամ անհետացում՝ «Մաղկազարդ ծառի մը տակ»։ Եւ «աչքեր» որ թերեւս կ'օրհնեն քեզ, բայց կը բացուին միայն հանդիսաւոր առիթներու մէջ, կամ կը սիրեն մնալ կիսախուփ ...

Իսկ երբ նկատի առնենք՝ թէ մեր հանրային կեանքն ալ սրընթաց կը մաշի այս պողոտաներուն վրայ, իր բովանդակութեամբ, արտայայտիչներով կամ գործիչներով, պատկերը կը դառնայ շատ աւելի մռայլ։

Պարապներ եւ բացեր՝ որքան կ'ուզէք։

Ի՞նչպէս կը յուսանք լեցնել այդ բոլորը, եթէ ամէն մէկը իր «Մոռայլ Կիրակի»ն երգէ, առանց հետաքրքրուելու մնացեալով։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՇԻՆՔԻՆ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋ

Մէկ միլիառ ֆրանի վարկ Մոսկուայի

ԾԵՐԱԿՈՑՑՆ ԱՀ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱՑՆԷ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ

Կառավարութիւնը քաջալերուելով երեսփ. ժողովին վաւերացմանէն, անմիջապէս Ծերակոյտին քննութեան յանձնեց Ֆրանք-եւխորհրդային դաշինքը։ Կասկած չկայ թէ ան ալ պիտի վաւերացնէ։ Արտաքին նախարար Պ. Ֆլանտէն ուրբաթ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ծերակոյտին արտաքին գործերու յանձնաժողովին հետ, զանազան թիւրիմացութիւնները հարթելու համար։ Յետոյ ներկայացաւ Երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբին, քննելու համար նախկին նախարարի մը առաջարկը։ Այս նախարարը կը պահանջէ որ Ս. Միութեան վարկ մը տրամադրուած ատեն, կարգադրութիւն մը ըլլայ ցարական պարտքերու մասին, որոնց գումարը կը հասնի 75,000,000,000 ֆրանքի եւ որոնց փոխարէն որ եւ է վճարում չէ եղած. Պ. Ֆլանտէն բացատրեց թէ խորհրդային իշխանութիւնը նոր վարկ չի պահանջեր, այլ Ֆրանսայի գործարանատէրները եւ առեւտրական հաստատութիւնները կը խնդրեն օգնել իրենց, աւելցնելու համար արտադրութիւնները, ապահովելով իրենց առնելիքները։ Այս առթիւ խոստովանեցաւ թէ յոյս չկայ որ եւ է կարգադրութիւն ապահովելու հին պարտքերու մասին։ Ելմտական նախարարը բացակայ ըլլալով, առեւտրական նախարար Պ. Պոնէ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց առաջադրուած վարկի մասին, որուն գումարը պիտի ըլլայ մէկ միլիառ Ֆրանք։ Իր կարծիքով դիւրին է տրամադրել այս գումարը, քանի որ կառավարութիւնը անոր եռապատիկը ստացաւ Լոնտոնէն։

Ֆրանսայի գործարանատէրները կ'ուզեն որ կառավարութիւնը երաշխաւորէ այդ վարկին 80 առ հարիւրը, 800,000,000 ֆրանք, իսկ մնացեալ 200,000,000ը իրենք պիտի ճարեն։ Վարկը պիտի տրուի կարճ կամ չափաւոր պայմանաժամով եւ այստեղ պիտի ծախսուի, մեծ մասով զինուորական պիտոյքներու համար։ Առեւտրական նախարարը հաւաստեց թէ Ս. Միութիւնը մինչեւ հիմա կատարած է իր արտաքին բոլոր յանձնառութիւնները եւ թէ կառավարութիւնը բան մը չի կորսնցներ երաշխաւորելով նոր վարկը։ Այս առթիւ յիշեց թէ նմանօրինակ վարկեր տրամադրուած են Պուլկարիոյ (15 միլիոն Ֆրանք), Ճունաստանի (11 միլիոն), Ռումանիոյ (157 միլիոն), Եուկոսլավիոյ (168 միլիոն) եւ Թուրքիոյ (38 միլիոն)։ Կ'ըսուի թէ այս վերջինը (Թուրքիա) բանակցութիւններ կը կատարէ նոր վարկի մը համար, որ պիտի ծառայէ զինուորական նպատակներու։

Վիճաբանութեանց ընթացքին, նախկին նախարար Պ. տը Մոնզի տեղեկութիւններ հաղորդեց 1927ի բանակցութեանց մասին։ Այն ատեն Ռուսերը առաջարկեր էին տարեկան 40 միլիոն Ֆրանք վճարել, մինչեւ 62 տարի, իբրեւ հատուցում ցարական պարտքերու պահանջատէրերուն։ Բայց այսօր յոյս չկայ այդքան նպաստաւոր պայմաններ ձեռք բերելու։ Ի վերջոյ յանձնարարուեցաւ ընկերվարական երեսփոխան Պ. Վէնսան Օրիոլի, որպէս զի տեղեկագիր մը պատրաստէ։ Նախկին նախարար Պ. Լաֆէռի կը սպառնայ հրապարակային վիճաբանութիւն յարուցանել երեսփ. ժողովին մէջ, եթէ գոհացում չտրուի իր պահանջին՝ հին պարտքերու մասին։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ԳՐԱԻԵՑԻՆ ԱՄՊԱ ԱԼԱՃԻՆ

Լուծելով 1895ի պարտութեան վրէժը

ՁԱՄԲԱՆ ՀԱՐԹՈՒԱԾ Է ԴԷՊԻ ՏԷՍԻԷ

Իտալական բանակը նոր յաղթանակ մը տարաւ փետր. 28ին, գրաւելով ամեհի լեռ մը, Ամպա Ալաճի (կամ Ալակի), որ ունի 12,000 ոտք բարձրութիւն եւ ճամբան կը բանայ դէպի Տէսիէ։ Այս յաղթանակը ունի նաեւ բարոյական նշանակութիւն, որովհետեւ այնտեղ էր որ Մենելիք ջախջախեց իտալական բանակը, 1895ին։

Նոր յաղթանակը մեծ խանդավառութիւն պատճառեց Իտալիոյ մէջ։ Տակաւին յայտնի չէ թէ յաղթանակը ճակատամարտ ո՞վ չահուած է, թէ Հապէշները լքած են լեռը։ Մուսոլինի մանաւորապէս գոհ է որ սրբուեցաւ 1895ի եւ 1896ի պարտութեանց վրէժը։ (Այն ատեն Իտալացիները զոհ տուին 14,000 հոգի)։

1895ին Ամպա Ալաճիի կռիւը վարեց հազարապետ Թոզէլլի, 2350 բնիկ զինուորներով եւ 22 իտալացի սպաներով։ Այս ջոկատը իբրեւ յառաջապահ ձգուած էր դէպի Աչիանկիի լիճը տանող ճամբուն վրայ, ուր Մենելիք 35,000 զինուոր համախմբած էր։ Իտալացի զօրավար Արիմոնտի կը գտնուէր Մաքալէ, 2500 զինուորներով, Զօր. Պարաթիէրի Ասիկրաթը գրաւած էր 5000 զինուորով։ Հազարապետ Թոզէլլի լուր առած էր իր թէ Զօր. Արիմոնտի օգնութեան պիտի հասնի, բայց վերջին պահուն յանձնարարուեցաւ պարպել իր յառաջապահ դիրքը։ Թոզէլլի չստացաւ այս հրամանը եւ միշտ օգնութիւն սպասելով, կռիւի բռնուեցաւ Հապէշներուն հետ որոնք տասնապատիկ աւելի զօրաւոր էին։ Ճակատամարտը տեւեց վեց ժամ։ Թոզէլլի պաշարուած էր իր 2500 զինուորներով, բայց կռուեցաւ քաջաբար, եւ ջոկատին նահանջը ապահովելէ յետոյ, յուսահատական փորձ մը կատարելով, սպաննուեցաւ 18 սպաներու հետ։ Հապէշ հրամանատարը, ռաս Մաքոնէն, գնահատելով Թոզէլլիի քաջութիւնը, Իտալացինե-

Ճափոնի վերջին դեսպեռուն գոները

Ելմտական նախարար Թաէհաշի, սպաննուած

Ծովակալ Օկատա, վարչապետը, որ ողջ գտնուեցաւ վերջին պահուն։

րուն յանձնեց անոր դիակը։ Այս պարտութիւնը առաջինն էր չարք մը ձախողանքներու, որոնք յանգեցան Ատուայի ճակատամարտին (1896)։

Իտալական թերթերը կը չեշտեն թէ փաշական իշխանութիւնը կրցաւ հինդ ամսուան մէջ մարքել այդ պարտութենից արատը։ Զինուորական յաղթանակին հետ, թերթերը տնտեսական յաջողութիւն մըն ալ աւետեցին. ծանուցանելով թէ այսուհետեւ 20 առ հարիւր ալքոլ պիտի խառնուի Իտալիոյ մէջ գործածուած կազոլինին։ Ըսել կ'ուզեն թէ կարելի եղած է ճար մը գտնել, քարիւղի եւ ուրիշ ներածելի վառելանիւթերու պակասը լրացնելու համար։

*** Վերջին հեռագիրներու համաձայն, կատաղի ռմբակոծութիւն մը տեղի կ'ունենայ երկու ճակատներու վրայ, իտալական օդանաւերու կողմէ։ Իսկ ռաս Այալու կը ծանուցանէ թէ յաղթանակ մը տարած է Աքսումի մօտ, սպաննելով հինգ հազար հոգի։*

Ճափոնական ապստամբութիւնը կը վերջանայ

Զինուորական դիկտատուրա կը պահանջեն

Խիստ դրաքննութիւն հաստատուած ըլլալով Ճափոնի մէջ, հակասական լուրեր իրարու կը յաջորդեն։ Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, բանակցութիւնները դեռ չեն վերջացած ապստամբներուն հետ, որոնք ամրացած կը մնան իրենց գրաւած չէնքերուն մէջ։ Ապստամբներուն միացած են ուրիշ զօրագունդեր ալ եւ զինուորական դիկտատուրա կը պահանջեն, նախադահութեամբ Զօր. Արաքիի։

*** Վերջին լուրերու համաձայն, կայսրը հրաման տուած է բոլոր հեռացնել ապստամբները, իրենց գրաւած չէնքերէն։ Սպաներու եւ զինուորներու մեծ մասը անձնատուր եղան կայսր. անձնապահ գունդին։ Կայսրը ինք արձակած ըլլալով հրամանը, չի կարծուիր որ դիմադրութիւնը երկար տեւէ։ Որոշ պայմանաժամ տրուած է այս հրամանին գործադրութեան համար։ Բոլոր ապստամբները զինաթափ եղած են։ 18 հոգի անձնասպան եղան բուն հրամանի։*

Վանի երկաթուղին

Վանի երկաթուղիին անցնելիք վայրերը որոշուած են հետեւեալ կերպով.
— երկաթուղին էլազիզէն պիտի երկարի Բաուր, անկէ Ճապաղջուր եւ Մուշ ու Մուշի դաշտը կտրելէ վերջ պիտի հասնի Վանի լիճին արեւմտեան անկիւնը եւ լիճն եղերքը քերելով մէջ։

պիտի հասնի Վան եւ մինչեւ սահմանը։

Որոշուած է հինել նաեւ Տիարպէքիր - Սղերդ գիծը։ Այս երկու գիծերը երկաթական նոր տարիին պիտի բանկսին հինուիլ։ 1936ի պիւտճէին ցոյց տուած կարելիութեանց սահմանին

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՂԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

48 ԱԼՃԵՐԻԱՑիՆԵՐ ձերբակալուեցան մօտակայ արուարձանի մը, Տրանսիի մէջ, ամբաստանուելով թէ գործազրկութեան նպաստ կը ստանային խարդախութեամբ եւ երկար առենէ իվեր։ Կ'ըսեն թէ մինչեւ հիմա 600,000–700,000 ֆրանք վճարուած է այս Արաբներուն։ Գլխաւոր պատասխանատուն է Մուհամմէտ Կէթթաֆ, որ թաղապետական պաշտօնեայ եղած էր, առանց հպատակ ըլլալու, եւ չոայլ կեանք կը վարէր։ Իր գործերէն մէկն էր պահակներ ճարել քաղաքական միթինգներու առթիւ, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ (Տրանսիի քաղաքապետութիւնը ընկերվարականներուն ձեռքն է)։ Այս պահակները յետոյ կ'արձանագրուէին իբրեւ գործազուրկ եւ կանոնաւորապէս կը ստանային օրական 9 ֆրանքը։ Թերթերը կ'ըսեն թէ նպաստընկալներէն մէկը բանտէն նոր ելած էր, թէ ուրիշ մը սրճարան կը բանեցնէ եւ իր սպասուհին ալ արձանագրած էր եւն.։ Այլակողմեան թերթերը անխնայ կը չահագործեն այս գայթակղութիւնը։

12 ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՂԱԳ ՄԸ, ՄՈՒՇԵՂ ՍԱՀԱԿեԱՆ, ինքնաշարժին տակ մնաց Առնուվիլի մէջ, ուրբաթ իրիկուն։ Ներգ տղան անիւներուն տակ չախչախուած ըլլալով, մահը վայրկենական եղաւ։

ՇԱՐԺԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻՂ մը անխուսափելի կը հա –

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

«Ծաղրախոս» (Կյա մեր ժամանակներում)

Ա. «ԱՐՄԱՆ ՍՈՒՐՄԱՆ»

Ինչպես հայտնի է ընթերցողին, Ծաղրախոսը ստեղծագործական ճգնաժամ է ապրում։ Ծաղրախոսի ստեղծագործական ճգնաժամի պատճառները շատ են։ Ծաղրախոսը ոչ միայն ստեղծագործական ճգնաժամ է ապրում, այլև ֆինանսական ճգնաժամ։ Ծաղրախոսի ֆինանսական ճգնաժամի պատճառները նույնպես շատ են։ Ծաղրախոսի ստեղծագործական ճգնաժամի պատճառները ֆինանսական ճգնաժամի պատճառներն են, իսկ ֆինանսական ճգնաժամի պատճառները ստեղծագործական ճգնաժամի պատճառներն

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ (1913—1923)

ՓԱՄՖԻԼՈՎ

Ինչպես արդեն ասել ենք, մեր ժողովուրդը միշտ ձգտել է դեպի լուսավորություն, դեպի գիտություն, դեպի կրթություն։ Ինչպես ամեն մի ժողովուրդ, այնպես էլ մեր ժողովուրդը ունեցել է իր լավագույն զավակները, որոնք ամեն կերպ ձգտել են ժողովրդի մեջ տարածել գիտություն, կրթություն։ Այդ ազնիվ զավակների թվում է նաև Ալեքսանդր Փամֆիլովը։ Նա ծնվել է 1870 թվին Ղարաբաղի նահանգի Ջրաբերդ գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում։ Նրա հայրը եղել է գյուղացի։ Ալեքսանդրը սկզբնական կրթությունը ստացել է Ղարաքիլիսայի ծխական դպրոցում։ Ապա նա ընդունվել է Ներսիսյան դպրոցը, որտեղ ավարտել է ութ դասարան։ Ներսիսյանում Փամֆիլովը ընկերացել է Ավետիք Իսահակյանի, Հովհաննես Թումանյանի, Ստեփան Զորյանի, Գրիգոր Զոհրապի, Ռուբեն Զարդարյանի, Ռուբեն Սևակի, Ռուբեն Սևակի եղբայր Գևորգ Սևակի և ուրիշների հետ

մարուի Փարիզի մէջ, իբրեւ հետեւանք զանազան տրտունջներու։ Բայց եւ այնպէս բանակցութիւնները կը շարունակուին։

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԳԱՆԳԱՏՆԵՐԸ քննուեցան երեսփ. ժողո – վի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ։ Այս առթիւ ընկերվարական ե – րեսփոխան մը պահանջեց ոչ միայն կօշկակարները պաշտպանել օտար (չեխական) գործարանատէրներու մրցակցութեանց դէմ, այլ եւ շաբաթական աշխատանքը վերածել 40 ժամուան եւ նուա– զագոյն ժամագին որոշել։ Ժողովը մերժեց։

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵՆԷՆ մէկ միլիոն չահած էր գինե – վաճառ մը, բայց մերժած ըլլալով վճարել իր յաճախորդներուն բաժինը, տարի քաշուեցաւ։ Գինեվաճառը 2000 բաժեհնտոմս տը– ւած էր իր յաճախորդներուն, իբրեւ պարգեւ ...

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «եգիպտացի» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, 2 մարտ երկուշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 32 Ave. des Gobelins-ի վերնայարկը։

Օրակարգ՝ Չեկոյց կոմիտէի եւ ընթացիկ հարցեր։

ԱԼՖՈՒՎԻԼԻ Ս. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ենթակոմիտէի ընկ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, 1 մարտ կէս օրէն վերջ ժամը 2ին, Հայ Ակումբին մէջ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՄՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին
Sociétés Savantesի *մեծ սրահին մէջ,*
8 rue Danton, *մէթրօ* **St. Michel** *կամ* **Odéon**
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Մախքերու մասնակցութիւն՝ 2 ֆրանք։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ
Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէի կողմէ
15 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ, Գարակէօզեանի սրահին մէջ
46 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի «Դրօշակ» գրադարանի կողմէ
Մարտ 8ին
կը ներկայացուի «ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ»
կը խնդրուի կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը։

Թէյասեղան

Հայ Երիտասարդաց Ակումբին կողմէ, 1 Մարտ կէս օրէ վերջ ժամը 4·30ին
86 Bld. Haussmann (*մէթրօ* **Opéra**)
Ներկայ կ'ըլլայ հայ երիտասարդ գրագէտ H. TROYAT, *որ զնահատուած է ֆրանսական մտաւորականներու կողմէ։*
Մասնակցիլ փափաքողները պէտք է դիմեն մինչեւ փետր. 28 V. Tahmazianի 30 rue Chevel, փարիզ 19։
Մասնակցութեան համար 5 ֆր.։

Պարահանդէս ցերեկոյթ

8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 9
Salle D. C. A. rue Jean-Jaurès, *Առնուվիլ*
կազմակերպուած Հ. Մ. Մ. Տիկնանց Միութեան կողմէ
ի նպաստ գպրոցին
Կը մասնակցին՝ Սիփան—կոմիտաս երգչախումբը
եւ եփրատ նուագախումբը։
Մուտք՝ 3 եւ 5 ֆր., պարգեւաբաշխութեան մասնակցելու իրաւունքով։
Հաղորդ. միջ.— Շոգեկառք ժմ. 12, 09 եւ 1.27, իջնել Վիլիէ լը Պել կոնէս։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՀԱՋԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
7 մարտ շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Trianon Dancingի *սրահներուն մէջ, փլաս Վոլթէռի մօտ։*

ՀՐԱՒԷՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԲՈԼՈՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

—o—

Հայրենակիցներ,

Նկատի ունենալով գաղութիս մէջ ի յայտ եկող ճասարակական գոր– ծերու տագնապը, միուԹեանց ան– կերպարան եւ իրերամերժ վիճակը, յետ խորհրդակցական ժողովի մը ձիւզ միուԹիւններու՝ թարձր Հայքի թալուի, Աւտսիոյ, Ուրֆայի եւ Չմշ– կածագի հայրենակցական միու– Թեանց ներկայացուցիչները, որոշե– ցին կոչով մը հրաւիրել բոլոր միու– Թիւնները միջհայրենակցական ժո– ղովի մը, գործակցաբար ստեղծելու կեդրոնական մարմին մը։ կը խնդրենք բոլոր միուԹիւններէն ի– րենց ներկայացուցիչը դրկել 1 մարտ կիրակի կէս օրէ ետք ժամը 3ին, 5 Bld. Dugomier, Brasserie Pigaleիմէջ կայանալիք միջհայրե– նակցական ժողովին։

Ադ ժամեայ ցանկնախումբ

Շնորհաւորութիւն

Մարսէյլի Հայ կաւատորներու եւ մարտիկներու միուԹիւնը իր սրտա– գին խնդակցուԹիւնները կը յայտնէ Օր. Մանուշ Մարտիրոսեանի եւ պ. Գեղամ Շահիրեանի, իրենց նշանա– խօսուԹեան առԹիւ։

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
28 փետր. — 5 Մարտ
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
M. Chevalier
dans
La Veuve Joyeuse
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարուԹիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
28 փետր.— 5 Մարտ
երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
Le Comte de Monte-Cristo
Version parlante
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարուԹիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՕՓԷՐԱՑԻՆ ՄԷՋ

Այսօր, ցերեկոյԹին (**Matinée**) *կ'երգէ Տիկին* **Maryse Terzi** (*Թէրզի– պաշեան*), *կարեւոր բաժին մը ունենալով «Թավալիէրա ՌուսԹիքա– նա»ի մէջ։*

ՀԱՑ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

3 Մարտ, երեքշաբԹի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական Քոն– սերվաԹուարի շէնքին մէջ, 26 Ավընիւ մը Թօքիո
Պ. ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ պիտի դասախօսէ
եգիպտուԹեան մէջ ազատ արուեստներու դերին մասին (վերջին մաս)։
Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին։

ՖՐԱՆՑ ՎԵՐՖԷԼԻ *գեղարուեստական լուսանկարները կը Ֆախուին հատը 10 ֆրանքէն* **Photo-Arax-Henry**ի *մօտ,* **31 Bld. Raspail, 7e. Tél. Laitre 76-39.**

ՍԱԿԱՒԱԳԻՒԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈԻԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼ

ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ

Հեղինակ ՖՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ *Թարգմ. ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ*
2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 էջ, հեղինակին նկարով
Գինն՝ երկու հատորի 70 ֆրանք։
Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՄԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)
Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՇԵՒՏԱՆՈՑ
ԼՈՒՏԵՐ ՖԷՆԷՐԾԵԱՆ
24, Av. de la Porte d'Italie, մէթրօ Փորթ ս'Իթալի
Կ'ըստանձնենք ելեքտրական, կազի, ջուրի զետեղման աշխա– տանքներ չափաւոր գիներով։
Կը հինենք լուսաւոր եւ պարզ գեղեցիկ նշանատախտակներ։
Եկէք տեսնելու մեր նմոյշները զաղափար կազմելու մեր գիներու ժամանակութեան մասին։

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՃԱԽՈՐԴ
ԵՔԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,
Ձեր յաճախորդներուն Թիւը աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
Դիմեցէք՝

TANNERIE DE LA DEULE
9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.
Tél.: ARChive 05-86

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ՏՆՕՐԷՆՆ Է
Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ

որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով։
Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը դրկուի *Contre remboursement*ով։

29 ՓԵՏՐՈՒԱՐԷՆ (ԿԱՄ 31 ՄԱՐՏԷՆ) ԱՌԱՋ

Վաճառականները, ճարտարագործները, արհեստաւորները եւ բոլոր հարկատուները պարտաւոր են Հարկատուաց վարչութեան հաղորդել իրենց տարեկան հասոյթը, այլապէս կ'ենթարկուին տուգանքի։

CABINET PARMAC*ի սպասարկութեան բաժանորդները մտա– հոգութեան որեւէ պատճառ չունին այդ ձեւակերպութիւններուն համար, որովհետեւ իր մասնագէտները կը հոգան իրենց այնմէնէ պարագաներուն մէջ, որոնք կապ ունին Հարկատուաց վարչութեան հետ,— տարեկան հասոյթի յայտարարութեանց խմբագրութեան եւ հաղորդում, ճշդումներու անձամբ մասնակցու– թիւն, արդարացման հաւատար խորհրդակցութիւն։*

CABINET PARMAC*ի բաժանորդները կրնան վստահ ըլլալ թէ պաշտպանուած են ելմտական վարչութեան որեւէ մէկ դիտո– ղութեան դէմ։*

*Տարեվերջի հարկային ձեր յայտարարութիւնները խմբագրել տուէք CABINET PARMAC*ի *սպասարկութեան մէջ, այս ձեւով կը կատարէք աւելորդ տուրքերու խնայողութիւն մը։*

*Դիմեցէք CABINET PARMAC*ին *ամենայն վստահութեամբ։ Այսօր իսկ պահանջեցէք տեղեկութիւններ CABINET PARMAC*ի *սպասարկութեան եղանակներուն մասին։ PARMAC, 28 Bld. de Strasbourg, Paris (10), Tél. Botzaris 17—64։*

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **ՄԱՒԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի
արագօրէն եւ մեծ խնամքով։

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale.
159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ուղղակի ներածում Թուրքիայէն, ցունաստան եւ Պուլկարիայէն
Maison AZIZIAN FRÈRES
25 Rue Bergère (*բակին մէջ*), *Փարիզ* (9)
Մէթրօ Pelletier եւ Cadet
Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 7.
Շաբաթ մինչեւ 5, իսկ կիրակի օրերը փակ է։
Ցորգելի հայրենակիցներէն կը խնդրուի այցելել մեր նոր բացած մԹերանոցը, անձամբ ծանոգուելու համար մեր ապրանքնե– րու ընտիր տեսակին եւ գիներու ժանուԹեան։
Արագ սպասարկուԹիւն Livraison à domicile

ՓՆՏՐԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒ ՄՕՏ
"ՄԵԼՔՈՆ"
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԱՆՈՒՇԵԼԷՆՆԵՐԸ
ՐԱՀԱԹ - ԼՕՔՈՒՄ իր զանազան տեսակներով, ԹԱՀԻՆ - ՀԵԼՎԱ (կաղինով, շոքոլայով եւ վանիլայով), ԲԻՇՄԱՆի - ՀԷԼՎԱ (cheveux d'ange), *ԲԵՐԿԱՄՈԹ եւ ԱՔԻԹԷ շաքարներ, ԲԱՔ– ԼԱՎԱ, ՔԱՏԱՅԻՖ եւայլն. ինչպէս նաեւ իր գործարանին մէջ պատրաստուած առաջնակարգ ԹԱՀԻՆ։*
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
4, Rue des Pavillons - Paris (20)
Tél. MEN. 50-47 **Métro: Place de Fêtes.**

MAGHREB
Café-Bar
Restaurant
Marocain
ՏՆՕՐԷՆ
ABD-EL-KRIM

(ՔԷվանչիստ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ (ուտի) ՀԱՅԿ
10, Rue de Lanneau, PARIS (5e)
Tél. : Odéon 16-58 — Մէթրօ Սեն Միշել
Ամէն երեկոյ ժամը 7—12 արեւելեան նուագ *քէվանչիստ ՅՈՎ. ՀԱՆՆԷՍԻ, ուտի ՀԱՅԿի*, եւ մասնակցութեամբ եգիպտացի երգիչ *ՇԵՐԻՖԻ*։ Հաճելի միջոցառում ուր պիտի լսէք արեւելեան ձեր սիրած եղանակները։
Մէկ այցելութիւնով պիտի ըլլաք մեր տեւական յաճախորդը։
ՁԱՓՕՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ

ԵԹԷ կը փափաքիք որ ձեր հանդէսները շահաւոր ըլլան, դիմե– ցէք նախօրօք հայկական *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբին։
Նշանաւութիւններու, հարսանիքներու, երեկոյԹ-պարահանդէսներու մէջ կը նուագէ ձեր սիրած հայկական, կովկասեան, եւրոպական եղանակները եւ Թանկ արժէԹին։ Նուագախումբը ունի իր նոր տարազները։
1936 տարուան ընԹացքին հրաւիրեցէք մեզ մէկ անգամ հա– մոզուելու համար։ Մատչելի գիներ բաղդատմամբ ուրիշ նուագա– խումբերու։
Պայմանագրուելու համար, *15* օր առաջ, դիմել դեկավար
ՏԻԳՐԱՆ ՕՇԱՄԱՆԵԱՆ 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓՕՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՓԱՒԹ ՓՈՍԹԱԼ՝ 12ը 25 ֆրանք։ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու մաս– նագիտութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի 12ը *125* ֆրանք։
Carte d'identité նկարներ՝ *12* հատ *10* ֆր., *6* հատ 7 ֆր.։

ՏՕՒԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)
մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸ
Ճաշարան ՅԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 73
Ազնիւ կերակուր եւ ուրախալի խնամուած վերակացութիւն։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԱՑԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՄԱՐՏ MARDI 3 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3053

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՆԻՍԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՋԻ ՈՒՂԵՑՈՑՅ

Բաբի լուր մը պիտի կարդաք այսօր, քիչ անդին։

Ամսէ մը հայրենակիցներ խօսքէն գործի անցնելով, յաջողեր են սրբել արատ մը, որուն չար ոգին Մարաէյլի Թուրք հիւպատոսը կապած էր, եւ մեղսակիցները՝ երկու Հայեր ու Հրեայ մը։

Պատմութիւնը գիտէք արդէն։

Այս մարդիկը լսելով որ Նիսի Հայերն ալ կը մասնակցին ի պատիւ քաղաքապետ-երեսփոխան Պ. Մէտրսէնի ծրագրուած մեծարանքին, իրենց գաղութի (folonի), ասդին անդին կ'իյնան եւ ի վերջոյ կը յաջողին «գաղութ»ը վերածել անհատի։

Այդ արատն է որ կը մաքրուի։ «Էքլէռէօր տը Նիս»ի խմբագիրը չերմ համակրութեամբ կը լսէ տրուած բացատրութիւնները եւ կը բարեփոխէ արձանագրութիւնը, նշանակելով «Լա Փօփիւլասիօն»։

Թէեւ «քօլօնի»ն բուն բառն էր, բայց երեւի թերթին խմբագրութիւնն ալ ուզեր է միջին ճամբայ մը գտնել, ըսի – ըսուներըը կարճ կապելու համար։

Ամէն պարագայի մէջ, «լաւ է ամէն բան որ լաւ կը վերջանայ»։ Երբ ուզածդ չես կրնար ընել, կրցածդ կը փորձես։

Այս առթիւ, մեր թղթակիցը նոր եւ զարմանալի բաներ կը պատմէ ամբողջ անցուդարձի մասին։

Երբ Նիսի մեր Ֆրանսացի պաշտօնակիցը մեծարանքի ծրագիրը կը յղանայ եւ կը հաղորդէ օտար գաղութներուն, բաւական կը վարանի, կարդը Հայերուն եկած ատեն։

Տեղեկութիւն չունենալով հայկական կազմակերպութեանց մասին, կը դիմէ իր հայ բարեկամին, Պ. Մ. Մատթէոսեանի, եւ կը պարզէ խնդիրը։ Այս վերջինն ալ իր կարգին կը դիմէ Բարե – գործականի ջոջերուն եւ անոնց չրջապատին, որոնք իրեն պաշտօն կը յանձնեն դրամ հաւաքել եւ գործերը վարել։ Մինչդեռ ընտրեալը որ եւ է պաշտօնական հանգամանք չունէր։

Այս բոլորը տեղի կ'ունենան սրճարանի մը մէջ եւ ժողովուրդը կամ ազգ. որ եւ է մարմին կը մնան բոլորովին անտեղեակ, մինչեւ Մարսէյլի Թուրք հիւպատոսին միջամտութիւնը եւ «Յառաջ»ի յայտնութիւնները։

Մնացեալը գիտէք։ Անցեալ չաբթու, սրտցաւ Հայրենակից – ներ կը տեսակցին Պ. Մ. Մատթէոսեանի հետ եւ կը բացատրեն խնդիրը։ Մարդը չի ծածկեր իր յանցանքը եւ կը հաւանի ժողով մը գումարել, հրաւիրելով նաեւ «Յառաջ»ի թղթակիցը։

Երկրորդ «զարմանալի»ն կը պատահի այդ ժողովին մէջ, ուր պատասխանատուն յարձակման կ'ենթարկուի ներկայ չոջերուն կողմէ, եւ կ'որոշուի պատուիրակութիւն մը ղրկել «Էքլէռէօր տը Նիս»ի խմբագրութեան, ընկերակցութեամբ Պ. Մ. Մատթէոսեանի։ Ու կը կատարուի սրբագրութիւնը։

Ահա թէ ի՛նչ բարերար հետեւանքներ կ'ունենայ խորհրդակցութեան եւ գործակցութեան տարրական փորձ մը։ Այն ալ պատահական։

Մեղի համար Նիսի խնդիրը տեղական – պատահական հարց մը չէ, այլ ախտանիշ մը։

Ամէն անգամ որ առիթ ունեցանք չօշափելու այս խնդիրը, պարտք սեպեցինք բացատրել թէ՝ միչտ պիտի պատահին այդպիսի անհամութիւններ, քանի կը տիրէ այս անկերպարան եւ անիշխանական վիճակը։

Արդարեւ, միայն Նիսի գաղութը չէ որ «պաչըպօղուք» վիճակը կը ներկայացնէ, դուռները բաց Թողլով յայտնի կամ գաղտնի դատապրութեանց առջեւ։ Եւ ուրախ պէտք է ըլլալ որ Նիսը չուտ աթոռեցաւ ու չարժեցաւ, արժանի դասը տալով հայ կամ Թուրք խառնակիչներուն։

Բայց միչտ այսպիսի պատահականութեա՞նց պիտի ապաւենք, մեր ներքին գործերը վարելու եւ մեր ազգային գիտակցութիւնը ապացուցանելու համար։

Ահա տասը տարի է որ այս Թերթը ազդարարութիւններ կ'ուղղէ, որպէսզի սթափինք եւ կարգի դնենք մեր տունը։

Նոյն ազդանշանը՝ տասը տարի անընդհատ.— ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Ի՞նչպէս կարելի է ապահովել այս տարրական պահանջը, երբ չունինք միացեալ ղեկավարութիւն, պատասխանատու գլուխ մը այս կամ այն գաղութին մէջ։ Երբ ափ մը մարդիկ սրճարանի մը անկիւնը Թուրք խաղացած ատեն, կրնան որոշումներ տալ յանուն Համայնքին....

Ողբերգութեան մէկ երեսը միայն կը ներկայացնէ անգլուխ կիպրացիները։ Ունինք նաեւ միւսը, բազմագլխանի ղեկավարութիւնը, որ նոյնպէս տուն կը քանդէ։

Իրականին մէջ, երկու երեւոյթներն ալ հետեւանք են միեւնոյն դժբախտութեան,— կազմակերպութեան պակաս, կամ պատուոր կազմակերպութիւն։

Կորնչացած ըլլալով պարտականութեան եւ պատասխանատուութեան զգացումը, մեր գաղութները—և յատկապէս Ֆրանսան— վերածուած են անտէր ձիարձակարանի մը, ուր առտուն կանուխ արթնցողը իր ձին կամ ջորին կը խաղցնէ։

Անպատճառ չարամտութեամբ չէ որ կը չարժին չատ մը գործիչներ կամ երեւելիները կամ օրկաններ։

Բայց որովհետեւ կը գործեն ինքնագլուխ, առանց իրաւունք եւ օրէնք յարգելու, հետեւանքը նոյնքան վնասակար կը դառնայ, որքան եթէ դիտակցօրէն խարդախութիւն կատարէին։

Կուտ եւ հասուն կազմակերպութիւն,— ահա միակ ուղեցոյցը, թէ մեր ներքին գործերը դիտակցօրէն վարելու եւ թէ գաղութներու ինքնապաշտպանութեան խարիսխը զօրացնելու համար։

Եւ յետոյ աւելի սերտ կապ՝ տեղացիներու հետ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԹՕՎՊԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱԿՆԵՐ ՋԱԽՋԱԽՈՒԱԾ

Ներկայ պատերազմին ամենամեծ յաղթանակը

40,000 ՍՊԱՆՆԵԱԼ, ՎԻՐԱՒՈՐ ԵՒ ԳԵՐԻ

Ամպա Ալաճի լերան գրաւումէն վերջը, իտալական բանակը ջախջախիչ յաղթանակ մը եւս տարաւ փետրուար 29ին։ Հիւսիսային ճակատի բանակը պաշարեց Ռաս Քասայի եւ Ռաս Սէյումի բանակները, Թամպիէնի լեռներուն մէջ եւ յաղթեց կատաղի ճակատամարտէ մը վերջը։ Ռաս Քասայի բանակը խորտակուեցաւ ցիր ու ցան եւ անմիջապէս լուր տարածուեցաւ Թէ Հապէշ հրամանատարը անձնասպան եղած է։ (Հապէշները կը հերքեն)։

Իտալացիները վերջնապէս ոչնչացած կը նկատեն այդ բանակը, անոր կորուստները հաշուելով 40,000 սպանեալ, վիրաւոր եւ գերի։ Ներկայ պատերազմին ամենամեծ յաղթանակն է այս եւ կը զուգադիպի Ատովայի առաջին ճակատամարտի քառասնամեակին։

Վերջին չաբաթներու ընթացքին, Իտալացիները գրաւելով Ամպա Արատամը, խորտակեցին զինուորական նախարարին՝ Ռաս Մուլուկէթայի բանակը, որուն Թիւը կը հասնի 60–80,000ի։ Սէյումի եւ Քասայի բանակներն ալ կը հաշուեն 35 – 40,000։ Այսօր–վաղը կը վերջանայ Թամպիէնի ճակատամարտը եւ եթէ տրուած տեղեկութիւնները ճիշդ են, հապէշական 100,000նոց բանակ մը ոգեմաղաչուէն քշուած կ'ըլլայ։ Հարաւային ճակատին վրայ, Զօր. Կրացիանի չատոնց կազմալուծեց Ռաս Տէսթայի բանակը, 40,000 հոգի։

Երբ նոր ծագեցաւ պատերազմը, կ'ըսէին Թէ Եթովպիոյ կայսրը կրնայ զէնքի տակ առնել մէկ միլիոն զինուոր։ Բայց ի – տալիոյ վերին հրամանատարութիւնը 350,000 կը հաշուէ Թշնամի բանակը։ Արդ, հինգ ամսուան ընթացքին Իտալացիները յաջողեցան պարտութեան մատնել արքայից արքայի բանակին մէկ հինգերորդը։

Ռաս Քասայի եւ Ռաս Սէյումի բանակները անցեալ դեկտեմբերին փորձեցին ճեղքել իտալական ճակատը, յարձակելով Ապպի Ատոի դիրքերուն վրայ եւ Թամպիէնի չրջանը կը մնային այդ օրէն իվեր, չկարենալով նահանջել։ Երբ Իտալացիները գրաւեցին Կէլայի հովիտը, Հապէշներու ճակատագիրը կնքուած էր։ Իտալացիները աքծանի մէջ ձգեցին Թշնամին։

Կիրակի օր, 1 մարտ, հոգեհանդիստ կատարուեցաւ ոգեմաղաչին վրայ եւս գործունէութիւն կը տիրէ, Ատիս – Ապէպայի գիծը գրաւելու եւ հիւսիսէն իջնող բանակին միանալու համար։ Եթովպիոյ կացութիւնը այնքան ծանր է որ այլեւս անխուսափելի կը համարուի կայսեր հրաժարումը։

Մարաջախտ Պատոյլիո կը չարունակէ իր յառաջխաղացութիւնը, վերջնապէս ցրուելու համար հապէշական ուժերը։ Իտալական առաջին բանակը յառաջ կը խաղայ դէպի Աչանկի լիճը, երկրորդը գրաւած է Տանաքիլի անապատին չրջակայ լեռնալանջերը, իսկ երրորդը կը քալէ Կոնտարի վրայ, առաջնորդութեամբ սեւ չապիկաւորներու զօրաբաժնին։

Մարաջախտ Պատոյլիո կը յայտարարէ.— «Արդէն ոչնչացուցած ենք եթովպական երկու բանակներ, կարգը եկած է երրորդին, եւ այնուհետեւ ա՛լ բան չի մնար։ Փառաւոր բան եղաւ»։ Իտալական բանակը այլեւս իր առջեւն ունի միայն ցիրուցան ուժեր, որոնք բոլորովին կորնչացուցած են իրենց բարոյական կորովը։ Կացութիւնը այնքան ծանրացած էր որ կայսրը ինքն ալ ուզեց օգնութեան հասնիլ անձնասպան դունդով, բայց ուշ մնաց։

ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ հինգ համայնավարներ, Գերմանիոյ մէջ, իբրեւ մեղսակից հիթլէրականի մը սպանութեան։ Այս առթիւ լսուեցան 200 վկաներ։ Ուրիշ հինգ ամբաստանեալներ դատապարտուեցան 14 տարի Թիապարտութեան, վեցերորդ մը՝ 12 տարուան, եօթերորդ մը՝ 10 տարուան, երեք հոգի ալ՝ 5 – 6 տարուան։

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒԻՐ ՄՆԱՑ ...

— o —

Ամիսներ առաջ, կոչ մը հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի եւ ուրիշ թերթերու մէջ, «Մուսա լերան» ռուսերէն թարգմանութեան մասին։

Համաձայն այդ յայտարարութեան, Ֆրանց Վերֆէլի գիրքը ռուսերէնի թարգմանուած է ձեռնհասլեզուագէտի մը միջոցաւ, իսկ հրատարակութեան համար անհրաժեշտ է կարեւոր գումար մը, որուն մէկ մասը միայն կրցած են ճարել։

Ուրեմն, կոչ կ'ուղղենք ուսեւորներու աջակցութեան։

Ոչ մէկ պատասխան՝ մինչեւ այսօր։ Գոնէ Յառաջի միջոցաւ։ (Հասցէն վերապահուած էր, որով թերթերու խմբագրութիւնները միայն կրցային տեղեակ ըլլալ տրուած պատասխաններուն)։

Չեմ գիտեր թէ գործը ի՛նչ վիճակի մէջ է։ Բայց այս երեւոյթը՝ իսկապէս որ... պատկերազարդ է։

Ուրեմն Փարիզի, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ ոչ իսկ մէկ ուսեւոր գտնուեցաւ, որ հետաքրքրուէր Վերֆէլի հոյակապ գործին ռուսերէն թարգմանութեամբ։

«Մուսա Լերան Հառաւսուն օրերը» լեզուէ լեզու փոխադրուեցան եւ կը սպառին հարիւր հազարներով։

Դեռ անցեալ օր *Յառաջ* կը հաղորդէր թէ ձեռնարկուած է խրուաթերէն թարգմանութեան։

Գերմաներէն, անգլերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, շուէտերէն, երրայերէն, հայերէն,— բայց դեռ ոչ՝ ռուսերէն, որ այնքան սերտ կապ ունի մեր ամենօրեայ կեանքին հետ...

Պարտէ սեպեցի անգամ մը եւս յիշեցնել այս պարագան, ճիշդ այն պահուն երբ դեռ կ'արձագանգեն փետրուար 27ի ընթրիքին պատմութիւնները։

Այդ*ճան* դժուա՞ր է գլուխ հանել այս տարրական պատասխանութիւնը։

Քանի մը ուսեւորներ, նոյնիսկ երկու երեւելիներ, Պ. Պ. Ղուկասով եւ Գ. Կիւլպենկեան պիտի կրնային ընտանեբել այդ գործը։ Մանաւանդ ուռաջինը, որ անհաշիւ դրամ կը տպադրէ ռուսերէն հրատարակութեանց համար։

Արդեօք բարեխօսութե՞ն կը կարօտի։

— Բարեխիղճ Հայուհի մը, Տիկին Բեգլարեան, որ ներկայ էր հինգշաբթի օրուան սեղանին, անշուշտ բաներ մը պատմած կ'ըլլայ իր միլիոնատէր եղբօրը։

Ամէն պարագայի մէջ, որ եւ է արդարացում չպիտի կրնանիք ճարել, Եթէ դեռ աւելի երկար սպասէ «Մուսա լերան» ռուսերէն ձեռագիրը, եւ մէջտեղ չնետուի մեկենաս մը։

Վ.Ա.Հէ

ԱՒ ՈՐ ԱՆԿ Է

— o —

Պ. Ֆրանց Վերֆէլի ի պատիւ տրուելիք ընթրիքին առթիւ կազմուած կարգադիր յանձնախումբս կը յայտնէ Թէ, նախագահ՝ Պ. Զօպանեան Պ. Շաւարշ Միսաքեանը ներկայացուց հանդիսականներուն իբրեւ ականատես հրապարակագիր մը, մինչդեռ ժողովը որոշած էր որ Պ. Միսաքեանը խօսի յանուն մամուլին։

Յանձնախումբս մեծամասնութեամբ հարկ տեսաւ հրապարակաւ ճշդել այս կէտը։

Հ. Ստեփանեան, Գ. Քէչեաթէեան, Հայկ Քէֆէլեան, Վաղգէն Անդրէասեան (քարտուղար), Վ. Եարճանեան (դանձապահ), Հ. Պէրպէրեան, Տ. Բաղտասարեան, Յ. Պուռնազեան («Յառաջ»)։

✕

ՄԻՄԻ.— *Այս յայտարարութեան տեղ կուտանք պարզապէս անոր համար որ, Փարիզի համկավար օրկանը խե՛ղճ ըրած էր «ճշդում» մը հրատարակել կիրակի օր։*

Վերի յայտարարութիւնը չեն կրնար հերքել նաեւ Պ. Շահխաթունի, որ մասնակցած է մինչեւ երրորդ ժողովը (կիրակի, 23 փետրուար), Պ. Ռ. Թադէոսեան, որ ներկայ եղած է մինչեւ վերջը, եւ ինքը, Պ. Զօպանեան, յանձնախումբին մնայուն նախագահը։

Ամէն պարագայի մէջ, «հանդամանքն»երը չեն որ կը հետաքրքրեն ոչ մեզ, ոչ ալ մեր խմբագիրը, այլ իրականութեան մը, պաշտօնական որոշման մը ճշդումը։ Ուզողը կրնայ կարդալ առենագրութիւնները ալ։

ՆԻՍԻ ԱՐՍՏԸ ՄԱՔՐՈՒԱԾ

Նիսի մեր Թղթակիցը կը գրէ փետրուար 29 Թուականով.—

Ուրախ եմ հաղորդելու Թէ *Յառաջի* մղած պայքարը իր արդիւնքը տուաւ։ Ամէն դասակարգէ ծանօթ Հայեր բացառիկ նիստ մը գումարեցին հինգշաբթի առաւօտ, Քափէ Սավուայի սրահին մէջ։ Իրաւիրուած էր Պ. Մ. Մատթէոսեան, իր անխորհուրդ ընթացքի մասին տեղեկութիւն տալու համար։ Պարոնը «Քօլօնի Արմէնիէն տը Նիս»ի խմբագրութեան պատասխանատուութիւնը ձգեց Սիմոն Գայսերլեանի եւ Հրեայ Էսթինազիի վրայ, որոնց ի վերջոյ իւիճն ալ համամիտ գտնուած էր։

Ժողովականները բնականաբար յուզուեցան եւ ընդվզեցան անպատասխանատու տարրերու կողմէ կատարուած ոտնձգութեան դէմ եւ պաշտօն յանձնեցին երկու գիտակից հայրենակիցներու Մատթէոսեանը միասին առնել եւ երթալ «Էքլէրէօր տը Նիս»ի խմբագրապետին մօտ, կարելի ճշդումը կատարելու համար։ Պ. Պուշէ համակրական վերաբերում ցոյց տուաւ իրեն ներկայացող պատուիրակութեան եւ յանձն առաւ Նիսի հայ ժողովուրդին փափաքին գոհացում տալու համար, ջնջել «Մատթէոսեան եւ իր հայ բարեկամները» խօսքը, բաղաբապետ Պ. Մէտրսէնի ձօնուած հանդիսաւորութեան առթիւ ըլլալիք արձանագրութեանց մէջ եւ գործածել «Լա Փօփիւլասիօն Արմէնիէն տը Նիս» բացատրութիւնը։

Այսպէս գոհացում կը ստանայ Նիսի հայ գաղութը, արժանի դասը տալով խառնակիչ «վաթանտաշ»ներուն։

ԱՆԳԼԻՈՑ կառավարութիւնը այսօր ճերմակ տետրակ մը պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին, սպառազինութեանց մասին։ Համաձայն մշակուած ծրագրին, Մեծն Բրիտանիա 40 միլիոն ոսկի պիտի ծախսէ երկու տարիներու ընթացքին, նոր օդանաւերու չինութեան համար։ Ատոր չնորհիւ 7500ի պիտի բարձրանայ ռազմական օդանաւերու Թիւը։ Ասկէ զատ տրամադրելի պիտի պահուի 50 – 60 միլիոնի գումար մը, նոր սպառազինութիւններ կատարելու համար, եթէ Եւրոպայի կացութիւնը ծանրացած ըլլայ երկու տարի վերջը։ Երեք տարիէն Անգլիա աշխարհի ամէնէն զօրաւոր օդատորմիղը պիտի ունենայ։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 18երու յանձնախումբը ժողով գումարեց երէկ, երկուշաբթի, քննելու համար նոր պատիժներու եւ մանաւորապէս քարիւղի արգելքի խնդիրը։

Շատ լավ կ՚անցնի ժամանակը Ռուբենի հետ։ Ինչ որ ասում է, ամեն խոսքի մեջ մի նոր բան կայ։ Ամեն բանի վերաբերմամբ ունի իր կարծիքը, իր տեսակետը։ Ամեն բանի մասին մտածում է, ամեն բան քննում է։ Ամեն բանի մեջ մի խորհուրդ է տեսնում։ Ամեն բանի մեջ մի նշանակություն է գտնում։ Ամեն բան նրա համար մի առիթ է, որ ինքն իր մասին մտածի, ինքն իր մասին խոսի։ Ամեն բան նրա համար մի առիթ է, որ ինքն իր մասին մի նոր բան հայտնաբերի։ Ամեն բան նրա համար մի առիթ է, որ ինքն իր մասին մի նոր բան սովորի։

Ես, որ ամեն բանի մեջ միայն ուրախություն եմ տեսնում, ամեն բանի մեջ միայն գեղեցկություն եմ գտնում, ամեն բանի մեջ միայն լավ կողմը եմ նկատում, ամեն բանի մեջ միայն լավ կողմը եմ ուզում տեսնել, ես, որ

ՍՈՒՐԵՆ ՏԵ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ (1913—1923)

ՀԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԵՋ

Ծնվել է 1913 թ. Ապրիլի 23-ին Ղարաքիլիսայում (այժմ՝ Վանաձոր) հայ գրականության ապագա հետազոտողի ընտանիքում։ Հայրը՝ Տեր-Ներսիսյան Ստեփան Ներսիսի, մայրը՝ Ներսիսյան Մարիամ Ստեփանի։ Ստեփան Ներսիսի Տեր-Ներսիսյանը (1880—1937) հայ գրականության պատմության, գրականագիտության և մանկավարժության ականավոր գործիչ է։ Նա ավարտել է Ներսիսյան դպրոցը, Էջմիածնի Գևորգյան ճեմարանը, Պետերբուրգի համալսարանի պատմա-բանասիրական ֆակուլտետը։ Ուսումնական հաստատություններում դասավանդել է հայոց պատմություն, հայ գրականություն, հայոց լեզու։ Եղել է Ներսիսյան դպրոցի տեսուչ, Գևորգյան ճեմարանի ուսումնական մասի վարիչ, Ալեքսանդրապոլի ուսուցչական սեմինարիայի տնօրեն։ Հրատարակել է «Ներսիսյան դպրոցը և նրա հիմնադիրը» (1913), «Ներսիսյան դպրոցի պատմությունը» (1914), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները» (1914), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1915), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1916), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1917), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1918), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1919), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1920), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1921), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1922), «Ներսիսյան դպրոցի ուսումնական պլանները և ուսումնական մասը» (1923)։

Սուրեն Տեր-Ներսիսյանը սկզբնական կրթությունը ստացել է հոր մոտ տանը։ Ապա ընդունվել է Ալեքսանդրապոլի ուսուցչական սեմինարիան, որն ավարտել է 1930 թ. Ամռանը։ Ուսման տարիներին հետաքրքրվել է գրականությամբ, սկսել է գրել։ Առաջին հրապարակումները տպագրվել են «Խորհրդային գրականություն» (այժմ՝ «Գրական թերթ») շաբաթաթերթում։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո աշխատել է Ալեքսանդրապոլի մանկավարժական տեխնիկումում։ Ուսուցչական աշխատանքի հետ զուգահեռ զբաղվել է գրական-քննադատական աշխատանքով։ Հրատարակել է մի շարք հոդվածներ, որոնցում քննադատական խիստ դիրքերից է քննարկել ժամանակակից գրական կյանքի հրատապ հարցերը։ Ուշադրության է արժանացրել Ալեքսանդրապոլի գրական միավորումների գործունեությունը։ Ներկայացրել է նրանց անդամների ստեղծագործական ուղին, գնահատել նրանց գրական հաջողությունները։ Ուսումնական տարիներին Սուրեն Տեր-Ներսիսյանը հանդես է եկել նաև որպես բանաստեղծ։ Նրա բանաստեղծությունները տպագրվել են «Խորհրդային գրականություն» շաբաթաթերթում, «Կոմունիստ» օրաթերթում, «Կոմերիտական ճանապարհ» ամսագրում։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո Սուրեն Տեր-Ներսիսյանը աշխատել է Ալեքսանդրապոլի մանկավարժական տեխնիկումում։ Ուսուցչական աշխատանքի հետ զուգահեռ զբաղվել է գրական-քննադատական աշխատանքով։ Հրատարակել է մի շարք հոդվածներ, որոնցում խիստ դիրքերից է քննարկել ժամանակակից գրական կյանքի հրատապ հարցերը։ Ուշադրության է արժանացրել Ալեքսանդրապոլի գրական միավորումների գործունեությունը։ Ներկայացրել է նրանց անդամների ստեղծագործական ուղին, գնահատել նրանց գրական հաջողությունները։ Ուսումնական տարիներին Սուրեն Տեր-Ներսիսյանը հանդես է եկել նաև որպես բանաստեղծ։ Նրա բանաստեղծությունները տպագրվել են «Խորհրդային գրականություն» շաբաթաթերթում, «Կոմունիստ» օրաթերթում, «Կոմերիտական ճանապարհ» ամսագրում։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո Սուրեն Տեր-Ներսիսյանը աշխատել է Ալեքսանդրապոլի մանկավարժական տեխնիկումում։

Եղեռական դէպքեր Ճափոնի մէջ

— · —

ԱՆԵՐՋԱԳԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՏԵՂ

Ինչպէս հաղորդած էինք կիրակի օր, վերջին պահուն ողջ գտնուեցաւ Ճափոնի վարչապետը, Ծովակալ Օկատա, որուն սպա – նութիւնը ծանուցուած էր ապստամբութեան առաջին օրը: Վարչապետը իր կեանքը կը պարտի աներճագին, Միցուի, որ իր քով կը ծառայէր իբրեւ խորհրդական եւ քարտուղար: Տիկին Օքա – տայի մահէն ի վեր, որ Միցուի քոյրն էր, երկու ազգականները միասին կը բնակէին, իբրեւ պաշտօնեայ ունենալով պառաւ սպա – սուհի մը: Երբ ապստամբները պաշտօնատուն կը խուժեն, Միցու կը համոզէ իր քեռայրը որ երթայ պահուրտի գետնայարկը, իսկ ինք միայնակ ալիտի մնար, բանակցելու համար ապստամբներուն հետ: Երբ այս վերջինները գրասենեակ մտան, ատրճանակները բռնած, Միցու, որ չատ կը նմանէր քեռայրին, հարցուց·

— Ե՛ս եմ Ծովակալ Օքատան, ի՞նչ կ՛ուզէք:

Յետոյ կարճ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ եւ Միցու տեսնելով որ կարելի չէ համոզել ըմբոստները չապիկը քաշեց, կուրծքը բացաւ եւ ըսաւ·— «Զարկէ՛ք»: Ատրճանակները որոտացին եւ վարչապետին աներճագը գետին փռուեցաւ չանթահար:

Ապստամբները իրենց գործը կատարելէ վերջ քաշուեցան, առանց խուզարկելու չէնքը: Իսկ վարչապետը յաջողած էր բնակարանէն հեռանալէ վերջ, քանի մը ժամ պահուիլ պարտէզին մէջ, յետոյ ապաստանիլ բարեկամներու մօտ: Երբ լմացաւ որ ապըստամբութիւնը զսպուած է, լուր ղրկեց թէ ողջ է եւ ունկնդրու – թիւն խնդրեց կայսրէն: Քիչ յետոյ համեստ կառք մը նստած գնաց պալատ եւ հրաժարական ներկայացուց, ինքզինքը պատասխա – նատու համարելով պատահած դէպքերուն, բայց կայսրը մերժեց:

18 ըմբոստ սպաներու անձնասպանութիւնը

Շաբաթ օր, երբ կայսրը հրամայեց բռնի ցրուել ապստամբները, անոնց ղեկավարներէն 18 հոգի հաւաքուեցան վարչապետարանի մէկ սենեակին մէջ եւ որոշեցին անձնասպան ըլլալ: (Ուրիշներ կ՛ըսեն թէ այդպէս հրամայուած էր): Մէկը իրեն վերապահեց անձնասպանութիւնը կատարել ըստ հինաւուրց աւանդութեան,— դաշոյն մը խրել եւ աղիքները դուրս թափել: Արդարեւ, ծունկի եկաւ եւ հարա – քիրի կատարեց իր ընկերներուն առջեւ: Միւս 17ը մեռան միասին, մէկ մէկ գնդակ պարպելով իրենց գլխուն: Երբ բոլորն ալ ատրճանակները բռներ էին, իրենց քունքերուն ուղղած, ամէնէն տարէց սպան հրամայեց պարպել: Եւ 17 դիակներ միաժամանակ ինկան տախտակամածին վրայ: Ոեւէ վրկայ չկար: Սպաները ուզած էին առանձին կատարել այս վայրագ զոհաբերութիւնը, նախապէս իրենց կտակները գրելէ յետոյ: Երբ ամէն բան վերջացաւ, կանոնաւոր զինուորներ եկան դիակները վերցնելու վեց կառքերով:

Միեւնոյն օրը անձնասպան եղաւ ուրիշ երիտասարդ սպայ մը: Կայսեր ներկայացուցիչներուն հետ բանակցելէ յետոյ, յանձն առաւ անձնատուր ըլլալ, պայմանաւ որ ինք զօրանոց առաջնորդէ իր զինուորները: Այդպէս ալ ըրաւ եւ երբ ապստամբները զօրանոց մտան, անոնց հաղորդեց թէ անձնասպան պիտի ըլլայ: Զին – ուորները աղաչեցին, բայց սպան ազդարարեց որ հնազանդին իր հրամաններուն: Եւ չբղխան մը կատարել տալէ յետոյ, իր սենեակը աջուելով փորը ճեղքեց:

**** Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է, բայց պաշարման վիճակը կը շարունակուի: Այժմ զբաղած են նոր վարչապետին ընտրութեամբ: Իշխան Սայոնի, կայսեր խորհրդականը, կայսեր ներկայանալով, խորհրդակցեցաւ կացութեան մասին, ուրիշ երեւելիներու հետ: Փափուկ խնդիր է նոր վարչապետին ընտրութիւնը, որովհետեւ ընտրուելիք անձէն կամ հոսանքէն կախում ունի Ճափոնի յառաջիկայ քաղաքականութեան ընթացքը: Տարակոյս չկայ թէ բանակը տիրական դեր պիտի կատարէ այսուհետեւ, ինչպէս կը պահանջէին ապստամբները:*

**** Անձնասպան եղաւ նաեւ ապստամբներուն զեկավարը, հարիւրապետ Նօնաքա, իսկ միւսները բանտարկուած են: Կայսրը արտօնեց որ իրենց աստիճաններէն եւ չքանշաններէն զրկուին ըմբոստ սպաները: Նաւատորմը առ այժմ չպիտի հեռանայ Թոքիոյի նաւահանգիստէն, մինչեւ որ պաշարման վիճակը վերնայ:*

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ իր առաջին պատգամն ուղղեց բրի – տանական կայսրութեան, կիրակի օր: Աւելի քան 200,000,000 ունկնդիրներ կը հետեւէին իր ճառին, ձայնասփիւռներու միջո – ցաւ: Թագաւորը չէչտեց թէ հաւատարիմ՝ կայսրութեան աւան – դութեանց, պիտի չարունակէ իր նախորդներուն քաղաքականու – թիւնը:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ, Տօքթ· Կէօ – պէլս, ճառ մը խօսելով կիրակի օր, ուժգնօրէն դատապարտեց Վերսայլի դաշնագիրը եւ պահանջեց արդարութեամբ բաշխել նախանիւթերը եւ խափանել առեւտրական արգելքները:

700,000 ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐ փառաւոր ցոյց մը կատարեցին Պարչելոնայի մէջ (Սպանիա), ողջունելու համար նախագահ Քոմփա – նիսը, որ նոր ելաւ բանտէն: 300,000 հոգի ալ ոտքի ելած էին Մատրիտի մէջ:

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՆԵՒԻՆԳԱՄԵԱԿԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Sociétés Savantes *մեծ սրահին մէջ,*
8 rue Danton, *մէթրօ* **St. Michel** *կամ* **Odéon**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (ջութակ), ՕՐ. ԿՆԱՉԵԱՆ (երգ), ՕՐ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ եւ Պ. ՈՒՉՈՒՆԵԱՆ (արտասանութիւն):

Մուտքի մասնակցութիւն՝ 2 ֆրանք:

Թատերական ներկայացում
ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Հովանաւորութեամբ Պօմօնի Զաւարեան ենթակոմիտէի

7 մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին, Պօմօնի վարանդեան սրահին մէջ,
10 Bld. des Marguerites

Շահի թատերախումբը կը ներկայացնէ

ԱԻԱՐԱՑՐԻ ԱՐԾԻՒԸ

Մուտքը 5 Ֆրանք, 10 տարեկանէն վար տղոց 2 Ֆրանք:

Պարահանդէս ցերեկոյթ

8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 9

Salle D. C. A. rue Jean-Jaurès, *Ատնուվիլ*

կազմակերպուած Հ. Մ. Մ. Տիկնանց Միութեան կողմէ

ի նպաստ դպրոցին

Կը մասնակցին՝ Սիփան—կոմիտաս երգչախումբը

եւ Եփրատ նուագախումբը:

Մուտք՝ 3 եւ 5 ֆրք., պարգեւաբաշխութեան մասնակցելու իրաւունքով: Հաղորդ. միջ.— Շոգեկառք ժմ. 12, 09 եւ 1,27, իջնել Վիլիէ լը Պել կոնէս:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՅԱՋԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

7 մարտ շաբաթ երեկոյ, ժամը 8 30էն մինչեւ լոյս
Trianon Dancing *ի սրահներուն մէջ, Փլաս Վօլթէռի մօտ:*

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի «Դրօշակ» գրադարանի կողմէ

Մարտ 8ին

կը ներկայացուի «ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ»

կը խնդրուի կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

Վարձու կօշկակարի խանութ

Ճամբորդութեան պատճառաւ ծախու է կօշկակարի (Bottier) մեծ խանութ մը՝ եւեր մեծ աճեալով վարժուած յաճախորդներու Ունիմ նաեւ 30է չափ յաճախորդներ (կօշիկներուն կաղապարները պատրաստ), որոնց իւրաքանչիւրը 4 5 դոյգ կօշիկ կ՛ապսպրէ մէկ տարուան մէջ: Պայմ՝ 9 տարի, տարեկան վարձք՝ 1750 ֆրանք չարժով ճիրանին: Դիմել տեղւոյն վրայ Վանլեանի, 8 rue d'Italie. Paris. մէթրօ Tolbiac:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Ընկ. Գերասիմ Բալայեան փոխած ըլլալով իր բնակարանը, իր նոր հասցէն է՝ «Ցառաջի խմբագրատունը:

ԳԱՑ�էՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑ�էՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

ՆՇԱՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ կը խնդրէ իր ծանօթներէն տեղեկացնել իրեն իր քոյրերուն՝ Սիրանուշի եւ Ալթունի (25 ու 23 տարեկան, Սորսուրցի) հասցէն: 1939ին Ֆրանսա կը գտնուէին: Գրել՝ Foyer Howard Karagheusian, LaVille-aux-Clercs, La Gaudinière (L, &Ch.)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Եւրոպայի հայկական ամենագոյն գրասենեակը
ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65.

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւ այլն ամէն տեսակ գրքեր:
Արդիական կահաւորում: Տպագրական գործեր:

Աշխարհի բոլոր կողմերէն ֆասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ
ԹՈՂԱՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ
Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 17

Բովանդակութիւն.— *Ստամոքսի հիւանդութիւնները* (Տօքթ. Գ. Ջ ոլեան),— *Թոքերու առողջապահութիւնը* (Տօքթ. Արշակ Անդրէասեան),— *Խնդացէք, միշտ խնդացէք* (Տօքթ. Գ. Օ· Գալուստեան),— *Ի՞նչ ձիւները կ՛բերէ Ֆրանկֆորտը* (Ֆրանս. Առողջ Նախարարութիւն),— *Շնչերակային գերճնշում* (Տօքթ. Մ· Թոքաթլեան),— *Խաղալիք տուէք երեխաներուն* (Կապոյտ Խաչի Ֆրանսայի Շրջ· վարչութիւն),— *Հարցարան* (Խմբ.),

Տարեկան բաժնեգինը՝ 20 ֆրանք Ֆրանսա, 25 ֆրանք արտասահման.
Դիմել՝ Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris (13e):

ԲԱՑՈՒԱԾԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
4 Rue Metz
մէթրօ **Strasbourg-St.Denis** *եւ* **Chateaudun**

ուր կը գտնէք ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնները չափաւոր գիներով: կը ծանուցանենք սուրճի սիրահարներուն թէ մեր ծախած անարատ եւ անխարդախ ՊՈՒՐՃԸ կը պատրաստուի հանրածանօթ վաճառագէտ Թորոսեանի կողմէ: Ունինք առաջնակարգ թէյ:

29ՓԵՏՐՈՒԱՐԷՆ (ԿԱՄ 31 ՄԱՐՏԷՆ) ԱՌԱՋ

Վաճառականները, ճարտարապետները, արհեստաւորները եւ բոլոր հարկատուները պարտաւոր են Հարկահաւաք Վարչութեան հաղորդել իրենց տարեկան հասոյթը, այլապէս կ՛ենթարկուին տուգանքի·

CABINET PARMAC*ի սպասարկութեան բաժանորդները մտահոգութեան որեւէ պատճառ չունին այդ ձեւակերպութիւններուն համար, որովհետեւ իր մասնագէտները կը փոխանորդեն իրենց այն ամէն պարագան, որոնք կապ ունին Հարկահաւաք Վարչութեան հետ,— տարեկան հասոյթի յայտարարութեանց խմբագրութեան եւ հաղորդում, ճշդումներու անձամբ մասնակցութիւն, սրբագրութեանց հաւար խորհրդակցութիւն·*

CABINET PARMAC*ի բաժանորդները կրնան վստահ ըլլալ թէ պաշտպանուած են ելմտական վարչութեան որեւէ մէկ դիտողութեան դէմ·*

Տարեվերջի հարկային ձեր յայտարարութիւնները խմբագրել տուէք CABINET PARMAC*ի սպասարկութեան մէջ, այս ձեւով կը կատարէք աւելորդ տարբերու խնայողութիւն մը·*

Դիմեցէք CABINFT PARMAC*ին ամենայն վստահութեամբ· Այսօր իսկ պահանջեցէք տեղեկութիւններ* CABINET PARMAC*ի սպասարկութեան հաստակներուն մասին· PARMAC, 28 Bld. de Strasbourg, Paris (10), Tél Botzaris 17—64·*

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՍԱԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱՀԱՐԻ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Գնաւոր եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԱՊՐԻԼԵԱՄ

Ամսագրին Գ, (Մարտ) թիւը ճախ, պէսպիսուն բովանդակութեամբ եւ պատկերազարդ: Ձեռքերնէ՛ք ֆրանսահայ այս միակ գրական-գեղարուեստական ամսագիրը, որուն տարեկան բաժնեգինն է Ֆրանսայի համար 30 ֆրանք, արտասահմանի համար 40 ֆրանք: ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e) ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières, (Seine), որուն պէտք է ղրկել դրամական բոլոր առաքումները:

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ· բնագրէն թարգմ· Ժ·

Հեղինակուհի՝ ԷԿԱԹԵՐԻՆԱ ՓՐԻՍԹԻ

Այդ վայրկեանին էր որ յիշեցի իր անցեալ օրուան հարցումը· եթէ ապագայ ուզուէր որ էքբօյտ սպաննուած էր 9.45էն առաջ···

— Ծնողէն ո՞վ հեռացաւ ամէնէն առաջ, հարցուց Փուառօ :

— Ես···

— Բէլֆը այնտե՞ղ մնաց···

— Այո, բայց չէ՞ք կարծեր որ ···

— Օրիորդ իմ կարծիքս կարեւորութիւն չունի··· ի՞նչ ըրիր երբ տուն հասար···

— Սենեակս գացի···

— Մինչեւ ժամը քանիի՞ն հոն էիր...

— Մինչեւ տասը···

— Կա՞յ մէկը որ ապացուցանէ ատիկա···

— Ապացուցանէ՞··· ոչ··· սակայն ... օհ, հասկցայ··· կրնան խորհիլ թէ···

Սարսափ կար անոր նայուածքին մէջ : Փուառօն էր որ լրացուց աղջկան նախադասութիւնը:

— Կրնան խորհիլ թէ դուն էիր որ պատուհանէն ներս մտար եւ սպաննեցիր Պ· էքբօյտը···

— Միայն խենթերը կրնան այդ տեսակ կասկած մը ունենալ, մէկ ինկաւ քոյրս:

— Սարսափելի է, սարսափելի, բ – սաւ Ըրսիւլա գլուխը ձեռքերուն մէջ առնելով:

— Հոգդ մի ըներ, սիրելիս, մխիթարեց զայն Քարօլայն· Պ· Փուառօն այդպէս չի խորհիր··· գալով քու ամուսնոյդ , չիտակը ըսելով մեծ կարծիք մը չունիմ իր մասին··· փախեր գացեր է եւ տանջուողը դուն ես հիմա···

— Օհ ոչ, ըսաւ աղջիկը գլուխը թօթուելով· այդպէս չեղաւ· իր կամքովը հեռացած չէ ան·· եթէ հօրը սպաննուած ըլլալը իմանար կրնար մտքէն անցընել թէ ոճրագործը ես եմ···

— Ոչ, այդ տեսակ բան մտքէն չի կրնար անցընել, ըսաւ Քարօլայն:

— Շատ չար եղայ այդ իրիկունը, չարունակեց Ըրսիւլա, ականջ չկախեցի իր ըսածներուն··· չէի ուզեր հաւատալ թէ ձիս կը սիրէր··· չատ ծանր խօսքեր ըրի իրեն եւ աշխատեցայ վիրաւորել զինքը···

— Չէիր կրնար վիրաւորել, ըսաւ քոյրս դարձեալ, էրիկմարդոց՝ ուզածդ ըսէ· այնքան յաւակնոտ են որ ինչ ալ ըսես չեն հաւատար···

— Երբ սպանութիւնը երեւան եկաւ եւ Բէլֆը անյայտացաւ, չափազանց յուզուեցայ··· պահ մը կասկածեցայ թէ··· բայց ոչ, չէր կրնար···

Երանի թէ մէջտեղ ելլէր եւ ըսէր թէ ինք յանցաւոր չէ ··· Շատ մտերիմ էր բժիշկ Շէփըրտին հետ եւ կը խորհէի թէ բժիշկը կրնար գիտնալ անոր ուր պահուած ըլլալը···

Աղջիկը խօսքը ինծի ուղղեց:

— Ատոր համար էր որ բաներ մը հարցուցի ձեզի անցեալ օր· եթէ գիտնայիք թէ ուր էր ան, կրնայիք լուր տալ իրեն···

— Ե՞ս ···

— Ձեր քոյրս ի՞նչպէս կրնար գիտնալ, զարմացաւ քոյրս:

— Այո , հաւանական չէր, գիտե՛մ, չարունակեց Ըրսիւլա· բայց Բէլֆը շատ անգամ բժիշկին մասին կը խօսէր ինծի եւ իր լաւագոյն բարեկամը կը նկատէր զայն այս գիւղին մէջ ···

— Սիրելի աղջիկս, բացարձակօրէն չեմ գիտեր թէ Բէլֆը ո՞ւր է այժմ, ըսի:

— Շատ ճիշդ ըսիք, մէջ ինկաւ Փուառօ:

— Բայց ասիկա ի՞նչ է, հարցուց աղջիկը լրագիրը ցոյց տալով:

— Օ՛հ, ատիկա բնաւ արժէք չունի, բացատրեց Պելճիքացին· բնաւ չեմ կարծեր որ Բէլֆը ձերբակալուած է···

— Հապա՞ ···

— Կէտ մը կայ զոր կ՛ուզեմ լաւ հասկնալ, չարունակեց Փուառօ· Բէլֆը կօշի՞կ հագած էր այդ օրը թէ կիսակօշիկ ···

— Ձեմ յիշեր, ըսաւ աղջիկը:

— Ափսո՛ս, բայց ի՞նչպէս կրնայիր գիտնալ ··· չատ լաւ, աղջի՛կս, ես կ՛մնգուցէ ··· հոգդ մի՛ ըներ··· քալէ եղիր եւ հաւատա՛ էրքիւլ Փուառոյին··

ԳԼՈՒԽ 23

ՓՈՒԱՌՈՅԻ ԽՈՂՈՎԸ

— Վեր եկուր որ քեզ անկողին դը – նեմ, ըսաւ քոյրս աղջկան· հոգդ մի՛ ըներ, սիրելիս, Պ· Փուառօն պէտք եղածը կը կարգադրէ, վստահ եղիր ...

— Պէտք է տուն վերադառնամ ···

— Պարա՛պ խօսք, դուն իմ ձեռքս ես հիմա· առայժմ մեր քովը կը մնաս ···

— Այո՛, շատ լաւ կ՛ըլլայ, ըսաւ Պելճիքացին· այս իրիկուն օրիորդին, ներողութիւն, Տիկինին պէտք պիտի ունենամ· ժամը 9ին ժողով կայ տունը ··· Ան ալ պէտք է ներկայ գըտնուի···

Քարօլայն եւ Ըրսիւլա սենեակէն դուրս ելան: Փուառօ բազկաթոռին մէջ տեղաւորուեցաւ եւ ըսաւ·

— Առայժմ ինչ լաւ է· խնդիրը հետզհետէ կը լուծուի ···

— Իսկ Բէլֆին պարագան հետզհետէ կը ծանրանայ, դիտե՛ տուի:

— Այո՛ ··· բայց ատոր կը սպասէինք, այնպէս չէ՞ ···

Իր պատասխանը զարմանք պատճառեց ինծի: Ծանկարծ գլուխը թօթուեց ու հառաչեց:

— Ի՞նչ կայ, հարցուցի:

— Երանի թէ էէյսթինկսը հոս ըլլար· իր մասին խօսած եմ ձեզի ··· Արժանթին է հիմա ··· Ամէն անգամ երբ լուրջ խնդիր մը ունեցած եմ, քովս գտնուած է ան ··· եւ չատ ալ օգտակար եղած է չիտակը ··· Տարբերինակ ձիրք մը ունէր ճշմարտութիւնը երեւան հանելու, ի հարկէ բոլորովին անգիտակցաբար ··· երբեմն չիմար խօսք մը մէջտեղ կը նետէր եւ այդ խօսքը չաճախ դէպի ճշմարտութիւն առաջնորդած է զիս ··· ամէն վորաբար չահեկան ոճիրնեը կը նմանէր իր տետրակին մէջ ···

(Շար·)

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ
երդիծաբեր երկ՝ «ՄԵՂՈ»
փարիզի եւ ելջեանի Ցառաջի պրուկի
Պ· ԱԻԵՏԻՍԵԱՆԻ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Յունաստան եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Եգիպտոս, Եթիոպոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՄԱՐՏ
MERCREDI
4 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3054

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՀ ԽՕՍՔ

ԱԻԵԼԻ ՍԵՐՏ ԿԱՊ ՏԵՂԱՅԻՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Ընթերցող մը կարդալով երէկուան « Ցառաջ »ը, բաց նամակ մը ուղղած է խմբագրութեան եւ կը դանգատի թէ ի զուր « Նիսի արատը մաքրուած » կը սեպենք :

— « Լա Ֆօլոնի Ամէնիէն» եւ «լա Փօփիւլասիօն Ամէնիէն» բառերը նոյն նշանակութիւնը չունին երբեմ : Այս բացատրութեամբ աւելի իրաւունք կը տրուի Մարսէյլի թուրք հիւպատոսին քան թէ Նիսի հայ գաղութին: Ուրեմն արատը կայ ու կը մնայ : Ինձօք հանդիպին մասնակցողը պիտի ըլլայ հայ գաղութը, ու – րեմն երբ եը հաւանին տարբեր անունի տակ ներկայանալ, կը նշանակէ թէ մեր տեսակէտին պաշտպանողականը խեղճուկրակ եղած է: Բնականաբար Նիսի Հայերուն համար պատուաբեր բան մը չէ «լա ֆօլօնի անկլէզ», իթալիէն, ամերիֆէն, կրէֆ»ի ֆով « լա փօփիւլասիօն ամէնիէն» արձանագրուիլ: Եթէ այս տկար բացատրութեամբ գոհանանք, ապագան կրնայ աւելի անախորժ անակնկալները վերապահել : Երբ խնդիրը ազգային արժանապատուութեան շուրջ կը դառնայ, կանգ առնելու չէ որ եւ է ջանքի եւ զոհողութեան առջեւ: Նիսի մէջ եղած կարգադրութեամբ թուրք հիւպատոսները նախընթաց մը շահագործելու առիթ պիտի ու – նենան »:

Ամբողջովին տուած եղանք նամակին բովանդակութիւնը : Այս առթիւ ըսենք թէ, նախապէս ալ, նոյն ընթերցողը բաց նամակ մը ուղղած էր, որ հրատարակուեցաւ փետրուար 26ին :

Ինչպէս կ'երեւայ, ընթերցողին աչքէն վրիպած է երէկուան խմբագրականին հետեւեալ տողը·—

« Թէեւ «քօլօնի»ն բուն բառն էր, բայց երեւի Թերթին խմբագրութիւնն ալ ուզեր է միջին ճամբայ մը գտնել, ըսի – ըսաւները կարճ կապելու համար »:

Ոչ մէկ տարակոյս, որ բոլորովին տարբեր բաներ են «քօլօնի» (գաղութ) եւ «փօփիւլասիօն» (բնակչութիւն, համրանք) :

Արդ, եթէ մենք «արատը սրբուած» կը համարինք, մեր վերապահումն ալ արձանագրելով, նկատի ունինք ամբողջ անցուդարձը, եւ ոչ թէ այս կամ այն բառը:

Այսպէս, կարելի չէ ժխտել որ, Մարսէյլի թուրք հիւպատոսին եւ իր արբանեակներուն սարքած խաղը ջուրը ինկած է :

Դեռ աւելին,— «Քօլօնի»ն անհատականի վերածող մարդը ինք անձամբ ներկայանալով թէ հայրենակիցներու ժողովին եւ թէ «էքզէկօտ տը Նիս»ի խմբագրութեան, խոստովաներ է իր մեղքը: Եթէ կարելի չէ եղած ամբողջական զոհացում ստանալ, գոնէ սթափեր են թէ՛ հայրենակիցները եւ թէ՛ Թերթին խմբագրութիւնը :

Մնաց որ, մեր նամակագիրը երբեք նկատի չառներ խմբագրին կացութիւնը :

Երբ քանի մը տեսակ բաներ կը պատմուին յանուն միեւնոյն հասարակութեան, անշուշտ խմբագիրն ալ իր ըսելիքները կ'ունենայ: Մանաւանդ որ, ծանօթ չէ հայկական իրականութեան, եւ պարզապէս բարեացակամութեան ցոյց մըն է որ կը կատարէ :

Ձիշդ այստեղ ալ կը ծագի բուն հարցը, զոր անցողակի յիշեր էինք երէկ, — «Եւ յետոյ աւելի սերտ կապ՝ տեղացիներու հետ»:

Նիսի պարագան արկած մըն է եւ միեւնոյն առեն դաս մը:

«Էքզէկօտ տը Նիս»ի նոր անուանակոչումն ալ չի կրնար զրկել մեզ՝ մեր իրաւունքներէն:

Եթէ Թերթը «Փօփիւլասիօն» արձանագրեր է, այդ չի նշանակեր թէ այն պատգամաւորը որ պիտի ներկայանայ յանուն հայ գաղութին, չի կրնար արտասանել կամ արձանագրել բուն բառը, — «քօլօնի»:

Դէշ «նախընթաց » մը ստեղծելու մտավախութիւնն ալ հիմնաւոր չէ : Քաղաքի մը մէջ կամ Թերթի մը կողմէ կատարուած վրիպում մը չի կրնար օրէնքի կարգ անցնիլ, կը բաւէ որ մենք միշտ մնանք արթուն եւ պատուախնդիր:

Մեզի համար ալ, այդ է բուն հարցը, երբ այսքան կը ծանրանք Նիսի անցուդարձին վրայ:

Այս պատահարէն երեւան եկան երկու բնորոշ իրողութիւն – ներ·— 1· Դաւ՝ Թուրքերու, Թրքացածներու կամ «պաչըպօղուք»ներու կողմէ·— 2· Մեր ապիկարութիւնը ոչ միայն ներքին գործերու, այլեւ արտաքին յարաբերութեանց մէջ:

Առաջինը արծարծեցինք բոլոր մանրամասնութիւններով: Երկրորդի մասին ալ խօսած ենք տարիներու ընթացքին, բայց ան – հրաժեշտ է միշտ յիշեցնել·— Աւելի սերտ կապ՝ տեղացիներու հետ: Ոչ միայն վարչական, այլեւ մտաւորական եւ աչխատաւորական հետաքրքրութեանց մէջ:

Արդարեւ, մեզի համար ունակութիւն է զարձեր տեղացին յիշել եւ վերտռել միայն այն առեն երբ նեղը կը մնանք, երբ ցաւ մը կամ բաղձանք մը ունինք: Այս ունակութիւնը աչքի կը զարնէ բոլոր գաղութներուն մէջ, արեւմուտքէն մինչեւ արեւելք :

Այս վրիպումն է որ պէտք է զարմանուի:

Ամէնէն համեստ գաղութին մէջ իսկ չեն պակսիր պիտանի տարրեր, մանաւանդ երիտասարդներ, արտաքին յարաբերութիւններ մշակելու կամ եղած կապերը ամրապնդելու համար:

Ինչ որ կը պակսի՝ պարտաճանաչութեան կամ նախանձախնդրութեան զգացումն է :

Մենք չատ կը սիրենք աչխարհը դատել մեր բաղձանքներուն վրայ, եւ կարծել թէ միայն աւանդութիւնները կամ պատմութիւնը կը բաւեն, մեզ ճանչցնելու համար: Անհամար բաղմութիւններ մեր անունն իսկ չեն գիտեր, ուրիշներ չատոնց մոռցեր են, իսկ մենք օրը իրիկուն կ'ընենք... վէգ խաղալով:

Քիչ մըն ալ մեր աչքերն ուղղենք մեր պատեանէն դուրս:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ ՆՈՐ ՓՈՐՁ ՄԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Երէ մերժուի, պիտի գործադրեն խարիւղի սրգելը

48 ԺԱՄ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ

Ազգաժողովի 18երու յանձնախումբը գումարուեցաւ երկուշաբթի օր: Այս առթիւ որոշուեցաւ գերագոյն փորձ մը կատարել, պատերազմը դադրեցնելու համար: Ժողովին մէջ տիրական դեր կատարեցին Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարները, Պ. Պ. Իտըն եւ Ֆլանտէն: Մինոլորտը բաւական փափուկ էր, քանի որ ժողովը կը զուգադիպէր իտալական ջախջախիչ յաղթանակի մը: Անգլիոյ ներկայացուցիչը կ'ուզէր որ անմիջապէս որոշում տրուի քարիւղի արտածման արգելքի մասին, բայց լսելով Պ. Ֆլանտէնի ճառը, հաւանեցաւ գերագոյն փորձ մը կատարելու: «Բրիտանական կառավարութիւնը պատրաստ է սպասելու որ խնդիրը վաղն իսկ քննուի 13երու յանձնախումբին կողմէ, մանաւանդ որ Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր ճիգերը կը ձգտին պատերազմը վերջացնելու: Միեւնոյն առեն, բրիտանական կառավարութիւնը քննելով մասնագէտներու եզրակացութիւնները, կը յայտարարէ թէ համամիտ է արգիլելու քարիւղի արտածումը եւ միանալու այդ միջոցին արագ գործադրութեան, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները պատրաստ են նոյն դիրքը բռնելու »:

Իսկ Ֆլանտէն կ'առաջարկէր որ Ա. Դ. Միութիւնը գումարուի անմիջապէս, եւ վերջին փորձ մը կատարէ, խաղաղօրէն լուծելու համար տագնապը: Եթէ Իտալիա չպատասխանէ 48 ժամուան մէջ կամ իր պատասխանը ժխտական ըլլայ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի ձեռնարկէ քարիւղի արգելքին գործադրութեան, ինչ որ կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ: Պ. Ֆլանտէն ուզեց հաչտարար դեր մը կատարել, երեք հիմնական պատճառներով·— 1· Ֆրանսայի հանրային կարծիքին կարեւոր մէկ մասը հակառակ է նոյնիսկ ներկայ պատժական տնօրինութեանց·— 2· Եթէ նոր պատիժները գործադրուին, Իտալիա պիտի քաչուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, միեւնոյն առեն լքելով Լոքառնոյի եւ Սթրէզայի համաձայնութիւնները·— 3· Իտալիա մեծ յաղթանակ մը չահած ըլլալով, Մուսոլինի տրամադիր կրնայ ըլլալ բանակցելու պատուաւոր հաչտութեան մը համար:

Ժողովը մեծ հետաքրքրութիւն չարժած էր եւ բազմաթիւ օտարականներ ծրնեւ թափած էին: Միայն իտալացի թղթակիցներուն թիւը 20ի կը հասնէր:

Իտալական յաղթանակը եւ հետեւանքները

ԵԹՈՎպԻՈՅ ԶՈՐՐՈՐԴ ԲԱՆԱԿՆ ԱԼ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

Իրազեկներ չեն հաւատար որ Մուսոլինի տրամադիր ըլլայ տեղի տալու, իտալական բանակին ջախջախիչ յաղթանակէն վերջ : Ընդհակառակն Իտալիա կը սպասէ որ նկէկիւսը հաչտութիւնը թելադրէ, փոխանակ նոր առաջարկներ լսելու Ազգերու Դաչնակցութենէն : Վերջնապէս ջախջախուած ըլլալով Եթովպիոյ հիւսիսային բանակը, իտալական կառավարութիւնը այլեւս կատարեալ դերակշռութիւն կը պահանջէ այդ երկրին մէջ: Մինչեւ հիմա հաչտութեան առաջարկներ չեն եղած Եթովպիացին եւ կը թուի թէ արքայից արքան նորէն իր յոյսը դրած է Ազգերու Դաչնակցութեան վրայ: Այնպէս որ, զինուորական գործողութիւնները պիտի չարունակուին թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն, մինչեւ որ Եթովպիա անձնատուր ըլլայ: Այդ պարագային, Իտալիա չպիտի գոհանայ Լավալ – Հօր ծրագրով, եւ հաւանաբար պիտի պահանջէ·— իրեն յանձնել ոչ – ամհարեան բոլոր հողամասերը, Եթովպիոյ հիւսիսային արեւելեան եւ հարաւային մասերուն մէջ, իսկ մնացեալ կեդրոնական մասին համար ալ՝ հոգատարութիւն մը, որուն կրնան միանալ Անգլիա եւ Ֆրանսա: Եթէ Եթովպիա բոլորովին չանձնախուի, այս պայմաններն ալ բաւական չպիտի համարուին:

**** Իտալական հրամանատարութեան վերջին զեկոյցը կ'ըսէ թէ՝ Ռաս Քասայի եւ Ռաս Սէյումի բանակները յուսահատօրէն փորձեցին խուսափիլ իտալական աքծանէն, բայց իվերջոյ փախուստի մատնուեցան, կրելով ահագին կորուստ զինուորի, զէնքի, չորքոտանիներու, ռազմանիւթի եւ պաչարի: Առաջին անգամ ըլլալով հապէշական ամբողջ զօրամասեր անձնատուր եղան : Սպարապետը չատ կարեւոր չի սեպեր իտալական կորուստները, նկատի առնելով ճակատամարտին տարածութիւնը: « Թշնամիին պարտութիւնը կատարեալ է: Ռաս Տէսթայի եւ Ռաս Մուլուկէթայի բանակներուն կազմալուծումէն վերջը, ուրիշ երկու հրամանատարներ ալ չախջախուեցան իտալական զօրքի վճռական գերազանցութեան չնորհիւ: Թամպիէնի Բ. ճակատամարտը յաւիտեան արձանագրուած պիտի մնայ ֆաչական Իտալիոյ պատմութեան մէջ »:*

Ամենավերջին զեկոյցին համաձայն, Ռաս Քասա, որ նախկին ղպտի քահանայ մըն է եւ Նէկիւսին մտերիմը, փախած է 50 անձնապահ զինուորներու հետ: Հռոմի մէջ չատ կը ցաւին որ կարելի չէ եղած գերի բռնել հրամանատարներէն մէկը: Ռաս Քասայի պարտութիւնը «վախճանին սկիզբը» կը համարուի Հռոմի մէջ: Կարճ խօսքով, հապէշական չորս բանակներ ջախջախուած են եւ հիմա մարշալ Պատոլիօ իր ուժը պիտի թափէ կայսերանձնապահ բանակին վրայ: Հապէշական կորուստները կը հաչուեն

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԱԻԵՏԻՍ, ԶԷՅԹՈՒՆՆ ԱՂԱՏՈՒԱԻ»

— o —

Անցեալ օր Պայքարի խանի մը թիւեր աւցան ձեռս եւ սկսայ կարդալ հետաքրքրական յօդուածաշարք մը, — «Զգրուած էջեր պատմութեան համար »: (Շարունդ մասէն) :

Ինչպէս կ'երեւայ, ապրած - տեսած գործիչ մըն է յօդուածագիրը, որ կը ստորագրէ Սուրէն Սուրէնեան (անշուշտ ծածկանուն) եւ կը խօսի 1895 - 96ի օրերէն, իբրեւ դերակատար :

Ո՛րճան պերճախօս վկայութիւններ, այս յուշերուն մէջ, եթէ սակայն չի չափազանցեր :

Պատահաբար կ'ընտրեմ հատ մը, փետրուար 13ի թիւէն.

— « Ու օր մը, չեմ գիտեր ինչ պարագաներու տակ, Նաղարբէկն ու կիրը ինձի կը հաւաստէին թէ՝ եթէ հազար ոսկիի գումար մը ունենային իրենց ձեռքին տակ, չատ հեչտ էր Զէյթունն ապստամբեցնել: Ասիկա ինծի համար չափէն աւելի աժան ապստամբութիւն մը երեւցաւ թէեւ, սակայն ես խոստացայ այդ գումարը բերել տալ »:

Յօդուածագիրը իմացած ըլլալով որ Մարզուանի հնչակեան կազմակերպութեան ֆով կարեւոր գումար մը կը գտնուի, բանակցութիւններ կը կատարէ, եւ,

— « 1895ի գարնան՝ Մարզուանցի երկու պատուական երիտասարդներ, Սեդրակ Տինկիլեան եւ Միհրան Խօքսիզեան՝ իւրաքանչիւրը հինգ հարիւր ոսկեթուն եւ հինգ թրքական ոսկի մոմուած կտաւի մէջ չորած, իրենց կուրծքին վրայ կապելով Լոնտոն կը հասնէին:

Նազարբէկեաններու համար չափէն աւելի խոչոր գումար մը ըլլալու էր այդ, որովհետեւ երբ սեղանի վրայ չարելով ներս, սենեակը կանչեցի զիրենք, ի տես իրարու վրայ բարդուած դեղին մետաղին՝ Մարօն բացագանչեց·

— «Աւետիս, Զէյթունն ապատուաւ. »:

Այս դրամէն սակայն մանդրը մը իսկ Զէյթուն չհասաւ»:

×

Այս պատկերը ինծի կը յիշեցնէ ուրիշ պատմութիւն մը:

Հանգուցեալ Ռ. Խանապատ իր յուշերուն մէկ կը պատմէր թէ՝ Ա. Արփիարեան (այն ատեն հնչակեան) Թիֆլիս դրկուած էր 5000 րուբլի ճարելու համար, որով ··· պիտի գրաւէին Պոլիսը :

Յուշերը այժի առջեւ չունենալով, չեմ կրնար նոյնութեամբ արտատպել այդ հատուածը: Բայց, ա՛յս էր իմաստը :

Ուրեմն, միեւնոյն հոգեբանութիւնը՝ արեւմուտքէն արեւելք :

Հազար ոսկի,— եւ «Զէյթունը ազատուաւ »:

Հինգ հազար րուբլի,— եւ Պոլիսը մեր ձեռքն է···

Դեռ որքա՜ն այսպիսի ծրագիրներ, այդ երանելի օրերուն:

Պայքարի յուշագիրը ուրիշ բան մըն ալ կը պատմէ, Զէյթունի ջարդին առթիւ.

— «Իսկ Շմաւոնի խոստացած միլիոն մը ընկերվարականներու անունն իսկ չլսուեցաւ, որոնք ղէն ի ձեռին մեր փրկութեան պիտի փութային»:

Ուրեմն այդպիսի սուտիսանի՞ր ալ տուեր էին···

Վ.Ա.Հէ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ Հ.ԱՄԱՐ

— o —

Մալաթիոյ Կրթ. Ընկ. Հարազատ մասնաճիւղի վարչութենէն, Վալանս (Փետրուար 22ի ներկայացման 20 առհասարիբը) 60
Փետրուար 20ի գումարը 2411

Ընդհ. գումար՝ 2471

Սպայ մը եւ իր կինը հարուածիրի կ'ընկնեն միեւնոյն գիւղով

Երէկ հաղորդած էինք 18 ճափոնցի սպաներու հանդիսաւոր անձնասպանութիւնը, իրենց հետեւանք վերջին դէպքերու: Վերջին պահուն անձնասպան եղաւ ուրիշ սպայ մը, տեղակալ Աօչիմա, իր կնոջը հետ, չատ աւելի եղերական պարագաներու մէջ:

Այս տեղակալը կը պատկանէր կայս. անձնապահ գունդին եւ երբեք չմիացաւ ապստամբներուն: Հետեւաբար որ եւ է յանցանք չունէր: Եւ սակայն ուզեց մեռնիլ, օրինակ հանդիսանալու համար ոչ միայն ապստամբներուն, այլեւ ամբողջ ազգին: Անձնասպանութեան ամէնէն ազնիւ ձեւն է այս,— ազգարարութիւն – հարապիրի:

Աօչիմա եւ իր կինը, մէկը 31, միւսը 23 տարեկան, նախ իրենց կտակը եւ հրաժեչտը գրեցին իրենց ընտանիքին: Ցետոյ պաղ ջուրով մաքրագործուեցան ըստ աւանդական ծիսակատարութեան, ծաղիկները դրին իրենց նախահայրերու խորանին վրայ եւ ազօթեցին անոնց անունները կրող յիչատակարաններուն առջեւ: Այսպէս ամէն բան պատրաստելէ յետոյ, տեղակալը հագաւ իր մեծ համազեստը, իր տիկինը՝ ճերմակ քինոմօ մը, իրենց սուպի նչան: Ապա երկու բարձեր դրին տախտակամածին վրայ, որպէսզի կարելի եղածին չափ չցաւտէ արիւնը: Վերջապէս տեղակալը փորը ճեղքեց կնոջը աչքերուն առջեւ, իսկ այս վերջինը անմիջապէս ձեռք առնելով միեւնոյն թուրը, կարեց կոկորդը:

Վարչապետը կը փախչի դագաղին մէջ պառկած

Ինչպէս յայտնի է, Ճափոնի վարչապետը, Ծովակալ Օքատա, ողջ մնաց չնորհիւ իր աներձագին զոհողութեան: Նոր մանրամասնութեանց համաձայն, մինչ աներձագը իրենց վարչապետ ներկայանալով կը սպաննուէր ապստամբներուն կողմէ, Ծովակալը պահուեցաւ անտուկի մը մէջ, իր տան գետնայարկը: Երբ սպանտմբները հեռացան, Ծովակալը ելաւ իր թաքստոցէն եւ սպասուր մը կեանքը վտանգի մէջ դնելով գնաց լուր տալու անոր զաւակներուն: Քանի մը ժամ վերջը, մեծ դագաղ մը կը բերուէր սպաննուած աներձագին՝ զնդ. Միցուի համար: Ապստամբներու լոկատ մը տակաւին գրաւած էր չէնքը, բայց մեռելներու հանդէպ յարգանքը չատ խոր է ճափոնի մէջ: Այնպէս որ ապստամբները թոյլ տուին որ դագաղը դուրս հանուի, միայն ընտանիքին հետ:

Ուրեմն դագաղը դուրս հանուեցաւ զինուորներու անտարբեր աչքերուն առջեւ: Բայց միայն մեռել մը չէր որ կը փոխադրուէր այլ ողջ մարդ մը,— նոյն ինքն վարչապետը, որ այսպէս ողջ առողջ անցաւ զինեալ ապստամբներուն մէջէն եւ փոխադրուեցաւ դահլիճի դիւանապետին գրասենեակը ...

ՊԻՇՆԵՑԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵՆՍԱԴԸ 1935Ի

Ե. — ՀԱՄՓՈՓՈՒՄ ՏՈՒՐՔԻԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ

1936 մարտ. 26ի հանդիսին ներկա էին նաև պատվիրակ Ինոնյուն եւ ուրիշներ։ Ատենապետ Ռաուֆ Օրբայ ելույթ ունեցավ եւ ըսաւ. «Ազգային ժողովի հիմնադրութեան 15րդ տարեդարձին առթիւ ուզեցի ձեզ հետ խօսիլ Թուրքիոյ ներկայ դրութեան մասին։ Ինչպէս գիտէք, 1923ին Ազգային ժողովը հաստատեց Թուրքիոյ ներկայ ձեւը։ Ան ատենէն ի վեր մեր երկիրը ապրեցաւ խաղաղ ու ապահով կեանք մը։ Ներքին եւ արտաքին ոեւէ վտանգ չսպրդեցաւ մեր սահմանները։ Ներքին կեանքի մէջ ալ ոեւէ խանգարում չեղաւ։ Ամէն ինչ կանոնաւոր ընթացք մը ունեցաւ։ Ժողովրդական կուսակցութիւնը, որ ստեղծեց ներկայ պետութիւնը, ամէն ինչ ըրաւ, որ ժողովուրդը ապրի ազատ ու երջանիկ կեանք մը։ Ժողովրդական կուսակցութիւնը ոչ միայն ստեղծեց ներկայ պետութիւնը, այլ նաեւ

Նոյն է ամէն ոճրագործութիւն, որ կը կատարուի ի նպաստ ինքնակալ կամ հարստահարիչ դասակարգի, ինչպէս նոյն է ամէն ոճրագործութիւն, որ կը կատարուի ի նպաստ հեղափոխական դասակարգի։ Ոճրագործութեան բնոյթը կախեալ է ոչ թէ նպատակէն, այլ միջոցներէն, որոնք կը գործածուին նպատակին հասնելու համար։ Ահաբեկչութիւնը ոճրագործութիւն է, որովհետև ան կը հակասէ մարդկային բարոյականի հիմնական պահանջներուն

10,000 *սպանեալ եւ վիրաւոր իսկ իտալականը՝ հազար։ Ճակատամարտին մասնակցած են 25,000 իտալացի զինուորներ։*

Փախստական Հապէշները կը հետապնդուին բնիկ զինուորներու կողմէ, ձգելով իրենց թնդանօթներն ու գնդացիրները։ Ռաս Քասայի պարտութիւնը ջախջախիչ է անոր համար որ, իր բանակը ամիսներէ իվեր կը սպառնար Իտալացիներու ալ թեւին, միշտ պատրաստ՝ խզելու հաղորդակցութիւնները՝ Մաքալէի հետ։

Օսար առեւտուր պիտի կատարուի տոլարով

Ս. Միութեան գործավարներու խորհուրդին մէկ որոշման համաձայն, ապրիլ 1էն սկսեալ օտար հաստատութեանց հետ կատարուած արտածումներն ու ներածումները պիտի հաշուուին րուբլիով.— մէկ րուբլին երեք ֆրանք։ Ուրեմն, այլեւս արտահանման հետ պայմանագրութիւններ չպիտի կնքուին օտար դրամով, ոսկի րուբլիով եւն.։ Ասկէ զատ, վիճելի խնդիրները պիտի յանձնուին խորհրդային իրաւարարութեան, որ հետզհետէ պարտաւորիչ կը դառնայ։ Լքելով ոսկի րուբլին, խորհրդային իշխանութիւնը կ'ուզէ վերադառնալ հաստատուն դրամի մը։

Սուրիայեն 6 պատուիրակներ պիտի գան Փարիզ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ մարտ մէկի ամբողջ օրը բանակցութիւնները չարունակուեցան մարզպանին եւ Սուրիոյ դահլիճին անդամներուն միջեւ, որոնց կ'ընկերանան չորս ներկայացուցիչներ ալ ազգայնական խմբակցութենէն։ Վերջապէս կարելի եղաւ համաձայնութիւն մը գոյացնել այն յայտարարութեան մասին զոր Սուրիոյ կառավարութիւնը պիտի ուղղէ ժողովուրդին։ Կառավարութիւնը այս առթիւ հաղորդեց թէ վեց պատուիրակներ պիտի ղրկուին Փարիզ եւ կոչ ուղղեց ժողովուրդին, որպէսզի դիւրացնէ իր աշխատանքը, իրականացնելու համար ազգային տեսլերը։

**** Նոր հեռագրի մը համաձայն, բանակցութիւնները տաժանելի են եղած, բայց ի վերջոյ համաձայնութիւն գոյացած է։ Մարզպանը եւ Սուրիոյ կառավարութիւնը ստորագրած են երեք պաշտօնագիրները, որոնց հիման վրայ.— 1· Փարիզ պիտի ղրկուի սուրիական պատուիրակութիւն մը, բանակցելու համար Ֆրանսական կառավարութեան հետ.— 2· Պիտի վերահաստատուի Սուրիոյ սահմանադրական կառավարութիւնը.— 3· Ընդհ. ներում պիտի շնորհուի վերջին խռովութեանց առթիւ ձերբակալուած քաղաքացիներու.— 4· Դաշնագիր մը պիտի կնքուի Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ միջեւ, հաստատելով Սուրիացիներու իրաւունքները, յարեւնման անդրեւիրաքեան դաշնագրին։ Վերջապէս ձեռնարկներ պիտի կատարուին, որպէսզի Սուրիա ընդունուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։*

Հաւանական է որ մարզպանը Փարիզ գայ մօտերս, մասնակցելու համար Միջերկրականեան կոմիտէի ժողովին։

Այս առթիւ ըսենք որ ոչ միայն ձախակողմեան թերթերը, այլ եւ կարգ մը աջակողմեան օրկաններ կը պահանջեն եւս կանչել մարզպանը, անհամապատասխան գտնելով գայն կացութեան պահանջներուն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ բանակցութիւնները սկսան մարտ 2ին, Գահիրէի մէջ։ Երկու կողմերն ալ շատ լաւատես կ'երեւան արդիւնքի մասին։ Ռուն պաշտօնական բանակցութիւնները պիտի սկսին մարտ 9ին եւ գաղտնի պիտի մնան, բացի մամուլին հաղորդուած զեկոյցներէ։

ՕՒՆԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ բացուեցաւ մարտ 2ին։ Թագաւորը իր գահաճառին մէջ անհրաժեշտ գտաւ զօրաւոր կառավարութիւն մը, գլուխ հանելու համար սահմանադրութեան վերթաբաիւնութիւնը, ինչպէս եւ ապահովելու համար զինուորական եւ ծովային ուժը։ Համայնավարները 15 երեսփոխան ունին խորհրդարանին մէջ, իսկ վենիզէլոսեաններն եւ հակառակորդները բաժնուած ըլլալով, կացութեան բանալին կը գտնուի կարմիրներուն ձեռքը։ Միւս կողմէ բանակը, ուսանողները եւ հակավենիզէլոսեանները չեն ուզեր ճանչնալ որ եւ է կառավարութիւն որ կը հիմնուի համայնավարներուն աջակցութեան վրայ։ Համալսարանական ուսանողները դասադուլ հռչակած են եւ կարգ մը ընդհարումներ պատահեցան Աթէնքի մէջ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՎԵՐԵԼԱԿՆԵՐՈՒՆ (ասանսէօր) 15,000 պաշտօնեաներ գործադուլ հռչակեցին։ Միեւնոյն ատեն աշխատաւիթը դադրեցուցին կեդրոնական ջեռուցման պաշտօնեաները, իբրեւ համակրանքի ցոյց։ Այնպէս որ 850 երկնաքլաց շէնքեր միեւնոյն ատեն զրկուեցան վերելակէ եւ տաքուքենէ։ Կարելի է երեւակայել վարձակալներուն տաղտուկը, քանի որ շէնքերէն շատերը 30-40 յարկէ կը բաղկանան։ Այս առթիւ կոիւներ ալ ծագեցան բանթողներուն եւ աշխատողներուն միջեւ։ Գործադուլը ծագեցաւ կիրակի օր եւ երկուշաբթի մասնակցողներուն թիւը կը հասնէր 142,000ի, որուն կապուած են 9600 շէնքերու հետ։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ համագումարը կը շարունակուի Թուլուզի մէջ։ Կը մասնակցին 1500 պատգամաւորներ, իբրեւ ներկայացուցիչները 3500 սէնտիֆաներու։

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՄՆԵԻՇԻՆԳԱՄԵԱԿԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 Մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Sociétés Savantes *թ մեծ սրահին մէջ,*
8 rue Danton, *մէթրօ* **St. Michel** *կամ* **Odéon**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՍԱՄՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (դուէտ), ՕՐ. ԿՆԱՋԵԱՆ (երգ), ՕՐ. ՕՄՄԱՆՃԵԱՆ եւ Պ. ՈՒՋՈՒՆԵՄՆ (արտասանութիւն)։

Մուտքը 5 ֆրանք։

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ Պուլվար Օտտօի Վառմեան ենթակոմիտէի

8 մարտ, կիրակի, 230 շրջէն տը լա Մաւրակ, պար Էնթէրնասիօնալի սրաիր Ագամեան թատերախումբը կը ներկայացնէ ԱՒԱՐԱՅՐԻ ԱՐՇԻԻԸ

Ղեկավարութեամբ ընկերներ Գ. Քէնտիքեանի եւ Ա. Յակոբեանի
եւ մասնակցութեամբ տեղական կարող ուժերու։

Մուտք՝ 4 եւ 3, իսկ 8 տարեկանէ վեր փոքրերուն՝ 1 ֆր.։

Թատերական ներկայացում

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԻԻ

Հովանաւորութեամբ Պօմօնի Չաւարեան ենթակոմիտէի

7 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին, Պօմօնի վարանդեան սրահին մէջ,
10 Bld. des Marguerites
Շանթ թատերախումբը կը ներկայացնէ
ԱՒԱՐԱՅՐԻ ԱՐՇԻԻԸ

Մուտքը 5 ֆրանք, 10 տարեկանէն վար տղոց 2 ֆրանք։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՀԱՁԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

7 Մարտ շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Trianon Dancing *թ սրահներուն մէջ, փլաս Վօլթէռի մօտ։*

Արդիական պարերու ցուցադրութիւն եւ թանկագին մրցանակ։
Առաջին հայ դիպուածողին կը տրուի գեղեցիկ բաժակ մը։
Պ. ՄՈՒՐԱՒԵԼԵԱՆՑ կը պարէ կովկասեան պարեր։
Trianon Dancing *թ հոչակաւոր նուագախումբը գեղեցիկ կատրներ պիտի նուագէ մինչեւ լոյս։*
Ձոխ պիւֆէ՝ հանրամատչելի գին։ Մուտքը այրերու 5 ֆր., կիներու 4 ֆր.։

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի «Դրօշակ» Ակումբին կողմէ
ի նպաստ իր գրադարանին։

8 մարտ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին
Սէվրի «Պէշիկթաշլեան» սրահին մէջ, **26 Rue Troyon, à Sèvres**
Métro : Pont de Sèvres
Կր ներկայացուի «ԱՐՇԻՆ ՄՈՒՇ ՕՂՈՆ»
Ղեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆԻ եւ Ալֆոնվիլի սիրողներու խումբին։
Մուտքը 7 եւ 5 ֆր., տասը տարեկանէն վեր մանուկներու 3 ֆր.։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

5 Մարտ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 9ին,
École des Langues Orientales *թ մէջ,* **2 rue de Lille,**
մէթրօ՝ St. Germain des Prés
Կը դասախօսէ՝ Պ. ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
փաւստոս Բիւզանդի մասին։

Գուծ կը փնտռէ

Գարծ կը փնտռէ հայ պատուաւոր կին մը տնական աշխատանքներու համար։ Դիմել՝ Տիգրանեանի 40 rue Moulin de la Pointe, Paris (13)։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՂԹ. ԿՐԹ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, Վալանս.— Չեր ուզած թատերախաղը չո՛ինք։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՁԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ազգակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole No male de Musique, *վերակոչած է իր դաշնակի դասընթացքները գոնացուցիչ պայմաններով։*
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՁԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,
56, Rue Lafayette, Paris.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ուղղակի ներածում՝ Թուրքիայէն, Յունաստանէն եւ Պուլկարիայէն

Maison AZIZIAN FRÈRES

25 Rue Bergère *(բակին մէջ), Փարիզ (9)*

Մէթրօ Pelletier եւ Cadet

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 7, շաբաթ մինչեւ 5, իսկ կիրակի օրերը փակ է։

Յարգելի հայրենակիցներէն կը խնդրուի այցելել մեր նոր բացած մթերանոցը, անձամբ հաժոգուելու համար մեր ապրանքներու ընտիր տեսակին եւ գիներու աժանութեան։

Արագ սպասարկութիւն — Livraison à domicile

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»

8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՍ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԱ. ՔԷՕՃԻ ՊՕՂԱՋԱ, սեռնչելի ԹԱԻՈՒՔ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՔԼԱՎԱ՝ անմրատ կարագով։ *ԱՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ*
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՊՐՈՒՍԱՑԻ Ե. ՊՐՈՒՍԱԶԼԷՔԵՆ
PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**

Ընտանեկան, հարսանեկան, քնկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ։ ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՏԵՒԱԿԱՆ ՅԱՃԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ՍԻՐՈՒ (ԱՐԾՐՈՒՆԻ) — ՐԻԹՄԻԿԻ ԴԱՍԵՐ

Հետեւողութեամբ (ժակ Դալկրոզի) պզտիկներու համար՝ 4 տարեկան. Նէն սկսեալ։ Կ'ընդունուին նաեւ երիտասարդ երիտասարդուհիներ եւ հասակաւորներ։ Դրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 5-7, իսկ երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրեր նաեւ առաւօտ. ժ. 9-12։ 28 rue Edith Cavell, Courbevoie (Gare de Bécon). Հեռաձօս՝ Défense: 00-07։

Վարձու կօշկակարի խանութ

Ճամբորդութեան պատճառու ծախու է կօշկակարի (Bottier) *մեծ խանութ մը՝ եւեր մեծ սենեակով։ Վարժուած յաճախորդներ։ Ունի նաեւ 30ի չափ յաճախորդներ (կօշիկներուն կաղապարները պատրաստ որոնց իւրաքանչիւրը 4-5 դոյգ կօշիկ կ'ապսպրէ մէկ տարուան մէջ։ Պալ 9 տարի. տարեկան վարձք՝ 1750 ֆրանք շարժով ճեռասին։ Դիմել տեղւոյն վրայ Վանդեանի, 8 rue d'Italie, Paris. մէթրօ Tolbiac։*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«Վ Լ Ի Մ»

ամսագրի ԺԲ. Թիւը (1935 Մեպտեմբեր Դեկտ.) հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Դէպքերը հայ պարսկական սահմանի վրայ, *Սամսոն.*— Պարսկաստանի յեղափոխութիւնը եւ մեր գործն ի թանը, *Յ. Չաւարեան.*— Նպաստ մը հայ Թեւրք աշուղական գրականութեան (Գ.) *Շ. Նարդունի.*— Ալեքսանդրա չէ Պունի հրամանագիրը. *Փ. Փ. Փանաիթեանքու.*— Հաժաշխարհային պատերազմը եւ ցարերի աշխարհը *(Բ.) Վահան Փափազեան.*— Արհաւիրքի օրերը *Վ. Մինախորեան.*— Հին Թուրքեր, նիւթեր *Շիրվանզատէի մասին.*— Անցեալը. *Կոմիտաս Վարդապետ, բժ. Յ. Տէր Մինասեան, Հեթ. Խնկոյեան, Ց. Խանզատեան, Տոքթ. Յ. Երկանեան.*— կեանք եւ մշակոյթ.— Գիրք եւ մամուլ.— Գրախօսական.— երրորդ տարեշրջանի շեմքին.— Գէորգ Գ. կաթողիկոս եւ իր ժամանակը, *Վ. Մանկունի Եպիսկոպոս։*

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 իրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի։

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիները 12 Թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.։

Հասցէ.— S. Vratzian. 13 Rue des Platanes, Cité Jardin de Plessis-Robinson. (Seine).

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ· քնագրէն թարգմ· Ժ·

Հեղինակուհի՝ ԷԿԱԹԱ ՔՐԻՍՔԻ

— *Արդարեւ կարդացած եմ անոր նկարագրութիւնները եւ այդ տեսակ փորձ մըն ալ ես կատարած եմ... բացառիկ պատահութիւն մըն է ինծի համար...*

Փուառօ ոտքի ելաւ յանկարծ, վախցայ որ Ֆրանսացիի մը պէս պիտի համբուրէր զիս։

—Հիանալի, հիանալի, ուրեմն այս հարցէն ձեր կրած տպաւորութիւնները գրի՞ առած էք...

— Այո...

— Սքանչելի... կրնա՞մ տեսնել...

Անսպասելի էր այդ հարցումը։

— Անշուշտ ներողամիտ կ'ըլլաք որ դրածներուս մէկ մասը բոլորովին անձնական հանգամանք ունին..

— կարեւորութիւն չունի... հաւանաբար խնդիրի տեղ դրած էք դիս երբեմն... ոչինչ ... Հէյսթինկսն ալ շատ քաղաքավար չէր այդ տեսակէտէն... ես այդ տեսակ բաներ մատս չեմ փաթթեր...

Վարանեցայ եւ սակայն դարակներուս մէջէն հանեցի ձեռագիրներս եւ Փուառոյին տուի։ Նկատի ունենալով որ գործս կրնայ հրատարակուիլ ապագային, երկու մասի բաժնած էի զայն. դրած էի մինչեւ օրիորդ Բասըլի այցելութիւնը. ուրեմն Պելճիքացին քանի գլուխ ունէր կարդալիք։

Մտիպուած էի հիւանդի մը երթալ։ Ետեւ վերադարձայ ժամը 8ին։ Փուառօն եւ քոյրս միասին ճաշած էին ժամը 7.30ին։ Պելճիքացին տանը եռեւը պտնուող պզտիկ աշխատանոց - խանութը քաշուած էր՝ ընթերցումը չարունակելու համար։

— Ցոյս ունիմ որ իմ մասիս խնդիր ու խելառ բաներ գրած չես, ըսաւ քոյրս, կարեւորութիւն չունի անշուշտ, պարոն Փուառօն զիս շատ լաւ կը ճանչնայ...

Ես ալ խանութ դացի։ Բարեկամս պատուհանին առջեւ նստած էր. ձեռագիրներս աթոռին վրայ էին։

— Կը չնորհաւորեմ, շատ համեստ եղած էք, ըսաւ։

— Իրա՞ւ...

— Ու վերապահ...

— Ինչ կ'ըսէք ...

— Հէյսթինկսը այդպէս չէր ըներ. իւրաքանչիւր էջին վրայ կը խօսէր իր մասին... ես այսպէս, ես այնպէս... բայց դուք վարագոյրին եռեւը կը պահէք ձեր անձը... միայն ընտանեկան հարցերու մէջ է որ կը խօսիք ձեր մասին...

— Ինչպէ՞ս գտաք, հաւնեցա՞ք հարցուցի կարմրելով։

— Անկեղծ կարծի՞ք կ'ուզէք ...

— Այո...

— Շատ խղճամիտ ու ճշգրիտ նկարագրութիւն մը ըրած էք. դէպքերը ճշդօրէն ներկայացուցած էք, թէեւ վերապահութեամբ կ'արտայայտուիք ձեր կատարած դերին մասին։

— Ձեզի օգտակար կրնա՞յ ըլլալ գործս ...

— Այո, շատ օգտակար, քալեցէք տունս երթանք եւ ժողովին պատրաստութիւններ տեսնենք ...

Քրոջս հանդիպեցանք բակին մէջ. ան ալ կ'ուզէր մեզի հետ գալ, բայց Պելճիքացին դիւանագիտօրէն կացութիւնը դարմանեց։

— Շատ պիտի ուզէի որ դուք ալ ներկայ գտնուէիք, օրիորդ, բայց այս պարագային անտեղի կը գտնեմ. ժողովականներէն ամէն մէկը կասկածի ենթակայ է եւ անոնց մէջէն պիտի գտնեմ այն անձը որ սպանած է էքրօյտը...

— Իրա՞ւ կ'ըսէք, հարցուցի։

— Իրաւ կ'ըսեմ, պատասխանեց Պելճիքացին, կը տեսնեմ որ դուք տակաւին հաւատք չունիք էրքիւլ Փուառոյի արժանիքներուն վրայ...

Այդ պահուն Ըրսիւլան վար եկաւ։

— Պատրա՞ստ ես աղջիկս, ըսաւ Փուառօ, միասին տունս պիտի երթանք... օրիորդ Քարօլայն, հաւատացէք որ կարելին պիտի ընեմ ձեզի ծառայութիւն մը մատուցանելու համար... մնաք բարով ...

Երբ տուն հասանք հիւրանոցը պատրաստ էր արդէն, սեղանին վրայ կար չիշ մը օշարակ, ինչպէս նաեւ բաժակներ եւ պնակ մը պիսքուի։ Փուառօ մասնաւոր ուշադրութեամբ աչքէ անցուց կարասիներուն ու մանաւանդ աթոռներուն դասաւորումը։ Լոյսերով շատ զբաղեցաւ. այնպէս մը կարգադրած էր որ ելեկտրական լամբերուն լոյսը կ'իյնար իրարու քով չարուած աթոռներուն վրայ իսկ դիմացի անկիւնը կիսաստուերի մէջ էր, ինչ այնտեղ պիտի նստէր։

Եւ ահ դուռը զարնուեցաւ։

— Եկան, ըսաւ Փուառօ, շատ լաւ, ամէն ինչ պատրաստ է...

Սենեակին դուռը բացուեցաւ ու կարգով ներս մտան Ֆըրնլի Փարքի տնեցիները։

Պելճիքացին առաջ անցաւ եւ բարեւեց Տիկին էքբօյտին եւ Ֆլօրային։

— Ուրախ եմ որ եկաք, Տիկին, օրիորդ... ինչպէս նաեւ դուք՝ հազարապետ եւ պարոն Րէյմընտ ...

Քարտուղարը սովորականին նման զուարթ տրամադրութեան մէջ էր։

— Ի՞նչ կայ նորէն, հարցուց. գիտական փո՞րձ պիտի կատարէք ...

— Ոչ, պատասխանեց Պելճիքացին. ես հին գլուխ մարդ եմ եւ հին մեթոտով կ'աշխատիմ, ուղեղիս բջիջներով, եթէ կ'ուզէք... շատ բարի, կրնանք սկսիլ... միայն թէ պզտիկ յայտարարութիւն մը ունիմ ընելիք ...

Բռնեց Ըրսիւլային ձեռքէն եւ առջեւ քաշեց զայն։

— Այս աղջկան անունը Տիկին Րէյմընտ Փէյթըն է... Րէյթին հետ ամուսնացած էր անցեալ մարտին...

— Րէյթի՞ն հետ, ճչաց Տիկին էքբօյտ... անցեալ մարտի՞ն ... կարելի՞ չէ... ինչպէ՞ս... Րէյթը՝ կարգուած այս աղջկան հե՞տ ... Պ. Փուառօ, չեմ հաւատար...

Աղջիկը ուզեց խօսիլ բայց Ֆլօրա կանխեց զայն։

— Բնականաբար զարմանալի կը գտնենք քու ամուսնութիւնդ... բնաւ լուր չունէինք, բայց գաղտնիքը պահեր էք... շատ ուրախ եմ...

— Շատ բարի էք, օրիորդ Ֆլօրա, ըսաւ Ըրսիւլա, իրաւունք ունէիք բարկանալու... Րէյթը չատ յանցաւոր վարմունք մը ունեցաւ, մանաւանդ ձեզի հանդէպ..

— Հոգդ մի ըներ... նեղ կացութեան մէջ ըլլալով ամէնէն դիւրին ճամբան գտեր է... եթէ իր տեղն ըլլայի թերեւս ես ալ այդպէս ընէի... թէեւ կրնար ինծի վստահիլ իր գաղտնիքը... ի հարկէ չէ դաւաճաներ...

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ
HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿՆ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՄԱՐՏ JEUDI 5 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3055

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՁԱԿԱՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Մարտ 2էն ի վեր կը չարունակուի Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան համագումարը, Թուլուզի մէջ, մշակելու համար միացեալ կազմակերպութեան ծրագիրը – կանոնագիրը եւ գործունէութեան ուղեգիծը: Համագումարին կը մասնակցին 1500 պատգամաւորներ, իբրեւ ներկայացուցիչները 3500 Արհեստակցական Միութեանց (Սէնտիքա):

Տարիներու խմորումներէն յետոյ, 1935 սեպտեմբեր 27ին էր որ իրենց միացումը հռչակեցին Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութիւնը եւ անոր կարմիր թեւը, Իւնիթէհ, նախ ընդհ. ժողով գումարելով զատ – զատ, յետոյ նոյն դիշերն իսկ միասին հաւաքուելով Մի Թիւելիլիթէի մեծ սրահին մէջ:

Կազմական միացումը տեղի ունեցաւ 1936 յունուար 28ին, երբ միացեալ վարչութիւն մը ընտրուեցաւ, վեցը՝ Աշխատանքի Դաշնակցութենէն, երկուքը՝ միւս թեւէն: Միեւնոյն առեն որոշուեցաւ միացեալ ընդհ. ժողով գումարել մարտ 2 – 5 :

Այդ ժողովն է որ , բացուած՝ խանդավառ ցոյցերու մէջ, կը վերջնայ այսօր, կատարեալ յաջողութեամբ:

Մինչեւ այս համագումարը, միացման գործողութիւնները կը կատարուէին բոլոր ճակատներուն վրայ, մէջտեղ հանելով պատկառելի կազմակերպութիւն մը, միաձոյլ եւ միակամ:

Ուրեմն, Ֆրանսան ալ այսուհետեւ պիտի ունենայ միայն մէկ Արհեստակցական Միութիւն, Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութիւնը, ինչպէս 1922ին, երբ տեղի ունեցաւ պառակտումը, իրեւ հետեւանք ընկերվարական ճակատի կազմալուծման:

Զուման բոլոր գործողութիւնները վերջացած չըլլալով, անդամներու վերջնական թիւը յայտնի չէ տակաւին: Նախապէս կը հաշուէին 1,200,000, որ կրնայ աճիլ աստիճանաբար:

Ինչպէս միացման առաջին ձեռնարկներուն առթիւ, Թուլուզի համագումարին մէջ ալ, բուն Աշխատանքի Դաշնակցութեան ակտիւիստներն են որ կը տիրապետեն:

Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութիւնը սկիզբէն ի վեր կը պնդէ սկզբունքի մը վրայ,— բացարձակ անկախութիւն՝ որ եւ է քաղաքական հոսանքի հանդէպ:

Ծրագիրը – կանոնագիրը մշակուած առեն, նորէն դրուեցաւ այս հարցը, եւ բաւական սուր վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան: Ի վերջոյ ընդունուեցաւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան բանաձեւը, 2609ի դէմ (1112 սէնտիքա)5700ձայնով(2628 սէնտիքա):

Նոյնքան ստուար մեծամասնութեամբ քուէարկուեցաւ նաեւ երկրորդ բանաձեւ մը, որուն համաձայն Արհեստակցական Միութեանց պատասխանատու անդամները չեն կրնար միեւնոյն առեն վարել քաղաքական պատասխանատու պաշտօններ:

Կ'արժէ այստեղ ամփոփել անկախութեան տեսակէտին հիմնաւորումը, որուն առթիւ դէմ դիմաց ելան կազմակերպութեան նախորդ երկու թեւերուն ճարտասանները:

Ժուհօ, Աշխատանքի Դաշնակցութեան նախագահը, խօսք առնելով ամէնէն վերջը, յայտարարեց·

— « 1909էն իվեր որ կը գտնուիմ Աշխատանքի Դաշնակցութեան գլուխը, եւ 1895էն իվեր որ մտած եմ արհեստակցական շարժման մէջ, երբեմ, որ եւ է համագումարի առթիւ չեմ լսած որ յառաջ բշեն կարգ Մարքսի կամ Փրուտոնի անունը կամ բաղադնական մեկնաբանութեան մարգաճիճներ կատարեն: Մեռելներուն ձգենք իրենց յղացած բանաձեւերը եւ չփորձենք զանոնք տարաբաժնել բանավէճի մը մէջ որ սկսած է իրենց գրութեանց օրէն իսկ: Անոնք ներկայ չեն պատասխանելու համար եւ մենք միայն անոնց յիշատակները կրնանք հարցաճիճել: Մեր գործը շատ աւելի պարզ է: Արհեստակցական շարժումը ինք որոշած է իր ճակատագիրը, ինքն իրեն համար, այն բոլոր պարագաներուն մէջ ուր պայքարի բռնուած է: Անկախութիւնը չէզոքութիւն չի նշանակեր: Անկախութիւնը կը նշանակէ որ պարագաները հարկադրած են բանուորներու տնտեսական եւ քաղաք· շահերուն գործակցութիւնը, այդ գործակցութիւնը կատարուած է, բայց կատարեալ անկախութեամբ: Հո՞րկ է յիշել թէ 1934 փետրուար 6ին, Աշխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութիւն էր որ նախաձեռնութիւնն ստանձնեց իր գրասենեակին մէջ ժողովի հրաւիրելու ձախակողմեան կուսակցութիւնները, փաշիստական վտանգին դէմ պայքարելու համար: Ցետոյ ան չէ՞ր որ ընդհ· գործադուլի ազդանշանը արձակեց: Ոչ մէկը կրնայ ըսել թէ մենք այլամերժ ընթացք կը բռնենք որ եւ է քաղաքական կուսակցութեան հանդէպ: Սակայն անհրաժեշտ է որ արհեստակցական շարժումը կրկէս չդառնայ արտաքին կուսակցութեան զանազան պատուիրակութիւնները երբեմ չեն արտօրրած արհեստակցական բացարձակ անկախութիւնը: Աշխատանքի Միջազգային Գրասենեակին մէջ բանուորութիւնն է որ կը ներկայանայ: Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, մեր ճիգն եղած է արգիլել տալ պատերազմի գենքերու շինութիւնը եւ առեւտուրը : Մենք միութիւնը իրականացուցինք, անհրաժեշտ է որ տեւական դառնայ »:

Այսքան լայն տեղ տալով տեսակէտի այս հիմնաւորման, կ'ուզենք բաժին մը հանել նաեւ մեր արհեստակցական – աշխատաւորական կազմակերպութեանց համար, որքան ալ համեստ ըլլան անոնք:

Շատ յստակ է բանաձեւը,— համախմբուիլ աշխատանքի դրօշին տակ, խուսափելով քաղաքական մարզանքներէ, որոնք դժբեղեան իրաւունք չունին մանաւանդ մեր մէջ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՔԱՂԱՔԱՎԱՐԻ "ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ,, ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պատասխանի պիտի սպասեն մինչեւ հինգշաբթի

Մուսոլինի տրամադիր չերեւար յանձն առնելու

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը, բացառութեամբ Իտալիոյ, մարտ 3ին հանդիսաւոր կոչ մը ուղղեց Իտալիոյ եւ Թրովպիոյ, որպէսզի դադրեցնեն պատերազմը եւ ձեռնարկեն հաշտութեան բանակցութեանց, «Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ եւ համաձայն անոր ուխտի ոգիին »:

Նախապէս կը խորհէին 48 ժամ նշանակել, պատասխանի համար, բայց այժմ որոշած են սպասել մինչեւ երեքշաբթի, 10 մարտ: Այդ օրը նորէն պիտի գումարուի 13երու յանձնախումբը, որ իրականին մէջ Ա· Դ· Խորհուրդն է, եւ տրուած պատասխաններուն համաձայն պիտի ճշդէ իր դիրքը: Եթէ Մուսոլինիի պատասխանը անբաւական ըլլայ – ինչպէս կը կարծեն բոլորը – այն առեն ժողովի պիտի հրաւիրուի 18երու յանձնախումբը եւ պիտի որոշէ բարիւղի արգելքին գործադրութիւնը:

Հաշտութեան այս կոչը վերջին յուսահատական փորձն է, որ թելադրուեցաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարին՝ Ֆլանտէնի կողմէ: Անգլիա, որ մոլորած ոչխար մը կը նկատէ Իտալիան, շատ յոյս չունի Սթրէզայի փարախին մէջ պահելու Մուսոլինին: Իր ներկայացուցիչը, Իտըն, չկամութեամբ հաւանեցաւ այս առաջարկին, պարզապէս յարգելու համար Ֆրանսայի դիւրազգածութիւնը: Այս առթիւ Պ· Իտըն պայման դրած է որ, եթէ Իտալիա ընդունի բանակցիլ, պատժական տնօրինութիւնները պէտք է շարունակուին մինչեւ որ հաշտութիւնը իսկապէս ստորագրուի:

18երու յանձնախումբը երէկ նոր մասնախումբ մը կազմեց, բարիւղի արգելքի խնդիրը ննջելու համար: Այս մասնախումբը պիտի ճշդէ գործադրութեան եղանակները, այն ենթադրութեամբ թէ արգելքը պիտի յայտարարուի յառաջիկայ շաբթու: 13երու յանձնախումբին որոշումը մամուլին հաղորդուեցաւ կարճ գեկոյցով մը, որ կ'ըսէ թէ՝ «համաձայն դեկտեմբեր 19ին իրեն յանձնուած պաշտօնին, ստիպողական կոչ մը կ'ուղղէ երկու պատերազմիկներուն, անմիջապէս ձեռնարկելու համար հաշտութեան բանակցութեանց »:

Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարները մեկնեցան Ժընեւէն եւ պիտի վերադառնան երեքշաբթի օր, երբ պիտի տրուի նակատագրական որոշումը՝ բարիւղի արգելքի մասին: Ֆրանսայի պատուիրակները յանկարծակիի եկան, երբ Պ· Իտըն յիշեցուց բարիւղի արգելքը, որովհետեւ կը կարծէին թէ՝ մասնագէտներու տեղեկագրէն վերջը, անգլ· կառավարութիւնը համոզուած է որ այդ արգելքը չի կրնար ազդու ըլլալ առանց Մ· Նահանգներու մասնակցութեան: Ֆրանսացիները միշտ կը կարծեն թէ Իտալիա բաւարար բարիւղ ունի, իր բանակին եւ օդանաւերուն համար, մինչեւ յառաջիկայ աշուն: Անգլիա երկու պատճառներով կը պնդէ բարիւղի արգելքին վրայ·— 1· Իտալիոյ վերջին յաղթանակները, որ կրնան լրջօրէն վնասել Անգլիոյ ազդեցութեան, եթէ աւելի խիստ պատիժներ չտնօրինուին·— 2· Մ· Նահանգներուն բռնած դիրքը չէզոքութեան մասին: Պ· Իտըն մեծ յոյսեր դրած էր Ֆրանսայի արտաքին նախարարին աջակցութեան վրայ, բայց Պ· Ֆլանտէն հանդիսացաւ «երկրորդ Փիէռ մը» (Լավալ եւ Ֆլանտէն նոյն անունն ունին, Փիէռ):

Ամէն պարագայի մէջ, ոչ Ֆրանսա, ոչ ալ Անգլիա կը հաւատան թէ գործնական ելքի մը պիտի յանգի Ազգերու Դաշնակցութեան նոր կոչը: Փարիզի թերթերը չեն ծածկեր թէ Պ· Ֆլանտէն պարզապէս ժամանակ շահիլ ուզած է: Բոլորն ալ կը վախնան որ Իտալիան ալ ֆաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, որմէ դուրս կը մնան արդէն Մ· Նահանգները, Ճափոն եւ Գերմանիա :

Մուսոլինիի չատաշոմ յուրիւնը

ԺՈՂՈՎԻ ՊԻՏԻ ՀՐԱՒԻՐԷ ԱԽՍՏՐԻԱՆ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՆ

Մուսոլինի Ազգերու Դաշնակցութեան կոչը ստացաւ երեքշաբթի օր, առանց որ եւ է խօսք արտասանելու: Վերջին յաղթանակները զօրացուցած ըլլալով իր դիրքը, Իտալիոյ «Առաջնորդ »ը չուզեր տեղի տալ, մինչեւ որ Եթովպիան ճզմէ եւ ամբողջովին գինաթափ ընէ: Միւս կողմէ իր ձեռքերը կապուած են, քանի որ Եթովպիոյ պատերազմը հռչակուած է իբրեւ աշխարհակալութիւն եւ ժողովուրդն ալ այդ ուղղութեամբ առաջնորդուած է: Միւս կողմէ, Մուսոլինի միշտ կը մերժէ բանակցութիւն կատարել որ եւ է սպառնալիքի տակ: Եւ վերջապէս, Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ երբ պատիժները խստանան եւ ընդարձակուին, Իտալիա վճռական ձեռնարկ մը պիտի կատարէ Եւրոպայի մէջ: Այսպէս, կը հաւաստեն թէ տասնամեայ համաձայնութիւն մը կնքուած է Իտալիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ: Այս լուրը հերքուեցաւ, բայց իրավիճակներ կը պնդեն թէ գետինը հարթուած է եւ թէ որ եւ է կարգադրութիւն կրնայ ըլլալ ամենակարճ ժամանակի մը մէջ :

Իտալիոյ նախարարական խորհուրդը գումարուեցաւ երեքշաբթի օր: Այս առթիւ Մուսոլինի պարզելով արտաքին հաղորդակցութեան նոր կոչը: Փարիզի թերթերը չեն ծածկեր թէ Պ· Ֆլանտէն պարզապէս ժամանակ շահիլ ուզած է: Բոլորն ալ կը վախնան որ Իտալիան ալ հաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, որմէ դուրս կը մնան արդէն Մ· Նահանգները, Ճափոն եւ Գերմանիա :

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՐԻՇ ՊԱՏՃԿԵՐ ՄԸ

—o—

Դարձեալ Սուբէն Սուբէնեանն է որ կը պատմէ, Ամերիկայի ռամկավար օրկանին մէջ·

— « Երբ օրը օրին Լոնտոնի թերթերը Լարդի ահաւոր լուրերը արձանագրել սկսան՝ մեր կեդրոնի էրիկն ու կնիկը ապշութեան մատնուեցան, թէ ինչպէս Համիտ կրնար այս նախճիրը գործել՝ իրենց հասկացողութենէն վեր էր:

Ճանկարծ հեռագիր մը կուգար մեր կիպրոսի ներկայացուցիչ ժամագործ Ճակոբ Ճալէպեանէն թէ՝

« Զէյթունը պատրաստ է, հրահանգի կը սպասէ»: Աղասի իր խոստումը կատարած էր:

Մարօ Նաղարբէկ՝ հեռագիրը ձեռքին՝ ջղաձգութենէ բռնուած՝ սենեակէ սենեակ կը վազէր անդադար յեղեղելով՝ «Աւետիս, էլի նրանց էլ կը ջարդեն, նրանց էլ կը կոտորեն, կը փճացնեն...:

Աւետիս՝ յանկարծակիի եկած ու ապշահար՝ կ'աշխատէր կինն հանդարտեցնել:

Ի՞նչ պիտի պատասխանէք, ըսի ես, կացութեան չատ մօտէն ծանօթ ըլլալով ու չատ աղէկ գիտնալով որ մէկ անգամ գէթ կրակելու (աթում մը) վառօդ իսկ չէին ղրկած այդ քաղաքացուն եւ ուրիշներուն ալ արգելք եղած՝ ճախաւեր գործունէութեամբ»: (Պայքար 14 փետրուար):

Յուշագիրը նախընթաց գլուխներուն մէջ մանրամասնօրէն կը պատմէ թէ ինչպէս ծրագրուած էր Զէյթունի ապստամբութիւնը:

Իր յուսախարութիւնը կը սկսի այն օրէն երբ Եւրոպա կը հասնի Փոքր Ասիայէն եւ կը ներկայանայ հնչակեան կեդրոնը, Լոնտոն:

Նարէն ինձ է որ կը յայտարարէ, նոյն թերթի նոյն թիւին մէջ·

— « *Հիմա գիտէի թէ պատճառը այս երկու ապիկար անձնաւորութիւններն էին, որոնք Թուրքիոյ մէջ ապրող ցեղերու եւ անոնց փոխյարաբերութիւններու մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէին, անոնց կրօնական տարբերութիւնները, Թուրքերու չափազանցութեան հասնող անձերող ոգին ու ատելութիւնը, ասոնք բոլորը անծանօթ էին մեր զոյգին, որ կեդրոն կը կոչուէր:*

Ասոնք Թուրքիոյ մէկ ծայրէն միւս ծայրը կը տեսնէին, կ'երեւակայէին խոշոր գործարաններու չարքեր, ահոնց հսկայ ծխնելոյզներէն բարձրացող մուխը, խումբ խումբ, կորաքամակ ու զայկացած գործաւորներու տաժանելի աշխատութիւնը, հայ պրոլետարը, հայ կապիտալիսմը, հայ պուրժուան եւ չեմ գիտեր կեանքի ուրիշ ինչ դժնդակ երեւոյթներ, զորս կարլ Մարքսի անտեսական փիլիսոփայութեան կանոնով կը չափէին»:

Եւ դեռ ուրիշ մեկնաբանումներ, որոնք աւելորդ անգամ մը եւս կ'ապացուցանեն թէ մարդիկ ո՛րքան թեթեւութեամբ կը վարէին այնքան պատասխանատու գործեր:

Անշուշտ միայն մէկ հոսանքի վրայ չիյնար այս մեղքը:

— Ինչո՞ւ կը զբաղիմ այս անցած գացած բաներով:

— Միշտ օգտակար է երբեմն պատմութիւնը, մանաւանդ մեր ժամանակակից պատմութիւնը, նոր սայթաքումներ կանխելու համար:

Կը կարծէմ թէ շա՞տ բան բարեփոխուած է 1893 - 96էն ասդին...

ՎԱՀԷ

Անգլեւեգիպտական բանակցութիւններ

— · —

Ինչպէս գրած էինք, անգլեւեգիպտական բանակցութիւնները սկսան մարտ 2ին, Գահիրէի մէջ: Մթնոլորտը շատ սիրալիր էր : Նահաս փաշա, Վաֆտի նախագահը, որ միեւնոյն առեն եգիպտական պատուիրակութեան նախագահն է, ֆրանսերէն ճառ մը խօսեցաւ, իսկ բրիտանական մարզպանը պատասխանեց անգլերէն: Նահաս փաշա նախ յարգանք յայտնեց Անգլիոյ հանգուցեալ թագաւորին յիշատակին եւ ներբողեց «խաղաղութեան առաքեալը», Չէնտըրսըն, որուն անկեղծութիւնը օգնած էր նամբան հարթելու: Ցետոյ յոյս յայտնեց թէ բանակցութիւնները պիտի կատարուին նոյն վստահութեամբ եւ համերաշխութեամբ ինչպէս 1930ին: «Այն տագնապը որ կը սպառնայ վրդովել աշխարհի խաղաղութիւնը, անհրաժեշտ կը դարձնէ համաձայնութիւն մը երկու ազգերուն միջեւ, իրարու կապելու համար զանոնք բոլոր պատահականութեանց հանդէպ, լաւ կամ գէշ: Մենք կը յուսանք, ո՛չ, մենք վճռած ենք յաջողիլ: Դաշնագիր մը՝ ամրապնդելու համար մեր բարեկամութիւնը ոչ միայն քաղաքական անհրաժեշտութիւն մըն է մեր երկու երկիրներուն համար, այլեւ բարոյական անհրաժեշտութիւն մը մարդկութեան համար»:

Սըր Մայլս Լէմփսըն, բրիտանական մարզպանը, իր կարգին խօսք առնելով, շեշտեց թէ անգլեւեգիպտական համաձայնութիւն մը փոխադարձաբար մեծ սփոփանք մը պիտի ըլլայ ներկայ խռովեալ ժամանակներուն մէջ: Իր կարծիքով, այս անգամ կարելի է գոհացուցիչ համաձայնութեան մը հասնիլ համբերութեամբ եւ փոխադարձ բարեացակամութեամբ: Ինք հրահանգ ստացած է յայտարարելու թէ բրիտանական կառավարութիւնը ջերմապէս կը բաղձայ յանգիլ յաջող ելքի մը: «Բրիտանական կառավարութիւնը կը սպասէ այն օրուան երբ, իբրեւ հետեւանք դաշնագրի մը, նոր շրջան մը պիտի բացուի երկու երկիրներու յարաբերութեանց մէջ, երբ Եգիպտոս կատարեալ գերիշխանութիւն ստացած ըլլալով, Մեծն Բրիտանիա եւ Եգիպտոս աշխարհի առջեւ պիտի երեւան իբրեւ գինակիցներ եւ հաւասարներ»:

Այս վերջին նախադասութիւնը բուռն ծափերով ընդունուեցաւ եգիպտական պատուիրակութեան կողմէ: Այս հանդիսաւոր բացումէն վերջը, բուն աշխատանքները պիտի սկսին երկուշաբթի օր: Ֆրանսերէնը պիտի գործածուի իբրեւ գլխաւոր լեզու, ուր որ յարմար դատուի :

=•·•=

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՎԵՐԵԼԱԿՆԵՐՈՒՄ պաշտօնեաներուն գործադուլը կը շարունակուի: Գործադուլին հետեւանքները անելի մատնած են աւելի քան 1100 երկնակարկառ շէնքերու բնակիչները, քանի որ կարելի չէ բալելով բարձրանալ մինչեւ 40 յարկ: Կառավարութիւնը շարժման մէջ դրաւ հազարաւոր անգործներ, վերելակները բանեցնելու համար, եւ բացառիկ օրէնքներ հրատարակեց, որովհետեւ գործադուլը կը վնասէ նաեւ բնակիչներու առողջապահութեան: Վերջին լուրի մը համաձայն, 71,000 պաշտօնեաներ գործադուլ հռչակած են 5650 շէնքերու մէջ: Ընդհարումներ ալ պատահեցան եւ 30 հոգի վիրաւորուեցան:

ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՇԷՆ ՆԵՐՍ

ՅԱՆՈՒՆ ՍԳԱՎՈՒԱԶԻՆՄԱՆ

Փետրուար 23ին խորհրդային աշխարհը մեծ չուքով տօնեց կարմիր բանակի 18րդ տարեդարձը: Համայնավար մամուլը էջեր նուիրեց բանակին, փաստարանելով անոր «անխորտակելի ուժը եւ մեքենաւորման յաղթադիմութիւնը»: Պաշտօնաթերթ «Պրաւդան» իր նոյն օրուան թիւով վեր հանելով Մ. Միութեան ծովային, ցամաքային եւ օդային ուժերը եւ յայտարարելով թէ բանակին թիւը հասած է մէկ միլիոն երեք հարիւր հազարի, կ'աւելցնէ.

— «Թող այդ պարագան նկատի առնեն բոլոր անոնք որ կ'երազեն բռնագրաւել խորհրդային Ուկրայինան եւ Ծայր Արեւելքը» ...

Երբ օրը օրին կը հետեւինք խորհրդային թերթերուն եւ կը կարդանք Մոսկուայի վարիչ դէմքերուն ճառերը, այն տպաւորութիւնը կը ստանանք, թէ պատերազմը օրերու խնդիր է եւ մէկ օրէն միւսը արտաքին թշնամին պիտի յարձակի Մ. Միութեան վրայ: Մինչեւ վերջն տարիները այդ թշնամին կը ներկայանար յանձին Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Ռումանիոյ եւ Լեհաստանի: Իսկ ներկայիս վտանգը կուգայ Ճափոնէն ու Գերմանիայէն (դիւանագիտօրէն կը լռեն Լեհաստանի մասին): Մինչեւ այս վերջին երկու պետութիւններու բռնած սպառնական դիրքը, համայնավարները ռազմական ու յարձակողական ոգիով կ'արտայայտուէին, աւետելով համաշխարհային յեղափոխութեան մօտալուտ յաղթանակը: Ժողովուրդը յարատեւօրէն արտաքին սպառնալիքի տակ պահելով, խորհրդային իշխանութիւնը կ'ուղէր արդարացնել իր այն քաղաքականութիւնը զոր կը վարէր երկրի ներսը:

Համայնավարներու ռազմաշունչ քաղաքականութիւնը լաւագոյն օգտագործեցին Հիթլէրն ու Նիփոնը, իւրաքանչիւրը աշխարհի յայտարարելով, թէ իրենց պատմական առաքելութիւնն է փրկել մարդկութիւնը կարմիր վտանգէն: Ի հարկէ, ոչ աշխարհին կարմիր վտանգ կը սպառնար եւ ոչ ալ խորհրդային երկիրն ռազմական այն ուժը կը ներկայացնէր, որպէսզի համարձակէր ոտքը իր սահմանէն դուրս նետելու: Գերմանիոյ եւ Ճափոնի կողմէ ճարպիկ ռազմախաղ մըն էր, քօղարկելու իրենց նուաճողական դիտումները: Այդ ամէնը զգացին համայնավարները եւ իրական վտանգի առջեւ տեսնելով իրենց զինական թուլութիւնը, չզոհելինդ անցան դործի, — դէպի զինարշաւ: Սպառազինում յանուն խաղաղութեան եւ հայրենիքի պաշտպանութեան, սակայն երբեք՝ յանուն համաշխարհային յեղափոխութեան յաղթանակի...

Իսկ թէ սպառազինումը ինչ արժեց ժողովուրդին եւ ինչ զոհողութիւններով յաղողեցաւ, այդ կը տեսնենք քիչ վերջը: Մինչ այդ քանի մը խօսք հին եւ նոր Ռուսաստանի զինական վիճակի մասին:

Բանակին պահանջները հոգալու համար նախապատերազմեան Ռուսաստանի ճարտարարուեստը բոլորովին անբաւական էր: Ցարական կառավարութիւնը արտասահմանէն կը ներմուծէր 87 առհարիւր, մարդատար ինքնաշարժեր — 87 առհարիւր, մարդատար ինքնաշարժեր — 100 առ հարիւր, հրասայլեր — 100 առ հարիւր, թնդանօթներ — 70 առհարիւր, ռումբեր — 75 առ հարիւր, հրացաններ— 60 առհարիւր, եւ փամփուշտ — 60 առ հարիւր: Միջին հաշուով ռազմանիւթերու ութսուն առ հարիւրը կը ստացուէր դուրսէն: Համաշխարհային պատերազմին մէջ ռուսական բանակի պարտութեան գլխաւոր պատճառը ռազմամթերքի պակասն էր:

Խորհրդային տիրապետութեան առջին տասնամեակի ընթացքին (մինչեւ 1927) ռազմանիւթ մատակարարող արդիւնաբերութիւնը (օրինակ, — մետաղագործութիւն), ոչ միայն յառաջդիմութիւն չունեցաւ, այլ եւ 25 առ հարիւր ետ կը մնար նախապատերազմեան վիճակէն: Դեռ 1930ին Վորոշիլով կը յայտնէր, թէ կարմիր բանակի տրամադրութեան տակ եղած հրետանին, օդատորմիղը, հրասայլերը եւ քիմիական միջոցները չատ ու չատ անբաւարար են երկիրը պաշտպանելու համար: Կը բաւէ ըսել որ այն ատեն դեռ կը գործածէին միայն ցարական բանակէն մնացորդ թնդանօթները: Բանակի մեքենաւորման տեսակէտէն Ռուսիան ետ կը մնար ոչ միայն Ամերիկայէն ու Եւրոպական առաջաւոր պետութիւններէ, այլ եւ նորակազմ Լեհաստանէն: Հետեւաբար, կարմիր բանակը ինչ որ ունի, ձեռք է բերուած վերջին 5—6 տարիներու ընթացքին:

Ներկայիս, ինչպէս կը վկայեն Մ. Միութեան զինուորական վարիչ դէմքերը, կարմիր բանակի սպառազինումը ամէն տեսակէտէ հասած է բարձր աստիճանի եւ ռազմական միջոցներու մեքենաւորումը կրկնապատկուած ու բազմապատկուած է: «Խորհրդային քաղաքացիները կրնան միայն ուրախանալ, որ իրենց երկրին պաշտպանութիւնը հաստատուն է եւ զօրաւոր թէ ծովերու եւ ցամաքի վրայ եւ թէ օդին մէջ»...

Անկասկած, կարմիր բանակը խոշոր ուժ կը ներկայացնէ: Սակայն, չափազանցութիւն է պնդել թէ 5—6 տարիներու ընթացքին ապահոված է պատերազմի անհրաժեշտ միջոցները: Մանաւանդ երբ նկատի առնենք, որ պատերազմի պարագային կարմիր բանակին թիւը պիտի հասնի 10—12 միլիոն մարդու եւ այդ հսկայ քանակը պէտք պիտի ունենայ անսպառ ռազմանիւթի: Իսկ եթէ ապագայ պատերազմն ալ նախորդին պէս տարիներ տեւէ ...

Եթէ նոյն իսկ խորհրդային երկրի պաշտպանութիւնն ապահովուած է ցամաքին վրայ ու օդին մէջ, նոյնը բնաւ չի կարելի ըսել ծովերու մասին: Ռուսաստանը, որ առանց այն ալ խոշոր ծովային ուժ մը չէր ներկայացներ, երկու անգամ կորսնցուց իր նաւատորմիղը՝ 1903ին ռուս-ճափոնական պատերազմի առեն եւ 1918ին, երբ Գերմանացիներու պահանջով համայնավարները ջրամոյն ըրին մահուամբ փրկելու իրենց զաւակները ապատարանը, որ սակայն աւա՛ղ, հոս ալ եղերայրութիւնը միայն պարծանքի ու հպարտութեան առարկայ մը ըլլալէ զատ ուրիշ ոչինչ կ'ըլլայ, որովհետեւ այդ ընտանիքի պատուական հօր անճնասպանութեան պատճառը ծանօթ ըլլալուն, Ֆրանսական արդարութիւնը զոհին դժբախտ ընտանիքին միջոց չտար տունը փրկելու:

Ուրեմն, կը տեսնուի թէ ասպնջականութիւն ցոյց տուողներ որդեգրած են ամէն աշխատանք եւ հետեւաբար եղած խնայողութիւնը փճացած է արդէօրէն այդպիսի ՍՈՒՂ երկրի մը մէջ եւ նոյն իսկ երթալիք հիւրընկալ երկիր եւ կամ իր ճամբու ծախս՝ դրամ չկայ:

Դրամ չի կրնար ունենալ այս կարգութեան մատնուած Հայը, երբ ինքզինք կը գտնէ ԴՐԱՄԸ ԵՐԿՐԻՆ ԴՈՒՐՍ ՁՀԱՆԵԼՈՒ՝ ամենանուրբ զգեստներուն իսկ մաքէն չանցուցած վարպետ միջոցներուն առջեւ: Դրամ չի կրնար ունենալ, որովհետեւ, կամ իր փոքրիկ խնայողութիւնը կը փճացնէ, իր աշխատելու իրաւունքը կորսնցնելով կամ պայմանով չինել տըւած տունին պարտքը չկրնար վճարելուն հետեւանքով այդ չնչին պարտքին փոխարէն կը ծախուի տունը, որ իր միակ խնայողութիւնը պիտի կազմէր եւ սակայն չատ վար գինով ծախուած ըլլալով՝ այդ խնայողութիւնն ալ օդին կը յանձնուի ինքնին:

Եւ երբ ամէն անգամ այս տեսակ տնտեսական տագնապ մը աւերներ կը գործէ արտասահմանի հայ գաղութներուն մէջ, դիշակեր ազատներու նման հայ ժողովուրդին չուր-

Այդ ռազմական քաղաքականութիւնը քիչ մը մեղմացաւ միայն մէկ տարի առաջ, երբ խորհրդային կառավարութիւնը զգաց, թէ իր դէմ ունի ոչ միայն արտաքին թշնամին, այլ եւ ներքին թշնամին,— ժողովրդական զայրոյթը: Համայնավարները ոչ միայն սկսան նահանջել, այլ եւ շարք մը ասպարէզներու մէջ վերահաստատեցին նախկին կարգ ու կանոնը (սեփականատիրական սկզբունքի հաստատումը, կենցաղի, բանակի կազմաւորում, դպրոցական գործ եւն.): Դեռ չենք խօսիր արտաքին քաղաքականութեան հիմնական կերպարանափոխման մասին:

Ուրիշ առիթով կ'ապացուցանենք թէ այդ ամէնը նահանջէն աւելի ճարպիկ ռազմախաղ մը կը ներկայացնէն: Առայժմ միայն արձանագրենք, որ խորհրդային երկիրներու վերջին տարիներու կեանքը զինարշաւի չրջան մը անցուց, յանուն սպառազինման զոհաբերելով երկիրն ամենէն ու ժողովրդի բարօրութիւնը:

ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ո՞Ւ Կ'ԵՐԹԱՔ, Ո՞Ւ

ԽՄԲ.— Անձնական պատճառներ վերջերս Հարաւ. Ամերիկա իշեցին հայ ուսուցիչ մը, Յովհ. Պապէեանց, հեղինակ աշխարհագրական գիրքերու եւ ուրիշ ուսումնասիրութեանց: Ահա իր տպաւորութիւնները, Պուէնոս Այրէսի Արմենիաէն (11 փետր.).—

Ձմիւռնիոյ չարաչուք աղէտէն անմիջապէս յետոյ երբ Հայեր փախան Թուրքիայէն, ապաստանեցան մեծ մասամբ Ֆրանսա, ուր հիւրընկալուեցան մարդասիրաբար, որովհետեւ ապահովական Ֆրանսայի ասպնջականութիւնը արդարացնող ԳՈՐԾ ԿԱՐ հոն:

Տարիներ աշխատելէ եւ իրենց անհաստատ ապագային համար համեստ խնայողութիւն մը ու գործ մը ապահովելէն անմիջապէս յետոյ Հայեր, յարաբերաբար իրենց ուրախ հորիզոնին վրայ ահա կը տեսնեն Թուրքին եաթաղանին տեղ տնտեսական տագնապը եւ աշխատանքի արգելքը պատճառ դարձան որ պետական ու հանրային մեծ հաստատութիւններու ճակտին դրոշմուած Ագատութիւն, Հաւասարութիւն եւ Եղբայրութիւն մարդկային ամենամեծ նշանաբաններով հպարտացող Ֆրանսացիին քով անօթի մեռնին մեր արեւակիցները եւ նոյն իսկ Սէն գետը նետուին կամ Մուշեղ Տէրտէրեանի նման տանը սենեակին առաստաղէն իրենք զիրենք կախեն, իրենց չնչին պարտքին համար իրենց տան գրաւմամբ անոր վաճառումը արգիլելու եւ գոնէ իրենց մահուամբ փրկելու իրենց զաւակները ապատարանը, որ սակայն աւա՛ղ, հոս ալ եղերայրութիւնը միայն պարծանքի ու հպարտութեան առարկայ մը ըլլալէ զատ ուրիշ ոչինչ կ'ըլլայ, որովհետեւ այդ ընտանիքի պատուական հօր անճնասպանութեան պատճառը ծանօթ ըլլալուն, Ֆրանսական արդարութիւնը զոհին դժբախտ ընտանիքին միջոց չտար տունը փրկելու:

Ուրեմն, կը տեսնուի թէ ասպնջականութիւն ցոյց տուողներ որդեգրած են ամէն աշխատանք եւ հետեւաբար եղած խնայողութիւնը փճացած է արդէօրէն այդպիսի ՍՈՒՂ երկրի մը մէջ եւ նոյն իսկ երթալիք հիւրընկալ երկիր եւ կամ իր ճամբու ծախս՝ դրամ չկայ:

Դրամ չի կրնար ունենալ այս կարգութեան մատնուած Հայը, երբ ինքզինք կը գտնէ ԴՐԱՄԸ ԵՐԿՐԻՆ ԴՈՒՐՍ ՁՀԱՆԵԼՈՒ՝ ամենանուրբ զգեստներուն իսկ մաքէն չանցուցած վարպետ միջոցներուն առջեւ: Դրամ չի կրնար ունենալ, որովհետեւ, կամ իր փոքրիկ խնայողութիւնը կը փճացնէ, իր աշխատելու իրաւունքը կորսնցնելով կամ պայմանով չինել տըւած տունին պարտքը չկրնար վճարելուն հետեւանքով այդ չնչին պարտքին փոխարէն կը ծախուի տունը, որ իր միակ խնայողութիւնը պիտի կազմէր եւ սակայն չատ վար գինով ծախուած ըլլալով՝ այդ խնայողութիւնն ալ օդին կը յանձնուի ինքնին:

Եւ երբ ամէն անգամ այս տեսակ տնտեսական տագնապ մը աւերներ կը գործէ արտասահմանի հայ գաղութներուն մէջ, դիշակեր ազատներու նման հայ ժողովուրդին չուրջը կը սկսան հայանուն բորենիներ, որոնք Հայու դիակով միայն անանձնական համոյք կը զգան:

Այդպիսիները նոյն իսկ բնաւ չպիտի խղճահարէին իրենց բիւրաւոր արեւակիցներուն դիակները գերեզմանէն հանելէ, իրենց զազանային բը նադրին զոհացում տալու համար, եթէ ատոր մէջ չահ մը տեսնէին, որովհետեւ անոնք պատրաստ են զոհելու հայրենասիրութիւն, ազգային ամէն արրութիւն, մարդկային ամէն առաքինութիւն ու բարոյական միմիայն անիծեալ մամոնային, որ իսպառ ցամքեցուցած է այդ բոլորին գաղափարը իրենց մէջ:

Այս ճշմարտութեան կենդանի ապացոյցը կուգայ այժմ Ֆրանսայէն, որ ժամանակ մը ի վեր հայ գաղութը Փարակուէյ փոխադրելու դիւանային հարցը կը զբաղեցնէ, որովհետեւ այդ սահմռկեցուցիչ խնդրոյն անխիղճ հեղինակները համոզուեցան թէ Ֆրանսայի մէջ այլ եւս ապրիլ եւ չնչել անկարելի է եւ հետեւաբար ի չահ իրենց դրպանին զառնացած Հայը զոհ մը նետելու յարմար առիթը ներկայացած է եւ պէտք չէ փախցնել այդ առիթը, որ չատ քիչ անգամ կը ներկայանայ:

Այդ վամպիրները, տեսնելով թէ՝ ողբալի կացութեան մէջ գտնուող Ֆրանսահայը ստիպուած է անմիջապէս հեռանալ ամէն գնով եւ աբեներ ծանր զոհողութիւններու փոխարէն, դաներ են անոր համար Հարաւ. Ամերիկայի հանրապետութիւններէն՝ մարդու կամ աւելի ճիշդը՝ երկրագործներու պէտք ունեցող Փարակուէն, որ դրացի Պոլիվիոյ հետ իր մղած երեք տարուան պատերազմէն դեռ երկի ազատուած երկիր մըն է, որ այդ պատերազմին հետեւանքով ծխրած է եւ ուր պիտի սկսի տնտեսական ահաւոր տագնապ մը, հետեւանք՝ կրկին այդ պատերազմին: Մանաւանդ ՍԱՍՏԻԿ ՏԱՒ ու ԶՈՐ կլիմայ մը, մահացու վէրքեր առաջ բերող միջատ մը եւ քայքայուած տնտեսութիւն մը աղետալի կրնան ըլլալ մեր ժողովուրդին՝ բարոյապէս, ֆիզիքապէս ու նիւթապէս, որոնք իր վերջնական կործանումը կը պատրաստեն ամբողջացնելով Թալէաթներու գործը հայ Թալէաթներու ձեռքով, որուն կ'օժանդակեն օտար ձեռքեր:

Ահա այս յոյժ աննպաստ պայմաններով օժտուած գաղութի մը ճամբան ցոյց կուտան Հայուն, զայն ներկայացնելով սակայն կատարեալ դրախտ մը, որպէսզի անով հրապուրուողնէրէն կարենան չորթել գումարներ, իբր թէ յաջողցնելու համար այդ երկրի անկարելի մուտքը եւ տրամադրել տալու համար ձրի հող եւ ձրի չոգենաւներ, որոնք իսկական տանջրաններ են միամտասէր ուղեւորութեան մը միջոցին:

Արդ, ես իբրեւ հայրենասէր եւ այս դժբախտ ազգին անվերջ մարտիրոսացումները տեսնելով, սրտամորմոք տանջուող մը՝ կ'ելլեմ այդ դժբախտ զոհերուն առջեւ ու բաղուկներս պարզելով կը պոռամ.

— Ո՞ւր կ'երթաք, ո՞ւր, դարձէ՛ք տեղերնիդ եւ լրջօրէն մտածեցէք ձեր ընելիքին վրայ: Գիտեմ, ձեզի նման չուարած ժողովուրդ մը այլ եւս դատելու եւ տրամաբանելու իր բոլոր կարողութիւնը կորսնցուցած եւ դարձած է անմեղ երեխայ մը, որ իրեն հրամցուած նոյն իսկ թունաւոր չաքարը ուտելէ չպիտի քաշուի:

Եթէ կը համոզուիք թէ միայն Հայ անունին համար ամէն զոհողութեան յանձնառու անկեղծ անձ մըն է, որ կը գրէ այս տողերը եւ կը հաւատաք թէ ոչ մէկ չահ կամ վնաս ունի ձեր փարակուէյ գաղթելէն, անսացէք անոր գրածներուն, եթէ չէք ուզեր ձեր դժբախտութիւնը ողբալ մինչեւ ձեր մահը, որ տարամերժօրէն պիտի հասնի դժբախտաբար՝ նոր երկրի զրժնդակ պայմաններուն հետեւանքով:

Պիտի հարցնէք թէ՝ վէրքը ճանչնալը կամ մատնանշելը բաւական չէ, դարմանելը կարեւոր է: Հետեւաբար, ինչ պիտի ընենք մնալովիշրանսա,ուր կը նմանինք թակարդը ինկած մուկի մը, որ եթէ ուղղակի չապանոսի իսկ, արդէն անօթի մնալով դատապարտուած է մահուան:

— Երթալ Հայաստան, ուր միայն Հայը կրնայ գտնել իր սրտին խօսող հայ միջավայրը, հայրենի հին յիշատակարաններ, որոնց հետ ապրեր են մեր պատուական նախնիք, հայրենի արբութիւններ եւ առողջ օդ ու ջուր, մանաւանդ բնութենէն ու բարոյագէտներէն թելադրուած աշխատելու եւ հետեւաբար ապրելու ամենատարբական իրաւունք, զոր իրեն կը զլանան «քաղաքակիրթ» ազգեր: Սակայն, դժբախտաբար հնարաւոր չէ 60.000 Ֆրանսահայերը մէկ անգամէն փոխադրել Հայաստան, այլ տարին 1200 հոգիի մասին կը խօսուի եւ եթէ նոյն իսկ կանոնաւոր կերպով զործադրուի այդ որոշումը, 50 տարի պէտք է ամբողջ Ֆրանսահայութիւնը Հայաստան փոխադրելու համար, ինչ որ կը նշանակէ թէ «մինչեւ ճահիճը չուր գայ, զորտին հոգին կ'ելլէ», քանի որ ներկայ վիճակով, որ պիտի չարունակուի անշուշտ, հինգ տարիէն 80 առ 100 Հայը անօթութենէ պիտի չարդուի Ֆրանսայի մէջ: Անշուշտ չէ կարելի մեղադրել հայկական կառավարութիւնը, որ դուցէ ենթակայ է ուրիշ ազդեցութեան:

Ուրեմն, կը մնայ միայն մէկ մի չոց,— գաղթել Հարաւ. Ամերիկայի Ուրուկուէյ հանրապետութիւնը, ուր կը տիրէ առողջ կլիմայ եւ որ ունի արգասաբեր հող: Հոն հաստատուող Հայեր առանց բացառութեան զոհ են իրենց վիճակին եւ ոչ մէկ անգործ կայ: Նոյն իսկ կառավարութիւնը կը քաջալերէ ծխախոտի մշակութիւնը եւ մասնաւորապէս չերմաբուծութիւնը, որոնց համար ամէն դիւրութիւն եւ միջոց կուտայ: Իսկ քիչ մը դրամագլուխ կամ արհեստ ունեցող մը բնաւ անօթի չի մնար հոն:

Կարելի է գաղթել նաեւ Արժանթինա, որու մայրաքաղաքին (Պուէնոս Այրէս) մէջ կը հաշուուին աւելի քան 12.000 Հայեր, որոնք կ'ապրին առանց դժուարութեան: Թէեւ մայրաքաղաքը Պուէնոս Այրէս (գեղեցիկ օդ) իր անունը արդարացնելէ զատ եւ այլ եւս, որովհետեւ Տօն Փետրո տէ Մէնտոզայի 1535ին հիմնած այս քաղաքը այնքան առողջ օդ եւ ջինջ երկինք ունէր, որ 1819ին եւ 1823ին ցերեկը պարզ աչքով տեսնուած է երկինքին երեսը Արուսեակը: Բայց գործարաններու հիմնումէն եւ ինքնաշարժերու երթեւեկէն ի վեր Պուէնոս Այրէսի օդը թունաւորուած է արճակուած չոգիներէն եւ պէնզինի մուխէն, որու պատճառով հոն չատցած են հիւանդութիւնները, որոնց մէջ կարկառուն տեղ կը բռնէ թոքախտը իր 200.000 զոհերով, թէեւ Փարիզի մէջ կարելի է հաշուել 2 միլիոն թոքախտաւորներ, որոնց մէջ Հայերուն թիւը իրենց քանակի համեմատութեամբ չատ աւելի է:

Արժանթինայի ամէնէն առողջ օդ ունեցող քաղաքը Թորտոպա է, ուր կան բաւական թիւով բարեկեցիկ Հայեր:

Այս երկիրներէն դուրս կարելի է մտածել Զիլիի մասին, որու կլիման առողջ է եւ հողը չատ բարեբեր: Կայ նաեւ Փերուի մայրաքաղաքը՝ Լիմա, որ ունի տաք եւ չոր բայց առողջ կլիմա ու առատ ջուր: Սակայն, այս եւ Զիլիի չնաչխարհիկ քաղաքը Սանթիկօ ենթակայ են յաճախադէպ երկրաշարժի:

Հարաւ. Ամերիկայի մնացեալ երկիրները կամ չատ տաք կ'ընեն կամ ունին վատառողջ կլիմայ: Ուրեմն Ուրուկուէյ եւ Արժանթինա միայն կը յարմարին Հայերու:

Իսկ Փարակուէյ ունենալով աննպաստ կլիմայ մը եւ տնտեսական աննախանձելի կացութիւն, ապահովարար հոն գաղթող Հայերուն սպառնացող պիտի ըլլայ:

Եւ որպէսզի Հայեր, դժբախտ զոհը չդառնան անխիղճ չարաչահներու, պիտի խնդրէի արտասահմանի Հայ թերթերէն արտատպել տալ զրուիլնը, իրենց խմբագրականներով զգուշացնել հայ ժողովուրդը այդ կարգի անձնասպանութենէ մը, նոյն իսկ հաւաքոյթներու մէջ այդ վտանգաւոր չարժումին յոյժ ազատալի հետեւանքը չարժումին յոյժ ազատալի հետեւանքը ներու մասին անդադար քարոզել եթէ կարելի է, ամէն կերպով հակազդել այդ չարաչահները:

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԷԵՍԵԱՆ

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

«LE ROMAN D'UN JEUNE HOMME PAUVRE»
(MOULIN - ROUGE)

Օքթաւ Ֆէօյէյի այս վէպը հանրածանօթ է, եւ եթէ այսօր չատ քիչ կը ճանչնան զայն, ան իր տիպարներուն դեղեցիկ ու ճշդրիտ ուսումնասիրութեամբ եւ կազմով կրնայ դիւրաւ ապրիլ եւ ներշնչել, դատելով ցուցադրուող ժապաւէնէն:

Ապէլ Կանսի նուրբ դեղագէտի ճակատը չկը զայն օժտած է բեմադրուելիքամբ մը՝ ուր կը յայտնուին մեծ արուեստագէտին պրպտող եւ խղճմիտ ճաշակն ու կարողութիւնը:

Մշակոյթին հարազատութիւնը տեսարաններուն դերազանց ընտրութիւնը եւ ազուցումը, անոնց առանձայթաքրտի ընթացքը հաճելի ապրումներու մը մէջ լարուած կը պահէն դիտողը, աչքի եւ հոգիի մեծ բաւականութեան մը մէջ:

Հեղինակին գործը տեսարաններու վերածած է Քլօտ Վէռմօրէլ, աշխատակցութեամբ Մուէզի Էօնի:

Երիտասարդ Մարքիզ Մաքսիմ ոչ Շանսէ ստիպուած է իր բոլոր ըստացուածքները աճուրդով ծախելու, իր հօր ձգած պարտքերը վճարելու համար:

Գիւղերօթիկ հաստատութեան մը մէջ իր կրթութիւնը կատարելագործ ող քոյրը անտեղեակ է անկումէն, եւ Մաքսիմ որոշած է աշխատիլ եւ հոգալ անոր կրթական ծախքերը:

Առիթը կը ներկայանայ:

Պրըթանեի մէջ ապրող մեծահարուստ Լառոքներու ընտանիքը մատակարարի մը պէտք ունի:

Մաքսիմ իր հօր նօտարին խորհուրդներուն վրայ, եւ անոր միջնորդութեամբ կը ներկայանայ դղեակին կը ձեռնարկէ իր պաշտօնին քաջօրէն եւ ուղղամտութեամբ:

Շրջապատը պզտոր է: Մեծ հարստութիւն մը՝ եւ անոր միակ ժառանգորդուհի Մարկրիթի չուրջը կը դիզերին ազգականներու եւ թեկնածուներու մեքենայութիւններ, որոնց զոհը Մաքսիմ կ'ըլլայ:

Մարկրիթի հոգին զարձեալ կը պղտորի:

Մաքսիմի մէկ որոգայթը գուցէ գայթակղութեան մը ստեղծումով, ստիպելու զինքը ամուսնանալու իրեն հետ:

Եւ ձադկող բառեր կ'ապտակեն երիտասարդ աղնուականը, որ մտրաքուած՝ կը բացագանչէ.

— Այո՛, կը սիրեմ ձեզի, բայց ձեզի հետ չեմ ամուսնանար այնքան ատեն որ ձեզի չափ հարուստ չըլլամ, կամ դուք ինձի չափ աղքատ:

Եւ անյողդողդ որոշումով մը յանկարծ պատուհանէն վար կը նետուի, Մարկրիթի պատիւը չարատաւորելու համար, մինչդեռ աղջիկը խելայեղ կը ճչայ.

— Մաքսի՛մ ... վիրաւորուեցա՛ք...

չացնել հայ ժողովուրդը այդ կարգի անձնասպանութենէ մը, նոյն իսկ հաւաքոյթներու մէջ այդ վտանգաւոր չարժումին յոյժ ազատալի հետեւանքը չարժումին յոյժ ազատալի հետեւանքը ներու մասին անդադար քարոզել եթէ կարելի է, ամէն կերպով հակազդել այդ չարաչահները:

ՅՈՎՀ. ՊԱՊԷԵՍԵԱՆ

ՏԱՐԱՍԱՀՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԻ ՀԱՐՑԱԿԱՆԸ (1913—1923)

Ամենաուժեղ ազդակը, որ ստիպեց ինձ կրկին ձեռնամուխ լինել գրական աշխատանքի, եղավ ինձ համար անսպասելի մի նամակ, որ ստացա Ռուսաստանից։ Նամակը գրում էր ինձ մի հին ծանոթ, որի հետ ես ոչ միայն ընկերական հարաբերությունների մեջ էի եղել, այլև ամենասերտ բարեկամության մեջ։ Նա գրում էր, որ ինքը ներկայումս գտնվում է Ռուսաստանի մի հեռավոր գավառում, որտեղ ստիպված է ապրել ամենաանմխիթար պայմաններում։ Նա ինձ խնդրում էր, որ գոնե մի քանի տող գրեմ իրեն, որպեսզի նա կարողանա իմանալ, թե ես ողջ եմ, թե մեռած։ Նա գրում էր, որ ինքը ամեն կերպ ձգտում է ինձ հետ նամակագրություն սկսել, բայց ամեն անգամ ինչ-որ անհաղթահարելի խոչընդոտներ են առաջանում

բեւռը դէպի մը կը կազմէ այս կացութեան մէջ: «Մ. Նահանգներու ծերակուտականները ու երեսփոխանները մերժելով արգելք հաստատել բարիւղի եւ ուրիշ հում նիւթերու արտածման վրայ, ամէն բանէ վեր ծառայութիւն մը մատուցած եղան աշխարհի խաղաղութեան»:

Ցետոյ խօսելով դաւուրեան հարցի մասին, «զոր կ'ուզեն լուծել առանց Իտալիոյ, այսինքն հակառակ Իտալիոյ», Մուսոլինի յիշեց Փարիզի մէջ կատարուած խորհրդակցութիւնները եւ հաստատեց թէ անոնք ձախողած են: Այս առթիւ փաղաքշական խօսքեր ուղղեց Ֆրանսայի եւ կրկնեց թէ «Դաւուրեան աւազանի հարաբական կազմակերպութիւն մը չի կրնար կատարուիլ առանց Իտալիոյ մասնակցութեան, ոչ ալ առանց ճանչնալու Իտալիոյ եւ իր զինակիցներուն շահերը»: Եւ յայտարարեց թէ այս հարցին առթիւ ժողով մը պիտի գումարուի Հռոմի մէջ, մարտ 18ին, 19ին եւ 20ին, մասնակցութեամբ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ վարչապետներուն եւ արտաքին նախարարներուն:

Խօսելով նաւային խորհրդաժողովի մասին, Մուսոլինի յայտարարեց թէ Իտալիա չի կրնար ստորագրել բաղաբական որ եւ է համաձայնութիւն, երբ իրեն կը սպառնան պատժական նոր տնտեսական գրոհի չորրորդ ամիսն է եւ Իտալիոյ ժողովուրդը ալ աւելի զօրացուցած է իր բաղաբական եւ բարոյական միութիւնը: «Իտալիոյ ժողովուրդը կ'ըմբռնէ իր ճիգին պատմական արժէքը, ոչ միայն 1895 – 1896ի մեռելներուն վրէժը լուծելու, այլեւ ապագայի ճամբաները ապահովելու համար: Իտալիա կը ծառայէ մարդկային բաղաբակրթութեան»:

Մեծն Բրիտանիոյ սպառազինութիւնները

Թէ ծովային, թէ ցամաքային, թէ օդային

Երեքշաբթի օր խորհրդարանի անդամներուն բաժնուեցաւ հերմակ տետրակ մը, որ կը պարզէ Անգլիոյ սպառազինութեանց նոր ծրագիրը: 1937ին պիտի շինուին երկու մեծ զրահաւորներ եւ մարտանաւերու արդիացման աշխատանքը պիտի շարունակուի: Ցածանաւերու թիւը պիտի բարձրանայ 70ի: 1936ին պիտի շինուին 5 յածանաւեր եւ շարք մը թորփիլանաւեր: Նաւազներու եւ սպաներու թիւը պիտի աւելնայ 6000 հոգի, մինչեւ մէկ տարի:

Գալով ցամաքային բանակին, հետեւակազօրքի չորս նոր գունդեր պիտի կազմուին եւ զինուորական դասաւորումները պիտի վերակազմուին արդիական հիմերու վրայ: Դաշտային հրետանիին ամբողջովին պիտի արդիացուի: Կառավարութիւնը ամէն բան պիտի ընէ, բաջալերելու համար զինուորագրութիւնը:

Ինչ կը վերաբերի օդանաւային ուժին, չորս նոր տորմիղներ պիտի կազմուին: Նոր ծրագրին համաձայն, բուն մայր երկրի առաջնակարգ օդանաւերուն թիւը պիտի բարձրանայ 1750ի, առանց հաշուելու նաւատորմին վերաբերեալ օդանաւերը: Ապսպրանքներ պիտի տրուին շատ մը հաստատութեանց: Միեւնոյն ատեն պահեստի տորմիղ մը պիտի կազմուի:

Այս բոլոր շինութեանց համար սահմանուած վարկերը պիտի աւելնան մէկ տարեշրջանէն միւսը: Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ թէ՝ նկատի առնելով աշխարհի կացութիւնը, «ուրիշ ելք չունինք եթէ ոչ նորոգել մեր պաշտպանողական միջոցները եւ պատրաստ գտնուիլ ամէն պատահականութեան հանդէպ»:

Դրամատուներու ազգայնացում

Իտալական կառավարութիւնը մարտ 3ին հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն ընդհ. ճնշիչ մը կը նշանակուի, «խնայողութեանց պաշտպանութեան եւ վարկի վերահսկողութեան համար»: Թերթերը կը բացատրեն թէ այս անմեղ բանաձեւին տակ ծածկուած է դրամատուներու ազգայնացման ծրագիր մը, որ միայն մէկ ատիճան կը տարբերի Միութեան հաստատած դրութենէն: Հրամանագրին տրամադրութեամբ, պիտի ջնջուին բոլոր մասնաւոր վարկերը եւ Իտալիոյ սեղանաւորական բոլոր գործողութիւները պիտի անցնին պետութեան ձեռքը: Այս ծրագիրը շատոնց կար, բայց գործադրութիւնը փութացուցին, նկատի առնելով Ազգաժողովին պատժական տնօրինութիւնները: Վարկի ազգայնացման հետեւանքներէն մէկը պիտի ըլլայ աւելի զարկ տալ Իտալիոյ ազգային հարստութեանց եւ աւելի անկախ դարձնել երկիրը՝ օտար ներածումներու հանդէպ:

— · —

Ա.ԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱՒԱՂԻՆ 1936ի Բ. վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Նիսի մէջ, յառաջիկայ երեքշաբթի, 10 մարտ: 1000 եւ 100 ֆրանկի պարգեւները պիտի վճարուին յաջորդ օրն իսկ, Փարիզի մէջ: Զորրորդ շարքին շրջաբերութիւնը պիտի սկսի մարտ 9ին, յարեւմման միւսներուն:

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ալուժբին մէջ: Կը խօսի ԲՆԿ. ԱՐԱՄ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ:

Խաւատ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէի հերթական ժողովը 8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, սովորական դասաքաղաքին:

ԼԻՈՆԻ վարանդեան կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերներն ու փափաքողները 6 մարտ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, «Զարդարեան» գրադարանին մէջ: Կը դասախօսէ Կ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ: Նիւթ՝ «Պատերազմական կազեր»:

ՎԻՆԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբի մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Քրոփականտի ցանձնախումբին վիճաբանական ժողովը՝ այս շաբաթ, 7 մարտ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Սիամանթօ ակումբը: կը խօսին՝ ընկերներ Ն. Թէպոյեան եւ Գ. Գօյաճեան: Նիւթ՝ «Ցեղափոխութիւն եւ պահպանողականութիւն»:

ՓԵՏՐ. 18ի ՏԱՍՆԵԻՆԳԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Sociétés Savantes մեծ սրահին մէջ,

8 rue Danton, մէթրօ **St. Michel** կամ **Odéon**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ՇԱՀԱՄԵԱՆ (դաշնակ), ՕՐ. ԿՆԵԳԶԵԱՆ (երգ). ՕՐ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ.

ԴԵՐԱՍԱՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ իր ամբողջ խումբով:

Մասքերու մասնակցութիւն՝ 2 ֆրանք.

Թատերական ներկայացում

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Հովանաւորութեամբ Պօմօնի Զաւարեան ենթակոմիտէի

7 մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին, Պօմօնի վարանդեան սրահին մէջ,

10 Bld. des Marguerites

Շանթ թատերախումբը կը ներկայացնէ

ԱԻԱՐԱՑՐԻ ԱՐՇԻԻԼ

Մուտք 5 ֆրանք, 10 տարեկանէն վար տղոց 2 ֆրանք:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՄ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

7 մարտ շաբաթ երեկոյ. ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Trianon Dancing սրահներուն մէջ, փլաս Վօլթէռի մօտ:

Արդիական պարերու ցուցադրում եւ Թանկօի մրցում:
Առաջին հանդիսացողին կը տրուի գեղեցիկ բաժակ մը:

Պ. ՄՈՒԹԱՎԷԼԵԱՆ կը պարէ կովկասեան պարեր:

Trianon Dancing *հոչակաւոր նուագախումբը գեղեցիկ կտորներ պիտի նուագէ մինչեւ լոյս:*

Ձոխ պիւֆէ՝ հանրամատչելի գին: Մուտք՝ այրերու 5 ֆր., կիներու 4 ֆր.:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Ա.ՆԿԷՆԻ Ժամանակիւղին ընդհ. ժողովը՝ այս ուրբաթ իրիկուն, ճանօթ հաւաքատեղին:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Խսի լէ Մուլինոյի Ցասնաձիւղի ընդհ. ժողովը իր դպրոցին սրաքը, 253 բիս ժան ժագ Բուսօ: կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. վարչութեան ներկայացուցիչները:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.ո.ի գիտութիւն հայ հասարակութեան կը ծանուցանենք թէ Լիոնի Ս. եկեղեցւոյ քանդումին պատճառաւ Ազգային միութեան գրասենեակը փոխադրուած է 148 rue Paul-Bert.

ԿՆԻՔ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԳԱՑԷՔ ՑԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

MAGHREB

Café-Bar
Restaurant
Marocain

ՏՆՕՐԷՆ
ABD-EL-KRIM

(քէմանչիստ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ (ուտի) ՀԱՅԿ

10, Rue de Lanneau, PARIS (5e)

Tél. : Odéon 16-58 — Մէթրօ Սեն Միշէլ

Ամէն երեկոյ ժամը 9—12 արեւելեան նուագ *քէմանչիստ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ, ուտի ՀԱՅԿԻ*, եւ մասնակցութեամբ եգիպտացի երգչի *ՇԵՐԻՖԻ*: Հաճելի միջոց մը պիտի ըլլայ արեւելեան ձեր սիրած եղանակները:

Մեկ այցելութեամբ պիտի ըլլաք մեր տեւական յաճախորդը:

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐ

Etablissements de TOLEDO MARCEL

15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon

BONNETERIE EN GROS

Արանց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ:
Առաջնակարգ տեսակ, անմրցելի գին եւ ՍՕԼՏ:
Մարշէ ճիներու համար ամենապէշյուած գիներ:

կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամագրութեամբ

ՄԻՆՉԵՒ 31 ՄԱՐՏ

Վաճառականները, ճարտարագործները, արհեստաւորները եւ բոլոր հարկատուները պարտաւոր են Հարկատուաց Վարչութեան հաղորդել իրենց տարեկան հասոյթը, այլապէս կ'ենթարկուին տուգանքի:

CABINET PARMAC *ապահարկութեան բաժանորդները մտահոգութեան որեւէ պատճառ չունին այդ ձեւակերպութիւններուն համար, որովհետեւ իր մասնագէտները կը փոխանորդեն իրենց աչխատէն պարագաներուն մէջ, որոնք կապ ունին Հարկատուաց Վարչութեան հետ,— տարեկան հասոյթի յայտարարութեանց խմբագրութեան եւ հաղորդում, ճշդումներու անձամբ մասնակցութիւն, արբագրութեանց համար խորհրդակցութիւն:*

CABINET PARMAC *բաժանորդները կրնան վստահ ըլլալ թէ պաշտպանուած են ելմտական վարչութեան որեւէ մէկ դիտողութեան դէմ:*

Տարեվերջի հարկային ձեր յայտարարութիւնները խմբագրուած CABINET PARMAC ապահարկութեան մէջ, այս ձեւով կը կատարէք աւելորդ տուրքերու խնայողութիւն մը:

Դիմեցէք CABINET PARMAC ին ամենայն վստահութեամբ Այսօր իսկ պահանջեցէք տեղեկութիւններ CABINET PARMAC ի ապահարկութեան եղանակներուն մասին: PARMAC, 28 Bld. de Strasbourg, Paris (10). Tél. Botzaris 17—64:

ՇԱՏԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սեն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՂԸ (75)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. բնագրէն թարգմ. Ծ. — Հեղինակուհի՝ ԷԿԱԹԱ ՔՐԻՍԹԻ

Փուառօ հասկցուց թէ ժողովը բացուած էր:

— Կ'երեւայ որ կողմնակի խօսակցութիւն ընելու իրաւունք չունինք, չարունակեց Ֆլօրա, բայց բան մը պիտի խնդրեմ քեզմէ... Րէյֆը ո՞ւր է.. դուն դիտես հարկաւ...

— Իրաւ որ չեմ գիտեր, պատասխանեց աղջիկը հեծկլտալով. չեմ գիտեր...

— Լիվըրփուլի մէջ ձերբակալուած չէ՞, հարցուց քարտուղարը. թերթը այդպէս կ'ըսէ...

— Անիկա Լիվըրփուլ չէ, ըսաւ Փուառօ կտրուկ կերպով:

— Մարդ չի գիտեր թէ ուր է ան, դիտել տուի յանկարծ:

— Բացի Էրքիւլ Փուառոյէն, այնպէս չէ՞, ըսաւ քարտուղարը:

— Ե՞ս, ես ամէն բան գիտեմ, ըսաւ Պելճիքացին լրջութեամբ. մի' մոռնաք այդ պարագան...

— Ամէ՞ն բան... ինչ կ'ըսէ...

— Ըսել կ'ուզէք թէ կրնաք կռահել Րէյֆին ուր գտնուիլը, հարցուցի դարմանալով:

— Դուք ըսէք կռահել, ես կ'ըսեմ գիտնալ...

— Քրէնչէսթե՞ր է, հարցուցի յանկարծ:

— Ոչ... ըսաւ Փուառօ խստօրէն:

Ալ չխօսեցաւ. մեր աթոռները դրաւեցինք: Սենեակին դուռը բացուեցաւ նորէն ու ներս մտան Փարքըրն ու տանտիրուհին:

— Ժողովը բացուած է, յայտարարեց Պելճիքացին ու կարդաց ներկաներուն անունները — Տիկին Էքբօյտ, օրիորդ Ֆլօրա Էքբօյտ, հաղարապետ Պլընթ, քարտուղար ձէֆրի Րէյմընտ, Տիկին Րէյֆի Փէյթըն, ձօն Փարքըր եւ Էլիզապէթ Բասըլ....

— Ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա, հարցուց քարտուղարը:

— Ձեզի կարդացի կասկածելինեբու ցանկը, չարունակեց Փուառօ, ձեզմէ իւրաքանչիւրը պատեհութիւնը ունէր պարոն Էքբօյտը սպաննելու ...

— Մտիկ չեմ կրնար ընել, մտիկ չեմ կրնար ընել, ճչաց Տիկին Էքբօյտ լալով, ես տուն պիտի երթամ...

— Տուն չէք կրնար երթալ, Տիկին, մինչեւ որ ես իմ ըսելիքս ըսեմ, սաստեց Պելճիքացին:

Կանգ առաւ քանի մը վայրկեան, կոկորդը մաքրեց եւ ըսաւ.

— Ծայրէն պիտի սկսիմ: Երբ օրիորդ Էքբօյտ ինձի յանձնարարեց որ այս խնդրին քննութեան ձեռնարկեմ, Ֆըրնլի Փարք գացի մեր սիրելի բժիշկին հետ: Միասին պատշգամէն անցանք եւ տեսայ պատուհանին կոչիկի հետքերը: Ցետոյ ոստիկան Րէյլըն առաջնորդեց զիս այն նեղ ճամբան որ գլխաւոր մուտքին առջեւ կը տանի: Աչքիս զարկաւ պարտէզին փոքրիկ տնակը ուր խուզարկութիւն մը կատարեցի. երկու առարկաներ գտայ այնտեղ — օսլայուած լաթի կտոր մը եւ սագի փետուր մը որ պարապ էր. առաջինը ինձի յիշեցուց սպասուհիի մը գոգնոցը: Ու երբ ոստիկանը ցոյց տուաւ տնեցիներուն ցանկը, անմիջապէս ուշադրութիւնս գրաւեց այն պարագան որ սպասուհիներէն մէկը — Ըրսիւլա Պօրնը — պատճառաբանեալ արդարացում չունէր: Իր պատմածին նայելով անիկա ննջարանն էր ժամը 9·30էն մինչեւ տասը: Բայց ենթադրենք պահ մըրէթ ան պարտէզին տնակն էր, եթէ այդպէս է, ուրեմն հոն գացած ըլլալու էր մէկը տեսնելու համար: Բժիշկ Շէփըրտէն կ'իմանանք որ այդ գիշերը արդարեւ անծանօթ մը կը պտտէր տանը բոլորտիքը. առնոր հանդիպած էր վանդակորմին դուրսը: Առաջին անկարիով կարելի է ենթադրել թէ հանելուկը լուծուած է եւ անծանօթը տնակը գացած է Ըրսիւլային հանդիպելու նպատակով: Փետուրին գոյութիւնը զրեթէ որոշապէս կ'ապացուցանէ այդ պարագան: Թմրեցուցիչ դործածողներուն մասին մտածեցի յանկարծ: Ատլանտեանի միսը կողմը մարդիկ ընդհանրապէս սագի փետուրով կ'առնեն «սպիտակ փոշին». անծանօթը ամերիկեան արտասանութիւն ունէր. հետեւաբար ենթադրութիւնս բաւական ճիշդ էր:

Եւ սակայն կէտ մը կար որ անհասկնալի կը մնար: Ժամերը չէին յարմարեր: Ըրսիւլան ժամը 9.30էն առաջ տնակը գացած չէր կրնար ըլլալ, մինչդեռ անծանօթը հոն հասած պիտի ըլլար ժամը իննէն քանի մը վայրկեան ետքը: Անչուշտ կրնայի խորհիլ թէ անիկա կէս ժամու չափ սպասած էր աղջկան. եւ կամ, երկու տարբեր հանդիպումներ տեղի ունեցած էին այդ գիշերը: Այդ երկու ենթադրութեանց վրայ հիմնուելով, կարգ մը յատկանշական իրողութիւններ երեւան հանեցի: Այսինքն, տանտիրուհի օրիորդ Բասըլ բժիշկին գացած էր այդ առտուն եւ յայտնապէս հետաքրքրուած էր թմրեցուցիչ առնողներու դարմանումով: Ուրեմն, մտածեցի, անծանօթը Ֆըրնլի եկած էր ոչ թէ Ըրսիւլային, այլ օրիորդ Բասըլին հանդիպելու համար: Շատ բարի. Ըրսիւլա՞ն որու հետ ժամադրուած էր. տարակոյս երկար չտեւեց: Նախ, գտայ հարսանեկան մատանի մը որուն ներսի կողմը կարդացի «Ր.Է.Ն» արձանագրութիւնն ու թուական մը: Ցետոյ լմացայ որ Րէյֆի Փէյթըն պարտէզի նեղ ճամբուն վրայ տեսնուած էր այդ գիշերը՝ ժամը 9.25ին, տեղեկացայ նաեւ որ նոյն օրը կէսօրին Րէյֆ անծանօթ աղջկան մը հետ տեսնուէր անտառին մէջ: Ուրեմն դէպքերը հետզհետէ կը դասաւորուէին — գաղտնի ամուսնութեան մը նշանտուք մը որ կը յայտարարուի սպանութեան օրը, վիճաբանութիւն անտառին խորը եւ ժամադրութիւն տնակին մէջ՝ նոյն գիշերը:

Անմիջապէս ըսեմ որ այս վերջին կէտը ինձի խորհիլ տուաւ թէ Ըրսիւլան եւ Րէյֆը զօրաւոր պատճառներ ունէին Փ. Էքբօյտը մէկդիեղէն վերցնելու համար: Ինձի համար շատ պարզ էր նաեւ հետեւեալ խնդիրը. ժամը 9.30ին Փ. Էքբօյտին հետ եղող անձը Րէյֆի Փէյթընը չէր:

Հիմա անցնինք աւելի շահեկան բեւոյթի մը: Ժամը 9·30ին Փ. Էքբօյտին քով ո՞վ կար. Րէյֆը չէր, քանի որ անիկա տնակն էր իր կնոջը հետ. Ջարլզ Քէնթն ալ չէր, որովհետեւ շատոնց հեռացած էր. ուրեմն ո՞վ էր: Հետը մէկը կա՞ր իսկապէս:

(Շար.)

ՓՆՏՈՒՒԱԾՔԻ եւ ԿԱՐԴԱՒՃԻ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ի» փարիզի եւ Ըրօանի Յառաջի ցրուած Գ. ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹ ՆԻ ՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐՆԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
6
ՄԱՐՏ
VENDREDI
6 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3056

Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԵՌՔ ՁԵՌՔԻ ՇԻՆԵԼ ԱՅՍ ԳԻՒՂԸ

— · —

«Հայրենիք»էն կ'իմանանք թէ Կ. Պոլսի Կեդր. Վարչութիւնը որոշած է մասնաւոր գիւղ մը հաստատել Սուրիոյ մէջ, հոն տեղաւորելու համար ազատագրուած բեկորները:

— «Քանի մը ամիս առաջ Արտաւազդ արք. հրատարակեց խիստ շահեկան յօդուած – կոչ մը, որմէ կ'երեւէր թէ տակաւին հազարաւոր հայ որբեր եւ կիներ կը գտնուին Արաբներու եւ Քիւրտերու մօտ: Հայ Կ. Խաչը, որ տարիներ առաջ ձեռնարկած էր անոնց ազատագրութեան գործին եւ յաջողած բաւական թիւով անձեր ազատել մահմետականներու ձեռքէն, ընդ առաջ երթալով այդ կոչին, այս տարի կ'ուզէ կրկնապատկել իր ջանքերը, մէկ կողմէ աւելի մեծ թիւով հայ որբեր եւ կիներ ազատելու համար, միւս կողմէ ալ՝ արսէն ազատագրուած անձերը տեւական կերպով տեղաւորելու համար:

Փորձը ցոյց տուած է որ, ազատուածները, վարժուած չըլլալով խաղաղի կեանքին, նորէն կը փախչին ու կը կորսուին: Այդ չարիքին առաջքն առնել կարելի պիտի ըլլայ, եթէ ազատուածները տեղաւորուին գիւղերու կամ գիւղի մը մէջ: Ուստի Հայ Կ. Խաչը որոշած է մասնաւոր գիւղ մը հիմնել ազատուածներուն համար: Հոն ոչ միայն մինչեւ հիմա ազատուածները, այլ եւ անկէ ետքը ազատուելիքները պիտի կրնան տեւական բնակութիւն հաստատել, ինչպէս եւ ապրուստի տեւական միջոց գտնել»:

Այս նպատակին համար, Կ. Խաչը կը նախատեսէ 4000 տոլարի նախնական ծախք մը եւ յոյսը դրած է պիտի ձեռնարկէ, որպէսզի ճարէ գայն, նոյն իսկ այս տարի:

Անմիջապէս եւ սրտանց ողջունելով այս համակրելի ձեռնարկը, վստահ ենք թէ անոր յաջողութեան համար ամէն ջանք պիտի ընծայեն բոլորն ալ, ինչպէս Ամերիկայի, նոյնպէս ուրիշ գաղութներու մէջ:

Գիտենք որ Կ. Խաչի իւրաքանչիւր շրջան – մասնաճիւղ իր ներքին կանոնագրին ունի, որուն համաձայն կեդրոնին կը վճարէ որոշ բաժին մը: Տեղական պահանջները թոյլ չեն տար աւելի հեռուն ուղղելու իր աչքերը: Կեդրոնն է որ կը վարէ ընդհանուր գործերը: Մասնաւոր գիւղի մը հաստատման այս բացառիկ նախաձեռնութիւնն ալ անոր կ'իյնար:

Բայց, չէ՞ք ընդունիր թէ ծրագիրը այնքան դեղեցիկ է եւ համազգային, որ կանոնագրական տրամադրութիւնները ինքնին երկրորդական գծի վրայ կ'իյնան:

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ գոնէ գլխաւոր շրջանները պարտաւոր են իրենց կարելին փորձել, օր առաջ ապահովելու համար այս ծրագրին իրագործումը:

Օրինակ, մեր գաղութը, որ իր միջավայրով եւ հանգամանքներով երկրորդ տեղը կը բռնէ Ամերիկայէն վերջը, կրնայ ակնկիզ հանդիսանալ, բացառիկ աշխատանք մը փորձելով: Կարելիութիւը գումարը չէ, այլ նախանձախնդրութիւնը:

Այս առթիւ, տեսակէտ մը, որուն յաճախ անդրադարձած ենք այս էջերուն մէջ:

Փորձառութիւնը կ'ըսէ թէ՝ որ եւ է մխիթարիւն աւելի արդիւնաւոր պատկեր մը կը ներկայացնէ, երբ իր կարելին կը փորձէ նաեւ իր աշխարհագրական սահմանէն դուրս:

Այսպէս աճեցաւ եւ այնքան գեղեցիկ նուաճումներ կատարեց Կ. Խաչի կեդրոնը,— Ամերիկա:

Երբ աչք մը նետէք անոր գործունէութեան վրայ, պիտի տեսնէք որ կ'ընդգրկէ ամբողջ գաղթաշխարհը, բազմազան ձեռնարկներով:

Նախ, Կ. Խաչը կը պահէ բազմաթիւ դպրոցներ՝ ոչ միայն Ամերիկայի, այլ եւ ուրիշ գաղութներու մէջ:

Բուն մարդասիրական ճակատին վրայ եւս, անոր գործունէութիւնը չի սահմանափակուիր Ամերիկայի մէջ: Թերեւս ամէնէն տկար բաժինը Ամերիկայի կ'իյնայ: Կ. Խաչի աշխատանքի եւ նիւթական աջակցութեան գլխաւոր ճակատները կը ներկայացնեն արեւելեան գաղութները,— Պուլկարիա, Ռումանիա, Սուրիա, Իրաք, Իրան: Գաղութներ, որոնք ամէնէն աւելի կը կարօտին արտաքին օժանդակութեան:

Այս պարագան կը ստեղծէ բարոյական այնպիսի մթնոլորտ մը, որ կը խօսի բոլոր սիրտերուն: Այնուհետեւ լումաները մեծ – նաքար կը հոսին Կ. Խաչի սնտուկին մէջ:

Այդպէս չէ՞ր քանի մը տարի առաջ, երբ Պոլիսն ու Թիֆլիսը, Իզմիրն ու Բագուն իրենց եղբայրական բազուկնեը կ'երկարէին մինչեւ Սասուն, Վան կամ Զէյթուն, ճար ու դարման գտնելով բազմաթիւ պահանջներու եւ վէրքերու:

Մենք վստահ ենք թէ նոյն արդիւնքը պիտի ունենայ Կ. Խաչի նոր ձեռնարկը,— մասնաւոր գիւղ մը հաստատել ազատագրուած եւ դեռ ազատագրելի բեկորներու համար:

Ճիշդ է որ առանձին միջավայրի եւ բացառիկ հոգածութեան կը կարօտին այս դժբախտները:

Անոնք առ նուազն քանի տարի եւ շատ կանուխէն առեւանգուած եւ բոլորովին խորթ, յաճախ այլանդակ միջավայրերու մէջ մեծցած ըլլալով, կը կարօտին հոգեկան «չինարարութեան» մը:

Պոլսոյ մէջ անգամ, երբ դեռ տարիներ չէին անցած առեւանգումներուն վրայ, պզտի՞կ թիւ մը կը կազմէին անոնք որ կը փախչէին ազատուելէ քանի մը օր վերջը...

Ուրեմն, ազդանշանը տրուած է արդէն: Կ. Խաչի ոչ մէկ մասնաճիւղ կամ ուրիշ կազմակերպութիւն կրնայ մեկուսանալու չքմեղանքները ճարել:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՒՍՈԼԻՆԻ ՊԻՏԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԹԱՓԱԹ ՕՐ

Հիւսիսային ճակատի եթովպական բանակները վերջնապէս ջախջախուած կը համարուին

Իտալիոյ նախարարական խորհուրդը կը գումարուի վաղը, շաբաթ, ճննելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան հաշտութեան կոչը: Այդ օրը Մուսոլինի պիտի պարզէ կացութիւնը եւ իր տեսակէտները: Ցետոյ պիտի որոշէ կոչին պատասխանել դրական կամ ժխտական իմաստով: Հաւանական է ենթադրել որ անտեսէ կոչը, եւ նախընտրէ խնդիրը լուծել զէնքի ուժով, ուղղակի եթովպիոյ հետ, փոխանակ վիճելու ժընեւի կանանչ սեղանին վրայ:

Ուրեմն, մինչեւ վաղը բացարձակ լռութիւն պիտի պահեն Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակները: Մամուլն ալ շատ վերապահ դիրք բռնած է: Բոլոր թերթերը սիւնակներով մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն վերջին յաղթանակներու մասին, պըրդելով թէ վերջնապէս ջախջախուած են հիւսիսային ճակատի եթովպական բանակները: Մարաջախտ Պատոլիո կը հեռագրէ թէ Ռաս Իմէրու ,որ արեւմտեան Թիկրէի ճակատը կը պաշտպաներ 30000 զինուորներով, նոյնպէս ջախջախուած է, հետեւաբար«Հապէշներու ամբողջ հիւսիսային ճակատին պարտութիւնը կատարեալ է»: Հաւանական է որ Իտալացիները այժմ յառաջ խաղան դէպի Տէսիէ, առանց լուրջ դիմադրութեան հանդիպելու : Միւս կողմէ Զօր. Կրացիանի վճռական փորձ մը պիտի կատարէ, ջախջախելու համար Ռաս Նասիպուի բանակը, Հարրարի ճակատին վրայ:

Իտալական զեկոյցին համաձայն, եթովպական 135,000 հոգինոց բանակը փախուստի մատնուած է, 30,000 Հապէշներ սպան – ուած, վիրաւորուած կամ գերի բռնուած են եւ իտալական բանակը այլեւս թշնամի չունի իր առջեւ, հիւսիսային ճակատին վրայ: Երեք հապէշ հրամանատարներ անդարմանելի պարտութիւն մը կրած են: Ռաս Իմէրու զինուորական անվիճելի արժէք մը ցոյց տուած է, մասամբ ձախողեցնելով իտալական առաջին յարձակումը — պաշարում — բայց նոյն վախճանին յանգած է եւ իր բանակը գոյութեան իրաւունք չունի այլեւս: Ռաս Մուլուկէքա, զինուորական նախարարը, նոյնպէս նշանակելի դիմադրութիւն ցոյց տուած է Ամպա Արատամի մէջ, եւ ճահանչի ատեն է որ գլուխը կորսնցուցած է: Իր բանակը փախած է ցիրուցան, եւ կարելի չէ եղած դիմադրութեան նոր գիծ մը կազմել: Իսկ Ռաս Գասա հիմնական սխալ մը գործած է, պաշարման տակ իջնելով : Իտալացիները այժմ կացութեան տէրն են եւ կը խորհին իջնել մինչեւ Թափազէ գետը, հոն ամրանալու համար: Զեկոյցը հետեւեալ ձեւով կը ներկայացնէ իտալական կորուստները·— Ամպա Արատամի ճակատամարտին մէջ՝ 700, Թամպիէնի ճակատամարտին մէջ՝ 700 Շիրէի (Ռաս Իմէրու) ճակատամարտին մէջ՝ 700:

Լոնտոնի թերթերը եւ մասնաւորապէս «Թայմզ» դիտել կու տան թէ որ եւ է օտար թղթակից չի գտնուիր հիւսիսային ճակատին վրայ, հետեւաբար պէտք է վերապահութեամբ ընդունիլ այս տեղեկութիւնները:

Հռոմի մէջ զրոյց կը շրջի թէ Նէկիւսը պիտի հրաժարի կամ գահընկէց պիտի ըլլայ, իր զօրավարներուն կողմէ: Եւ կը մաղթեն որ շուտ կատարուի մէկը կամ միւսը, որպէսզի ճամբան հարթուի հաշտութեան բանակցութեանց համար, առանց Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութեան:

Կ'ըսուի թէ Մուսոլինի երէկ ուզէ պատասխանել ժընեւի կոչին, մէջտեղ պիտի դնէ հետեւեալ կէտերը·— 1· Իտալական բանակը շարժ մը մեծ յաղթանակներ շահած ըլլալով, կացութիւնը հիմնովին փոխած է: Իտալիա այժմ ի վիճակի է շահելու պատերազմը·— 2· Իտալիա երբեմ չէ մերժած բանակցիլ, այլ պայմաններ դրած է որ բանակցութեան որ եւ է հիմ ապահովէ իր շահերն ու իրաւունքները·— 3· Իտալիա միշտ անդամ է Ազգերու Դաշնակցութեան, հետեւաբար չի կրնար ի յառաջագունէ հակառակ ըլլալ խնդիրը անոր շրջանակին մէջ լուծելու սկզբունքին: Իր տեսակէտն այն է թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը սխալած է, նախայարձակ համարելով Իտալիան, մինչդեռ բուն յանցաւորը եթովպիան է·— 4· Իտալիա շատոնց իրաւունքներ ստացած է եթովպիոյ վրայ, 1906ի դաշնագրով·— 5· Իտալիա իրաւունք ունի տարածուելու, ինչպէս ընդունած են մեծ պետութիւնները·— 6· Անգլիական գաղտնի տեղեկագիրը կ'ապացուցանէ թէ Իտալիոյ ծաւալումը եթովպիոյ մէջ՝ հակառակ չէ բրիտանական շահերուն:

Քաղաքական շրջանակներու մէջ շատ կը վախցուի որ ծանր բարդութիւններ ծագին Եւրոպայի մէջ, եթէ Իտալիա մերժէ պատասխանել ժընեւի կոչին կամ եթէ նոր պատիժներ տնօրինուին Իտալիոյ դէմ: Ժընեւի մէջ ալ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ, քանի որ պետութեանց մեծ մասը տրամադիր է գործադրելու բարիւդի արտածման արգելքը:

— · —

Ֆ. ՄԻՒՌԹԷԱՆ խնդրած վարկը, մէկ միլիառ ֆրանք, անմիջապէս տրամադրելու համար նպաստաւոր տեղեկագիր մը ներկայացուց Պ. Վէնսան Օրիոլ, ի դիմաց երեսփ. ժողովի եւ – մտական յանձնաժողովին: Տեղեկաբերը այս առթիւ կը յիշէ Թուրքիոյ, Հունգարիոյ, Ռումանիոյ եւն· տրուած վարկերը եւ կը շեշտէ թէ Ֆրանսայի առեւտրականները իրենք կը պահանջեն այդ աջակցութիւնը, ստանձնելով անոր 200 միլիոնին երաշխաւորութիւնը :

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՑԱՏԿԱՆԻՇՆ ԱԼ ...

— o —

Պալաց թերթերուն մէջ կը կարդամ·

— « Հալէպի խմբակը նկատելով որ մականունի օրէնքին պայմանաժամը կը մօտենայ, որոշեց յանձնարարել կառավարութեան մասնաճիւղերուն եւ անդամներուն, որպէսզի օգնեն հայ – բնակիչներուն, մականունի ընտրութեան գործին մէջ »:

Կը հասկնամ իմաստը: Թուրքերը շատոնց մէկ- մէկ մականուն ճարած ըլլալով, կարգը եկած է ոչ – Թուրքերուն:

Օրէնքը կ'արգիլէ գործածել այնպիսի մականուններ որոնք ցեղ կամ ազգութիւն կը յատկանշեն: Ուրեմն պիտի փոխուին բոլոր «եան»երը , «իտիս»ները, «օվ»ները, «էվ»ները եւ այլն:

Կարճ խօսքով, այսուհետ ալ թրքա - ցում :

Օրէնքը հազիւ հրատարակուած ,շատ մը ոչ – Թուրքեր յառաջ նետուեցան եւ փոխեցին իրենց մականունները:

Այսպէս, Աֆիոնի երեսփոխան Պերճ Քէրէսթէճեան դարձաւ Պերճ Թիւրքէր, թէեւ բան մը չէր կորսնցներ, եթէ կոչուէր «Քէրէսթէճի»:

Ոմն Ցովհ· Քէշիշեան, Ղալաթիոյ ժամուն եւ Կեդրոնական վարժարանի աւազակապարոյ թաղականը, որ ոչ Պատրիարքարան կը ճանչնայ, ոչ ալ հաշիւ կը ներկայացնէ իր իսկ ընկերներուն, իրրեւ մականուն ընտրած է «Շահինգայա»:

Ո՞ր մէկը յիշել,— մանաւանդ ա - նոնք որ մերժելով կը մերժեն «փոխանունութիւն» բառը, «հայ - էրիս-տոնեայ»ն անգամ շատ կը տեսնեն եւ կը նախընտրեն կոչուիլ «Թիւրք-կրէ – կօրիէն»:

Այս շաբաթուան մէջ կը փայլին վարժապետներ, մտաւորականներ , գրավաճառներ եւ թերեւս··· փիլո – նաւորներ:

Իրողութիւն չէ՞ որ Ղալաթիոյ ժամուն աւարառութեան հոգեւոր հայրը կը համարուի արքեպիսկոպոս մը, պատրիարքական նախկին տեղապահը:

Ուրեմն, պայմանաժամը մօտեցած ըլլալով, Հալէպն ալ պիտի օգնէ որ «հայրենակիցները» նոր մականուններ ճարեն:

Անշուշտ մասնաւոր դժուարութիւն մը չպիտի կրեն անոնք որ բրէսբարբառ մականուններ ունին,— Ասլան – եան, Պէրպէրեան, Թօփալեան, Ճէ - վահիրեան, Կէօզիւպէօյիւեան , Գարնըեարըգեան, Պրունսըզեան , Ձիւրիւմիշեան եւն· : «եան»ը կը նետեն,— եւ կը դառնան հարազատ «վաթանտաշ» :

Իսկ ի՞նչ պիտի ընեն միւսները, անոնք որ հայկական մականուններ կը գործածեն սերունդէ սերունդ,— Սուրէնեան, Մանուկեան, Բարթողեան, Թորոսեան, Վահանեան եւն· :

Քանի որ «Հայրք»ը պիտի օգնէ, կրնամ երեւակայել թէ ի՛նչ բարեկենդանային տեսարան պիտի պարզուի:

Բայց ներողութի՛ւն· իրականին մէջ զուարճալիք մը չէ որ կը կատարուի, այլ յառելեալ եւ ճոխացեալ ողբերգութիւն մը, անհետացնելու համար ոչ միայն ազգային – ցեղային հետքերը, այլ եւ ժառանգական կապերը···

Վ.Ա.Հ.

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Բրգնիճի (Սեբաստիա) եղ· Մի - ութիւն	100·—
Կրընոպլի հանգանակութիւնը նախաձեռնութեամբ Պարոյր Յարութիւնեանի եւ Եր· Սա - զաքէլեանի (մանրամասնութիւնները յայտնուած)	348·60
Գումար՝	448·60
Մարտ 4ի գումարը	2471·—
Ընդհ· գումար՝	2919·60

ԸՆԿԵՐ Ս· ՎՐԱՑԵԱՆ ԴԷՊԻ ՀԱՐԱՒ· ԱՄԵՐԻԿԱ

Զորեքշաբթի օր Հարաւ· Ամերիկա մեկնեցաւ ընկեր Ս· Վրացեան, կու - սակցական առաքելութեամբ եւ առնուազն վեց ամսուան համար: Պիտի այցելէ Արժանթին, Պրազիլիա եւ Հարկին Ուրուկուէյ, բոլոր այն վայրերը ուր հայկական համախմբումներ, հետեւաբար եւ դաշնակցական կազմակերպութիւններ կան: Ընկ· Ս· Վրացեան մեկնելէ առաջ խմբագրական մարմին մը կազմած ըլլալով , «Վէմ»ը պիտի շարունակուի անխափան :

Սուրիոյ մարզպանը Փարիզ պիտի գայ Արաբ ներկայացուցիչներուն հետ

= o · o =

Պէյրութէն կը հեռագրեն մարտ 3 թուականով·— Մարզպանը յաջողեցաւ երէ մը գտնել տագնապին, շարք մը ժողովներ գումարելով Սուրիոյ դահլիճին անդամներուն եւ ազգայնական վարիչներուն հետ: Այդ ժողովներու ընթացքին կոմս տը Մարթէլ յայտարարեց թէ իր փետրուար 25 թուակիր նամակով եղած խոստումները վարչապետ Աբա պէյի՝ ֆրանսական կառավարութեան հաւանութեանը արժանացած են եւ թէ շուտով Փարիզ պիտի երթայ, անոնց իրագործման համար: Այս առթիւ գնահատելով Սուրիոյ ազնիւ ժողովուրդին հայրենասիրութիւնը, հաւանեցաւ որ սուրիական պատուիրակութիւն մը երթայ Ֆրանսա, իր տեսակէտները յայտնելու համար ֆրանսուրիական դաշնագրի մը մշակման համար: Տեսակցութեանց ընթացքին Սուրիոյ պատուիրակները հաստատեցին թէ մարզպանին տուած բացատրութիւնները կը փարատեն ազգայնականներուն մտավախութիւնները : Կառավարութեան անդամները հաւաստիք ստացած են թէ Ֆրանսա շահագրգռուած է միայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն գործադրութեամբ եւ թէ առաջադրուած դաշնագրին մէջ Սուրիա նոյն իրաւունքները պիտի ստանայ ինչ որ Իրաքցիները՝ Անգլիոյ հետ կնքուած դաշնագրով: Ընտրութիւնները պիտի կատարուին կարելի եղածին չափ շուտ եւ ընդհ· ներում պիտի հրաչակուի այսօր: Իսկ խօսութիւնները պիտի վերաբացուին Պայրամէն յետոյ:

Այս իմաստով յայտարարութիւն մը հրատարակուեցաւ Սուրիոյ կառավարութեան կողմէ:

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ երեւան հանուեցան եգիպտոսի մէջ, Լուքսորէն 20 քիլոմեթր հեռու, պատերազմի աստուածի մը նուիրուած մեհեանի մը մօտ, ֆրանսացի գիտնականներու կողմէ: Գտնուեցան չորս պրոնզեայ սնտուկներ, որոնց մէջ կան ոսկի եւ արծաթ գոհարեղէններ, եւ լազուարթ, մէկը միւսէն ան – գին, ինչպէս եւ հմայիկներ եւ ուրիշ առարկաներ: Բոլորն ալ ասիական արտադրութիւն են եւ թանկագին ապացոյց մը կը կազմեն եգիպտոսի եւ արեւմտեան Ասիոյ յարաբերութեանց մասին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

Հայկական սովետական գրականության հարյուր տարվա ընթացքում ստեղծվել է հարուստ ու բազմազան գեղարվեստական ժառանգություն, որը հպարտության և ոգեշնչման անսպառ աղբյուր է մեր ընթերցողների համար։ Այդ ժառանգության մեջ իր արժանի տեղն է գրավում նաև հայ սովետական պատմական վեպը, որի ստեղծման գործում մեծ ներդրում ունեցան Ալ. Շիրվանզադեն, Ավ. Իսահակյանը, Ե. Չարենցը, Ակ. Բակունցը, Ս. Զորյանը, Ս. Զարյանը, Ա. Շիրազը, Գ. Գալյանը, Ս. Խանզադյանը, Ա. Պերճանյանը, Ա. Ահարոնյանը, Ս. Կապուտիկյանը, Ե. Չուբարը, Ա. Ալազանը, Ա. Մուրադյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ապրեսյանը, Ա. Ասատրյանը, Ա. Ղուկասյանը, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Ղանալանյանը, Ա. Ղազանչյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղազանչյանը, Ա. Ղազարյանը, Ա. Ղազանչյանը, Ա. Ղազար

ՏԱՍՆԱՄՅԱԿ ՏԵ ՆԻՀԱՐԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ (1913—1923)

Ինչ ժամ վերջ, դիմեց կ'ուզեն ու ես տան
Ես ամուսնացած ես իմ ամուսնացած
Ի՞նչ կ'ուզեն ինձ ես ինձ ես ինձ ես ինձ
Ես ամուսնացած ես իմ ամուսնացած
Ինչ ժամ վերջ, դիմեց կ'ուզեն ու ես տան
Ես ամուսնացած ես իմ ամուսնացած

— Հէյ, ֆ խա՜ղ։

— Ես ալ խիղճ կ'ունենամ որ տե-
ղին ես ամուսնացած։ Ի՞նչպէս կրնայ
մարդ խիղճ չունենալ, երբ կը տես-
նէ, որ ամուսնացած ես։ Ես ալ ամու-
սնացած եմ։ Ինչո՞ւ կ'ուզես որ ես
ալ ամուսնանամ։ Ես ալ ամուսնացած
եմ։ Ինչո՞ւ կ'ուզես որ ես ալ ամու-
սնանամ։ Ես ալ ամուսնացած եմ։
Ինչո՞ւ կ'ուզես որ ես ալ ամուսնա-
նամ։ Ես ալ ամուսնացած եմ։ Ինչո՞ւ
կ'ուզես որ ես ալ ամուսնանամ։ Ես
ալ ամուսնացած եմ։ Ինչո՞ւ կ'ուզես
որ ես ալ ամուսնանամ

ԽՈՐՀՐԴԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդ. Բաժնետ. Խմբագիր՝ ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ընդ. բաժնետ. թղթակից՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Պոլսոյ Հիւրտաին Ժողովրդեան Ներքեւ

Ջ. Ք. Ղալաթիոյ ազգային ժողովականներէն Ներսէս Եպս. Կարագէօզեան, որ Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքական Ընտրութեանց ատեն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մը կողմէ Պատրիարքական Տեղապահ կարգուած էր, Պատրիարքական Ընտրութեանց Ժողովին մէջ ըսած է հետեւեալ խօսքերը, որոնք ամբողջութեամբ կու տանք հոս, որպէսզի ամէն մարդ կարդայ եւ ինքնին դատէ, թէ ինչ ոգիով ներշնչուած էր Ներսէս Եպս. Կարագէօզեան, երբ կը խօսէր Պոլսոյ Հայոց Ժողովրդեան անունով։

— Ես ալ ինծի համար կը կարծէի, որ Պատրիարքական Տեղապահ կարգուելէս ետքը, ինծի համար ալ ամէն բան վերջացած էր, եւ ես ալ պիտի կրնայի հանգիստ ապրիլ։ Բայց ինչպէս կը տեսնէք, ես ալ ձեզի պէս մարդ եմ, եւ ինծի համար ալ կրնայ պատահիլ այն, որ ձեզի համար պատահեցաւ։ Ես ալ կրնայի հիւանդանալ, կրնայի մեռնիլ, եւ ես ալ ձեզի պէս կրնայի ունենալ ընտանիք, զաւակներ, որոնց ապագան ապահովելու համար ալ կրնայի ստիպուած ըլլալ ընել այն, ինչ որ ձեր մեծամասնութիւնը ըրաւ։ Ես

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ
7
ՄԱՐՏ
SAMEDI
MARS
1936

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԱՆԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուէյցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3057

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸՂՉԱՒԱՆՔԸ

Այսօր, շաբաթ, վճռական օր մը կը համարուի միջազգային կացութեան տեսակէտով:

Արդարեւ, այսօր է որ պիտի արտայայտուի Մուսոլինի, դրան կամ ժխտական, իբրեւ պատասխան Ազգերու Դաշնակցութեան գերագոյն կոչին:

« Արքայից արքան » պատասխանեց արդէն, իր յոյսը դնելով Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ, ինչպէս սկիզբէն իվեր: Ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար շարժիլ, մանաւանդ հիմա որ պարտուած են իր չորս առաջնակարգ հրամանատարները:

Իրազեկներ եւ մասնագէտներ կը շարունակեն վերապահութեամբ արձանագրել իտալական յաղթանակներու աւետիսները, բացատրելով թէ օտար եւ չէզոք աչքեր չկան, զանոնք ստուգելու համար:

Բայց, մէկդի դնելով մասնագիտական խնդիրները, անվիճելի է որ Եթովպիոյ զինուորական ուժը չէ կրցած եւ չի կրնար դիմանալ արդիական սպառազինութեանց գրոհին:

Հակչները որքան ալ քաջ զինավարժ ըլլան եւ մահը աչք ածած, պիտի հանին — հասած են արդէն — տեղ մը, ուր մարդկային կորովն ու անձնուիրութիւնը չեն բաւեր հրաշքներ գործելու:

Ուրեմն, չատ նպաստաւոր է Իտալիոյ դիրքը, զինուորական տեսակէտով: Ինչ որ կը պահանջէր «Առաջնորդը», սկիզբէն ի վեր, գրաւուած է մեծ մասով, եւ անշուշտ չատ աւելի խիստ պայմաններ պիտի առաջարկէ այսօր, եթէ հաւանի պատասխանել Ազգերու Դաշնակցութեան վերադարձին եւ նոր հողեր, այլ եւ հոգատարութիւն ամբողջ Եթովպիոյ վրայ:

Ճիշդ այստեղ է որ կը բարդանայ հարցը, միջազգային տեսակէտով:

Իտալիա իր դիմացն ունի ամբողջ աշխարհ մը, քաղաքական եւ տնտեսական տնօրինութեանց ահաւոր ցանց մը, որուն օղակները աւելի պիտի սրկուին, եթէ այս անգամ ալ ձախողի հաշտարար բանակցութեանց փորձը:

Այսպէս, արդէն հասունցած է քարիւղի արգելքի խնդիրը, որ կրնայ ճակատագրական հետեւանքներ ունենալ:

Մաննագէտներու կարծիքով, Իտալիա քարիւղի բաւարար պաշար ունի պատերազմը առնուազն վեց ամիս եւս շարունակելու համար: Բայց բուն տագնապը միայն քարիւղ ճարելու –չճարելու խնդիրը չէ, այլ շատ աւելի կնճռոտ:

Իտալիա մինչեւ հիմա դիմացաւ հաստատուած կաշկանդումներուն, իսկ այսուհետեւ արժանապատուութեան հարց մըն ալ կրնայ բարձրացնել: Եւ մանաւանդ, նոր անակնկալներ սարքել, բուն իսկ Եւրոպայի մէջ:

Այս տեսակէտէն չափազանց ուշագրաւ է Մուսոլինիի սար – ած խորհրդաժողովը, յառաջիկայ մարտ 18–20ին, Հռոմի մէջ:

Այդ ժողովին հրաւիրուած են Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ վարչապետներն ու արտաքին նախարարները: Այցելութիւնները ու խորհրդակցութիւնները սկսած են արդէն, ժողովէն առաջ: Մարտ 5ին Հռոմ հասաւ իշխան Շեթարէնպէրկ, Աւստրիոյ փոխ – վարչապետը եւ արժանացաւ մեծ պատիւներու: Վարչապետն ալ Փէշթա պիտի երթայ, մարտ 13ին:

Գաղափարներու զուգորդութեամբ, կարելի չէ ծրագրուած խորհրդակցութեանց հետ չկապել նաեւ ուրիշ իրողութիւն մը.— Իտալիոյ եւ Ալպանիոյ միջեւ կնքուած նոր պայմանագիրը, ո – րուն համաձայն առաջինը պիտի չարունակէ տարեկան 8 միլիոն ոսկի լիր տալ երկրորդին, վճարելով 1926էն ի վեր առկախ մնացած դումարներն ալ:

Այս խորհրդակցութեանց եւ կարգադրութեանց հետ զուգընթաց, մթնոլորտը հետզհետէ կը թանձրանայ միջազգային աշ – խարհակալութեան բուն վառարանին, արեւմտեան Եւրոպայի մէջ:

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը վաւերացուց Ֆրանքեւխորհրդա– յին դաշինքը: Ապահովուած է նաեւ Ծերակոյտին վաւերացումը: Դեռ աւելին,— Բոլոր երեւոյթները կը հաստատեն թէ Ֆրանսա չպիտի զլանայ մէկ միլիառ ֆրանքի վարկը, որուն անհամբեր կը սպասէ Մոսկուա, լրացնելու համար իր սպառազինութիւնը:

Անգլիա հրատարակեց իր սպառազինութեանց նոր ծրագիրը, որ առնուազն 300 միլիոն ոսկի պիտի արժէ, «կացութեան համապատասխան դիրքի մը մէջ դնելու համար Մեծն Բրիտանիոյ պաշտպանութիւնը»:

Ասդին, Փարիզի մէջ, լուրջ մտահոգութիւն կը տիրէ Գեր – մանիոյ անելիքներու մասին, հիմա որ վաւերացուեցաւ Ֆրանք – ֆխորհրդային դաշինքը,— աչքի փուշ մը՝ Պերլինի համար:

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ դահլիճը մասնաւոր նիստ մը գումարեց մարտ 5ին, վարչապետին գրասենեակին մէջ, ուր Պ. Իդըն տեղեկութիւններ հաղորդեց Պ. Ֆլանտէնի հետ ունե – ցած խօսակցութեանց մասին:

Թէեւ մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, բայց երազեկները կը հաստատեն թէ Ֆլանտէն ըսած է Պ. Իդընի որ, ե– թէ Գերմանիա վերագրաւէ Հռենոսի ապազինեալ չրջանը, Ֆրան– սա պիտի արժեցնէ Վերսայլի եւ Լոքառնոյի դաշնագիրներուն կէզդ յօդուածը, «նախայարձակ» հռչակել տալու համար Գերմա– նիան:

Այդ պարագային, Ֆրանսա պիտի կրնայ, առանձին կամ իր դինակիցներուն հետ, յառաջ խաղալ եւ կարգի հրաւիրել նա – խայարձակ պետութիւնը: Եթէ Գերմանիա դիմադրէ, հետեւանքը պիտի ըլլայ պատերազմ: Այդ օրը, Անգլիա պատրա՞ստ է գործ– նապէս աջակցելու Ֆրանսայի ...

Ահա թէ որքան բարդ եւ դիւրավառ կացութեան մը առջեւ կը գտնուի աշխարհը, յիշելով տագնապին քանի մը ծալքերը: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԷԿԻԻՍԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉԸ

Ֆրանսա եւ Պապը կը հաւզան Մուսոլինիին

Եթովպիոյ կայսրը անմիջապէս պատասխանեց Ազգերու Դաշնակցութեան կոչին, յայտնելով թէ կ'ընդունի հաշտութեան բանակցութիւններ կատարել, «Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ եւ համաձայն անոր ուխտին տրամադրութեան»: Այս առթիւ կ'ուելցնէ թէ աւելի մանրամասն պատասխան մը պիտի ղրկէ Փարիզի եթովպական դեսպանին միջոցաւ: Ընդունելով հանդերձ հրաւէրը, Նէկիւսը հասկցուցած է որ եթէ Իտալիա պիտի ջանայ օգտուիլ զինադադարէն, պատժական նոր տնօրինութիւններէ խուսափելու համար, այն ատեն կը մերժէ բանակցիլ:

Հռոմի մէջ բացարձակ լռութիւն կը տիրէ: Մուսոլինիի պատասխանը յայտնի պիտի ըլլայ այս իրիկուն (շաբաթ), նախարարական խորհուրդէն վերջը: Մինչ այս մինչ այն, մասնաւորապէս ֆրանսական կառավարութիւնը ամէն միջոց կը փորձէ, որպէսզի Մուսոլինի համակերպի: Ֆրանսա շատ կը վախնայ մերժողական պատասխանի մը հետեւանքներէն: Հռոմի ֆրանսական դեսպանը ուրբաթ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մուսոլինիի հետ: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին երկու կողմէն ալ: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ դեսպանը նոր լուսաբանութիւններ հաղորդած է իր կառավարութեան դիրքի մասին: Իտալիա հաւասարապէս պատճառներ ունի թէ՛ մերժելու եւ թէ՛ ընդունելու Ազգերու Դաշնակցութեան կոչը: Իսկ ամբողջ գործին գաղտնիքը միայն Մուսոլինին գիտէ:

Այս առթիւ ուշագրաւ է նաեւ վատիկանի բռնած դիրքը: Անոր պաշտօնաթերթը, «Օսէրվաթորէ Ռոմանօ», հանդիսաւոր կոչ մը ուղղեց Մուսոլինիի, որպէսզի հաւանութիւն յայտնէ: Այս կոչը պերճախօս է մանաւանդ անոր համար որ, կաթոլիկ եկեղեցին մինչեւ հիմա ուժ տուած է Իտալիոյ ծաւալման տեղիներուն, եթէ նոյնիսկ չէ հաւանած պատերազմին: Տնտեսական կաշկանդում – ներուն դէմ կռուած ատեն, Մուսոլինի իր կողմին ունեցաւ վա – տիկանը: Բազմաթիւ եպիսկոպոսներ գործի անցան, խարոզեցին եւ ոսկի հաւաքեցին Իտալիոյ համար:

Արդ, վատիկանի պաշտօնաթերթը բացորոշապէս կ'ըսէ թէ եկեղեցին կը կարծէ որ ժամանակը եկած է հաշտութիւն կնքելու եւ թէ Պապը երես պիտի դարձնէ անոնց որ կ'ուզեն շարունակել պատերազմը: Ցօդուածը կը յայտարարէ·— «Այս պահուս մի – այն մենք չենք որ խաղաղութիւն կ'ուզենք: Ամէն մարդ այդ մա – սին կը խօսի: Իտալական կառավարութեան պետը վերջերս կ'ըսէր թէ փաշականները պատերազմ չեն ուզեր: Այժմ ծրնեւ մէկ շա – բաթ ժամանակ տուած է հաշտութեան համար: Սարսափելի են մարդկային կորուստները վերջին ճակատամարտներու ընթաց – քին: Մենք անգամ մը եւս խաղաղութիւն կ'ուզենք գթութեան, արդարութեան եւ ճշմարտութեան միեւնոյն զգացումներով: Եւ թախանձագին կ'ուզենք այդ հաշտութիւնը, որովհետեւ տաժա – նելի են կռիւներու արդիւնքները եւ լի՝ ծանր սպառնալիքներով: Հաշտութեան անհրաժեշտութիւնը ստիպողական է եւ չի կրնար յետաձգուիլ, ոչ միայն անոնց համար որ կը կռուին արեւելեան Ափրիկէի մէջ, այլեւ ամբողջ աշխարհի համար: Անգամ մը եւս եկած է ժամանակը խրատուելու Մեծ Պատերազմի դասերէն: Վաղը մարդկութեան դատաստանը պիտի հարուածէ ոչ թէ անոնք որ յոյս կը տածեն, այլ անոնք որ կը փարատեն յոյսերը »:

Ինչպէս կը տեսնուի, Պապը լրջօրէն կը վախնայ ժխտական պատասխանի մը հետեւանքներէն, որոնք կրնան նոր փոթորիկներ յարուցանել:

Իսկ պատերազմը կը շարունակուի...

Այս հանդիսաւոր կոչերուն հետ զուգընթաց, պատերազմը կը շարունակուի ուժգնօրէն: Իտալացիները ճամբան բաց գտնելով, նորէն յառաջ խաղացին եւ մարտ 5ին հասան Թաֆֆազէ գետը: Իտալական օդանաւերը կը շարունակեն ահռւսարսափ տարածել: Մարտ 5ին ռմբակոծեցին անգլիական Կ· Խաչի հիւանդանոց մը, հիւսիսային ճակատին վրայ, սպաննելով հօքը վիրաւորներ եւ հիւանդներ, համաձայն հապէշական լուրերու: Իտալական զեկոյցը տարբեր կերպով կը հաղորդէ այս լուրը: Անգլիական կառավա – րութիւնը կը սպասէ իր դեսպանին տեղեկագրին:

*** Իտալական վերջին զեկոյցները կ'ըսեն թէ 500 Հապէշներ եւս սպաննուեցան եւ 300 հոգի գերի բռնուեցան Թամպիէնի եւ Թաֆֆազէի ճակատներուն վրայ: Հիւսիսային ճակատի կռիւները, որոնք սկսած էին փետրուար 10ին եւ վերջացած մարտ 3ին, ե – թովպացիներուն արժած են 30,000 սպաննեալ եւ վիրաւոր: Իտա – լացի սպաննեալներու եւ վիրաւորներու թիւը կը հաշուեն 2000 : Երկու կողմէն ճակատամարտներուն կը մասնակցէին 150,000ա – կան զինուորներ: Երեք հապէշ հրամանատարներ, Մուլուկէթա, Քասա, Սէյում եւ Իմէրու ջախջախուած կը համարուին: Վերջինը փայլեցաւ իբրեւ ամէնէն վարպետ զօրավարը, նոյնիսկ Իտալացիներու խոստովանութեամբ: Թէեւ հազիւ 30,000 զինուոր ունէր, բայց կռուեցաւ եւրոպական մեթոտով, նոյնիսկ կազային յար – ձակման դիմելով, պաշտպանելու համար իր ճահիճը: Իտալացիներուն կարծիքով ամէնէն ձախաւերը եղած է Ռաս Քասա, իսկ Ռաս Սէյումի, որ եթովպիոյ ամէնէն մեծ զօրավարներէն մէկը կը համարուէր, արտակարգ արժէք մը չէ ցուցուցած: Այս երեք հրամանատարներուն ջախջախումէն վերջ յոյս չկայ որ Հապէշները

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՇԱՐԵԱԻ

— o —

Իշու բուռակ մը, ինչպէս պիտի ը – սէր Անդրանիկ, հետեւեալ զռնչակա– նը տպեր է Պոլսոյ «Նոր Ցոյս» շա – բաթաթերթին մէջ (22 փետր·): Կ'արտատպեմ նոյնութեամբ, միայն ճանի մը խօսքեր գլխագրի վերածելով·

— « ... Հայ ծագումի հարցը, թէ՛ հայ գիտուններու եւ թէ Եւրոպացի պատմարաններու ուսումնասիրու – թեան առարկայ է: ՑԱՑՏՆԻ ՀԵՂԻ – ՆԱԿՆԵՐ ՀԱՑԵՐՈՒ ԹՈՒՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ Կ'ՀԱՍՏԱՏԵՆ: ... Թերի եղեռնագրութիւններէն վերՈՐՈՇ ՓԱՍ – ՏԵՐ ԿԱՆ ԹԷ ՀԱՑԵՐԸ ԹՈՒՐՔ ԲՈՒ – ՆԻՆ ՀԻՄԸ, ԱՐՄԱՏԸ Կ'ԿԱՋՄԵՆ:

Նախահայ խաւը Թուրանական չէ, ինչպէս կ'ենթադրեն Պաւորիաբք Նա – րոյեան եւ ուրիշ գիտուններ, այլ Թուրք է: ... Ցեղագրականօրէն Հա – յերու Թուրք արմատին պատկանիլը անառարկելի է այլեւս: Ընկերային ու հասարակական մարզին վրայ տա – նինք այս թէզը ճակատագրաց: ԿԸ ՑԱՑՏԱՐԱՐՆԻ ԹԷ ՄԵՆՔ ՑԵՂՈՎ ԹՈՒՐՔ ԵՆՔ: ԱՑՈ՛, ԹՈՒՐՔ ՕՂԼՈՒ ԹՈՒՐՔ ԵՆՔ:

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԱՆԹԵԹԱՒՈՐ ԹՒՂԹԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑԻ «ԹԻՒՐՔ – ԷՐՄԷՆԻ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՆՈՒՆԸ ՄԵՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹԵԱՆ ԻՄԱՈՒԹԻՒՆԸ ՁԻ ՁԵՌԵՐ:

Մեր ԱԹաթիւրքը բովանդակ Թուրք քաղաքացիները Թրքութեան կապով կապած է: ՀԱՑԵՐԸ ԹԻՒՐՔ ՕՂԼՈՒ ԹԻՒՐՔ ԵՆ: ԹԻՒՐՔ – ԷՐՄԷՆԻ ԶՈՑԳ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ ՀԵՌԻ ԵՆ ՄԵՐ ԻՆՔ – ՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵԼԷ:

... Քաղաքագիտական դետնի մէջ, իբր այս հայրենիքի զաւակներ՝ Ա – թաթիւրքին եաեւէն պիտի քալենք»:

Անշուշտ պիտի ուզեիմ իմանալ թէ ո՛վ է հեղինակը այս իշարաւութեան: Ծանօթացէք.— Արթաթի ձէպէլի, (կարծեմ Ատափազարցի), որ երկու – երեք տարի առաջ ալ այլապէս խայ – տառակ հոյդութիւններ ունեցաւ, զանազան ժողովներու կամ թերթերու մէջ:

Այս խորամարդ սրիկան ալ մաս կը կազմէ խմբակի մը, որ իմիջ իրեն հարս - փեսայ եղած, կ'ուզէ օր ա – ռաջ գլուխ հանել Թուրքիոյ Փոխրա – մասնութեանց կազմակերպումը, ձու – լումը, քրքացումը:

Ինչպէս հռչակաւոր Գասապօղլուն կամ Ղալաթիոյ խաչագող թաղականը, Յովհաննէս Շահին Գայա եւ ուրիշ – ներ, այս թշուառականն ալ չի հան – դուրժեր ոչ «հայ» անուանակոչու – թեան, ոչ «փոխրամասնութեան», ոչ Պատրիարքարանի կամ ազգ· վարչու – թեան գոյութեան, ոչ ալ՝ նորագոյն բանաձեւին — «Թիւրք – էրմէնի »:

Ահա իմիջ է որ կը յայտարարէ իր չորնալիճ բերնով ու գրչով·

— « ՄԵՆՔ ՑԵՂՈՎ ԹՈՒՐՔ ԵՆՔ : ԱՑՈ, ԹՈՒՐՔ ՕՂԼՈՒ ԹՈՒՐՔ ԵՆՔ»:

Պիտի ըսէք թէ մարդը միայն իր գերդաստանի մասին կը խօսի :

Ո՛չ, ես վստահ եմ որ ձէպէլի ըն – տանիքին հօքը պոռտն ալ էրբէյէ , պիտի չկրնաք այսման հրէշային տի – պար մը գտնել:

Ու վստահ եմ որ Թուրքերն անգամ պիտի գանին, կարդալով այսման գեռնաճարշ սողացում :

Անոնք բառ մը ունին, «Այչա՛ֆ»,— ամէնէն պատկերալից բացատրութիւ – նը՝ այս առթիւ:

Եւ ունին ուրիշ խօսք մը·— «Այրերը իմիեար խէն ··· »:

Սողացէք, սողացէք ու զռացէք, անպատիւ շոշորթներ: Այս իշարշուն ապ օր մը իր վախճանը կ'ունենայ, ինչպէս այսման ուրիշներ:

Մինչեւ այդ, անշուշտ Աթաթիւր – ը մարգագետին մը կը ճարէ ձեզի համար, արածելու, որոճալու եւ··· «թիմար» ըլլալու համար:

Վ.Ա.Էլ

ԱՁԽԱՏԱՆՔԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱՁԵՒԸ ՕՏԱՐ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ուրբաթ օր վերջացաւ Աշխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութեան միացեալ համագումարը, Թուլուզի մէջ, միաձայնութեամբ հուէարկելով յառաջիկայ գործունէութեան ուղեգիծը: Այս առ – թիւ դարձեալ միաձայնութեամբ հուէարկեց նաեւ հետեւեալ բա – նաձեւը·—

« Աշխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութեան միացեալ համագու – մարը կը զգուշացնէ իր անդամները այն հայրենամոլ եւ դրատի – րական շահագործման դէմ որ կը ձգտի իրարու դէմ հանել բան – ուորները, իբրեւ Ֆրանսայի գործազրկութեան պատասխանատու մատնանշելով ներգաղթած ընկերները: Համագումարը իր բո – վանդակ համակրանքն ու համերաշխութիւնը կը յայտնէ ներգաղ – թած բանուորներուն եւ թախանձագին կոչ կ'ուղղէ որպէսզի անդ – յապաղ միանան իրենց դասակարգային կազմակերպութեանց : Կը պահանջէ կառավարութենէն հրամայել որ աւելի բանիմաց եւ ընկերային եղանակով մը գործադրեն ներգաղթած բանուորներու գոր – ծածութեան առ հարիւրի համեմատութիւնը, որպէսզի լուրջ վը – նասներ չպատճառեն գործարանատէրներուն իսկ, զորս կ'ուզեն պաշտպանել, առանց օգնելու տեղացի բանուորներուն, ընդհա – կառակն: Կը պահանջէ ստիպողաբար կազմել ներգաղթի ընդհ· տեսչութիւն մը, որուն գլխաւոր եւ անմիջական նպատակն ըլլայ երկրին մէջ բաշխել ներգաղթած բանուորները, համաձայն տե – ղական եւ շրջանային պահանջներու: Աշխատանքի ընդհ· Դաշ – նակցութեան այս միացեալ համագումարը կը դատապարտէ կարգ մը նահանգային տեղաւորման գրասենեակներու կամայականու – թիւնը, որով իրենց իմիջ թուղթերու յանձնումը կ'են – թարկեն հիւպատոսներու հաւանութեան: Եւ ի մէջ այլոց կը յայ – տարարէ թէ մեր ներգաղթած ընկերները կը ներկայացնեն անձ – նական ևընտանեկան նուիրագործեալ կացութիւններ, զորս կարելի չէ անտեսել, առանց խախտելու ընկերային եւ մարդկային արդա – րութեան տարրական սկզբունքները: Բանուորներ կան որոնք մեր հողին վրայ կը գտնուին հինգ, տասը, 15 տարիէ ի վեր: Անոնք հոս փոխադրած են իրենց ընտանիքները կամ ընտանեկան բոյներ են հաստատած: Կան անչափահասները եւ հաղաքական փախստա – կանները: Ինչ կը վերաբերի այս վերջիններուն, համագումարը կը պահանջէ աշխատանքի տեսակէտով զանոնք հաւասար նկատել Ֆրանսացի հաղաքացիներուն: Երբ ապաստանի իրաւունքին չընկե – րանար աշխատանքի իրաւունքը, այլեւս կը դառնայ սնամէջ բառ մը աշխատաւորներուն համար, իսկ ինչ որ վատթարագոյն է, կը դառնայ պատերազմի գործիք մը բովանդակ բանուոր դասակար – գին դէմ: Ահա թէ ինչու համագումարը կը պահանջէ որ վերջա – պէս իրաւական վիճակ մը սահմանուի հաղաքական փախստա – կաններուն »:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հայկական մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի ոչ միայն հայ ժողովրդի ընդհանուր պատմութեան, այլեւ հայ մշակոյթի պատմութեան համար։ Հայ մամուլը, որ ծնունդ առաւ հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ծանր պայմաններում, հանդիսացաւ ազգային գաղափարախօսութեան, ազգային միտքի ու զգացմունքների արտայայտիչը։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ ժողովրդի առաջադէմ մտաւորականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ ժողովրդի առաջադէմ մտաւորականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրական լեզուի զարգացման տեսակէտից։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն ձեւաւորուեց, հարստացաւ եւ կատարելագործուեց։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն ազատուեց գրաբարի ազդեցութիւնից եւ մօտեցաւ ժողովրդական խօսակցական լեզուին։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն հարստացաւ նոր բառերով, նոր արտայայտութիւններով, նոր ոճերով։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն դարձաւ ազգային միասնական լեզու։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրականութեան պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ քաղաքական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ քաղաքական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ քաղաքական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ հասարակական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ հասարակական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ հասարակական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գիտական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գիտական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գիտական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ կրթական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ կրթական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ կրթական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ մանկավարժական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ մանկավարժական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ մանկավարժական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրական քննադատութեան պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական քննադատութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական քննադատութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրական լեզուի զարգացման տեսակէտից։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն հարստացաւ նոր բառերով, նոր արտայայտութիւններով, նոր ոճերով։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն ազատուեց գրաբարի ազդեցութիւնից եւ մօտեցաւ ժողովրդական խօսակցական լեզուին։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն հարստացաւ նոր բառերով, նոր արտայայտութիւններով, նոր ոճերով։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական լեզուն դարձաւ ազգային միասնական լեզու։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրականութեան պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրականութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ քաղաքական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ քաղաքական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ քաղաքական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ հասարակական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ հասարակական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ հասարակական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գիտական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գիտական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գիտական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ կրթական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ կրթական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ կրթական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ մանկավարժական մտքի պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ մանկավարժական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ մանկավարժական միտքը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

Հայ մամուլի պատմութեան ուսումնասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ գրական քննադատութեան պատմութեան համար։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական քննադատութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։ Հայ մամուլի միջոցով էր, որ հայ գրական քննադատութիւնը ձգտում էր ազգին ներշնչել ազատասիրական գաղափարներ, ազգային ինքնագիտակցութիւն, ազգային միասնականութեան զգացում։

ՏԱՍՆԱՄՅԱ ՀԵ ՊՐԻՆՈՒՄԱՐԻՆ (1913—1923)

Ամառը գիտությունների ակադեմիայի պրոֆեսոր Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ռոստովցևը մեկնել էր Ռուսաստանի հյուսիսային մասերը՝ Մուրմանի ափերը, Սպիտակ ծովը և Կարելիայի ծովային ափերը՝ ուսումնասիրելու համար այդ երկրամասերի ներկայիս կենդանական աշխարհը։ Ռոստովցևը ուսումնասիրել է նաև Կարելիայի ներքին ջրերը՝ Օնեգա լիճը և Սպիտակ ծովի հարավային ծոցերը։ Ուսումնասիրությունների արդյունքները նա ամփոփել է մի հոդվածում, որ տպագրվել է «Ռուսական հնագիտական ընկերության» տարեգրքում։

Ռոստովցևի հետազոտությունները ցույց են տվել, որ Սպիտակ ծովի ջրերում կենդանական աշխարհը ներկայումս շատ աղքատացած է։ Ինչպես հայտնի է, Սպիտակ ծովը ունի երկու խորքային ավազան՝ հարավային և հյուսիսային։ Հարավային ավազանի խորությունը հասնում է 200 մետրի, իսկ հյուսիսայինինը՝ 300 մետրի։ Ռոստովցևի հաղորդմամբ՝ հարավային ավազանի խորքերում կենդանական աշխարհը ներկայումս գրեթե ամբողջովին ոչնչացած է։ Այդ ավազանի խորքերում ապրող կենդանիներից մնացել են միայն մի քանի տեսակ որդեր, ոչ մեծ քանակությամբ։ Ռոստովցևի կարծիքով՝ այդ ավազանի խորքերում կենդանական աշխարհի ոչնչացման պատճառը եղել է ջրի ավելորդ աղիությունը։ Ռոստովցևի կարծիքով՝ Սպիտակ ծովի հարավային ավազանի խորքերում ջրի աղիությունը ներկայումս հասնում է 30 ppm-ի։ Մինչդեռ հյուսիսային ավազանի խորքերում ջրի աղիությունը 25 ppm-ից ավելի չէ։ Ռոստովցևի կարծիքով՝ Սպիտակ ծովի հարավային ավազանի խորքերում ջրի աղիության ավելորդ բարձրությունը պատճառվել է Սպիտակ ծովի հարավային ավազանի խորքերում ջրի ոչ լավ շրջանառությամբ։ Ռոստովցևի կարծիքով՝ Սպիտակ ծովի հարավային ավազանի խորքերում ջրի ոչ լավ շրջանառությունը պատճառվել է նրանով, որ

կաբենան զօրաւոր բանակ մը վերակազմել Հիւսիսային ճակատին վրայ :

Մարաջախտ Պոտոյլիօ իր վրանին տակ ընդունելով մամուլի ներկայացուցիչները, յայտարարեց.

— « Ոչնչացուցիմ երեք թշնամի բանակներ: Այժմ ես ուրիշ թշնամիի մը կը սպասեմ: Ձեմ գիտեր որ Նէկիւսը անճամբ վարե՞ց վերջին գործողութիւնները, բայց եթէ վարեց, անշուշտ փառոով չպսակուեցաւ »:

Թամպիէնի ճակատամարտին մէջ Իտալացիները, բացի 10 հազար վիրաւորներէ եւ 500 գերիներէ, ձեռք անցուցած են երեք թնդանօթ, 30 գնդացիր, աւելի քան 1000 հրացան, 5000 ջորի եւ ձի: Բազմաթիւ քսիկներ անձնատուր կ'ըլլան ամէն օր:

Իտալիա դրամ կուտայ Ալպանիոյ

Ալպանիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ նոր դաշնագիր մը կնքուեցաւ, լուծելով 1932էն ի վեր առկախ մնացած խնդիրներ: Այս համաձայնութեամբ, իտալական կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ վերսկսիլ Ալպանիոյ համար սահմանուած վճարումները (տարեկան 8 լիր, ոսկեդրամ) եւ հետեւաբար 1926էն ի վեր առկախ մնացած գումարները, 46 միլիոն ոսկի լիր: Այս գումարին մէկ մասը պիտի յատկացուի հողագործական դրամատուն մը հաստատելու: Գումար մըն ալ պիտի յատկացուի ճամբաներու շինութեան եւ Տուրացցոյի ճաւահանգստին յարդարման: (Այս ճաւահանգիստը կրնայ ծառայել իտալական զօրք ցամաք հանելու):

Անշուշտ Ալպանիոյ սեւ աչքերուն համար չէ որ Իտալիա կ'ընծայէ այս աջակցութիւնը: Շուտով Ալպանիա պիտի երթայ իտալացի մասնագէտներ, իսկ իտալական կառավարութիւնը հանքային եւ անտառային մեծաշնորհներ ստացած է արդէն: Փութացնելով այսպայմանագրին կնքումը, Իտալիա կ'ուզէ ապագուցանել թէ չուզեր լքել Ադրիականի վրայ ունեցած բացառիկ դիրքը եւ կը ձգտի աւելի գործօն հաղաքականութիւն մը վարել Պալքան – ներու մէջ: Ամէն պարագայի մէջ, շատ նշանակալից է Իտալիոյ եւ Ալպանիոյ այս գործակցութիւնը, ճիշդ այս միջոցին:

Թուրքիոյ նոր ելմտացոյցը 216.800.000 ոսկի

Թուրքիոյ ելմտական գործավարը Ազգ. ժողովին յանձնեց նոր ելմտացոյցը, որ կը հասնի 216,880,000 ոսկիի: Անցեալ տարուան պիւտճէն, ցորեկի պաշտպանութեան եւ օդային ուժերու օգնութեան գումարներով միասին, 205 միլիոն ոսկի է:

Նոր պիւտճէն նախորդէն 11 միլիոն 880,000 ոսկիի յաւելում մը ունի որուն 6 միլիոնը միջազգային կացութեան պատճառով, յատկացուած է ազգ. պաշտպանութեան զօրացման, 3ուկէս միլիոնը երկրագործութեան զարգացման, 1,800,000ը կրթական եւ 800,000ը առողջապահական գործավարութեանց:

Միայն ազգ. պաշտպանութեան գլուխը կը ներկայացնէ 66,563,000 ոսկի:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՂՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՑՑԸ 49,281,000 ոսկիի կը հասնի, 1936ի տարեշրջանին համար, ինչ որ կը նշանակէ 5,731,000 ոսկիի յաւելում նախորդին վրայ: 1,555,000 ոսկի յատկացուած է իտալեւիապէշական պատերազմին առթիւ ձեռք առնուած միջոցներու համար: Բանակին քիւը 152,200էն պիտի բարձրանայ 158,400ի: Ցիշեալ 49 միլիոնէն դուրս են վերջերս ընդունած յաւելուածական վարկերը:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՎԵՐԵԼԱԿՆԵՐՈՒ գործադուլը կը շարունակուի յարաճուն սաստկութեամբ: Շարժումին կը մասնակցին 78,000 բանուորներ, աճելի մատնելով հազարաւոր շէնքերու քանակիչնե – րը: Գործադուլին վարիչները կը պատճառ ոչ միայն ջլատել բա – զաբին կեանքը, այլեւ շարժումը տարածել ամբողջ Մ. Նահանգ – ներուն մէջ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ երեսփոխաններէն վեց հոգի յուշագիր մը ուղղե – ցին մարզպան Պ. տը Մարթէլի, խնդրելով ամբողջովին վերա – հաստատել սահմանադրութիւնը, դաշնագիր մը կնքել Ֆրանսայի հետ եւ Լիբանանը անդամագրել Ազգերու Դաշնակցութեան:

ԻՐԱԽԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ազգայնական ուսանողներ – րը առջի օր նորէն խանգարեցին Եթովպիոյ իրաւագէտ խորհրդա – կանին՝ փրոֆ. ժէզի նոր դասընթացքը, «Ելմտական օրէնսդրու – թիւն»: Համալսարանին վարչութիւնը եւ ոստիկանութիւնը ար – տակարգ միջոցներ ձեռք առած էին, բայց երբ ուսուցչապետը ամփիթատրոն մտաւ, 3 – 400 ուսանողներ սկսան լուտանքներ տե – ղալ, սուլել, ոռնալ: Փրոֆէսէօրին կողմնակիցներն ալ իրենց կարգին «դասընթացքի ազատութիւն» կը պահանջէին: Ցանկարծ սրտակ մը պայթեցաւ փրոֆէսէօրին ամպիոնին առջեւ, գունաւոր ծուխեր արձակելով: Կռիւ մըն ալ ծագեցաւ եւ ուսանող մը վիրա – ւորուեցաւ: Փոխ – վերատեսուչը հարկադրուեցաւ դուրս հանել փրոֆ. ժէզը, եւ յետոյ՝ ուսանողները, որոնք թշնամական ցոյ – ցերը շարունակեցին Սէն Միշէլի փողոցներուն մէջ: Երկու հազար ուսանողներ կը մասնակցէին ցոյցերուն, պահանջելով փրոֆ. ժէ – զի հրաժարումը: Ընդհարումներ պատահեցան ոստիկանութեան հետ եւ ձերբակալութիւններ ալ կատարուեցան:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ եւ իբրեւ խարդախ բանտարկուեցաւ Պ. Էմիլ Ամար, համաձուն դրամատան տնօրէնը (սակարանի հրապա – րակին վրայ), որ իր հաստատութիւնը փակած էր յունուար 16ին: Քննութիւններէն երեւան եկաւ որ վեց միլիոն ֆրանկի բաց ունի եւ չարաչար գործածած է ժողովուրդին վստահութիւնը:

ՏՐԱՆՍԻի 650 նպաստընկալ գործազուրկները խիստ ընդու – թեան մը ենթարկուեցան ուրբաթ օր, իբրեւ հետեւանք 50 Արաբ – ներու խարդախութեան, որու մասին գրած էինք արդէն: Այս առ – թիւ կասկածելի համարուեցան հինգ նպաստընկալներ, իսկ երեք ստուգիչ պաշտօնեաներ կախակայուեցան:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՄԱՆ ծրագիրը թաղուեցաւ երեսփ. ժո – ղովին մէջ, երկար բաշխուրներէ յետոյ:

Ընկերատնտեսական թեատերան Մարսէյի մէջ

Փետրուար 18ի 15րդ ամենակատարութեան առթիւ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Վրէժ խումբի

Տեղի կ'ունենայ այսօր 7 մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Պար-Թապաի սրահին մէջ:

Պիտի խօսի ԸՆԿ. ՀԻՒՍԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն, անակնկալներ եւ խնջոյք

Մուտք՝ 3 ֆրանք

ԹԷՀԻՐԱՆԻ ՄԷՋ «ՅԱՌԱՋ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ Է

Պ. ԱՐԱՄ ԽՈՋԱՑԵԱՆ

Magasin Espéranto, Lalézar

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ալկումբին մէջ: Կը խօսի ԸՆԿ. ԱՐԱՄ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ:

Կաւատ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէի ներթական ժողովը 8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական ճաւաքատեղին:

ՎԻՆԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ քրիս – տափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբի մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՎԱԼԱՆՍԻ փրոփականտի ցանճնախումբին վիճաբանական ժողովը՝ այս շաբաթ, 7 մարտ, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ ակումբը: կը խօսին՝ ընկերներ Ն. Թէպոյեան եւ Գ. Պօյաճեան. նիւթ՝ «Ցեղափոխութիւն եւ պահպանողականութիւն»:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ընկերահաւաքական դաս – խօսութիւնը՝ կիրակի մարտ 8ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, (Սէնթ-Անթուան) Պար թէրմինիւսի մէջ:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր շաբաթ, երեկոյեան ժամը ճիշդ 8ին, Հ. Ց. Դ. «Սիամանթօ» ակումբին մէջ:

ՍԷՆԹ ԷԹԻԼՆԻ «ԱՆՏՈՒԻ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ գլխուն եւ կէսին խումբի ընկերները, այս կիրակի 8 մարտ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, սովորական ճաւաքատեղին:

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՄՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Sociétés Savantes *ի մեծ սրահին մէջ,*

8 rue Danton, *մէթրօ* **St. Michel** *կամ* **Odéon**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ՇԱՀՀԱՄԵԱՆ (դուէթակ), ՕՐ. ԿՆԵԱՉԵԱՆ (երգ.), ՕՐ. ՕՄՄԱՆՃԵԱՆ:

ԴԵՐԱՍԱՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ իր ամբողջ խումբով:

Ծախքերու մասնակցութիւն՝ 2 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. կարտանի Նիկոլ-Դուման ենթակոմիտէի

եւ մասնակցութեամբ Էքսի «Քեոի» խումբի

եւ հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

8 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

կը նախագահէ ԸՆԿ. ԼԵՒՈՆ ԴԵՂՈՒՆԻ

կը բանախօսեն Ընկերներ Մ. ԹԱՇՃԵԱՆ եւ Յ. ԽԱՆՕԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին կը ներկայացուի Ա. Ահարոնեանի «ԱՐԻՒՆԻ ՁԱՅՆԸ»: Մուտքը ազատ է:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

7 մարտ շաբաթ երեկոյ. ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Trianon Dancing *ի սրահներուն մէջ, փլաս Վոլթէրի մօտ:*

Արդիական պարերու ցուցադրում եւ Ճանկոի մրցում:

Առաջին ցանդիսացողին կը տրուի գեղեցիկ բաժակ մը:

Պ. ՄՈՒՐԱՒԱՒԼԵԱՆՑ կը պարէ կովկասեան պարեր:

Trianon Dancing*ի հոչակաւոր նուագախումբը գեղեցիկ կտորներ պիտի նուագէ մինչեւ լոյս:*

Ճոխ պիւֆէ՝ հանրամատչելի գին: Մուտք՝ այրերու 5 ֆր., կիներու 4 ֆր.:

Թատերական ներկայացում

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Հովանաւորութեամբ Պօմօնի Ջաւարեան ենթակոմիտէի

7 մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին, Պօմօնի վարաննդեան սրահին մէջ,

10 Bld. des Marguerites

Շաբթ թատերախումբը կը ներկայացնէ

ԱԻԱՐԱՅՐԻ ԱՐՄԻԻԼ

Մուտք 5 ֆրանք, *10 տարեկանէն վար տղոց 2 ֆրանք:*

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi*ի, վկայեալ* Ecole Normale de Musique*է, վերակոչուած է իր դաշնակի դասընթացքներու գոհացուցիչ պայմաններով.*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,

56, Rue Lafayette, Paris.

Etablissements de TOLEDO MARCEL

15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon

BONNETERIE EN GROS

Արանց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ:

Առաջնակարգ տեսակ, ամրացելի գին եւ ՍՕԼՏ:

Մարշէ-ճիներու համար ամենաղեղչուած գիներ:

կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ:

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի «Գրօշակ» Ակումբին կողմէ ի նպաստ իր գրադարանին:

8 մարտ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

Սէվրի «Պէշիկթաշլեան» սրահին մէջ, **26 Rue Troyon, à Sèvres**

Métro : Pont de Sèvres

կը ներկայացուի «ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ»

ղեկավարութեամբ դերասան Ց. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ Ալֆոնվիլի սիրողներու խումբին:

Մուտք՝ 7 եւ 5 ֆր., տասը տարեկանէն վար մանուկներու 3 ֆր.:

ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍԱՐԱՀ — ՍԷՎՐԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

26, Rue Troyon — Sévres

Հրաժեշտի ներկայացում

կազմակերպուած ի պատիւ դերասաններ ԱՆԱՀԻՏԻ եւ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԿԵԱՆի Թորնրդային Հայաստան մեկնելուն առթիւ

Բարեհաճ Ջանակցութեամբ հեղինակին՝ ԱՇՏ ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆի

կիրակի, 15 մարտ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, կը նուագակցի

ԱՌԱՔԵԼ ԱՂԱ (*Տրամ 4 արար եւ 1 պատկեր*)

եւ *«ՓՐՕՖԷՍՕՐ ԲԼԷՆՈՎ» Քարէն Պրամսոնի տուամէջ, 1 արար:*

Կը մասնակցին կարող ուժեր:

ՏՈՄՍԵՐՈՒԻ ԴԻՆԵՐԸ.— Ա. կարգ 30 ֆր., Բ. կարգ 20 ֆր., Գ. կարգ 10 ֆր:

Տոմսերու համար դիմել ծանօթ վաճառներու:

Պատանեկան ներկայացում

8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 9

Salle D. C. A. rue Jean-Jaurès, *Առնուվիլ*

կազմակերպուած Հ. Մ. Մ. Տիկնանց Միութեան կողմէ

ի նպաստ դպրոցին

կը մասնակցին՝ Սիփան—Կոմիտաս երգչախումբը

եւ Եփրատ նուագախումբը:

Մուտք՝ 3 եւ 5 ֆր., պարդեսպան Միութեան մասնակցելու իրաւունքով

Հայտնի միջ.— Շոգեկառք ժ. 12, 09 եւ 1.27, իջնել Վիլիէ լը Պել կոնէ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔՂԻԻ Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը մարտ 8ի կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան գրադարանին մէջ. 49 rue Nationale. Ցոյն կարեւոր ժողովին պէտք է ներկայ ըլլան Միութեան բոլոր անդամները եւ հաւակիրները. նաեւ Սէն Լուիի մասնաճիւղի անդամները:

Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, կիրակի, մարտ 8ին, կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, իր դարմանատան մէջ: կարեւոր օրակարգ: ժողովէն յետոյ ընկերուհիները պիտի ճիւրասիրուին թէյով եւ խմորեղէնով:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Իսի լէ Մուլինոյի մաս – նաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր շաբաթ, իր դպրոցին սրահը, 253 րիւ ժան ժագ Բուսօ կարեւոր օրակարգ՝ գարտաւորիչ ներկայութիւն, ներկայ կ'ըլլան շրջ. վարչութեան ներկայացուցիչները:

Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այսօր շաբաթ, ժամը 4ին, Mutualité*ի սրահին մէջ: կարեւոր օրակարգ:*

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՔԵՐԹՈՂԸ (77)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. բնագրէն թարգմ. Ծ.

Հեղինակուհի՝ ԷՆԱԹԱ ԳՐԻՍՓԻ

ԳԼՈՒԽ 24

ՐԻՉԱՐԴ ՓԼԷՖԸՐՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ դժուար կացութիւն ստեղծուեցաւ ինծի համար. հաղիւ թէ կրցայ հետեւիլ իրարանցումին. բոլորս ալ զարմացանք, բացագանչութիւններ կը լսուէին սենեակին մէջ : երբ սթափեցայ, տեսայ որ Րիչարդ Փլէֆըրնի կնոջը կողքին կեցած էր եւ կը ժպտէր ինծի:

Փուառօն ալ ժպտուն դէմք մը ունէր :

— Ձեզի հազար անգամ ըսի որ անօգուտ է երբեքիւ Փուառոյին բաներ գաղտնի պահել, ըսաւ՝ խօսքը ինծի ուղղելով, անիկա ամէն ինչ երեւան կը հանէ...

Ցետոյ միւսներուն դարձաւ.

— Կը յիշե՞ք, անցեալ օր ընտանեկան ժողով մը գումարեցինք... վեց հոգի էինք... ամբաստանեցի ձեզ թէ կարդ մը տեղեկութիւններ ծածուկ կը պահէինք ինձմէ... չորս հոգի իրենց գաղտնիքը յայտնեցին ինծի... բժիշկը բերանը չբացաւ... բայց ես կասկածներ ունէի ... «երեք Վարագներու » պանդոկը գնաց ան այդ դիշերը՝ Րիչիքը տեսնելու յոյսով ... անիկա հոն չէր... բայց, ըսի ինքնիրենս, թերեւս ճամբան, տուն գացած ատենը, անոր հանդիպեցաւ... բժիշկը մտերիմ էր այս տղուն եւ սպանութեան վայրէն կը վերադառնար... եւ բուոյթները աննպաստ էին Րիչիին ... մեր սիրելի բարեկամը շատ բաներ գիտէր, աւելի քան ուրիշ որ եւ է մէկը...

— Այո, գիտէի, ըսի զղջալով. ամէն բան պիտի պատմեմ... այդ օրը, կէսօրէն ետքը Րիչիին գացի... նախ չուզեց ինծի վստահիլ իր գաղտնիքները, բայց յետոյ պատմեց իր ամուսնութիւնը եւ նկարագրեց դժուարին կացութիւնը որուն մէջ ինկած էր... սպանութիւնը գործուածին պէս, միտքս եկաւ որ երբ իրականութիւնը մէջտեղ ելլէր Րիչիքը կասկածի ենթակայ պիտի ըլլար... կամ առնուազն իր սիրած աղջկան մասին կասկածներ պիտի արթննային... գիչերը այս բոլորը իրեն հասկցուցի... խորհելով որ իր տալիք վկայութիւնը կրնար վը – տանգել կնոջը դիրքը, Րիչիք որոշեց :

— Կծիկը դնել, մէջ ինկաւ Րիչիք. հարցը այսպէս էր... Ըրսիլան դիս ձգեց տուն վերադառնալու համար... մտածեցի թէ տեսակցութիւն մը եւս ունեցած էր խորթ հօրս հետ որ չատ խիստ լեզու գործածած էր անոր դէմ՝ նոյն օրը՝ ցերեկին... այս անգամ կրնար նախատած ըլլալ զայն եւ Ըրսիլան բոլորովին անգիտակցաբար կրնար ...

— Իրա՞ւ այդ տեսակ բան մը մտքէդ անցուցիր, հարցուց աղջիկը. կը կարծէ՞ր որ իսկապէս կրնայի...

— Վերադառնանք թժիչկ Շէֆըրտի դատապարտելի ընթացքին, ըսաւ Փուառօ. անիկա յօժարեցաւ Րիչիին օգնել... եւ յաջողեցաւ պահել զայն ոստիկանութենէն...

— Ո՞ւր, հարցուց քարտուղարը, իր տո՞ւնը ...

— Օհ, ոչ, չարունակեց Պելճիքա – ցին. եթէ թժիչկը տղան պահել ուզէր ի՞նչ տեսակ տեղ մը պիտի ընտրէր մօտիկ տեղ մը ի հարկէ... Քրէնչէսթըրի մասին խորհեցայ. պանդո՞կ մը տարաւ զայն. ոչ. սենեա՞կ վարձեց անոր համար. դարձեալ ոչ... հապո՞ւր... ես գտայ... ապաքինարան մը առաջնորդեց զայն... մասնաւոր խնամագրումներու ապաքինարան մը... այս տեսութիւնս հաստատեցի... համար փորձ մը կատարեցի... յիմար բացած քեռորդիի մը տուրը հնչեցի եւ խորհուրդ հարցուցի օրիորդ Շէփըրտին՝ հասկնալու համար թէ ո՞ր կրնայի փոխադրել տղան... հասցէ տուաւ ինծի՝ երկուքն ալ Քրէնչէսթըրի մէջ... եղբայրը հոն գրկէ եղեր իր հիւանդները... հարցուփորձ ըրի եւ իմացայ որ թժիչկը անցեալ չաբաթ առտու հիւանդ տարեր է այդ ապաքինարանները մէկը... առանց դժուարութեան ըրի տուգեցի որ այդ հիւանդը — տարիքով անունով արձանագրուած — ուրիշ մէկը չէր եթէ ոչ Րիչիքը... կարգ մը ձեւակերպութիւններ լրացնելէ յետոյ արտօնութիւն ստացայ զայն իր բնակարանը տանելու եւ երէկ առտու կանուխ տունս կաւ ան ...

(Շար.)

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹՈՒՂԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՄԱՐՏ DIMANCHE 8 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3058

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՃԱԿԱՏԻՆ ՉՕՐԱՑՈՒՄԸ

Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան միացեալ համագումարը վերջացաւ մարտ 5ին, չատ գեղեցիկ մթնոլորտի մը մէջ։

Ինչպէս բացատրած էինք երէկ օր առաջ, բոլոր կարեւոր հարցերու առթիւ բուն « Սէ – Ժէ – Թէ »ի տեսակէտներն էին որ անցան։ Եւ մասնաւորապէս հիմնական սկզբունք մը, Աշխատանքի Դաշնակցութեան անկախութիւնը։ Պ. Ժուհօ, ընդհ. քարտուղարը (ոչ Թէ նախագահ), արժանապէս պաշտպանեց այս տեսակէտը, պատմական ճառով մը։

— « Արհեստակցական շարժումը ինք որոշած է իր ճակատագիրը, ինքն իրեն համար, ամէն անգամ որ պայքարի բռնուած է։ Անկախութիւնը չէզոքութիւն չի նշանակեր։ Ամէն անգամ որ պատգամները հարկադրած են բանուորներու տնտեսական եւ քաղաքական գործակցութիւնը, այդ գործակցութիւնը կատարուած է, բայց կատարեալ անկախութեամբ»։

Նոյնքան կենսական հանգամանք մը կը ներկայացնեն միւս բանաձեւերը, որոնք ուղղակի կապ ունին օրուան կացութեան եւ աշխատաւոր բազմութեանց անմիջական պահանջներուն հետ։

Երէկ ամբողջութեամբ հրատարակեր էինք բանաձեւ մը, որ առհանուած է օտար բանուորներու պաշտպանութեան։

Ինչպէս տեսան ընթերցողները, Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը անձանձրոյթ չէ «ներգաղթած» բանուորներու տաժանելի կացութեան, եւ թելադրութիւններ կ'ուղղէ ոչ միայն տեղացի բանուորներու, որպէսզի չտարուին հայրենամոլութեամբ, այլեւ պահանջներ կը դնէ կառավարութեան առջեւ։

Այսպէս, կ'առաջարկէ «աւելի բանիմաց եւ ճկուն » եղանակով մը գործադրել 10 առ հարիւրի օրէնքը, որուն խստացումը կատարեալ աղէտ մը եղաւ մասնաւորապէս «հայմաթլօս» աշխատաւորներուն համար։

Ցետոյ, կը պահանջէ ստիպողաբար կազմել ներգաղթի ընդհ. տեսչութիւն մը, «որուն գլխաւոր եւ անմիջական նպատակն ըլլայ երկրին մէջ բաշխել ներգաղթած բանուորները, համաձայն տեղական եւ շրջանային պահանջներու »։

Ըսել կ'ուզէ Թէ՝ կառավարութեան պարտականութիւնն է աշխատանք ճարել օտար բանուորներուն, ուր որ կարելի է։

Բանաձեւը ուշադրութեան կը յանձնէ, նաեւ օտար աշխատաւորներու անձնական եւ ընտանեկան պարագաները։ «Բանուորներ կան որոնք մեր հողին վրայ կը գտնուին 5, 10, 15 տարիէ իվեր։ Անոնք հոս փոխադրած են իրենց ընտանիքները կամ ընտանեկան բոյներ են հաստատած։ Կան անչափահասները եւ քաղաքական փախստականները »։

Այս առթիւ, կը չեշտէ արդարութեան տարրական պահանջ մը.— քաղաքական տարագիրները հաւասար նկատել Ֆրանսայի քաղաքացիներուն եւ ապահովել անոնց աշխատանքի իրաւունքը։ « Երբ ապաստանի իրաւունքին չընկերանար աշխատանքի իրաւունքը, կը դառնայ անմարդկ բառ մը»։

Անշուշտ բանաձեւերը չեն որ պիտի լուծեն ահաւոր տագնապը։ Բայց Աշխատանքի Դաշնակցութեան այս բանաձեւը, որ մաս կը կազմէ իր յառաջիկայ գործունէութեան, մեծ սփոփանք մըն է օտար եւ մասնաւորապէս հայրենազուրկ աշխատաւորներուն համար։

Առանց այս բանաձեւին ալ, Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը վերջերս չատ օգտակար եղաւ, ուղղակի դիմելով աշխատանքի Նախարարութեան, եւ ապահովել բազմաթիւ «անկանոն »ներու աշխատելու իրաւունքը։

Հիմա որ մասնաւոր բանաձեւ մը քուէարկուած է, անշուշտ աւելի նպաստաւոր հեռանկարներ կը պարզուին։

Բայց, պայման է որ մենք ալ մեր բաժինը կատարենք լրջօրէն եւ գիտակցօրէն, աւելի սերտ կապեր հաստատելով եւ ճամբան հարթելով։

Որքան գիտենք, Ռուսերը արդէն գտեր են գործակցութեան եղանակ մը։ Դաշնակցական ընկերներ ալ գործի ձեռնարկած են, եւ կը կարծենք Թէ աւելի հիմնական ծրագիր մը կը մշակուի։

Մինչ այս մինչ այն, պարտականութիւն կը սեպենք անգամ մը եւս յիշեցնել տարրական պահանջ մը.— Զգուշանալ քաղաքական կամ «ազգային» մարզանքներէ։

Այս կէտը կը չեշտենք, աչքի առջեւ ունենալով Մարսէյլի պարագան։

Վերջերս «ժողովրդական կոմիտէ» մը կազմուեցաւ այդ քաղաքին մէջ, երեւութապէս հայ աշխատաւորներու իրաւունքները պաշտպանելու համար, բայց յետոյ երեւան եկաւ որ յանձնախումբը չատ լայն փռած է իր վերմակը։

Ան կը պահանջէ զարմանազան բաներ, ձգտելով դիմել մինչեւ Ազգերու Դաշնակցութեան. բաներ որոնք ուղղակի կապ ունին մեր ազգային –ներքին կեանքին կամ կառավարութեան հետ, բայց յատկապէս աշխատաւորական խնդիրներ չեն։

Ցետոյ, որքան կրցանք ստուգել, խառնիճաղանճ դիմագիծ մը կը ներկայացնէ «ժողովրդական կոմիտէ»ն, կազմուած՝ տնտեսարկ ժողովի մը մէջ, եւ բոլորովին պատահական տարրերէ։

Այսպիսի կոմիտէ մը չէ որ պիտի կրնայ վստահութիւն ներշնչել։ Մանաւանդ եթէ նկատի ունենանք Թէ՝ անոր «բարի» կամ չար» ոգին բուն աշխատաւորներու չահերը չէ որ կը հետապնդէ։

Հիմա որ Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութիւնը ճշդած է իր դիրքը եւ իր ուժը ի սպառ կը դնէ օտար աշխատաւորներու բարիքին համար, պէտք է կարճ կապել մարզանքները։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԵՐԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՁԵՌՆԱՐԿԸ

Խորհրդարանը արտակարգ նիստի հրաւիրելով չեղեալ ճոչակեց Վէրսայի եւ Լոքառնոյի դաշնագիրները

Պերլին կանչուեցան Փարիզի, Լոնտոնի, Հռոմի եւ Պրիւսէլի դեսպանները

ՄԵԾ ՑՈՒԶՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Օրէ օր նոր ամպեր կը դիզուին Եաղաբական հորիզոնին վրայ, երկրորդական գետնի վրայ ձգելով եթովպական խնդիրը։ Ինչպէս կը նախատեսուէր Ֆրանսեւլոքարնրդային դաշնագրին վաւերացումէն ի վեր, Հիթլէր յանկարծ արտակարգ նիստի հրաւիրեց խորհրդարանը, երէկ, շաբաթ, լսելու համար կառավարութեան կարեւոր մէկ զեկուցումը արտաքին գործերու մասին։ Միեւնոյն ատեն, Պերլին հրաւիրուեցան այն չորս դեսպանները որ կը գըտնուին Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրող պետութեանց մայրաքաղաքներուն.— Լոնտոն, Փարիզ, Հռոմ, Պրիւսէլ։

Այս խորհրդակցութիւնը կատարուեցաւ խորհրդարանին գումարումէն մէկ ժամ առաջ։ Ժողովին օրակարգը գաղտնի պահուած էր մինչեւ վերջին պահուն, բայց բոլոր քղթակիցները կը հաղորդէին Թէ Գերմանիա չեղեալ պիտի հռչակէ Լոքառնոյի դաշինքը, ինչպէս եւ Վերսայլի դաշնագրին մնացեալ մասը, որ կը վերաբերի Հռենոսի սպառազինեալ շրջանին (Յօդ· 42 եւ 43)։ Հաւանական էր որ այս յայտարարութենէն անմիջապէս վերջը գերմանական բանակը գրաւէ ապազինեալ շրջանը։ Հավասի գործակալութիւնը հաղորդելով այս տեղեկութիւնը, կ'աւելցնէր Թէ «Առաջորդ»ին յայտարարութենէն անմիջապէս վերջը, պիտի կատարուի այլաբանական ձեռնարկ մը։— կանանչ պահակազօրքին զինուորները, որոնք աւելի քան մէկ տարիէ իվեր կը մնան ապազինեալ շրջանին մէջ, պիտի միացուին պետական բանակին։ Այս ձեռնարկէն յետոյ, կառավարութիւնը պիտի յայտարարէ Թէ Գերմանիա ամբողջապէս իրականացուցած է իրաւունքներու հաւասարութիւնը եւ Թէ պատրաստ է նոր դաշնագրի մը համար բանակցելու միւս պետութեանց հետ։ Հիթլէրի ծրագիրը կը տրամադրէ կազմել «նոր եւ աւելի լաւ Լոքառնօ մը», երաշխաւորելով արեւմտեան սահմաններու ապահովութիւնը։ Այս առթիւ տրամադիր է երաշխիքներ ընծայելու Ֆրանսայի եւ Պելճիոյ։ Կ'ըսուի Թէ իրրեւ երաշխիք պիտի առաջարկուի կնքել դաշինք մը՝ տասը, նոյնիսկ յիսուն տարուան համար։ Հռենոսի ծրագրուած այլաբանական շարժումը պիտի կատարուի մեծ պատերազմի զոհերու սգահանդէսի նախօրեակին, ինչպէս եղաւ Վերսայլի դաշնագրին զինուորական տրամադրութեանց դրժումը, անցեալ տարի։

Մինչ այն մինչ այն, խորհրդակցութեան հրաւիրուած էր նաեւ Գերմանիոյ բարձր հրամանատարութիւնը։ Կ'ըսուի Թէ այս առթիւ կարծիք յայտնուած է որ Հռենոսի շրջանին զինուորական գրաւումը մեծ դժուարութիւններ կը ներկայացնէ առ այժմ։ Բայց Հիթլէր պնդած է իր որոշման վրայ եւ զօրավարները հարկադրուած են տեղի տալ։ Այս առթիւ այսօր, կիրակի, ճառ մը պիտի խօսի Զօր· Պլոմպէրգ, զինուորական նախարարը։

Պերլինի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը հաւաստեն Թէ Գերմանիա իր այս նոր ձեռնարկներուն համար խորհրդակցած է Իտալիոյ հետ։ Հիթլէր նկատի առած է նաեւ այն պարագան որ Ֆրանսա Անգլիոյ օդանաւային աջակցութեան կը սպասէ, Գերմանիոյ դէմ գործելու համար։ Պ· Ֆլանտէն այս մասին բացորոշ պատասխան խնդրած ըլլալով Անգլիայէն, Գերմանիոյ միտքը աւելի պզտորեցաւ։ Շատեր այս իրողութեան կը վերագրեն Գերմանիոյ խորհրդարանին գումարման փութացումը, մինչդեռ յաջորդ շաբթուան վերջը տեղի պիտի ունենար ժողովը։ Ուրիշ պատճառ մըն ալ Իտալիոյ սպառնալիքն է ։ Մուսոլինի բոլորին հասկցուցած էր Թէ չեղեալ պիտի համարի Լոքառնոյի դաշինքը, եթէ նոր պատիժներ տնօրինուին։

Բնականաբար այս ամբողջ անցուդարձը մեծ յուզում պատճառեց Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ մէջ։ Փարիզի բաղաքական շրջանակները ծանր կը գտնեն կացութիւնը, մանաւանդ որ Անգլիա դեռ չէ պատասխանած աջակցութեան հրաւէրին։ Նոյնիսկ մտահոգութիւն կը պատճառէ Իտալիոյ դիրքը, ինչպէս կը հաստատեն Մուսոլինիի եւ Հռոմի Ֆրանսական դեսպանին, ինչպէս եւ Պ· Ֆլանտէնի եւ Փարիզի իտալական դեսպանին միջեւ կատարուած խօսակցութիւնները։ Երկու աղբիւրներէն այն տպաւորութիւնը գոյացած էր Թէ Մուսոլինի շատ կարեւորութիւն չի տար Ազգերու Դաշնակցութեան կոչին։ Իսկ Պ· Ֆլանտէն հասկցուցած է իտալական դեսպանին Թէ ժխտական պատասխան մը անխուսափելի պիտի դարձնէ պատժական նոր տնօրինութեանց արագ գործադրութիւնը։

Ի՞նչ կը տրամադրէ Լոքառնոյի դաշինքը

Լոքառնոյի դաշինքը իր անունը առած է համանուն քաղաքէն, ուր ժողով գումարեցին հանգուցեալ Պռիան, Շթրէզէման եւ ուրիշ դիւանագէտներ, 1925ի գարնան, ամրապնդելու համար սահմաններու ապահովութիւնը, դաշնակից պետութեանց եւ Գերմանիոյ երաշխաւորութեամբ։ Այդ կարգադրութեամբ կ'ուզէին փաբատել գերմանական յարձակման մը վտանգները։ Դաշնագրին տրամադրութեամբ, Անգլիա եւ Իտալիա օգնութեան պիտի հասնին Ֆրանսայի կամ Գերմանիոյ, եթէ մէկը կամ միւսը արշաւէ

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՁՈՐՍ ՁԱԿԱՏԻ ՎՐԱՑ

Թուրքերը կը գործեն չորս նակատի վրայ, իրենց սահմանէն դուրս։

Նիսի պարագան գիտէք բոլորդ ալ։ Դեռ առջի օր այլապէս շահեկան բաներ կը պատմէր Մարսէյլի մեր թղթակիցը։

Աթէնքէն թղթակից մը կը գրէ թէ մեր երթեւնի հարեւանները աշխուժացած են նաեւ Եուկոսլավիոյ մէջ։

Համաձայն նամբորդի մը պատմութեան, Պելկրատի թուրք դեսպանը իրար անցեր է, իմանալով որ Հայերը Ազգ· Միութիւն մը կազմեր եւ վաւերացումն ալ ստացեր են։

Դեսպանը չուտեր – չի խմեր եւ կը դիմէ Եուկոսլավիոյ ներքին նախարարութեան, յայտնելով թէ Հայերը բարեկեպատակ անուան տակ շատ հանանական է որ հաղաքական կուսակցութիւն մը կը հիմնեն, ուղղուած միայն Թուրքերու դէմ... Կառավարութիւնը, որքան ալ բարեացակամ, կը հարկադրուի ստուգումներ կատարել, բարեկամ Թուրքիոյ կասկածները փարատելու համար։

Դեռ աւելի վրդովիչ պարագայ մը։

Նոյն նամբորդին պատմութեան համաձայն, Թուրքերը դիմումներ կատարած են, որպէսզի հրապարակէն հաւաքուի եւ արգելքի տակ առնուի «Մուսա լերան» սերբերէն թարգմանութիւնը ...

Կարծեմ Ալպանիոյ մէջ ալ այսպիսի փորձ մը կատարած են, Ցրաքից վեր – փելի գրքին իտալերէն թարգմանութեան դէմ։

Ինչպէս կը տեսնէք, Թուրքերը շատ լայն բացած են իրենց թեւերը։ Առագաստները լարած, կը սաւառնին երկինքէ երկինք, Հայերը հանգիստ չձգելու համար նոյնիսկ արտասահմանի մէջ։

Ահա փաստ մը եւս։

Սելիսքրէի մէջ (Ռումանիա) կը հրատարակուի թուրբերէն թերթ մը, «*Թունա*» (Դանուբ)։

Այդ Թուրջի կտորը փետրուար 17ին կատաղի, գարշելի բաներ հրատարակած է Հայերու դէմ։

Քանի մը ամսոյշներ, եթէ կը հանիմ։ (Կը կռկռեմ անհնաշակ թարգմանութեան մը վրայ)։

— « *Դարերէ ի վեր Անատոլուի Թուրքերուն արիւնը ծծելով Թուրք ազգը կեանք կովի վերածող Գրիգորները, կարապետները Թուրքիոյ մէջ իրենց կերած ապտակին ազդեցութեան տակ իրենց չունչը այս տեղերը առին։*

... Իրենց երազին մէջ կարինէն մինչեւ Անանա հայ պետութիւն մը կազմող այս ապերախտ եւ փախստական մարդիկը, երբ տեսան որ Թուրք ազգը հօթը պետութեան դիմադրելով անոնց բարեւել տուաւ իր ղրօչը, իրենց խելքը Թռցուցին եւ ամէն բան ձգելով իրենց հոգին ազատելու ետեւէ եղան։ Աչխարհի վրայ ուր որ ալ գտնուին, իրենց նպատակը եւ ջանքը դիւրաւ դրամ չահիլ եւ հարստանալ է եւ Անատոլուի համը իրենց բերանը մնացած ըլլալու է որ անոնք Թրքաչատ վայրեր խուժեցին եւ մինչեւ այս տեղերը գալով Տէլի Օրմանի գուռ եւ մաքուր Թուրք գիւղերուն մէջ մտան։ Շատերը ասեղ դերձան անգամ չունէին, բայց այսօր Տօպրուճայի ամէնէն ունեւոր Թուրքէն աւելի հարուստ են։ Ո՞ւրկէ չահեցան այս հարստութիւնը։ Մեզմէ, Թուրքերէս, որով հետեւ մեզ կողոպտեցին եւ կը կողոպտեն, մեր արիւնը ծծեցին եւ կը ծծեն... Այս խանութպաններուն մէկ մէկ սուրճով եւ սիկարէթով մեր հաստատակիցները կը ծախուին եւ կ'ըսուին »։

Դեռ չվերջացաւ ։

ՎԱՀԷ

ԱՄԵՆՈՒՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԸ

ԳԵՐՄԱՆ ԶՕՐՔԸ ՀՌԵՆՈՍ ՄՏԱԻ

Երէկ կէսօրին, Պերլինի Ֆրանսական եւ անգլիական դեսպանութերուն հաղորդուեցաւ Գերմանիոյ մէկ զեկուցագիրը որով չեղեալ կը համարուի Լոքառնոյի դաշինքը։ Գերմանիա պատրաստակամութիւն կը յայտնէ նոր համաձայնութիւններ կնքելու եւ վերադառնալու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, որոշ պայմաններով։

Գերման զօրքը արդէն մտած է Հռենոսի ապազինեալ շրջանը։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԻՍԻ « ԼԻՏՕՐԱՏՕՆ », ուր պիտի կատարուէր ազգ· պարգեւախաղի Բ· շարքին վիճակահանութիւնը, վաւերացաւ ուրբաթ գիշեր։ Վճռասը՝ վեց միլիոն ֆրանք։ Վիճակահանութիւնը դարձեալ նիս պիտի կատարուի, երեքշաբթի օր, Օփերային մէջ։

ՓՐՈՖ· ԺԻԶԻ դասընթացքը նորէն խանգարուեցաւ ուրբաթ օր, հակառակ ձեռք առնուած զգուշութեանց։ Փրոֆէսէօրը հազիւ 35 երկվայրկեան կրցաւ խօսիլ։ Ազգայնական ուսանողները նորէն խափանարար ցոյցեր կատարեցին, արտասուաբեր ռումբ մը պայթեցուցին եւ փախցուցին Եթովպիոյ իրաւագէտ խորհրդականը։ Հազարաւոր ուսանողներ ցոյցեր կատարեցին Սէն Միշէլի փողոցներուն մէջ։ Տասը ցուցարարներ ձերբակալուեցան ։ Երէկ երրորդ փորձ մը կատարուեցաւ դասընթացքը շարունակելու ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ վերելակներու բանուորներուն գործադուլը աւելի ծանրացաւ։ Շարժումին միացան նաեւ պանդոկներու պաշտօնեաները։ Բանթողներուն թիւը հասած է 30,000ի։ Ուրիշ հաղաքներ ալ վարակուած են։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ ԱՃՈՒՐԴԻ հանուած են Ռուսիոյ ցարին կարգ մը թանկագին գոյքերը, որոնց մէջ մասնաւորաբար կը յիշուի Անտոն հայ եպիսկոպոսին ցար Նիքօլա Ա·ի նուիրած խաչափայտի մէկ կտորը (1837)։ Վերջին ցարը այդ անգին մասունքը խնամքով եւ գուրգուրանքով կը պահէր Ցարսկի Սէլոյի պալատին աշխատանոցին մէջ։

ՇԱՐԺԱՎԱՐՆԵՐՆ ԱԼ (շոֆէօր) այսուհետեւ վարձու աշխատաւոր (սալառիէ) պիտի համարուին, երեսփ· ժողովին որոշումով, հետեւաբար պիտի կրնան օգտուիլ ընկերային բոլոր իրաւունքներէն։

ԵՐԵՍՓ· ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ պիտի կատարուին ապրիլ 26ին եւ մայիս 3ին։ Ժողովը պիտի փակուի մարտ 13ին։

13 ՏԱՐԵԿԱՆ ԼԱԿՈՏ ՄԸ, հացագործի մը տղան, փասիի մէջ որսի հրացանով սպաննեց իր հայրը, որ ճնացած էր։ Զորս անգամ լեցուց եւ պարպեց հրացանը։ Մայրը աղմուկէն վեր վազելով, ուզեց միջամտել, բայց տղան հրացանը իրեն դէմ ուղղեց։ Ցետոյ ոստիկան մը եկաւ եւ ատրճանակի սպառնալիքին տակ ձերբակալուեցաւ։ կալեց կանխահաս ոճրագործը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

(ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ 18ՐԴ ԴԱՐԻ ՄԵԿՆԱՐԿՆԵՐԸ)

Ա.

Ընդհանուր հայեացքով՝ դժուար է ասել, թե ինչ ազդեցութիւն պիտի գործէ հայկական հարցի շուրջ տեղի ունեցող այս վերջին բանավէճը։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան ուշադրութեան առարկայ եղած է, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան մօտ եղած է իր լուծման, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան հեռու եղած է իր լուծման, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան անյոյս եղած է, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան յոյսով լեցուն եղած է, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան ուշադրութեան առարկայ եղած է, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան մօտ եղած է իր լուծման, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան հեռու եղած է իր լուծման, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան անյոյս եղած է, որքան այսօր։ Ամէն կողմէ կը լսուի, որ ոչ մէկ ժամանակ հայկական հարցը այսքան յոյսով լեցուն եղած է, որքան այսօր։

ԱՍԵՂ ՍՍՏԱ ՀՈՎՀԷ Է

—•—

Ասեց Պետրոս, պատասխանելով «ասուրա-ասորի» Մուշեղ Ծատուրյանի հարցմանը, թե՝ «Հայ ժողովուրդը ինչպե՞ս կրնայ ապրիլ առանց Աստուածաշունչի»։

Ես ալ կը հարցնեմ ինքզինքիս՝ ինչպե՞ս կրնայ ապրիլ հայ մարդը առանց Աստուածաշունչի։ Ինչպե՞ս կրնայ ապրիլ հայ մարդը առանց Աստուածաշունչի, երբ ան ամենաթանկ գանձն է իր ազգին, իր հոգիին, իր ինքնութեան։ Ինչպե՞ս կրնայ ապրիլ հայ մարդը առանց Աստուածաշունչի, երբ ան ամենամեծ ոգեշնչումն է իր ազգին, իր հոգիին, իր ինքնութեան։ Ինչպե՞ս կրնայ ապրիլ հայ մարդը առանց Աստուածաշունչի, երբ ան ամենամեծ ոգեշնչումն է իր ազգին, իր հոգիին, իր ինքնութեան։

դրացի երկիրը: Թէեւ յետպատերազմեան դաշնագիրներու ամէ – նէն կարեւորն էր այս եւ կը զօրացնէր Վերսայլի դաշնագրին տրա–մադրութիւնները՝ Հռենոսի ապազինեալ շրջանի մասին եւ առ–ժամապէս ապահովութիւն կը ներշնչէր, սակայն երբեմ գոհա – ցուցիչ չհամարուեցաւ, բանի որ կացութիւնը անստոյգ էր արե–ւելեան սահմաններու մասին, իսկ ստորագրողները իրենց ուզած եղանակով կը մեկնէին դաշնագիրը:

Խորհրդակցութիւններ Անգլիոյ մէջ

Անգլիոյ վարչապետն եւ արտաքին նախարարը մասնաւոր ժո–ղով մը գումարեցին ուրբաթ օր: Ժողովէն անմիջապէս վերջը լուր տարածուեցաւ թէ Պ. Խրլնի պաշտօն յանձնուած է վերջ – նապէս ստուգել թէ Գերմանիա եւ Իտալիա իսկապէս միտք ու – նի՞ն չեղեալ հռչակելու Լոքառնոյի դաշինքը: Պաշտօնապէս կը հաստատուի որ Պ. Ֆլանտէն հաղորդած է Պ. Խրլնի թէ Մուսոլի–նի պիտի հեռանայ Ազգերու Դաշնակցութենէն, չեղեալ պիտի հռչակէ փրանճֆեւիտալական գաղտնի դաշնագիրը եւ չպիտի ստո–րագրէ նաւային որ եւ է համաձայնութիւն, եթէ նոր պատիժներ տնօրինուին Իտալիոյ դէմ: Մուսոլինի փրանսական դեսպանին հետ խօսած ատեն մասնաւորապէս չէ յիշեր Լոքառնոյի դաշինքը, բայց Ֆլանտէն այդ ալ անխուսափելի կը գտնէ: Այս առթիւ, միշտ համաձայն նոյն աղբիւրին, Պ. Ֆլանտէն հաղորդած է Պ. Խրլնի թէ Ֆրանսա մասնակի զօրաշարժ պիտի յայտարարէ եւ Մեծն Բրիտանիոյ, ինչպէս եւ Ազգաժողովին գործօն աջակցութեան կը սպասէ, եթէ Գերմանիա փորձէ վերագինեալ Հռենոսի շրջանը:

Անգլիոյ վարչապետը եւ արտաքին նախարարը որոշեցին չը–պատասխանել Ֆրանսայի աջակցութեան հրաւէրին, մինչեւ որ կացութիւնը պարզուի: Միւս կողմէ, եթէ Անգլիա համոզում գո–յացնէ թէ Հիթլէր կը խորհի բռնի գրաւել Հռենոսի շրջանը, Մու–սոլինիի դրդումով, այն ատեն որոշ ապահովութիւններ պիտի ընծայէ Ֆրանսայի:

Ի՞նչ պիտի պատասխանէ Մուսոլինի

Իտալիոյ նախարարական խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ, շաբաթ, առտուան ժամը 10ին, խորհրդակցելու համար Ազգաժո–ղովին տրուելիք պատասխանի մասին: Մինչեւ վերջին պահուն այնքան գաղտնապահութիւն կը տիրէր որ, նոյն իսկ Մուսոլինիի անմիջական գործակիցները լուր չունէին պատասխանի էութեան մասին: Ընդհանուր կարծիքը այն էր թէ Մուսոլինի պիտի ըն – դունի բանակցիլ, դնելով բացորոշ վերապահումներ, որոնք հա – մազօր են մերժումի: Ամէն պարագայի մէջ, Մուսոլինի չուզեր իր–բեւ միջնորդ ընդունիլ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, ինչպէս կը հե–տեւի թերթերու հրատարակութիւններէն: Իտալական մամուլը լռութիւն կը պահէր մինչեւ հիմա, բայց առջի օր «Թրիպունա» վերապահութիւնը խզելով գրեց թէ անընդունելի է բանակցիլ «Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ եւ անոր ուխտին տրամադրութեամբ»: Նէկիւսը դիմադրելու մղելով եւ պատիժ – ներ տնօրինելով Իտալիոյ դէմ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը կոր – սընցուց միջնորդի իրաւունքը, կ'ըսէ իտալական թերթը: Ուրեմն, գլխաւոր դժուարութիւնը այն է որ Իտալիա կ'ուզէ նէկիւսին հետ բանակցիլ իբրեւ յաղթականէ պարտեալ, իսկ Ազգերու Դաշնակ–ցութիւնը հաւասար կը բռնէ երկու կողմերը:

Մահաիոռձ եուկոսլաւիոյ երեսփ. ժողովին մէջ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ ԿԸ ԿՐԱԿԷ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԴԷՄ

Ուրբաթ առտու ժամը 11ին, երբ եուկոսլաւիոյ երեսփ. ժո–ղովը նիստ գումարած էր վարչապետին զեկոյցը լսելու համար, ընդդիմադիր երեսփոխան Արնաւուտովիչ ատրճանակի երկու հարուած պարպեց վարչապետ Պ. Սթոյատինովիչի դէմ, բայց նպատակին չհասաւ: Վարչապետը ամպիոն բարձրանալով, սկսած էր կարդալ իր զեկուցումը արտաքին քաղաքականութեան մասին: Երեսփոխան Արնաւուտովիչ նրբանցքներուն մէջ կեցած, շարու–նակ կ'ընդմիջէր: Վարչապետը հրամայեց ժողովասրահ մտնել: Երեսփոխանը հնազանդեցաւ եւ գնաց նստաւ առաջին շարքի նըս–տարաններուն վրայ, շարունակելով անդադար ընդմիջել: Ցան – կարծ մեծամասնութեան պատկանող երեսփոխան մը դիտել տը – ուաւ թէ Արնաւուտովիչ գինով է եւ պահանջեց դուրս հանել: Ա – սոր վրայ Արնաւուտովիչ ատրճանակը քաշելով, երկու անգամ կրակ ըրաւ: Վարչապետը բեմին մէջ պաշտպանուած ըլլալով, չզարնուեցաւ եւ երկու գնդակները գացին տեղաւորուեցան դիւա–նագիտական օթեակի ցանկապատին մէջ: Երեսփոխանները խոյա–ցան Արնաւուտովիչի վրայ, որ երկու գնդակ եւս արձակեց, բայց մարդ չվնասուեցաւ: Ցետոյ կաշկանդուելով ձերբակալուեցաւ եւ նիստը դադրեցաւ ահռելի ժխորի մը մէջ: Երկու երեսփոխաններ, որոնք գինաթափ ըրած էին յարձակողը, վիրաւորուեցան թեթե–ւապէս, բայց ոչ գնդակներէն: Կարճ դադարէ մը վերջ, նիստը վերսկսաւ եւ բոլոր կուսակցութեանց, նոյնիսկ ընդդիմադիրնե – րուն ներկայացուցիչները խնդակցութիւն յայտնեցին վարչապե – տին ազատման համար: Ժողովը հանութեամբ լսեց բոլոր ատե – նախօսները, մէջն ըլլալով ընդդիմադիրներու ներկայացուցիչը, բայց մերժեց խօսք տալ եէվթիչի խմբակցութեան, որուն կը պատկանի յարձակողը:

Ցետոյ վարչապետը շարունակեց իր զեկուցումը բուռն ծա – փերու մէջ, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդելով արտաքին հաղաքականութեան մասին: երբ կարգը Իտալիոյ եկաւ, յայտա–րարեց·— «կը ջանանք անհետացնել անցեալի թիւրիմացութիւն–ները, տեւական բարեկամութիւն մը հաստատելու համար ապա – գային»: Պուլկարիոյ մասին շեշտեց թէ պիտի շարունակուի մեր–ձեցման հաղաքականութիւնը, իսկ Աւստրիոյ համար ըսաւ թէ Հապսպուրկեան գերդաստանին վերահաստատումը կրնայ ծանր բարդութիւններ յառաջ բերել Եւրոպայի խաղաղութեան համար:

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՍՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

8 Մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Sociétés Savantes *ի մեծ սրահին մէջ,*
8 rue Danton, *մէթրօ* **St. Michel** *կամ* **Odéon**

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (ջութակ), ՕՐ. ԿՆԵԱՋԵԱՆ (երգ), ՕՐ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), ԴԵՐԱՍԱՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ իր ամբողջ խումբով:

Ծախքերու մասնակցութիւն՝ 2 ֆրանք:

Հ. Ց. Դ.

Գալատիա

ՄԱՐՍԷյԼԻ Իշիան ենթակոմիտէի ներթական ժողովը 8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՍԷՆԹ ԷթիԷնի «Անտիթ» ենթակոմիս էն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ կշիռք եւ կէսին խումբի ընկերները, այս կիրակի 8 մարտ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. կարտանի Նիկոլ-Դուման ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ էքսի «Փեռի» խումբի եւ հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

8 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2 ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

Կը նախագահէ ԸՆԿ. ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ

Կը բանախօսեն Ընկերները Մ. ԹԱՇՃԵԱՆ եւ Յ. ԽԱՆՕԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Կը ներկայացուի Ա. Ահարոնեանի «ԱՐԻՒՆԻ ԶԱՅՆԸ»: Մուտքը ազատ է:

Թատերական ներկայացում

Կազմակերպուած Իսի-լէ-Մուլինոյի «Դրօշակ» Ակումբին կողմէ ի նպաստ իր գրադարանին:

8 Մարտ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

Սէվրի «Պէշիկթաշլեան» սրահին մէջ, 26 Rue Troyon, à Sèvres

Métro : Pont de Sèvres

Կը ներկայացուի «ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ»

Ղեկավարութեամբ Դերասան Յ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ եւ Ալֆոռվիլի սիրողներու խումբին:

Մուտք՝ 7 եւ 5 ֆր., տասը տարեկաններէն վեր մանուկներու 3 ֆր.:

ԵՐԵԿՈՑԹ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՄԱՋԻ Փարիզի եւ Պանեէօ Քաշտի մասնաճիւղերու միացեալ պարահանդէսը Մարտ 22ին, կիրակի ժամը 4 30էն մինչեւ կէս գիշեր, **Salle Victor Hugo** *ի մէջ, 46bis Rue St. Didier, Paris.*

ԸՆՏԻՐ ԺԱՂ: *Մուտք՝ կիներուն 5 ֆր. այրերուն՝ 7.50 ֆր.:*

Պարահանդէս ցերեկոյթ

8 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 9

Salle D. C. A. rue Jean-Jaurès, *Ասնուվիլ*

Կազմակերպուած Հ. Մ. Մ. Տիկնանց Միութեան կողմէ

Ի Նպաստ դպրոցին

Կը մասնակցին՝ Սիփան—Կոմիտաս երգչախումբը եւ Եփրատ նուագախումբը:

Մուտք՝ 3 եւ 5 ֆր., պարգեւաբաշխութեան մասնակցելու իրաւունքով: Շաղորդ. միջ.— Շոգեկառք ժմ. 12, 09 եւ 1,27, իջնել Վիլիէ լը Պել կոնէս:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

159, Rue Lafayette — Tél. Nord 68 - 62

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինէմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ:

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

ԵԹԷ կը փափաքիք որ ձեր հանդէսները շահաւոր ըլլան, դիմե–ցէք նախօրօք հայկական *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբին:

Նշանտուքներու, հարսանիքներու, երեկոյթ-պարահանդէսներու մէջ կը նուագէ ձեր սիրած հայկական, կովկասեան, եւրոպական եղանակները եւ Թանկօ արժէնթին: Նուագախումբը ունի իր նոր տարազները:

1936 տարուան ընթացքին Ջրաւիրեցէք մեզ մէկ անգամ հա–մոզուելու համար: Մատչելի գիներ բաղդատմամբ ուրիշ նուագա–խումբերու:

Պայմանագրուելու համար, *15* օր առաջ, դիմել ղեկավար

ՏԻԳՐԱՆ Օ՛ՀՈՒԵԱՆԻ 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ուղղակի ներածում՝ Թուրքիայէն, ցունաստանէն եւ Պուլկարիայէն

Maison AZIZIAN FRÈRES

25 Rue Bergère *(բակին մէջ), Փարիզ (9)*

Մէթրօ Pelletier եւ Cadet

Բաց է ամէն օր առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 7. շաբաթ մինչեւ 5, իսկ կիրակի օրերը փակ է.

Ցորգեի հայրենակիցներէն կը խնդրուի այցելել մեր նոր բացած մթերանոցը, անձամբ հաւոգուելու համար մեր ապրանքնե–րու բնտիր տեսակին եւ գիներու աժանութեան:

Արագ սպասարկութիւն — Livraison à domicile

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ատենօրէն վրօֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique, *վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով:*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,

56, Rue Lafayette, Paris.

ԱՑՑԵԼԵՑՏԷՖ ՍԱԼԼԹԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԴՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓՈՒՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓԱՍՊՈՐՏ՝ 12ը 25 ֆրանք: ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու յատկութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի 12ը *125* ֆրանք:

Carte d'identité նկարներ՝ *12* հատ *10* ֆր., *6* հատ 7 ֆր:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՏԱՆՈՑ

ԼՈՒՏԵՐ ՓԷՆԷՐՃԵԱՆ

24, Av. de la Porte d'Italie, մէթրօ Փորթ տ'Իթալի

Կ'ըսատանձնենք ալեւթարական, կազի, ջուրի գետեղման աշխա–տանքներ չափաւոր գիներով:

Կը չինենք լուսաւոր եւ պարզ գեղեցիկ նշանատախտակներ: Եկէք տեսնելու մեր նմոյշները գաղափար կազմելու մեր գիներու ժամանակին մասին:

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՈՒԶԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՐԴ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,

Ձեր յաճախորդներուն թիւը աւելցնել օրէ օր,

Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,

Դիմեցէք՝

TANNERIE DE LA DEULE

9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.

Tél.: ARChive 05-86

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ

որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի. Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:

Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*ով:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան Ֆլօրիա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton : 52 - 73

Աթենքեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՄԻՆՉԵՒ 31 ՄԱՐՏ

Վաճառականները, ձարտարագործները, արհեստաւորները, բոլոր հարկատուները պարտաւոր են Հարկատուաց վարչութեան հաղորդել իրենց տարեկան հասոյթը, այլապէս կ'ենթարկուին տուգանքի:

CABINET PARMACի *սպասարկութեան բաժանորդները մտա–հոգութեան որեւէ պատճառ չունին այդ ձեւակերպութիւններուն համար, որովհետեւ իր մասնագէտները կը փոխանորդեն իրենց այնտեղ պարագաներուն մէջ, որոնք կապ ունին Հարկատուաց վարչութեան հետ,— տարեկան հասոյթի յայտարարութեանց խմբագրութեան եւ հաղորդում, ճշդումներու անձամբ մասնակցու–թիւն, արբազրութեանց համար խորհրդակցութիւն:*

CABINET PARMACի *բաժանորդները կրնան վստահ ըլլալ թէ պաշտպանուած են ելմտական վարչութեան որեւէ մեկ դիտո–ղութեան դէմ:*

Տարեվերջի հարկային ձեր յայտարարութիւնները խմբագրել տուէք CABINET PARMACի սպասարկութեան մէջ, այս ձեւով կը կատարէք աւելորդ տուրքերու խնայողութիւն մը:

Դիմեցէք CABINFT PARMACին ամենայն վստահութեամբ: Այսօր իսկ պահանջեցէք տեղեկութիւններ CABINET PARMACի սպասարկութեան հաղանակներուն մասին: PARMAC, 28 Bld. de Strasbourg, Paris (10). Tél. Botzaris 17—64:

ՓԱՐԻԶԻ ՏԱՔՍԻ ԿԱՅԱՆԸ

Ձեր ամենամօտ կայանէն կրնաք հեռաձայնել 24 ժամ ցերեկ եւ գիշեր, Տաքսի կանչելու համար:

Central 77-30 — Gutenberg 93-30 — Nord 93-30

Opéra 00-30 — Wagram 00-30 — Roquette 00-30

Saint-Marcel 00-30 — Vaugirard 00-30 — Montrouge 00-30

Passy 00-30 — Auteuil 00-30 — Bastille 00-30

Gobelins 00-30 — Montparnasse 00-30 — Nation 00-30

Ընկերութեան գրասենեակ՝ 42, Rue Fontaine, Paris (9e)

ՕՒՇԱԴՏԵՍՐ

Ֆր. Կ. ԽԱԶԻ ՄԱՐՍԷԼԻ մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, կիրակի, մարտ 8ին, կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, իր գարմանատան մէջ: կարեւոր օրա–կարգ: Ժողովէն յետոյ ընկերուհիները պիտի հիւրասիրուին թէյով եւ խմորեղէնով:

Մահու է

Հայաստան մեկնելուս պատճառաւ ծախու է մահճաճաոի խանութս իր կազմածներով միասին: Շաբաթական 2500 ֆրանքէն ոչ պակաս առեւտուր: Դիմել տիրոջը՝ Պ. Աճխանեանին, 10 rue Luvie, Boucherie. LeCannet, Marseille.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԹԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ	ԱՄՍԱԿԱՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
10
ՄԱՐՏ
MARDI
10 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3059

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԻԹԼԷՐ ՆՈՐ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ՄԸ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ 25 ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ԿԸ ԳՏՆԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՁԵՌՔ ԱՌՆՈՒԵՑԱՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

ԲՈՂՈՔ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԱՑԱՌԻԿ ԺՈՂՈՎ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Դէպքերը այնքան խօսուն են որ անհրաժեշտ չէ երկար խորհրդածութիւններ կատարել: Ամփոփենք ինչ որ տեղի ունեցաւ շաբաթէն մինչեւ երկուշաբթի:

Ինչպէս գրած էինք, Հիթլէր շաբաթ օր արտակարգ նիստի հրաւիրելով Գործադիրի խորհրդարանը, չեղեալ հռչակեց Լոքառնոյի դաշինքը եւ վերապահ դաշնագրին այն մասը որ կը վերաբերի Հռենոսի ապազինեալ շրջանին: Այն ճառը խօսած ատեն, գերմանական զօրքը արդէն կը մտնէր ապազինեալ շրջանը, նախ փոքրաթիւ, յետոյ տասնապատկուելով յաջորդ օրը:

Ահաւասիկ Հիթլէրի ճառին գլխաւոր մասերը·

68 ՄԻԼԻՈՆ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

— « Քանի որ աշխարհի մնացեալ մասը յաճախ կը խօսի գերմանական հարցին վրայ, հարկ է շօշափելի գաղափար մը ունենալ հարցի մասին: 68 միլիոն մարդ կը բնակի Գերմանիոյ մէջ, որ ամբողջովին արգասաբեր չէ: Կը նշանակէ 136 մարդ իւրաքանչիւր քառակուսի ֆիլոմէթրի վրայ: Այս մարդիկը նուազ ուշիմ չեն քան եւրոպայի միւս երկիրներուն բնակիչները: Ե ւ ուրիշներէն պակաս պահանջներ չունին: Անոնք ալ կ'ուզեն ապրիլ: Անոնցմէ ոչ մէկը կ'ուզէ սպաննուիլ գնդացիրներով, խմածին դառերու համար, ինչպէս չեն ուզեր Ֆրանսացին եւ Անգլիացին: Բայց անոնք ալ նուազ բաղ եւ պատուախնդիր չեն ինչպէս եւրոպայի միւս երկիրներուն բաղաքացիները: Անոնք համաշխարհային պատերազմի յարձանիին մէջ բաշտնեցան, պատերազմ որուն վրայ նոյնքան ֆիլ հաւատ ունէին որքան ուրիշ եւրոպացիներ եւ որուն համար նոյնքան պակաս պատասխանատու են: «Գերմանական խնդիրը» կը ծագի անկէ որ նոյնիսկ 1935ին գերման ժողովուրդը ենթարկուած է նուաստացուցիչ վիճակի մը, բաւելու համար մեղք մը զոր երբեք չէ գործած,— նուաստացում մը որ անհանդուրժելի է պատուախնդիր ժողովուրդի մը համար, տաժանելի՝ չարբաշ ժողովուրդի մը եւ ըմբոստացուցիչ՝ ուշիմ ժողովուրդի մը համար: Ի վերջոյ անկարելի է կղզիացնել ժողովուրդ մը որ տոգորուած է բաղաքակրթութեամբ եւ պատուախնդրութեամբ: Վերսայլի դժբախտ դաշնագիրը, սահմանուած ըլլալով մշտնջենաւորելու պատերազմին արդիւնքները պատմութեան մէջ չտեսնուած եղանակով մը, ստեղծեց այս գերմանական խնդիրը որ, ցորչափ չէ լուծուած, ծանրացած պիտի ճնշէ Եւրոպայի վրայ, իսկ երբ լուծուի, փրկութիւն մը պիտի ըլլայ մեր ցամաքամասին համար: Այն իրողութիւնը թէ Գերմանիա վերստացած է իր հաւասարութիւնը, անհանոյ հետեւանք չունի Ֆրանսայի համար: Միւս կողմէ կարմիր յեղափոխութիւնը եւ գերման ազգին փլուզումը շատ աւելի ծանր նարուած մը պիտի ըլլան Եւրոպայի բարեկարգութեան եւ տնտեսութեան համար, քան պայքարը զոր վարեցի երեք տարի անընդհատ Գերմանիոյ հաւասարութեան վերահաստատման համար, Եւրոպական խնդիր մը չի յարուցաներ, այլ երբ մը կը ճարէ: Այդ երեք տարիներու ընթացքին ես անընդհատ ջանացի — յաճախ ի զուր — համաձայնութեան հիմ մը գտնել փրանսացի ժողովուրդին հետ:

ՊԱՏՐԱՍ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Ինչո՞ւ կարելի չէ վերջ դնել երկիազարամեայ անիմաստ պայքարի մը որ լուծում չէ բերած եւ երբեք ալ չպիտի բերէ: Ինչո՞ւ այդ պայքարին տեղ չդնել հաշտարար եղանակ մը, ներշնչուած գերագոյն բանականութեամբ: Գերմանիոյ ժողովուրդը շահ չունի Ֆրանսայի ժողովուրդին տառապանքէն, եւ փոխադարձաբար: Երբ պիտի առարկեն թէ չեմ ուզեր գործակցիլ Ռուսաստանի հետ, կը պատասխանեմ·— ես չեմ մերժեր եւ չեմ մերժած գործակցիլ Ռուսաստանի հետ, բայց կը մերժեմ բոլշեւիկներուն հետ, որոնք կ'ուզեն տիրապետել աշխարհի: Ես կը դողամ Եւրոպայի վրայ, երբ կը մտածեմ թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ մեր խնդիրը եթէ բոլշեւիկեան յեղափոխութիւնը էր: Այդ յեղափոխութիւնը կրնայ այսօր — վաղը հաստատուիլ Ֆրանսայի մէջ ալ: Ես իբրեւ պատասխանատու վարիչ պարտաւոր եմ նկատի առնել այդ կարելիութիւնը: Այդ պարագային, Փարիզը պիտի դառնայ մէկ մասնաճիւղը բոլշեւիկեան Միջազգայինի, այսինքն երկու տարբեր պետութիւններ չպիտի ըլլան պատերազմի կամ խաղաղութեան որոշում տալու համար, այլ ուրիշ իշխանութիւն մը, որուն կեդրոնը այլեւս Փարիզը չպիտի ըլլայ, այլ Մոսկուան: Մինչ Գերմանիա անկարող է, քէկուզ աշխարհագրական պատճառներով, յարձակիլ Ռուսաստանի վրայ, այս վերջինը պատրաստ պիտի ըլլայ որ եւ է ատեն վէճ մը յարուցանելու Գերմանիոյ հետ: Համաձայն Պ· Էռիոյի հաղած տեղեկութեան, ռուսական բանակը խաղաղութեան ատեն ունի 1,350,000 զինուոր, իսկ պատերազմի եւ պահեստի ուժերը կը հասնին 17,500,000ի: Ռուսաստան ունի նաեւ ամենահզօր տորմիղ մը զրահապատ կառքերու եւ ամենամեծ օդատորմիղը աշխարհի մէջ: Զինուորական այս ահարկու ազդակը կը խանգարէ ամէն հաւասարակշռութիւն: Եւ Գերմանիա պարտաւոր է նկատի առնել նոր կացութիւնը: Հետեւանքները ծանրը պիտի ըլլան, բայց մենք պարտաւոր ենք հնազանդելու մեր ժողովուրդի շահերուն եւ չենք հանդուրժեր որ եւ է խտրութեան: Այս պատմական ժամուն, երբ գերման զինուորները կ'երթան գրաւելու իրենց ապագայ զօրանոցներու Գերմանիոյ արեւմտեան գաւառներուն մէջ, մենք միացած ենք միեւնոյն սրբազան համոզումով·— 1· Չխոնարհիլ որ եւ է ուժի կամ բռնութեան առջեւ·— 2· Աւելի քան երբեք աշխատիլ համաձայնութիւն մը գոյացնելու Եւրոպայի ժողովուրդներուն եւ մասնաւորապէս մեր արեւմտեան դրացիներուն հետ: Երեք տարի վերջը, ես շահած կը նկատեմ Գերմանիոյ հաւասարութեան համար մղուած պայքարը: Մենք հողային պահանջներ չունինք Եւրոպայի մէջ»:

Յետոյ կարդաց չորս պետութեանց ուղղուած յուշագիրը, որ կը պարզէ Լոքառնոյի դաշինքին դրժման պատճառները:

Գերմանական բանակին դիրը

Զօր· Նիէսէլ, նախկին հրամանատար, որ վերջերս Լեհաստան եւ Ռուսաստան զնաց կարեւոր պաշտօններով, կէս – պաշտօնական գրութեամբ մը Գերմանիոյ բանակին դիրը կը հաշուէ 2,470,000: Այս ուժին 120,000ը սեւ եւ դուխ շապիկաւոր բաղաքապահներ են, 650,000ը կանոնաւոր բանակ, 300,000ը (կամ 30 զօրաբաժին) սահմանապահ, 200,000ը աշխատանքի կամաւորներ եւ 120,000ը ոստիկաններ՝ զինուորի հանգամանքով:

=•·•=

ԻՏԱԼԻԱ կարճ պատասխան մը ուղղեց Ա· Դ· խորհուրդին, յայտնելով թէ սկզբունքով կ'ընդունի բանակցիլ, իտալեւերէն – պակաս վէճին կարգադրութեան համար: Որ եւ է պայման չառաջարկեր:— Ռաս Մուլուկէթա, երթովպիոյ զինուորական նախարարը, մեռաւ կարճատեւ հիւանդութենէ մը վերջ:

ՀԻԹԼԷՐԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՃԱՌԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ՀՌՉԱԿԵՑ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՇԱԳԻՐԸ

Հիթլէրի անակնկալ ձեռնարկէն անմիջապէս վերջը, Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդը երկու բացառիկ նիստեր գումարեց շաբաթ օր: Ժողովին կը մասնակցէր նաեւ Զօր· Կամլէն, ընդհանուր սպայակոյտին նախագահը: Նախարարական խորհուրդը որոշեց անմիջապէս բողոքել Ազգերու Դաշնակցութեան, պահանջելով պատժական տնօրինութիւններ Գերմանիոյ դէմ, քանի որ անդաշնագիրներ կը դրժէ միակողմանի ձեւով մը: Յետոյ որոշուեցաւ Լոքառնոյի դաշնագիրն ստորագրող պետութիւնները ժողովի հրաւիրել Փարիզի մէջ, այսօր, երեքշաբթի: Այդ պետութիւններն են Ֆրանսա, Անգլիա, Իտալիա եւ Պելժիա:

Միեւնոյն ատեն զինուորական զգուշութիւններ ձեռք առնուեցան արեւելեան սահմանին վրայ, ուր վիթխարի ամրութիւններ կը գտնուին, արդիական սպառազինութիւններով: Ասոնց համար ծախսուած է 100 միլիոն տոլար: Նախարարական խորհուրդը կիրակի օրն ալ գումարուելով, նոր հրահանգներ հաղորդեց բանակին հրամանատարութեան: Հազարաւոր երիտասարդ զինուորներ անմիջապէս համախմբուեցան արեւելեան սահմանին վրայ, դէմ դիմաց գերմանական բանակին, զոհելով իրենց կիրակին: Բացառական լուրութիւն կը տիրէ բանակին շարժումներու մասին· բայց ստուգուած է որ կիրակի գիշեր սահման հասած են բազմաթիւ մասնագէտ զինուորներ,— գնդացիր արձակող, անթել հեռագրիչ, կազային պատերազմի մասնագէտներ, փշաթելեր հաստատողներ եւ բնդհանօթաձիգներ: Այս բոլորը բաժնուած են արեւելեան սահմանի չորս շրջաններուն մէջ: Շատ մը երիտասարդ զինուորներու համար անսովոր փորձ մըն էր այս: Կիրակի առտու անոնք արթնցան պողպատեայ ցանցերու լաբիւրինթոսի մը մէջ, մինչդեռ տակաւին մէկ օր առաջ սովորական կեանք մը կը վարէին զօրանոցներուն մէջ: Ամրութիւնները իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ են փապուղիներով: Գնդացիրներ, կազարգել դիմակներ, ահարկու բնդհանօթներ եւ մեծաքանակ ռազմամթերք դիզուած են բոլոր կարեւոր դիրքերուն մէջ: Զինուորներէն շատերը մասամբ տեսած են ամրութեանց եւ խրամներու կեանքը, իսկ ուրիշներ հէքեաթի մը տպաւորութիւնը կը կրէին, երբ կ'անցնէին մահացու գետիներու գլուխը, իրենց աչքերն ուղղած դէպի անտեսանելի բլրակներուն: Անոնք որ տեղաւորուած են մեծ զօրանոցներու մէջ, բաղդատաբար հանգիստ են, իսկ շատ կը նեղուին անոնք որ կ'ուտեն, կը պառկին եւ կը շարժին ստորերկրեայ խոր փոսերու մէջ:

Փէրթինաքս, «էքօ տը Փարի»ի դիւանագիտական խմբագիրը, կը գրէ թէ մասնակի, նոյնիսկ ամբողջական զօրաշարժի հրամանը սկզբունքով տրուած էր ութ օր առաջ, բայց առ այժմ կառավարութիւնը կ'ուզէ գոհանալ զգուշական միջոցներով: Տեղագիտական գործունէութիւն կը տիրէ արեւելեան շրջանին մէջ, համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը: Քէիլի կամուրջին պահակազօրքը կրկնապատկուած է: Ամբաշէն զինուորներ արագօրէն կը լրացնեն հեռախօսի եւ հեռագրի գիծերը: Պէլֆոռէն զինուորներ կը ղրկուին դէպի Ֆրանսական Հռենոս:

«Մենք չենք կրնար բանակցիլ սպառնալիքի տակ»

Հիթլէրի յայտարարութենէն անմիջապէս վերջը, արտաքին նախարար Պ· Ֆլանտէն յայտարարութեամբ մը ձաղկեց Գերմանիոյ բռնած դիրքը: Այս առթիւ պարզեց բոլոր անցուդարձերը եւ յայտնեց թէ Ֆրանսա հաւատարիմ մնալով Լոքառնոյի դաշինքին, խնդիրը յանձնած է Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին, որ պիտի գումարուի ուրբաթ օր:

Իսկ վարչապետ Պ· Սառօ կիրակի օր երկար ճառ մը խօսեցաւ ձայնարձակին առջեւ, դատապարտելով Գերմանիոյ ընթացքը եւ պարզելով Ֆրանսայի տեսակէտը: Ճառը կը լսուէր ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, իսկ յետոյ թարգմանուեցաւ անգլերէնի, գերմաներէնի, սպաներէնի եւ իտալերէնի եւ տարածուեցաւ ի սփիւռս աշխարհի :

Մանրամասնօրէն պարզելով բոլոր անցուդարձերը, վարչապետը շեշտեց·

— « Ֆրանսական կառավարութիւնը իր մասին վճռած է չբանակցիլ սպառնալիքի տակ: Այն միակ իրողութիւնը որ այժմ գեր–

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ազգի մեծագոյն ողբերգութիւններէն մին է անշուշտ անոր հոգեբանական ապրումներուն մէջ տիրող ահռելի խզումը, որ կը տարբերի ամէն տեսակ ազգերու հոգեբանական ապրումներէն։ Մենք ունինք մեր ազգային ինքնութեան մասին ամենէն ցնցիչ ու ամենէն ճշմարիտ գաղափարը, բայց ունինք նաեւ ամենէն ստոր ու ամենէն ստրկական գաղափարը։ Մենք ունինք մեր ազգային ինքնութեան մասին ամենէն ազնիւ ու ամենէն վեհանձն

ՏԱՍՆԱՄՅԱ ՏԱՐԻՆԵՐ (1913—1923)

Որ ընկ. Ս. Շահումյանի հետ միասին ես էլ ձերբակալվեցի, ինձ էլ նրա հետ տարան Ղարաքիլիսա, ուր մեզ պահեցին ոստիկանատան մոտ գտնվող մի փոքրիկ սենյակում: Ես ոչ մի հարցաքննության չենթարկվեցի, ոչ էլ ինձ հետ խոսեցին: Ընկ. Շահումյանին ինչ-որ տեղ տարան: Ես մնացի մենակ: Ինձ ոչ ոք չէր հետաքրքրում: Ես չգիտեի, թե ինչ է սպասվում ինձ: Ես չգիտեի, թե ինչ է սպասվում ընկ. Շահումյանին: Ես չգիտեի, թե ինչ է սպասվում մեր մյուս ընկերներին: Ես չգիտեի, թե ինչ է սպասվում մեր ժողովրդին

մանական զինուորներ տեղաւորուած են Հռենոսի ափերուն վրայ, առ այժմ թոյլ չի տար բանակցութիւն կատարել: Մենք տրամադիր չենք Սթրազպուրկը ձգելու գերմանական թնդանօթներու կրակին տակ: Մեր դատը արդար է եւ զօրաւոր: Պաշտպանելով զայն, մենք պաշտպանած կ'ըլլանք, մեր եակատագրին հետ, Եւրոպայի խաղաղութեան էական մէկ տարրը: Ֆրանսայի ժողովուրդը կը հասկնայ այդ: Մոռնալով բոլոր սին վէճերը, ան միաձայն պիտի մնայ ուժ տալու համար կառավարութեան աշխատանքին: Ֆրանսայի ժողովուրդը պատրաստ է ամէն պատահականութեան հանդէպ ապացուցանելու թէ կարելի չէ յոյս դնել իր ներքին պառակտումներուն վրայ, զայն իր իրաւունքներէն զրկելու եւ անոր ստրկացումը պատրաստելու համար: Մենք կը գտնուինք կատարուած իրողութեան մը առջեւ, իր ամենակոպիտ ձեւին մէջ: Եւրոպա խաղաղութիւն չպիտի վայելէ, այլեւս միջազգային յարաբերութիւններ գոյութիւն չպիտի ունենան, եթէ ընդհանրանայ այս մեթոտը: Մենք ընդիմանալով այդ մեթոտին, կը ծառայենք ամբողջ Եւրոպայի շահերուն:

Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Պելժիոյ ուղղուած յուշագիրը

« ՖՐԱՆՔՖԵԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԱՇԻՆՔԸ ՈՒՂՂՈՒԱԾ Է ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԷՄ»

Գերմ. յուշագիրը անմիջապէս հաղորդուեցաւ Պերլինի անգլիական, ֆրանսական, իտալական եւ պելժիական դեսպաններուն, որոնք հեռագրեցին իրենց կառավարութեանց :

Այստեղ կ'ամփոփեմ նաեւ յուշագրին բովանդակութիւնը. —

Յուշագիրը կ'ըսէ թէ ֆրանֆեխորհրդային դաշինքին ստորագրութենէն անմիջապէս վերջը, գերմանական կառավարութիւնը դիտել տուաւ Լոճառնոյի դաշնակից պետութիւններուն թէ Մոսկուայի եւ Փարիզի նոր դաշինքը կը հակասէ Լոճառնոյի: Ցետոյ յուշագիրը կը պարզէ վերջին ինը ամիսներու դէպքերը որոնք կը զօրացնեն գերմանական տեսակէտը եւ կը հաստատեն հետեւեալ «անվիճելի» իրողութիւնները.—

1. Ֆրանֆեխորհրդային դաշինքը ուղղուած է միայն ու միայն Գերմանիոյ դէմ:

2. Ենթադրելով որ գերմանեխորհրդային պատերազմ մը ծագի, Ֆրանսա ըստ դաշնագրի պիտի բախի իր իսկ յանձնառութեանց, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան կանոնագրին: Այդ պարագային Ֆրանսա պիտի հարկադրուի զինուորական միջոցներ ձեռք առնել Գերմանիոյ դէմ, նոյնիսկ առանց այդ միջոցները հիմնելու Ա. Դ. խորհուրդի յանձնարարութեան կամ որոշման վրայ :

3. Այդ պարագային Ֆրանսա իրեն պիտի վերապահէ վճռել թէ ո՛վ էր նախայարձակ պետութիւնը:

4. Ֆրանսա Խ. Միութեան հանդէպ ստանձնած է պարտաւորութիւններ, որոնք գործնապէս պիտի հարկադրեն շարժիլ իբրեւ թէ ոչ Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտը գոյութիւն ունենար, ոչ ալ Հռենոսեան դաշինքը:

Հիթլերի հօրթ պայմաններ

Ուրիշ մանրամասնութիւններ ալ հաղորդելէ յետոյ, յուշագիրը կ'եզրակացնէ թէ ֆրանֆեխորհրդային դաշինքը ի գօրու է արդէն, հետեւաբար գերմանական կառավարութիւնը «չի կրնար անգործ մնալ, առանց անտեսելու կամ լքելու գերման ժողովուրդին՝ շահերը »:— Ցետոյ կը շարունակէ.— «Քանի որ Լոճառնոյի դաշինքը գործնապէս կորսնցուցած է իր ներքին արժէքը եւ գոյութիւնը, Գերմանիա իր մասին այլ եւս ինքզինքը կապուած չի սեպեր անոր տրամադրութեանց: Գերմանական կառավարութիւնը հարկադրուած է միջոցներ ձեռք առնել այս նոր գինակցութեամբ ստեղծուած կացութեան հանդէպ, կացութիւն մը որ աւելի տագնապալի կը դառնայ, քանի որ ֆրանֆեխորհրդային դաշինքին հետ զուգընթաց գինակցութիւն մը կնքուած է նաեւ Ֆեխոսլովաքիոյ եւ խորհրդային Միութեան միջեւ: Համաձայն ազգին նախնական իրաւունքներուն եւ յանուն անոր բարոյականի ապահովութեան եւ պաշտպանութեան, գերմանական կառավարութիւնը այսօր վերահաստատեց կատարեալ եւ անսահման գերիշխանութիւնը Հռենոսի ապազինեալ շրջանին մէջ, սակայն փափաստելու համար որեւէ թիւրիմացութիւն եւ ապացուցանելու համար իր մշտնջենական խաղաղասիրութիւնը, կ'առաջարկէ նոր համաձայնութիւն մը կնքել հետեւեալ կէտերուն վրայ.

1.— *Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ սահմաններուն վրայ հաստատելու ապազինեալ գօտի մը, պայմանով որ նոյն երկու պետութիւններն ալ նմանօրինակ միջոց մը ձեռք առնեն:*

2.— *Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ հետ կնքելու ոչ — յարձակման դաշինք մը 25 տարուան համար:*

3. *Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է ընդունելու որ Անգլիա եւ Իտալիա մնան երաշխաւոր այս պայմանագրութեանց .*

4. *Գերմանական կառավարութիւնը կը հրաւիրէ Հոլանտան մասնակցիլ այս համաձայնութեանց:*

5. *Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է օդանաւային դաշինք մը կնքելու Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ հետ.*

6. *Գերմանական կառավարութիւնը պատրաստ է ոչ — յարձակման դաշինք մը կնքելու Լիթուանիոյ հետ:*

7. *Հիմայ որ Գերմանիա վերջնապէս հասած է իր իրաւունքներու հաւասարութեան եւ վերահաստատած իր կատարեալ գերիշխանութիւնը Գերմանիոյ ամբողջ տարածութեան վրայ, գերման կառավարութիւնը կը զգայ որ Ազգերու Դաշնակցութենէն հեռանալու գլխաւոր պատճառը անհետացած է, հետեւաբար պատրաստ է մտնելու Ազգաժողովին մէջ, պայմանով որ քննութեան ենթարկուի գաղթային խնդիրը եւ Վերսայլի դաշնագիրը անջատուի Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտէն:*

«Ի՞նչ է ապազինեալ շրջանը»

Հռենոսի ապազինեալ շրջանի մասին հետեւեալ տրամադրութիւնները կը պարունակէ Վերսայլի դաշնագիրը.—

ՅՕԴ. 42. Գերմանիոյ համար արգիլուած է ամրութիւններ պահել կամ շինել Հռենոսի ձախ ափին վրայ, կամ աջին վրայ՝ մինչեւ 50 քիլոմեթր դէպի արեւմուտք:

ՅՕԴ. 43. Վերոյիշեալ շրջանակին մէջ նոյնպէս արգիլուած է զինեալ ուժեր պահել կամ համախմբել, տեւականօրէն կամ առժամաբար, եւ որ եւ է ռազմափորձ կատարել, ինչպէս եւ տեւական շինութիւններ՝ զօրաշարժի համար:

ՅՕԴ. 44. Եթէ Գերմանիա որ եւ է ձեւով բռնաբարէ 42 եւ 43 յօդուածներուն տրամադրութիւնները, այդ բայլը պիտի համարուի թշնամական արարք մը ներկայ դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց դէմ եւ սահմանուած՝ աշխարհի խաղաղութիւնը վրդովելու :

Լոճառնոյի դաշինքը հաստատելով այս յօդուածները, կը տրամադրէ թէ Ֆրանսա, Անգլիա, Պելժիա եւ Իտալիա պէտք է հաւաքաբար եւ անջատաբար երաշխաւորեն անոնց գործադրութիւնը: Ցետոյ, դաշնագիրը կը տրամադրէ թէ՝ 42 – 44 յօդուածներուն ակներեւ բռնաբարման պարագային, Ֆրանսա կրնայ արշաւել Գերմանիոյ վրայ կամ պատերազմի դիմել, եթէ այդ բռնաբարումը կը կազմէ նախայարձակում մը առանց տեղի տրուած ըլլալու եւ եթէ ապագինեալ շրջանին մէջ զինուորական համախմբումի պատճառով անհրաժեշտ է անմիջական գործողութիւն մը կատարել:

60.000 զինուորներ տեղաւորուեցան Ապազինեալ շրջանի զօրանոցներուն մէջ

Հիթլերի ետառը եւ ապազինեալ շրջանի զինուորական գրաւումը իրարու յաջորդեցին կայծակի արագութեամբ: Շաբաթ առտու ժամը 10·30ին, երբ ետառը կ'արտասանուէր խորհրդարանին մէջ, 9 օդանաւեր կը սաւառնէին Քէօլնի վրայ: Օդանաւերը բոլորակի թռիչք մը կատարելով, վերադարձան դէպի արեւելք: Առաջին ցամաքային զինուորները Քէօլնի մէջ երեւցան կէսօրէն յետոյ: 1500 — 2000 զինուորներ անցան Բաղաքին փողոցներէն: Դիշերը պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ կիրակի օր հետեւակազօրքի 19 վաշտեր եւ 13 հրետանիներ պիտի երթան գրաւեն իրենց դիրքերը: Այդ օրը արդէն 60,000 կը հաշուէին ամբողջ զօրքը, հրասայլերով եւ օդատրմիդով: Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէր թէ զօրքին գլխաւոր մասը պիտի տեղաւորուի Հռենոսի վրայ եւ այն դաշտին մէջ որ կ'երկարի դէպի արեւելք, այ ափէն մինչեւ Սեւ Անտառը: Սահմանին (գերմանեւպելժ) ամենամօտ կէտն է Աախէն կամ Էքս – Շափէլ, երբեմն մայրաքաղաք մեծն Կարոլոսի: Ան այժմ մինչեւ ֆրանֆեւգերման սահմանագլուխը վերագրաւելու խնդիր չկայ :

Գերմանական զօրքին երեւումը անսահման խանդավառութիւն պատճառեց բոլոր բաղաքներուն մէջ: Ժողովուրդը փողոց թափած էր, առանց շատ բան գիտնալու: Պատուհանները եւ պատշգամներն ալ խռնուած էին: Ամէն մարդ կ'ուզէր տեսնել պատմական օրը :

*** Պելժիոյ վարչապետը յաջորդաբար տեսակցելով ֆրանսական, անգլիական եւ իտալական դեսպաններուն հետ, յայտնեց թէ կառավարութիւնը հարկադրուած է զգուշականմիջոցներ ձեռք առնելու: Առաջին առթիւ ջնջուեցան արեւելեան շրջանին մէջ հաստատուած զինուորներու արձակուրդը: Ուրիշ միջոցներ ալ ձեռք առնուեցան: Ֆրանսայի համար զրոյց կը շրջէր թէ մասնակի զօրաշարժ կատարուած է, բայց հերքուեցաւ: Ճիշդ է որ արձակուրդները ջնջուած են եւ ուրիշ տնօրինութիւններ եղած, իբրեւ անմիջական զգուշութիւն:

Տպաւորութիւնը Ֆրանսայէն եւ Գերմանիայէն դուրս

Հիթլերի անակնկալը խոր տպաւորութիւն գործեց բոլոր երկիրներուն մէջ: Պելժիա լրջօրէն մտահոգ է եւ ապաւինած՝ Անգլիոյ աջակցութեան: Լոնտոնի կիրակնօրեայ թերթերը մեծ մասով իրաւունք կուտան Գերմանիոյ: Պ. Խրըն խորհրդարանին մէջ պիտի պարզէ կառավարութեան տեսակէտը: Մոսկուայի թերթերը ուժգնօրէն կը բննադատեն Հիթլերի բռնած դիրքը: Լուրջ մտահոգութիւն կը տիրէ Փոքր Համաձայնութեան շրջանակներուն մէջ, Լեհաստան վերապահ դիրք մը բռնած է, իսկ Իտալիա ուրախ կ'երեւայ: Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը ըստ իր սովորութեան չուզեր խառնուիլ Եւրոպայի գործերուն: Փարիզի մամուլը խորապէս վրդովուած է, բայց որոշ պաղարիւնութիւն կը պահէ, սպասելով դէպքերու ընթացքին:

25 գերման գրողներ "Հայվաթոս"

Գերմանական կառավարութիւնը նոր ցանկ մը հրատարակեց, որուն համաձայն հպատակութենէ կը զրկուին 25 գրագէտներ եւ արուեստագէտներ, ինչպէս եղան ժամանակին փրոֆ. Այնշթայն եւ ուրիշներ: Ցանկին գլուխը կը գտնուի Արնօլտ Ցվայկ, որ գրած է կարեւոր վէպ մը՝ «Ցիսնապետ Կրիշայի պարագան» եւ փ. Պէֆֆէր, երբեմն վերատեսուչ Վիսպատրնի պետական թատրոնին: 25 դատապարտեալներուն դէմ եղած ամբաստանութիւնը այն է թէ շիտակ դիրք բռնած չըլլալով գերման ժողովուրդին եւ պետութեան հանդէպ, վնասած են ազգին: Գրագէտ Արնօլտ Ցվայկի համար կ'ըսեն թէ իր վէպերուն եւ վիպակներուն մէջ աշխատած է «վարկաբեկել գերման ազգին բարոյական եւ բարոյագիտական ուժերը, ի նպաստ օտար, հրէական կեցցաղի մը, ներշնչուած՝ դասակարգային ատելութենէ»: Միեւնոյն ատեն կը մեղադրուի թէ ազգային յեղափոխութենէն յետոյ Ցվայկ միացաւ հակագերման գաղթականներու ճակատին: Դատապարտեալներէն 9ը հրեայ կամ հրէածին կը համարուին եւ համայնավարական անցեալ ունեցած են:

ԳՈՒՐԳԷՆ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ, ճախկին հնչակեան եւ կամաւոր, որ յետոյ դարձաւ թթու համայնավար, մեռաւ կիրակի օր, երկար հիւանդութենէ մը վերջ:

ՀԱՅ ԲՆՈՒՆ 600 ԷՋ, 603 ԿՏՈՐ ԵՐԳ

ԱԶԳԱՅԻՆ – ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՌԱԶՄԱ – ԳԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ՏՈՀՄԻԿ ԵՐԳԵՐ, ՔԱՅԼԵՐԳՆԵՐ, ՍԻՐԱԳԻՆ ԵՐԳԵՐ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ, ԶՈՒԱՐԹ ԵՐԳԵՐ, ՋԱՆԱՋԱՆ ԵՐԳԵՐ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՏՈՐՆԵՐ, ԲԱՌԱՅԱՆԿ, ԵՐԳԱՅԱՆԿ, ԵՒԱՅԼՆ:

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԼ

ՀԱՄԱՉԳԱՅԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Աշխատակցութեամբ բազմաթիւ ծանօթ գրողներու: Հոն պատկերագարդուած. գեղարուեստական նկարներ: Գրականութեան, գրական քննադատութեան, պատմա-բանասիրութեան, գիտութեան եւ գեղարուեստի, գրական արձագանգի եւ հայ կեանքի բաժիններով:

352 մեծադիր էջեր: Գինը 25 ֆրանք. Ամերիկա՝ 1.5 տոլար:

Ստանալու համար դիմել Տարեգրքի խմբագրութեան. B. P. 868 Le Caire, Egypte, *եւ «Յուսաբեր»ի:*

Հ. Ց. Դ.

Գալա ներկայացում

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ «կորիւն» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողով կը բրաւիրէ փոն տ'օպնայի եւ ՍԷն փիէռի վրէժ խումբի ընկերները, կիրակի 15 մարտ, կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, գրադարանին սրահը: Ժողովէն յետոյ ընկերք մարգար կը խօսի երկրի մէջ յեղափոխութեան հազուագիւտ փաստաթղթերը կրնան ներկայ ըլլալ:

Դպրոցական Թատերահանդէս

կազմակերպութեամբ Պանեէօ-Քաշանի Ցառաջդիմասէր Միութեան
ի նպաստ իր վարժարանին

15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 150 Route d'Orléans
կը ներկայացուի դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ՁԱՐՇԵԼԸ ԱՐՔԱՅ ԱՂՋԻ

Ե. Ցտեանի եւ Ֆ. Կիւրճեանի կատակերգութիւնը, երեք արար:

Դիները խիստ ժողովրդական:

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի օրը Ալֆորվիլի մէջ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ իր օրը
Ցառաջիկայ շաբաթ, որ 14 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8.30ին
Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ:

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, հայկական պարեր փոքր սանուհիներու կողմէ:

Կը հնչակցի «ԵԱՑԻՆ», ընտանեկան բարոյալից կատակերգութիւն երկու արար «ՀԻՔԵԱԹ», արամ մէկ արար,
դեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ իր կարող ուժերուն:

Մուտքը ազատ է:

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՒԼԹԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Գաւառէն եղած ա պսպրանքներուն գոյացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ԵՐԵԿՈՑԹ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՄԱՀի Փարիզի եւ Պանեէօ-Քաշանի մասնաճիւղերու միացեալ պարահանդէսը Մարտ 22ին, կիրակի ժամը 4.30էն մինչեւ կէս գիշեր, **Salle Victor Hugo***ի մէջ,* **46bis Rue St. Didier, Paris.**

ԸՆՏԻՐ ԺԱՂ: Մուտք՝ կիներուն 5 ֆր. այրերուն՝ 7.50 ֆր.:

ՊԷՇԻԿԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀ — ՍԷՎՐԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

26 Rue Troyon — Sévres

Հրաժեշտի ներկայացում

կազմակերպուած ի պատիւ դերասաններ ԱՆԱՀԻՏԻ եւ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆի *Խորհրդային Հայաստան մեկնելուն առթիւ*
Բարեհաճ Ցանձնակատարութեամբ հեղինակին ԱՇՕ ՇԱՀԱԱԹՈՒՆԻ

կիրակի, 15 Մարտ, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, կը ներկայացուի

ԱՌԱՔԵԼ ԱՂԱ (*Տրամ 4 արար եւ 1 պատկեր*)

եւ «ՓՐՕՖԷՍՕՐ ԲԼԷՆՈՎ» Քարէն Պրամսոնի տռամէն, 1 արար
Կը մասնակցին կարող ուժեր:

ՏՈՄՍԵՐՈՒՒ ԴԻՆԵՐԸ.— Ա. կարգ 30 ֆր., Բ. կարգ 20 ֆր., Գ. կարգ 10 ֆր:

Տոմսերու համար դիմել ծանօթ վայրերը:

ԲԱՑՈՒԱԾԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

4 Rue Metz

մէթրօ **Strasbourg-St.Denis** *եւ* **Chateaudun**

ուր կը գտնէք ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ չափաւոր գիներով կը ծանուցանենք սուրճի սիրահարներուն թէ մեր ծախած անարատ եւ անխարդախ ՍՈՒՐՃԸ կը պատրաստուի հանրածանօթ վարպետ Թորոսեանի կողմէ: Ընտիր առաջնակարգ թէյ:

ՀՈՒՇԱՏԵՏԻՐ

ՀԱՅ ՍԱՔՈՐԻԶՆԵՐՈՒ միութեան ընդհ. ժողովը՝ Մարտ 12ին, ինկագաթնի օր երեկոյեան ժամը 9ին, միութեան սրահին մէջ, 7 rue des Bernardins. Paris (5e). Métro: Maubert: Օրակարգ.— Հաշուետուութիւն, վարչութեան նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան: կը հրաւիրուին անդամները եւ անդամագրուիլ փափաքողները:

Խնդակցութիւն

ՍԷն-Լուիի «Ակնոցի» ենթակոմիտէն իր խնդակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Թաչիկ Դաւիթեանի (Քեռի) իր անդրանիկ զաւակին՝ Քրիսի ծննդեան առթիւ:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ընկեր Գ. Բալայեան տեղափոխուելով իր բնակարանէն, իր նոր հասցէն է «ցառաջ»ի խմբագրատունը:

×

ընկեր Թորգոմ Նալպանտեանին նոր հասցէն է՝ 141 Bld. de Magenta, Paris (10e):

C'GALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
Մարտ 6 — 12 Մարտ
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
Pierre Fresnay
dans
Kœnigsmark
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով:

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
6 Մարտ.— 12 Մարտ
Երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Armand Bernard
dans
La Dernière Valse
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՍԱԿԱՒԱԹԻԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈԻԹԱՑԷ՛Ք ԳՆԵԼ

ՍՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ

Հեղինակ ՖՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ *Թարգմ.* ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 էջ, հեղինակին նկարով

Գինը՝ երկու հատորի 70 ֆրանք:

Դիմել՝ ԳՐԱՍՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍՏԱՆԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
11
ՄԱՐՏ
MERCREDI
11 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3060

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆԳԼԻԱ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՁ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՐԱՐՔԸ "ԹՇՆԱՄՈՒԹԵԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ,, ՉԻ ՏԵՍՆԵՐ

ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՊԵԼՃԻՈՅ, ԵԹԷ ՅԱՐՁԱԿԱՒԻՄ ԳՈՐԾՒԻՒ

ՈՒԾԱԴԻՐ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԻ ԿԸ ԳՏՆԷ ՀԻԹԼԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

ԼՈՔԱՌՆՈՅԻ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կացութիւնը անորոշ է տակաւին: Շատ բան կախում ունի Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրող պետութեանց խորհրդակցական ժողովէն, որ գումարուեցաւ երէկ, Փարիզի մէջ: Անգլիոյ կողմէ ժողովին կը մասնակցին արտաքին նախարար Պ. Իտըն եւ Լորտ կնճապահը, Ֆրանսայի կողմէ՝ վարչապետը եւ արտաքին նախարարը, Պելժիոյ կողմէ՝ նոյնպէս, Իտալիոյ կողմէ՝ Փարիզի դեսպանը: Կ'ըսուի թէ Պ. Ֆլանտէն պիտի պնդէ որ գերմանական զօրքը ֆաշուի ապագիծեալ շրջանէն· բայց Անգլիոյ բռնած գաղջ դիրքը յոյս չի ներշնչեր այսման յառաջ երթալու: Միւս կողմէ, Մեծն Բրիտանիա աւելի շատ կարեւորութիւն կուտայ Ազգերու Դաշնակցութեան, քան թէ Փարիզի ժողովին: Ֆրանսայի տեսակէտով Գերմանիոյ առած քայլը նախայարձակ արարք է· իսկ Անգլիոյ մէջ այդպէս չեն դատեր: Փարիզի ժողովին գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ հաւաքական ուղեգիծ մը գտնել, որպէսզի Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրող պետութիւնները կարենան միացեալ ճակատով ներկայանալ Ազգաժողովին առջեւ:

Ինչ խօսք որ, օրուան տագնապին լուծման մէջ վճռական դեր պիտի կատարէ Անգլիոյ բռնելիք դիրքը: Այդ պատճառով ալ, Փարիզի մէջ անհամբերութեամբ կը սպասէին Պ. Իտընի յայտարարութեանց: Անգլիոյ երեսփ· ժողովը երկուշաբթի օր լսեց արտաքին նախարարին ճառը, որ թէեւ բարոյապէս կը դատապարտէ Գերմանիոյ կատարած արարքը, բայց որոշ յանձնառութիւններ չտանձներ: Կարճ խօսքով, այդ ճառը տեսակ մը յուսախաբութիւն պատճառեց Ֆրանսայի մէջ, իսկ սփոփանք մը եղաւ Գերմանիոյ համար, որ նոյնման անհամբերութեամբ կ'ուզէր իմանալ Անգլիոյ տեսակէտը:

Ահա Պ. Իտընի ճառին հիմնական մասերը·

— « Մարտ 6ին խնդրեցի գերմանական դեսպանէն գալ զիս տեսնել արտաքին նախարարութեան մէջ եւ անոր յայտնեցի մեր կառավարութեան դեկտեմբեր 13ի առաջարկը, օդանաւային դաշինքի մը մասին: Այս առթիւ յիշեցուցի թէ ժամանակը եկած է իրական ճիգ մը փորձելու եւ միջազգային յարաբերութիւնները բարելաւելու համար: Շեշտեցի թէ օդանաւային դաշինքին կնմուտքը ամրապնդիչ տարր մը պիտի ըլլայ մեր յարաբերութեանց համար: Գերմանական դեսպանը զիս տեսնելու եկաւ մարտ 7ին եւ յայտնեց թէ շատ կարեւոր գեկոյց մը պիտի հաղորդէ: Յետոյ ինծի յանձնեց յուշագիր մը, կարդալով անոր քարգմանութիւնը: (Այստեղ մանրամասնութիւններ հաղորդելով յուշագրին բովանդակութեան մասին, որ ծանօթ է մեր ընթերցողներուն, նախադասը շարունակեց·

— «Ստանալով գերմանական դեսպանին զեկոյցը, յայտարարեցի թէ չեմ կրնար անմիջապէս պատասխանել այսման կարեւոր պաշտօնագրի մը եւ ժամանակ խնդրեցի պաշտօնակիցներուս հետ խորհրդակցելու համար: Միեւնոյն ատեն, ըսի թէ կրնամ անմիջապէս յայտնել մէկ դիտողութիւն,— խորապէս կը ցաւիմ գերմանական կառավարութեան կատարած արարքին համար՝ ապագիծեալ շրջանին մէջ· արարք մը որ կը նշանակէ միակողմանի դրժում ազատօրէն բանակցուած եւ ազատօրէն ստորագրուած դաշնագրի մը: Տեղեակ եմ, ըսի, գերմանական տեսակէտին՝ ֆրանսօրհրդային դաշինքի մասին, բայց միւս ստորագրողները համաձայն չեն այդ տեսակէտին, եւ եթէ գերմանական կառավարութիւնը, հակառակ միւսներու կարծիքին, տակաւին կը պնդէ իր տեսակցութեանց վրայ, այն ատեն կարելի է իրաւաբարութեան դիմել: Ես կը վախնայի թէ այս դաշնագրին միակողմանի դրժումը ազդալի ազդեցութիւն պիտի գործէ բրիտանական կառավարութեան եւ հանրային կարծիքին վրայ: Ինչ կը վերաբերի դեսպանին յանձնած յուշագրին միւս մասերուն, ըսի թէ Ն. Վ. Ազգերու Դաշնակցութեան կառավարութիւնը ուշադրութեամբ պիտի քննէ եզրակացութեան առաջարկները, բայց թէ շատ կարեւոր է որ գերմանական կառավարութիւնը յստակ յայտարարութիւն մը ընէ Ազգերու Դաշնակցութեան մասին: Ասոր վրայ դեսպանը յայտնեց թէ Ազգերու Դաշնակցութեան հանդէպ Գերմանիոյ դիրքը մեծ մասով կը համապատասխանէ վարչապետին եւ իմ յայտնած տեսակէտներուն: Գերմանիա, ըսաւ, տրամադիր է մասնակցելու հաւաքական ապահովութեան համակարգի մը եւ վերադառնալու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Թէեւ գերմանական կառավարութիւնը կը յուսայ թէ պատեհ ժամուն Ազգաժողովին ուխտը պիտի անջատուի վերապայլի դաշնագրէն եւ գաղթային իրաւունքներու հաւասարութեան խնդիրը պիտի կարգադրուի, բայց ասոնք պայմաններ չեն, այլ բանակցութեան նիւթեր, որ պիտի դրուին երբ Գերմանիա վերադառնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Աւելորդ է նշել գերմանական զեկոյցին կարեւորութիւնը: Նմանօրինակ զեկոյցներ հաղորդուած են Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Պելժիոյ: Բայց աւելի ընդհանուր դիտողութեանց անցնելէ առաջ, լաւ է ժողովին տեղեկացնել այն փայլերը որ պէտք է առնուին անմիջապէս:

Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութիւնները Ն. Վ. Հաւատարութեան կառավարութեան կատարեալ գիտութեամբ եւ հաւանութեամբ խնդրած են որ Ա. Դ. Խորհուրդը նիստի հրաւիրուի կարելի եղածին չափ շուտ, քննելու համար կացութիւնը: Ժողովը պիտի գումարուի ուրբաթ օր, իսկ Փարիզի մէջ ալ կարծիքի փոխանակութիւններ պիտի կատարուին երեքշաբթի օր, Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրող պետութեանց ներկայացուցիչներուն մէջ: Այս տեղեկութիւնները հաղորդելէ յետոյ, պարտականութիւն կը սեպեմ կարգ մը տեսակէտներ յայտնել:

«ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՐԱՐՔԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՑՆԷ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ»

«Մենք մեզ չխաբենք: Գերմանական կառավարութեան կատարած արարքը թէ կը բարդացնէ եւ թէ կը ծանրացնէ միջազգային կացութիւնը: Լոքառնոյի դաշինքին դրժումը եւ Հռենոսի ապագիծեալ շրջանին զրաւումը իրապէս կը խախտեն վստահութիւնը՝ որ եւ ապագայ յանձնառութեան հանդէպ զոր կրնայ ստանձնել Գերմանիա: Այս ժողովին եւ այս երկրին մէջ չկայ մէկը որ թոյլատրէ կամ չհմեղացնէ այդպիսի բայլ մը: Այդ ձեռնարկը ծանր հարուած մը կ'իջեցնէ դաշնագիրներու նուիրականութեան սկզբունքին, որ հիմն է ամբողջ միջազգային յարաբերութեանց: Փառ Աստուծոյ, պատճառ չկայ ենթադրելու թէ Գերմանիոյ ներկայ ընթացքը թշնամութեան սպառնալիք մը կը նշանակէ: Գերմանական կառավարութիւնը իր յուշագրին մէջ կը յայտնէ իր անյեղլի բաղձանքը Եւրոպայի իրական խաղաղեցման համար եւ յօժարութիւն կը յայտնէ ոչ – յարձակման դաշինք մը կնքելու Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ հետ: Բայց որ եւ է քիւրիմացութիւն փարատելու համար, Ն. Վ. Հաւատարութեան կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը համարի յայտարարել որ՝ եթէ որ եւ է իրական յարձակում կատարուի Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ դէմ, նոր կացութեան ընթացքին — ինչ որ պիտի նշանակէ խախտում Լոքառնոյի դաշինքի Բ. յօդուածին — Ն. Վ. Հաւատարութեան կառավարութիւնը, հակառակ Գերմանիոյ դրժումին, ինքզինքը պատուով յանձնառու կը նկատէ օգնութեան հասնելու յարձակման ենթակայ պետութեան, դաշնագրին մէջ նախատեսուած եղանակով: Բոլորին պէտք է յայտնի ըլլայ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ գէշ անցեալէ մը դէպի լաւագոյն ապագայ մը փոխոխութիւնը տաժանելի եւ արկածալի ձեռնարկ մը պիտի ըլլայ: Միեւնոյն ատեն, մենք միայն անցեալով կամ ներկայով չենք զբաղիր: Փլած է Եւրոպայի խաղաղութեան գլխաւոր հիմերէն մէկը եւ եթէ խաղաղութիւնը պիտի ապահովուի, բացորոշ պարտականութիւն մը ունինք վերաշինելու զայն: Պէտք է այդ ոգիով մօտենանք Գերմանիոյ վարչապետին առաջարկներուն: Ն. Վ. Հաւատարութեան կառավարութիւնը զանոնք պիտի քննէ յատակատեսութեամբ եւ առարկայօրէն, ստուգելու համար թէ որքան կրնան ծառայել վերստին զօրացնելու խաղաղութեան խարխլած շէնքը: Միջազգային գործերու ներկայ ծանր վիճակին մէջ, պէտք չէ փախցնել որ եւ է պատեհութիւն որ բարւոքման որ եւ է յոյս կը ներշնչէ» :

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Պ. ԹԱՒՏԻՒ հրաժարեցաւ երեսփոխանութենէ, բայց ճամակով մը որուն մէջ կ'ըսէ թէ «մեր երկրին հաղաքական դրութիւնը ոչ տանելի է ազգին համար, ոչ ալ կատարելագործելի՝ խորհրդարանական միջոցներով: Զորս տարի փորձեցի շտկել այս կարգուսարքը, բայց համոզուեցայ թէ անկարելի է: Որպէսզի ձայնդ լսեն այս երկրին մէջ, առաջին պայման է որ անդամ չըլլաս խորհրդարանին: Երեսփոխանի պաշտօնը դադրած է ուժ մը ըլլալէ եւ դարձած է տկարութիւն մը»:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԶՐՈՑՔ մը համաձայն, Նէկիւսը մեկնած է դէպի Հիւսիսային ռազմաճակատի յառաջացեալ գիծերը, անձնատուր ըլլալու համար իտալական հրամանատարին, եթէ նթով – պիոյ ներքին կացութիւնը ծանրանայ եւ իր գերդաստանը վտանգուի:— Հռոմէն կը հերքեն այն լուրերը թէ իտալական բանակին յառաջխաղացութիւնը ընդհատուած է:

«Խաղաղութիւնը աւելկարեի է առանց Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ մերձենալու»

=•·•=

Անգլիոյ երեսփ· ժողովին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ Պ. Իտընէ վերջ խօսք առաւ նաեւ վարչապետը, Պ. Պոլտուին եւ շեշտեց թէ «կարելի չէ տեւական խաղաղութիւն յուսալ Եւրոպայի մէջ, ցորչափ դարաւոր կասկածը կը տիրէ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ: Խաղաղութեան միակ յոյսը Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ բարեկամութիւնն է:

Երբեմն Ֆրանսայի նեղմտութիւնը քոյլ չի տար օգտուիլ Գերմանիոյ մօտենալու պատեհութենէն,— միւս կողմէ, երբեմն Գերմանիա քաներ կ'ընէ դաշնագրի մը կապանքները խզելու համար,— եւ կացութիւնը միշտ կը պղտորի: Ես համոզուած եմ թէ կարելի չէ խափանել պատերազմը, եթէ նախայարձակ պետութիւնը չգիտնայ թէ իր դիմացը պիտի գտնէ զինեալ դիմադրութիւն: Եւրոպա դեռ ի վիճակի չէ այդ բանը հարկադրելու եւ երբ այս տագնապները անցնին, պարտաւոր է ճնշել թէ ինչ հաւաքական ապահովութիւն կարելի է գտնել: Ես վստահ եմ թէ պիտի յաջողի: Արդի պատերազմին ամբողջ էութիւնը անակնկալն է եւ ինչ որ մեծ առաւելութիւն կ'ընծայէ մէկ պետութեան՝ ուրիշ պետութեան մը վրայ, ոչ միայն պատերազմի պատրաստ վիճակն է, այլ զայն շարունակելու կարողութիւնը, առանց պաշարի եւ ռազմամթերքի նուազման: Հետեւաբար, այն սարսափելի եզրակացութեան պիտի հասնինք որ, եթէ Եւրոպայի պետութիւնները կ'ուզեն կեցնել նախայարձակ երկիրը, պարտաւոր են շատ աւելի պատրաստ ըլլալ պատերազմի համար, այլապէս նախայարձակ պետութիւնը իր գիտցածին պէս պիտի շարժի: Մեծն Բրիտանիա Եւրոպայի նաւային ամենամեծ պետութիւնն է տակաւին, ինչ որ կը նշանակէ իր ծանր պատասխանատուութիւնը հաւաքական ապահովութեան մէջ: Մեծն Բրիտանիա խաղաղութիւն կ'ուզէ, բայց չի վախնար սպառնալիքներէ, ո՛ր կողմէն ալ գան: Մեր երկրին մէջ ոչ խուճապի վախեր պիտի ըլլան, ոչ վախեր, եւ ոչ ալ յարձակման որ եւ է միտք »:

*** վիճաբանութեանց ընթացքին, աշխատաւորական երեսփոխանները ննջադատեցին կառավարութեան սպառազինութեանց հաղաքականութիւնը :

Միեւնոյն պիտի փութացնէ Ֆրանսիա-խորհրդային դաշինքին վաւերացումը

Մինչ ամէն կողմ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին օրուան տագնապին առթիւ, Ֆրանսայի ծերակոյտը որոշեց փութացնել ֆրանսիա-խորհրդային դաշինքին վաւերացումը, որ անշուշտ աւելի պիտի զայրացնէ Գերմանիան: Իբրեւ ապացոյց ազգային միութեան զօրացման, այն ծերակուտականները որոնք նախապէս կ'ընդդիմանային դաշնագրին վաւերացման, յայտնեցին կառավարութեան թէ հակառակ չպիտի ըլլան:

Դանիոյ յայտարարութիւնը խորհրդարանին մէջ

Երէկ բացառիկ նիստ գումարեցին երեսփ· ժողովն ու ծերակոյտը: Երկու ժողովներն ալ յանձն առած էին մէկդի դնել հարցապնդումները, չխանգարելու համար կառավարութեան աշխատանքները, նիշդ այն պահուն երբ Փարիզի մէջ ժողով կը գումարեն Լոքառնոյի դաշնակից պետութիւնները: Կառավարութիւնը որոշած էր ի հարկին վստահութեան խնդիր յարուցանել:

Տենդագին գործունէութիւն Արեւելեան սահմանին վրայ

Տենդագին գործունէութիւն կը տիրէ Հռենոսի երկու ափերուն վրայ: Կը հաւաստեն թէ գերմանական սպայակոյտը արդէն իսկ միջոցներ ձեռք առած է, վերաշինելու համար ապագիծեալ շրջանի ֆանդուած բերդերն ու ամրութիւնները: Նոր շինութիւնները որոշ հեռաւորութիւն պիտի ունենան բուն սահմանագլուխէն, համաձայն ռազմագիտական պահանջներու: Այս ծրագիրները շատոնց մշակուած են: Կը հաստատուի թէ արդէն տեղաւորուած են 40000 զինուորներ, իրենց բոլոր կազմածներով, եւ փոխադրուած զօրքին թիւը 60,000էն պակաս չէ: Օդանաւային ուժը կը հաշուեն 70 – 80 օդանաւ: Նոր տեղեկութեանց համաձայն, գերմանական զօրքը ապագիծեալ շրջանը մտաւ նիշդ այնպէս ինչպէս եթէ բշնամի մը գտնուած ըլլար իր դիմացը: Գերմանական զօրքին գլխաւոր ուշադրութիւնը կեդրոնացած էր Հռենոսի կամուրջներուն վրայ, իբրեւ կայան հաւանական դիմադրութեան: Համաձայն կազմուած յատակագծին, գերմանական երեք զօրագունդեր բայեցին երեք ուղղութեամբ,— Քէօլն, Կոպլէնց եւ Մայնց, բոլորն ալ Հռենոսի վրայ տիրապետող կամրջագլուխներ: Նախ հակօդային հրետանին մտաւ, ետեւէն՝ հետեւակազօրքը, ծանր եւ թեթեւ հրետանին, եւ շարք մը հրասայլ: Ուրիշ զօրամասեր ալ մտան միւս բաղաքները: Օդանաւեր կ'օգնէին այս գործողութեանց:

*** *Արեւելեան սահմանագլուխէն կը դրեն մեզի, մարտ 9 Թուականով.—*

Երբ Գերմանիա չեղեալ հռչակեց Լոքառնոյի դաշինքը, գիշերանց մեր զօրանոցը պատրաստութիւն տեսաւ եւ կիրակի առտու ժամը 9ին դէպի սահմանագլուխ ճամբայ ելաւ մեր հեծելագունդը, գնդացիրներով: Կիրակի առտու ժամը 4էն մինչեւ 1 զանազան զօրագունդեր հրասայլերով, թնդանօթներով եւ իմպնաշարժներով եւ բեռնակառքերով կ'անցնէին զօրանոցին առջեւէն դէպի գերմանական ճակատ: Արդէն մեր զօրանոցը գերմանական ճակատէն 40 քիլոմէթր ապդին է: Եւ յիշեցի մեր հայրենիքին վիճակը ...

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՕՏԱՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՓՈՔՐԱՑՄԱՆ ՄԵՋ

ՕՏԱՐԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՄԵՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետության մեջ օտարական ծառայության հարցը ամենից առաջ կապված է մեր հանրապետության ներքին ու արտաքին դրության հետ։ Ներքին դրության տեսակետից մեր հանրապետությունը ներկայացնում է մի երկիր, որ ենթարկվել է ավերիչ պատերազմների, որ ունի ամայացած գյուղեր, ավերակ քաղաքներ, որ ունի հազարավոր գաղթականներ, որ ունի ամայացած ու ավերակ տնտեսություն, որ ունի ամայացած ու ավերակ ֆինանսներ, որ ունի ամայացած ու ավերակ տրանսպորտ, որ ունի ամայացած ու ավերակ առևտուր, որ ունի ամայացած ու ավերակ ամեն ինչ։ Ներքին դրության տեսակետից մեր հանրապետությունը ներկայացնում է մի երկի

ՏԱՐԱՍԱՍԱՆ ՄԸ ՆԱԽԱՃԱՆԱՊԱՐՀԸ (1913—1923)

Մանկական տարիքս կ՚անցնէր Տարասան գիւղաքաղաքին մէջ, ուր հայրս Ճարտարապետ Գէորգ Չէլէպեան կը հաստատէ իր գործարանը։ Ես ալ կը հետեւէի հօրս, ինչպէս ամէն տղայ կը հետեւի իր հօրը։ Ան ինծի համար կը մնայ իդէալական մարդ մը, որուն կ՚ուզեմ նմանիլ։ Ինչպէս ամէն տղայ, ես ալ կ՚ուզէի ամէն ինչ գիտնալ, ամէն ինչ հասկնալ։ Հայրս ինծի համար կը մնայ անսպառ գանձարան մը, որուն դուռը միշտ բաց է ինծի համար։ Ես ալ կ՚օգտուէի այդ առիթէն, ու հարցուփորձ կ՚ընէի անոր։ Ան ալ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՀԱՐԻ

Ելնելով՝ վերակոչելով Ելնելով՝ Ելնելով

— Ֆրոլովսկին տարօրինակ էր, երբ «Ռուսական հարստություն»-ից խոսում էր և ասում. «Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ամեն ինչ ժողովրդի համար եմ անում»։ Ֆրոլովսկին ինքն էլ չէր հավատում իր խոսքերին։ Նա ուզում էր ամեն ինչ իր համար անել, ամեն ինչ իր ձեռքում կենտրոնացնել։ Ֆրոլովսկին ինքն էլ չէր հավատում, որ ինքը ժողովրդի համար է աշխատում։ Նա ինքն էլ գիտեր, որ ինքը ժողովրդի համար ոչինչ չի անում։ Ֆրոլովսկին

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԱՅԻ ԿԱՄ ՀԱՄԱՐ)
ՔԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Gravière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆՔ ԵՒԱՐՄԱՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Եգիպտոս, Սուրիա, Լիբանան	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՄԱՐՏ JEUDI 12 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3061 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՊԱՏԻԺՆԵՐ ՏՆՕՐԻՆԵԼ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԷՄ

ԱՆԳԼԻԱՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ՇԱՏ ԾԱՆՐ ԳՏՆԵԼՈՎ ԱՅՍ ՊԱՀԱՆՋԸ

ԱՌԱՋԱՐԿԵՑ ԼՈՆՏՈՆ ՓՈԽԱԴՐԵԼ ՓԱՐԻԶԻ ԺՈՂՈՎԸ

ԱԶԳԵՐՈՒԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ԱԼ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ, ՇԱԲԱԹ ՕՐ

Նոր անակնկալ մը մէկ օրէն միւսը:

Ինչպէս գրած էինք, երեքշաբթի օր խորհրդակցական ժողով մը գումարուեցաւ Փարիզի մէջ, մասնակցութեամբ Լոճարնոյի դաշնագիրն ստորագրող պետութեանց ներկայացուցիչներուն: Օրինական ձեւակերպութիւնները կատարուելէ յետոյ, ժողովա – կանները անմիջապէս ձեռնարկեցին օրակարգին ննջութեան: Ֆրանսայի ներկայացուցիչն էր Պ. Ֆլանտէն, արտաքին նախարա – րը, որուն կ'աջակցէր Պ. Փօլ Պոնճուռ: Վարչապետը չէր մասնակ – ցեր: Նիստը բացաւ Պ. Ֆլանտէն, պարզելով Ֆրանսայի տեսակէ – տը, կորովի վճռականութեամբ մը, որ մեծ տպաւորութիւն գոր – ծեց ժողովականներուն վրայ:

Պ. Ֆլանտէն չգոհացաւ ուշադրութեան յանձնելով Լոճարնո – յի դաշինքը, որուն տակ ստորագրած է Անգլիա, այլ բացատրեց թէ Ազգերու Դաշնակցութեան գոյութիւնն է որ խնդրոյ առարկայ կը դառնայ: Եթէ Ազգաժողովը տկարանայ, պիտի փլի միջազգա – յին գործակցութեան ամբողջ դրութիւնը, որուն վրայ իրենց հա – ւատքն եւ վստահութիւնը հիմնած են բոլոր ժողովուրդները եւ թերեւս ամէնէն աւելի՝ անգլիացի ժողովուրդը: Արդ, ծանր հար – ուած մը կը տրուի միջազգային օրէնքին, որուն պահակն է Ազգե – րու Դաշնակցութիւնը: Ֆրանսա իր մասին չի կրնար ընդունիլ որ բանակցութիւններ կատարուին, առանց վերահաստատելու այդ օրէնքը: Կարելի չէ երկու չափ եւ երկու կշիռ գործածել, մէկը՝ անկանդ գործածելով Իտալիոյ դէմ, Ափրիկէի մէջ, միւսը՝ ճնշելով Գերմանիոյ հանդէպ, երբ վտանգի մէջ է Եւրոպայի խաղաղութիւնը:

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը եզրակացուց, զսպողական միջոցներ պահանջելով Գերմանիոյ դէմ: Իրեն ձայնակցեցաւ Պել – ճիոյ վարչապետը, Պ. Զէլանտ, որ շեշտեց թէ իր երկիրը մեծա – պէս շահագրգռուած է Հռենոսի ապազինեալ շրջանին կացու – թեամբ: Յետոյ բացատրեց թէ Պելճիոյ պարագային Հռենոսի շրջանին գրաւումը կատարուած է առանց տեղի տրուելու, համա – ձայն Լոճարնոյի դաշնագրին 4րդ յօդուածին, հետեւաբար իրա – ւունք ունի զինուորական աջակցութիւն խնդրելու Գերմանիոյ դէմ: Պ. Զէլանտ մասնաւորապէս ծանրացաւ սա կէտին վրայ թէ Գերմանիա ապազինեալ շրջանին վերագրաւման պատրուակը չի կրնար գործածել Պելճիոյ դէմ, քանի որ իր երկիրը մաս չի կազ – մեր Ֆրանք-Բելճիական դաշինքին:

Իտալիոյ ներկայացուցիչը, դեսպան Զէրուքքի, սառն վերա – պահութիւն մը ցոյց տուաւ, յայտարարելով թէ պատժական տր – ւոյթներու հարցին մէջ իր երկրին դիրքը կախում պիտի ու – նենայ հետեւեալ պարագայէն,— Ազգերու Դաշնակցութիւնը պի – տի վերցնէ՞ Իտալիոյ դէմ հաստատուած պատժական տնօրինու – թիւնները:

Այս յայտարարութեանց վրայ, Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, յայտնեց թէ խնդիրը շատ ծանրակշիռ ըլլալով, մինչ վարչապետը եւ Անգլիոյ դահլիճը կրնան որոշում տալ: Հե – տեւաբար առաջարկեց խորհրդակցութիւնները լոնտոնփոխադրել, եւ Ա. Դ. խորհուրդին ժողովն ալ Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ գումարել: Թէյի ժամուն, Պ. Իտըն այս առաջարկը յայտնեց Պելճիոյ վարչապետին եւ երկուքը մէկ համաձայնեցան: Բայց որոշումը մէկ անգամէն չտրուեցաւ: Հետաձայնը անդադար կը բանէր Փարիզի եւ Լոնտոնի միջեւ: Փարիզը բրիտանական դես – պանատունը եւ Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը կը բանակ – ցէին հետախօսով, մինչ անդին Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին մէջ կը կարդացուէր կառավարութեան յայտարարութիւնը: Վերջա – պէս իրիկուան ժամը 8ին Անգլիոյ պատուիրակները վերադարձան թէ ո՛Օրսէ, Ֆրանսայի արտաքին գործերու պաշտօնատան ծա – ռայողներու սրահը, եւ բանաձեւեցին իրենց առաջարկը·— չո – րեքշաբթի առտու կը վերադառնան Լոնտոն: Հինգշաբթի օր միւս պետութեանց ներկայացուցիչները կուգան իրենց կարգին եւ շա – բաթ օր Ա. Դ. խորհուրդը կը գումարուի Լոնտոնի մէջ, փոխանակ ժընեւի :

Ուրեմն, Անգլիոյ պատուիրակները պիտի գտնուին իրենց կեդրոնին մէջ, տիրաբար վարելու համար ծանրակշիռ բանակցու – թիւն մը: Անոնք իրենց կողմին պիտի ունենան բոլոր զինուորական եւ ճարտարին մասնագէտները, եթէ հարկ ըլլայ խորհրդակցիլ սպա – յակոյտներուն հետ եւ զինուորական համաձայնութիւններ կնքել: Այն պետութիւնները որոնք անդամ չեն Ազգերու Դաշնակցութեան կամ խնդիր ունին անոր հետ, չպիտի կրնան խուսափիլ չէզոք երկրի մը մէջ խորդակցելու պատեհութենէն, իսկ տրուելիք որո – շումը պիտի ունենայ գերագոյն հեղինակութիւն:

Ուրիշ խօսքով, Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ է որ պիտի վճ – ռուի խաղաղութեան խնդիրը:

Պ. Ֆլանտէն օդանաւով Լոնտոն կ'երթայ այսօր իսկ, հինգ – շաբթի: Իր աջակիցը, նախկին վարչապետ Պ. Փօլ Պոնճուռ, Փա – րիզ պիտի մնայ, պաշտպանելու համար ֆրանք-բելճիական դաշինքը Ժընեւի մէջ, յետոյ իր կարգին Լոնտոն պիտի եր – թայ, մասնակցելու համար Ա. Դ. խորհուրդի ժողովին (շաբաթ):

Այս նոր կարգադրութեանց հետեւանքով, յաջորդ շաբթուան յետագնացաւ Ազգերու Դաշնակցութեան 13երու յանձնախումբին նիստը, որ պիտի գումարուէր չորեքշաբթի օր, խորհրդակցե – լու համար Իտալիոյ դէմ ծրագրուած նոր տնօրինութեանց մա – սին:

Հազարաւոր ֆրանսացի զինուորներ կ'աւարտանան Ահեղեան սահմանին վրայ

Սթրազպուրկէն կը գրեն տեղական թերթերուն.—

Ֆրանսայի արեւելեան եւ հիւսիսային շրջաններու զինուորա – կան կեդրոններէն հազարաւոր զինուորներ կը շարունակեն հոսիլ դէպի այն ամրութիւնները որոնք ծանօթ են իբրեւ «Մաժինոյի գիծ», զինուորական հանգուցեալ նախարարին անունով: Լօռէնի սահմանամերձ գիւղերը ընդոստ արթնցան իրենց խունկէն, երբ խոփի համազգեստ հագած հետեւակազօրքեր, հրասայլի եւ բե – դանօթի վաշտեր թնդացուցին սովորաբար ամայի ճամբաներն ու փողոցները: Նանսի, Պառ – լը – Տիւք, Թուլ եւ ուրիշ բաղաքներ իվեր կեդրոնացած է Ֆրանսայի պաշտպանութեան երկրորդ գծին ուժը, յանկարծ պարպուեցան, երբ կառախումբերը սուրացին դէպի արեւելք, զինուորներով եւ թնդանօթներով: Վէրտէօնի զինուորները կեդրոնացած են զօրանոցներու մէջ, պատրաստ՝ ճամբայ ելլելու, համաձայն զինուրական նախարա – րութեան հրահանգին: Տեղագրի գործունէութիւն կը տիրէ ամ – բողջ սահմանին վրայ: Արեւելեան նահանգներու զինուրական կառավարիչները եւ նահանգապետները զարմանալի արդիւնաւո – րութեամբ կը վարեն փոխադրութեան եւ պարենաւորման գոր – ծողութիւնները: Մէջի շրջանը մէկն էր որ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց: Բուն բաղաքէն հակօդային վաշտեր եւ ծանր հրե – տանիներ ճամբայ ելան դէպի սահմանագլուխ: Նոյնպէս Ֆորպա – խէն: Սթրազպուրկի մէջ, Քէհլի կամուրջին ֆրանսական դիրքին պաշտպանութիւնը ստանձնեց հետեւակազօրքի 17րդ գունդը: Քոլ – մարէն զինուորներ փոխադրուեցան Նէօֆ Պրիսաք եւն.:

Հիթլեր յանձն կ'առնէ ոչ յարձակման դաշինքներ կնքել նաեւ Ա.սարիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ հետ

Հիթլէր շատ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ «Տէյլի Մէյլ »ի թղթակցին, մասնաւոր տեսակցութեան մը մէջ որ տեղի ունեցաւ մարտ 10ին: Ստորեւ կ'ամփոփենք հիմնական մասերը·

— « Առաջարկելով ոչ – յարձակման դաշնագիրներ կնքել ա – րեւելքի եւ արեւմուտքի մէջ, ես կ'ուզեմ տիեզերական հանգա – մանք տալ այս ծրագրին: Հետեւաբար, բացառութիւն չեմ դներ եւ իմ առաջարկս հաւասարապէս կը վերաբերի Չեխոսլովաքիոյ եւ Աւստրիոյ »:

Յիշեցնելով իր յայտարարութիւնը թէ Գերմանիա պատրաստ է Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ վերադառնալու, այն յոյսով թէ գաղթավայրերու խնդիրը կը կարգադրուի եւ վերսայլի դաշնա – գիրը կ'անջատուի Ա. Դ. ուխտէն, Գերմանիոյ «Առաջնորդ»ը շա – րունակեց·

— «Ոչ – յարձակման դաշինքներու հարցին լուծման լաւա – գոյն ձեւն է ուղղակի բանակցութիւնը: Եթէ պիտի խօսինք Ֆր – անսայի , Պելճիոյ եւ թերեւս Հոլանտայի սահմաններու ապա – հովութեան մասին, բանակցութիւնները պէտք է կատարել այդ երկիրներու կառավարութեանց, ինչպէս եւ երկու երաշխաւորնե – րուն, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ հետ: Թերեւս ցանկալի է որ երաշխա – ւորեալ պետութիւնները նախապէս խորհրդակցին երաշխաւոր պետութեանց հետ: Ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ սահմանակից պետութեանց, ոչ – յարձակման դաշինքներ կարելի է մշակել հա – մաձայն գերմանեւլեհ պայմանագրութեան, այսինքն ուղղակի խօ – սակցութեամբ: Բայց Գերմանիա գոհ պիտի ըլլայ եթէ երրորդ պետութիւն մը — օրինակ Անգլիան — մասնակցի իբրեւ պարկեշտ միջնորդ եւ գործնական առաջարկներ ներկայացնէ»:

Թղթակիցը հարցուց թէ Գերմանիա իր առաջարկը պիտի պահէ՞ մինչեւ Ֆրանսայի ընտրութիւնները եւ նոր ձեռնարկներ չը՞ պիտի կատարէ: Հիթլէր պատասխանեց·

— «Գերմանական կառավարութիւնը չպիտի ընէ որեւէ բան որ կրնայ փոխել կացութիւնը: Մենք վերահաստատեցինք մեր գե – րիշխանութիւնը եւ վերստին ամբողջ ազգին պաշտպանութեան տակ դրինք Գերմանիոյ ամէնէն հին մասերը: Հետեւաբար պատ – եհան չունինք պայմանաժամ որոշելու մեր առաջարկներուն հա – մար: Բայց կ'ուզեմ որ բացորոշապէս հասկնան թէ՝ Գերմանիա այլեւս նոր առաջարկներով չպիտի տաղտկացնէ Եւրոպան, եթէ մերժուին այս առաջարկները, ինչպէս եղան նախընթաց շատ մը առաջարկներ»:

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք, վարչապետը երեքշաբթի օր շատ կարե – ւոր յայտարարութիւն մը կարդաց երեսփ. ժողովին մէջ: Յայտա – րարութեան պատճէնը կարդացուեցաւ նաեւ ծերակոյտին մէջ, փոխ – վարչապետ Պ. Իվօն Տէլպօսի կողմէ:

Վարչապետը մանրամասնօրէն պարզելով ամբողջ անցուդար – ձը եւ Լոճարնոյի տասնամեայ պատմութիւնը, եզրակացուց·

— « Եթէ մեզի յանցանքներ կը վերագրեն եւ ամէն անգամ որ յանցանքներ վերագրուին, մենք միշտ պատրաստ ենք ենթարկուե – լու միջազգային օրէնքներու իրաւարարութեան· բայց ո՞ւր կը մնայ ժողովուրդներու իրաւունքը եւ ատով իսկ հասարակաց խա – ղաղութիւնը, եթէ ամէն մէկը ինքն իր գլխուն արդարութիւն գոր – ծադրէ, իր իրաւունքները վճռէ համաձայն իր փառասիրութեանց եւ միջազգային օրէնքին տեղ դնէ կատարուած իրողութեան բըռ – նութիւնը: Ներկայ վէճին մէջ Ֆրանսա ինքզինքը չի դներ վիրա – րուած եսասիրութեան մը դիրքին մէջ, ո՛չ, ան մէջտեղ կը դնէ դաշնագիրներու իրական արժէքի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին ընդհանուր երաշխաւորութեան խնդիրը: Անշուշտ ապա – գինեալ շրջանինբռնաբարումը կը դպչի մեր սեփականապահովու – թեան, բայց մեր կարծիքով շատ աւելի ծանրապէս կը վտանգէ Եւրոպայի ապագայ խաղաղութիւնը, հաւաքական ապահովու – թեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան նպատագիրը:

Մենք մտած ենք Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ, որովհետեւ անոր նպատագիրն է որ պիտի վճռուի մօտաւոր ա – պագային: Մենք դիմեցինք Լոճարնոյի դաշնագիրը ստորագրող – ներուն եւ երաշխաւորներուն, որովհետեւ բուն իսկ դաշնագիրնե – րու արժէքն է որ խնդրոյ առարկայ կը դառնայ: Արդարեւ, ո՞վ աներեսադոյզն հաւատ պիտի ունենայ դաշնագրի մը արժէքին վր – րայ, եթէ աւելի զօրաւորին կամքը պիտի բաւէ զայն ոչնչացնե – լու: Այն ատեն հարկ պիտի ըլլայ վճռապէս վերադառնալ զինակ – ցութեանց, գերազինման, եւ, խոստովանինք, պատերազմի գոր պիտի յայտարարեն աւելիէն զօրաւորը կամ զօրաւորները պատեհ ժամուն: Մեր մասին, մեր բոլոր նիւթական եւ բարոյական ուժերը պիտի դնենք Ազգերու Դաշնակցութեան տրամադրութեան տակ , խուսափելու համար այս անդարմանելի դժբախտութենէն , այն միակ պայմանով որ մեզի ընկերանան, խաղաղութեան այս պայ – քարին մէջ, Հռենոսի դաշնագիրը ստորագրողները եւ այն հաս – տատ յոյսով թէ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին բոլոր մաս – նակիցները պիտի կռուին մեր կողքին, համաձայն իրենց կարո – ղութեանց եւ յանձնառութեանց:

« ՖՐԱՆՍԱ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԲԱՆԱԿՑԻԼ ԲՌՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ »

Վարչապետ Հիթլէր իր խօսքը ուղղելով Ֆրանսայի ժողո – վուրդին, անոր կառավարութեան գլխուն վրայէն, մեզի դուռ կը բանայ մեր կարգին մեր խօսքը ուղղելու գերման ժողովուրդին : Մենք կը խնդրենք յանուն իր մշակոյթին եւ իր ցեղին առաքինու – թիւններուն խորհիլ այն պատասխանատուութեանց վրայ, զորս ոմանք կ'ուզեն կրել տալ իրեն, պատմութեան առջեւ: Մենք հան – դիսաւորապէս կը յայտարարենք անոր թէ երբեք չենք ու – զած եւ երբեք չպիտի ուզենք վնասել իր ազատութեան եւ պատ – ւոյն: Դարձեալ մենք մտէ չենք անցուցած եւ չենք ուզեր անցընել թէ գերման ժողովուրդին պէտք է նայիլ աւելի անեպատ աչքով քան ուրիշ ժողովուրդներու:

Մենք համաձայն ենք գերմանական կառավարութեան հետ թէ ֆրանսացի ժողովուրդը որ եւ է շահ չունի գերման ժողովուրդին դշուառութենէն: Մենք կ'ընդունինք գործակցիլ, ապահովելու համարճճմիլիոն բնակիչներու գոյութիւնը ազատ հողի մը վրայ, ինչպէս ըսաւ վարչապետ Հիթլէր: Կը հարցնենք գերման ժողո – վուրդին թէ ապազինեալ շրջանի վերագրաւումը ինչո՞վ կրնայ օգնել այս հարցերու լուծման, կը հարցնենք անոր թէ վստահու – թիւնը որ հիմն է ամէն գործակցութեան, ի՞նչպէս կրնայ պահ – պանուիլ ու մանաւանդ զարգանալ, եթէ ընդունուի որ ոչ միայն Լոճարնոյի պէս հանդիսաւոր դաշնագիր մը կրնայ չեղեալ հռչակ – ուիլ կողմերէն մէկուն սոսկական կամքով, այլեւ առանց նոր հա – մաձայնութեան սպասելու կատարուին զինուրական գործողու – թիւններ որոնցմէ խուսափելու յանձնառութիւններ ստորագրուած էին: Գերման ժողովուրդը վստահութիւն պիտի ունենա՞ր ֆրան – սական կառավարութեան վրայ նոր դաշնագիրներ ճնշելու եւ ստո – րագրելու համար, եթէ ան պատռէր հին դաշնագիրները: Ուրեմն ի՞նչպէս կ'ուզեն որ ֆրանսացի ժողովուրդը վստահութիւն ունե – նայ նոր բանակցութեանց մտնելու, ինչպէս կը հրաւիրէ գերմանա – կան կառավարութիւնը: Բանակցութիւն կատարել, արդի կացու – թեան մէջ, ի՞նչ բանի վրայ հիմ դնելու համար, ի՞նչ բան կառու – ցանելու համար, փլատակներո՞ւ վրայ, ո՞ր հիման վրայ· գործը պէտք է բուն իսկ շէնճին հիմէն սկսիլ: Ֆրանսական կառավարու – թիւնը չի մերժեր այն բանակցութիւնները որ կրնան ամրապնդել ապագայ խաղաղութիւնը եւ բարւոքել ֆրանճիւգերման յարաբե – րութիւնները խաղաղ եւ հանգիստ Եւրոպայի մը մէջ, բայց Ֆր – անսա չի կրնար բանակցիլ բռնութեան եւ ազատօրէն փոխանակ – ուած ստորագրութեան ուրացման տակ: Ան արդէն դիմած է Ա. Դ. խորհուրդին եւ պատրաստ է բանակցելու Գերմանիոյ հետ, ան – գամ մը որ դարձեալ ապահովուի միջազգային օրէնքին հանդէպ յարգանքը:

Ան կ'ուզէ պահել հաւատը միջազգային յանձնառութեանց իրական արժէքին վրայ Լոճարնոյի դաշինքէն մինչեւ Ազգաժողո – վին ուխտը »:

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Չեմ օր որ մտնդրկ մը չունենայ մեր մամուլին մէջ, ուր ինծի կամ ուրիշներու ուղղուած հարցեր չտեսնեմ։ Ոմանք կը պահանջեն որ անոնց պատասխանեմ անհապաղ, ոմանք կը կարծեն թէ ես պարտաւոր եմ անոնց հարցերուն պատասխանել, ոմանք ալ կը կարծեն թէ ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։ Ոմանք ալ կը կարծեն թէ ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։ Ոմանք ալ կը կարծեն թէ ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։

Ես ոչ մէկ հարցի կը պատասխանեմ, ոչ ալ ինծի հարցեր կու տամ։ Ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։ Ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։ Ես ինքս ինծի հարցեր կու տամ, որպէսզի ունենամ նիւթ մը գրելու համար։

ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ՏԵՐ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ (1913—1923)

Ցավոք օրհնված աղջկան դուրս գալու ժամանակ ինձ հանդիպեցավ Տիրոջ սուրբ Մատթէոս առաքեալը, որ ինձ ասաց. «Ես եմ Մատթէոս, որ Տիրոջ ծնունդից առաջ եկեղեցի շինեցի Մակենոցի գաւառում, Ամրդոլ գիւղում, որ կոչվում է Ամրդոլի վանք։ Եւ ես ինձ համար գերեզման չունեցայ, որովհետև ինձ սպանեցին հեթանոսները։ Եւ ես ասացի նրան. «Ո՞ւր է քո գերեզմանը, հայր իմ»։ Եւ նա ինձ ասաց. «Իմ գերեզմանը Ամրդոլի վանքում է, որ շինեցի ես, և

«Ֆրանկֆուրտեան դաշինքը ուղղուած չէ Գերմանիոյ դէմ»

Վարչապետը այս առթիւ բացատրութիւններ տուաւ Գերմանիոյ առարկութեանց մասին, յատկապէս ծանրանալով ֆրանկֆուրտեան դաշնագրին վրայ: «Գերմանական կառավարութիւնը ի զուր կ'առարկէ թէ ֆրանկֆուրտեան դաշինքը ուղղուած է միայն եւ միայն Գերմանիոյ դէմ: Բնագիրն իսկ կը հաստատէ թէ անոր մէկ նպատակն է աջակցութիւն նախայարձակ պետութեան մը դէմ, եւ Գերմանիան չէ մատնանշուած այնտեղ, բանիոր երկու պայմանագիր կողմերը յանձն կ'առնեն աւելի լայն դաշնագիր մը կնքել, իրենց աջակցութիւնն ընծայելով Գերմանիոյ, եթէ այս վերջինը յարձակման ենթարկուի: Նոյնիսկ անհիշդ է այն պնդումը թէ Ֆրանսա աջակցութենէ աւելի յանձնառութիւններ կը ստանձնէ Ռուսաստանի հանդէպ, աջակցութիւն զոր պարտաւոր է ընծայել իբրեւ անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան՝ ուրիշ անդամի մը: Սխալ է նաեւ այն պնդումը թէ Ֆրանսա իրեն կը վերապահէ նախայարձակ պետութիւնը որոշելու իրաւունքը: Կը բաւէ որ Ա. Դ. Խորհուրդը ճանչնայ նախայարձակը, որպէսզի այդ գնահատումը պարտաւորիչ ըլլայ Ֆրանսայի համար: Նոյնպէս Ա. Դ. Խորհուրդին յանձնարարութիւնը սահման մը կը կազմէ այդ յանձնառութեան համար»:

Վարչապետին ճառը ջերմապէս ծափահարուեցաւ կեդրոնի եւ ձախակողմեան հոսանքներու կողմէ: Շատ մը երեսփոխաններ ծափահարեցին յոտնկայս: Համայնավարները լուռ մնացին, իսկ շատ մը աջակողմեան երեսփոխաններ պահեցին իրենց սառն վերաբերումը: Թուական չորոշուեցաւ հարցապնդումներու համար, բայց հաւանական է որ այս խնդիրը յուզուի վաղը, ուրբաթ:

«Աշխարհ պէտք է ընդունի Գերմանիոյ առաջարկը»

Տոքթ. Կէօպէլս, Գերմանիոյ բարոզութեանց նախարարը, չորեքշաբթի օր ճառ մը խօսեցաւ 18,000 ունկնդիրներու առջեւ, եւ շեշտեց թէ Հռեհոսի շրջանին վերագրաւումը ոչ միայն կը փրկէ Գերմանիոյ պատիւը, այլեւ կը ծառայէ Եւրոպայի խաղաղութեան: «Մենք այլեւս չէինք կրնար ապասել, բանի որ ֆրանկֆուրտեան դաշինքին վաւերացումը կ'ոչնչացնէր Լոքառնոյի դաշինքը: Ինչ որ կը խնդրէինք 1933ին եւ չտրուեցաւ — եւ ատոր համար հեռացանք Ազգերու Դաշնակցութենէն — մենք գլուխ հանեցինք այժմ: Ուրիշներ այլեւս կրնանք վերադառնալ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Բայց, անշուշտ այն հասկացողութեամբ որ Գերմանիոյ գաղթավայրերու պահանջը ճնշուի մօտաւոր ապագային եւ ժրնեւի ուխտը անջատուի Վերսայլի դաշնագրէն: Գերմանիա այն իրաւունքներն ունի ինչ որ Ֆրանսա: Պէտք է նոր դաշնագիր մը կնքել: Հիթլերի խաղաղութեան առաջարկը նմանը չունի Եւրոպայի պատմութեան մէջ: Աշխարհ թանձրացեալ առաջարկներ պահանջեց Հիթլերին: Ահաւասիկ: Աշխարհ պէտք է ընդունի զանոնք»:

Անգլիոյ երեսփ. ժողովը վաւերացուց

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀՍԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովը 153ի դէմ 371 ձայնով վաւերացուց կառավարութեան սպառազինութեանց ծրագիրը: Աշխատաւորականները պարսաւանքի բանաձեւ մը առաջարկեցին, բայց մերժուեցաւ 155ի դէմ 378 ձայնով: Ծրագիրը կը տրամադրէ 300,000-000 անգլ. ոսկի յատկացնել, ցամաքային, ծովային եւ օդային ուժերու յաւելման համար: Այս առթիւ կարեւոր ճառեր խօսեցան նախկին նախարարներ, Լօյտ Ճօրճ եւ Ջըրչիլ: Այս վերջինը մասնաւորապէս յարձակեցաւ Գերմանիոյ դէմ: Յետոյ շեշտեց.— Պատերազմները միշտ չեն սպասեր մինչեւ որ պատերազմիկները պատրաստ ըլլան: Կը վախնամ թէ սպառազինութիւնները ի-րենց գագաթնակէտին պիտի հասնին Եւրոպայի մէջ: Չեմ կրնար ըսել թէ երբ, սակայն հաւանաբար ներկայ խորհրդարանին տեւողութեան ընթացքին: Կրնայ անվտանգ անցնիլ: Երբեմ չընդունիմ որ պատերազմի սպառնալիքը, բայց նաեւ մեր աչքերը չկապենք դէպքերու անողոք ընթացքին առջեւ»:

Լօյտ Ճօրճ ճնշադատեց թէ Ֆրանսան եւ թէ Գերմանիան: Վախ յայտնեց թէ ֆրանսական կառավարութիւնը —բայց ոչ գիւղացին —կրնայ պատերազմ պահանջել այս անգամ: «Մեր վերջին պատեհութիւնն է այս: Գերմանիա միայն կիսովին պատրաստ է: Երկու տարի վերջը շատ ուշ պիտի ըլլայ»:

Ազգ. Վիճակահանութեան պարգեւներ

Ազգ. պարգեւախաղի 1936ի Բ. շարքին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի օր, Նիսի մէջ: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը շահեցաւ 1,189,806 թիւը:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.— 0,066,621, 0·389·909, 0·807·427, 1·196·517, 0·637·672, 0·803·944:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500000 ֆր.— 0·376·196, 0·725·023, 0·899·868, 0·141·005, 0·491·931, 0·494·015:

5787 վերջացող թիւերը շահեցան 100·000 ֆրանք:
8374 վերջացող թիւերը շահեցան 50000 ֆրանք:
1403 վերջացող թիւերը շահեցան 25000 ֆրանք:
4274 վերջացող թիւերը շահեցան 25000 ֆրանք:
620 վերջացող թիւերը շահեցան 10000 ֆրանք:
66 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանք:
0 վերջացող թիւերը շահեցան 100ական ֆրանք:

ՋԱՆՁԱՂԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ՊԻՏԻ ԽՁԻ Նէօյեիի դաշնագիրը, ետ պահանջելով Մակեդոնիան, կը գրեն Աթէնքի եւ Պելկրատի թերթերը: Պալքանեան ժողովը պիտի գումարուի մարտ 28ին, իսկ սպայակոյտները կ'ուզեն կատարեալ համաձայնութեան մը յանգիլ, ինքնաստեսութիւն անակնկալներու:

ՀԱԿԱՀԱՐԱԿԱՆ ԽՈՎՈՒՐԴՆԵՐ ծագեցան Լեհաստանի զանազան մասերուն մէջ: Ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ: Սպանուեցան երեք Հրեաներ եւ 9 գիւղացիներ: Հարիւր տուներ ալ կրակի տրուեցան: Հարիւր հոգի ձերբակալուեցան Վարշաւայի մէջ, ուր 3500 ուսանողներ եւ ուսանողուհիներ գրաւած են բազմաթիւ կանայք եւ ծոմ կը պահեն:

17 *ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ* Սպանիոյ մէջ, խռովութեանց հետեւանքով: Կարմիրները կրակի տուին բանի մը եկեղեցիներ եւ վանքեր:

Հ. Յ. Դ.

Գործատուն

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ «կորիւն» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փօն տ'Օպնայի եւ Սէն փիէռի վրէժ խումբի ընկերները, կիրակի 15 մարտ, կէս օրէ յետոյ ժամը 3,ին, գրադարանին սրահը: Ժողովէն յետոյ ընկերը մարգար կը խօսի երկրի մէջ յեղափոխութեան ծագումի մասին: Փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 151 Cours Lafayette. «Զարդարեան» գրադարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԸՆԿԵՐԱՇԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԼԱՅՆ ՇՐՋԱՆԱԿԻ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

45 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ

Կը նախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Գ. ԲԱԼՃԵԱՆ, Ս. ՏԼՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ, ՀԱՅԿ ՍԱՐԴԻՄԵԱՆ եւ ՍԵՐԺ ԹՈՐՈՍԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ԿՆԱՋԵԱՆ (երգ), ՕՐ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. ՏԼՐՏԼՐԵԱՆ (երգ):

Մասնակցութեան ճաւար՝ 2 ֆր. (Թէյը միասին):

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

21 մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պետական թատրոնին մէջ

Կը նախագահէ Պ. Ց. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի

Երաժիշտ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (Լիոնէն)

Ցաջորդ օրը, կիրակի, կէս օրէ վերջ. Հ. Յ. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ

ԸՆԿԵՐԱՇԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ժամնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄՒԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին:

ԼԻՈՆԻ մասնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄՒԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին:

ԸՆԿԵՐԱՇԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ

Այս կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին. Սարսէլի Սալ տը Նօսի մէջ

81 Rue de Paris. *Կը խօսի ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐՄՕՐՈՒՆԻ:*

Արտասանութիւն, երգ եւայլն: Մուտք 5 ֆր. մնեներու, 2 ֆր. փոքրիկներու:

Զ. Ո. Միութեան դասախօսութիւն

Զ. Ո. Միութեան պարբերական դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,

Café aux Trois Portes, Métro Cadet.

Կը խօսի Պ. Ե. ԳԱԼՖԵԿԵԱՆ, նիւթ՝ «Միւրիատայ կեանքը վարչական, կրթական եւ ընկերային տեսակէտներով»:

Դպրոցական Թատերահանդէս

Կազմակերպութեամբ Պանեէօ-Քաշանի Յառաջդիմասէր Միութեան ի նպաստ իր վարժարանին

15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 150 Route d'Orléane

Կը ներկայացուի դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ՋԱՐՇԵԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ

Ե. Օտեանի եւ Ֆ. կիւրձեանի կատակերգութիւնը, երեք արար:

Անակնկալներ եւայլն: Գինն՝ 3 ֆրանք:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՅ ՍԱԳՐԻՋՆԵՐՈՒ Միութեան ընդհ. ժողովը՝ մարտ 12ին, ինկայաբթի օր երեկոյեան ժամը 9ին, Միութեան սրահին մէջ, 7 rue des Bernardins. Paris (5e), Métro: Maubert: Օրակարգ.— Հաշուետուութիւն, վարչութեան նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան: կը հրաւիրուին անդամները եւ անդամագրուիլ փափաքողները:

ՄԱՐՍԷԼԻ ԲԱԼՈՒԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 8ին, 6 rue des Petites Maries, Bar Ararash սրահին մէջ: կը խնդրուի գօնոնի ժամնաճիւղի անդամներէն որ իրենց ընդհ. կազմովը ներկայ գտնուին սոյն ժողովին:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Բարձր Հայքի Հայրենակցական Միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ողբացեալ ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՊՈՒՉՄՈՒՆԵԱՆի եւ եղերաբաղդ ՄԱՆՈՒԿ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆի ժաՅերուն առթիւ իրենց ընտանեկան պարագաներուն:

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի օրը Ալֆորվիլի մէջ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ իր օրը Յառաջիկայ շաբաթ, որ 14 մարտ, երեկոյեան ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ:

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն. հայկական պարեր փոքր սանուհիներու կողմէ:

Կը ներկայացուի «ԵԱՏԷՍ», ընտանեկան բարոյալից կատակերգութիւն երկու արար «ՀԷՔԵԱԹ», տրամ մէկ արար, դեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ իր կարող ուժերուն:

Մուտքը ազատ է:

Յարեկոյթ—Թէյասեղան

Կազմակերպուած Փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի Վարչութեան Օժանդակ Տիկիններու կողմէ

15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պ. Յովհաննէսեանի սրահին մէջ. 13 rue Pierre Curie, Krémlin-Bicêtre, մէթրօ փօրթ տ'Իթալի:

Կը խօսի ՏԻԿ. ՇԱՀԱՄԵԱՆ, նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը ներկայ պայմաններու մէջ»: Գեղարուեստական բաժին՝ դպրոցի երկոտնի աշակերտներու կողմէ: Մուտք՝ 3 ֆրք:

ՍՔՈՏ ԼԱՒՐԱՆ Հ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. Վարչութեան

Դ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղի կ'ունենայ *14 մարտ* շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին մէթրօ Միւճիւալիթէի բ. յարկի սրահներէն մէկուն մէջ (24 rue Sèdaine)

Դասախօս՝ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ

Նիւթ՝ «ԵՐԵՒԵԼԻ ՀԱՅ ԿԻՆԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Մուտքը ազատ է բոլորին համար:

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

12 մարտ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 8ին, Ռուսական Ազգ. սէրվաթուարի շէնքին մէջ, 26 Ալրնիւ տը Թօքիս

ԲՐՈՖ. Մ. ԲՈՒՆԻԱԹԵԱՆ կը խօսի

Ալեքսիթ ԱՐԱՄԱՆԵԱՆի մասին (անտեսագէտ եւ հրապարակագիր)

Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին:

Փարիզի Տիկնանց Միութեան մեծ պարահանդէս

Ի ՆՊԱՍՏ Կ. ԽԱՉԻ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

Մարտ 21ին, շաբաթ երեկոյ ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Նախագահութեամբ Տերակուտական եւ Նախկին Նախարար

Պ. ԺԻՒՍԹԷՆ ԿՈՏՈՒՐԻ

Aéro-Club de Franceի *որահներուն մէջ, 6 Rue Galilée, Mét. Boissière*

Հաճելի անակնկալներ:

ԳԱՑՔԷ ՏԵՍԷԼ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑՔԷ ՑԵՍԷԼ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale.
159, Rue Lafayette Tél. Nord 68 - 92
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19; Նաեւ ժամադրութեամբ

ԲԱՑՈՒԱԾԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
4 Rue Metz
Մէթրօ **Strasbourg-St.Denis** *եւ* **Chateaudun**
ուր կը գտնէք ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ չափաւոր գիներով: կը ծանուցանենք սուրճի սիրահարներուն թէ մեր ծախած անարատ եւ անխարդախ ՈՒՐՃԸ կը պատրաստուի հանրածանօթ վաստակաւոր Գորոսեանի կողմէ: Ունինք առաջնակարգ թէյ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

(79) «ՅԱՌԱՋԴԻՏԱԿ»

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. բնագրէն թարգմ. Ծ.

Հեղինակուհի՝ ԷՍԹԷԼ ՓՐԻՍՔԻ

— Ուրեմն իրաւունք կը հաւատաք որ ժողովին ներկաներէն մէ՞կն էր ոճրագործը...

— Այո, բարեկամս.

— Ո՞վ...

Լուսթիւն տիրեց քանի մը վայրկեան. յետոյ Փուառօ սիկարէթին մոխիրը կրակին մէջ նետեց ու հանդարտ ձեւով մը ըսաւ.

— Ձեզ պիտի տանիմ այն ճամբէն որուն հետեւեցայ ես՝ ինքս. քայլ առ քայլ ինծի պիտի հետեւիք եւ դուք ալ պիտի տեսնէք որ դէպքերը անվիճելիօրէն մէկ անձի կ'առաջնորդեն մեզ... սկսինք, նախ եւ առաջ երկու կէտեր ու նաեւ ժամերու անյարմարութիւնը, մանաւորաբար իմ ուշադրութիւնս գրաւեցին... Առաջին կէտը հետաձգման պարագան էր... եթէ ոճրագործը Րէյֆն էր, հետաձգումին խնդիրը անիմաստ կը դառնար... հետաքրքրաբար, ըսի ինքնիրենս, ոճրագործը ան չէ... ստուգեցի թէ հետաձգումը անեգիներէն մէկը ըրած չէր եւ սակայն համոզուած էի որ մարդասպանը պիտի գտնէի ոճիրին դիշերը տունը գտնուողներուն մէջէն... Ուրեմն, եզրակացուցի, հետաձգումը ըրած էր մեղսակից մը... այդ տեսակէտին ալ շատ կարեւորութիւն չտուի, սակայն, եւ պահ մը մէկ կողմ նետեցի զայն... Ցետոյ ուղեցի իմանալ հետաձգումին չարժառիթը. դժուար հարց էր... կրնայի հասկնալ՝ դատելով արդիւնքէն... այսինքն ոճիրը երեւան հանուած էր նոյն դիշերը փոխանակ յաջորդ առաւօտն, որ աւելի հաւանական էր անշուշտ... համաձա՞յն էք...

— Այո, ըսի կմկմալով. այո, ինչպէս դուք ալ դիտէք, Պ. Էքրոյտ չէր ուզեր որ անհանդիստ ընէին զինքը եւ ոչ ոք աշխատանոցը գացած պիտի ըլլար...

— Շատ բարի, հետզհետէ յառաջ կ'երթանք, այնպէս չէ՞... բայց կարդ մը կէտեր լուսաբանուած չէին դեռ... ի՞նչ առաւելութիւն կար որ սպանութիւնը երեւան հանուէր այդ դիշերը՝ փոխանակ յաջորդ առաւօտն... հետեւեալ կերպով խորհեցայ — ոճրագործը՝ վստահ ըլլալով որ սպանութիւնը ուշ-կանուխ երեւան պիտի գար, ուզած էր անպատճառ ներկայ գտնուիլ այն պահուն երբ դուռը կոտրելով ներս պիտի մտնէին, այսինքն ոճիրէն անմիջապէս ետքը կ'ուզէր հոն ըլլալ... հիմա գանք երկրորդ խնդրին... բաղկաթոռը տեղափոխուած էր... ոստիկան Րէկլըն բնաւ կարեւորութիւն չտուաւ անոր, իսկ ես, ընդհակառակն, չափազանց յատկանշական կը գտնէի այդ տեղափոխութիւնը... ձեր նօթերուն մէջ աշխատանոցին յատակագիծը չէիք էք... եթէ այստեղ ըլլար ան, դուք ալ պիտի տեսնէիք որ երբ բաղկաթոռը—փարքերին նկարագրածին պէս — աստիճին բերուած ըլլար՝ դրան եւ պատուհանին հետ միեւնոյն գծին վրայ պիտի գտնուէր...

— Պատուհա՞ն...

— Բաղկաթոռը տեղափոխուած էր որպէսզի պատուհանին հետ հաղորդակցութեան մէջ եղած առարկայ մը դուրէն չտեսնուի... սակայն պատուհանը կարծիքս ալ երկար չտեւեց, քանի որ բաղկաթոռը բարձր յենարան մը ունենալով հանդերձ, պատուհանին մէջ այն վարի մասը կը ծածկէր... բարեկամս... բայց մի մոռնաք պատուհանին առջեւ դրուած էր սեղան մը որուն վրայ կը տեսնուէր կարգ մը գիրքեր եւ լրագիրներ... հաւասիկ այդ սեղանն էր զոր բաղկաթոռին յենարանը ամբողջովին ծածկեցնելէն կը ծածկէր... այդ իրողութիւնը առաւելեալս եզրակացուցի որ մարտուհեան սառուցները երեւցան ծի՝ առաջին անգամ... ենթադրեցի որ առարկայ մը կար այդ սեղանին վրայ, առարկայ մը զոր մարդասպանը դրած էր այնտեղ եւ պէտք չէ մոռնալ նաեւ... Սկիզբը այդ առարկան ինչ ըլլալը չէի դիտեր, բայց կրնամ մը չահեկան մանրամասնութիւնն անոր մասին՝ ուշադրութիւնս գրաւեցին...

(Շար.)

ՀԱՐԱՁ

ԹՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՔԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Թրանսատ եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Աճգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 13 ՄԱՐՏ VENDREDI 13 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3062 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ԼՈՆՏՈՆԻ ԺՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

ԱՆԳԼԻԱ ՏՐԱՄԱԴԻՐ Կ'ԵՐԵԻԱՅ ՈՐՈՇ ԳՈՀԱՑՈՒՄ ՏԱԼՈՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ՀԱԻԱՆԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ԵՏ ՔԱՇԵԼ ԶՕՐՔԻՆ ՄԷԿ ՄԱՍԸ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՃԻԳԵՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎՏԱՆԳԸ ՀԵՌԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հիմա որ Լոնտոն փոխադրուած են Փարիզի եւ Ժընեւի ժողովները, մարդիկ աւելի անհամբերութեամբ կը սպասեն ելիքին: Ինչպէս կ'երեւայ, Անգլիոյ պետական շրջանակներուն վրայ խոր ազդեցութիւն գործած է Ֆրանսայի բռնած վճռական դիրքը: Պ. Իտընի վերադարձէն անմիջապէս վերջը, Անգլիոյ դահլիճը ճիստ գումարեց, լսելու համար Փարիզի խորհրդակցութեանց զեկուցումը: Ժողովը տեւեց մէկուկէս ժամ: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ դահլիճը արտակարգ տպաւորութիւն կրեց զեկուցումէն, ո՛րուն համաձայն Ֆրանսա եւ Պելժիա որոշած են վճռական միջոցներու դիմել Գերմանիոյ դէմ, եթէ գոհացում չտրուի: Դահլիճը ժողով գումարեց նաեւ երէկ, հինգշաբթի: Անգլիական կառավարութիւնը հարկադրուած է բացորոշ պատասխան տալ հետեւեալ երկու հարցումներուն.—

Մեծն Բրիտանիա պիտի աջակցի՞ տնտեսական եւ զինուորական կամ տնօրինութեանց, եթէ անհրաժեշտ ըլլայ: Մեծն Բրիտանիա պիտի մասնակցի՞ շահակից պետութեանց սպայակոյտներու խորհրդակցութեան, Փարիզի մէջ:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Անգլիոյ նախարարները սկզբունքով համաձայն են պահանջելու որ Գերմանիա ետ գաշէ իր զօրքին որոշ մէկ մասը, որպէսզի Հռենոսի ապազինեալ շրջանին վերագրաւումը դառնայ իսկապէս այլաբանական— իբրեւ խորհրդանշան մը— ինչպէս կը յայտարարէր Հիթլէր: ԵԹԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄԵՐԺԻ, ԱՁՆ ԱՏԵՆ ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՊԻՏԻ ՄԻԱՆԱՅ ՖՐԱՆՍԱՑԻ, ՊԱՀԱՆՋԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՈՐ ԲՈԼՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՔԱՇՈՒԻՆ: ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ ԱՁՆ ՀԱՄՈԶՈՒՄԸ ԿԸ ՏԻՐԷ ԹԷ ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱ-ՐԱՆՈՒՄԸ ԿՐՆԱՑ ՊԱՏՃԱՌ ԴԱՌՆԱԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ, ԻՆՉՊԷՍ ԵՂԱՒ 1914ին:

Եթէ հաւատանք թերթերու տեղեկութեանց, Պ. Իտըն եւ իր ընկերը, լոյտ Հէլիֆաքս հասկցուցած են դահլիճին թէ ներկայ տագնապին մէջ որ եւ է տկարութիւն Անգլիոյ կողմէ՝ շատ ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ Եւրոպայի համար: Այդ պարագային Ֆրանսա պիտի խզէ իր յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ, պիտի պահանջէ տնտեսական եւ ելմտական տնօրինութիւններ, ինչպէս եւ անմիջական լուծում երթովպական հարցին, որպէսզի ամրապնդէ իր զինուորական համաձայնութիւնը Իտալիոյ հետ:

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, որ արդէն Լոնտոն կը գտնուի, տեղեկացուցած է թէ իր երկիրը վախ չունի Գերմանիայէն, շնորհիւ վերջին տարի մը ամիսներու ընթացքին ձեռք առնուած զգուշութեանց եւ թէ այժմ աւելի ապահով է քան ապագային, երբ Գերմանիա աւելի զօրաւոր պիտի դառնայ: Միւս կողմէ, Ֆրանսայի կարծիքով Ազգերու Դաշնակցութիւնը եթէ ձախողի այսօր, յառաջիկային այլեւս չպիտի կրնայ ընդդիմանալ Գերմանիոյ:

Այս առթիւ, Անգլիոյ մէջ լուրջ ուշադրութիւն գրաւած է նաեւ Պելժիոյ դիրքը: Այս երկիրը որ եւ է պատճառ տուած չեղաւ Գերմանիոյ, տարի որ մաս չի կազմեր ֆրանսեխորհրդային դաշինքին, հետեւաբար լուրջ երաշխիքներ կը պահանջէ իր ապահովութեան համար, որ վտանգուած է ապազինեալ շրջանին վերագրաւումով: Ֆրանսա իր հետն ունենալով Փոքր Համաձայնութիւնը եւ Պալքանեան միութիւնը, կը սպասէ որ Անգլիա եւ Իտալիա վճռական դիրք բռնեն, որպէս Ա. Դ. խորհուրդը կարենայ ազդու տնօրինութիւններ կատարել, վաղն իսկ (շաբաթ):

Հիթլէրի վերջին ձեռնարկէն իվեր առաջին անգամ ըլլալով, Անգլիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ բացէ ի բաց կ'ընդունին թէ պատերազմի վտանգ մը կայ եւ Անգլիա չի կրնար մեկնասանալ: Անշուշտ այդ պատերազմը պիտի ըլլայ «կանխարգել միջոց», բայց եւ այնպէս պատերազմ:

Այս բոլոր անցուդարձին մէջ, ամէնէն վերապահ դիրքը բռնած է Իտալիա: Իր ներկայացուցիչները բացորոշապէս դիտել կուտան թէ Իտալիա չի կրնար միանգամայն բանտարկեալ եւ ոստիկան ըլլալ· այսինքն թէ պատիժներ կրել Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ եւ թէ պատիժներ տնօրինել Գերմանիոյ դէմ: Հետեւաբար, եթէ իր գործակցութեան պէտք ունին, պարտաւոր են վերցնել իրենց դէմ հաստատուած պատիժները: Այս կացութեան առջեւ, Պ. Սաուօ եւ Ցիանոէն համաձայնած են իրենց ազդեցութիւնն ի գործ դնելու Անգլիոյ հետ, որպէսզի հաշտութիւն կնքուի Արեւելեան Ափրիկէի մէջ: Լոնտոնի իտալական դեսպանը այս բոլոր մանրամասնութիւնները պարզած է Լոհառնոյի դաշնակից պետութեանց:

*** Պելժիոյ երեսփ. ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, վարչապետը մանրամասնօրէն պարզեց կացութիւնը եւ կառավարութեան տեսակէտները: Բացատրեց թէ Գերմանիա դրժելով Լոհառնոյի դաշինքը, ծանր հարուած մը կ'իջեցնէ Պելժիոյ ապահովութեան, բայց եւ այնպէս ճնշուածի կը գտնէ Հիթլէրի առաջարկները, ապագային համար: Իսկ բանակցութեան համար անհրաժեշտ է որ Գերմանիա ապացուցանէ իր ուղղամտութիւնը: «Ներկայ հարցին լուծումը պէտք չէ ըլլայ պարզեւ մը՝ դաշնագիրներու բռնաբարման համար: Պէտք է միջոցներ գտնել վերահաստատելու համար միջազգային կարգ - կանոնը, միեւնոյն ատեն կենալով իրական գետնի վրայ եւ կարելի զգուշութիւնները ձեռք առնելով: Դիւանագէտներուն գլխաւոր հոգը պիտի ըլլայ ամէն բան փորձել, նուազեցնելու, նոյնիսկ հեռացնելու համար պատերազմի վտանգը ոչ միայն այսօր, այլեւ ապագային»:

Գերմանիա կ'ըմբռնէ կացութեան ծանրութիւնը

ԲՈԼՈՐՆ ԱԼ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ

Դիւանագիտական խորհրդակցութեանց հետ զուգընթաց, բոլոր պետութիւնները ալ զգուշական միջոցներ ձեռք կ'առնեն: Աւելորդ է խօսիլ Ֆրանսայի պատրաստութեանց մասին: Անոր հետ համախորհուրդ, Պելժիա եւս կը զօրացնէ իր սահմանները, զինուորական տեղափոխութիւններ կատարելով: Հոլանտայի զինուորական նախարարը մարտ 11ին ձայնարձակով հաղորդեց թէ սովորական արձակուրդները ջնջուած են ցնոր տնօրինութիւն: Այս առթիւ շեշտեց.— «Պատճառներ ունինք հաւատալու թէ խաղաղ երկիր մը պիտի գտնուի այս տագնապին մէջ, սակայն եւ այնպէս խոհեմութիւնը կը պահանջէ լարուած ուշադրութեամբ հետեւիլ դէպքերու ընթացքին:

Գերմանիա եւս ըմբռնելով կացութեան բովանդակ ծանրութիւնը, մանաւանդ ֆրանսական կառավարութեան բռնած դիրքին ոչ-ի, թէ զինուորական եւ թէ տնտեսական միջոցներ ձեռք կ'առնէ: Անշուշտ մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, որպէսզի աւելի չգրգռուի Եւրոպայի հանրային կարծիքը: Բացորոշ կ'երեւայ թէ Հիթլէր չուզեր զինուորական ցուցադրութիւններ կատարել եւ այդ պատճառով չեղեալ հռչակուեցաւ մարտ 16ի տարեդարձին առթիւ սարքուած զօրահանդէսը: (1935 մարտ 16ին էր որ Գերմանիա վերահաստատեց պարտաւորիչ զինուորութիւնը): Իսկ զգուշական միջոցները անհրաժեշտ կը համարուին, քանի որ վերջին երկու օրերու դէպքերը կ'ապացուցանեն թէ ծանր հակազդեցութիւններ կրնայ ունենալ Հռենոսի ապազինեալ շրջանին վերագրաւումը: Պերլինի մէջ միշտ կը հաւատան թէ՝ նկատի առնելով Անգլիոյ դիրքը, հաւանական չէ որ Ֆրանսա եւ միւս պետութիւնները զինուորական տնօրինութեանց դիմեն, Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ կամ անկէ դուրս: Ու սակայն, չեն ուզեր անակնկալի գալ:

Տակաւին յայտնի չէ թէ Գերմանիա ներկայացուցիչ մը պիտի ղրկէ՞ Ա. Դ. խորհուրդին, որ կը բացուի վաղը, Լոնտոնի մէջ: Այս մասին տեղեկութիւն հաղորդուած է Գերմանիոյ, բայց ոչ իբրեւ հրաւէր: Եթէ Գերմանիա տրամադրութիւն յայտնէ հրաւէր մը ընդունելու, իբրեւ ներկայացուցիչ կրնայ ընտրուիլ Հիթլէրի մտերիմը, Ռիպպենթրոփ, որ շատ կարեւոր գործեր կատարած է: Հաւանական է նաեւ որ Լոնտոնի գերմանական դեսպանը նշանակուի:

Հիթլէր երէկ ճառ մը պիտի խօսէր Քարլսրուհէի մէջ, որ կը գտնուի ապազինեալ շրջանին մէջ: Հաւանական չէ որ աւելի մեղմացնէ լեզուն: Ինչ կը վերաբերի զինուորական զգուշութեանց, բոլոր իրազեկները կը հաւաստեն թէ Գերմանիա յարձակողական նպատակներ չունի, այլ պարզապէս կ'ուզէ որ եւ է յարձակման դէմ ապահովել երկիրը: Մասնագէտներ կը կարծեն թէ գերմանական բանակը տակաւին իվիճակի չէ յարձակողական պատերազմ վարելու· մանաւանդ որ երկրին տնտեսական վիճակը քոյլ չի տար: Միւս կողմէ, Գերմանիա երբեմ տրամադիր չերեւար ոչ իսկ մէկ զինուոր հեռացնելու ապազինեալ շրջանէն: Աւելի կը նախընտրէ տնտեսական զրկանքներու ենթարկուիլ, քան համակերպիլ այդպիսի պահանջի մը:

*** Փարիզի թերթերուն թղթակիցները կը գրեն թէ Գերմանիա տենդագին պատրաստութիւններ կը տեսնէ, Հռենոսի ձախ ափը ամրացնելու համար: Այդ ամրութիւնները այնքան ստիպողական կը համարուին որ, անգին բանակութեամբ կրաղիւս ապսպրուած է: Հիթլէրի ծրագիրն է անառիկ պարիսպներու ցանց մը հաստատել Հռենոսի շուրջը, տիրապետելով կեդրոնական Եւրոպայի վրայ: Ատոր համար ալ յօժարութիւն կը յայտնէ ոչ-յարձակման դաշինքներ կնքելու Աւստրիոյ եւ Չեխոսլովակիոյ հետ: Ամրութիւններ կը շինուին նաեւ Զուիցերիոյ սահմանին վրայ: Այս վերջինն ալ իր կարգին որոշից փութացնել բանակին վերակազմութիւնը, նկատի առնելով միջազգային կացութիւնը:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ նամակ մը գրելով երեսփ. ժողովին, կը խնդրէ նկատի առնել իր ամուսնութեան կարելիութիւնը եւ ըստ այնմ պատրաստել անձնական գանձին նախահաշիւը: Հաւանական հարսնցուներ կը համարուին Գերմանիոյ երբեմնի գահաժառանգին աղջիկներէն մէկը, ինչպէս եւ Սպանիոյ նախկին թագաւորին աղջիկը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱԺԱԼԻՆ ՃԷՊԷԼԻ

Մարտ 7ին այս գլուխին տակ հրատարակեր էի նողկալի պատմութիւն մը,— «Իշարշաւ»:

Կարդացողները պիտի յիշեն: Պատմութիւնն էր այդ իշոյ աւանակի մը, որ կը կոչուի Արթաբի ճէպէլի, եւ որ գրեր է Պոլսոյ «Նոր Ծոյս» շաբաթաթերթին մէջ (22 փետրուար).

— *« Ցայտնի հեղինակները Հայերու Թուրանական Ծագումը կը հաստատեն:*

... կը յայտարարենք թէ մենք ցեղով Թուրք ենք: Այո, Թուրքօղլու Թուրք ենք:

... Հայերը Թուրք օղլու Թուրք են: «Թիւրք - էրմէնի» զոյգ անունները չեն որոշեր մեր ինքնութիւնը »:

Այս հրէշը ծանօթացնելու համար, գրեր էի, փակագծի մէջ.— «կարծեմ Ատափազարցի»: Անշուշտ ոչ թէ իր ծննդավայրը յատկանշելու, այլ յիշողութիւնները թարմացնելու համար:

Այդ մէկ հատիկ տողը ինծի բերաւ երկու լուսաբանութիւններ: Շնորհակալութիւն երկուքին ալ:

Առաջինը ղրկած է Պ. Խ. Կիպպօլեան, դերձակ: Կ'ամփոփեմ.

— *« Սիրելի «Ցառաջ», իբրեւ Ատափազարցի կը փութամ տեղեկացնել թէ Արթաքի ճէպէլի կոչուած այդ վատ բացարձակապէս Ատափազարցի չէ: Մեր քաղաքը եկաւ իբրեւ ուսուցիչ եւ ամուսնացաւ վատահամբաւ ընտանիքի մը աղջիկներէն մէկուն հետ: Ճիշդ մեր տան կից Ղարդամ տիպին տուն մը կը նստէր եւ գրեթէ ամէն իրիկուն Թուրք երիտասարդներ բերելով իր տունը, կը չահագործէր կինը... Այդ սողունը այն ժամանակ Վերակազմեալ հնչակեան էր եւ. բեմերուն վրայ Հայաստանն կը քարոզէր... »:*

Երկրորդ նամակագիրը, Ա. Ա., կը լրացնէ այս պատմութիւնը:

— *« Արթաքի ճէպէլի բնիկ Պոլսեցի է: Իբրեւ ուսուցիչ միայն Ատափա-*
զար կանչուած էր եւ չուտով դոյները դուրս տուած: Իր չափազանց խրթնասրտութիւնը ծանր կասկածներ արթնացուց ժողովուրդին մէջ: Կասկածները աւելի զօրացան, երբ կարգուեցաւ շատ մը Թուրքերու հանելի բարեկամութիւնը չահած եւասէմի տուտուի Թոռանը հետ: Այս կնկան մէկ մանչ զաւակն ալ, իր մօրը կեանքին կեն - դանի պատկերը, փողոցին մէջ սպանեցին:

Գալով ուսուցչութեան, բոլոր աչակերտները դժգոհ էին իրմէ: Ամէն օր իրարանցում, կռիւ, զասերու խան - գարում: Իսկ ստահօսութիւնը չափերը արհեստ մըն էր իրեն համար: Անունէ խանութ կը պատէր, կը բամբասէր, կը չաղակրատէր, կ'ամբաստաներ, ան ու ան իրար կը ձգէր, եւ ի վերջոյ Թուրքերուն քով էր որ կը փախէր իր մաղձը: Թուրքերը գըտած էին իրենց փնտռած մարդը»:

Այս երկու վկայութիւնները կ'օգնեն աւելի պարզելու հրէշին դէմքը: Երկու - երեք տարի առաջ ալ ուրիշ պատկերազարդ պատմութիւն մը հրատարակած էր պաշտօնակից մը:

Ուրեմն, մի՛ զարմանաք որ այս պժգալին պատիւ կը տեսէ կոչուիլ «Թիւրք օղլու Թիւրք»:

Կը հաւատա՞ք թէ ո եւ է Թուրք այսքան վար պիտի իջնէր:

Վ.Ա.Հէ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

— o —

Ս. Ս.ի միջոցաւ	340.—
Մարտ 6ի գումարը	2920.—
Ընդհ. գումար	3260.—

Մանրամասնութիւններ.— Ս. Ս. 100, Սահակ Սահակեան 100, Պ. Նահապետեան 50, Տ. Էմէէրեան 10, Մ. Ոսկերիչեան 10, Ս. Աբապեան 10, Մ. Յովակիմեան 20, Գ. Խաչատուրեան 20, Կ. Գալուստեան 10, Ա. Վարդեան 10: Գումար՝ 340:

Ոչ զօրաշարժ, ոչ ալ զիջում

Պաշտօնական շրջանակներ բացարձակապէս կը հերքեն այն տեղեկութիւնները թէ ֆրանսական կառավարութիւնը իբրեւ լուծման ձեւ պիտի ընդունի որ Հռենոսի ապազինեալ շրջանի գերմանական զինուորներուն թիւը սահմանափակուի եւ որ եւ է ամրութիւն չշինուի այդ շրջանին մէջ:

*** Կարգ մը Ամերիկեան թերթեր ծանուցած ըլլալով թէ Ֆրանսա զօրաշարժի ձեռնարկած է, օտար թղթակիցները դիմեցին եւ լուսաբանութիւն խնդրեցին: Զինուորական նախարարութիւնը յայտարարեց.—

Զօրաշարժի որ եւ է ձեռնարկ չէ նախատեսուած կամ չէ որոշուած: Պատրաստ գտնուելու համար Հռենոս ղրկուած գերմանական զօրքին դիմաց, որուն թիւը կը հաշուեն 90000, համապատասխան միջոցներ ձեռք առնուած են եւ առ այժմ բաւարար են: Այդ միջոցները կը տրամադրեն վտանգի ազդանշանը տալ եւ կազմ եւ պատրաստ պահել սահմանագլուխի մեր բոլոր ուժերը: Եթէ դէպքերը հարկադրեն աւելի զօրացնել ներկայ միջոցները, անհրաժեշտ պիտի չըլլայ դիմել զօրաշարժի: կը բաւէ մարգանիի շրջանի մը համար զօրակոչի ենթարկել սահմանամերձ շրջաններու բանկիչները, ինչ որ կրնայ կատարուիլ քանի մը ժամէն: Բայց տակաւին հոդ հասած չենք: Պէտք է վստահութիւն ունենալ դիւանագիտական բանակցութեանց վրայ:

Հունգարական ետեւոլը կը պաշտպանէ Գերմանիան

Հունգարիոյ հանրային կարծիքը եւ մամուլը առանց վերապահութեան կը գնահատեն Հիթլէրի ձեռնարկը եւ համաշխարհային պատմութեան ամէնէն կարեւոր դէպքը կը սեպեն Լոհառնոյի դաշինքին դրժումը: Վարչապետին օրկանը կը գրէ թէ այս ձեռնարկը հետեւանք է վերջին 18 տարիներու դէպքերուն եւ սխալներուն եւ թէ Գերմանիոյ կատարած գործը պիտի նպաստէ Եւրոպայի խաղաղութեան: «Անգամ մը եւս կը հաստատուի որ նակատգրական սխալ մը գործուած է, Գերմանիան խաղալիկը համարելով եւրոպական դիւանագիտութեան»: Ուրիշ թերթ մը ջերմաբեռն կը փառաբանէ Հիթլէրը որ «Աշխարհի վրայ կը նայի առաքելի մը բարձրութեամբ»:

« *Փէշթի Հիրլափ* », վերաբերական հոսանքին օրկանը, որ ամէնէն աւելի կը կարդացուի Հունգարիոյ մէջ, շատ ծանր գտնելով կացութիւնը, դիտել կուտայ թէ յաղթականները եղած են անոր պատասխանատուն: Իսկ ընկերվարական օրկանը կը գրէ թէ «Լոհառնօ ոչ եւս է» եւ թէ միջազգային կացութիւնը այնքան լարուած է որ տեսնուած չէր վերջին պատերազմէն իվեր:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ՀԱՐՍՆԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Հայ հարսնեւոր աղջիկը ամէն տեսակ ուրիշ ազգերու աղջիկներէ աւելի կը տարբերի իր հագուստներով։ Հայ հարսնեւոր աղջիկը կը հագնի ամենէն գեղեցիկ հագուստները, որոնք կը կազմեն իր հարստութեան մեծ մասը։ Հայ հարսնեւոր աղջիկը կը հագնի ամենէն գեղեցիկ հագուստները, որոնք կը կազմեն իր հարստութեան մեծ մասը։ Հայ հարսնեւոր աղջիկը կը հագնի ամենէն գեղեցիկ հագուստները, որոնք կը կազմեն իր հարստութեան մեծ մասը։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

Համալսարանի պատմութիւնը կարելի է բաժանել երեք մասերի։ Առաջին մասը կը պարունակէ համալսարանի հիմնադրութեան պատմութիւնը, երկրորդ մասը՝ համալսարանի գոյութեան առաջին տարիները, իսկ երրորդ մասը՝ համալսարանի գործունէութիւնը մինչեւ 1923 թուականը։

Համալսարանի հիմնադրութեան պատմութիւնը սերտօրէն կապուած է հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարի հետ։ Համալսարանի հիմնադրութեան գաղափարը ծնունդ առաւ հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարի ամենաբարձր շրջանում։ Հայ ժողովուրդը, որ ենթարկուած էր ամենաանողոք ճնշումների, ամենաանմարդկային հարստահարութիւնների, ամենաանգութ կողոպուտի, ամենաանամօթ բռնութիւնների, ամենաանխղճալի նուաստացումների, ամենաանարդար հալածանքների, ամենաանգթութեան ենթարկուած էր ամենաանողոք ճնշում

Իտալացիները վերսկսան ռմբակոծել

Եթովպիոյ զինուորական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ իտալական 12 օդանաւեր հարիւրաւոր ռումբեր նետած են Տեպրա Մարկոս քաղաքին վրայ, որ կեդրոնն է Կոճամի նահանգին։ Ցիսուն հոգի սպաննուած եւ հարիւրի չափ ուրիշներ վիրաւորուած են։ Ռմբակոծութեան ատեն որ եւ է ռազմիկ չկար քաղաքին մէջ։ Տեպրա Մարկոսի ամբողջ կեդրոնը աւերակոյտի մը վերածուած է։ Երկու եկեղեցիներ բանդուած են եւ լուր չկայ օտար միսիոնարներէն որոնք մեծ մասով Ամերիկացիներ են։ Միւս կողմէ հապէշական կառավարութիւնը կը հրատարակէ 20 էջ տեղեկագիրքի մը, թուելով իտալական ռմբակոծութիւնները մինչեւ 1936 մարտ 2։ Այս տեղեկագրին համաձայն ռմբակոծուած են աւելի քան 75 գիւղեր։ Կարմիր խաչի հիւանդանոցներ ռմբակոծուած են 15 անգամ, իսկ եկեղեցիներ վեց անգամ։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ խորհրդարանին մէջ, վարչապետին դէմ կատարուած մահափորձին առթիւ, իբրեւ մեղսակից հետեւեալ քաղաք մը ամբաստանեցաւ Զօր. Ջիվկովիչ, զինուորական նախարարը, որ երբեմն միահեծան դիկտատորն էր այդ երկրին եւ մտերիմ խորհրդականը Ալեքսանդր թագաւորին։ Ուրիշ երեք զօրա–վարներ ալ հանգստեան կոչուեցան։

123 *ԲՈՐՈՏՆԵՐ* Ռումանիոյ Իսաչէա քաղաքին հիւանդանոցէն փախչելով, խուժեցին հարեւան գիւղ մը, անօթի գայլերու նման։ Փախստականները անմիջապէս մտան քաղաքապետարան։ Ոչ ոք կը համարձակէր միջամտել, վախնալով վարակումէ։ Ընդհակառակն բոլորն ալ խուճապահար փախան։ Մէկը փորձեց հնչեցնել ժամուն կոչնակը, բայց բորոտները յարձակելով փախցուցին։ Գիւղացիները դուռ պատուհան փակեր էին, ներս առնելով իրենց տղաքը։ Ի վերջոյ ոստիկանները օգնութեան հասան եւ բանակցութիւններ կատարեցին որոշ հեռաւորութեամբ։ Կարելի եղաւ համոզել փախստականները, որոնց 45ը կիներ էին, աւելի լաւ սըրնուդ խոստանալով։ Գիւղացիները ժամեր վերջը միայն հանգստացան եւ հակաճեխեցին իրենց բնակարանները։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ մէջ օդանաւային ամէնէն զօրաւոր պետութիւնը կը հանդիսանայ Իտալիա, համաձայն նոր տեղեկագրի մը։ Արդարեւ, Իտալիա ունի 87 ցամաքային եւ ծովային կայաններ։ 90 բացառիկ խարխլներ շինուած են, իսկ 45 հատ ալ պիտի շինուին։ Ուրեմն համագումար 222 կայաններ, որոնց մէկ մասը գաղտնի կը պահուի։

ՓՐՈՖ. ԺԷԶի դասընթացքը պիտի շարունակուի իրաւագիտական համալսարանէն դուրս։ Ուրիշ չորս ուսուցչապետներ ալ պիտի տեղափոխուին, իբրեւ հետեւանք ազգայնական ուսանողներու խափանարար ցոյցերուն։

ԱԻՍՏՐԻՈՑ ԵՒ ՋԵՒՈՍԼՈՎԱՔԻՈՑ միջեւ բարեկամութեան դաշինք մը կնքուեցաւ մարտ 10ին, իբրեւ հետեւանք չեխ վարչապետին այցելութեան։

Այրի Տիկին Ժ. Եաղմուրեան եւ զաւակը՝ Արա Եաղմուրեան, այրի Տիկ. Ս. Եաղմուրեան, այրի Տիկ. Անահիտ Տատեան, Տէր եւ Տիկին Պարգեւ Եաղմուրեան, Պ. Հրանդ Եաղմուրեան, Տէր եւ Տիկին Սիմոն Տատեան, Պ. Աբրամ Տատեան, իր մայրը, եղբայրները, զոքանչը, աներոջդինները, ինչպէս նաեւ Այրի Տիկին Զիլինկիրեան եւ զաւակներ, Տէր եւ Տիկին Ֆէյլեան (Պոլիս), Օրիորդներ Աստղիկ եւ Մատէոն Ֆէյլեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Եաղմուրեան եւ զաւակները (Լոնտոն), Եաղմուրեան, Պարսամեան, Սարաֆեան եւ Գանճեան ընտանիքները, խորին վիշտով կը ծանուցանեն մահը իրենց ամուսինին, հօր, եղբօր եւ աղգականին՝

ԺԻՐԱՅՐ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ

որ իր հոգին աւանդեց 10 մարտ, 1936, 35 տարեկան հասակին մէջ։

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, ուրբաթ, 13 մարտ, առաւտուան ժամը ճիշդ 11ին, Փէյսէս-Րոպէնսոնի գերեզմանատան մէջ։

Հաղորդակից միջոց.— Փօրթ տ'Օրլէանէն առնել օթօպիւս FP եւ իջնել Սիթէ Ժարտէն։

Տան հասցէն՝ 29, Ave. Payret - Dortail, Le Pléssis - Robinson (Seine)։

ՇԱՆՕԹ. Մասնաւոր մահագդ ղըրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՅԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Իր հեռանդուն անդամներէն՝ ԺԻՐԱՅՐ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ, Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը կը վուէթայ իր ցաւակցութիւնները յայտնել հանգուցեալին ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

×

ՄԱՐՍԷԼԻ Իչխան ենթակոմիտէն եւ ընկերները իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն՝ ընկեր ՄԻՍԱԷԼ ԱԻՏՕԵԱՆի՝ իր տիկնոջ ԻՍԿՈՒՀԻ ԱԻՏՕԵԱՆի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

×

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕԻ մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկերուհի ՀԱՅԿ. ՆՈՒՇԷ ՂԱՐԻՊԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ իր ամուսնոյն եւ պարագաներուն։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Զարեհ Ղարիպեան, Տէրոէրեան ընտանիքը եւ իրենց պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր եւ մամուլով ցաւակցութիւն յայտնեցին՝ իրենց տիկնոջ, քրոջ եւ աղջկան՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ ՂԱՐԻՊԵԱՆի

դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Նիւեորքաբնակ Պ. Ճարութիւն Տէր Անդրէասեանէ 5 տոլար (74 ֆրանք), փոխան ծաղկեպսակի, ՎԱՀԷ ՏԷՐ ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆի կսկծալի մահուան առթիւ։

Ֆր. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղի Վարչութիւն

ՄԵՆ ՆՈՐ ԳԻՒՂի Վերաշինաց Հայր. Միութեան կեդր. Վարչութիւնը Լիոնի մասնաճիւղէն ստացած է 1120 ֆրանք, Պէլվիլի հայրենակից–ներէն՝ 130 ֆրանք։ Նախորդ դրամարկղը հաւաքած էր 5073 ֆրանք։ Գումարը հաւաքած են 5073 ֆրանք։ Գուլկարիայէն Մ. Ելմոքեան ղրկած է 200 լեվա։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷԼԻ ԲԱԼՈՒԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 8ին, 6 rue des Petites Maries, Bar Ararash սրահին մէջ։ Կը խնդրուի պօսնի ժամնաճիւղի անդամներէն որ իրենց ընդհ. կազմովը ներկայ գտնուին սոյն ժողովին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Գումարտ

ՓՅՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ «կորիւն» ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ փօն տ'Օպնայի եւ Սէն փիէռի վրէժ խումբի ընկերները, կիրակի 15 մարտ, վէս օրէ յետոյ ժամը 3ին։ գրադարանին սրահը, ժողովէն յետոյ ընկեր մարգար կը խօսի երկու մէջ յեղափոխութեան ծագումը մասին։ փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ։

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 151 Cours Lafayette. «Զարդարեան» գրադարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ԼԻՈՆի «վարանդեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այսօր 13 մարտ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 151 Cours Lafayette. «Զարդարեան» գրադարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷԼԻ Շրջ. կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ «վրէժ» խումբի ընկերները, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքավայրին մէջ։

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին, ընկ. յովհաննէս Զարոյեանի սափրիչի խանութին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անպայմանապէս։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՏԷՍինի կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները, այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին։

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԸՆԿԵՐԱՇՄԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԼԱՑՆ ՇՐՋԱՆԱԿԻ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ
15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին
45 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ

կը նախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱԶ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Դ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ, Ս. ՏԻՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ, ՀԱՅԿ Ս ՍՐ-ԳՍԵԱՆ եւ ՍԵՐԾ ԹՈՐՈՍԵԱՆ։

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՕՐ ԿՆԱՋԵՒՒ (երգ.), ընկերներ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ եւ ԴՈՒՔԱՆԵԱՆ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ (երգ.)։

Մասնակցութեան գումար՝ 2 ֆր. (Թէյը միասին)։

Զ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

21 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պետական թատրոնին մէջ
Կը նախագահէ Պ. Ց. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի
երաժիշտ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (Լիոնէն)

Ճաշկրդ օրը, կիրակի, կէս օրէ վերջ, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ

ԸՆԿԵՐԱՇՄԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ մասնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին։
ԼԻՈՆի մասնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին։

ՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Պուլվար Օտտօի եւ Վա Բրօթի ենթամասնաճիւղին կողմէ, ի նպաստ Ազգ. Վարժարանի
15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին
120 Chemin de la Madrague, Պառ Նասիօնալի սրահին մէջ
Բացումը խօսք՝ ՎԱՐԶԱՊԵՏԻՒՆ
Կը խօսի Պ. ՊՂՏՈՒ ՀԻՒՍԵԱՆ

Նիւթ ունենալով Հայ Կ. Խաչի դերը արտասահմանի մէջ։
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ.— Հայկական պարեր խումբ մը օրիորդներու կողմէ։ ՕՀԱՆԵԱՆ թատերախումբը կը ներկայացնէ՝

ՓԱՐՈՍԻ ՊԱՀԱՊԱՆՆԵՐԸ

Դեկավարութեամբ Գ. ՔԷՆտիրեանի եւ մասնակցութեամբ Վ. Յակոբեանի
Նոյն օրը տեղի կ'ունենայ պարզ հաւաքոյթը։
Մուտքը ազատ է։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՆ 1500 ԱՄԵԱԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԷՋ, ՄԱՐՏ 26ԻՆ

Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան, այսինքն հայ մատենագրութեան հիմնարկութեան *1500*ամեակը, հանդիսաւորապէս պիտի տօնուի 29 մարտ, կիրակի օրը, ժամը ճիշդ 2.30ին, Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ, նախագահութեամբ երեւելի եւ նախկին նախարար Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԻՆի։ Պիտի խօսին կաթոլիկոսական նուիրակ Տ. ԳԱԲՐԻԷԼ ԱՐՔ. ՑՈՎՍԷՓԵԱՆ, ՓՐՈՖ. ԿԱՊՐԻԷԼ ՄԻՇԷ (Հայ արուեստ), Պ. ԱՄԵՏԷ ԿԱՍՏՈՒՒ (Հայ երաժշտութիւն), ՓՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ (Հայ Աստուածաշունչը եւ անոր պատմական տարողութիւնը), Պ. ՉՈՊԱՆԵԱՆ (Հայ բանաստեղծութիւնը)։

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը խոստացած են Տիկին Մըրկոն-Վէպէր, Տիկին Աբշալոյս Սարգիսեան, Օր. Հայկանուշ Թորոսեան, Պ. Լազար Լէվի, Պ. Պէն-Ալա, Պ. Տիրան Ալեքսանեան, Ֆ. Մ. Մաքսուտեան, ինչպէս նաեւ Սիրիան կոմիտաս Երգչախումբը՝ դեկավարութեամբ Պ. Արայ Պարթեւեանի։

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. թագաւորէն թարգմ. Ժ.

Հեղինակուհի՝ ԷԿԱԹԵՐԻՆԱ ՓՐԻՍԹԻ

Օրինակի համար, անիկա բան մըն էր զոր մարդասպանը ոճիրը գործած պահուն չէր կրցած դուրս տանել... միեւնոյն ատեն չատ կարեւոր բան մըն էր եւ սպանութեան երեւան ելլելէն անմիջապէս յետոյ, պէտք է անյայտանար... ասով կը բացատրուի հեռաձայնին խնդիրը, այսինքն ոճրագործը՝ մարմինը գտնուելուն պէս ոճիրին վայրը պէտք է ըլլար... չատ լաւ... ոստիկանները չեկած, չորս հոգի այնտեղ էին — դուք, Փարքըրը, հաղարապետը եւ քարտուղարը ... ծառան նկատի չեմ առներ, որովհետեւ սպանութիւնը որ ժամուն այ եւ երեւան ելլէր, ան ներկայ պիտի ըլլար ... մնաց որ, բաղկաթոռին տեղափոխուած ըլլալու պարագան ան էր որ յայտնեց մեզի... հետեւաբար ոճրագործը ան չէր (թէեւ տակաւին ապառնալիքով դրամ պահանջողը կասկած ունէի որ Տիկին Ֆէրըրսէն Փարքըրը կրնար ըլլալ)։ հազարապետն ու քարտուղարը կասկածելի կը համարուէին քանի որ, եթէ ոճիրը առտուն յայտնի ըլլար, հաւանաբար չատ ուշ վար եկած պիտի ըլլային՝ առարկան անյայտացնելու համար... հիմա տեսնենք թէ ի՞նչ էր այդ առարկան... լսեցիք այս գիշեր թէ ինչ դիտողութիւն ըրի այն խօսակցութեան մասին որ դուրսէն իմացուած էր... ձայնագրի ընկերութեան ներկայացուցչին այցելութեան պարագան լսելուս պէս, մեքենան մտքիս մէջ տպաւորուեցաւ... լսեցիք թէ ինչ տեսակէտ յայտնեցի այդ մասին՝ կէս ժամ առաջ... ամէնքն ալ համաձայնեցան ինծի հետ, բայց կարեւոր կէտ մը անոնց ուշադրութենէն վրիպեցաւ — ընդունինք որ Պ. Էքրոյտ ձայնագիրը գործածեց այդ գիշերը, բայց ինչո՞ւ մեքենան չգտնը—

ւեցաւ ...

— Այդ մասին բնաւ չէի խորհած...

— Պ. Էքրոյտ ձայնագիր մը գնեց արդարեւ, սակայն իր գոյքերուն մէջ չգտանք զայն ... ուրեմն եթէ սեղանին վրայէն առարկայ մը վերցուած էր, ի՞նչ պատճառ կար որ այդ առարկան ձայնագիրը եղած չըլլար ... բայց եւ այնպէս դժուար կէտ մը կար... ամէնուն ուշադրութիւնը ուղղուած էր դիակին վրայ... որ եւ է մէկը, անշուշտ, կրնար սեղանին մօտենալ, բոլորովին աննշմար կերպով եւ կրնար վերցնել անոր վրայ դրուած առարկայ մը։

Բայց, ձայնագիրը գրպան նետուելիք պզտիկ առարկայ մը չէ... տեսակ մը «ընդունարան» պէտք է զայն կրելու համար... կը տեսնէք որ կամաց կամաց եզրակացութեանս կը հասնիմ ... մարդասպանին դիմագիծը հետզհետէ ձեւ կ'առնէ... անիկա մէկն է որ տեղւոյն վրայ է, բայց այնտեղ չպիտի ըլլար եթէ դիակը գտնուէր յաջորդ առտուն ... մէկը որ հետը կը պտցնէր « ընդունարան » մը որուն մէջ ձայնագիրը կրնար մտնել...

— Բայց մեքենան վերցնելու տեղը կո՞ր, հարցուցի, ի՞նչ իմաստ ունի։

— Դուք ալ Պ. Բէյմընտին կը նմանիք... նիք... կը հաւատաք որ ժամը լսուածը Պ. Էքրոյտին ձայնն էր սակայն վայրկեան մը խորհեցէք ձայնագիրը ինչ տեսակ գործիք մըն է ... ձեր խօսքերը կ'արձանագրէ ... տոյ քարտուղարը կուգայ, եւ մեքենան կը սկսի «խօսիլ»...

— Ըսել կ'ուզէք որ...

— Այո, այո, ըսել կ'ուզեմ որ մը 9.30ին Պ. Էքրոյտ արդէն իսկ ուած էր... խօսողը մեքենան էր, թէ մարդը ...

— Եւ ոճրագործն էր որ զայրեց... ուրեմն ժամը 9.30ին աշխատանոցն էր ...

— Կրնայ ըլլալ, բայց հաւանական է նաեւ որ ձայնագիրը այնպէս լարուած ըլլայ որ աշխատի մը քոչելէ ժամու մը... օրինակ ժամացոյցի նմանող գործիքի մը հետ ղորգակցութեան մէջ կրնար դնել... այդ պարագային, սակայն, երեւակայական մարդասպանին դէմքը վերագրենք երկու յատկութիւն։

— անիկա գիտէր որ Պ. Էքրոյտ նագիր մը գնած էր եւ յեսոյ նաներուն լեզուէն կը հասկնար...

(Շար.)

ԸՆԿԵՐԱՇՄԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՑՔ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ
Այս կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, Սարսէլի Ցալ սը Նօսի մէջ
81 Rue de Paris. *կը խօսի ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐՓՈՒՆԻ։*
Ա. ո սս ամուժիւն, երէ եւ սյլն։ Մուտք 3 ֆր. մեծերու, 2 ֆր. փոքրիկներու

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Հ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. Վարչութեան
Դ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Տղոց կ'ունենայ *14* մարտ շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին մէգօն Միւթիւալիթէի 8. յարկի սրահներէն մէկուն մէջ *(24* rue Սէն վիթո*)*

Դասախօս՝ ՀԱՅՐ ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ
Նիւթ՝ «ԵՐԵԻԵԼի ՀԱՅ ԿԻՆԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»
Մուտքը ազատ է բոլորին համար։

Ընկերաճաշակութեան դասախօսութիւն

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վալանսի Քրիստափոր կոմիտէին կողմէ
Այս կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՄԻՒՍԱՔ ՄԻՐՋԷ
Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն։
Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ։ Մուտքը ազատ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի օրը Ալֆորվիլի մէջ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչ Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ իր օրը
Յառաջիկայ շաբաթ, որ 14 Մարտ, երեկոյեան ժամը 8.30ին
Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ։
Բանախօսութիւն, արտասանութիւն. հայկական պարեր փոքր սանուհիներու կողմէ։
Կը ներկայացուի «ԵԱՏԵՍ», ընտանեկան բարոյալից կատակերգութիւն երկու արար «ՀԷՔԵԱԹ», տրամ մէկ արար, դեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի եւ իր կարող ուժերուն։
Մուտքը ազատ է։

Ցեղակոչ—Թէյասեղան

Կազմակերպուած Փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի Վարչութեան Օժանդակ Տիկիններու կողմէ
15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պ ցովհաննէսեանի սրահին մէջ, 13 rue Pierre Curie, Krémlin Bicêtre,
Մէթրօ փօրթ տ'Իթալի։
Կը խօսի ՏԻԿ. ՇԱՀՀԱՄԵԱՆ, նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը ներկայ պայմաններու մէջ»։ Գեղարուեստական բաժին՝ դպրոցի երկտեղ աշակերտներու կողմէ։ Մուտք՝ 3 ֆրք։

Փարիզի Տիկնանց Միութեան մեծ պարահանդէսը

Ի ՆՊԱՍՏ Կ. ԽԱՉԻ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

Մարտ 21ին, շաբաթ երեկոյ ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ
Նախագահութեամբ Տիկնանց Կեդրոնական եւ Նախկին Նախարար
Պ. ԺԻՒՍՔԷՆ ԿՈՏԱՌԻ
Aéro-Club de France*ի սրահներուն մէջ*, 6 Rue Galilée, Mét. Boi
Հաճելի անակնկալներ։

Դպրոցական Թատերահանդէս

Կազմակերպութեամբ Պահեստ. Քաշանի Ցառաջդիմասէր Միութեան
Ի նպաստ իր վարժարանին
15 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 150 Route d'Orléans
Կը ներկայացուի դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի
ԶԱՐԾԱԼԸ ԱՐՔԱՅ ԱՂԱ
Ե. Գանանի եւ Ք. կիւրճեանի կատակերգութիւնը, երեք արար։
Անակնկալներ եւայլն։ Դիմ՝ 3 ֆրանք։

Պարահիկ-Ցերեկոյթ

Ֆրանսահայ Կ. Խ.ի Փարիզի եւ Պահեստ. Քաշանի մասնաճիւղերու կողմէ
կիրակի, 22 մարտ, ժամը *16*էն մինչեւ կէս գիշեր
Salle Victor-Hugo*ի մէջ*, 46bis Rue St. Didier. Paris
Métro: Trocadéro & Boissière
Jazz : Sandros and his Boys
Եւ իր նշանաւոր սեւամօրթ երգիչը
ԹԱՒՌ *Գեղարուեստական բաժինին* ՃՈՒԽ ՊԻԻՇ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ
Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.։

ԲԱՑՈՒԱԾԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

4 Rue Metz

Մէթրօ **Strasbourg-St.Denis** *եւ* **Chateaudun**

ուր կը գտնէք ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ չափաւոր գիներով։ կը ծանուցանենք սուրճի սիրահարներուն թէ մեր ծախած ամարատ եւ անխայտդախ ՍՈՒՐՃը կը պատրաստուի ճանրածանօթ վարպետ Գորոսեանի կողմէ։ Ունինք առաջնակարգ թէյ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱՅԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԻԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԵԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 15 ՄԱՐՏ DIMANCHE 15 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3064 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՓՈԹՈՐԿԱԶԱՅՆ ՀՈՂՄՈՒՆՔ...

Դղրդաձին ղէպքերու եւ համատարած անդոհանքի չարաթ մը բոլորեցինք, սկսելով մարտ 7էն։

Լուրերու, ճառերու, յայտարարութեանց եւ տեսութեանց տեղատարափ մը գրաւեց «Ցառաջ»ի առաջին էջը, արշաւելով մինչեւ չորրորդ էջ։ Ու շատեր կարծեցին թէ պատերազմը օրերու խնդիր է, այլեւս։

Բարեբախտաբար, առագաստները չուտ իջան։ Եւ այժմ ժողովի կը յաջորդէ կանանչ սեղաններու բոլորտիքը, ելք մը գտնելու եւ խաղաղութիւնը փրկելու համար։

Պիտի յաջողի՞ն։ Իսկապէս անհետացա՞ծ է պատերազմի վտանգը։ Լոքառնոյի դաշնակիցները պիտի մարսե՞ն Հիթլէրի սարքած խաղը, եւ եթէ չուզեն մարսել, ո՞ւր է վախճանը...

Ձիշդ այս հարցերն են որ կը զբաղեցնեն աշխարհի վարիչները, նման 1914ի նախընթաց օրերուն։

Փորձենք վերլուծել դէպքերու ընթացքը, առանց դուշակու-թիւններ կատարելու։

Կարելի չէ ժխտել թէ կացութիւնը շատ լուրջ է։ Եթէ կ'ուզէք՝ անխոնջութեամբ։

Այս պատճառով ալ, ամէնէն պատասխանատու կամ հեղինակութիւնները զգուշութեամբ կ'արտասանեն իւրաքանչիւր բառ կամ խօսք։

Դեռ երէկ, իրարզեկ շաբաթաթերթ մը կը գրէր թէ չորս – հինգ անդամ բառեր եւ ամբողջ նախադասութիւններ սրբագրուած են վարչապետ Սառոյի կիրակի օրուան ճառին մէջ, Հավասի գործակալութեան միջոցաւ, տակնուվրայ ընելով Փարիզի թերթերուն խմբագրութիւնները։

Այսքանը, արդէն, կ'ապացուցանէ թէ մարդիկ որքան կը սարսափին նոր պատերազմի մը պայթումէն, գերագոյն ճիգեր թափելով մինչեւ վերջին պահը, որպէսզի չարտասանեն քառասնեքորդ խօսքը։

Նոյնիսկ մամուլը, որ առ հասարակ դիւրավառ յարդի մը կը նմանի այս քաղաքին մէջ, ամբողջ մէկ շաբաթ հանդարտութեան եւ ազգային միութեան յորդոր կարդաց, սկսայ կճրտելով հանդերձ։

Կարելի չէ պնդել թէ հրամանը վերջն տրուած էր։ Կրնայ ըլլալ։ Բայց նոյնքան ճիշդ է որ մամուլն ալ կ'ըմբռնէ կացութեան բացառիկ ծանրութիւնը, հետեւաբար եւ իր պարտականութիւնը։

Լոնտոնի մէջ ընդհանրապէս պաղարիւն են, մանաւանդ որ ամէնէն ապերախտ պարտականութիւնը կ'իյնայ «պարկեշտ միջնորդ»ին վրայ։

Ո՞վ պիտի կրնար ժխտել թէ այս կացութեան պատասխանատուն ալ «ննիգամիտ Ալպիոն»ն է, իր խորախորհուրդ խաղերով։

Նոյն պաղարիւնը նաեւ սահմանին անդին, Գերմանիոյ մէջ, ուր պայթեցաւ նորագոյն բայց ոչ վերջին ռումբը։

Իբրեւ միահեծան վարիչը 65 միլիոն ժողովուրդի եւ դրօշակիրը նորագոյն վարդապետութեան մը, Գերմանիոյ «Ազգնորդ»ը բաղդատաբար կը պահէ հաւասարակշռութիւնը, միեւնոյն ատեն մեծարանքներ ուղղելով մասնաւորապէս Անգլիոյ։

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ հակառակ տիրող ալեկոծութեան, երկու կողմերն ալ բաց թողած են դուռները, խուսափելու համար ահաւոր եւ անդարմանելի փոթորիկ մը։

Իրականին մէջ, հոգեբանական է խնդիրը եւ բարոյական։ Աւելի շատ արժանապատուութեան խնդիրներ են որ կը մթագնեն հորիզոնը։

Դաշնագիրներու դրժումը առաջին անգամ չէ որ տեղի կ'ունենայ։ Հիթլէրական Գերմանիան յաջորդաբար պատռեց բոլոր այն յօդուածները որոնք կը սահմանափակէին իր ինքնորոշման իրաւունքը։ Լոքառնոյի առաջին հարուածը տրուեցաւ 1935 մարտ 16ին, երբ պարտաւորիչ զինուորութիւն հաստատուեցաւ Գերմանիոյ մէջ, հակառակ Վերսայլի դաշնագրին տրամադրութեանց։

Ցետոյ, առաջին օրէն իսկ, Հիթլէր մէկտեղ դրաւ նոր զաւանք մը, իբրեւ սրբութիւն.— Պատիւ եւ հաւասարութիւն։

Ինչ որ տեղի ունեցաւ այնուհետեւ եւ դեռ կրնայ շարունակուիլ ապագային, տրամաբանական հետեւանքն է այս հիմնական ուղեգծին։

Միւսներն ալ, Ֆրանսա եւ Անգլիա, կ'ըմբռնեն այս իրողութիւնը, բայց գործելու եղանակն է որ կը դատապարտեն։

Հապա ո՞ւր կը մնայ դաշնագիրներու «նուիրականութիւնը»։

Երէկուան պարտեալը մէկ պատասխան ունի այդ առարկութեան.— ապրելու իրաւունք, որ չի կրնար կաշկանդուիլ մազաչափերով։

Այս վճռականութեան առջեւ, դարաւոր թշնամութիւնն է որ դլուխ կը ցցէ, փոխադարձ կասկածներով, կանխակալ կարծիքներով եւ ապագայ անակնկալներով։

Գերմանիան 65 – 68 միլիոն է, Ֆրանսան 40 միլիոն։ Գերմանիոյ բնակչութիւնը կ'աճի, Ֆրանսականը կը նուազի։ Գերմանիան դառնացած է իրբեւ պարտեալ, Ֆրանսա կը դողդղայ իր յաղթանակին վրայ։

Միւս կողմէ, Գերմանիա դեռ պատրաստ չէ պատերազմի մը համար, իսկ Ֆրանսա միշտ անխուսափելի համարելով պատերազմը, կը վախնայ որ տարիները բանին ի վնաս իրեն։

Այսքանը կացութեան մէկ երեսն է միայն։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՆԴԼԻԱ ՄԻՇՏ Կ'ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՅ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԸ ԹՈՒԻ ԹԷ ՄԻՋԻՆ ՃԱՄԲԱՑ ՄԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆՈՒԻ ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Լոքառնոյի դաշնակիցները — Անգլիա, Ֆրանսա, Պելճիա եւ Իտալիա — սահմանափակ ժողով մը գումարեցին ուրբաթ օր, բայց նորէն չկրցան համաձայնիլ պատժական տնօրինութեանց մասին։ Իսկ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ, շաբաթ, լսելու համար առաջին զեկուցումները։ Անդամ մը եւս հաստատուեցաւ թէ Անգլիա եւ Ֆրանսա տարբեր տեսակէտներ ունին յառաջիկայ ձեռնարկներու մասին։ Ֆրանսա միշտ կը պահանջէ վճռական միջոցներ ձեռք առնել Գերմանիոյ դէմ, դաս մը տալու համար Հիթլէրի, դոնէ տնտեսական եւ ելմտական կաշկանդումներ հաստատելով. իսկ բրիտանական կառավարութիւնը երկու բաժնուած է այս մասին։ Կ'ըսուի թէ արտաքին նախարար Պ. Իտըն յարած է Ֆրանսական տեսակէտին, բայց վարչապետ Պ. Պալտուին եւ ուրիշ նախարարներ կ'ընդդիմանան պատժական տնօրինութեանց։ Բրիտանական կառավարութիւնը դեռ յոյսը չէ կտրած եւ կը սպասէ որ Հիթլէր բարեացակամութեան ցոյց մը կատարէ։ Այսպէս, կ'ըսուի թէ Պ. Իտըն նորէն չօշափած է Գերմանիոյ տրամադրութիւնները, Հենոսի գրաւման բանակը 10,000ի զեղչելու համար։

Ուրբաթ օրուան ժողովէն վերջը, հետեւեալ կարճ զեկոյցը հրատարակուեցաւ.

— « Լոքառնոյի դաշինքն ստորագրող պետութեանց նախարարներու սահմանափակ ժողովը չարունակեց կացութեան ուսումնասիրութիւնը։ Այս առթիւ զոհունակութեամբ հաստատուեցաւ թէ տեսակէտներու աւելի սերտ մերձեցում մը երեւան եկած է»։

Ֆրանսական պատուիրակութիւնը առանձին զեկոյց մը հրատարակեց, որ կ'ըսէ թէ ժողովի ընթացքին «երեւան եկաւ մերձեցում մը որ գոհացուցիչ է ամէն տեսակէտով»։

Լոնտոնի թերթերը այս բացատրութիւններէն կ'եզրակացնեն թէ համաձայնութիւն գոյացած է բոլորովին մէկդի դնելու զինուորական պատիժներու ծրագիրը։ Բայց, ինչպէս ըսինք, նոյնիսկ ելմտական եւ տնտեսական գետնի վրայ Անգլիա տրամադիր չէ Գերմանիոյ դէմ գործադրելու այն տնօրինութիւնները որ եղան Իտալիոյ դէմ։ Պելճիա միջին ճամբայ բռնած է։

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ լսեց Պելճիոյ եւ Ֆրանսայի պատուիրակներուն տեսակէտները, եւ երկուշաբթի օրուան ձգեց չարունակութիւնը, լսելու համար Անգլիոյ եւ Իտալիոյ եւ ուրիշ ներկայացուցիչներու զեկուցումները։ Լոքառնոյի դաշնակիցները հաւաքական բանաձեւ մը ներկայացուցին, բողոքելով Գերմանիոյ կատարած արարքին դէմ։ Հաւանական է որ այս բանաձեւը քուէարկուի միաձայնութեամբ եւ յետոյ մասնախումբ մը կազմուի, կիրարկելի միջոցները քննելու համար։ Մինչ այս մինչ այն, Լոքառնոյի դաշնակիցները պիտի չարունակեն իրենց գաղտնի խորհրդակցութիւնները, այսօր ալ, կիրակի։

Ուրեմն, Ա. Դ. Խորհուրդը պիտի քուէարկէ պարսաւանքի բանաձեւ մը, դատապարտելով Գերմանիոյ դրժումը, իսկ յաջորդ քայլը պիտի առնուի երբ Լոքառնոյի դաշնակիցները համաձայնին իրենք իրենց մէջ։

Մամուլի ներկայացուցիչները դիտել տուած ըլլալով թէ գործերը դանդաղ կ'ընթանան, Պ. Ֆլանտէն յայտարարեց.

— « Եթէ ուզենք աճապարել, կրնանք ամբողջովին պառակտիլ »։

Իրագեկներ Ֆրանսական զեկոյցէն կը հետեւցնեն թէ Ֆրանսա ի վերջոյ պիտի համաձայնի միջին ճամբայ մը գտնելու։ Այս առթիւ կը ծանուցուի թէ Պ. Ֆլանտէն Փարիզ պիտի վերադառնայ երեքշաբթի օր, դահլիճին ներկայացնելու համար իրաւախոհութեան ծրագիրը։ Քանի որ Պ. Սառո ճառով պահանջեց ետ քաշել գերման զօրքը, արտաքին նախարարը չուզեր ստանձնել իրաւախոհութեան մը ամբողջ պատասխանատուութիւնը։

**** Պ. Ֆլանտէն երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Լիթվինովի հետ։ Կ'ըսուի թէ տեսակցութիւն մը պիտի սարքուի Լոնտոնի գերմանական դեսպանին եւ Պ. Ֆլանտէնի միջեւ։*

400 պատուիրակներ եւ հիւրեր, 300 թղթակից

Ա. Դ. Խորհուրդին գումարման առթիւ, Լոնտոն գացած են 14 պետութեանց ներկայացուցիչները։ Ասոնց թիւը կը հասնի 400ի, հաշուելով բուն պատուիրակները, մասնագէտները, պաշտօնեաները, քարտուղարները եւ մեքենագիրները։ Բոլորն ալ տեղաւորուած են Լոնտոնի գլխաւոր հիւրանոցներուն մէջ։ Երեք հարիւր տոմսեր բաժնուած են մամուլի ներկայացուցիչներուն։ Ասոնք իրենց տրամադրութեան տակ ունին մասնաւոր հեռագրաթելեր եւ 150 հեռախօսի գիծեր, որոնք Սէյնթ Ճէյմսի պալատը կը կապեն բոլոր մայրաքաղաքներուն։

Գերմանիա ամրութիւններ պիտի չիմէ

«Տէյլի Տիփլոմաթիչէ Քորէսփոնտէնց», Գերմանիոյ արտաքին նախարարութեան կիսապաշտօնական օրկանը, խմբագրականով մը կը յայտնէ թէ ամրութեանց գիծ մը պիտի չհնուի Հոլենոսի ապազինեալ շրջանին մէջ։ Խմբագրականը կը խօսի «հին» եւ «նոր» ամրութեանց մասին, քանի որ կը նշանակէ թէ պաշտպանողական ծրագիր մը կազմուած է։ Թերթը գիտել կուտայ այս առթիւ.

— « Ամէն Գերմանացի Գերմանիոյ համար նախատինք մը պիտի համարի

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ

Երբ այս ափերը չէինք հասած, իրիկ հրաշագան պատրաստներ կը սնուցանէինք եւրոպացիներու լրջութեան, պայծառատեսութեան, բարեկրթութեան եւ ուրիշ «ազգի ազգի» առաքինութեանց մասին։

Քանի մը տարի չանցած, շատ մը երագներ ու պատրանքներ փլան իմ-նաթերաթար, իսկ ուրիշներ ալ արդէն դարձեր են «հին – հին դարուց» յիշատակ։

Կը բաւէ աչքէ անցընել, օրինակ, առտուն, կէս օրին, իրիկուան կամ կէս գիշերին լոյս տեսած թերթերու լեռնակատակ դէզերը, պատերու վրայ փակցուած ազդերը, կամ ձեռքէ ձեռք ներուած թռուցիկները, համոզուելու համար։

Ահա մէկ շաբաթէ ի վեր սիւնակներով ճառեր ու տեսութիւններ եւ «միջազգային մամուլ» կը հրատարակուին «Ցառաջ»ի մէջ, զարմանալիօրէն բովանդակութեամբ։

Բայց, շատ բիչերն առիթ ունին կարդալու իսկապէս պատկերազարդ հրատարակութիւնները։

Ահա թերթ մը, «Ակսիօն Ֆրանսէզ», պաշտօնական օրկանը՝ Ֆրանսայի արքայական հոսանքին։

Ապահովաբար ձեր երակին մէջ անգամ պիտի չկրնաք յղանալ խայտառակրութեան եւ հայհոյանքի այնպիսի եղանակներ, որ կ'երեւան տարին տասերկու ամիս, այս թերթին մէջ, հանրածանօթ գրագէտներու գրչին տակ։

Ալ ի՞նչ «նռոդկալի էնիօ», «ցած», «ադտոտ» — բոլորն ալ գլխագիր։

Կամ «անբան» Սառօ, որուն դէմքն ալ կապիկի նմանցնելով, ծոր անուն մը հնարեր են.— «Կորիլլա Ա.»։ Չեն վարանիր երեւան հանել ցոյնիսկ անձնական, սիրային – սեռային կեանքի դրուագներ, եւ օրն ի բուն կ'ապտակեն։

— « Դո՞ւրս վռնտեցէք Սառօ – պատերազմը... »։

Դուէ տեսած, տակաւին, Լոյս-Քաղաքին մէջ հրատարակուած թերթ մը, որ չարը խափանելու համար, ուրիշ ճար չի գտներ բայց եթէ ապօրէն։

— « Կրկնապատկենք մեր աղօթքները, մեր ինձօրհնէները, մեր հաղորդութիւնները, մեր ապաչխարանքները, մեր պարագաներն ու ընծայարերութիւնները վասն պաշտպանութեան մարդկութեան, եկեղեցւոյ եւ հայրենեաց »։ (Լա Քռուա)։

Այլապէս պերճախօս պատկեր մը՝ սահմանեցէք անդին։

Տեղական թերթ մը առջի օր հրատարակած էր հետեւեալ երգը — «Նոր ժամանակներու երգ » — արտատպելով գերմանական թերթէ մը որ օրական է Ռուրի աշխատաւորական ճակատին։

Աչխարհի ոջլոտ կմախքը կը դողայ
Մեծ պատերազմին մօտենալէն։
Հորտակեցինք սարսափը
Մեզի համար մեծ յաղթանակ էր այս։
Պիտի չարունակենք քալել յառաջ։
Երբ ամէն ինչ աւերակ դառնայ,
Վասնզի այսօր մերն է Գերմանիան,
Վաղը մերն է ամբողջ աչխարհը։
Եւ եթէ, պայքարին հետեւանքով,
Նոյնիսկ տիեզերքն ամբողջ փլի,
Մեր իշիլ փոյթը, պիտի վերաչինենք
զայն։
Պիտի չարունակենք քալել յառաջ
Երբ ամէն ինչ աւերակ դառնայ,
Վասնզի այսօր մերն է Գերմանիան,
Վաղը մերն է ամբողջ աչխարհը։

Ձէ՞ք ընդունիր թէ... շատ եւս մնացեր ենք։

ՎԱՀԷ

ՀԱՄԵՐԳ ՌԱՏԻՕ-ՓԱՐԻԷՆ

— o —

(ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԹՒՇԱՏԱԿԻՆ)

Հաճոյքով կ'արձանագրենք լուրը։ Նախաձեռնողն է Հայկանուշ Թորոսեան, որուն դիմումին չնորհիւ եւ Թղթատարական նախարարին մասնաւոր արտօնութեամբ, հայ երգին կը տրամադրուի Ֆրանսայի ամենամեծ անթելի պետական կայանը, Ռատիօ-Փարիզ, ամբողջ մէկ ժամ, կոմիտասի միտաս վարդապետի յիշատակին նուիրուած երեկոյթի մը համար։

Այժմէն կը տեղեկացնենք երեկոյթին թուականը, որպէսզի Հայաստանի եւ հեռաւոր գաղութներու ժողովուրդը հետեւի անոր, եւ հաղորդուի նոյն երկիւղած յարգանքով հայ երգի մեծ վարպետի յիշատակին։ Տեղի կ'ունենայ ապրիլ 27ին, երկուշաբթի իրիկուն ժամը 9 — 10 (տեղական ժամով)։ Ցայտագրին մանրամասնութիւնները պիտի տանք առջիկայիս։

«Անգլիա միայն կը կազմէ եւրոպական ցամաքին»

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ նոր վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, սպառազինութեանց յաւելման առթիւ։ Այս անգամ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Պ. Տըֆ Քուփըր, զինուորական նախարարը, որ չեչտեց թէ «Մեծն Բրիտանիա աւելի քան երբեք մաս կը կազմէ եւրոպական ցամաքին։ Բացարձակապէս անհրաժեշտ է մայր երկրին մէջ պահել տրամադրելի զինուորներ, արտաստհման մեկնելու համար, առանց տկարացնելու երկրին պաշտպանողական դրութիւնը։ Ցետոյ, պէտք չէ մոռնանք թէ ապագայ ընդհարման մը ատեն օրուան կառավարութիւնը պիտի հարկադրուի անյապաղ ճամբայ հանել լաւ սարքուած բանակ մը, մասնակցելու համար արդիական պատերազմի մը, աչխարհի ամէնէն լաւ սարքուած բանակին դէմ։ Այլեւս դժուար է մասնաւոր առաւելութիւններ սպասել մեր կղզիական կացութենէն։ Եթէ երբեք առաջիկայ պատերազմի մը բռնուինք եւրոպական ցամաքամասին վրայ, այդ պիտի ըլլայ համաձայն Մեծն Բրիտանիոյ ժողովուրդին մեծամասնութեան պաշտպանած քաղաքականութեան։ պիտի ըլլայ պատերազմ մը ի նպաստ հաւաքական ապահովութեան սկզբունքին, պատերազմ՝ ընկերակցութեամբ զինակիցներու, եւ, կը յուսամ, բազմաթիւ զինակիցներու։ Եթէ այնպէս երեւայ թէ մեր աջակցութիւնը այդպիսի պատերազմի մը պիտի սահմանափակուի նաւային եւ օդանաւային գործողութեամբ, վճռուած պիտի մնանք մեր հաւանական զինակիցները, ինչ որ պիտի տկարացնէ հաւաքական ապահովութեան սկզբունքը եւ Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութիւնը »։

Նախարարը յետոյ բացատրեց թէ անհրաժեշտ է լրացնել ցամաքային բանակը, որ 40,000 հոգի պակաս է սովորական քանակէն, ինչպէս եւ բարեփոխել զօրանոցներն ու զինուորական կեանքի պայմանները եւ աւելցնել վճարումները, որպէսզի դիւրաւ կամաւորներ արձանագրուին »։

Վիճաբանութեանց ընթացքին, աչխատաւորական երեսփոխան մը, Գնդ. Ուէճուուտ, մեծ յուզում պատճառեց յայտարարելով.

— « Մեծն Բրիտանիա անմիջական վտանգի մը մատնուած է։ Եթէ քանի մը վայրկեան մէկ պատերազմի հաւանականութիւն կայ յառաջիկայ հինգ տարիներու ընթացքին, պէտք է նկատի առնուի։ Զինուորական խորհուրդը պէտք է քննէ թէ ինչպէս կրնայ պաշտպանուիլ այս երկիրը Գերմանիոյ դէմ եւ ոչ թէ զբաղի բանակը Մալթա ղրկելու եւ կղզիին չուրջը փշաթելեր հաստատելու հարցերով։ Զինուորական խորհուրդը պէտք չէ երեւակայական պատերազմներ նախատեսէ Իտալիոյ, Ճափոնի կամ Մ. Նահանգներուն հետ, այլ պէտք է նուիրուի Անգլիան Հիթլէրի եւ հիթլէրականութեան դէմ պաշտպանելու հարցով։ Եթէ այդպէս չընէ, երկիրն ծառացած չըլլար »։

ՀԱՎԱՏՈՒԹԻՒՆ

— Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար։ Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար։ Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար։

Ռուբէն կարդաց կնոջ նամակը եւ ապա ուղղուեցաւ դէպի պատուհանը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։

Ռուբէն կարդաց կնոջ նամակը եւ ապա ուղղուեցաւ դէպի պատուհանը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։ Ան կանգնած մնաց պատուհանին առջեւ, ինչպէս որ կանգնած էր ամուսնանալու օրը։

— Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար։ Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար։ Ես ալ կ՚ուզեմ հաւատալ, որ ամէն ինչ կրնայ ներուիլ, միայն թէ մարդ ինքզինքը չկորսնցնէ, ինչպէս որ դուն ըրիր, Ռուբէն, երբ ինծի ամուսնացար

ՆՈՒԱՇ ՏԱՐԱՆ

— ο —

Նվաշա Խրիմյան Հայրիկ, մեծ գրող մը եղած է հայ ժողովուրդին համար։ Ան ծնած է 1820 թուականին Կարսի նահանգի Շիրակ գաւառի Կողբ գիւղաքաղաքը։ Ան ուսում առած է Կարսի ծխական դպրոցին մէջ, ապա Թիֆլիսի Ներսիսեան հոգեւոր ճեմարանին մէջ։ Ան ուսանած է նաեւ Պետերբուրգի համալսարանին մէջ։ Ան ծառայած է իբրեւ ուսուցիչ Թիֆլիսի Ներսիսեան ճեմարանին մէջ։ Ան եղած է Ռուսիոյ Գիտութեանց Ակադեմիոյ անդամ։ Ան մահացած է 1894 թուականին։

Նուաշ Խրիմյան գրած է բազմաթիւ գործեր։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի պատմութիւնը։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի աշխարհագրութիւնը։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի լեզուի քերականութիւնը։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի գրականութեան պատմութիւնը։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի երգերու ժողովածուները։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի առակներու ժողովածուները։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի հեքիաթներու ժողովածուները։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի առածներու ժողովածուները։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի ասացուածքներու ժողովածուները։ Ան գրած է նաեւ հայ ժողովուրդի ասացուածքներու ժողովածուները։

Նուաշ Խրիմյ

անպաշտպան ձգել իր երկրին էական մէկ մասը: Գերմանիա երբեք պիտի չըհրաժարի ապահովութեան հաւասար իրաւունքներէ: Ամրութեանց գիծերը պիտի ծառայեն միայն արեւմտեան սահմանապահութեան պաշտպանութեան: Այսպիսի ամրութիւնները չեն կրնար չինուիլ մէկ օրէն: Տարիներ պէտք են: Ֆրանսացիները չինել սկսան 1927ին եւ դեռ կը չարունակեն: Մինչ որ, գերմանական ամրութիւնները երբեք չպիտի հասնին այն աստիճանին ուր հասած են Ֆրանսականները: Ֆրանսացիները արդէն իսկ ծախսած են աւելի քան ութ միլիառ Ֆրանք: Գերմանիա չի կրնար այդքան յառաջ երթալ: Գերմանական ապագայ ամրութիւններով ալ, որ պիտի սահմանափակուին համաձայն տրամադրելի դրամին, Ֆրանսա մեծ առաւելութիւններ պիտի վայելէ ապահովութեան տեսակէտով »:

Յամբագրականը յետոյ մանրամասնօրէն կը նկարագրէ Ֆրանսական ամրութիւնները ամբողջ սահմանին երկայնքը: «Ֆրանսական հրետանիին մէկ մասը կը գտնուի այնպիսի դիրքի մը վրայ ուրկէ կրնայ կրակի տակ առնել գերմանական երկաթուղիները, փողոցները եւ հրապարակները »:

Ուրիշ գերմանական թերթեր ալ խօսելով այս եւ ուրիշ հարցերու մասին, կը չեշտեն թէ Գերմանիա չի կրնար տեղի տալ անարդար պահանջներու առջեւ:

Կարելի՞ է պատիժներ տնօրինել

*Սթէֆան Լօզան, «Մաթէն»ի խմբագրապետը, որ այժմ Լոնտոն կը ղրկուի, թղթակցութեան մը մէջ քննելով պատժական տնօրինութեանց խնդիրը, կը դրէ — Եւմտական պատիժնե՞ր: Լոնտոնի սեղանաւորական կեդրոնը, որ Գերմանիոյ մեծ պահանջատէրն է եւ որ դեռ անցեալ տարի 200 միլիոն անգլոսկի վարկ բացաւ Գերմանիոյ, անասելի խորշոմով կը մօտենայ այդ հարցին: Իրականին մէջ, եւմտական – սեղանաւորական պատիժները օգուտ չպիտի ունենան Գերմանիոյ դէմ, որուն ոչ ոք փափաք ունի դրամ փոխ տալու, ընդհակառակն անոնք պիտի ծառային Գերմանիոյ, խուսափելու համար իր վճարումներէն: Տնտեսական պատիժնե՞ր: Մասնագէտներու կէսը դիտել կուտայ թէ անոնք մահացու հարուած մը պիտի իջեցնեն Գերմանիոյ տնտեսութեան որ չափազանց հիւանդ է արդէն: Միւս կէսն ալ կը յիշեցնէ թէ տնտեսական պատիժները յաճախ նոյնքան վնաս կը պատճառեն գործադրողներուն որքան կրողներուն, ինչպէս կը հաստատեն բազմաթիւ Ֆրանսացի գործարարներ եւ առեւտրականներ ալ, Իտալիոյ դէմ կատարուած փորձով: Եւ յետոյ, կարելի՞ է վստահիլ թէ այդպիսի տնօրինութեանց պիտի միանան Հիւսիսային եւ կեդր. Եւրոպայի պետութիւնները, որոնք տնտեսապէս հարկատու են Գերմանիոյ: Զինուորական պատիժնե՞ր: Մարդիկ չատ երկչոտութեամբ կը խօսին այդ մասին, որովհետեւ անոնք խորչանք կը պատճառեն բոլորին եւ ամէնքն ալ գիտեն թէ ինչ կը նշանակեն: Եւ յետոյ, Անգլիա, եթէ նոյնիսկ հաւանի, ի վիճակի՞ է արդիւնաւորապէս աջակցելու: Իր նաւատորմը հինցած է, բանակը՝ սաղմնային, օդաձնացութիւնը՝ երկրորդական:

Այս առթիւ թերթը հաւանական կը գտնէ որ նոր եւ աւելի լայն Լոքառնօ մը կազմուի առանց Գերմանիոյ, եթէ ան չհամակերպի որ եւ է ճնշումի: Բայց առ այժմ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը կառչած է հին Լոքառնոյի դաշինքին եւ Ազգաժողովի ուխտին:

Աշխատաւորականները հակառակ են պատերազմի

« Տէյլի Հէրըլտ », Անգլիոյ աշխատաւորական կուսակցութեան օրկանը, բացարձակապէս մերժելով «կանխարգել պատերազմ»ի դիմելու գաղափարը, կը չեշտէ.

— « Եթէ մենք պատերազմի մտնենք Հէնոսի հարցին առթիւ, պիտի ամբաստանուինք իբրեւ կանխամտածութեամբ Գերմանիոյ վրայ յարձակող եւ կանխամտածօրէն մարդ սպաննող, որովհետեւ գերմանական զօրքը գերմանական քաղաքներու մէջ է որ տեղաւորուած է: Ոչ ոք կրնայ այդպիսի գործողութիւն մը չատագովել պայծառ խղճմտանքով: Մնաց որ, ինչի՞ պիտի յանգի այդպիսի պատերազմ մը, ենթադրելով թէ մենք յաղթած ըլլանք: Վախճանը պիտի ըլլայ նորէն «պարտադրուած խաղաղութիւն» մը: «Անգլիոյ ժողովուրդին խաղաղասիրութեան կամքը ուժգնօրէն կ'ընդդիմանայ «կան - խարգել պատերազմ»ի մը: Մենք կը յայտարարենք, իբրեւ արտայայտիչը բրիտանական ժողովուրդին, թէ խնդիրը պատերազմով լուծելու գաղափարն իսկ վճռապէս մէկդի պէտք է դնել »:

ԱՂՔԱՏԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ վերսկսաւ իր գործունէութիւնը, թէ հիւսիսէն եւ թէ հարաւէն, մէկ շաբաթ հանգիստ ընելէ յետոյ: Հիւսիսի բանակը յառաջ կը խաղայ դէպի Բօլոմ, ուր Նէկիւսը զինուորական համախմբումներ կը կատարէ: Արդէն գրաւած են կարեւոր դիրք մը: Իսկ հարաւէն Զօր. Կրացիանի կը պատրաստուի բուռն յարձակողականի մը, դէպի Հարբար: Եթէ յաջողի, ճամբան բացուած պիտի ըլլայ մինչեւ Ատտիս - Ապէպա: Իտալական օդանաւերը կը շարունակեն ռումբ տեղալ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ Ա. ՄԻՈՒԹԵԱՆ յարաբերութեանց մասին խօսելով, «Ժուռնալ» դիտել կուտայ թէ ֆրանսիեւխորհրդային դաշինքը «խորտուրորտ» կարգադրութիւն մըն է եւ թէ Ֆրանսա պէտք է զօրաւոր կառավարութիւն մը ունենայ, Սուիսներուն ծուղակը չիյնելու համար: «Թուրքիոյ մէջ բոլշեւիկ խռովարարները կը կախուին առանց այլեւ այլի, ատոր շնորհիւ Թուրքիա կը յաջողի յարմարիլ խորհրդային իշխանութեան հետ: Ի հարկէ կառափնատը շատ չի յարմարիր ֆրանսական խառնուածքին, բայց թերեւս կան ուրիշ ազդու միջոցներ, փակելու համար ճամբան յեղափոխական բարոզութեան »:

ԹԱՒՏԻՒ, նախկին վարչապետը, ձեռնարկած է գիրք մը տպելու, ուր կը պարզէ իր տեսութիւնները, խորհրդարանական դրութեան սնանկութեան մասին: Առաջին մասը հրատարակուեցաւ «Կէնկուառ» շաբաթաթերթին մէջ: Այս առթիւ ձախակողմեան թերթերը դիտել կուտան թէ նախկին վարչապետ կ'ուզէ փաշական կարգ ու սարք հաստատել Ֆրանսայի մէջ:

ՆՈՐ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ծագեցան Սպանիոյ մէջ: Ցեղափոխականները կրակի տուին երկու եկեղեցիներ եւ թերթի մը խմբագրատունը եւ բանի գրասենեակ մը խանութը:

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՅ կեղծ դրամներ (ֆրանսական) շինուած եւ շրջաբերութեան հանուած են Լիլի, Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ: Դրամանիշգիներուն կեդրոնը Պրիւսէլ կը գտնուի : Ձերբակալուեցան չորս մեղսակիցներ:

ԱԼՊԱՆԻՈՅ կարգ մը նահանգներուն մէջ զենի տակ առնուած են մինչեւ 40 տարեկան զինուորները, եւ զօր. զրկուած է նուկոսլավիոյ սահմանագլուխը, կ'ըսեն յունական թերթեր: Վերապահութեամբ կը հրատարակենք այս լուրը :

ՀՌՈՆՈՍԻ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ զօրքը 248,000 կը հաշուէ *Տէյլի Թէլէկրաֆի* հաղաքական խմբագիրը, շարելով մանրամասնութիւններն ալ:

ԾԵՐԱԿՈՉՍԸ ուրբաթ օր հուէարկեց զինուորական օրինագիծ մը, որուն համաձայն 1936ին Ֆրանսայի նորագիրներու թիւը պիտի ըլլայ 280,000, փոխանակ 145,000ի, երկարաձգելով զինուորութեան շրջանը: Այս առթիւ ծախք կը նախատեսուի 222 միլիոն ֆրանք:

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ զինուորական յանձնաժողովը արեւելեան ճակատ մեկնեցաւ, ամրութիւնները ճնշելու համար:

ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ ԶԻՆԻՒՈՐՈՒԹԵԱՆ վերահաստատման տարելիցին առթիւ, մեծ զօրահանդէս մը պիտի կատարուի Գերմանիոյ մէջ, մարտ 16ին:

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԼԱՅՆ ՇՐՋԱՆԱԿԻ ՄԷՋ

Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէին կողմէ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

45 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ

կը նախագահէ ԸՆԿ. ՀՐԱՉ ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ

կը խօսին՝ ընկերներ Գ. ԲՈՒԼՕՅԵՆՆ, Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՍԵՍԵԱՆ, ՀՍԵԿ ՍՍՐԳԻՍԵԱՆ եւ ՄԵՐԺ ԹՈՒՐՈՄԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ ՕՐ. ԿՆԱՋԵԱՆ (երգ), *ընկերներ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ եւ ԳՈՒԹԱՆԵԱՆ* (արտասանութիւն), *ՏԻԿ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ* (երգ):

Մասնակցութեան գինը՝ 2 ֆր. (Թէյը միասին):

ԸՆԿԵՐԱՀԱՒԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սարսէլի «Հրայր» խումբի կողմէ

Այսօր կիրակի կէս օրէ յետոյ ժամը 3ին, Սարսէլի Սալ տը Նօսի մէջ

81 Rue de Paris. *կը խօսի ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐՓՐՈՒՆԻ:*

Արտասանութիւն, երգ եւ այլն: Մուտք 5 ֆր. մեծերու, 2 ֆր. փոքրիկներու

Դպրոցական Թատերահանդէս

կազմակերպութեամբ Պանեէօ-Քաշանի Ցառաջդիմասէր Միութեան

ի նպաստ իր վարժարանին

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3,ն, 150 Route d'Orléane

կը ներկայացուի դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ԶԱՐՇԵԼԸ ԱՐՔԻՆ ԱՂԱ

ե. Օտեանի եւ Յ. կիւրճեարի կատակերգութիւնը, երեք արար:

Անակնկալներ եւայլն: Գին՝ 3 ֆրանք:

ՅԵՏԱՔՈՒՐԱԶ Է

Փորթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի Յերեկոյթ-Թէյասեղանը, որ տեղի պիտի ունենար այսօր, յետաձգուած է մահուան մը պատճառաւ:

ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

ՍԻՓԱՆ եւ ԿՈՄԻՏԱՍ միացեալ հրգչախումբերու կողմէ

28 Մարտ, շաբաթ գիշեր, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

Salle de l'Aéro Club de France *սրահին մէջ*

6, Rue Galilée, Paris (16) **Métro Boissière**

Orchestre Argentin GARIO CANTI

Մուտք՝ 10 ֆրանք:

ՕՐ. ԱՐՈՒԻՍԵԱԿ ԱԼՊԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 2ին

Maison Gaveau,

Salle des Quatuors *մէջ*

47 rue de la Boëtie, *մէթրօ* Miromesnil

կազմակերպուած յայտնի երգիչներ ՕՐ. ԱՐՄԻՍԵԱԿ ԱԼՊԱՆԻ եւ

G. Ben Aba*ի կողմէ*

Մասնակցութեամբ Սէթրաուսի (ջութակ) Թիօնանի (արինգ), Վօրմսի (Թաւջութակ) եւ դեկավարութեամբ Վ. ՏԻՐՓԻ:

Պիտի երգուին հայերէն, պուլկարերէն, երբայերէն, հրէասպանիական, փորթուկերէն, արաբական, Թահիտական եւ եւրոպիոյ երգեր: Կը հրաւիրուի հայ երաժշտասէր հասարակութիւնը:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ հիմնիր ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինէմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ:

ՄԻՆՉԵՒ 31 ՄԱՐՏ

Վաճառականները, ճարտարագործները, արհեստաւորները եւ բոլոր հարկատուները պարտաւոր են Հարկահաւաք Վարչութեան հաղորդել իրենց տարեկան հասոյթը, այլապէս կ'ենթարկուին տուգանքի:

CABINET PARMAC*ի դասարկութեան բաժանորդները մտահոգութեան որեւէ պատճառ չունին այդ ձեւակերպութիւններուն համար, որովհետեւ իր մասնագէտները կը փոխանորդեն իրենց այնմէկն պարագաներուն մէջ, որոնք կապ ունին Հարկահաւաք Վարչութեան հետ,— տարեկան հասոյթի յայտարարութեանց խմբագրութեան եւ հաղորդում, ճշդումներու անձամբ մասնակցութիւն, արձագրութեանց համար խորհրդակցութիւն:*

CABINET *PARMACի բաժանորդները կրնան վստահ ըլլալ թէ պաշտպանուած են եւմտական վարչութեան որեւէ մէկ դիտողութեան դէմ:*

Տարեվերջի հարկային ձեր յայտարարութիւնները խմբագրել տուէք CABINET PARMACի դասարկութեան մէջ, այս ձեւով կը կատարէք աւելորդ տուրքերու խնայողութիւն մը:

Դիմեցէք CABINFT PARMACին ամենայն վստահութեամբ: Այսօր իսկ պահանջեցէք տեղեկութիւններ CABINET PARMACի դասարկութեան եղանակներուն մասին: PARMAC, 28 Bld. de Strasbourg, Paris (10). Tél. Botzaris 17—64:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒՏ ՄԹԵՐՔ Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին,

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.

Քատիկի առթիւ ձեր շինելիք հոգուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

Maison KHENDAMIAN

ԱՄԵՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓՍԻՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՖԱՒԹ ՓՈՍԹԱԼ՝ 12ը 25 ֆրանք: ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու վաստակաւորութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի՝12ը 125 ֆրանք:

Carte d'identité նկարներ՝ 12 հատ 10 ֆր., 6 հատ 7 ֆր:

ԿՕՇԿԱԿՈՒՐՆԵՐ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՐԴ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արիեստին մէջ յաջողիլ,

Ձեր յաճախորդներուն թիւը աւելցնել օրէ օր,

Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,

Դիմեցէք

TANNERIE DE LA DEULE

9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.

Tél.: ARChive 05-86

ՀԱՄՈՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ

որ ձեղի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:

Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*ով:

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»

8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն

Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ալսարժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇՈՇ ՓԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԴԱՐՄ - ՓԷՕՑԻ ՊՕՂԱՋԱ, սքանչելի ԹԱՒՈՒՒԴ ԿԷՕՓՍԻ, եւ ՓԱՓԼԱՎԱ՝ անմոռանալի կարագով: *ՆՇԱՄԲՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ԳԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՑԷՐ*

ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ե. ՊՐՈՒՍԱԼԸԵՑՆԻ

PRIX FIXE եւ A LA CARTE

Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար սպասարկութիւն մասնաւոր գիմերով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՏԵՒԱԿԱՆ ՁԱՇԱԽՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **ՍԱԼԻԼԹԱՆ**, ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՍՈՒՆԸ

84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱՃԻՆ ՄԷՋ)

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԴՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

150, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՑՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Մէն Միշէլ **Հեռաձայն Danton : 52 - 73**

Ազնիւ եւ ազգային խնամուած կերակուրներ:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

ԼՈՒՏԵՐ ՖԷՆԷՐՅԵՆ

24, Av. de la Porte d'Italie, *մէթրօ Փորթ տ'Իթալի*

Կ'ըստանձնենք ելեքտրական, կազի, ջուրի գետեղման աշխատանքներ չափաւոր գիներով:

Կը հինենք լուսաւոր եւ պարզ գեղեցիկ նշանատախտակներ: Եկէք տեսնելու մեր նմոյշները գաղափար կազմելու մեր գիներու աժանութեան մասին:

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՄԱՐՏ
MARDI
17 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3065

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼՈՎ Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՀՐԱՒԷՐԻՆ

Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ՀԱԻԱՍԱՐ ԱՋԲՈՎ ՆԱՅԻԼ ԵԻ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԲԱՆԱԿՑԻԼ

25 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՇԻՆՔԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

ՖԼԱՆՏԷՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ.--«Եթէ հարկ ըլլայ պիտի հեռանամ Լոնտոնէն, սակայն Ա. Դաշնակցութենէն»

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒԺ ԿՈՒՏԱՑ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

Հիթլէր նոր ուամբ մը պայթեցուց կիրակի օր։ Ա. Դ. Խորհուրդին քարտուղարութիւնը Անգլիոյ թելադրութեամբ հրաւէր մը ուղղած էր Պերլին, որպէսզի մասնակցի Ա. Դ. Խորհուրդի նիստին, լսելու համար « Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց զեկուցումները»։ Այս առթիւ կը հաւատային թէ Պ. Ֆլանտէն պայման դրած էր որ միայն Լոքառնոյի դաշնագրի բառնարման վերաբերեալ նիստին մասնակցի, եւ ոչ թէ բոլոր նիստերուն։ Միւս կողմէ կը ծանուցուէր թէ Պերլինէն համբայ ելած է գերման իրաւազէտ մը, որ մասնակցած է Լոքառնոյի դաշնագրին խմբագրութեան։

Կիրակի օր, անհամբեր պատասխանի կը սպասէին Լոնտոնի մէջ, որոշ լաւատեսութեամբ։ Իրիկուան դէմ Հիթլէր ղրկեց իր պատասխանը, որ խոր վրդովմամբ պատճառեց Ֆրանսական պատուիրակութեան, իսկ մեծ յուսախաբութիւն՝ բրիտանական կառավարութեան։ Հիթլէր կ'ընդունի հրաւէրը, բայց երկու պայմաններ կը դնէ.— Առաջին՝ Գերմանիա պէտք է հաւասար գէմ վրայ գտնուի միւս աղգերու պատուիրակներուն հետ։ Երկրորդ՝ Ա. Դ. Խորհուրդը պէտք է անմիջապէս քննութեան ենթարկէ իր 25ամեայ խաղաղութեան ծրագիրը, եւ ոչ թէ զինքը նկատէ իբրեւ դաշնագիր դրժող։

Ահաւասիկ Գերմանիոյ հեռագրին բովանդակութիւնը, ուղղուած Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին.

— « Ստացած իմ ձեր մարտ 14 թուակիր հեռագիրը, որով կը տեղեկացնէք թէ Ա. Դ. Խորհուրդը կը հրաւիրէ գերմանական կառավարութիւնը մասնակցիլ պելժիական եւ Ֆրանսական կառավարութեանց կողմէ ներկայացուած խնդիրներու քննութեան։ Գերմանական կառավարութիւնը սկզբունքով պատրաստ է ընդունելու Ա. Դ. Խորհուրդին հրաւէրը։ Այս առթիւ կ'ենթադրէ թէ իր ներկայացուցիչը պիտի մասնակցի հաւասար պայմաններով միւս պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, Խորհուրդին քննութեան եւ որոշման։ Ասկէ զատ, գերմանական կառավարութիւնը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ նաեւ հետեւեալ հիմնական իրողութեան վրայ.— Գերմանական կառավարութեան աքսորը, որ պատճառ եղած է որպէսզի Ա. Դ. Խորհուրդը նիստի հրաւիրուի պելժիական եւ Ֆրանսական կառավարութեանց կողմէ, չի ներկայացներ միայն գերմանական գերիշխանութեան վերահաստատումը՝ Հռենոսի շրջանին մէջ, այլեւ կապուած է Եւրոպայի խաղաղութիւնն ապահովելու տեսակէտով որոշ առաջարկներու։ Գերմանական կառավարութիւնը իր կատարած էապահական գործողութիւնը կը նկատէ իբրեւ ամբողջութիւն մը, որուն բաղկացուցիչ մասերը չեն կրնար անջատուիլ իրարմէ։ Այս պատճառով, գերմանական կառավարութիւնը Ա. Դ. Խորհուրդի ժողովին կրնայ մասնակցիլ միայն այն առեն երբ ապահովութիւն ստանայ թէ շահակից պետութիւնները պատրաստ են անմիջապէս բանակցելու գերմանական առաջարկներուն վրայ։ Այս նպատակով գերմանական կառավարութիւնը յարաբերութեան մէջ պիտի մտնէ բրիտանական կառավարութեան հետ, որուն նախագահութեան տակ ժողով գումարած են Լոքառնոյի դաշինքին հետ կապուած պետութիւնները, Լոնտոնի մէջ»։

Հեռագիրը ստորագրած է Նէօյրաթ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը։

Այս պատասխանէն անմիջապէս վերջը, հետեւեալ հրապարակային յայտարարութիւնն ըրաւ Պ. Ֆլանտէն, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը.

—« ԵՍ ԼՈՆՏՈՆ ԵԿԱԾ ՀԱՅՏԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԲՌՆՈՒԲՈՒՄԸ ԵՒ ՈՉ ԹԷ ԲԱՆԱԿՑԵԼՈՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՀԵՏ։ ԵԹԷ ՈՒՐԻՇ ԿԵՐՊ ՊԻՏԻ ՇԱՐԺԻՆ, ԿԸ ՆԱԽԸՆՏՐԵՄ ՓՈՒՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ ԵՒ ՆՈՑԻՒՍԿ ՀԵՌՆՆԱԼ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ »։

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Պ. Ֆլանտէն այս յայտարարութիւնն ըրած է իր կռնակն ունենալով ամբողջ դահլիճը։ Այս առթիւ, կ'ըսեն նաեւ թէ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը աւելի քան երբեք ուժգնօրէն պիտի պահանջէ որ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՍՊԱՁԱԿՈՉՑԵՐՈՒՆ ՄԻԱՑԵԻ։

Ինչպէս ըսինք, Հիթլէրի պատասխանը խոր յուսախաբութիւն պատճառեց Անգլիոյ պետական շրջանակներուն մէջ։ Իսկ Փոքր Համաձայնութեան ներկայացուցիչներէն մէկը յայտարարեց.

— « Կատարելապէս արդար է Պ. Ֆլանտէնի տեսակէտը։ Փոքր Համաձայնութիւնը միասնաբար ուժ պիտի տայ Ֆրանսայի տեսակէտին։ Երբ գումարուի Ա. Դ. Խորհուրդը, պէտք է միաձայնութիւն գոյանայ մերժելու համար Հիթլէրի պայմանները »։

Անգլիական կառավարութիւնը առաջարկելով հրաւէր ուղղել Գերմանիոյ, միեւնոյն առեն փափաք յայտնած էր որ ներկայացուցիչը Հիթլէրի մտերիմներէն մէկն ըլլայ եւ ունենայ լիազօրութիւն՝ խօսելու անոր անունով։ Այս առաջարկութեամբ կը յուսային քայլ մը յառաջ երթալ, եւ եկք մը գտնել, մինչեւ այժմ աւելի դժուարացած է կացութիւնը եւ չատեր յուսահատական կը գտնեն զայն։

Ա. Դ. Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ, որոշում տալու համար։ Առաջին կէտը — հաւասարութիւն —մասնաւոր դժուարութիւն չի ներկայացներ, քանի որ Անգլիա լռելեայն ընդունած է զայն։ Իսկ երկրորդը չափազանց կնճռոտ է։ Ֆրանսա եւ Պելժիա չեն ուզեր որ եւ է բանակցութիւն կատարել Հիթլէրի ծրագրի մասին, ցորչափ գերմանական զօրքը գրաւած կը պահէ ապազինեալ չերը։ Ա. Դ. Խորհուրդը վճիռ չէ արձակած այդ մասին։

Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստ մը գումարեց երէկ առաւօտ, Ա. Դ. Խորհուրդի ժողովէն առաջ։ Հաւանական է որ Պ. Ֆլանտէն եւս փարիզ գայ այսօր, նախարարական խորհուրդին մասնակցելու համար։

Ֆրանսական մամուլը, որ երկու օրէ ի վեր գառն տրտունջներ կը յայտնէր Մեծն Բրիտանիոյ դէմ, աւելի բորբոքեցաւ երէկ, իմանալով Հիթլէրի դրած պայմանները։ Ոչ միայն աջերը, այլեւ ձախերը ահազանգ կը հնչեցնեն, խաղաղութիւնը փրկելու համար։ Ընկերվարական « Փօփիւլէր»ն իսկ «անընդունելի» կը գտնէ Հիթլէրի պայմանները։

Ա. Դ. Խորհուրդին տրամադրութիւնները

Իրազեկներու կարծիքով, եթէ Գերմանիոյ առաջարկները քննութեան ենթարկուին Ա. Դ. Խորհուրդի գաղտնի նիստին մէջ, Ֆրանսա պիտի չհրաժարուի զօրակցիլ Անգլիոյ հետեւելու համար որ Իտալիա եւ Լեհաստան ձեռնպահ մնան, իսկ Ֆրանսա, Պելժիա, Թուրքիա, Սպանիա եւ Ռումանիա ապահովաբար պիտի քուէարկեն Ֆլանտէնի բանաձեւը։ Տանըմարքա կուսակից կ'երեւայ Անգլիոյ։ Երբ խնդիրը ժողովի դրուի, Ֆլանտէն պիտի կրկնէ իր ազդարարութիւնը, պահանջելով նախ զատ պարտութեան բանաձեւ մը քուէարկել եւ յետոյ «յանձնարարութիւններ», պատժական տնօրինութեանց համար։ Եթէ Գերմանիա չարունակէ գրաւած պահել ապազինեալ շրջանը, այն առարկութեամբ թէ Ֆրանսա վաւերացուցած է Ֆրանքբելխորհրդային դաշինքը, Պ. Ֆլանտէն երրորդ անգամ ըլլալով պիտի առաջարկէ Լա Հէյի իրաւարար ատեանին յանձնել խնդիրը, այն պայմանաւ որ եթէ ատեանը վճռէ թէ Ֆրանքբելխորհրդային դաշինքը չի խախտեր Լոքառնոյի դաշնագիրը, Գերմանիա քաշէ իր զինուորները եւ ետ առնէ դաշնագրին դրժումը։ Իսկ եթէ ատեանը հակառակութիւններ դտնէ, Ֆրանսա յանձն պիտի առնէ փոփոխել Ֆրանքբելխորհրդային դաշինքը, յարմարցնելով Լոքառնոյի դաշնագրին տրամադրութեանց։

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ԱՌԱՋԻՆ ՁԱՌԵՐԸ

Գերմանիան ալ ժողովի հրաւիրուեցաւ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը բացուեցաւ չարաթ կէս օրէն վերջը, Լոնտոնի մէջ, նախագահութեամբ Աւստրալիոյ վարչապետին։ Այս նստաշրջանին կը մասնակցին 14 պետութիւններ.— Աւստրալիա, Անգլիա, Պելժիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Լեհաստան, Ա. Միութիւն, Թուրքիա, Փորթուկալ, Ռումանիա, Սպանիա, Տանըմարքա, Էքուատոր, Չիլի։

Սովորական արարողութիւններէն յետոյ, բացման ճառը խօսեցաւ Պ. Ի – տըն, բացատրելով օրակարգը եւ չեշտելով թէ «ապագան կախում ունի մեր որոշումներուն իմաստութենէն»։ Ցետոյ յայտնեց թէ Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ ներկայացուցիչներն են որ առաջին առթիւ պիտի յայտնեն իրենց տեսակէտները, իսկ ինք պիտի խօսի աւելի վերջը, իբրեւ ներկայացուցիչը Մեծն Բրիտանիոյ։ «Մեր կարծիքով, ակներեւ եւ անվիճելի դրժում մը գործուած է Վեր – սայլի դաշնագրին եւ Լոքառնոյի դաշինքին հանդէպ։ Եթէ այս դատումը վաւերացուի, Ա. Դ. Խորհուրդին կ'իյնայ ձեռք առնել կացութիւնը եւ ելք մը գտնել այն դժուարութեանց որ կանգնած են մեր առջեւ »։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՏԵՍԱԿԵՏԸ

Անմիջապէս խօսք առաւ Պ. Ֆլանտէն, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, եւ կարդաց երկար զեկոյց մը, որուն գլխաւոր մասերը կ'ամփոփենք ստորեւ.

— « Միայն Լոքառնոյի դաշինքին դրժումը չէ որ կը զբաղեցնէ մեզ։ Բռնաբարուած է նաեւ Վերսայլի դաշնագրին 43րդ յօդուածը. բռնաբարում մը զոր 44րդ յօդուածը կը ներկայացնէ իբրեւ թշնամական արարք։ Դաշնագրին հեղինակները կը վկայեն թէ իրենց միտքէն չէր անցներ որ եւ է խորութիւն հաստատել ազգային հողի մը վրայ յարձակման եւ ապազինեալ շրջանի կանխամտած բռնաբարման միջեւ։ Արձանագրելով այս բռնաբարումը, Ֆրանսական կառավարութիւնը պարզապէս կը պահանջէ գործադրել օրէնքն ու արդարութիւնը։ Անգամ մը որ ծանօթացան այս բռնաբարման, դաշնագիրին ստորագրողներուն պարտականութիւնն է աշակցութիւն ընծայել Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ։ Բայց միայն Ֆրանսայի իրաւունքները կամ շահերը չեն որ վտանգուած են։ Եւ միայն ստորագրող պետութեանց պարտաւորութիւնները չեն որ խնդրոյ առարկայ կը դառնան։ Ես խօսքս կ'ուղղեմ մասնաւորապէս Խորհուրդին այն անդամներուն որոնք չեն ստորագրած Լոքառնոյի դաշնագիրը եւ կ'ըսեմ թէ խնդիրը կապ ունի ընդհանուր խաղաղութեան, նոյնիսկ Ազգաժողովին գոյութեան հետ։ Մենք պէտք է գիտնանք թէ ազատօրէն եւ հանդիսաւորապէս ընդունուած յանձնառութեանց միակողմանի դրժումը քաղաքական դրութի՞ւն մը պիտի դառնայ Եւրոպայի մէջ, թէ դաշնագիրները կրնա՞ն փոփոխիլ որ եւ է տեղ, ստորագրողներուն կամքով, կամ թէ որ եւ է կառավարութիւն կրնա՞յ այսօր ջնջել ինչ որ ընդունած էր երէկ։ Կը հարցնեմ թէ այսպիսի մեթոտ մը կրնա՞յ հաշտութիւ Ազգաժողովին գոյութեան հետ։ Այս պիտի մեթոտ մը կը համապատասխանէ՞ հաւաքական ապահովութեան գաղափարին։ Ա. Դ. Խորհուրդը 1935 ապրիլ 17ին դատապարտելով այս մեթոտին գործադրութիւնը Գերմանիոյ կողմէ (կ'ակնարկէ զինուորութեան վերահաստատումն), անհրաժեշտ սեպեց որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ապագային բոլոր նպատակայարմար միջոցներով ընդդիմանայ որպէսզի կարելի չըլլայ դրժել այնպիսի յանձնառութիւններ որ կապ ունին Եւրոպայի ազգերուն ապահովութեան եւ խաղաղութեան պահպանման հետ։ Կը խնդրեմ Խորհուրդէն հաստատել Վերսայլի դաշնագրին 43 յօդուածին բռնաբարումը՝ կատարուած Գերմանիոյ կողմէ եւ հրաւիրել քարտուղարութիւնը որ ըստ այնմ հաղորդէ Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրող պետութեանց։ Այդ զեկուցման չնորհիւ ստորագրողները պիտի կրնան կատարել իրենց աշակցութեան պատասխանատուութիւնները »։

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կիրակի առտու խորհրդակցական ժողով մը գումարուեցաւ Նուպարեան Մատենադարանին մէջ, նախաձեռնութեամբ Անդրանիկի յուշարձանի շինութեան կեդր. յանձնախումբին։ Կը մասնակցէին մօտ 25 ներկայացուցիչներ զանազան միութիւններէ եւ կազմակերպութիւններէ (Եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւն, Հայ Սպայից Միութիւն, Հ. Մ. Ը. Մ., Սիփան - Կոմիտաս երգչախումբ, Համազգային, Ջ. Ո. Մ., Դպրոցասէր, Բարեգործականի տեղական մասնաժողով, Ֆրանսահայ կամաւորներ, Տիկնանց Կ. Խաչ, Հօկ, Մ. Ռ. Աշակերտներու Միութիւն, «Ճառագ» եւ «Ապագայ», Շ. Գարաճիսարի «Խազմիկ» Հայր. Միութիւն եւայլն)։ Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը եւ Հայ Մարտիկներու եւ Կամաւորներու Միութիւնը ամէն գործակցութիւն ապահովելով հանդերձ չէին կրցած ներկայացուցիչ ղրկել այս անգամ։

Կեդր. Յանձնախումբին զեկոյցը լսելէ յետոյ, տեղի ունեցան խորհրդակցութիւններ, յուշարձանին շինութեան ծախիներու, հանգանակութեան շարունակութեան եւ մեծ հանդէսի մը կազմակերպութեան մասին։ Որոշուեցաւ նոր տեղեկութիւններ հաւաքել արուեստագէտներէ եւ մասնագէտներէ, ամբողջական գաղափար կազմելու համար։ Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ մայիսի վերջերը, կիրակի օր մը, ընդարձակ սրահի մը մէջ, հայերէն եւ ֆրանսերէն բանախօսութիւններով եւ գեղարուեստական նոր բաժինով մը։ Այս առթիւ ընդունուեցաւ կարգադիր յանձնախումբ մը, միայն Փարիզի համար, որպէսզի հանդէսին կազմակերպումը եւ ուրիշ որոշումներ գլուխ հանէ, համախորհուրդ կեդր. յանձնախումբին հետ։

*** Հաստատուած ըլլալով որ Անդրանիկի գերեզմանին հողը գնուած է անհատի անունով (Ա. Համբարձումեան), որոշուեցաւ անհրաժեշտ ձեռնարկները կատարել, զայն հաւաքական սեփականութեան վերածելու համար։

ՊԵԼԺԻՈՑ ՏԵՍԱԿԵՏԸ

*Ապա խօսք առաւ Պ. Ջէյլանտ, Պելժիոյ վարչապետը, աւելի հաչտարար լեզու մը գործածելով։ « Մենք ամենամեծ կարեւորութիւն կ'ընծայենք Լոքառնոյի դաշինքին։ Այստեղ ճնշումի խնդիր չկայ։ Դաշնագիրը ազատօրէն քննուեցաւ եւ ազատօրէն ընդունուեցաւ։ Քանի մը անգամ ալ առարկայ եղաւ ինքնաբեր հաստատումներու։ Ցետոյ դաշնագրին երաշխաւոր են աշխարհի ամենամեծ պետութիւններէն երկուքը եւ երաշխաւորութիւնը դրուած է փոխադարձ հիման վրայ։ Երաշխաւորութիւն մը տրուած է ոչ միայն մեզի, այլ եւ Գերմանիոյ։ Եւ վերջապէս դաշնագիրը դրուած է միջազգային ամենաբարձր հեղինակութեան՝ Ա. Դ. Խորհուրդին հովանաւորութեան տակ։ Դաշնագիրը դեռ գոյութիւն ունի մեզի համար, հետեւաբար եւ կը մնան անկէ բխած պարտաւորութիւնները։ Հակառակ ամէն բանի, ճշմարիտ է թէ դեռ դաշնագիրներ պէտք պիտի ըլլան ապագային ինչպէս անցեալին մէջ։ Ջանք մը պիտի ըլլայ միջազգային կեանքը կառուցանելու եւ վերակառուցանելու ստորագրեալ յանձնառութեանց հիման վրայ։ Անչուշտ ներկայ պարագաներուն մէջ բռնուած դիրքը ծանր հարուած մը պիտի ըլլայ այդպիսի մեթոտներու համար, եւ երկար ատեն վերահաստատութեան ճիգերը պիտի տուժեն, այս եղածներուն հետեւանքով։ Ցանուն Պելժիոյ տխուր պարտականութիւնն ունի նիմ խնդրելու Ա. Դ. Խորհուրդէն, համաձայն Լոքառնոյի դաշինքին, հանդիսաւորապէս արձանագրել Վերսայլի դաշնագրին 42 եւ 43 յօդուածներուն դրժումը եւ անմիջապէս տեղեկացնել Լոքառնոյի դաշնագիրն ստորագրող եւ մասնաւորապէս երաշխաւոր պետութեանց»։

ՀԻԹԼԷՐԻ ՆՈՐ ՁԱՌԸ 300,000 ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵՒ

«Մեզի չեն ուզեր տեսնել դուրսէն տեսիլ»

Գերմանիոյ « Առաջնորդ»ը իր երրորդ ճառը խօսեցաւ չարաթ գիշեր, Միւնիխի մէջ, ընտրական պայքարի առթիւ։ Ներկայ էին 300,000 ունկնդիրներ։ Ճառը իր դղրդումներով կը լսուէր Փարիզի մէջ, շնորհիւ ձայնասփիւռ գործիքներու։ Ճառէն վերջը 200,000 Գերմանացիները, այր թէ կին, երիտասարդ թէ ծեր, մէկ մէկ ջահ բռնած պատեցան վողոցներու մէջ, խանդավառութեան դղրդագին ցոյցերով։

Հիթլէր թնդանօթի 21 հարուածներով ողջունուելէ յետոյ, սկսաւ խօսիլ եւ անգամ մը եւս չեշտեց թէ այս օրուան Գերմանիան չի կրնար հանդուրժել որ եւ է խորութեան։ «Ես գործի ձեռնարկեցի համոզելու համար աշխարհը թէ Գերմանիան տարբեր է այսօր։ Անոնք տակաւին մեզի կը նային ինչպէս 1918ին եւ կը կարծեն թէ կրնան վարուիլ այնպէս ինչպէս այն առեն։ Ես ա – ..ազնուրդութեան ձեռնարկեցի 1933 յունուար 30ին եւ ոչ ոք կրնայ ժխտել թէ, մենք այսօր կրնանք աշխարհի նայիլ իբրեւ ազգ մը։ Ամբողջ երեք տարի ես արծարծեցի ժողովուրդին յոյսը իր վերակենդանացման մասին, ջանացի արթնցնել անոր վստահութիւնը ազգին յարութեան մասին։ Միշտ աշխատեցայ զօրացնել պատիւի եւ ազատութեան գաղափարը։ Հետեւաբար որոշեցի վերահաստատել ազգին զինուորական ուժը։ Կարգ մը ազգեր, աւելի ճիշդ դիւանագէտները, իբրեւ բնութեան մէկ օրէնքը կը համարէին գերման ժողովուրդին ստորադաս վիճակը։ Անոնք այնքան վարժուած էին այս գաղափարին, որ այժմ օրէնքի խախտում կը տեսնեն, երբ Գերմանիա վերահաստատած է իր սեփական իրաւունքները։ Կը յայտարարեմ աշխարհի առջեւ թէ մենք չպիտի համակերպինք որ Գերմանիան ստորադաս իրաւունքներ վայելէ կամ իբրեւ ստորադաս նկատուի միջազգային քաղաքականութեան մէջ։ Մեր սկզբունքն է աշխարհի միւս ազգերուն հետ երթալ ցորչափ անոնք մեզ կը նկատեն հաւասարներ, բայց բաժնուիլ անոնցմէ երբ կը մերժեն այդպէս վարուիլ։ Ամենամեծ Աստուած զիս ստեղծած է իբրեւ Գերմանացի։ Անոր կամքովն է որ ես կը պատկանիմ այս ազգին։ Ես չեմ ջանար այս ազգը բաժնել ուրիշներէն, ընդհակառակն, կ'ուզեմ աւելի մօտեցնել զայն ուրիշներուն։ Բայց անոնք պէտք չէ ստրուկներու տեղ դնեն մեզ։ Ոչ մէկ սպառնալիք կրնայ փոխել իմ դիրքս։ Ես կը հետեւիմ այն ճամբուն որ սահմանած է Նախախնամութիւնը։ Ինծմէ կը խնդրեն չարժուձեւեր (ժէսթ) ընել, ես չեմ ուզեր չարժուձեւեր ընել. ես պարկեշտ մարդ եմ։ Երբեք կարելի չպիտի ըլլայ հասկացողութեան գալ Գերմանիոյ հետ, եթէ այդ հասկացողութիւնը պիտի հիմնուի անոր ստորադաս –

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՎՈՏՈՒԿՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

1. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի հետևյալ ցուցանիշները.

ա) Պետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Պետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Պետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

2. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

3. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

4. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

5. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

6. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

7. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

8. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

9. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

10. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

11. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

12. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

13. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

14. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

15. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

16. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

17. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

18. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

19. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

20. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

21. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

22. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

23. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

24. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

25. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

26. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

27. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

28. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

29. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

30. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

31. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

32. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

33. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

34. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

35. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

36. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Հանրապետական բյուջեի պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

37. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջեից միութենական հանրապետությունների բյուջե մտնող ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն ռուբլի։

գ) Միութենական հանրապետությունների բյուջեից Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության բյուջե մտնող պակասուրդը՝ 200 հազար ռուբլի։

38. Հաստատել Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության 1938 թվականի պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հետևյալ հաշվեկշիռները.

ա) Հանրապետական բյուջեի եկամուտները՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ հարկային մուտքերը՝ 1 միլիարդ 25 միլիոն ռուբլի, ոչ հարկային մուտքերը՝ 175 միլիոն ռուբլի։

բ) Հանրապետական բյուջեի ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200 միլիոն 200 հազար ռուբլի, որից՝ ընդհանուր պետական ծախսերը՝ 1 միլիարդ 200

Ս. ՍԱՐՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ (1913—1923)

Ցանկացած ազգի պատմության մեջ կան ժամանակներ, երբ ազգային ոգին ու ինքնագիտակցությունը հասնում են իրենց գագաթնակետին, երբ ազգի ներկայացուցիչները ամենայն պատասխանատվությամբ ու նվիրումով ձգտում են ազգի ապագան կերտել ազգի անցյալի ու ներկայի հիման վրա

թեանը վրայ: Անհաւասարութիւնը ըմբռնուացում եւ առելութիւն կը ներշնչէ մէկուն եւ երկիւղ ու անվստահութիւն միւսին: Վերսայլի դժբախտ դաշնագիրը, որ սահմանուած էր խաղաղութիւն պարգեւելու աշխարհի, չկրցաւ խաղաղութիւն բերել, որովհետեւ հիմնուած էր ազգերու գերադասութեան եւ ստորադասութեան վրայ: Անոր սկզբունքն էր բռնութիւնը: Անոր հողային տրամադրութիւնները բանաւոր չէին: Մենք գիտենք որ հողային տրամադրութեանց ամէն փոփոխութիւն զոհողութիւն կը պահանջէ, սակայն Գերմանիա չուզեր յաւիտենական պատերազմ մղել, սահմանագլուխներու փոփոխութեան համար: Պիտի հասկնաք թէ ինչու: Գլխաւորաբար մենք չենք ուզեր արիւն զոհել ազգը ընդարձակելու համար, մենք ունինք աւելի պարզ մեթոտ մը ազգը ընդարձակելու — յաւելում ծնունդներու: Տարին 500,000ը կը կազմէ երի - տասարդում, առանց ուրիշներուն վնասելու: Մենք կը ջանանք բանաւոր հիմերու վրայ դնել մեր հարցերը, ինչպէս օրինակ գաղթավայրերու խնդիրը, որ կրնայ բանաւոր լուծում մը բերել: Հարցը այս է այժմ.— Գերմանական կառավարութիւնը կ'ուզէ կնքել ապահովութեան դաշինք մը արեւմուտքի համար, հաստատելով տեսակ մը աստուածներու խաղաղութիւն Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, երաշխաւորուած Անգլիոյ եւ Իտալիոյ կողմէ, եւ այն տրամադրութեամբ որ Ա. Դ. Ազգերու որոշէ նախայարձակը, ըմբռնման մը պարագային »:

Այստեղ Հիթլէր նորէն յիշեց թէ Ֆրանսա պէտք չունէր մասնաւոր դաշինք կնքելու խորհրդային պետութեան հետ, այնքան երաշխաւորութիւններէ յետոյ, թէ այդ դաշնագիրը ինքնին կը քանդէ Լոքառնոյի դաշինքը, եւ թէ յեղափոխութեան մը պարագային Ֆրանսա կրնայ դառնալ Գ. Միջազգայինի մէկ հատուածը եւ եզրակացուց.

— Ես առաջարկեցի խաղաղութիւն 25 տարուան համար, ուրեմն կատարեցի ամենամեծ շարժուձեւը զոր կրնար կատարել ո եւ է դիւանագէտ, բայց երբեմ չպիտի ընեմ որ եւ է քան որ կրնայ վտանգել Գերմանիոյ պատիւը: Մենք կ'ուզենք տանտէր ըլլալ մեր տունին մէջ: Մենք չենք կրնար հանդուրժել որ մեզ ընդունին իբրեւ ազգատ ազգականներ: Մենք չենք ընդունիր որ մեզ հաշէշեն միջազգային առեւանգներու առջեւ: Մենք կը մերժենք մտնել ետեւի դռունէն, մենք կ'ուզենք ներս մտնել մեծ դռունէն: Ես չեմ կրնար հանդուրժել որ դուրսէն հրամաններ արձակեն ինծի: Գերմանիոյ մէջ գերման ժողովուրդն է որ կը հրամայէ: Ես չեմ կրնար հանդուրժել որ դուրսը բանակցութիւններ կատարեն մեր կռնակին վրայ: Միայն Աստուած իրաւունք ունի դատելու թէ ով է արդարը, ով է մեղաւորը:

Իսկ այստեղ, Գերմանացիներ, դուք էք իմ դատաւորներս: Դուք էք որ ձեր վճիռը պիտի արտասանէք մարտ 29ին: Եւ այն ատեն ես պիտի յայտարարեմ աշխարհի.— «Ես չէի որ խօսեցայ, այլ գերման ժողովուրդը խօսեցաւ իմ բերնով»:

Կարեւոր ճառեր օրուան տագնապի մասին

Շարք մը կարեւոր ճառեր խօսուեցան կիրակի օր: Նախկին վարչապետ Պ. Տալատիէ խօսելով Պօժի մէջ, մասնաւորապէս չեշտեց.— «Հռենոսի զինուրական գրաւումը, ամրութեանց ապագայ չինութիւններով, միայն առաջին մասը կը կազմէ ռազմատենչ ընդարձակ ծրագրի մը գործադրութեան, յառաջ խաղալու համար դէպի արեւելք, երբ Գերմանիա ճարէ անհրաժեշտ միջոցները: Լոնտոնի խօսակցութիւնները ամէնէն ծանրակշիռ հանգամանքը կը ներկայացնեն, Մեծ պատերազմէն ի վեր, որովհետեւ անոնք պիտի վճռեն Եւրոպայի ապագան»: Այս առթիւ դիտել տուաւ թէ Պ. Պաղտուն էր որ, իբրեւ արտաքին նախարար Տումէրկի գահակալին մէջ, մերժեց Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ զինամթերութեան ծրագիրը, 1934 ապրիլին եւ այսպէս ճամբայ բացաւ որպէսզի Գերմանիա դրժէ Վերսայլի դաշնագրին զինուրական տրամադրութիւնները»:

**** Ջօր. կամրէն, ընդհ. սպայակոյտի պետը, խօսելով Սթրազպուրկի մէջ, յանձնարարեց միացեալ ճակատ կազմել: «Մենք դիտակից ենք մեր ուժին: Պետական գաղտնիք մը յայտնած չեմ ըլլար, ըսելով թէ վայրկեանը յղի է անակնկալներով »:*

**** Պ. Էռիօ կիրակի օր ուշադրաւ յօդուած մը հրատարակեց «Լ'Էօվռ»ի մէկ, «Նամակ Գերմանացիի մը» խորագրին տակ: Հերքելով Հիթլէրի մեղա - դրանքները, նախկին վարչապետը կը բացատրէ թէ Ֆրանքեւերման մերժեցման միակ պայմանն է իրաւարարութեան ենթարկել բոլոր վէճերը:*

36.500 գերմանական, 140,000 ֆրանսական

Հակառակ Ֆրանսական եւ անգլիական թերթերու պնդումին, գերմանական չրջանակներու մէջ կը յայտարարեն թէ Հռենոսի ապազինեալ չրջանին մէջ տեղաւորուած զինուորներու թիւն է 36,500, որոնց դիմաց Ֆրանսացիները ունին 140,000 զինուոր, սահմանէն անդին: Այս իմաստով յայտարարութիւն մը հրատարակեց Լոնտոնի գերմանական դեսպանը, պնդելով թէ հոլանտական սահմանէն մինչեւ զուիցերիականը կը գտնուին 36,500 գերման զինուորներ, մէջէն ըլլալով ոստիկանական ուժերը: «Եթէ նկատի առնէք թէ այդ չրջանը կը բնակի Գերմանիոյ ժողովուրդին մէկ հինգերորդ մասը, այսինքն 14 ուկէս միլիոն ժողովուրդ, եւ թէ այդ չրջանը կը կազմէ Գերմանիոյ մէկ ութերորդ մասը, մէջէն ըլլալով Քէօլնի, Տիւսէլտորֆի, Ֆրանքֆուրթի, Վիսպատէնի պէս կարեւոր քաղաքներ, պիտի համոզուիք թէ զրաւումը պարզապէս այլա - բանական հանգամանք ունի:

ՀԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԴԻՊԻ ՄԸ ՊԱՏԱՀԵՑԱՒ Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ: Կին երեսփոխան մը ճառ կը խօսէր: Երբ վերջացուց կին մը, որ ունկնդիրներու սրահը կը գտնուէր, ոտքի ելաւ եւ պոռաց ժողովին.— «Դադրեցուցէք պատերազմը»: Մասնաւորապէս շեշտեց վերջին բառին վրայ եւ կրկնեց բանի մը անգամ: Բարապանները բռնեցին եւ դուրս հանեցին, բայց կինը յաջողեցաւ ժողովասրահին եւ գանգատներուն մէջ նետել տուփեր, որոնք փոշի կը պարունակէին: Երբ բարապանները դէպի դուռը կը հշէին, կինը դարձաւ երեսփոխաններուն եւ պոռաց.— «Դուք աւելի գէշ էք բան ջայլամը, խելք չունիք»:

ԵՐՈՎՊԻՈՑ ԿԱՑՍԸՐԸ յուսահատելով Ազգերու Դաշնակցութենէն, միջոցներ կը փնտռէ, հաշտութիւն կնքելու համար: Թէեւ կը հերքուին այս առթիւ շրջած գրոյցները, բայց իրազեկներ կը հաւաստեն թէ Հռոմի նախորդ դեսպանը պաշտօն ստացած է տրամադրութիւնները շօշափելու: Իտալական բանակը կը շարունակէ իր յառաջխաղացութիւնը հիւսիսէն թէ հարաւէն:

ՎՐԱՑԻ ԻՇԽԱՆ Սերժ Մտիվանի, որուն եղբայրը կառչի սրկածի մը զոհ գացած էր անցեալ օգոստոսին, ձիէն վար իյնալով մեռաւ Մ. Նահանգներուն մէջ: Նախապէս ամուսնացած էր Փօլա Նէկրիի հետ:

ՀՐԵՂԷՆ ԽԱՉԻ բոլոր կազմակերպութիւնները ընդհանուր «գօրաշարժ» կատարեցին կիրակի օր: Այս առթիւ 20,000 հեռագիրներ հասան գնդ. տը լա Ռօֆի:

ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ վերահաստատման տարելիցին առթիւ, երէկ, երկուշաբթի, մեծ զօրահանդէս մը կատարուեցաւ Պերլինի մէկ, մասնակցութեամբ հազարաւոր զինուորներու: Այս առթիւ ալ դղրդագին ցոյցեր կատարուեցան:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնենք հայրենակից Գասպար Պալեասեանի իր եղբօր պատանեկան մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Թոզքատի (Թուրքիա) մէջ:

Տէօ եւ Տիլ Թալգին Գալֆիսեանց
Լիոն, 12 մարտ 1936

×

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Շրջ. վարչութիւնը եւ Պատուոգրի Գործադիր Մարմինը իր ժրաջան անդամներէն ԺԻՐԱՅՐ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալին տիկնոջ եւ մօտաւոր պարագաներուն:

×

Հ. Ց. Դ. Տէրունի կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ողբացեալ ՏԻԿ. ՄԱՆՈՒ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի մահուան առթիւ, իր ամուսնոյն ընկ. Ցարուհիւն Մանուկեանի եւ զաւակներուն:

×

Տէր եւ Տիկին Կիւլեան ընտանիքը խորին ցաւակցութիւն կը յայտնեն, ՓԱՓՈՒՐԵԱՆ ընտանիքին, իրենց սիրելի աղջկան՝ Փոքրիկն ԹԱԳՈՒՀիի ցաւալի մահուան առթիւ:

ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Բարաղամ Բարաղամեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Ցարուհիւն Բարաղամեան, որ 10 տարիէ ի վեր կը բնակէր Փարիզ: Իր հասցէն իմացնել Djiladjian'ի, Impasse Beline No. 3, Bron Village, Rhône:

— Շապին Գարահիսարի դիւղերէն Թադոպրայի Խաչի կից Թաղէն, Գաբրիէլ Անկարեան, 20—23 տարեկան, հօր անունն է Գալուկ, մօր անունն՝ Տիրուհի: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբօրորդւոյն Յովհաննէս Պարսամեանի, 1er Batterie. 10e R. A. C., Rueil (S. et Oise): France.

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՑՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

— · —

Կրընոպլի հանգանակութիւնը.—

Ղ. Թորոսեան 10 ֆր., Ե. Սադաթեան, Պ. Ցարուհիւնեան, Ոմն, Ա. Օհանեան 10ական, Ց. Ղարիպեան 5, Ղ. Գապագճիեան 5, Գ. Զարացեան 10, Մ. Անտոնեան 5, Ա. Թորոսեան 10, Ա. Սողոմոնեան 5, Պ. Երանոսեան 10, Ց. Զաքրեան 2, Կ. Թորոսեան, Ց. Երկանեան, Ա. Ուղուրեան, Կ. Սուքիասեան 5ական, Ա. Փափազեան 10, Ց. Անտոնեան 5, Ց. Օնպաշեան 10, Ոմն, Ե. Պետիկեան, Ք. Այվազեան, Ս. Սալաւանեան, Մ. Խաչատուրեան 5ական, Ա. Սարգիս 10, Մ. Սարգիսեան 4, Ի. Ինճիեան 5, Ս. Պապիկեան 5, Գ. Մէնտէլեան 20, Ոմն 5, Ե. Մարաշլեան 3, Ե. Տէրկոմսեան, Ա. Մարտիրոսեան, Ց. Եկաւ հաստատելու թէ հայ ժողովրդի երակներուն ու սրտին մէջ վառ կը մնայ ազատութեան գաղափարը:

Որքան ալ վարչածեւն ու պայմանները անյարմար եւ խորթ թուին մեզի, սակայն եւ այնպէս քաղաքական այդ ձախորդ օրերը կուգան ու կ'երթան: Գաղափարի կայծերը պիտի բռնկին ուշ կամ կանուխ»:

Ցետոյ «Անդրանիկ» թատերախումբը մեծ յաջողութեամբ ներկայացուց Ա. Ահարոնեանի «Արիւնի ձայնը» զոր բեմի յարմարցուցած էր ձեր թղթակիցը: Բաժիններ ունէին Ա. Առաքելեան, Լ. Գեղունի, Պ. Հեպոյեան, Ս. Գինոսեան, Կ. Նաւօեան:

Երգչախումբը մէջ ընդ մէջ կ'երգէր ազգային յեղափոխական երգեր: Ներկաները մեկնեցան խանդավառուած անկախութեան գաղափարով:

Լ. Գեղունի

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆ 600 ԷՋ, 603 ԿՏՈՐ ԵՐԳ

ԱԶԳԱՅԻՆ — ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՌԱԶՄԱ — ԳԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ, ՏԻՒՐԵՐԳԵՐ, ՔԱՂՔԵՐԳՆԵՐ, ՍԻՐԱԳԻՆ ԵՐԳԵՐ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ, ՁՈՒԱՐԹ ԵՐԳԵՐ, ՋԱՆԱՋԱՆ ԵՐԳԵՐ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՏՈՐՆԵՐ, ԲԱՆԱՀԱՆԳԱՄԱՅՆ, ԵՐԳԱՑԱՆԿ, ԵՒԱՑԼՆ:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ *Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղը կը տօնէ իր Խաչի Օրը Մարտ 29ին:*
Նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ *Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան մեծ պարահանդէսին, 4 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9 էն մինչեւ լոյս*
Նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
կազմակերպուած
ՍԻՓԱՆ եւ ԿՈՄԻՏԱՍ միացեալ երգչախումբերու կողմէ
28 Մարտ, շաբաթ գիշեր, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ
Salle de l'Aéro Club de Franceի սրահին մէջ
6, Rue Galilée, Paris (16) **Métro Boissière**
Orchestre Argentin GARIO CANTI
Մուտք՝ 10 Ֆրանք:

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:
Սուացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-
Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ցարուհիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փոխադրուած է 26 rue Lessage էն 68 rue Julien Lacroix, ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, հրշիկ, լաւ բուպի (փէքմէզ) եւ անուշեղէններ:
Կը ծախուի նաեւ Լօթքրի Նասիօնալի 1) 10 տոմսեր:
Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութը, որ ունի եաեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց:

ԲԱՑՈՒԱԾԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
4 Rue Metz
Մէթրօ **Strasbourg-St.Denis** *եւ* **Chateaudun**
ուր կը գտնէք ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ չափաւոր գիներով: կը ծանուցանենք սուրճի սիրահարներուն թէ մեր ծախած ամարատ եւ անխարդախ ՅՈՒՐՃԸ կը պատրաստուի ֆանրածանօճ ժամանագէտ Թորոսեանի կողմէ: Ունինք առաջնակարգ Թէյ:

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱՒ
ՀԱՄԱՁԳԱՑԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ
Աշխատակցութեամբ բազմաթիւ ծանօթ գրողներու: Հոն պատկերազարդուած գեղարուեստական նկարներ: Գրականութեան, գրական քննադատութեան, պատմական բանասիրութեան, գիտութեան եւ գեղարուեստական գրական արձագանգի եւ հայ կեանքի բաժիններով:
352 մեծադիր էջեր, գին՝ 25 Ֆրանք. Ամերիկա՝ 1.5 տոլար:
Ստանալու համար դիմել Տարեգրքի խմբագրութեան. B. P. 868 Caire, Egypte. եւ Յանաբերի:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. Ցգլ. քնագրէն թարգմ. Ծ. — **Հեդինակուհի՝ ԷԿԱԹԱ ՓՐԻՍՔԻ**

Մինչեւ այս կէտը հասած էի երբ պատուհանին կօշիկի հետքերով զրաւեցայ... երեք տարբեր եղրակացութեանց կրնայի յանգիլ... առաջինն՝ Րէյճի Փէյթրնի կօշիկին հետքերն էին անոնք... տղան Ֆըրնլի կուգայ այդ գիշերը, աշխատանոցը կը մտնէ եւ կը տեսնէ որ հայրը սպանուած է... երկրորդ՝ անծանօթ մը կրնար ձգած ըլլալ այդ հետքերը, բայց ինչ զուգադիպութիւն որ թէ այս վերջինը եւ թէ Րէյճը հագած պիտի ըլլային յար եւ նման «կոճակներ» ունեցող կօշիկներ... չէի կրնար հաւատալ... գինետան աղջիկն իմացայ որ Զարլզ Քէնթի կօշիկները չատ մեծ էին իրեն համար...

Երրորդ՝ հետքերը դիտումնաւոր կերպով այնտեղ ձգուած էին՝ կասկածի ենթարկելու համար Րէյճը... ատիկա ապացուցանելու համար կարգ մը ստուգումներ կատարեցի... ոստիկանութիւնը երեք վարազներու պանդոկէն առած էր Րէյճի կիսակօշիկներէն զոյգ մը... տղան գնոնք հագած չէր կրնար ըլլալ որովհետեւ վար դրկուած էին մաքրուելու համար... համաձայն ոստիկաններուն կարծիքին Րէյճ նոյն տեսակէն զոյգ մը եւս ունէր... ստուգեցի այդ պարագան եւ տեսայ որ իրաւունք ունէին... լաւ, իմ տեսութիւնս հաստատելու համար ոճրագործը Րէյճի կիսակօշիկները հագած պիտի ըլլար այդ գիշերը... այդ պարագային, սակայն, կը նշանակէր թէ տղան երրորդ զոյգ մը եւս ունէր՝ միչտ մեւնոյն տեսակէն... անհաւատալի թուեցաւ ինծի... այդ երրորդ զոյգը կիսակօշիկ չէր այլ կօշիկ էր... ձեր քրոջը միջոցաւ այդ մասին քննութիւն կատարել տուի... կը խոստովանիմ որ դիտմամբ չեշտեցի իրեն՝ կօշիկներուն գոյնը որպէսզի կասկածներ չունենայ... քննութեան արդիւնքը ձեզի ալ ծանօթ է... Րէյճի փէյթրն կօշիկ հագած էր... երբ երէկ առտու տունս եկաւ, առաջին հարցումս այդ եղաւ... պատասխանեց թէ հագածը կօշիկ էր այդ գիշերը ոչ թէ կիսակօշիկ... արդարեւ տակաւին ոտքն էր ան, որովհետեւ ուրիշ հագնելիք չունէր...

Ուրեմն քայլ մը եւս մօտեցանք ոճրագործին... միայն ան էր որ պատեհութիւնը կրնար ունենալ Րէյճին կիսակօշիկները վերցնելու այդ գիշերը՝ երեք վարազներու պանդոկէն...

Ուրիշ կէտ մը եւս... ոճրագործը այն անձն է որ առիթը ունէր դաշոյնը արծաթեղէններու սեղանէն թողնելու... կրնաք առակել թէ տնեցի՝ ներէն որ եւ է մէկը կրնար վերցուցած ըլլալ զայն... բայց կը յիշէք անշուշտ որ օրիորդ Ֆլօրան բացատձակօրէն վստահ էր որ երբ սեղանին քովը եկաւ դաշոյնը այնտեղ չկար...

*Ամէն ինչ պարզ է ուրեմն... կըրնանք ամփոփել... մարդասպանը այն անձն է որ նոյն օրը երեք վարազներու պանդոկը դնաց... որ չատ լաւ դիտէր թէ Պ. Էքթօյտ ձայնագիր մը դնած էր... որ մեքենաներու լեզուէն կը հասկնար եւ առիթը ունէր դաշոյնը գաղտնաբար վերցնելու... որ «Ընդունարան» մը ունէր հետը՝ ձայնագրելու համար մէջը նետելու համար — օրինակ գիրը մէջը նետելու համար — եւ սակայն վանդակորմին առջեւը հասաք երբ ժամը իննը էր... ցուրտ գիշեր մըն էր եւ կարելի չէր անտնալ... ինչո՞ւ համար հինգ վայրկեան տեւող ճամբայ մը տասը վայրկեանէն կտրեցէք... սկիզբէն ի վեր ուշադրութիւնս գրաւեց այն պարագան որ միայն ձեզմէ իմացայ թէ աշխատանոցին պատուհանը նիգով ամրացուած էր... պարոն Էքթօյտ այդ մասին հարցում ըրաւ ձեզի, բայց աչքովը չտեսաւ... ենթադրենք որ նիգը դրուած չէր... տասը վայրկեանի ժամանակամիջոցը բաւակա՞ն էր որ դուք տան դուռնէն դուրս գալով աչխատանոցին պատուհանին քովը երթայիք, ձեր կօշիկները փոխէիք, ներս մտնէիք, Էքթօյտը սպաննէիք եւ վանդակորմը հասած ըլլայիք ժամը ճիչդ 9ին... այս տեսութեան չատ ալ համաձայն չէի քանի որ Էքթօյտ Ջղագրգիռ վիճակ ունէր այդ գիշերը, պիտի լսէր որ ներս կը մտնէիք եւ հանարար կուիւ մը տեղի պիտի ունենար ձեր երկուքին միջեւ... բայց ենթադրենք որ դուք Էքթօյտը սպանեցիք ձեր մեկնելէն առաջ... իր բազկաթոռինետեւը ոտքի կեցած էիք, այդպէս ըսիք թէ դուք եւ թէ Ծառան — եւ սակայն վանդակորմին առջեւը հասաք երբ ժամը իննը էր... ցուրտ գիշեր մըն էր եւ կարելի չէր անտնալ... ինչո՞ւ համար հինգ վայրկեան տեւող ճամբայ մը տասը վայրկեանէն կտրեցէք... սկիզբէն ի վեր ուշադրութիւնս գրաւեց այն պարագան որ միայն ձեզմէ իմացայ թէ աշխատանոցին պատուհանը նիգով ամրացուած էր... պարոն Էքթօյտ այդ մասին հարցում ըրաւ ձեզի, բայց աչքովը չտեսաւ... ենթադրենք որ նիգը դրուած չէր... տասը վայրկեանի ժամանակամիջոցը բաւակա՞ն էր որ դուք տան դուռնէն դուրս գալով աչխատանոցին պատուհանին քովը երթայիք, ձեր կօշիկները փոխէիք, ներս մտնէիք, Էքթօյտը սպաննէիք եւ վանդակորմը հասած ըլլայիք ժամը ճիչդ 9ին... այս տեսութեան չատ ալ համաձայն չէի քանի որ Էքթօյտ Ջղագրգիռ վիճակ ունէր այդ գիշերը, պիտի լսէր որ ներս կը մտնէիք եւ հանարար կուիւ մը տեղի պիտի ունենար ձեր երկուքին միջեւ... բայց ենթադրենք որ դուք Էքթօյտը սպաննեցիք ձեր մեկնելէն առաջ... իր բազկաթոռին հ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՑ ԹՈՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
18
ՄԱՐՏ
MERCREDI
18 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3066

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎՏԱՆԴԸ ԵՐԷԿ ԵԻ ԱՅՍՕՐ

Տարբեր պարագաներու մէջ կամ նախապատերազմեան չրջանին, անվրէպ ահաւոր պատերազմի մը պիտի յանգէր Հիթլէրի բռնած դիրքը:

Բարեբախտաբար խոր յեղաշրջումներ կատարուած են աշխարհի կարգ ու սարքին եւ ժողովուրդներու հոգեբանութեան մէջ: Այնպէս որ, ինչքան ալ արկածալի երեւայ կացութիւնը, դժուար է հաւատալ թէ պատերազմը անպայման պիտի պայթի մէկ օրէն միւսը:

Մարդիկ տակաւին հրաժարած չեն միջազգային վէճերը պատերազմով լուծելու սովորութենէն: Վկայ՝ Իտալիան: Ուզեն ալ, չեն կրնար:

Եւ սակայն, բաւական զօրաւոր ազդակներ կան, եթէ ոչ խափանելու, գոնէ յետաձգելու կամ սահմանափակելու պատերազմները:

Օրինակ՝ ներկայ տագնապը, Եւրոպայի սրտին վրայ:

Կարելի չէ ժխտել թէ կը գտնուինք պայթուցիկ մթնոլորտի մը մէջ:

« Մեծ »երը կրակին հետ կը խաղան դարձեալ, ինչպէս տարիներէ ի վեր: Որ եւ է սխալ չարժում կամ գրգռիչ գործողութիւն կրնայ կայծերը արձակել եւ նոր փոթորիկ մը յարուցանել: Անհրաժեշտ միջոցներն ալ ունին.— գոնէ անոնք որ յաղթական ելան 1914 - 19ին եւ զանակները կը սրեն քսան տարիէ ի վեր:

Եւ սակայն, բոլոր երեւոյթներն ու իրողութիւնները կ'ապացուցանեն թէ՝ ամէնէն առաջ իրենք՝ յաղթականներն են որ կը վախնան կամ կը խուսափին պատերազմէն:

Ինչո՞ւ,— պարզապէս անոր համար որ կարելի չէ նախատեսել նոր փոթորիկի մը ելքը, արդի զինարուեստի եւ սպառազինութեանց անսահման եւ ամէհի հնարաւորութեանց մէջ:

Անոնք որ յաղթեցին 1914ի աշխարհհասասան սպանդին մէջ, լուսի ապահովեցին իրենց աւարը, եւ ամէնէն առաջ անոնց պահպանութեան մասին կը մտածեն:

Այդ հիմնական մտահոգութեան կը ծառայեն լեռնակուտակ զաշնագիրները, ինչպէս, անոնց զուգընթաց, յարաճուն զինար - չաւն ու նորանոր գիւտերը:

Ուրեմն, առ այժմ յագեցած են իրենց աշխարհակալութեան ախորժակները: Իրենց չահն իսկ խաղաղութիւն կը թելադրէ: Ուրիշ խօսքով՝ ամուր կառչիլ մեծ պատերազմէն իվեր հաստատուած կարգ ու սարքին, կարելի եղածին չափ ընդդիմանալով դաշնագիրներու վերանայումին:

Այս է որ կը կոչուի «հաւաքական ապահովութիւն»:

Իսկ միւսնե՞րը, — անոնք որ չախչախուեցան կամ զրկուեցան ընդհանուր աւարէն:

Անշուշտ վտանգի գլխաւոր աղբիւրը կը կազմեն անոնք, պարտեալներն ու զրկեալները:

Պատերազմի վէրքերը հազիւ սպիացած, անոնք անդադար կը թափեն իրենց դառնութիւնը, իրենմն ողոքելով, յաճախ պոռթկալով, բայց միշտ արծարծելով նոյն հիմնական պահանջը, — արդարութիւն եւ հատուցում:

Որքան զօրաւոր է եւ բազմամարդ ու բազմապահանջ՝ պարտեալը, այնքան բարձր կը խօսի, յաճախ բռունցքն ալ ցցելով:

Այդպէս վարուեցան Իտալիան ու Գերմանիան, մէկը յանգելով պատերազմի միւսը ակռայ կճրտելով մինչեւ որոշ սահման մը:

Ասոնցետեւէն կուգան ուրիշներ ալ,— Հունգարիա, Պուլկարիա, Աւստրիա, Թուրքիա եւայլն: (Ասո՞ւնք նաեւ Հայաստանի մասին ...):

Բաղդատաբար չատ փոքր ըլլալով, այս պետութիւնները չեն կրնար չարժիլ այնպէս ինչպէս միւսները: Մանաւանդ որ, բոլորն ալ կաշկանդուած են չղթայաշար զինակցութեանց եւ դաշինքներու ցանցի մը մէջ, թէ սահմանէ սահման եւ թէ աւելի հեռուէն:

Եւ սակայն, ի՞նչ տարակոյս որ բոլորն ալ սրտանց կը հըրճուէին, մեծերու ելոյթներէն բաց դուռներ երազելով նաեւ իրենց համար:

Այս տեսակէտէն, մասնաւորապէս ուշագրաւ է Հունգարիոյ դէրքը:

Փէլթայի թերթերը բացէ իբաց կը պաշտպանեն գերմանական եւ իտալական տեսակէտը, չեչտելով դաշնագիրներու վերանայութեան տիպողութիւնը: Մինչ Սոֆիայի մէջ կը նախընտրեն բարեացակամ լռութիւնը:

Այս կացութեան մէջ, ի՞նչպէս կարելի է հաւատալ թէ ան - սասան պիտի մնայ խաղաղութիւնը:

Ոչ ոք այդպիսի պատրանքներ կը սնուցանէ: Ապացոյց՝ յարաճուն զինարշաւը, որ կը չարունակուի խաղաղասիրական մարզանքներու, փոխադարձ հատատիքներու եւ զարմանազան չռայլաբանութեանց մէջ:

Միայն թէ,— փոխուա՞ծ է աշխարհը: Այսօր ժողովուրդները նոյնքան դիւրութեամբ չեն առնորդուիր դէպի սպանդանոց, որքան երէկ:

Եթէ տակաւին իրական ուժ մը չի ներկայացներ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, իրեւ կանխարգել ազդակ, անդին կան միլիոնաւոր բազմութիւնները աշխատաւորներու, որոնք տիրական դեր կը կատարեն բոլոր ժողովրդապետական երկիրներու մէջ: Եւ իրողութիւն էր պատերազմի չեմորը ամէնէն աւելի կը հնչէ այն երկիրներուն մէջ ուր միահեծան դիկտատուրան է որ կ'իշխէ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՄԵՐԺԵՑ ՔՆՆԵԼ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

ԳԱՂՏՆԻ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ՈՐ ԿԸ ՏԵՒԷ ՉՈՐՍ ԺԱՄ

ՖԼԱՆԴԷՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ ՓԱՐԻԶ ԴԱՌՆԱԼ ԵՒ ՋՕՐԱՇԱՐԺ ՀՌՉԱԿԵԼ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը գաղտնի ժողով մը գումարեց երկուշաբթի կէս օրին, Լոնտոնի մէջ, պատասխանելու համար Գերմանիոյ վերջին առաջարկներուն: Նիստէն յետոյ կարճ զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, բայց թերթերու թղթակիցները յայտնած են կարեւոր մանրամասնութիւններ քաղել: Բոլորն ալ կը հաստատեն թէ ժողովը փոթորկալի եղած է: Ան աստիճան որ, Պ. Ֆլանտէն, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, հակառակ իր սովորութեան, հետզհետէ յուզուելով պոռթկացեր է.

— ԵԹԷ ՄԻԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈԱՍՏԱՒՈՐ ԱՐԴԻՒՆՔ ՄԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԿ Է ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԻՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ ԴՆԵԼ Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԲՈԼՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ, ԸՍԼԻ ԻՆԾԻ: ԱՁՆ ԱՏԵՆ ԵՍ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԱՄ ՁԵՒՔ ԱՌՆԵԼԷ ՑԵՏՈՑ ԿԱՐԳ ՄԸ ՄԻՋՈՑՆԵՐ, ԻՆՁՊԼԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՋՕՐԱՇԱՐԺԸ, ԱՆՇՈՒՇՏ ԱՁՆ ԱՏԵՆ ԱՒԵԼԻ ԼԱՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱԿՆԱՒ ՁԻՍ:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, Պ. Ֆլանտէն, Գելժիոյ վարչապետը, Ա. Միութեան արտաքին գործավարը՝ Լիթվինով, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը՝ Պ. Թիթուլէսքու պահանջեցին որ նախ Գերմանիան դատապարտուի իբրեւ ուխտադրուժ, եւ յետոյ նկատի առնուին Հիթլէրի առաջարկները: Աւելի հաշտարար դիրք բռնեցին Տանըմարքայի, Թուրքիոյ եւ Չիլիի ներկայացուցիչները, թելադրելով որ Հիթլէրի առաջարկները եւ Հռենոսի վերադրաւման խնդիրը միասին քննուին: Պ. Իտըն թելադրեց չափաւորութեամբ վարուիլ Գերմանիոյ հետ: Իտալիոյ եւ Լեհաստանի պատուիրակները գրեթէ լուռ մնացին, բարեացակամ չէզոքութեան դիրք մը բռնելով: Տանըմարքայի եւ Թուրքիոյ պատուիրակներուն միջամտութենէն վերջն էր որ, Ֆլանտէն բարկացաւ եւ վերի խօսքերը արտասանեց: (Փարիզի թերթերէն չատերը յապաւած են այդ յայտարարութիւնը):

Ֆլանտէնի սպառնալիքին վրայ, որ մեծ տպաւորութիւն գործեց, ժողովականները անգամ մը եւս համոզուեցան թէ կացութիւնը ծանր է եւ պատերազմը միշտ հաւանական: Ի վերջոյ որոշուեցաւ հետեւեալ հեռագիրը ուղղել Պերլին, իբրեւ պատասխան Հիթլէրի վերջին առաջարկներուն, Ա. Դ. Խորհուրդի նախագահին ստորագրութեամբ.

ԴԵՐՄԱՆԻՈՑ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

— « Պատիւ ունիմ Ձեր Վսեմութեան հաղորդելու Ա. Դ. Խորհուրդին պատասխանը՝ ձեր մարտ 15 թուակիր հեռագրին:

1.— Գերմանիա պիտի մասնակցի ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց կողմէ յարուցուած հարցերուն ընութեան նոյն իրաւունքներով ինչ որ միւս երաշխաւոր պետութեանց ներկայացուցիչները, որոնց դիրքը նոյնն է ըստ դաշնագրի ինչպէս Գերմանիոյ դիրքը, այսինքն կատարեալ իրաւունք վիճաբանութեան, չհաշուելով երեք պետութեանց բուէները, միաձայնութեան բուէներուն մէջ:

2.— Ինչ կը վերաբերի երկրորդ հարցին, Ա. Դ. Խորհուրդին չի յանձնար տալ գերմանական կառավարութեան փափաքած ապահովութիւնները »:

ԲԱՒ ՄԸ ՍԽԱԼ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ ԷՐ

Ինչպէս յայտնի է, գերմանական կառավարութիւնը երկու հիմնական պայմաններ կը դնէր, մասնակցելու համար Լոնտոնի ժողովին,— 1. Հաւասար իրաւունքներ.— 2. Ապահովութիւն տալ թէ անմիջապէս նկատի պիտի առնուին Հիթլէրի առաջարկները, 25ամեայ դաշինքի մը համար:

Ա. Դ. Խորհուրդի ժողովէն առաջ, երեւան եկաւ որ սխալ մը գործուած է, գերմանական հեռագրին թարգմանութեան առեն: Այսպէս, գերմաներէն « ալսպալտ» բառը թարգմանուած էր «անմիջապէս», մինչդեռ կառավարութիւնը ըսել կ'ուզէր «առաջին պատեհութեամբ», «կարելի եղածին չափ չուտ»: Լոնտոնի գերմանական դեսպանը փութաց չտեսել սխալը, դիմելով Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան: Այս ուղղումը բաւական մեղմացուց մթնոլորտը, քանի որ «անմիջապէս»ը հրամայական չեշտ ունի, մինչեւ «առաջին առթիւ»ը կամ «կարելի եղածին չափ չուտ»ը որոշ փափկանկատութիւն կ'ենթադրեն:

Թարգմանութիւնը կատարած էր Ազգաժողովի պաշտօնական թարգմանչերէն մէկը, որ 45 տոլար չաբաթական կը ստանայ: Լեզուագէտներ դիտել կուտան թէ «ալսպալտ» բառը «անմիջապէս» կը նշանակէ հիւսիսային Գերմանիոյ մէջ, իսկ «առաջին պատեհութեամբ»՝ հարաւային Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ մէջ: Որովհետեւ Հիթլէր Աւստրիա ծնած է, իսկ արտաքին նախարար Ֆոն Նէօյրաթ հարաւային Գերմանիա, հեռագիրը իրենց հասկցած եղանակով խմբագրուեր է:

— • —

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ զինուորական յանձնաժողովը, որ արեւելեան սահմանագլուխը գացած էր քննութիւն կատարելու համար, փարիզ վերադարձաւ: Յանձնաժողովը գոհութեամբ հաստատած է որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են չատ կարճ ժամանակի մէջ, գործածելով միայն զինուորական միջոցներ, առանց խանգարելու բնակչութեան սովորական կեանքը: Այս չաբթու երկրորդ պատուիրակութիւն մը պիտի երթայ հիւսիսային սահմանագլուխը: Փարիզէն 2000 պահեստի զինուորներ ղրկուեցան դէպի սահմանագլուխը:

ՉՈՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾՈՎԱԿԱԼՆԵՐՈՒ անուններ տրուեցան Պերլինի կարգ մը գլխաւոր փողոցներուն:

ՎԵՑ ԳԱՂՏՆԻ ՏՈՒԱՐԱՆՆԵՐ երեւան հանուեցան Սոֆիայի եւ գաւառի մէջ: Բառասունի մօտ կասկածելիներ բռնուեցան իրրեւ համայնավար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԿՈՒ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿ

— • —

« Ուշ լինի, ուշ լինի »:

Վերջերս իրենց տասնամեակը տօնեցին «Մշակ»ը՝ Ֆրէզնոյի մէջ (Քալիֆորնիա), եւ Սոֆիայի «Ազատ Խօսք»ը:

Օրուան բոհուրդին մէջ, հազիւ ժամանակ ունեցայ այս տողերը մրոտելու:

Շնորհաւորութիւններ՝ երկուքին ալ, մէկը՝ «անկախ հայաթերթ», միւսը՝ Դաշնակցական:

Հիմնուած՝ 1925ի գարնան, «Մշակ»ը «արդիւնք է պարզ անհատական յարատեւութեան եւ նիգի », ինչպէս կը յայտարարէ խմբագրականը:

— « Մշակ »ը հաւատարիմ իր կոչումին, որ է անկողմնակալօրէն ծառայել ազգային գաղափարին, ջանաց իր համեստ կարողութիւններով եւ անճոռնի պայմաններու մէջ ակօսներ բանալ օտար այս երկնքին տակ ապրող հայ սրտերու մէջ, ճգնելով ապրեցնել Հայու ոգին միայն »:

Արդարեւ, այս թերթը, որ կը հրատարակուի շաբաթը երկու անգամ, թուղթ ազգայնական է, եւ ունի իրեն յատուկ ուղեգիծ մը:

Ներքին փոթորիկներու ատեն ալ, « Մշակ »ի դերը եղած է պահպանել հաւասարակշռութիւնը, համերաշխութիւն քարոզելով եւ միշտ հնչեցնելով ազգային իմքնապաշտպանութեան լարը:

Ուրեմն համակրելի ջանք մը, հետաւոր Քալիֆորնիոյ մէջ, իբրեւ բարի դրացի Դաշնակցական «Ասպարէզ»ին, որ 26 տարեկան է:

×

« Ազատ Խօսք »ի տօնը կոչեցին տասնամեակը «պուլկարահայ ազգայնական մամուլին», ինչպէս կը ընորոշէր խմբագրութիւնը:

Եթէ աւելի հետ երթանք, պիտի գտնենք որ Ազատ Խօսք սկիզբ՝ երեսնամեակ, սկսելով Ռ. Զարդարեանի «Ռազմիկ»էն (1905 - 1909):

Ճետոյ լոյս կը տեսնէ «Հայաստան»ը (1915), պահ մը դադրելով եւ վերերեւալով 1919ին:

1926 յունուարին է որ պուլկարահայ գաղութը կ'ունենայ իր առաջին օրաթերթը, «Արաքս»:

Ատեն մը վերջը, առանց ընդհատելու, անունը դրին «Նոր Արաքս», յետոյ «Ազատ Խօսք», որ կը շարունակ - ուի մինչեւ այսօր:

Անոնք որ Պուլկարիա բնակած են, անոնք միայն կրնան ըմբռնել թէ ինչ կը նշանակէ տասը տարի անընդհատ օրաթերթ հրատարակել այդ սահմանափակ միջավայրին մէջ:

Նախ՝ 24 ժամ է Թուրքիայէն Սոֆիա, եւ Պոլսոյ թերթերը տարիներէ ի վեր կը սպառին իրրեւ տեղական թերթեր:

Ճետոյ, ինչպէս ամէն տեղ, բայց մանաւանդ այդ գաղութին մէջ մարդիկ տակաւին վարժուած չեն գուրգուրալու հայ թերթին ու գրքին վրայ:

Բայց ի՞նչպէս դիմացաւ այս թերթը, տասը տարի անընդհատ ...

Հարցուցէի Տէվէճեանին, Օննիկ Մխիթարեանին, եւ մանաւանդ Արամ Յակոբեանին, յաւիտենական «տէր - վիշ»ը որուն վերջին 15ամեակի նախատակութիւնը կարելի էր վէպի մըվեր - բածել: Քանի մը տարի առաջ օգնութեան հասաւ Թափառականը (Գ. Հալաճեան), աւելի գործնական հիմերու վրայ դնելով ձեռնարկը:

Դեռ չենք յիշեր այն հին ու նոր ընկերները, որոնք արժանապատուութեան խնդիր դարձուցին այս թերթին յարատեւութիւնը:

... Ո՞վ հետաքրքրուեցաւ թէ ի՛նչպէս լոյս աշխարհ կը տեսնէ որ եւ է հայերէն թերթ, ոչ թէ տասը, այլ նոյնիսկ մէկ տարի:

ՎԱՀԷ

ՎԱՂԸ՝ ԹԻՒՏ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՇԱՐՔ ՄԸ.—

1. ՊՈԼՍՈՅ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՁԻՆԻՒՈՐ. ԿՑՈՐԴ ՁՕՐ. ՖՐԱՆՇԻՍԻ ՑՈՒՇԵՐԸ,

ՁԱՋՈՐԴ ՕՐԸ՝ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՂ ՄԸ.—

ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՈՐՈՇ Է ՏԱԿԱՒԻՆ

Անգլիա միշտ կը ձգնի միջին ճանապարհ մը գտնել

Գերմանական առաջարկին պատասխանը խմբագրելէ վերջը, Ա. Դ. Խորհուրդը նորէն գումարուեցաւ երկուշաբթի օր, իսկ չատ աւելի կարեւոր ժողով մը ունեցաւ երէկ, երեքշաբթի: Նախապէս ալ բացառիկ ժողով մը գումարած էր Անգլիոյ գահլիճը, այն եզրակացութեան յանգելով թէ անհրաժեշտ է որ Լոքառնոյի դաշնակիցները որոշ զոհողութիւններ ստանձնեն, եթէ կ'ուզեն փրկել խաղաղութիւնը: Օրինակ, Ֆրանսա պէտք է մեղմացնէ իր այն պայմանը թէ չի կրնար բանակցիլ, մինչեւ որ Գերմանիա ետ չբաչէ իր զինուորները: Պելժիան ալ պէտք է հաչտարար դիրք բռնէ: Իսկ Հիթլէրէն կը սպասուի բարեացակամութեան ցոյց մը կատարել, կա՛մ ետ քաչելով զինուորներուն մէկ մասը եւ կամ խոստանալով ամրութիւններ չկառուցանել ապագինեալ չրջանին մէջ:

Այս զոհողութեանց փոխարէն, Մեծն Բրիտանիա յանձն կ'առնէ զինուրական աջակցութիւն ընծայել անմիջապէս, եթէ Ֆրանսա կամ Պելժիա յարձակումի կրեն: Անգլիական կառավարութիւնը միշտ օգտակար կը գտնէ Հիթլէրի եօթը առաջարկները, իրրեւ հիմ բանակցութեանց, բայց գիտէ որ Ֆրանսա եւ Պելժիա աւելի զօրաւոր երաչխաւորութիւններ պիտի պահանջեն, եթէ վերջնապէս պիտի անհետանայ Հռենոսի ապագինեալ չրջանը:

Ֆրանսայի պատուիրակները չատ ալ գոհ չեն Անգլիոյ այս հաճոյակատար ընթացքէն (Գերմանիոյ հանդէպ), եւ կը խորհին առաջարկել որ Լոնտոնէն ծրընեւ փոխադրուի Ա. Դ. Խորհուրդը: Կը կարծուի թէ նիստերը պիտի յետաձգուին, յետոյ պիտի վերսկսին ծրընեւի մէջ:

Երէկ Ա. Դ. Խորհուրդը բանաձեւ մը պիտի դնէր, դատապարտելու համար Գերմանիան, իրրեւ ուխտադրուժ թէ Վերսայլի եւ թէ Լոքառնոյի հանդէպ: Այս ձեւով պիտի վերջնայ տագնապին առաջին փուլը: Երկրորդը եւ ամէնէն տագնապալին պիտի ըլլայ Գերմանիան պատժելու խնդիրը, տնտեսական տնօրինութիւններով կամ խեցեվճիտով: Այս առթիւ կը խորհուրդ պաշտպանողական գաչինք մը կնքել Ֆրանսայի, Պելժիոյ, Անգլիոյ եւ թերեւս Իտալիոյ միջեւ:

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

«ՁԱՐԱՆՑ» Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

— Ինչպե՞ս կարող է պատահել, որ մի գրական հանդես, որ ամեն ամիս հրատարակվում է, ոչ մի անգամ չունենա խմբագրություն, որ ոչ մի անգամ չհայտնվի խմբագրության հասցեն, որ ոչ մի անգամ չհայտնվի խմբագրության անդամների անունները, որ ոչ մի անգամ չհայտնվի խմբագրության հեռախոսը։ Ինչպե՞ս կարող է պատահել, որ մի գրական հանդես, որ ամեն ամիս հրատարակվում է, ոչ մի անգամ չունենա հասցե, ոչ մի անգամ չունենա հեռախոս։

Ինչպե՞ս կարող է պատահել, որ մի գրական հանդես, որ ամեն ամիս հրատարակվում է, ոչ մի անգամ չունենա խմբագրություն, ոչ մի անգամ չունենա խմբագրության անդամների անունները, ոչ մի անգամ չհայտնվի խմբագրության հասցեն, ոչ մի անգամ չհայտնվի խմբագրության հեռախոսը

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԵ ԱՐԻՒԱԿԱՆ (1913—1923)

ԲՈՒՀԱՆ ՄԱՐՏԻՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱԿԱՆ

ՀՅՈՒՍ

1923 յունուար 25ին սատարեցի վերջին ուժերով ազգային հերոսական պայքարին Սովետական Հայաստանի դէմ։ Ես ինքնակամ չեմ մասնակցած այդ պատերազմին, ես ստիպուած եմ եղած։ Ես ինձ համարում եմ ոճրագործ։ Ես ինձ համարում եմ դաւաճան։ Ես ինձ համարում եմ ազգի թշնամի։ Ես ինձ համարում եմ ամենավատ մարդը աշխարհի վրայ։ Ես ինձ համարում եմ ամենաանարգ էակը երկրի երեսին

Ի՞նչ կը տրամադրէ Քրանսական ծրագիրը

Փէրթինաքս , « Էքօ տը Փարի »ի քաղաքական խմբագիրը, որ Լոնտոն կը գտնուի, կը գրէ թէ Ա. Դ. Խորհուրդին առջեւ կը գտնուին երեք ծրագիրներ, — անգլիական, ֆրանսական եւ պելժիական : Ֆրանսական ծրագիրը կը պարունակէ հետեւեալ տրամադրութիւնները.— 1. Լա Հէյ հրաւիրել Գերմանիան, ստուգելու համար թէ ֆրանքեւխորհրդային դաշնագիրը կը հակասէ Լոքառնոյի դաշինքին : Այդ առթիւ Գերմանիա պէտք է յանձն առնէ համաձայն կերպով տրուելիք որոշման եւ ի հարկին պարպել ապազինեալ շրջանը.— 2. Հռենոսեան շրջանը դրաւած պահել խստօրէն կանոնագրուած պայմաններով, յանձն առնելով ոչ ամրութիւններ չինել, ոչ ծանր հրետանի տեղաւորել, ոչ ռազմափորձ կատարել եւ ետ քաշել զօրքին մէկ մասը.— 3. Հաւաքական ապահովութեան խնդիրը կարգադրել մանակցութեամբ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Պելժիոյ : Այս պայմանները լրացնելէ յետոյ, կարելի է բանակցութեան մտնել Գերմանիոյ հետ : Եթէ Գերմանիա մերժէ այս ծրագիրը, տնտեսական պատիժներ տնօրինել :

Պելժիական ծրագիրն ալ մօտաւորապէս այս է, բայց այնքան չի յետաձգեր բանակցութեանց խնդիրը, իսկ անգլիականի մասին խօսեցանք արդէն :

Գերմանիա միշտ կը յուսայ

ՀԻԹԼԷՐԻ ՆՈՐ ՁԱՒՈՐ ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹԻ ՄԷՋ

Հակառակ Ա. Դ. Խորհուրդին կողմէ տրուած ժխտական պատասխանին, Գերմանիա ամէն դուռ փակուած չի սեպեր : Պաշտօնական շրջանակները կը յուսան ելք մը գտնել, մասնակցելու համար Լոնտոնի ժողովին : Կ'ըսուի թէ Պերլինի գերմանական դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցած է կամ պիտի ունենայ Հիթլէրի հետ, ճամբան հարթելու համար : Հաւանական է որ Գերմանիա չպնդէ միեւնոյն ատեն քննել Լոքառնոյի դաշնագրին բռնաբարման խընդիրը եւ Հիթլէրի առաջարկները :

**** Շարունակելով իր ընտրական պայքարը, Հիթլէր նոր ճառ մը խօսեցաւ երկուշաբթի օր, այս անգամ Ֆրանքֆուրթի մէջ : Ներկայ էին 25,000 ունկնդիրներ : Կրկնելով իր ծանօթ առաջարկներն ու տեսութիւնները, « Առաջ – նորդ»ը նորէն չեչտեց թէ ինք բարեկամութիւն եւ ապահովութիւն կ'առաջարկէ Ֆրանսայի :*

— « Գերմանիան չէր կրնար բարօրութեան հասնիլ, եթէ չվայելէր միեւնոյն իրաւունքները՝ միւս ազգերուն հետ, ստանձնելով միեւնոյն պարտականութիւնները : Շատ կը խօսին դաշնագիրներու մասին : Չարկ է զանազանել դաշնագիրներու տառը եւ բարոյական իրաւունքը որ յաւիտենական է : Օտար դիւանագէտները բաւական ուսումնասիրած են պատմութիւնը, եւ գիտեն թէ խորութեան վրայ հաստատուած դաշնագիր մը չի կրնար յաւիտեան տեւել : Եթէ կայ ժողովուրդ մը որ կը սիրէ խաղաղութիւնը, այդ ալ գերման ազգն է : Ինդիրը այն չէ թէ Վերսայլը կամ Լոքառնոն խզուած են, այլ այն թէ չի՞տակ է հաւասարազօր ազգերու հասարակութենէն վտարել 67,000,000 ժողովուրդ : Ես պատրաստ եմ համաձայնութիւն մը կնքելու Ֆրանսական կառավարութեան հետ, համաձայնութիւն մը որով երկուքն ալ պիտի դիմեն իրենց ժողովուրդին : «Գերման ժողովուրդ, կ'ուզե՞ս խաղաղ կացինը : Եթէ կ'ուզես, այո պատասխանէ : 49ա, եա աղաղակներ ուկնդիրներուն մէջ) : Նոյն հարցումը պէտք է ուղղել դիմացի կողմին : Ես վստահ եմ թէ Ֆրանսացի ժողովուրդը պիտի պատասխանէ .— «Մենք չենք ուզեր որ Գերմանիան ճնշուի » : Մենք բարձր գաղափարներ չունինք զինուորական դաշինքներու մասին, որոնք միայն ընդհարումներ յառաջ բերելու կը ծառայեն : Ես կը հաւատամ թէ պիտի գայ ժամանակ մը երբ եւրոպական ազգերը պիտի խոստովանին թէ պատերազմի համար անհրաժեշտ զոհողութիւնները երբեք չեն կրնար համեմատուիլ այն առաւելութեանց հետ որ կրնան չահուիլ պատերազմով » :

Հիթլէր կրկին յուզեց Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքի խնդիրը եւ եզրակացուց .

— « Ես պարզապէս հաւատար իրաւունքներ եւ վեհապետութիւն կը պահանջեմ Գերմանիոյ համար . ոչինչ աւելի, բայց նաեւ ոչինչ պակաս : Ես երբեք չպիտի հրաժարիմ այս պահանջէն : Մենք վճռած ենք կրել ամէն թշուառութիւն քան հրաժարիլ իրաւունքներու հաւասարութենէն » :

Օդանաւային զինակցութիւն Անգլիոյ, Քրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ

Գնդ . Քափրի, Ֆրանսայի զինուորական նախկին նախարարը, մասնագէտօրէն քննելով կացութիւնը, կ'առաջարկէ օդանաւային զինակցութիւն մը հաստատել Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ : « Ցառաջիկայ պատերազմ մը պիտի պայթի չանթի մը պէս , պայծառ երկնքի մը վրայ : Եթէ Լոքառնոյի դաշնակիցները կ'ուզեն արգիլել գերմանական բանակին արշաւանքը, պէտք է զինուին եւ կազմակերպուին իրենց սահմաններուն ետին : Թող անգլիական օդատորմիղ մը հաստատուի մշտապէս Լիէժի եւ Նամիւռի միջեւ, անգլիական դրօշով, իտալական օդատորմիղ մը՝ Սթրազպուրկի եւ Միւլհուզի միջեւ, իտալական դրօշով » :

Սահմանադրութեան ծրագիր Պաղեստինի համար

Պաղեստինի սահմանադրութեան մասին ծրագիր մը հրատարակուեցաւ Լոնտոնի մէջ, նախաձեռնութեամբ գաղթային նախարարութեան : Համաձայն այդ ծրագրին, պիտի կազմուի օրէնսդիր ժողով մը, որուն անդամներուն մէկ մասը պիտի ընտրուի, մէկ մասը պիտի նշանակուի հոգւոյս իշխանութեան կողմէ : Ընտրութիւնները անջատաբար պիտի կատարուին Իսլամներուն, Հրեաններուն եւ քրիստոնեաններուն համար : Իրրեւ ընտրեալ Իսլամները պիտի ունենան 8 ներկայացուցիչ, հրեայ հասարակութիւնը՝ 3, քրիստոնեաները՝ մէկ : Իսկ նշանակովի ներկայացուցիչները պիտի ըլլան հետեւեալ համեմատութեամբ.— 3 Իսլամներու, 4 Հրեաներու, 2 քրիստոնեաներու համար : Ուրեմն Իսլամները պիտի ունենան 11 ներկայացուցիչ, Հրեաները՝ 7, քրիստոնեաները՝ 3, ինչ որ համապատասխան կը համարուի երեք դաւանութեանց թուական կարեւորութեան :

1931ի մարդահամարին համաձայն, Պաղեստինի 1,035,821 բնակիչներուն վրայ Իսլամները կը ներկայացնէին 759,712 հոգի, Հրեաները՝ 174,610, քրիստոնեաները՝ 91,394, իսկ զանազան՝ 10,101 հոգի : 1934 յունիսին բնակչութեան թիւը հասած էր 1,171,000ի, որոնց 307,312ը Հրեաներ :

Լոնտոնի մէջ բուռն վիճաբանութիւններ տեղի կ'ունենան առաջադրուած սահմանադրութեան մասին : Կը վախցուի որ Իսլամները կարեւոր յաջողութիւններ չահին իրենց մեծամասնութեան չնորհիւ : Գաղթային նախարարութիւնը կը պատասխանէ թէ սահմանադրութիւնը խոստացուած էր 1930ին եւթէ հոգւոյս պետութիւնը, որ Հրէական Տուն հաստատեց, պիտի հսկէ որպէսզի հրեայ ժողովուրդին չահերը չվտանգուին :

ՋԱՆԱՑԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԱՎ

ԱԼՊԱՆԻՈՑ զօրաշարժի լուրերուն առթիւ, Թիրանայէն կը հեռագրեն թէ ամէն տարի այս եղանակին սովորութիւն է ռազմափորձի հրաւիրել կարգ մը դասեր : Ասկէ զատ, Զօկու Թագաւորը մասնաւորապէս կը հետաքրքրուի ազգային բանակին վերակազմութեան խնդիրներով : Ուրեմն բացառիկ բան չկայ եւ հանդարտութիւն կը տիրէ Ալպանիոյ մէջ :

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ՇԱՐԼ ՄՈՐԱՍ , « Աքսիօն Ֆրանսէզ »ի խմբագիրը, դատուեցաւ չաբաթ օր, Փարիզի եղեռնագատ ատեանին առջեւ, իբրեւ դրդիչ մարդասպանութեան : Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Մորաս յունուար 13ին յօդուածած մը գրելով, յատկապէս կը մատնանչէր 140 երեսփոխանները, քօղարկեալ սպառնալիք մը ուղղելով անոնց կեանքին դէմ : Թէ Մորաս եւ թէ թերթին պատասխանատու տնօրէնը յայտարարեցին թէ հպարտութեամբ կ'ընդունէին յօդուածին պատասխանատուութիւնը, քանի որ անոր չնորհիւ սահմանափակուեցան Իտալիոյ դէմ ծրագրուած պատիժները եւ Ֆրանսա փրկուեցաւ պատերազմի վտանգէն : Ամբաստանեալներու մասին լաւագոյն վկայութիւնները տուին ակադեմական Անտրէ Պէլսօո եւ Էմօն Տօտէ : Իսկ Շարլ Մորաս իր երկար պաշտպանողականը եղրակացուց հետեւեալ բառերով.— « Ես անկրելի կը գտնեմ առանց բարոյական ահարեկման խելքի բերել այն երեսփոխանները որոնք հանրապետութեան 66 տարիներու ընթացքին կորսնցուցած են քաղաքացիական պատասխանատուութեան ամէն զգացում» : Վճիռը պիտի տրուի այս չաբթու :

ՍՊԱՆԻՈՑ ծայրայեղ ձախակողմեան տարրերու եւ պահպանողական հոսանքներու ընդհարումները տեղի տուին ծանր դէպքերու, երկրին ամէն կողմը : Վերջին լուրերու համաձայն վնասուած կամ կրակի տրուած են 20 եկեղեցիներ, վանքեր, դպրոցներ եւ ուրիշ շէնքեր : Կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ հրացանակիր զինուորները դնել վտանգուած շէնքերուն մէջ : Տեղ տեղ ալ կամաւորներու խումբեր կը գործեն իրրեւ պահակ : Խիստ գրաքննութիւն հաստատուած է թերթերուն վրայ :

ԹՈՒՐՔԵԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԴԱՇԻՆՔԻՆ 15ամեակին առթիւ, Մոսկուայի արտաքին գործակարութիւնը եւ Թուրք դեսպանը փոխանակեցին 1935 նոյեմբեր 6ին Ենկիւրիի մէջ կնքուած պայմանագրութեան վաւերացման թուղթերը, որոնցմով մինչեւ 1945 նոյեմբեր 7 կ'երկարաձգուի դաշինքին պայմանաժամը :

ՍՊԱՆԻՈՑ ծայրայեղ ձախակողմեան տարրերու եւ պահպանողական հոսանքները հաստատել Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ : « Ցառաջիկայ պատերազ-

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Քանթիէն (Ցունաստան) դեղադործ Գէորգ Սարգիսեան կը փնտռէ իր քոյրերը, որոնց նախկին հասցէն էր.— OVsanna (Sarkissian) Tchoufilian. Canton de Chateau. H. F. C No. 273, Chasse (Isère): Տեղեկացնել «Ցառաջ»ի :

— Բարաղամ Բարաղամեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Ցարութիւն Բարաղամեան, որ 10 տարիէ ի վեր կը բնակէր Փարիզ : Իր հասցէն իմացնել Djiladjian, Impasse Beline No. 3, Bron Village, Rhône:

— Շապին Գարահիսարի գիւղերէն Թաւդարայի Խաչի կից Թադէն, Գաբրիէլ Ասկարեան, 20—23 տարեկան, հօր անունն է՝ Գալուկ, մօր անուն՝ Տիրուհի: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբօրորդւոյն Յովհաննէս Պարսամեանի, 1er Batterie, 10e R. A. C., Rueil (S. et Oise): France.

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՐԱՆՑԻՒ - ՅԵՐԵԿՈՅԹ
Ֆրանսահայ Կ. Յ.ի Փարիզի եւ Պանեւօ Քաշանի մասնաճիւղերու կողմէ
կիրակի, 22 Մարտ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր
Salle Victor-Hugoի մէջ. 46bis Rue St. Didier. Paris
Métro: Trocadero & Boissière
Jazz : Sandros and his Boys
եւ իր նշանաւոր սեւամորթ երգիչը
ԹԱԼԻ Գինդարուեստական բաժին ՃՈՆ ՊԻՒՖՖ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ
Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ
21 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պետական թատրոնին մէջ
կը նախագահէ Պ. Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժնին կը ժամնակցի
երաժիշտ Պ. Ա. ՄԵԼԿՈՆԵԱՆ (Լիոնէն)
Մուտք 2 ֆրանք
Յաջորդ օրը, կիրակի, կէս օրէ վերջ. Հ. Յ. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ
ԸՆԿԵՐԱՇԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ
ՎԱԼԱՆՍԻ ժամնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿՀ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին,
ԼԻՈՆԻ մասն. ճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿՀ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 11ին,
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ԱՊՐԻԼ 19ին, ՍԱԼ ԿԱՎՕ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ
Ֆ. Կ. Խաչի Շավիլի Մասնաճիւղին կողմէ
22 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ,
Ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի կը ներկայացուի
ՈՒՇ ԼԻՆԻ, ՆՈՒՇ ԼԻՆԻ
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ
19 Մարտ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական փիլսէրվաթուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Ավընիւ տը Թօքիո
Պ. Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ պիտի խօսի
Այս յօդուածի մէջ Գրիգոր Լուսաւորչի խճանկարին եւ յարակից խնդիրներու մասին:
Մրահը կը բացուի ժամը 8.30ին:

ՀԱՆԴԷՍ - ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ
Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի Մասնաճիւղին դպրոցի վարչութեան կողմէ
22 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ
կը ներկայացուին ՀԱՅԿԻ ԵՒ ԲԷԼԻ ՊՕՏԵՐԸ
ԵՒ ՇԱՄԻՐԱՄ ԵՒ ՍՐԱՑ ԳԵՂԵՑԻԿ
Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշակերտներուն կողմէ:
ՄՈՒՏՔ՝ 2 ֆրք.:

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, վկայեալ Ecole Normale de Musiqueէ, վերկսկած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով:
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 56, Rue Lafayette, Paris.

ՁԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԷՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն
Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախտրծահամ կերակուրներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՊ, համբաւաւոր ԳԱՐԱ-ՔԷՕՑԻ ՊՕՂԱԶԱ, սմաքնէլի ԹԱԽՈՒԻԿ կէՕՔՍԻ, եւ ՓԱՓՒԼԱՎԱ՝ անմրսան կարագով: ՆՇԱՄԱՐՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՍՆԱԴԷՏ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՁԱՇԱՐԱՆԱՏԷՐ
ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ճ. ՊՐՈՒՍԱԼԸԵԱՆԻ
PRIX FIXE եւ A LA CARTE
Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար պատասխանութիւն մասնաւոր գիներով ճաշարանին կից ընդարձակ սրահին մէջ: ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ՅԱՌԱՋ"Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (82)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ· քնագրէն թարգմ· Ծ·

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒՀԻ՝ ԷԿԱԹԱ ՓՐԻՍՔԻ

— Տիկին Ֆէրըրսէն սպառնալիքով դրամ պահանջողը դուք էիք... դուք՝ պարոն Ֆէրըրսին բժիշկն էիք ... միայն դուք կրնայիք գիտնալ թէ որու ձեռքով սպաննուած էր ան ... առաջին անգամ երբ իրարու հետ կը խօսակցէինք մեր պարտէզը, ժառանգութեան մը խօսքը ըրիք ինծի... քննութիւն կատարեցի եւ հասկցայ որ այդ տեսակ ժառանգութիւն ստացած չէիք դուք տարի մը առաջ... Տիկին Ֆէրըրսի վճարած քսան հազար ոսկիին հաշիւը տալու փորձ մը պիտի ընէիք ի հարկէ ... այդ գումարը օգուտ մը չունեցաւ ձեզի... « սակարան » խաղացիք եւ կորսնցուցիք ... յետոյ հետզհետէ աւելի ճնշում բանեցուցիք Տիկին Ֆէրըրսին վրայ որ, այս անգամ, ձեր ձեռքէն ազատելու մէկ ճամբայ դտաւ միայն... եթէ էքբօյտ ճշմարտութիւնը խմանար, ընդմիշտ կործանած էիք...

— Հետաձայնի՞ն մասին ինչ է ձեր կարծիքը· բացատրութիւն մը ունիք հարկաւ...

— Կը խոստովանիմ որ ամէնէն մեծ դժուարութեան բախեցայ այդ կէտին մէջ: Երբ ստուգեցի թէ իսկապէս հետաձայն եղած էր ձեզի կայարանէն... նախ խորհեցայ որ չինծու էր ձեր պատմութիւնը... չատ վարպետ էք եղեր սակայն ... Ֆըրնէլի երթալու, դիակը գտնելու եւ այդ առիթով ձայնագիրը անյայտացնելու համար պատճառ մը պիտի ունենայիք բնականաբար... չատ տարտամ կերպով կրնայի կռահել թէ ինչպէ՞ս եղած էր հետաձայնը... առաջին օրը ձեր քոյրը տեսայ եւ անոր հարցուցի թէ որ հիւանդները բուժարան եկա՞ծ էին ուրբաթ առտու... օրիորդ Բասըլին մասին բնաւ խորհած չէի... անոր մասին ոչ մէկ տարակոյս... կը յանձնարարեմ որ աւարտէք ձեր նօթերը, այլապէս չահեկան, սակայն առանց կրճատումի եւ վերապահութեան...

— Որքան ալ չատ յանձնարարութիւն ունիք ... լմնցուցի՞ք ...

— Ըսելիք մը եւս ունիմ... չատ մեծ յիմարութիւն մը գործած պիտի ըլլաք եթէ փորձէք լռեցնել զիս, ինչպէս լռեցուցած էք էքբօյտը... Էր-քիւլ Փուառոն այդ տեսակ բաներէն վախցող մարդ չէ, կը հասկնա՞ք ...

— Սիրելի Պ. Փուառո, ըսի ժպտելով, ինչ ալ ըլլամ, խնդի՛ր չեմ... Ոտքի բարձրացայ :

— Շատ բարի... տուն երթամ... չնորհակալ եմ այս հետաքրքրական խօսակցութեան համար ...

Փուառոն ալ ոտքի ելաւ ու քաղաքավար խոնարհութիւն մը ըրաւ· տուն վերադարձայ :

ԳԼՈՒԽ 27

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ժամը առտուան հինգն է· չափէն աւելի յոգնած եմ· գործս աւարտեցի· չատ գրելէն թեւս կը ցաւի :

Ինչ տարօրինակ վերջաբան· կ'ուզէի ձեռագիրներս հրատարակել օրին մէկը՝ պատմելու համար Փուառոյի անյայտութիւնը , զարմանալի ...

Եղերական վախճանի մը նախազգացումը ունէի միշտ· սկսեալ այն վայրկեանէն երբ Տիկին Ֆէրըրսն ու Էլզի Փէյթընը տեսայ՝ գլուխ գլխի : Որոշեցի թէ Տիկինը գաղտնիք մը կ'իմացնէր տղուն· սխալ էր այդ կարծիքս, թեեւ մտքիս մէջ տպաւորուած էր ան մինչեւ այն պահը երբ աշխատանոցը կը մտնէի եւ էքբօյտ ինծի կը յայտնէր բուն իրողութիւնը :

Հեղ էքբօյտ· պատեհութիւն մըն ալ տուի իրեն· ստիպեցի որ նամակը կարդար : Եւ կամ, պարկեշտորէն խոստովանիմ, ներքնապէս խորհեցայ որ աւելի լաւ կ'ըլլար եթէ Թոլլէ լսէր որ կարդար : Իր այդ գիչերուան ղեկավարութիւնը հոգեբանօրէն տարօրինակ էր· կը տեսնէր որ վախ տանդը կը մօտենար· բայց եւ այնպէս կասկած չունէր իմ վրաս :

Դաշոյնին մասին ետքէն էր որ մտածեցի : Միտքս բերած էի պատճէն մը, բայց երբ արծաթեղէններու սեղանին մէջ դաշոյնը աչքիս զարկաւ, խորհեցայ թէ չատ աւելի պիտի ըլլար եթէ գործածէի զէնքը որուն տէրը ես չէի :

Ինծի այնպէս կը թուի թէ մտածած էի այդ մարդը սպաննել· Տիկին Ֆէրըրսի մահուան լուրը առած պահուս, համոզուած էի որ անիկա գաղտնիքներ հաղորդած էր էքբօյտին : Երբ իրեն գացի եւ տեսայ զողագրգիռ վիճակը, խորհեցայ թէ յանցագործութիւնը լսած էր թերեւս բայց չէր կրնար հաւատալ եւ պատճառը թիւն պիտի տար ինծի որպէսզի քէչ իր ստացած տեղեկութիւնը :

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԱՏԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԴՇԱԲԹԻ
19
ՄԱՐՏ
JEUDI
19 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3067

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԵՆԻԶԵԼՈՍ

Ժամանակակից քաղաքական պատմութեան մէջ քիչեր կան որ այնքան վճռական եւ ստով իսկ ալեկոծ գործունէութիւն մը ունեցած ըլլան, որքան Էլէֆթէրոս Վենիզելոս, նոր հանգուցեալը։

Արդարեւ, փոթորիկ մը եղաւ իր ամբողջ կեանքը, սկսելով եւ բիւրաստաղդութեան ամէնէն կրակոտ տարիներէն։

Ապահովաբար իր անվիճելի փառապսակը պիտի կազմէ այդ չրջանը, երբ կը պարզէր ապստամբութեան դրօշը, Թրքական ա– բիւնռուչտ բռնակալութեան դէմ։

Այդ է պատճառը որ, ամբողջ կրետէն երախտապարտ մնաց իրեն հանդէպ, տեսակ մը պաշտամունք ստեղծեց իր չուրջը, նոյն իսկ այն օրերուն երբ « քաղաքագէտ »ը կուգար մթագնել հորիզո– նը— իր իսկ անցեալը— ճակատագրական ձախողանքներով եւ ա– հաւոր վրիպումներով։

Վենիզելոս դարաշրջան մը բացաւ Յունաստանի պատմու – թեան մէջ։

Ճիշդ է որ իր ծրագիրները չպսակուեցան համապատասխան յաջողութեամբ։ Բացի կրետէի վերջնական ազատագրութենէն , Վենիզելոս աւելի շատ յուսախաբութիւններ կրեց։ Եթէ ոչ վերջ– նապէս, գոնէ երկար ժամանակի համար ցնորք մը դարձաւ «Մեծ Յունաստան»ի ծրագիրը։ Երկիրը չընդարձակուեցաւ այն համե– մատութեամբ որուն կը ձգտէր տարիներէ ի վեր։ Միւս կողմէ, փոքր Ասիոյ պարտութիւնը եւ մանաւանդ ժողովուրդներու փո– խանակութիւնը մահացու հարուած մը եղաւ ուժասպառ Յունաս– տանի համար։

Այս պարտութիւնները այնքան անդարմանելի հետեւանքներ ունեցան որ, «Կրետացին» ինք, ճարահատ, փրկութեան լաստեր փնտռեց ապագային համար եւ գնաց մինչեւ Լինկիւրի, «ոխերիմ թշնամի»ն համբուրելու եւ համաձայնութիւն մը կնքելու համար (1930)։

Իր անկումէն վերջն ալ, յաջորդները — թունդ ընդդիմադիր — ուրիչ ելք չգտան, բայց եթէ չարունակել նոյն ճամբան։ Շատ չանցած համաձայնութիւնը վերածուեցաւ կատարեալ զինակցու– թեան եւ ամրապնդուեցաւ պալքանեան միութեամբ, որ ոչ մէկ չօշափելի առաւելութիւն կը ներկայացնէ Յունաստանի համար , բացի ապահովութեան պատրանքէ մը։

Ներքին կեանքի մէջ ալ, հին յեղափոխականը աւելի շատ փչապսակներ չահեցաւ, քան դաւիններ։

Անժխտելի է իր դերը՝ Յունաստանի վերակազմութեան եւ արդիացման չարժման մէջ։ Վենիզելոսն էր հանրապետութեան հիմնադիրն ու հոգին։

Եւ սակայն, իր կամակոր եւ իշխանատենչ բնաւորութիւնը իրմէ բաժնեց բազմաթիւ բնական դաչնակիցներ։ Շատեր, նոյն արժանիքները չունենալով հանդերձ, չէին հանդուրժեր իր վա– ռասիրութեանց, եւ դժբախտ երկիրը յուսախաբութենէ յուսա – խարութիւն գլորեցաւ։ Մանաւանդ որ, պատմական ելլադայի մէջ, աւելի շատ անհատներ են որ տուն կուտան քաղաքական եւ ընկերային կեանքին, քան բիւրեղացած եւ հաստատմատ հո – սանքներ։

Իր գլխաւոր մեղքերէն մէկը համարուեցաւ, նաեւ, իր չա – փազանց հաւատարմութիւնը միջազգային աշխարհակալութեան, մանաւանդ Մեծն Բրիտանիոյ քաղաքականութեան։

Մարդիկ իրաւամբ կը զարմանային թէ այս մեծատաղանդ եւ խորաթափանց մարդը, որ միջազգային համբաւ կը վայելէր եւ– րոպայի մայրաքաղաքներուն, մասնաւորապէս Լոնտոնի եւ Փա – րիզի մէջ, ի՞նչպէս ինքն իրեն թոյլ տուաւ մոլորիլ նենգ խաղերու ահաւոր ցանցի մը մէջ։

Իսկ իր ամենավերջին վրիպումն եղաւ 1934 մարտ 1ի ապըս– տամբութիւնը, որ կրնար կատարեալ աղէտի մը յանգիլ, եթէ եր– կար տեւէր։

Սխալ չէին իր նախատեսութիւնները։ Ծեր կամ երիտասարդ աղուհներ — իր ընդդիմադիրները — կ'ուզէին վերահաստատել միապետութիւնը, եւ Կրետացին փորձեց խափանել վերահաս վը– տանգը։ Բայց այստեղ ալ աւելի շատ իր յամառութիւնն էր որ տիրապետեց քան բնածին սրատեսութիւնը։

Հակառակ իր բոլոր վրիպումներուն, յեղափոխական էր հան– գուցեալը եւ թունդ հայրենասէր։ Եթէ ծնած ըլլար տարբեր մի– ջավայրի եւ տարբեր ժողովուրդի մէջ, ապահովաբար պիտի դա– նար շատ աւելի մեծ դէմք մը։

Իր անկաչառ հայրենասիրութեան վերջին ապացոյցը կը կազ– մէ իր միջամտութիւնը միապետութեան վերահաստատման առ– թիւ, որպէսզի նոր փոթորիկներ չպայթին հայրենիքի գլխուն։

Իրրեւ հին յեղափոխական եւ քաջածանօթ Արեւելքի պատ – մութեան, Վենիզելոս եղաւ դիտակից բարեկամը ինչպէս բոլոր հալածականներուն, նոյնպէս հայ ժողովուրդին։

Մեծ պատերազմէն տարիներ առաջ, ինչպէս հաչտութեան ժողովներուն առեն, եւ աւելի վերջը, թէ մեր եւ թէ իրենց պար– տութեան օրերուն, Կրետացին միշտ իր գործօն աջակցութիւնն ընծայեց Հայկական դատին։

Թէեւ խորապէս ընկճուած, ան չէր կորնցուցած իր հաւատ– քը արդարութեան մասին։ Եւ 1920ին, երբ արդէն խարխլած էր Հայաստանի հանրապետութիւնը, կը յանձնարարէր անոր վար – չապետին,— Ա.ո Նուազն 15 տարի համակերպիլ եղածին, քանի որ աչխարհ դաւաճանեց եւ ուրիշ ելք չունինք, առ այժմ ։

Վենիզելոսի մահով, փոթորիկ մըն է որ կը հանգստանայ պատմութեան էջերուն վրայ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԼՈՆՏՈՆԻ ԺՈՂՈՎԻՆ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՎՃՌԻ ԴԱՇՆԱԳՐԻ ԲՈՒՆԱԲԱՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԲԱՂԿԱՆԱՅ 30 ԴԻՒԱՆԱԳԵՏՆԵՐԷ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐԷ

Ֆրանսա միշտ կը մերժէ ներկայի առնել Գերմանիոյ առաջարկները

Այսօր, հինգշաբթի, Գերմանիոյ ներկայացուցիչը պիտի նստի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին մէջ, լսելու համար «Լոքառնոյի»ներուն մե– ղադրանքները։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, Ազգաժողովին քարտուղարութիւնը փափկանկատ պատասխան մը ուղղած էր, ընդունելով հաւասարութեան իրա– ւունքը, բայց յետաձգելով Հիթլէրի առաջարկին քննութիւնը։ Վերջին պա – հուն գերմանական կառավարութիւնը կարգ մը լուսաբանութիւններ խնդրած էր, անգլիական կառավարութեան միջոցաւ, հեռագիր մը ուղղելով Պ. Իտընի։ Այդ հեռագիրը կ'ըսէր։

— « Գերմանական կառավարութիւնը կը յուսայ թէ Ն. Վեհափառու – թեան կառավարութիւնը իր կարելին ի գործ պիտի դնէ, պատեհ ժամուն քն– նութեան ենթարկելու համար գերմանական առաջարկները, չահակից պետու– թեանց հետ »։

Անգլիոյ արտաքին նախարարը պատասխանեց Լոնտոնի գերմանական դեսպանին միջոցաւ։

— « Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը պիտի չարունակէ փորձել իր կարելին, յաջողցնելու համար խաղաղ եւ գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ներկայ դժուարութեանց մէջ։ Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան հա – մար պարզ է թէ Գերմանիոյ վարչապետին առաջարկները, ինչպէս եւ ուրիշներ որ կրնան ըլլալ միւս չահակից պետութեանց կողմէ, պէտք է քննութեան են – թարկուին պատեհ ժամուն։ Բայց եւ այնպէս գերմանական կառավարութիւնը անչուչտ կ'ըմբռնէ թէ Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան համար կարելի չէ աւելի ճշդրիտ յանձնառութիւն մը ստանձնել գործերու այս վիճակին մէջ»։

Այս պատասխանէն վերջ, գերմանական կառավարութիւնը հետեւեալ հե– ռագիրը ուղղեց Լոնտոն, Ազգերու Դաչնակցութեան Խորհուրդի ընդհ. քար – տուղարին։

—« Շնորհակալութեամբ ստացայ ձեր մարտ 16 թուակիր հեռագիրը եւ պատիւ ունիմ հաղորդելու թէ դեսպան Ֆօն Ռիպպենթրոփ գերմանական կա – ռավարութիւնը պիտի ներկայացնէ Ա. Դ. Խորհուրդի նիստին մէջ, փրանսա– կան եւ պելժիական կառավարութեանց յարուցած հարցին բննութեան առթիւ։ Գերմանիոյ ներկայացուցիչը Ա. Դ. Խորհուրդին տրամադրութեան տակ պիտի ըլլայ հինգշաբթի առտու »։

Գերմանիոյ գլխաւոր պատուիրակը անմիջապէս Լոնտոն մեկնեցաւ օդա – նաւով։ Իրեն կ'ընկերանան ուրիշ դիւանագէտներ եւ մասնագէտներ որոնց քի– ւը 30 ի կը հասնի։ Պատուիրակութեան մաս կը կազմէ իրաւագէտ մը, կաուս, որ մասնակցած է Լոքառնոյի դաչնագրին խմբագրութեան։

Պատուիրակութիւնը ժողովին պիտի մասնակցի այսօր, հինգշաբթի։ Մինչ այս մինչ այն, Ա. Դ. Խորհուրդին անդամները, մասնաւորապէս Ֆրանսա եւ Պելժիա կ'աճապարեն ժամ առաջ քուէարկել տալ Գերմանիոյ դատապարտու– թեան բանաձեւը։ Թէեւ անոնք համաձայն կ'երեւան Գերմանիոյ յանցաւորու – թեան մասին, բայց բուն Լոքառնոյինները բանաձեւ մը չեն գտած պատժական տնօրինութեանց մասին։ Ֆրանսա եւ Պելժիա միշտ կը պահանջեն վճռական միջոցներ ձեռք առնել, իսկ Անգլիա կը նախընտրէ գոհանալ դիւանագիտական ապտակով մը։

Թուրք եւ Խորհրդային պատուիրակներուն ճառերը Ա. Դ. Խորհուրդին մէջ

Ա. Դ. Խորհուրդի գաղտնի նիստէն վերջը, ուր բուռն արտայայտութիւն– ներ եղան եւ նոյնիսկ Պ. Ժլանտէն սպառնաց Փարիզ վերադառնալ եւ զօրաչարժ հռչակել տալ, տեղի ունեցաւ հրապարակային նիստ մը։ Այս առ – թիւ ամէնէն կարեւոր ճառը խօսեցաւ Պ. Լիթվինով, Խ. Միութեան արտաքին գործակալը։

Նիստին բացումէն առաջ, Պ. Ժլանտէն նորէն վճռական լեզու գործածեց, պահանջելով որ Ա. Դ. Խորհուրդը հանդիսաւորապէս հաստատէ Գերմանիոյ կատարած բռնաբարումը, կա հէյի առեանին յանձնէ Ֆրանքֆուրթերման վէճը եւ ի հարկին «ուրիշ միջոցներ » ձեռք առնէ, յարգել տալու համար դաչնա – գիրները։

Այս առթիւ հաստատուեցաւ թէ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Փարիզ պիտի դայ այսօր, հինգշաբթի, անմիջապէս խորհրդակցելու համար վարչա– պետին եւ միւս նախարարներուն հետ։ Դարձիկը նիստ պիտի գումարէ վաղը, ուրբաթ առտու, իսկ երեսփ. ժողովը գրաւոր կէսօրէն յետոյ։

Ա. Դ. Խորհուրդի հրապարակային ժողովին մէջ, Թ. Արաս, Թուրքիոյ արտաքին գործավարը, խօսք առնելով դիտել տուաւ թէ սխալ հասկցած են իր կարգ մը յայտարարութիւնները։ Իր կարծիքով, Ա. Դ. Խորհուրդը, որ հրաւիրուած է քննելու ապազինեալ չրջանի մը բռնաբարման խնդիրը, մեծ կո– դի պաչտօն ունի։ Բայց, ունի նաեւ ուրիչ պաչտօններ,— Միջազգային դիւանագիտական ոյժերու միջեւ հաւասարակչռութիւն հաստատել, Ազգերու Դաչնակցութեան ներսը եւ դուրսը, ուր ամէն մէկ անդամ պետութիւն իր ազգային շահերուն համեմատ կը գործէ։ Ան ըսաւ թէ Թուրքիա կը հաւատայ որ Ազգերու Դաչնակցութեան Խորհուրդը պիտի չկրնայ ընդունիլ Գերմանիոյ առաջարկները, եթէ անոնք չհամապատասխանեն Լոքառնոյի դաչնագրին։

Ան ըսաւ թէ Թուրքիա կը հաւատայ որ Ազգերու Դաչնակցութեան Խորհուրդը պիտի չկրնայ ընդունիլ Գերմանիոյ առաջարկները, եթէ անոնք չհամապատասխանեն Լոքառնոյի դաչնագրին։

Ան ըսաւ թէ Թուրքիա կը հաւատայ որ Ազգերու Դաչնակցութեան Խորհուրդը պիտի չկրնայ ընդունիլ Գերմանիոյ առաջարկները, եթէ անոնք չհամապատասխանեն Լոքառնոյի դաչնագրին։

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՇՌՆԴԱԼԻՑ ...

Այս օրերուն, երբ թերթերը լեցուն են «շոնդալից», «զգայացունց» եւ ի – րապէս մտատանջող լուրերով, այս օրերուն, ընդհանուր մտահոգութեան այս շրջանին՝ կ'ուզէի հանրային ու – շադրութիւնը գրաւցնել այլապէս շոնդալից բանով մը,— իրրեւ դար – ման ։

Թող ներեն անոնք որ կը կարդան այս տողերը, թող ներեն հեգնանքին համար որ կրնայ խառնուիլ առաջար– կիս,— կ'ուզէի սարքել ... շոնդալից հանդէս մը։

Ի բուժումն բաղաքական մտահո – գութեամբ տագնապող միտքերու, եւ ի բուժումն կարգ մը միութիւններու ... դատարկ սնտուկին։ Արդարեւ, ծրագիրս կ'ապահովէ կոկիկ հատոյք մը,— վերջը կը խորհիմ թէ ի՛նչ բա– նի կարելի է գործածել այդ գումարը։

Կ'առաջարկեմ Հայկական Բարեկեն– դանի հանդէս մը կազմակերպել։

Ցայտագիրը։—

Պ. Արշակ Զօպանեան պիտի պարէ , հայկական տարազ հագած , հին հե – թանոսական պարեր, — արդէն վար– ժուած ըլլալով պարել Բարեգործա – կանի եւ Երեւանի առջեւ։

Պ. Վահան Մալէզեան պիտի երգէ «Ակոռիին կարաս»ը երգը, ընկերակ – ցութեամբ պահ դրուած հնչեղ ոսկի – ներու երաժշտութեան։

Պ. Նշան Պէշիքթաշլեան պիտի նը – ւագէ բնարի վրայ (ինձը բնար մը արդէն) հեթեթաբեղ հովուերգու – թիւն մը,— ուր թիթեռնիկ մը կը խօ– սի ծաղկած ճշեղիին հետ, եհովայի ստեղծած ձախորդութիւններուն ան – գիտակ ։

Մեր խմբագրապետը, Շ. Միսաք – եան, պիտի երգէ Աւազ Ուրբաթի շա– րականը մը, սարսելով մահուան դուռ– ները, տապալելով շիրմաբարերը , խորտակելով գերեզմանին սահմաննե– րը ։

Շ. Նարդունի, ինչպէս հովիւ մը որ էն է բլուրի գիւղին ու խաղաքին, պի– տի սուլէ իր հեգնանքը աշխարհի բա– ներուն մասին, սկեպտիկ նկարագրին յատուկ երգով մը — «Այսպէս ու – րեմն ... »։

Ի՛նչ փոյթ տալու յայտագիրն ամ – բողջ։ Ինչպէս կը տեսնէք, շոնդալից է եւ հանդիսասրահը, որքան ալ մեծ ըլլայ՝ կը լեցուի անպայման։

Պատերազմի վախերու այս օրերուն եւ ընդհանուր այս տագնապին մէջ , թերեւս ուրիշ ազգեր զարմանան որ, անխոով եւ անտարբեր, կը զբօս – նուին։ Անոնց կարելի է պատասխանել այսպէս, եթէ կ'ուզէք ։—

Վախերու եւ մտահոգութիւններու միակ դարմանն է զբօսանքը։ Ու յե– տոյ, վազ անցէք սա ձեր փառասիրու– թիւններէն, ցանկութիւններէն, երազ– ներէն ,— սուտ քաներ են ատոնք, ժա– մանակ մի՛ վատնէք զուր խանդավա – ռութիւններով եւ յիմար ծրագիրնե – րով։

Ունայնութի՜ւն ունայնութեանց։

ԱՐԱՁ

ՎԵՆԻԶԵԼՈՍ ՄԵՌԱՒ

Հռչակաւոր Կրետացին, որ Փարիզ կը բնակէր Յունաստանէն փախչելէ ի վեր, առջի օր յանկարծ հիւանդանալով, մեռաւ գիչերը։ Սրտի հիւանդու – թիւն ունէր արդէն, եւ կրծքէ բռնուած ըլլալով, չդիմացաւ, հակառակ մաս– նագէտներու խնամքին։

Ծնած էր 1864ին, Կրետէի մէջ։ Ասպարէզը սկսաւ փաստաբանութեամբ։ Ետոյ խրեցաւ քաղաքական կեանքի յորձանքին մէջ, անցնելով Կրետէի ազա– տագրութեան պայքարին գլուխը։ Իր վարած չարժումը փառաւոր յաղթանա– կի մը յանգեցաւ 1897ին։ Նախ ընտրուեցաւ անդամ Կրետէի առժամեայ կա – ռավարութեան (1898), յետոյ, Եորկիոս իշխանին մեկնումէն վերջը, լիազօր ներկայացուցիչ մեծ պետութեանց (1906), նախագահ գործադիր իշխանու – թեան։ Իր համբաւը չմնած էր արդէն եւ 1910ին Աթէնք հրաւիրուեցաւ դին – ուորական դաչնակցութեան կողմէ, որ կ'ուզէր բարեկարգել պետութիւնը ։ Շատ չանցած դահլիճ մը կազմեց, բարեփոխել տուաւ սահմանադրութիւնը (1911), եւ չահեցաւ բարոյական մեծ հեղինակութիւն մը, իր երկրին սահման– ներէն ալ դուրս։ Ինքն էր կազմակերպիչը պալքանեան միութեան եւ Թուր – քիոյ դէմ հռչակուած պատերազմին (1912)։ Իշխանութեան գլուխ կը գտնը – ւէր, երբ ծագեցաւ Մեծ Պատերազմը։ Թունդ կուսակից համաձայնական պետութեանց, քանի մը անգամ կառավարութիւն կազմեց , ձգեց , եւ ընդհարե– ցաւ Թագաւորին հետ։ 1916ին ազգային կառավարութիւն մը կազմեց Սելանի– կի մէջ, յաջողցնելու համար Յունաստանի զինակցութիւնը դաչնակիցներուն հետ։ Ապա վերադարձաւ Աթէնք, Կոստանդին Թագաւորին վտարումէն յետոյ (1917 յունիս)։ Այդ օրէն սկսեալ միահեծան դիկտատոր մը դարձած էր։ Ինքն էր Յունաստանի ներկայացուցիչը, Փարիզի հաշտութեան համաժողովին մէջ եւ յաջողեցաւ հողային առաւելութիւններ չահիլ։ Պատմութիւնը իրեն կը վե– րագրէ նաեւ Իզմիրի ձեռնարկին ձախողումը , եւ ժողովուրդներու փոխանա– կութեան ծրագիրը, որուն հետեւանքով Յունաստան կորնչուց Փոքր Ասիան։ 1920ի ընտրութեանց առեն միապետականները չահած ըլլալով, Վենիզելոս հեռացաւ Յունաստանէն, յետոյ վերադարձաւ 1924ին, նորէն հեռացաւ, կրկին կանչուեցաւ 1928ին, նոր դահլիճ մը կազմելով եւն.։

Իր վերջին ձեռնարկն եղաւ 1934 մարտ 1ի ապստամբութիւնը, պաչտպա– նելու համար հանրապետութիւնը։ Կրետէ ապաստանած էր եւ Յունաստանի նաւատորմին գլուխն անցած, բայց բանակը Զօր. Քոնտիլիսի ձեռքն ըլլալով, չյաջողեցաւ եւ փախաւ արտասահման։ Մահուան դատապարտուած էր զին– ուորական առեանին կողմէ, սակայն ընդհ. ներման արժանացաւ, միապետու– թեան վերահաստատումէն յետոյ։ Քանի մը տարի առաջ ամուսնացած էր անգլիացի միլիոնատէր կնոջ մը հետ։

**** Կիրակի օր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցին, Վենիզելոսի համար։*

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Այսօր, հինգշաբթի, Լոնտոնի մէջ ժողով կը գումարեն ընկերվարական – բանուորական Միջազգայինի գործադիր կոմիտէն եւ արհեստակցական մի – ութեանց ընդհ. դաչնակցութիւնը, քննելու համար միջազգային կացութիւնը։

Այս առթիւ Լոնտոն հաւաքուած են բազմաթիւ ընկերվարական եւ ար – հեստակցական վարիչներ (Ֆրանսայէն՝ Պ. Ժուհօ, Աչխատանքի Դաչնակցու– թեան ընդհ. քարտուղարը) ։

Հ. Բ. Դաչնակցութեան կողմէ ընկերվարական գործադիր ժողովին պի – տի մասնակցի ընկեր Ս. Սասունի, որ Լոնտոն մեկնեցաւ երէկ։

ՀԱՅԱՑԻ ՂԱՀ ՊՈՏՏՊՈՒՏԱՑԻՆ ՅՈՐ. ՎԱՀԱՆԻ ՅԱՅԶՎՑ ՎՈՎՍԵՓԻՄ ՊԱՀԱՆՋՈՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է «ՆԱՅԱՆԻՍՏԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ» ՕՐԱԳԻՐՔԸ ...

Նիստը վարում է Ազգային ժողովի նախագահ Ա. Ալեքսանյանը:

Նախագահ. — Օրակարգի առաջին հարցն է՝ «Հայաստանի Հանրապետության» օրագրքի հրատարակման մասին:

Զեկուցող Ա. Ալեքսանյանը: — Ինչպես հայտնի է, 1917 թվականի հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո Հայաստանում ստեղծվեցին նոր պայմաններ, որոնք պահանջում էին հրատարակել նոր օրագրքեր: Հրատարակվեցին 1917 թվականի նոյեմբերյան հեղափոխության, ինչպես նաև 1914 – 1917 թվականների համաշխարհային պատերազմի վերաբերյալ նոր օրագրքեր: Ներկայումս հրատարակվում են նաև նոր օրագրքեր, որոնք ներկայացնում են հեղափոխության ընթացքը:

ՏԱՍՆԱՄՅԱ ՏԱՐԻՆԵՐԸ (1913—1923)

Ամերիկյան մեր հյուրերը ուզում էին տեսնել ամեն ինչ, ինչ կարող էր հետաքրքրել նրանց։ Ես ուղեկցում էի նրանց։ Ամենից շատ նրանց հետաքրքրում էին մեր ազգային տոները, մեր սովորությունները, մեր ընտանեկան կյանքը։ Ես պատմում էի նրանց մեր Զատիկի, Վարդավառի, Ամանորի, Տիրոջ Ծննդյան, Տիրոջ Մկրտության, Ավետման, Համբարձման, Խաչվերացի, Ս. Աստվածածնի, Ս. Գևորգի, Ս. Սարգսի, Ս. Հռիփսիմեի, Ս. Գայանեի, Ս. Հովհաննեսի տոների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր հարսանիքների, մկրտությունների, թաղումների, մեր ուխտագնացությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խաղերի, մեր ազգային պարերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային երգերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հագուստների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ուտելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խմիչքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ծխելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հիվանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային բժշկության մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հավատալիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական նախապաշարմունքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական սովորությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ավանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հեքիաթների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական առակների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հանելուկների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասացվածքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասույթների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասացվածքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասույթների մասին։

Ամերիկյան մեր հյուրերը ուզում էին տեսնել ամեն ինչ, ինչ կարող էր հետաքրքրել նրանց։ Ես ուղեկցում էի նրանց։ Ամենից շատ նրանց հետաքրքրում էին մեր ազգային տոները, մեր սովորությունները, մեր ընտանեկան կյանքը։ Ես պատմում էի նրանց մեր Զատիկի, Վարդավառի, Ամանորի, Տիրոջ Ծննդյան, Տիրոջ Մկրտության, Ավետման, Համբարձման, Խաչվերացի, Ս. Աստվածածնի, Ս. Գևորգի, Ս. Սարգսի, Ս. Հռիփսիմեի, Ս. Գայանեի, Ս. Հովհաննեսի տոների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր հարսանիքների, մկրտությունների, թաղումների, մեր ուխտագնացությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խաղերի, մեր ազգային պարերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային երգերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հագուստների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ուտելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խմիչքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ծխելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հիվանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային բժշկության մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հավատալիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական նախապաշարմունքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական սովորությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ավանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հեքիաթների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական առակների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հանելուկների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասացվածքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասույթների մասին։

Ամերիկյան մեր հյուրերը ուզում էին տեսնել ամեն ինչ, ինչ կարող էր հետաքրքրել նրանց։ Ես ուղեկցում էի նրանց։ Ամենից շատ նրանց հետաքրքրում էին մեր ազգային տոները, մեր սովորությունները, մեր ընտանեկան կյանքը։ Ես պատմում էի նրանց մեր Զատիկի, Վարդավառի, Ամանորի, Տիրոջ Ծննդյան, Տիրոջ Մկրտության, Ավետման, Համբարձման, Խաչվերացի, Ս. Աստվածածնի, Ս. Գևորգի, Ս. Սարգսի, Ս. Հռիփսիմեի, Ս. Գայանեի, Ս. Հովհաննեսի տոների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր հարսանիքների, մկրտությունների, թաղումների, մեր ուխտագնացությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խաղերի, մեր ազգային պարերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային երգերի մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հագուստների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ուտելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային խմիչքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ծխելիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային հիվանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային բժշկության մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հավատալիքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական նախապաշարմունքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական սովորությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ավանդությունների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հեքիաթների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական առակների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական հանելուկների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասացվածքների մասին։ Ես պատմում էի նրանց մեր ազգային ժողովրդական ասույթների մասին։

«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՕՐԱԹԵՐԹ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՕՐԱԹԵՐԹ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ռայի եւ Պելժիոյ, առաջարկուած բանաձեւով՝ «Բայց եւ այնպէս, եթէ ի վերջոյ միջնորդութիւն պիտի կատարուի, նախընտրելի է որ այդ պաշտօնը կատարէ Ա. Դ. Ռոբսուրդը, քան ուրիշ ո եւ է մէկը: Իմ կարծիքով, նպատակայարմար է նաեւ որ Ա. Դ. Ռոբսուրդը միանայ Լոքառնոյի երաշխաւորներուն, իր ազդեցութիւնն ընծայելու համար երաշխաւորեալներուն»:

Ի. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՑԵՍԱԿԷՏԸ

Ցետոյ երկար ճառ մը խօսեցաւ Պ. Լիթվինով, մանրամասնօրէն պարզելով վերջին 18 ամիսներու անցքերը: Այս առթիւ մասնաւորապէս չեչտեց թէ երրորդ անգամն է որ Ա. Դ. Ռոբսուրդը կը հրաւիրուի քննելու դաշնագիրներու բռնաբռման խնդիրներ.— 1. Վերսայլի դաշնագրին զինուորական տրամադրութեանց դժուարը Գերմանիոյ կողմէ.— 2. Իտալեւեթովպական վէճը.— 3. Գերմանիոյ դժուարը Վերսայլի եւ Լոքառնոյի դաշինքներուն: «Այս երեք պարագաներուն մէջ ալ, Ի. Միութիւնը բոլորովին անչահախնդիր եղաւ, որովհետեւ չէր մասնակցած բռնաբարուած դաշնագիրներուն, Վերսայլի եւ Լոքառնոյի, կամ իտալեւեթովպական վէճին, ուր իր սեփական շահերը ազդուած չէին: Բայց այս պարագաները անցեալին մէջ արգելք չեղան եւ ներկայիս ալ չպիտի ըլլան, որպէսզի Ռոբսրդային Միութեան ներկայացուցիչը իր տեղը գրաւէ Ա. Դ. Ռոբսուրդի այն անդամներուն մէջ որոնք վճռապէս իրենց գայրոյթը կը յայտնեն միջազգային յանձնառութեանց բռնաբարման առթիւ, որոնք կը դատապարտեն զայն եւ ուժ կուտան ամէնէն ազդու միջոցներուն, ապագային խափանելու համար այսպիսի վրիպումներ: Ի. Միութեան այս քաղաքականութիւնը կը բխի իր խաղաղասիրական պայքարի քաղաքականութենէն, կազմակերպելու հաւաքական ապահովութիւնը եւ պահպանելու համար խաղաղութեան գործիքներէն մէկը,— Ազգերու Դաշնակցութիւնը (որ «աւազակներու որջ» էր երէկ,— ՑԱՌԱՋ): Կարելի չէ պայքարիլ հաւաքական ապահովութեան կազմակերպման համար, առանց հաւաքական միջոցներ ձեռք առնելու միջազգային պարտաւորութեանց դժուարներուն դէմ: Մենք չենք կրնար տեւականացնել Ազգերու Դաշնակցութեան գոյութիւնը, եթէ ան չպիտի գործադրէ իր որոշումները, այլ պիտի վարժեցնէ նախապատրաստել անգիտանալու իր (Ազգաժողովին) յանձնարարութիւնները, կարծիքներն ու ազդարարութիւնները: Այդպիսի Ազգաժողով մը երբեք լուրջ բանի տեղ չպիտի դրուի: Այդպիսի Ազգաժողովի մը որոշումը ծաղր ու ծանակի առարկայ պիտի դառնայ: ՄԵՆՔ ՊԼՏՔ ԶՈՒՆԻՆՔ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ՄԸ: ԵՍ Կ'ԸՍԵՄ ԱԻԵԼԻՆ.— ԱԶԳԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՆՈՑԻՍԿ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ, որովհետեւ կրնայ քննացնել ազգերու արթնութիւնը եւ ստեղծել պատրանքներ որոնք թոյլ չպիտի տան անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել իրենց սեփական պաշտպանութեան համար, պատեհ ժամուն:»

ՖՐԱՆՍԻԱԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

Անցնելով Գերմանիոյ մեզադրանքներուն եւ առաջարկներուն, Լիթվինով յայտարարեց.

— «Ռովանդակ աչխարհ գիտէ թէ ոչ Ի. Միութիւնը, ոչ ալ Ֆրանսա որ եւ է պահանջ ունին գերմանական հողին վրայ: Անոնք չեն ճգնիր փոխել Գերմանիոյ սահմանները: Եթէ Գերմանիա յարձակում չգործէ Ֆրանսայի կամ Ի. Միութեան վրայ, դաշինքը չպիտի գործադրուի: Բայց եթէ Ի. Միութիւնը զոհ դառնայ Գերմանիոյ յարձակման, Ազգաժողովին ուխտը անվիճելի իրաւունք կուտայ Ֆրանսայի, ինչպէս ուրիշ ո եւ է անդամի, օգնութեան հասնիլ Ի. Միութեան: Այդ պարագային, «նախայարձակ»ի սահմանումը կը դիւրանայ, քանի որ հասարակաց սահմաններ չկան Գերմանիոյ եւ Ի. Միութեան միջեւ: Եթէ գերման զինեալ ուժեր անցնին իրենց երկրէն եւ մտնեն երկիրներ ու ծովեր որոնք կը բաժնեն երկու երկիրները, արշաւելու համար Ի. Միութեան վրայ, գերմանական նախայարձակումը ակներեւ պիտի ըլլայ, եւ փոխադարձաբար: Այս պարագան կատարելապէս բացորոշ է նաեւ գերմանական կառավարութեան համար, հետեւաբար կ'ամապարէ օգնութեան կանչել Ֆրանսայի ընկերային կարգուսարքի փոփոխման հեռաւոր վարկածը»:

Այս առթիւ Պ. Լիթվինով հատուածներ կարդաց Հիթլէրի գիրքէն, «Իմ պայքարը», ապացուցանելու համար թէ Գերմանիա յարձակողական նպատակներ կը հետապնդէ, վերազինելով Հռենոսի շրջանը: «Ամբողջ խնդիրը այն է որ Գերմանիա կ'ուզէ իր գերակայութիւնը հաստատել եւրոպական ցամաքամասին վրայ: Ազգերու Դաշնակցութիւնը թոյլ պիտի տա՞յ որ Գերմանիա հետապնդէ այս ծրագիրը: Ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ պաշտպանութեան, եթէ աչխարհի մէջ կայ երկիր մը որուն արտաքին վտանգ չսպառնար, այդ ալ Գերմանիան է: Ես չեմ գիտեր երկիր մը որ ո եւ է հողային պահանջ ունենայ Գերմանիոյ վրայ, ոչ ալ որ եւ է գիրք որ յարձակում քարոզէ Գերմանիոյ դէմ»:

Իրրեւ եզրակացութիւն, Լիթվինով չեչտեց.

— «Մենք կուսակից ենք միջազգային համաձայնութեան մը, որ ոչ մի-այն ամրապնդէ խաղաղութեան ներկայ հիմերը, այլեւ, եթէ կարելի է, նոր հիմեր ստեղծէ: Մենք համամիտ ենք որ բոլոր երկիրները մասնակցին այդպիսի համաձայնութեան մը: Բայց մենք չենք կրնար հանդուրժել որ Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուելով, միջազգային դաշնագիրները բռնօրէն դրժելով եւ սուրերը լողացնելով պետութիւն մը առանձնաշնորհն ստանայ ամբողջ Եւրոպայի պարտադրելու իր պայմանները բանակցութեանց համար, մասնակցողներու ընտրութեան եւ համաձայնութեան իր սեփական ծրագիրը ջնջելու համար»:

Գերմանիա պիտի ամրացնի՞ Հռենոսը

Պերլինէն հասած լուրերու համաձայն, Հիթլէր հաշտարար երեւալով հանդերձ, մտահոգութեամբ կը դիտէ Ֆրանսայի պատրաստութիւնները՝ Հռենոսի ափերուն վրայ: Գաղտնիք չէ որ Ֆրանսա 8,000,000,000 ֆրանք ծախսած է տարիներու ընթացքին, ամեհի ամրութիւններ կառուցանելու համար: Արդ, Հիթլէր չուզեր անպաշտպան ձգել արեւմտեան դուռը, ուրկէ Ֆրանսա պիտի կրնար յառաջ խաղալ իր ուզած ատենը: Միւս կողմէ, Ֆրանսա երբեք չի հանդուրժեր որ Գերմանացիները ապազինեալ շրջանը գրաւելէ յետոյ, ամրութիւններ ալ չինեն: Ամէն պարագայի մէջ, Գերմանիա կը կարծէ թէ երբ զօրացնէ արեւմտեան սահմանապլուխը, մեծապէս պիտի նուազեցնէ Ֆրանսայի հնարաւորութիւնները՝ օգնութեան հասնելու համար իր արեւելեան դաշնակիցներուն:

Այս մտահոգութեամբ է որ, Հիթլէր կ'առաջարկէ ապազինեալ շրջաններ հաստատել ոչ միայն Գերմանիոյ, այլեւ Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ սահմանամերձ շրջաններուն մէջ, որոշ հեռաւորութեամբ:

Անգլիա նոր ծրագիր մը կ'առաջարկէ

Այս խնդիրը Անգլիոյ դահլիճին քննութեան ենթարկեց Պ. Իտըն, առաջարկելով:

1.— Ապազինեալ գօտի մը հաստատել սահմանագլուխին երկու կողմը, 30 մղոն հեռաւորութեամբ (50 քիլոմէթր).— 2. Ռոստում առնել որ Ֆրանսա չպիտի աւելցնէ իր ամրութիւնները: Դահլիճը մինչեւ ուշ առեն քննեց այս առաջարկները եւ ծրագիր մը կազմեց, որուն համաձայն Գերմանիան դադարեցնելով հանդերձ, պատիժ չի պահանջեր եւ կը թելադրէ օդանաւային դաշինք մը կնքել չհակակից պետութիւններ միջեւ: Այս ծրագիրը մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց Ֆրանսայի մէջ:

ԱՐԻՒՆԱՒԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ կը շարունակուին Սպանիոյ մէջ: Մարտ 16ին խումբ մը ընկերվարականներ եւ համաձայնավարներ վրէժ լուծեցին իրենց հակառակորդներէն, բզքտելով երեք հոգի: Մէկուն գլուխը կտրեցին եւ պտտցուցին փողոցներուն մէջ: Զոհերը բանտարկուած էին հանրապետական մը սպանած ըլլալով, բայց յետոյ արձակուած: Ֆաչական գործիչ մըն ալ սպանուեցաւ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ ՓՕԼՕՆԳԻ Ազամ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը, այսօր ինկնգշաբթի երեկոյ, սովորական հաւաքավայրին մէջ:

ՊԱՆԵԼՕ-ՓԱՇԱՆԻ Արծիւ կոմիտէի դասախօսական ժողովը, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 19 rue Ampère, Փաշան:

Գառաւտ

ՎԻՆՆԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ գրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՊՕՄՕՆ (Մարսէյլ) Ջաւարեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վարդգէս, Եփրեմ, Վարուժան եւ Շահրիկեան խումբերը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՑԻ վաճագն խումբի ընկերական ժողովը՝ 22 Մարտ կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սովորական ժողովատեղին: Ներկայ պիտի ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՌՈՄԱՆԻ Հ. Ց. Դ. Ալնդրանիկ խումբի ընկերական ընդհանուր ժողովը, վաղը ուրբաթ երեկոյ, ընկ. Ա. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՓՕՆԹԷՆԻ Մուրատ խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը, 22 Մարտ կիրակի կէս օրէն վերջ, ժամը 6ին, ընկ. Մ. Գաբրիէլեանի բնակարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: կը խնդրուի մէն սաթուրնէնի ընկերներէն ներկայ ըլլալ:

Ֆ. ԿԱՊՈՑ ԽԱԶԻ ՕՐԸ

կը տօնուի Շավիլի Մասնաճիւղին կողմէ

22 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, վիրօֆլէյի *Maison des Enfants* սրահին մէջ, 14 Avenue des Combattants

Ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆԻ կը ներկայացուի

ՈՒՐԽ ԼԻՆԻ, ՆՈՒՐԽ ԼԻՆԻ

ԳԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ ՄՈՒՏՔ 7, 5 եւ 3 ֆրք.:

Հաղորդ. միջոցներ.— Առնել Թիւ 1 օթօպիւսը եւ իջնել Le Harras (Pointe de Chavilleէն 3րդ կայարանը), իսկ երկաթուղիով վիրօֆլէյի կայարանը:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

21 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պետական թատրոնին մէջ

կը խօսի Պ. Ց. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի

երաժիշտ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (Լիոնէն)

Մուտք 2 ֆրանք

Յաջորդ օրը, կիրակի, կէս օրէ վերջ Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ

ԸՆԿԵՐԱԶԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ մասնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին,
ԼԻՈՆԻ մասնաճիւղը ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԸ կը տօնէ ԱՊՐԻԼ 4ին,

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՊՐԻԼ 19ԻՆ, ՍԱԼ ԿԱՎՈ

ՀԱՆԴԷՍ - ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ֆ. կ. Խաչի Տէսինի Մասնաճիւղին դպրոցի վարչութեան կողմէ

22 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

կը ներկայացուին ՀԱՅԿԻ ԵՒ ԲԼԻԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

եւ ՇԱՄԻՐՄ ԵՒ ԱՐԱՑ ԳԵՂԵՑԻԿ

Գեղարուեստական բաժինն դպրոցի աշակերտներուն կողմէ:

ՄՈՒՏՔ՝ 2 ֆրք.:

ՑՈՒՇԱՏԵՏ

ՀԱՑ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ տարեկան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 23 Մարտ երկուշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, *Café Voltaire*ի մէջ, *Place de l'Odéon*: Օրակարգ.— 1.— Վարչութեան հաշուարատուութիւն, 2.— Ընտրութիւն նոր վարչութեան: Նեղկաններու թիւը օրինական պիտի նկատուի: կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

50 մէթր ֆեռու իսիի կայարանէն եւ 23 եւ 32 Թիւ հաւաքակառքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) յարկաբաժիններ, 1 փիէսնոց 2000 եւ 2 փիէսնոց **2350** ֆր. տարի, շօֆաժ միասին:

Ժամն գինով մէկ խանութ:

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Mouli-neaux.

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ֆօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի վարչութիւնը եւ Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Պ. Ալիքեանի, իր տիկնոջ՝ ՄԱՐԻԱՄ ԱԶԻԿԵԱՆԻ մահուան առթիւ:

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ՊԱՐԱՆՑԻԿ - ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Ջրանսահայ Կ. Խ.ի Փարիզի եւ Պանեէօ-Փաշանի մասնաճիւղերու կողմէ

կիրակի, 22 Մարտ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր

Salle Victor-Hugo*ի մէջ*, 46bis Rue St. Didier. Paris

Métro: Trocadéro & Boissière

Jazz : Sandros and his Boys

եւ իր նշանաւոր սեւամորթ երգիչը

ԹԱՒԻ Գեղարուեստական բաժին ՁՈՆ ՊԻՒՃ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.:

Թատերական ներկայացում

Վասպուրականի Հայր. Միութեան Սէնթ Էնթուանի (Մարսէյլ) Մասնաճիւղին կողմէ

23 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Ա Լա վիսթ, էրմիթաժի սրահին մէջ:

Կը ներկայացուի «ՕԱՍԻՒՆԸ ԱՔՐԻՒՄԻ Է»

Մուտք 2 եւ 3 ֆրք.:

Յարեկոյթ—Թէյասեղան

Կազմակերպուած Փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի Վարչութեան Օժանդակ Տիկիններու կողմէ

22 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պ. Յովիաննէսեանի սրահին մէջ. 13 rue Pierre Curie, Krémlin-Bicêtre.

Մէթրօ փորթ տ'Իթալի·

Կը խօսի ՏԻԿ. ՇԱՒԼԱՄԵԱՆ, նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը ներկայ պայմաններու մէջ»: Գեղարուեստական բաժին՝ դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ: Մուտք՝ 3 ֆրք.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծարութիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փոխադրուած է 26 rue Lessage*էն* 68 rue Julien Lacroix, *ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, երշիկ, լաւ բուպլի* (փէքմէզ) *եւ անուշեղէններ:*

Կը ծախուի նաեւ Լօթքրի Նասիօնալի 1) 10 տոմսեր:

Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութս, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒԱ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ցուցած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.

Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

Etablissements de TOLEDO MARCEL

15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon

BONNETERIE EN GROS

Առտնոց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ:

Առաջնակարգ տեսակ, ամրօրեայ գին եւ ՍՕԼՏ:

Մարշէ-ճիներու համար ամենաղեղչուած գիներ:

կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 66-62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. բնագրէն թարգմ. Ծ.

Հեղինակուհի՝ ԷԿԱԹԱ ՔՐԻՍԹԻ

Հետեւաբար տունս գացի եւ զգուշութիւններ ձեռք առի: Էքբօյտ ձայնագիրը ինծի տուած էր քանի մը օր առաջ. խանգարուած էր. բացատրեցի որ ետ վերադարձնելու տեղը չկար ու ես կրնայի նորոգել զայն: Իմ ուզած ձեւովս «նորոգեցի» եւ պայուսակիս մէջ դնելով մխասին Ֆըրնլի տարի:

Ուրախ եմ որ գրելու կարողութիւն ունիմ. օրինակի համար, կարելի՞ էր աւելի լաւ կերպով գրի առնել հետեւեալը.—

«Նամակը ներս բերած էին ժամը իննին քսան մնացած: Ժամը իննին տասը կար երբ հեռացայ իր քովէն. տակաւին չէր կարդացած: Ձեռքս դրբան դաստակին վրայ, վարանեցայ քանի մը րոպէ,ետեւս դարձայ տեսնելու համար թէ անկարգութիւն մը կա՞ր սենեակին մէջ»:

Ճիշդ դրեր եմ: Բայց ենթադրեցէք որ երեք կէտեր դրած ըլլայի առաջին եւ երկրորդ նախադասութիւններուն միջեւ: Որ եւ է մէկը պիտի կասկածէ՞ր արդեօք թէ ինչ պատահած էր ժամը 8.40էն մինչեւ 8.50:

Դուրս ելած ատենս ետեւս դարձայ. ամէն ինչ կարգին էր. ձայնագիրը պատուհանին առջեւ դրուած սեղանին վրայ էր, «խօսիլ» պիտի սկսէր ժամը 9.30ին, իսկ բազկաթոռը տեղափոխած էի որպէսզի անոր բարձր յենարանը մեքենան ծածկէր եւ սենեակ մտնող մը չտեսնէր զայն:

Կը խոստովանիմ որ սարսուռ մը զգացի երբ փարքըրը դիմացս ելաւ. այդ պարագան անկեղծօրէն նօթադրած եմ:

Ցետոյ երբ դիակը երեւան ելաւ ու փարքըրին պատուիրեցի որ ոստիկան-նութեան հեռաձայնէ, ինչ իրաւական լեզու գործածեր եմ նօթերուս մէջ — Միանակ մնալով ըրի այն ինչ որ կարելի էր ընել:

Արդարեւ շատ ընելիք չունէի, ձայնագիրը պայուսակիս մէջ տեղաւորեցի եւ բազկաթոռը ետ տարի: Մտքէս անգամ չէր անցներ որ ծառան նշմարած կրնար ըլլալ այդ տեղափոխութիւնը: Տրամաբանօրէն այնքան յուզուած պիտի ըլլար որ ոչ մէկ բան պիտի տեսնէր իր չուրջը, բայց նկատի առած չէի թէ ծառաները որքան վարժ ու սրատես կրնան ըլլալ այդ տեսակ խնդիրներու մէջ:

Երանի առաջուց գիտնայի որ օրիորդ Ֆլօրան պիտի ըսէր թէ հօրեղբայրը տեսած էր ժամը 9.45ին: Այդ յայտնութիւնը մեծ չփոթութիւն պատճառեց ինծի, չիտակը ըսելով, խնդիրը ծայրէ ի ծայր հանելուկ մըն էր, ամէն մարդ դեր մը կատարած էր:

Ամէնէն խոշոր մտահոգութիւնս Քարօլայնն էր. կը վախնայի որ կռահէր, տարօրինակ է որ «յուզնածութեանս» մասին խօսեցաւ այդ օրը:

Ինչ որ է, քոյրս ճշմարտութիւնը չպիտի իմանայ, Փուառոյին ըսածին պէս, փրկութեան մէկ ճամբայ կայ: Կրնամ իրեն վստահիլ: Ինքն ու ոստիկան Րէկլընը հարցը իրենց մէջ կարգադրեն. քոյրս պէտք չէ որ իմանայ. գիս շատ կը սիրէ եւ յետոյ շատ հպարտ է... մահս մեծ վիշտ պիտի ըլլայ իրեն համար, բայց շուտը երկար չի տեւեր...

Երբ լմնցնեմ ձեռագիրներս պարանի մը մէջ դնելով Փուառոյին տի ղրկել տամ:

Լաւ, ի՞նչ առնեմ... վերցնա՛ղ որպէսզի արդարութիւնը բանան ծութեամբ գործադրուի... ամէն բարգային մէջ Տիկ. Ֆէրըրսի մահուան պատասխանատուն ես չեմ, իր բարքներուն ուղղակի հետեւանքն է. չեմ մեղքնար: Ինքզինքս ալ մեղքնար:

Ուրեմն վերցնա՛ղ... սակայն երբ նի թէ երբեմն Փուառոն գործէ ըրած չըլլար եւ հոս եկած չըլլար դիմ մշակելու:

(Վերջ)

ՓՆՏՈՒՅՑԸ եւ ԿԱՐԴՈՂԸ

Երգիծաբերթ «Մ ե ղ ո ւ»ի արիգի եւ Երջ անի Յառաջի ցուցակ

Գ. Ա Խ ե տ ի ա ն:

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
RÉdaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԹՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
20
ՄԱՐՏ
VENDREDI
20 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3068

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երդման խօսք

ԹԱՔՈՒՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՁՆՇՈՒՄԸ

Քանի կը մթագնի հորիզոնը, օրուան տագնապին հետեւան – քով, այնքան կ'աշխուժանան թաքուն ուժերը, կանխելու համար նոր աղէտ մը։

Ճիշդ այն պահուն երբ « Լոքառնոցի»ներն ու Ա. Դ. Ազգայնականները արիւն քրտինք մտած են եւ բանաձեւեր կը մշակեն, ուրիշ ուժեր, այլապէս ամբողջովին անհաշտելի, կ'աշխատին հակազդել կիրքերու բորբոքման եւ սանձել գիշատիչ ախորժակները։

Այսպէս, Լոնտոնի դիւանագիտական ժողովին դէմ դիմաց, անոր հետ զուգընթաց, խորհրդակցութիւններ կը կատարէ Անգլիոյ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը։

Երէկ, հինգշաբթի, անոր կեդրոնին մէջ բացուեցաւ Միջազգային Արհեստակցական Միութեանց համագումարը, որ իր կողմնակին ունի 36 միլիոն աշխատաւորներ։

Միեւնոյն առեն գումարուեցաւ Ընկերվարական – բանուորական գործադիր կոմիտէին բացառիկ ժողովը։

Երկու համագումարներն ալ իրենց օրակարգ ունին օրուան տագնապը,— ի՛նչպիսի ձեռնարկներ կատարել, որպէսզի ոչ միայն պատերազմ չծագի, այլեւ ամրապնդուի խաղաղութիւնը։

Այս մտահոգութեամբ, Լոնտոն հաւաքուած են միջազգային աշխատաւորութեան եւ արհեստակցական կազմակերպութեանց չատ մը առաջնորդները։ Ժողովներուն նպատակը ծանօթ ըլլալով հանդերձ, գլխաւոր առաջադրութիւնները դաղտնի կը պահուին, առայժմ։ Պարագայ մը, որ նոյնպէս կ'ապացուցանէ կացութեան լրջութիւնը։

Հարեւանցի ակնարկ մը ըսել պիտի տար թէ արժէք չունին այս կարգի ժողովներն ու ձեռնարկները, երբ կրակի ազդանշանը տրուի։ Վկայ՝ 1914ի փոթորիկը, երբ ամէն տեղ կազմալուծ – ուեցաւ աշխատաւորական – ընկերվարական ճակատը, միջին ճամբաներով, ազգային միութեան բանաձեւերով կամ յեղափոխական ելոյթներով։

Այս դիտողութիւնը ճիշդ է մինչեւ մէկ աստիճան։

Աշխատաւորական, ընկերվարական կամ արհեստակցական ճակատը տակաւին այնքան ծաւալած եւ ուռած չէ, որպէսզի կարենայ տիրապար ընթացք տալ դէպքերուն եւ արժեցնել իր առաջադրութիւնները։

Տակաւին չատ խոր են ու լայն՝ բացուած անջրպետները։

Եւ ետոյ, ինչպէս ֆաշական հոսանքը, նոյնպէս խորհրդային կարգ ու սարքը լրջօրէն կը խանգարեն իսկապէս միացեալ եւ ծաւալուն, յարաճուն գործունէութեան մը պատեհութիւնները։

Երկիրներ կան որոնք արմատէն ոչնչացուցին ընկերվարական շարժումը։ Եւ կան ուրիշներ ալ որոնք միշտ պատրաստ կը պահեն խեղդկապը։

« Եւ սակայն կը շարժի... »։ Կը ծաւալի ու կը գործէ թաքուն ուժը, տեղ մը ազատ եւ համարձակ, ուրիշ վայրերու մէջ՝ ստորերկրեայ։

Այդ իրականութեան չնորհիւ է որ, պետական վարիչները տասը կը հաշուեն, երկու քայլ առնելու համար։

Այսպէս, Մեծն Բրիտանիոյ մէջ, ոչ միայն սովորական հանրային կարծիքն է որ կը ճնշէ ու կը պահպանէ հաւասարակշռութիւնը, այլեւ աշխատաւորական-արհեստակցական կազմակերպութեանց ետին կանգնած զանգուածը,— միլիոններ ու միլիոններ։

Ճաճախ աչքի չի զարներ այդ ազդակին կատարած դերը։ Այս իմաստով ալ, « թաքուն » է ուժը, թէեւ կը գործէ հրապարակաւ, ղղրդացնելով աշխարհի ամէնէն աւանդապաշտ եւ ծանրաշարժ երկրին պողոտաները։

Նոյն պարագան՝ այս երկրին մէջ, աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ։

Միայն « ֆաշական վտանգ»ի հեռանկարը չէր որ միացեալ ճակատի տակ համախմբեց Ֆրանսայի ընկերվարական, արմատական, համայնավար եւ ուրիշ ձախակողմեան հոսանքները։

« Միացեալ ճակատ»ին առաջադրութիւններէն մէկն է խափանել պատերազմը, որուն ստուերները կը թանձրանան հետզհետէ։

Ճիշդ է որ տեսակէտներու բացարձակ ներդաշնակութիւն չի տիրեր այս « միացեալ»ին մէջ։ Այս օրերս բանավէճ մըն ալ կը ծդուի, չատ փափկանկատ արտայայտութիւններով։ Համայնավարները, միշտ ծայրայեղ, կ'առաջարկեն ձեռնարկներ որոնց համաձայն չեն միւսները։

Եւ սակայն, դժուար է թաքուն ուժին ճնշումը, թէ հանրային կարծիքին եւ թէ պետական շրջանակներուն վրայ։

Գաղտնիք չէ որ Ֆրանսայի այսօրուան կառավարութիւնը ապաւինած է « միացեալ ճակատ»ին աջակցութեան, առ նուազն անոր բարեացակամ չեզոքութեան։

Տակաւին առջի օր, Լոնտոնի աշխատաւորական օրկանը կը դրէր թէ Ֆրանսայի երեսփ. ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան կարգ մը անդամները դժգոհ մնացած են Ֆլանտէնի սպառնալիքէն — ընդհանուր զօրաշարժ։ Բայց եւ այնպէս, խմբակցութիւնը որոշած է չարունակել իր աջակցութիւնը, սերտ յարաբերութիւններ պահելով մասնաւորապէս վարչապետին հետ։

Այս իրողութեան հետեւանքով է որ, չարք մը աջակողմեան օրկանները կը պահանջեն « ազգային միութեան» դահլիճ մը կազմել, նախագահութեամբ մարշալ Փէթէնի։

Եղրակացութիւն,— պատերազմի վտանգը չատ աւելի չօշափելի պիտի դառնար, եթէ պակսէր թաքուն ուժերու ճնշումը։

Եթէ ոչ բոլորովին խափանարար, գոնէ զգաստացուցիչ ազդակ մը կը կազմեն այդ ուժերը, այստեղ եւ ամէն տեղ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԻՏԻ ԿՐՆԱ՞Ն ԵԼՔ ՄԸ ԳՏՆԵԼ

ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ՁԱՌԵՐ ԵԻ ԲԱՆԱՋԵԻԵՐ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՐԷԿ ԼՍԵՑ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՖԼԱՆՏԷՆ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ ՅՈՒՍԱՀԱՆ

Երէկ մինչեւ ուշ տաեն ոչ միայն անորոշ էր կացութիւնը, այլեւ աւելի ծանրացած։ Պաշտօնական բերաններ անգամ չէն ծածկեր այս իրողութիւնը։ « Կարելի չեղաւ համաձայնութիւն գոյացնել », կ'ըսէր Պ. Փօլ Պոնքուռ, իսկ Պ. Ֆլանտէն կ'աւելցնէր.— « Կարծիքի խոր տարբերութիւններ կան հիմնական հարցերու մասին»։ Ճարահատ, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Փարիզ վերադարձաւ, մասնակցելու համար նախարարական խորհուրդին, որ բացառիկ նիստի հրաւիրուած էր երէկ, հինգշաբթի։

Փարիզի եւ Լոնտոնի թերթերը միաբերան կը հաստատեն թէ բանակցութիւնները կատարեալ անելի մը յանգած են։ Աւելի յոռետեսներ կը վախնան որ խզում պատահի, եթէ ելք մը չգտնուի վերջին պահուն։

Դժուարութեանց գլխաւոր պատճառը անգլիական եւ ֆրանսական տեսակէտներուն ընդհարումն է։ Լոնտոն դատապարտելով հանդերձ Գերմանիոյ կատարած գործը, չուզեր ծայրայեղութեան երթալ. իսկ Փարիզ չի գոհանար միայն բարոյական դատապարտութեամբ եւ կը պահանջէ որոշ տնօրինութիւններ, ինչպէս պիտի կարդաք քիչ անդին։ Իրենց ներկայացուցած առաջարկները տհաճութիւն պատճառեցին անգլ. կառավարութեան, որ կ'ուզէ քննութեան ենթարկել Հիթլէրի առաջարկները, պարսաւանքի բանաձեւին քուէարկութենէն յետոյ։

Գերմանական պատուիրակութիւնը Լոնտոն հասաւ չորեքշաբթի օր, մասնաւոր օդանաւով։ Հաղիւ ցամաք իջած, պատուիրակութեան նախագահը, Ռիպպէնթրոփ, ներկայացաւ Պ. Իտընի եւ խօսակցեցաւ 15 վայրկեանի չափ, մինչ անդին Ա. Դ. Ազգայնականները ճառեր կը խօսէին, դատապարտելով Գերմանիոյ ընթացքը։ Գերմանիոյ պատուիրակը երկրորդ տեսակցութիւն մը եւս ունեցաւ Անգլիոյ արտաքին նախարարին հետ։ Իրազեկներ կը պնդեն թէ Ֆօն Ռիպպէնթրոփ երկու անգամին ալ հանդիպեցաւ ոչ Գերմանիա ժամանակ Պալճիոյ վարչապետին հետ, անոր բանաձեւը յարմարցնելու համար Ֆրանսականին։ (Պալճիա աւելի հաշտարար է եւ յաճախ Անգլիոյ կողմը կը հակի)։

Լոնտոնէն մեկնելէ առաջ, Ֆլանտէն հերքեց այն զրոյցները թէ պատուիրակութիւնը տեղի տուած է գլխաւոր հարցերուն մէջ։ « Մենք ամուր կեցած ենք մեր դիրքերուն վրայ։ Եթէ Լոքառնոն պիտի փլի, մենք կը պահանջենք որ անոր երաշխաւորները մեզի ապահովութիւն տան ուրիշ դաշնագրով մը »։ Այս առթիւ արտաքին նախարարը յայտարարեց թէ Ֆրանսա չպիտի պատասխանէ Գերմանիոյ պատուիրակներուն, այլ « մտիկ պիտի ընէ լուութեամբ »։

ՎԵՆԻԶԷԼՈՍԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Վենիզէլոսի մահուան առթիւ Փարիզի յունական դեսպանին ցաւակցութիւն յայտնեցին Փարիզի հոգեւոր հովիւ Վռամշապուհ արք., Ա. Խատիսեան եւ ուրիշ ներկայացուցիչներ։ Հանգուցեալին մարմինը Փարիզի Ծունաց եկեղեցին պիտի փոխադրուի չաբաթ առտու ժամը 11ին, եւ յետոյ Ծունաստան, թաղուելու համար Կրետէի մէջ։

« Ժուռնալ » երէկ պատկեր մը հրատարակած էր, որ կը ներկայացնէ Վռամշապուհ եպիսկ. եւ Խոյեան քահանան։ Այս առթիւ տեղ մը գրած էր « Ծունաց հոգեւոր հովիւ »...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾԱՂԿԱԶԱՐ ՄԸ ԵՒՍ

— · —

Կիրակի օր ներկայացուցեր էի քանի մը ամսոյշներ լրագրական եւ հայրենասիրական « ճարտասանութեան», սահմանէն ատին քէ անդին։

Երէկ ճեռս անցաւ նոր թերթ մը, « Լա Վոլոնթէ » (կամք)։

Իրականին մէջ, հին թերթ մը, որ վերստին լոյս կը տեսնէ։ Խմբագիրը, Տիւպարէ, բանտարկուած էր Սթա – վիցկիի խարդախութեանց առթիւ, եւ անպարտ արձակուելով, նորէն առպարէզ իջած է փետրաթափ,— ընդ ամէնը չորս էջ։

Իրրեւ մխիթարութիւն, խմբագրութիւնը կը յայտարարէ ճակատին ձախ կողմէն (16 մարտ)։

— « Այս թերթը բեմ մըն է, ոչ թէ խանութ մը »։

Իսկ աչքէն.— « Լա Վոլոնթէ » ունի միայն չորս էջ, բայց ինչ որ կը տպէ, կարդալու արժանի է »։

Կարդանք, ուրեմն։

Ոտանաւոր մը.—

Վերջերս, գերման կառավարութեան
Պետը
Կ'այցելէր տուն մը չարաչուք,
Ուր կը խնամեն անբան եւ փախուկ։
« Ազգնորդ»ը հոն հասնելէ առաջ
Հիւանդները չարուեցան ձախ եւ աջ,
Կազմելով երկու չարքեր կուռ եւքաջ։
Եւ տնօրէնը ճառ մը խօսեցաւ,
Այնքան գեղեցիկ, այնքան սրտցաւ,
Որ երբ Հիթլէրը երեւցաւ,
Եւ « զդո՛յշ» հրամանը լսուեցաւ,
Հիւանդերը ծափեր արձակեցին
Եւ երեք անգամ թնդացին.
Հա՛յլ Հիթլէր (կեցցէ՛)։
Հա՛յլ Հիթլէր.
Հա՛յլ Հիթլէր.
Բոլորը բացի ծերուկէ մը մտամփոփ,
Որ կեցած էր մուտքի դրան մօտ։
Հիթլէրը չսիրեց այս դէմքը մունչ,
Եւ հարցուց ահեղմռունչ.
— Ինչո՞ւ « կեցցէ՛» չէք պոռար, ծե – րուկ։
Մարդը պատասխանեց ողորմուկ.
— Ես խեղճ չեմ, տէ՛ր,
Ես յիմարապահն եմ, Հէ՛ռ։

×

Այս ալ ուրիշ պատմութիւն։

Ֆրանսայի Ֆաշականներուն ամէն – ունէն աչ թելը, « Ֆրանսիսքները », դղրդագին ժողով մը գումարեր էին անցեալ օր, Սալ Վակրամի մէջ։

Ի՞նչ շանթեր, ի՞նչ կրակ ու բոց···

Ականատես հայրենակից մը պարզապէս շանթահարուած էր, լսելով արտասանուած բառերը։

Ձեմ գիտեր թէ իրենց թերթը նոյ – նութեամբ հրատարակէ՞ց ինչ որ խօսած էր հրամանատարը, Մարսէլ Պիւֆառ։

Արմատական թերթի մը մէջ կը կարդամ հետի մը հաւատածներ,

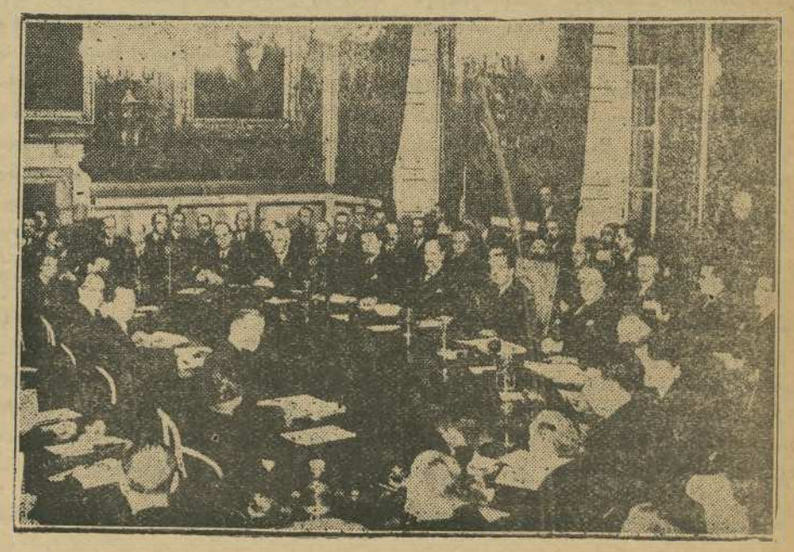
— « Եթէ մենք Պետ մը ունենայինք, Պետ մը որ իր աղնուականներուն ու – սերուն վրայ բազմէր, ինչպէս Փլօվիս, այն ատեն խաղաղութիւնը կը վերահաստատուէր »։

Այս՝ մարտակոչն է, արտասանուած կայծակնացայտ ճարտասանու – թեամբ։ Լսեցէք սա միւսն ալ։

— « Մենք կը չնորհաւորենք Հիթլէրը որ չուզեր խօսիլ սա երկու ցփակեացներուն, Ֆլանտէնի եւ Փօլ Պոնքուռի հետ, եւ ապուշներու սա իշխանութեան,— Ֆրանսական ժողովրդապետութեան հետ։ Ես կը պնդեմ թէ Ֆաշական Գերմանիան ամէնէն ամուր միջնաբերդն է բոլշեւիկեան ժանտախտին դէմ։ Անմիջապէս որ հրացաններ եւ դնդացիրներ ունենանք, մենք զանոնք պիտի զարձնենք դաւաճաններու սա հանրապետու – թեան փնթիներուն եւ խորհրդային գինակցութիւնը վաւերացնող զօրավարներուն դէմ, եթէ նոյնիսկ պատերազմի փառքով պսակուած ըլլան։ Հա՛յլ Հիթլէր »։

Իսկապէս որ Ֆրանսա երկիրն է ազատութեան եւ սանձակոտոր ճար – տասանութեան։

ՎԱՀԷ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷԿ ՆԻՍՏԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ԴԱՏՈՒԻ Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԼՈՌՋԵՒ

Անգլիա արարք դատապարտելով հանդերձ կը շոյէ

— · —

Ա. Դ. Ազգայնականները հրապարակային ժողով գումարեց չորեքշաբթի օր, լսելու համար չարք մը ճառեր, Գերմանիոյ բռնած ընթացքի մասին։ Առաջին խօսքը առաւ Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը, թէ բարոյապէս դատապարտելով Գերմանիան եւ թէ ձիթենիի ճիւղ մը երկարելով Հիթլէրի։ « Ես արդէն պարզած եմ մեր կառավարութեան տեսակէտը,— Ն. Վ. Ազգայնականութեան կառավարութեան կարծիքով, բացայայտ եւ անվիճելի օրինազանցութիւն մը կատարուած է Լոքառնոյի դաշնագրին տրամադրութեանց դէմ, Հռենոսի ապազինեալ շրջանի մասին, հետեւաբար Ա. Դ. Ազգայնականները պարտի պատեհ եզրակացութեան մը յանգիլ եւ այս հաստատումը զեկուցանել Լոքառնոյի դաշնակից պետութեանց։ Սակայն եւ այնպէս, իմ կառավարութեան կարծիքով, միայն այս չէ Ա. Դ. Ազգայնականութիւնը, ներկայ պարագային։ Մենք պէտք է չարունակ յիշենք մեր վերջնական նպատակը եւ մեր զերագոյն պատասխանատուութիւնը, որ է պահպանել խաղաղութիւնը եւ հաստատուն ու տեւական հիմերու վրայ դնել Եւրոպայի ազգերուն համերաշխութիւնը։ Լոքառնոյի դաշինքը ունէր երկու նպատակ,— Առաջին՝ պահպանել խաղաղութիւնը։ Երկրորդ՝ միջազգային վստահութիւն ստեղծել, երաշխաւորելով արեւմտեան Եւրոպայի ապահովութիւնը։ Արդ, ապահովութեան եւ վստահութեան չէնքը ցնցուած է ծանրօրէն։ Ի՞նչպէս պիտի վերաչինենք։ Այս է հիմնական հարցը։ Եւ խնդիրը միայն քանի մը պետութեանց չի վերա-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՑՆ ՀԱԼԱԾ ՑՈՂՈՍՆ ՀԱՅ. ԿԱ ՀԱՅԲ ԵՒ ՊԱՏՈՒՄ

ՀՕՐ. ՅԱՐՈՒՑԱՆՔՆ ՎԱՂԱԳՈՒՅՑՈՒՆ ՀԱՅԳԱՒԱՅ ՎՈՒԱՔՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

— ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ...

Մենք հարցը կը դնենք այսպէս. ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ, եթէ ան չունենայ ինքնուրոյն պետականութիւն։ Ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ, եթէ ան չունենայ իր ազգային բանակը։ Ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ, եթէ ան չունենայ իր ազգային դրօշակը։ Ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ, եթէ ան չունենայ իր ազգային զինանշանը։

— Ինչպէս, տէր եղբայր, կրնայ ազգ մը ապրիլ առանց ազգային դրօշակի, զինանշանի եւ բանակի։

— Ներողութիւն կ՚ուզեմ, որ ձեզ կը նեղացնեմ, բայց ես ալ կը հարցնեմ ձեզ, թէ ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ առանց ազգային պետականութեան։

— Ես ալ կը հարցնեմ ձեզ, թէ ինչպէս կրնայ ազգ մը ապրիլ առանց ազգային դրօշակի, զինանշանի եւ բանակի։

—

ՍՈՍԵՍՅԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆԸ (1913—1923)

Մեր հասարակական կեանքի մեջ ամենէն ուրախալի երեւոյթներէն մին է անկասկած այն, որ ամէն կողմէ կը հնչեցուին ինքնագործ երգերու ձայներ։ Ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս ալ մեր մէջ, ինքնագործ երգերը կը ծնին ժողովուրդի հոգիին խորերէն, անոր կեանքի ամէնէն ուրախ եւ ամէնէն տխուր պահերուն։ Ժողովուրդը կ՚երգէ իր ուրախութիւնն ու տրտմութիւնը, իր յոյսերն ու հաւատքը, իր ատելութիւնն ու սէրը։ Ան իր երգերուն մէջ կը դնէ իր հոգիին ամբողջ ջերմութիւնը, իր ամբողջ էութիւնը։ Ան կ՚երգէ, որովհետեւ չի կրնար չերգել։ Ան կ՚երգէ, որովհետեւ երգը իր կեանքի անբաժան մասն է դարձած։ Ան կ՚երգէ, որովհետեւ երգը իր կեանքի ամէնէն բնական արտայայտութիւնն է։

Ահա թէ ինչու ինքնագործ երգերը միշտ ալ ունեցած են մեծ ազդեցութիւն մարդոց հոգիներուն վրայ։ Ինչպէս ամէն ինքնագործ երգ, նոյնպէս ալ Սոսեան քահանայի երգը ծնունդ առած է ժողովուրդի հոգիին խորերէն։ Ան ծնունդ առած է ժողովուրդի կեանքի ամէնէն ողբերգական պահերէն մէկուն մէջ։ Ան ծնունդ առած է ժողովուրդի կեանքի այն պահերէն մէկուն մէջ, երբ ժողովուրդը կը կանգնէր իր ամէնէն մեծ ողբերգութեան առջեւ։ Ան ծնունդ առած է ժողովուրդի կեանքի այն պահերէն մէկուն մէջ, երբ ժողովուրդը կը կանգնէր իր ամէնէն մեծ ողբերգութեան առջեւ։ Ան ծնունդ առած է ժողովուրդի կեանքի այն պահերէն մէկուն մէջ, երբ ժողովուրդը կը կանգնէր իր ամէնէն մեծ ողբերգութեան առջեւ։

Սոսեան քահանայի երգը ծնունդ առած է Մուշի ինքնապաշտպանութեան ժամանակ։ Ան ծնունդ առած է Մուշի ինքնապաշտպանութեան ժամանակ։ Ան ծնունդ առած է Մուշի ինքնապաշտպանութեան ժամանակ

բերիր, այլ բոլոր անոնց որ կը գնահատեն դաշնագրային յանձնառութիւն – ները եւ օրէնքին տիրապետութիւնը՝ միջազգային հարցերու մէջ։ Այս նպա – տակը հետապնդած ատեն, մենք պարտաւոր ենք հաշուի առնել այն բոլոր ու – ժերը որ պղբիւրը կը կազմեն ազգային գործունէութեան։ Անհրաժեշտ է որ խաղաղութիւնը պահպանուի ոչ միայն այսօր, այլ եւ պատերազմի ուրուա – կանը անհետանայ ապագային համար։ Պէտք է քննել այն բոլոր լուծումները որ կրնան յանգիլ այս նպատակին։ Բոլորն ալ պէտք է աջակցին միջազգային վստահութիւնը վերահաստատելու համար։ Այս քննութեան, միջազգային վե – րահաստատման այս աշխատանքին մէջ, եւ մանաւանդ արեւմտեան Եւ – րոպայի ապահովութեան վերահաստատման գործին մէջ, Ն. Վեհափառու – թեան կառավարութիւնը պիտի տրամադրէ իր ամբողջ աջակցութիւնը »։

ՄԻՒՍ ՁԱՌԱՅՈՍՆԵՐԸ

Ճետոյ խօսեցան միւս պատուիրակները։ Պ. Կրանտի, Լոնտոնի իտալական դեսպանը, ցաւ յայտնեց որ ծանրապէս խախտած են Եւրոպայի ապահովու – թեան հիմերը։ Այս առթիւ չծածկեց իր կառավարութեան դառնութիւնը, դի – տել տալով թէ «գաղթային վէմ մը» իր բնական համեմատութենէն դուրս հանուելով, ընդարճակուեցաւ եւ խանգարեց Եւրոպայի քաղաքական եւ տըն – տեսական կեանքը։ Եւ վերջացուց, հաւաստիքներ տալով Իտալիոյ աջակցու – թեան մասին։

Պ. Պէք, Լեհաստանի ներկայացուցիչը, չեշտեց թէ իր կառավարութիւնը հաւատարիմ կը մնայ դաշնագրով ստանձնած յանձնառութեանց։ Պ. Թիթու – լէսքու, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, ըսաւ թէ Գերմանիոյ կատարած օրինազանցութիւնը մեծապէս կը շահագրգռէ Փոքր Համաձայնութեան պե – տութիւնները։ « Եթէ դաշնագիրներու միակողմանի զրժումը ընդունուի ա – ռանց տրամաբանական հետեւանքներու, այլեւս վերջացած են հաւաքական ապահովութիւնը եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը։ Այն ատեն մենք պիտի մըտ – նենք աշխարհ մը որմէ դուրս ելած կը կարծէինք եւ որ այսուհետեւ պիտի կառավարուի ոչ թէ իրաւունքին ուժով, այլ ուժին իրաւունքով։ Պարոններ, պատիւ ունիմ յայտարարելու յանուն Փոքր Համաձայնութեան թէ մենք պիտի քուէարկենք Ֆրանքեւպելժիական բանաձեւը »։

Ճետոյ խօսեցան Սպանիոյ, Տանըմարքայի, Փորթուկալի եւ Աւստրիոյ ներկայացուցիչները, զբեթէ կրկնելով միեւնոյն տեսակէտները։

Ֆրանսայի գլխաւոր պահանջներ

Ֆրանսական պատուիրակութիւնը բաւարար չգտնելով անգլիական ծրա – գիրը, որուն մասամբ հաւանութիւն յայտնած էր Պելժիոյ ներկայացուցիչը, հետեւեալ թելագրութիւնները ներկայացուց։—

1.— Գերմանական կառավարութիւնը պէտք է հրաւիրուի Լա Հէյի իրա – ւարար ատեանին յանձնել Ֆրանքեւխորհրդային դաշնագրին եւ Լոքառնոյի դաշինքին վերագրած հակասութեան խնդիրը, կանխաւ յանձն առնելով ըն – դունիլ անոր վճիռը։

2.— Մինչմանակ Լոքառնոյի դաշինքին հաւատարիմ չորս պետութիւն – ները պէտք է համաձայնին վերստին հաստատելու անոր վաւերականութիւնը եւ տարողութիւնը, այս անգամ դուրս ձգելով Գերմանիան։

3.— Գերմանիոյ գործած զրժումը պէտք է սահմանափակուի ղեղչելով եւ ետ քաշելով ապագինեալ շրջանի զօրքին մէկ մասը, Հռենոսի արեւելքէն 50 քիլոմեթր դէպի ետ տանելով ծանր հրետանին, արգիլելով մարզանքը բաց դաշտի վրայ եւ ամրութեանց կառուցում նոյն շրջանին մէջ։

4.— Այս պայմանները Գերմանիոյ կողմէ ընդունելու եւ հաւատարմօրէն գործադրուելու վերապահութեամբ, պիտի որոշուի, Գերմանիոյ հետ բանակ – ցութիւն կատարել յառաջիկայ մայիսին։

5.— Այժմէն իսկ այս բանակցութեան հիմերը պէտք է ճշդուին Լոքառնոյի չորս դաշնակիցներու միջեւ, դուրս ձգելով Գերմանիան։

Ո՞վ է Գերմանիոյ առաջին պատուիրակը

Ջօն Ռիպպենթրոփ, Գերմանիոյ առաջին պատուիրակը, հանրածանօթ դէմք մըն է Անգլիոյ մէջ եւ չատ սիրուած իր հաճելի ձեւերով եւ նուրբ բարե – կրթութեամբ։

Իրազեկ մը կը յայտնէ թէ պէտք չէ զարմանալ, եթէ քանի մը օր վերջը Ռիպպենթրոփ յաջողած ըլլայ համոզել Անգլիացիները թէ Ֆրանսացիներն են որ Հռենոս մտան եւ ոչ թէ Գերմանացիները։

Գերման պատուիրակները Լոնտոն հասան պատմական օր մը։ Արդարեւ 1926 մարտ 17ին, ճիշդ տասը տարի առաջ էր որ երբ Գերմանիա դիմում կա – տարեց Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելու համար, պայման դրին որ վեց ամիս սպասէ։

*** Գերմանական թերթերը այժմէն չատ կարեւոր դեր մը կը վերագրեն իրենց դիւանագիտական պատուիրակին, որ անցեալ տարի մեծ յաջողութիւն մը չհա – ցաւ նաւային համաձայնութեան առթիւ։ Բոլորն ալ կը խոստովանին թէ այս անգամ հանգամանքները տարբեր են եւ պատուիրակութիւնը չի կրնար արգի – լել Գերմանիոյ դատապարտութիւնը, Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ։ Բայց պարսաւանքին հաստատումէն յետոյ, գերմանական պատուիրակութիւնը ուժ – գնօրէն պիտի միջամտէ, Հիթլէրի տեսակէտները արժեցնելու համար։ Եթէ Ֆրանսա եւ Պելժիա պահանջեն երաշխաւոր պետութեանց միջամտութիւ – նը, Գերմանիոյ պատուիրակները պիտի պնդեն թէ դաշնագրին 4րդ յօդուածը միջամտութիւն կը նախատեսէ մի միայն յարձակողականի մը պա – րագային։ Անգլիացի իրաւագէտները արդէն յայտնած են իրենց կարծիքը այս մասին եւ դիտել կուտան թէ նախայարձակման խնդիր չկայ, հետեւաբար անտեղի է պատժական անօրինութիւններ պահանջել։

Գերմանական թերթերը այս առթիւ դնահատելով անգլ. կառավարութեան դիրքը, դայն կը բաղդատեն Ֆրանսայի « անհանդուրժելի կոպտութեան » հետ։

« Պէօրսէն Ցայթունկ » կը գրէ։— « Ֆրանսայի քաղաքագէտները Շայլօ – քի դերը կ'ուզեն խաղալ, բայց չեն կրնար պնդել թէ իրաւունքի ստուերն իսկ ունին իրենց հետ։ Անոնք այլեւս ոչ իրենց երկրին կը ծառայեն, ոչ ալ աշխար – հի խաղաղութեան »։

«Մեր գիւղատեղիները Հռենոս են և ոչինչ ալ պիտի փոխուի»

Ջօրաւոր կէօրինկ, Փրուսիոյ վարչապետը, ուժգին ճառ մը խօսելով յա – տագոյժ Գերմանիոյ վերազինման քաղաքականութիւնը։ « Ամէն տեղ նոր զործարաններ կը չինուին ուր կը զբաղուի Գերմանիան պաշտպանող սուրը։ Ամէն տեղ կը բանին զործարանները ուր քիմիագէտներ, ճարտարագէտներ կ'աշխատին Գերմանիան անկախ դարձնել հում նիւթերով, որովհետեւ արտա – սահմանը կը կարծէ թէ ցորչափ մենք բաւարար նախանիւթեր չունինք, բը – ռունցք մը պիտի սեղմէ մեր կոկորդը։ Ցորչափ Հիթլէր կ'իշխէ, մարդիկ չպի – տի յաջողին ծունկի բերել գերման ժողովուրդը։ Պատժական տնօրինութիւն – ները ի՞նչ կրնան ընել մեզի։ Մենք յետին գիւղը պիտի երթանք համոզելու համար իւրաքանչիւր քաղաքացի եւ այն ատեն վերջին թթուած խնձորը աւելի անուշ պիտի գայ մեզի քան պիքիքէքը։ Մեր զինուորները Հռենոսի մէջ են եւ այնտեղ ալ պիտի մնան։ Աչխարհ չի կրնար դատապարտել մեզ։ Ոչ ոք իրա – ւունք ունի դատելու թէ Գերմանիան իրաւունք չունէր այդպէս վարուելու։ Ա – մենէրը գերման ժողովուրդին յանձնած է գատել թէ Գերմանիա բռնաբա – րա՞ծ է դաշնագիրը։ Մեզմէ կը պահանջեն խաղաղութեան չարժուձեւ մը փոր – ձել եւ Հռենոսէն ետ քաշել հինգ վաչա զօրք։ Բայց չէ՞ որ Հիթլէր առաջարկեց դաշնագիր մը կնքել արեւելեան պետութեանց, Աւստրիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ հետ։ Ի՞նչ հակասութիւն հինգ վաչա ետ կանչելու ծիծաղելի պահանջին եւ Առաջնորդին առաջարկներուն միջեւ։ Այդ առաջարկները թերեւս վերջին պա – տեհութիւնը կը ներկայացնեն փրկելու Եւրոպան։ Ֆրանսացի ժողովուրդը կ'ըմբռնէ թէ արդար են այդ առաջարկները, բայց կայ պետութիւն մը որ կ'ընդդիմանայ անոնց։ Ցորչափ Գերմանիան Գերմանիա է, մենք տէր ենք մեր երկրին մէջ։ Բովանդակ ժողովուրդը Առաջնորդին կռնակն է։ Առաջնորդը կր – նայ ըսել Եւրոպայի միւս քաղաքագէտներուն, օրինակ՝ Ֆլանտէնի.— «Ձեր ժողովուրդին հարիւրին քանի՞ն ձեր կռնակն է։ Հարցուցէք Ֆրանսայի ժողո – վուրդին թէ կ'ուզէ՞ գերման ժողովուրդին հետ խաղաղութիւն կնքել իրա – ւունքներու հաւասարութեան հիման վրայ։ Այն ատեն պիտի տեսնէք թէ ձեր ետին կը գտնուին միայն անոնք որ պատերազմի կը մղեն »։

1815ին Վաթսած դաշնագիր մը...

Ջօր. Մոռէն, պատերազմական նախարարը, կարեւոր յայտնութիւն մը ըրաւ երեսփ. ժողովի զինուորական յանձնաժողովին առջեւ։ Պահանջեց վե – րաքննել Վիէննայի դաշնագիրը, կնքուած 1815ին, որ Ֆրանսայի կ'արգիլէ ամ – րութիւններ չինել Հիւնէնկի չրջանին մէջ, Պալի սահմանին վրայ։ Վերսայլի դաշնագրին ատեն ոչ ոքի մտքէն անցեր է այս պարագան, որով նախարարը կ'առաջարկէ 121ամեայ արգելքը վերցնել փոխադարձ համաձայնութեամբ, որպէսզի Ֆրանսա կարենայ լրացնել իր պատրաստութիւնները։ Այս առթիւ նախարարը նոր վարկեր պահանջեց, արեւելեան սահմանապուխին վերաբեր – եալ կարգադրութեանց համար։

«Ոչ ևկ ոժ կրնայ փոխել ինչ որ րրի»

Հիթլէր նոր ճառ մը խօսելով Քէօնիկսպէրկի մէջ, կրկին արծարծեց իր տեսակէտները եւ յայտարարեց.

— « Աչխարհի մէջ ոչ ոք ուժ կրնայ ինծի ետ առնել տալ ինչ որ ըրի։ Ես պատասխանատու եմ միայն մէկ դատաւորի առջեւ,— գերման ժողովուրդը։ Ես տաժանելի պայքար մը կը մղեմԳերմանիոյ համար։ Այդ պայքարը ան – հրաժեշտ է եւ անխուսափելի։ Ես հաշտութեան եւ խաղաղութեան ձեռք կ'եր – կարեմ միւս ժողովուրդներուն։ Ան որ կը յաւակնի մերժել այդ ձեռքը, որուն մէջ միացած են 67 միլիոն մարդկային էակներ, թող ստանձնէ պատասխա – նատուութիւնը պատմութեան առջեւ »։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Ուրծիւ կոմիտէի դասախօսական ժողովը, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 19 rue Ampère, գաշան։

Գաւառ

Վիէնի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ ֆրիատա – փոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՊՕՄՕՆ (Մարսէյլ) Ջաւարեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վարդգէս. եփրեմ. վարուժան եւ Շահրիկեան խումբերը վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ վաթագն խումբի ընկերական ժողովը՝ 22 մարտ կիրակի երե – կոյ ժամը 8ին, սովորական ժողովատեղին։ Ներկայ պիտի ըլլայ Շոջ. կոմի – տէի ներկայացուցիչը։

ՌՕՄԱՆԻ Հ. Ց. Դ. Ալէքսանիկ խումբի ընկերական ընդհանուր ժողով, վաղը ուրբաթ երեկոյ, ընկ. Ա. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՓՕՆԹԻի Մուրատ խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը, 22 մարտ կիրակի կէս օրէն վերջ, ժամը 6ին, ընկ. Մ. Գաբրիէլեանի բնակարանին մէջ։ կարե – ւոր օրակարգ։ Կը խնդրուի ՍԷն Յաճուրնէնի ընկերներէն ներկայ ըլլալ։

Ընկերաճանաչողական Դասախօսութիւն

Մարսէյլի Պուլվար Օտտօի Վառմեան ենթակոմիտէի կողմէ

Փետրուար 18ի առթիւ,

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, 269 rue de Lion

«Պար Բրօ Լէնսալ»ի սրահին մէջ (Ծանօթ տեղը)։

Դասախօսութենէն յետոյ տեղի պիտի ունենայ գուտ ընկերական ժողով։ Բոլոր ընկերները պէտք է ներկայ գտնուին անդամատետրով։

Այրի Տիկին Սիրանոյշ Խաչիկեան եւ զաւակները՝ Զմրուխտ եւ Հոիփսի – մէ, Պ. Պետրոս Ագուշեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Զորաբաբէլեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Քիրազեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Կակոեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Փանոս Ոստուիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Տէր Վարդանեան, Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Կիւր – ճեան, եւ ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ա – մուսնոյն, հօր, հեռաչրիճ, մօրաքրոջ որդւոյն, բենեկալին, կնքահօր եւ ազ – գականին՝

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԽԱՉԻԿԵԱՆԻ

դառնադէտ մահը։

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, ուրբաթ կէսօրէ վերջ ժա – մը 2·45ին Ալֆորվիլի Հայոց եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Ալֆորվիլի գերեզմանատունը։

ՅԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով, ներկայս իբր այդ նկատել։

Ծիրևկոդր—Թէյասեղան

Կազմակերպուած Փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի Հարչութեան Օժանդակ Տիկիններու կողմէ

21 Մարտ, շաբաթ իրիկուն ժամը 5.30ին, պ. յովիաննէսեանի սրահին մէջ, 13 rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre.

Մէթրօ փօրթ տ'Իթալի։

Կը խօսի ՏԻԿ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ, նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը Նէրկայ պայ – ներու մէջ»։ Գեղարուեստական բաժին՝ դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ։ Մուտք՝ 3 ֆրք։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը կազմակերպած է շարք մը դասախօսութիւններ։ Առաջին դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ

23 մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, Հայ Ակումբին մէջ։

Կը խօսի Պ. Ա. ՅՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Թորի. Հայաստանի եւ միջազգային քաղաքական կացութեան վրայ։

Կը ներկայացուի գաւեշտ մը։ *Մուտքը ազատ։*

ՊԱՐԱՆՑԻԿ - ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Ֆրանսահայ Կ. Յ.ի Փարիզի եւ Պանեէօ-Քաշանի Մասնաճիւղերու կողմէ

Կիրակի, 22 Մարտ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր

Salle Victor-Hugo մէջ, 46bis Rue St. Didier. Paris

Métro: Trocadéro & Boissière

Jazz : Sandros and his Boys

Եւ իր հռչակաւոր սեւամորթ երգիչը

ԹԱՒ *Գեղարուեստական բաժին* ՃՈՆ ՊԻՒՖՖ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.։

Փարիզի Տիկնանց Միութեան մեծ պարահանդէսը

Ի ՆՊԱՍՏ Կ. ԽԱՉԻ ԲՈՒԻԺԱՐԱՆԻՆ

Մարտ 21ին, շաբաթ երեկոյ ժամը 22էն մինչեւ առաւօտ

Նախագահութեամբ Ծերակուտական եւ Նախկին Նախարար

Պ. ԺԻՒՍԹԷՆ ԿՈՏԱՌԻ

Aéro-Club de Franceի սրահներուն մէջ, 6 Rue Galilée, Mét. Boissière

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն

Mlle LORCIA, de l'Opéra, M. PERETTI, de l'Opéra

Mme. JANE MARNAC, ACHIM KHAN, Mlle Adrien

PANOSSIAN, Chef d'Orchestre M. TERIAN

Հաճելի անակնկալներ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծարութիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փո – խադրուած է 26 rue Lessageէն 68 rue Julien Lacroix, *ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, հրշիկ, լաւ բուպի (փէք – մէզ) եւ անուշեղէններ։*

Կը ծախուի նաեւ Լօթըրի Նախօնայի 1)10 առմսիր։

Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութը, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց։

La Grande Fabrique

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ՝ ԱՁՐԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ

Մատնագէտ՝ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

34 Cours Wilson, VIENNE (Isère)

Ցօգուտ «Ցառաջ»ի ընթերցողներուն, հարիւրին 5 զեղչ սիրտ տրուի ներկայ կտրօնը ներկայացնողին։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն Մարսէյլի եւ շրջ. թաղամասերու են – թակոմիտէներու եւ խումբերու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Մինաք Աւետեանի, իր կնոջ դառ – նակսկիծ մահուան առիթիւ։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՕՐՈՒԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

« Իզվեստիա », Մոսկուայի կառա – վարական օրկանը, կը գրէ Ռատէէի բերնով.

— « Այն ամապարանքը, որով կը գործէ Գերմանիա, աստիճան մը կը բացատրուի ներքին դժուարութիւն – ներով եւ այն անհրաժեշտութեամբ, որով Հիթլէրը գերման ժողովուրդին կը ներկայացուի Լոհէնկրինի դերին մէջ, պսպղուն սաղաւարտ մը գլխուն, իբրեւ ազատարարը դժբախտ էլզա – յին։ Սակայն ամապարանքը, որով Հիթլէր լուծեց Լոքառնոն, այն բիրտ ընթացքը, որով պատռեց Գերմանիոյ կամաւոր յանձնառութիւններուն վա – ւերագրերը, կը բացատրուին նաեւ դիւանագիտական պատճառներով։

Հիթլէր կ'օգտագործէ այն իրողու – թիւնը, որ Իտալիա, պատժական մի – ջոցներու խստացման սպառնալիքին տակ, կը մտածէ ոչ թէ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ համախորհուրդ, պաշտպանել Լոքառնոյի դաշնագիրը, այլ ուրիշ հոգերու մասին։

Հիթլէր կ'օգտագործէ նաեւ այն իր – րողութիւնը, որ Մեծն Բրիտանիա, երբ տեսաւ որ Ֆրանսա Լավալի կա – ռավարութեան օրով, անհրաժեշտ օ – ժանդակութիւնը ցոյց չտուաւ իրեն ընդդէմ Իտալիոյ և այժմ ալ տակաւին յօժար չի թուիր լուրջ միջոցներու դիմել այդ ուղղութեամբ՝ այնքան ատեն որ դանակը կոկորդը չէ դր – ուած, կ'աշխատի բռնել Ֆրանսայի ձեռքէն։

Գերման հրամանատարութենէն կա – րեւոր անձնաւորութիւն մը, երբ հար – ցուեցաւ թէ Գերմանիա չի՞ վախնար մեծ պետութեանց պատժական ձեռ – նարկներէն, խնդալով պատասխանեց. — « Ի՞նչ, մեզի պիտի արգիլեն նա – բի՞նջ արտածել ... »։

Ազգերու Դաշնակցութեան որո – շումները մեծ նշանակութիւն պիտի ունենան՝ ճշդելու համար Գերմանիոյ յարձակողական ընթացքին չեռագայ զարգացման պայմանները։ Այդ որո – շումները ցոյց պիտի տան թէ ինչ կշ – ռոյթով պիտի կազմուի այն ճակատը, որ պիտի պաշտպանէր Եւրոպան ընդ – դէմ Գերմանիոյ յաւակնութիւննե – րուն, եւ անոր պիտի պարտադրէր իր կամքը,— այդ ճակատը կը կազմուի միայն պայքարով »։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

« Էքօ տը Փարի » ։—

« Կը թուի թէ բրիտանական կառա – վարութիւնը կարեւոր քայլեր է առած դէպի մեր տեսակէտները։ Սակայն երկրին հանրային կարծիքը տակաւին հեռու է մեզմէ, չատ հեռու։ Ան չըմ – բռներ թէ ի՛նչ տարողութիւն կրնայ ունենալ մարտ 7ի իրազարձութիւնը։ Ընդհակառակն նախարարները ճիշդ կը չափեն զայն։ Ահա այս է դիւանա – գիտական բանակցութեանց դաշտը։ Անհրաժեշտ է մեծ քաջութիւն ցոյց տալ, համբերութիւն եւ ճարտարու – թիւն, որպէսզի յաղթանակը տա – նինք։ Այսուհանդերձ բոլորովին ան – յոյս չէ այդ »։

Փըթի Պլէս։—

« Պատերա՞զմ։ Սակայն վստա՞հ էք որ Ատոլֆ Հիթլէր պատրաստ է ներ – կայիս պատերազմ ընելու։ Չէ՞ք կար – ծեր րո մեր չարունակական նահանջը կը քաջալերէ զինքն ու իր չրջապատը, մինչդեռ հաստատակամութեան ամե – նափոքր նշան մը բաւական էր զայն կեցնելու։ Եւ ինչո՞ւ չփորձել միակ բախտորոշ առիթը՝ խորտակելու հա – մար այս մարդը, ձախողութեան մատնելով զինք եւ կործանելով հեղինակութիւնը»։

Լ'Օւտրը։—

« Հիթլէր, համաձերման չարժա – այս առաջնորդը կը պահանջէ ոչ թէ խաղաղութիւն, այլ իր խաղաղութի – նը, խաղաղութիւն մը, որ ճորոն – թեան մէջ պիտի նետէր Եւրոպայի բո – լոր ազգերը։ Ըստ իրեն եւ իր չրջա – պատին՝ վճռականութիւնը կը նշանա – կարութիւն եւ ատիկա ահա ինչ կուտայ Անգլիոյ։

«Փոփիւլէր» (ընկերվարական, Լեոն Պլումի բերնով)։—

« Ազգերու Դաշնակցութեան պատ – տականութիւնն է հաստատել իրենց նութեան եւ զինաթափութեան, պահովութեան եւ վստահութեան րութիւն մը հաւասարութեան եւ նականութեան հիմերով, որմէ դուրս ձգուած չըլլայ որ եւ է պետութիւն։ Ազգերու Դաշնակցութեան պարտք կ'իյնայ այդ դրութիւնը ռաջարկել նաեւ Գերմանիոյ, հրա – րել բռնութեան դիմելէ Գերմանիա դէմ՝ եթէ կը յօժարի մասնակցիլ դրութեան, բայց երբ կը մերժէ իր զաղտնի զօրաշինութեան ամէն չոջի դիմել, ընդունիլ տալու զայն »։

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՔԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
21
ՄԱՐՏ
SAMEDI
21 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3069

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՀ ԽՕՍՔ

ՁԱՒԵՐՆ ՈՒ ՇՂԹԱՅԱԿԱՊ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իշնէ գեղեցիկ, ոսկեբերա՛ն ճառեր խօսուեցան Լոնտոնի մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան Մորհուրդին առջեւ, գերմանական օ – րինազանցութեան առթիւ:

Ճարտասանական մրցումի մը բոնուած էին բոլորն ալ, «կա– պիտալիստ – իմպերիալիստ »ն ու բանուորա – գիւղացիականը, իբրեւ ախոյեան դաշնագիրներու նուիրականութեան, արդարու – թեան եւ խաղաղութեան:

Սրտառո՛ւչ էր, մանաւանդ քաղաքացի Լիթվինովի ճառը, մարտ 17ի նիստին մէջ.

— « Կարելի չէ պայքարիլ հաւաքական ապահովութեան կազ– մակերպման համար, առանց համապատասխան միջոցները ձեռք առնելու միջազգային յանձնառութեանց վրիպումներուն դէմ: Մենք չենք կրնար տեւականացնել Ազգերու Դաշնակցութեան գո – յութիւնը, ԵԹԷ ԱՆ ՉՊԻՏԻ ԳՈՐԾԱԴՐԷ ԻՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ, այլ պիտի վարժեցնէ նախայարձակ պետութիւնը անգիտանալու Ազ– գաժողովին յանձնարարութիւնները: Այդպիսի Ազգաժողով մը երբեք լուրջ բանի տեղ չպիտի դրուի: Այդպիսի Ազգաժողովի մը որոշումը ծաղր ու ծանակի առարկայ պիտի դառնայ: Մենք պէտք չունինք այդպիսի Ազգաժողովի մը: Ես աւելին կ'ըսեմ,— այդպի– սի Ազգաժողով մը նոյնիսկ վտանգաւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ կրնայ ճնացնել ազգերու արթնութիւնը եւ ստեղծել պատրանք – ներ, որոնք թոյլ չպիտի տան անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնե– լու իրենց սեփական պաշտպանութեան համար, պատեհ ժամուն»:

Հատուած մը եւս, լրացնելու համար պատկերը.

— «Մենք չենք կրնար հանդուրժել որ Ազգերու Դաշնակցու – թենէն ֆաշուելով, միջազգային դաշնագիրները բրտօրէն դրժե – լով եւ սուրերը շողացնելով, պետութիւն մը առանձնաշնորհեն րս– տանայ ամբողջ Եւրոպայի պարտադրելու իր պայմանները»:

« Բոցավառ ողջոյն » մը չո՞ւրժեր Մորհրդային Միութեան ար– տաքին գործակալարին այս պատմական ճառը, իր այնքան պերճա– խօս բովանդակութեամբ: Մանաւանդ երբ նկատի առնենք որ, այդ խօսքերը կ'արտասանուին «գիշատիչ աւազակներու որջին» մէջ. — Ազգերու Դաշնակցութիւն: Եւ Լոնտոնի մէջ.— վառարանը աշխարհի ամէնէն ահարկու աշխարհակալութեան...

Ո՞վ պիտի համարձակէր ժխտել խորհրդային գործակալին տեսութիւններէն մէկն ու մէկը, եւ մանաւանդ սա մարգարէական ազդարարութիւնը.

— « Մենք չենք կրնար տեւեկանացնել Ազգերու Դաշնակցու – թեան գոյութիւնը, եթէ ան չպիտի գործադրէ իր որոշումները »:

Արդ, պատմութիւնը կ'ըսէ թէ նոյն Ազգերու Դաշնակցութիւ– նը, որուն դէմ անողորմ պայքար կը մղէր խորհրդային իշխանու– թիւնը, մինչեւ իր անդամակցութիւնը (1932), տուած է այլապէս արդար եւ տրամաբանական որոշումներ, տարիներու ընթացքին:

Տարբեր պարագաներու մէջ, բայց միշտ յանուն արդարու – թեան եւ խաղաղութեան, Ազգաժողովը հանդիսաւորապէս քուէ– արկած է բանաձեւեր, որոնք յաջորդ օրն իսկ «դասաւորուած«, «արխիւ»ը նետուած են:

Այդպէս եղած է անոր համար որ, քուէարկողները քաջութիւ– նը չեն ունեցած արժեցնելու իրենց որոշումները: Ոմանք վարա – նած, ուրիշներ խաբած, դեռ ուրիշներ ալ անխնայ պայքար մղած են որոշումներուն դէմ:

Մէկդի դնելով ուրիշ ամէն բան, յիշենք միայն մէկ պարա – գայ:

1922 սեպտեմբեր 22ին, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժո– ղովը միաձայնութեամբ կը քուէարկէր Երդ յանձնաժողովին (քա– ղաքական) հետեւեալ բանաձեւը.

— « Ընդհ. ժողովը երախտագիտութեամբ կ'արձանագրէ Ա. Դ. Խորհուրդին որոշումները՝ Հայաստանի մասին եւ բաղձալի կը յայտնէ որ, Թուրքիոյ հետ հաշտութեան բանակցութեանց ա – տեն, չանտեսեն Հայերու համար Ազգային Տուն մը հաստատելու անհրաժեշտութիւնը: Ընդհ. ժողովը կը հրաւիրէ Խորհուրդը՝ ձեռք առնել իր յարմար դատած բոլոր միջոցները այս մասին»:

Այդ չրջանին Ա. Միութիւնը մաս չէր կազմեր Ազգերու Դաշ– նակցութեան: Ոչ ալ Թուրքիա:

Այս վերջինը առեան կանչուած էր հաշտութեան պայմանները սակարկելու համար: Եւ յաջողեցաւ այնպէս մը սակարկել որ, ոչ միայն հետք չմնաց Սեւրի դաշնագրէն, այլեւ նոր դաշնագիրը խմբագրուեցաւ իր ուզած եղանակով: Նոյնիսկ վերջին պահուն եւ– րած զիջումները — Ազգային Տուն — մերժուեցան բոլորէն: Նոյն իսկ փոքրամանութեանց իրաւունքները վերածուեցան կատար – եալ ծաղրանկարի մը:

Միայն դեղին աշխարհակալնե՛րն են այս անասելի ողբերգու– թեան պատասխանատուները:

Միայն Մեծն Բրիտանիոյ լորտերն ու Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ պոլիտիկոնե՛րն էին որ նախընտրեցին լեզու գտնել դահիճին հետ եւ դուռնէն ճամբել զոհը, իր արդարութեան պահանջներով:

Ի՞նչ կը բանէր, այդ օրերուն, բանուորա – գիւղացիական իշխանութիւնը, իր չռնդալից նշանախօսքերով,— ինքնորոշման իրաւունք, հող եւ աշխատանք, ազատութիւն եւ խաղաղութիւն···

Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ ան անձնուիրաբար ջուր կը լեցնէր հարեւան Թուրքիոյ ջաղացքին, իբրեւ բարեկամ եւ զինակից, լրացնելով «գիշատիչ»ներուն պակաս ձգածը.— աշխարհի չորս հովերուն յանձնելով աշխատաւոր ժողովուրդ մը, անտուն եւ ան– տէր:

Իսկ ոսկեբերան ճառե՛րը, 1936 մարտ 17ին, յանուն արդա – րութեան եւ խաղաղութեան ...

Ազգաժողո՛վը առաջ անանկացաւ, թէ խորհրդային իշխանու– թիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ ԲԱՐՈՅԱՊԷՍ

ԲԱՑՈՒԹԵՍ ՉՊԻՏԻ ՓԱԽԷ ԻՐ ՁՕՐՔԸ

ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՈՐՈՒՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԷՏԵՐԸ ԳԱՂՏՆԻ ԿԸ ՊԱՀՈՒԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀՈՒԵՆՈՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՄԱՅԻՍԻՆ
ՔՆՆԷԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲՈԼՈՐ ՎԻՃԱԿԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հակառակ մէկ օր առաջ տիրող յոռետեսութեան, վերջին պահուն կարելի եղաւ համաձայնութեան գետին մը գտնել եւ չարը խափանել, գոնէ առ այժմ:

Հինգշաբթի առտու Ա. Դ. Մորհուրդը լսելէ յետոյ Գերմանիոյ արտակարգ պատուիրակին ճառը, որուն ամփոփումը պիտի կարդաք քիչ անդին, լիագու– մար նիստ կազմեց, իր վճիռն արձակելու համար: Այս մասին բանաձեւ մը պատրաստած էին Ֆրանսական եւ պելժիական պատուիրակութիւնները, եւ Ա. Դ. Մորհուրդը միաձայնութեամբ քուէարկեց զայն, լսելէ յետոյ նախագա– հին ճառը, որ կը չեշտէր թէ Ֆրանքեւպելժիական բանաձեւը խմբագրուած է մեծ չափաւորութեամբ, համեմատելով օրուան ծանրակչիռ պայմանները հետ: Երբ քուէարկութիւն կատարուեցաւ, բանաձեւը ընդունուեցաւ 1ի դէմ 13 ձայնով: Թերքուէարկուեցին.— Մեծն Բրիտանիա, Արժանթին, Տա– նիմարքա, Սպանիա, Լեհաստան, Ռումանիա, Թուրքիա, Փորթուկալ, Մ. Մի– ութիւն, Աւստրալիա, Իտալիա, Պելժիա, Ֆրանսա: Էքուատորի ներկայացու– ցիչը չմասնակցեցաւ ժողովին, իսկ Չիլի ձեռնպահ մնաց: Նախապէս որոշ – ուած էր չհաշուել Գերմանիոյ քուէն, որով բանաձեւը ընդունուած կ'ըլլայ միաձայնութեամբ: Ահաւասիկ բանաձեւը.—

« Պելժիոյ եւ Ֆրանսայի դիմումին վրայ, որ կատարուեցաւ 1836 մարտ 8ին, Ա. Դ. Մորհուրդը կը հաստատէ թէ գերմանական կառավարութիւնը դրժած է Վերսայլի դաշնագրին 43րդ յօդուածը, 1936 մարտ 7ին զինուորա – կան ուժեր մուցնելով եւ տեղաւորելով ապաղինեալ չրջանին մէջ որու մասին տրամադրութիւններ կը պարունակեն նոյն դաշնագրին 42 եւ յաջորդ յօդուած– ները եւ Լոքառնոյի դաշնագիրը: Մորհուրդը կը հրաւիրէ ընդհ. քարտուղա – րը, ի գործադրութիւն 4րդ յօդուածի Բ. հատուածին, անյապաղ նոյն դաշ – նագիրն ստորագրող պետութեանց հաղորդել այս հաստատումը »:

Երբ արդիւնքը յայտնուեցաւ, Գերմանիոյ ներկայացուցիչը յայտարարեց.

— « Գերմանական կառավարութեան խոր համոզումն է թէ պէտք է մեր– ժէ այս բանաձեւը: Գերման կառավարութիւնը իր պաշտօնական բողոքը պիտի ներկայացնէ անոր դէմ: Ես կը կարծեմ որ եթէ Մորհուրդին պատուարժան անդամները աւելի լայն ժամանակ ունեցած ըլլային նկատի առնելու այս ա– տտուան դիտողութիւններս, անկասկած տարբեր որոշման պիտի յանգէին: Գերման կառավարութիւնը եւ անոր հետ ամբողջ գերման ազգը այն խոր հա– մոզումն ունին թէ քուէարկուած բանաձեւը չպիտի դիմանայ պատմութեան դատաստանին առջեւ »:

Այս դիտողութեան պատասխանեց Պ. Ֆլանտէն, կարճ յայտարարու – թեամբ մը.

— « Կը յիշեցնեմ թէ՝ համաձայն միջազգային օրէնքի, ոչ ոք իրաւունք ունի ինքն իրեն դատաւոր ըլլալու իր դատին մէջ: Ես հանդիսաւորապէս կը կրկնեմ թէ իմ կառավարութիւնս պատրաստ է, եթէ գերմանական կառավա– րութիւնը կ'ուզէ, միջազգային գերագոյն ատեանին քննութեան յանձնելու Գերմանիոյ պատուիրակին յարուցած վէճը» (Կ'ակնարկէ Ֆրանքեւխորհր – դային դաշինքին):

Ասոր վրայ նիստը փակուեցաւ:

Ձորս «վոխտաւնոցիները» համաձայնեցան Փոխադարձ աջակցութեան մասին

Այս բանաձեւին քուէարկութենէն յետոյ, հինգշաբթի օրուան ամէնէն կա– րեւոր դէպքը եղաւ Լոքառնոյի չորս դաշնակիցներուն, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Պելժիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը:

Անմիջապէս ըսենք որ չատ մը հակասութիւններ կը պարունակեն այս ա– թիւ հրատարակուած տեղեկութիւնները: Մասնաւորապէս իրարու չեն հա – մապատասխաներ Փարիզի եւ Լոնտոնի թերթերուն տուած լուրերը: Ֆրան – սական թերթերուն մէջ կը պակսին շատ մը կարեւոր տեղեկութիւններ, հա – մաձայնութեան զլխաւոր կէտերու մասին:

« Տէյլի Մէյլ » հետեւեալ ձեւով կը ներկայացնէ գոյացած համաձայնու – թիւնը, որ վաւերացուած է չորս երկիրներու կառավարութեանց կողմէ.—

1. Միջազգային ուժ մը (մէջն ըլլալով անգլիական զինուորներ) պիտի հաստատուի Հռենոսի չրջանին մէջ, բանակցութեանց ընթացքին:

2. Անգլիա նոր երաշխաւորութիւններ պիտի ընծայէ Ֆրանսայի եւ Պել – ժիոյ ապահովութեան համար:

3. Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը պիտի յանձնուի Լա Հէյլի գերագոյն ատ– եանին, քննելու համար թէ կը հակասէ՞ Լոքառնոյի դաշինքին:

4. Գերմանիային չպիտի պահանջուի իր զօրքը քաշել Հռենոսէն:

5. Համաշխարհային խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի յառաջիկայ մայիսին, հրաւիրելով նաեւ Մ. Նահանգները ու Ճափոնը, քննելու համար նախ ապահովութեան, յետոյ տնտեսական վերակազմութեան եւ զինաթափու– թեան վերաբերեալ խնդիրները:

« Մարէն » եւ ուրիշ Ֆրանսերէն թերթեր կը գրեն թէ «ապաղինեալ գօտի մը պիտի կազմուի 20 քիլոմեթր խորութեամբ, Հռենոսի հողին վրայ, Ֆրանք– եւպելժիական սահմանին երկայնքը: Այս չրջանը պիտի գտնուի միջազգային ջոկատներու գրաւման տակ: ՄԻԻՍ ԿՈՂՄԷ ԲԱՆԻ ՄԸ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԵՒ Ի – ՏԱԼԱԿԱՆ ՋՈԿԱՏՆԵՐ ԿՐՆԱՆ ԻՐԵՐԻ «ԽՈՐՀՐԴԱՆԵՇԱՆ», ՀԱՄԱՏԱՏԱԻԻԼ ՖԼԵ– ՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ՊԵԼԺԻԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱՁ: (Թերթ մը կ'ըսէ թէ զինուորները պիտի ըլլան զանիացի եւ նորվեկիացի):

Լա Հէյլի ատեանին դիմելու պարագան հաստատելով, Ֆրանսական թեր – թերը կ'ըսեն թէ Ֆրանսա եւ Գերմանիա չանձն կ'առնեն ընդունիլ անոր տալիք որոշումը· իսկ անգլիական թերթերը չեն ճչդեր այս պարագան:

Փարիզի թերթերը կը յայտնեն նաեւ թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է անգլիական, Ֆրանսական եւ պելժիական սպայակոյտներուն միջեւ, սահմա– նագուխներու պաշտպանութեան համար· իսկ անգլիական թերթերը դիտել կուտան թէ համաձայնութեան կարգ մը կէտերը գաղտնի կը պահուին:

Երկկ յայտարարութիւններ եղան այս մասին, Ֆրանսայի (Ֆլանտէն) եւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովներուն մէջ (Իտըն):

Պաշտօնական չրջանակները գոհ են ձեռք բերուած արդիւնքէն, եւ կառա– վարութիւնը չնորհաւորեց Պ. Ֆլանտէնը, բայց մամուլին մէկ մասը վերապահ կ'երեւայ, իսկ ընդդիմադիրները անխնայ կը քննադատեն կառավարութիւնը, ողբալով Վերսայլի ոչնչացումը:

ԻՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Գերմանական թերթերը կը ծաղրեն պարսաւանքի բանաձեւը: Թերթ մը կ'ըսէ թէ Ա. Դ. Մորհուրդին անդամները իրենք զիրենք դատապարտած եղան եւ անկարող հանդիսացան ըմբռնելու Գերմանիոյ մեծութիւնը: Իսկ Հիթլերի օրկանը կը գրէ.— « Մէկդի դնելով իրաւաբանական առարկութիւնները, Ա. Դ. Մորհուրդին բանաձեւը կարելի է նկատել լուսանցքի մակագրութիւնը յա– մառ քարտուղարի մը կողմէ՝ պատմութեան էջի մը վրայ զոր երբեք չի հաս– կնար »:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳՐԱՇԱՐԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Այս մէկն ալ կարգի կը սպասէր, իբրեւ հետեւանք օրուան դէպքերու խուժման:

Կոչ մը՝ Սելանիկէն.

— « Հայ մամուլի վաղեմի աշխա – տաւորներէն մէկուն, իր կեանքին 25 տարիները անընդհատ հայ թերթերու տպարաններուն մէջ անցուցած եւ ա– տով Հայ Մամուլի պահպանման ու յառաջդիմութեան ստեղծած վաստա– կաւոր գրաշարապետի մը քանեւե – հինգամեայ աշխատանքին յոբելեանն է, որ առաջադրուած է տօնել Սելա – նիկի մէջ » :

Կը ճանչնամ այդ վաստակաւորը, կարապետ Տէտէեան, Բէօթահիացի, որ գրաշարութեան ձեռնարկած է **1908**ին, Պոլիս, նախ աշխատելով «Ձէրքիտիչէ Շարգիյէ »ի մէջ, պահ մը՝ «Ժամանակ»ի եւ «Բիւզանդիոն»ի մէջ, իսկ 1910էն մինչեւ 1915 սար – սափները՝ «Ազատամարտ»ի մէջ:

Զինադադարին կ'աշխատէր «Ճա – կատամարտ »ի մէջ, իսկ 1922ի սր – տագաղթին հետեւանքով ինկաւ Վիէն– նա, յետոյ Սելանիկ, ուր կը մնայ մինչեւ այսօր: Գրաշարապետն է Սե– լանիկի մեր պաշտօնակցին՝ «Հորի – զոն »ի:

Բանգէտներ պիտի էրթ-մրթէն.

— Ի՞նչ բան է այս· գրաշարի՞ն ալ յոբելեարը կ'ըլլայ:

Մեր երկրին տակ, եւ համաձայն «ընկալեալ սովորութեանց», յոբելեա– րը պէտք է ըլլայ երեւելի, վարդապետ գեղեցիկ դպրութեան, արուեստից կամ գիտութեան: Եթէ կ'ուզէք, մաշ– մօրուքն ալ ներմկած եւ 40 – 50 տարի վաստակ թափած:

Մինչդեռ գրաշարը հասարակ բան– ուոր մըն է, իսկ Սելանիկի յոբելեա– րին վաստակը 25 – 27 տարին չանց – նիր:

Ի՞նչ մեղմս պահիմ, ես սկզբունքով հակառակ եմ յոբելեաններու: Բայց բանի որ կը տօնեն — երբեմն գիտակ– ցօրէն, յանախ «ազգասիրաբար» — ինչո՞ւ խրտչիլ այս մէկէն:

Եթէ խմբագիրը կամ գրագէտը աչ– չի եւ մտքի լոյս է թափած, տարիներ անընդհատ, գրաշարը չուներո՞ւ տալով անցուցած է տարիները:

Ի՞նչ կ'արժէ գրելդ, եթէ շարող չունիս:

Ցետոյ, գրաշարութիւնը արհեստ մըն է ուրկէ մարդիկ փախչելով կը փախչին:

Վերջին տասը տարիներու ընթաց– քին թերեւս 40 — 50 գրաշարներ եկան ու անցան այս պողոտաներէն, բայց իրարու ետեւէ հազեցան — փախա՞ն — կամ ... «քաշօղ» շինելու եւ կամ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՎԱՂԻՆԱՁԵԼՈՍ
որուն մարմինը պիտի փոխադրուի Թորփիլանեաւով մը:

«չօփէօր» եւ «մարշէնի» դառնալու համար:

Տողաշարն ալ հանդերց մնացեալը:

Ուրեմն, արժանիք մըն է **25** տարի անընդհատ գիր շարել ու գրուել մութ նկուղներու մէջ, տաբէն խաշելով կամ ցուրտէն դողալով, պանիր - հաց մը թխելով իբրեւ ցերեկուան ճաշ, բայց աւելի շատ տպագրական մեղա – նի, կապարներու եւ ուրիշ ապակա – նութեանց փոշին ծծելով:

Ահա գրաշար Կարապետի պատմու – թիւնը,— այնքան ուրիշներու հետ:

Կը յիշեմ թէ այս համեստ եւ չար – խաշ բանուորը ինչպէս անհուն կը տե– սէր մինչեւ գիշերուան ժամը 2 — 3, « Ճակատամարտ »ի մէջ, սպասելով որ դաշնակից հրամանատարութեան գրասենեակից բարեհաճէին աչքէ անց– րնել շարուած էջերը եւ դրկել տպա– րան, կարմիր – կապոյտ սրբագրու – թիւններով:

Ձորս ազգի կը պատկանէին այդ գրասենեակները,— անգլիացի, ֆրան – սացի, իտալացի եւ թուրք: Իւրա – քանչիւրը «կը բարեվոխէր», ամբողջ հատուածներ, նոյնիսկ սիւնակներ կը ջնջէր համաձայն իր հայեցողութեան:

Եւ գրաշարը կը սպասէր, ինչպէս արթուն պահակ մը:

Անոր բարեխղճութենէն կախուած էր թերթին ճակատագիրը:

Հապա՞ եթէ ջնջուղիք հատուածէ մը տող մը կամ բառ մը մնացած ըլ – լար···

Ցորելեան թէ աշխատանքի տարրա– կան գնահատում,— ամէն պարագայի մէջ բաջալերութեան արժանի է գրա– շարապետ Կարպիսը:

Միայն իր ծանօթներն ու արհես – տակիցները կրնային աղուոր անակն– կալ մը սարքել, այս առթիւ:

Վ.Ա.Հէ

ՀԱՅԱՑԻ ԴԱՐՁԱԾ ՀԱՐՑԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՕՐ. ՎԱՀԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԱՑԻ ԴԱՐՁԱԾ ՀԱՐՑԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՕՐ. ՎԱՀԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ը. տարի մը աւելի կ՚անցնի այն օրէն, երբ Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովը հրաւիրեց Հայկական հարցի վարչութիւնը, որ ստեղծուած էր Ազգերու Միութեան կողմէ, Հայաստանի մասին ընդունուած որոշումներու գործադրութեան հսկողութեան համար։ Այդ որոշումներուն մէջ կարեւորագոյնը Սեւրի դաշնագրի 89-րդ յօդուածն էր, որ կը վերաբերէր Հայաստանի սահմանազատման։ Ազգերու Միութեան Խորհուրդը, որ Սեւրի դաշնագրի ստորագրութեան ժամանակ ներկայացուցած էր Ամերիկան, Անգլիան, Ֆրանսան, Իտալիան եւ Ճապոնիան, Հայաստանի սահմանները որոշելու համար հրաւիրած էր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Վուտրօ Ուիլսընը, որ իր կարգին Հայկական հարցի վարչութիւնը ստեղծած էր։

Ուիլսընի որոշումը, որ ստորագրուեցաւ 1920 Նոյեմբեր 22-ին, Հայաստանի Հանրապետութեան տուաւ 103,600 քառ. քմ. տարածութիւն, որ կը ներառնէր Վանի, Բիթլիսի, Էրզրումի եւ Տրապիզոնի նահանգներուն մեծ մասը։ Ուիլսընի որոշումը ընդունուեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան կողմէ, սակայն Թուրքիան մերժեց զայն։ Ուիլսընի որոշումը ընդունուեցաւ նաեւ Ազգերու Միութեան կողմէ, սակայն Ազգերու Միութիւնը ոչ մէկ միջոց ունէր զայն գործադրելու համար։ Ազգերու Միութեան Խորհուրդը, որ Ուիլսընի որոշումը ընդունած էր, ստեղծեց Հայկական հարցի վարչութիւնը, որ պիտի հսկէր որոշումին գործադրութեան։

Հայկական հարցի վարչութեան առաջին նախագահը եղաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ժորժ Լեգի։ Ան հրաժարեցաւ պաշտօնէն 1921 Մայիսին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1921 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1924 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1924 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1925 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1925 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1926 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1926 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1927 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1927 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1928 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1928 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1929 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1929 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1930 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1930 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1931 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1931 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1932 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1932 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1933 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1933 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1934 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1934 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1935 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1935 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1936 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1936 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1937 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1937 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1938 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1938 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1939 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1939 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1940 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1940 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1941 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1941 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1942 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1942 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1943 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1943 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1944 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1944 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1945 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1945 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1946 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1946 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1947 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1947 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1948 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1948 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1949 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1949 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1950 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1950 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1951 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1951 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1952 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1952 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1953 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1953 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1954 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1954 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1955 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1955 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1956 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1956 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1957 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1957 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1958 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1958 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1959 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1959 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1960 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1960 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1961 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1961 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1962 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1962 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1963 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1963 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1964 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1964 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1965 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1965 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1966 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1966 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1967 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1967 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1968 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1968 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1969 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1969 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1970 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1970 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1971 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1971 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1972 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1972 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1973 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1973 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1974 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1974 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1975 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1975 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1976 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1976 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1977 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1977 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1978 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1978 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1979 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1979 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1980 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1980 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1981 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1981 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1982 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1982 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1983 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1983 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1984 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1984 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1985 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1985 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1986 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1986 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1987 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1987 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1988 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1988 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1989 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1989 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1990 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1990 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1991 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1991 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1992 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1992 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1993 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1993 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1994 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1994 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1995 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1995 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1996 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1996 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1997 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1997 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1998 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 1998 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 1999 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 1999 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2000 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2000 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2001 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2001 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2002 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2002 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2003 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2003 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2004 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2004 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2005 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2005 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2006 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2006 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2007 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2007 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2008 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2008 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2009 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2009 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2010 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2010 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2011 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2011 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2012 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2012 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2013 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2013 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2014 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2014 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2015 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ալպէր Թոմա։ Ան հրաժարեցաւ 2015 Դեկտեմբերին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Մարսալ։ Ան հրաժարեցաւ 2016 Յունուարին, եւ անոր տեղը անցաւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետ Ֆրանսուա Ֆոնսէ-Փորի։ Ան հրաժարեցաւ 2016 Դե

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԸ

— ո —

Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը ստեղծեց հայ սովետական գրականության հզոր զարգացման հնարավորությունները։ Հեղափոխությունից առաջ հայ գրականությունը ծաղկում էր միայն մի քանի կենտրոններում, հիմնականում Կովկասում և Ամերիկայում։ Հեղափոխությունից հետո հայ գրականությունը ծաղկում է ամբողջ Խորհրդային Միությունում։ Հեղափոխությունից առաջ հայ գրականությունը ստեղծվում էր հիմնականում մտավորականության մի նեղ խավի համար։ Հեղափոխությունից հետո հայ գրականությունը ստեղծվում է ամբողջ աշխատավոր ժողովրդի համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԻՆ ՃԱՌԸ Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՌՋԵՒ

«Ֆրանսան է Պատասխանատուն...»

Ռիպպէնթրոփ, Գերմանիոյ առաջին պատուիրակը, իր առաջին ճառը խօսեցաւ հինգշաբթի օր, Ա. Դ. Խորհուրդին առջեւ, պարզելով իր կառավարութեան տեսակէտները: Ճառը դերմաներէն էր եւ տեւեց 20 վայրկեան, բայց շատ քիչերը կը հասկնային: Անմիջապէս թարգմանուեցաւ անգլիերէնի եւ յետոյ ֆրանսերէնի: Ռիպպէնթրոփ խօսածատեն ձայնը ուժեղ էր եւ ամուր: Իսկ երբ թարգմանութիւնները կը կարդային, անտարբեր կը լսէր, ձեռքերը ծալած եւ աչքերը գոց:

Ահա ճառին ամփոփումը.

— « Գերմանական կառավարութիւնը ընդունեց Լոնտոն գալու հրաւէրը, նպատակ ունենալով հաղորդակցութեան պայմանագրման: Ուրեմն այստեղ ձեզի պիտի պարզեմ Գերմանիոյ տեսակէտը Լոճառնոյի հարցի մասին: Թէեւ Գերմանիա այժմ անդամ չէ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Լոճառնոյի դաշնագիրը պէտք է անվաւեր նկատուի, բան մը որուն մէջ Գերմանիա յանցանք չունի, անկեղծօրէն կը յուսամ թէ Գերմանիոյ եւ Ազգերու Դաշնակցութեանց յարաբերութեանց այս առաջին վերսկսումը դարձակէտ մը պիտի կազմէ Եւրոպայի պատմութեան մէջ, ինչպէս եւ յետպատերազմեան դժբախտ կացութեան վախճան մը:

Շատ ծանրակշիռ պատճառներ մղեցին Գերմանիան ծանօթ գործողութիւնը կատարելու: Լոճառնոյի դաշինքին նպատակն էր խուսափիլ բռնի ուժի գործադրութենէն, մէկ կողմէ Ֆրանսայի ու Պելժիոյ, միւս կողմէ Գերմանիոյ միջեւ: Բայց իր ստորագրութեան պահուն իսկ դժուարութիւններ ծագած էին, Ֆրանսայի կողմէ Լեհաստանի եւ Չեխոսլովաքիոյ հետ կնքուած զինակցութեանց պատճառով, զինակցութիւններ, որոնք Լոճառնոյի շրջանակին մէջ չէին կրնար մտնել: Ի վերջոյ Գերմանիա ընդունեց այս կացութիւնը: Սակայն եւ այնպէս այս դաշնագիրը ծանր պարտաւորութիւն մը կը դնէր Գերմանիոյ վրայ, ապազինման ենթարկելով Հռենոսի շրջանը: Գերմանիոյ ամէնէն կարեւոր երկրամասերէն մէկը, որ ունի 15,000,000 ժողովուրդ, ամբողջովին Գերմանացի, կը զրկուէր զինուորական պաշտպանութենէ: Իրաւունքի եւ արդարութեան տեսակէտով անհանդուրժելի կաշկանդում մըն էր այս, բայց գերման ժողովուրդը կրնց զայն այն յոյսով թէ միւս ստորագրող երկիրները նոյնիսկ հաւատարմութեամբ պիտի յարգեն իրենց յանձնառութիւնները:

275 միլիոն ժողովուրդ Գերմանիոյ դէմ

« Սակայն Ֆրանսա անցեալ տարի մօտեցաւ Ռուսաստանի: Ֆրանֆիւռուս նոր զինակցութիւն մը կնքուեցաւ լրացուելով ռուսեւլեհ երկար դաշնագրով մը: Երկար ատեն այդ լուրերը հերքուեցան, յետոյ հաստատուեցան, յետոյ նորէն հերքուեցան, մինչեւ որ առտու մը, ի զարմանս միւս պետութեանց որոնց պաշտօնապէս լուր չէր տրուած մինչեւ այն ատեն, հրատարակուեցաւ ֆրանֆէխորհրդային զինակցութիւնը: Այս զինակցութիւնը վրդովիչ նշանակութիւն ունի Գերմանիոյ համար հետեւեալ պատճառներով.—

1· Ֆրանֆէխորհրդային զինակցութիւնը կը նշանակէ միացնել երկու պետութիւններ որոնք, եթէ իրենց գաղթավայրերն ալ հաշուենք, կը ներկայացնեն 275 միլիոն ժողովուրդ:

2· Դաշնակից կողմերը իրենք աշխարհի զինուորական ամէնէն հզօր պետութիւններն են:

3· Զինակցութիւնը ուղղուած է միայն եւ միայն Գերմանիոյ դէմ:

4· Ֆրանսա եւ Ռուսաստան այս զինակցութեամբ իրենք զիրենք դատաւոր նշանակած են իրենց դատին համար, որովհետեւ, տուեալ պարագաներուն մէջ, առանց Ազգերու Դաշնակցութեան որոշման կամ յանձնարարութեան, կրնան իրենք իրենց գլխուն մատնանշել նախայարձակ պետութիւնը եւ այսպէս պատերազմ հռչակել Գերմանիոյ դէմ: Այս կացութիւնը անհանդուրժելի է թէ օրինապէս եւ թէ բաղաքական տեսակէտով: Զինուորական այսման ահարկու խմբակցութեան մը յարձակման ենթարկուած պետութեան մը համար չոր մխիթարանք է սպասել պատժական տնօրինութեանց: Ի՞նչ պատժական տնօրինութիւն կարելի է գործադրել այսման վիթխարի զինակցութեան մը դէմ որ կը տարածուի Ծայր· Արեւելքէն մինչեւ Մանշի նեղուցը: Մեզի համար անկարելի է ընդունիլ թէ մեր նախընթաց հանդուրժումը ֆրանֆ-լեհական և ֆրանֆէւչեհական դաշինքին հանդէպ պէտք է տարածուի ուրիշ երկիրներու վրայ: Ամէն պարագայի մէջ, գերմանական կառավարութիւնը իմն է միակ ձեռնհասը կացութիւնը գնահատելու համար: Մենք որ ան երբեք չպիտիկնիքէր Լոճառնոյի դաշինքը, եթէ այդ պահուն գտնուէր այնպիսի կացութեան մը մէջ, ինչպէս ներկայիս: Ֆրանսա շատ լայն կ'ըմբռնէ այս դաշնագիրը: Մենք չենք կրնար ընդունիլ այդ տեսակէտը: Ֆրանսա խոստացած էր զինաթափ ըլլալ ինչպէս Գերմանիան, բայց չըրաւ, ինչ որ յառաջ բերաւ զինուորական գերակշռութիւն մը Ֆրանսայի կողմէ:

Գերմանական կառավարութիւնը կը գտնէ որ ֆրանֆէխորհրդային դաշինքը հակառակ է Լոճառնոյի դաշնագրին եւ անոր միջոցով ստեղծուած ապահովութեան ըմբռնումին: Գերմանական կառավարութիւնը Փարիզի կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց ֆրանֆէխորհրդային դաշինքին եւ Լոճառնոյի դաշնագրին անհերդաշնակութեանը վրայ: Գերմանիոյ վարչապետը բանիցս ձեռ երկարեց Ֆրանսայի: Առաջարկեց բացարձակ զինաթափութիւն, մերժուեցաւ: Առաջարկեց 200,000ի, յետոյ 300,000ի զեղչել գերմանական բանակը, մերժուեցաւ: Օդանաւային դաշինք մը կնքելու առաջարկն ալ մերժուեցաւ: Երբ ֆրանֆէխորհրդային դաշնագիրը վաւերացուեցաւ, Գերմանիոյ վարչապետը անոր միակ կարելի հետեւութիւնը հանեց վերահաստատելով գերմանական գերիշխանութիւնը իր ամբողջ երկրին վրայ, բանի որ Լոճառնոյ կորսնցուցած ըլլալով իր արժէքը Ֆրանսայի պատճառով, Գերմանիա պարտաւոր էր ամբապնդել իր ապահովութիւնը: Այստեղ ներկայ ո եւ է պետական մարդ մեզի պէս պիտի ըսէր: եթէ միակողմանի գործողութեան մը մղդապրանքը ըլլայ, Գերմանիա պիտի մերժէ, ցորչափ նոյն մեղադրանքը չուղղուի նաեւ Ֆրանսայի:

Ըսին նաեւ թէ պէտք էր ապասէինք միջազգային ատեանի մը վճռին: Ինչո՞ւ Ֆրանսա, Գերմանիոյ դիտողութիւններուն վրայ, չդիմեց Լա Հէյի ատեանին, Ռուսիոյ հետ կնքած դաշնագիրը վաւերացնելէ առաջ: Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին 16րդ յօդուածն ալ պէտք է դատական ատեանի մը բընութեան յանձնել:

Խաղաղութիւն 25 տարուան համար

Այս վերջին տարիներու բոլոր փորձառութիւններէն եւ դէպքերու զարգացումէն յետոյ, որոնց երբեք պատասխանատու չէ Գերմանիա, կառավարութիւնը համոզուած էր թէ նախաշաւիղ բանակցութիւնները դրական արդիւնք չպիտի ունենան: երբեք մեզի թոյլ չպիտի տային վերահաստատել մեր ամբողջական գերիշխանութիւնը, ուրեմն բնական էր որ մենք ջանայինք վերագտնել մեր գերիշխանութեան բոլոր իրաւունքները: Ես ծանօթացայ Ա. Դ. խորհուրդին առջեւ խօսուած բոլոր ճառերուն: Այնտեղ կարդացի շատ գեղեցիկ խոստումներ ապագային համար· բայց ոչ մէկ ազգ նկատի չառաւ Գերմանիոյ փաստարկութիւնները: Հիմայ որ իրաւունքներու հաւասարութիւնը ապահովուած է, գերման ժողովուրդը պատրաստ է վերջնական գիծ մը քաշելու սխալներու գլուխին վրայ: Լոճառնոյի դաշինքով կը սրբուի ատելութեամբ տրուած որոշումներու վերջին հետքը:

Գերման ժողովուրդը վերահաստատած է իր ազատութիւնը եւ պատիւը: Ան տոգորուած է իր դրացիներուն հետ խաղաղութեամբ ապրելու եւ Եւրոպայի վերաշինութեան աշխատելու անկեղծ քաղաքներով: Գերման ժողովուրդը կ'ուզէ վերջ դնել այն երկարատեւ լարման որ բաժնած է զինքը Ֆրանսայէն: Այս ոգիով է որ Առաջնորդը առաջարկ մը ներկայացուց, առաջարկ մը անձնախընթաց·— խաղաղութիւն 25 տարուան համար, խաղաղութեան շրջան մը ուղեի երկար բան ներկայ սերունդը: Համոզուած եմ թէ Ա· Դ· խորհուրդը անհրաժեշտ իրաւասութիւնը չունի այս առաջարկները բննելու: Բայց, չի կրնար անգիտանալ զանոնք: Գերմանական առաջարկը չի կարօտիր ուրիշ մեկնութեան: Թող Ա· Դ· խորհուրդը նկատի առնէ մեծութիւնը այն պատմական առաքելութեան որ կը գտնուի իր ձեռքին մէջ »:

Արիւնապի կռիւ փոքրպոլի մրցումի մը ատթիւ

Մի քանի առթիւ մեծ մրցում մը կազմակերպուած էր, հինգշաբթի օր, Փառք տը Փրէնսի մէջ, Ֆրանսական խառն ազգ· խումբին եւ Մոնթէվիտէոյի խումբին միջեւ, որ համաշխարհային համբաւ կը վայելէ: Հանդիսավայրը խնդուած էին 30,000 հոգի: Դատաւորն էր Պելճիքացի մը: 20 վայրկեանի չափ խաղը լաւ կ'ընթանայ: Ոչ մէկ արդիւնք: եւ ահա մի քանի վայրկեան մը—Ֆրանսացիները երկու հոգի կը վիրաւորուին ու կը հեռանան դաշտէն: Վրէժը չուտով կը լուծուի ու երկու Ուրուկուէյցիներ նոյն բախտին կ'արժանանան:

Մոնթէվիտէոյի մը աքացի կ'ուտէ թերեւս գիտակցաբար:

Վերջապէս Ուրուկուէյցիները կը չահին մէկ նշանակէտ եւ խանդավառ կանչեր կ'արձակեն: Մինչ այդ Ֆրանսացիները կ'ատնեն զնդակը: Մոնթէվիտէոյի մը կ'ուզէ արգելք ըլլալ, դատաւորը անարդար կը գտնէ ու կը պատժէ: Նոր կռիւ: կը յարձակին դատաւորին վրայ եւ կ'ապտակեն, եւ խաղը կը վերջանայ բազմաթիւ վէրքերով, երկու կողմէն ալ:

ԱՀՌԵԼԻ ՂՈՂՈՒՄՆԵՐ մեծ վնաս պատճառեցին՝ Մ· Նահանգներուն մէջ: Այսպատսպար մնացած են 200,000 հոգի, մեռած՝ 100 հոգի: Նիւթական վնասը 100 միլիոն տոլար կը հաշուուն: 3000 զինուորներ չարժման մէջ դրուած են մայրաքաղաքը պաշտպանելու համար: Կը վախցուի որ համաճարակներ ծագին:

ՀՌՈՄի մէջ բացուեցաւ, երէկ, կարեւոր խորհրդաժողով մը որուն կը մասնակցին Աւստրիա եւ Հունգարիա, իրենց վարչապետներով եւ արտաքին նախարարներով: Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կու տան այս ժողովին:

13ԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ դումարուեցաւ Լոնտոնի մէջ, քննելու համար պատժական տնօրինութեանց խնդիրը, Իտալիոյ դէմ: Իսկ այս վերջինը կը չարունակէ ռմբակոծել հապէշական դիրքերը, նոր յարձակողականի մը սկսելու համար:

ՊՈՒԱ - ՔՈԼՈՆՊի մէջ անհետացած է քսան տարեկան հայ աղջիկ մը, Օր· Մարօ Աբրահամեան, Էօտէմիշցի: Ինդիրը յանձնուած է ոստիկանութեան:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՇԱՒԻԼԻ « Արղութեան» խումբի ժողովը, այսօր Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Շավիլի կար Սէն Լազարի դիմացի սրճարանին մէջ:

ՊԱՆԵՎՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ կոմիտէի դասախոսական ժողովը, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 19 rue Ampère, Քաշան:

Գառնայ

ՄԱՐՍԷՑԻ « Իշխան » ենթակոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները 22 մարտ, Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Վ.ինէնի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Նժդեհ սակուարին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՊՕՄՕՆ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վարդգես, Եփրեմ, Վարուժան եւ Շահրիկեան խումբերը այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՑԻ վաճագն խումբի ընկերական ժողովը՝ վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սովորական ժողովատեղին: Ներկայ պիտի ըլլայ Շոջ· կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՓՈՆԹԻի Մուրատ խումբի ընկերական ընդհ ժողովը· վաղը կիրակի կէս օրէն վերջ, ժամը 6ին, ընկ. Մ. Ֆաբրիչեանի բնակարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի ՄԷն Յաճուրնէնի ընկերները երէն ներկայ ըլլալ:

Ընկերատնտեսական Դասախօսութիւն

Մարսէյլի Պուլվար Օտտօի Վառմեան ենթակոմիտէի կողմէ

Փետրուար 18ի առթիւ,

վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, 269 rue de Lyon

«Պար փրովանսալ»ի սրահին մէջ (ծանօթ տեղը)·

Դասախօսութենէն յետոյ տեղի պիտի ունենայ զուտ ընկերական ժողով: Բոլոր ընկերները պէտք է ներկայ գտնուին ամէնամատետրով:

Յ. Ց. Դ.

Ճաշկերոյթ

ՇԱՒԻԼԻ « Արղութեան» խումբի ժողովը, այսօր Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Շավիլի կար Սէն Լազարի դիմացի սրճարանին մէջ:

ՊԱՆԵՎՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ կոմիտէի դասախոսական ժողովը, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 19 rue Ampère, Քաշան:

Գառնայ

ՄԱՐՍԷՑԻ « Իշխան » ենթակոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները 22 մարտ, Կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՎԻՆԻՆ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Նժդեհ սակուարին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՊՕՄՕՆ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վարդգես, Եփրեմ, Վարուժան եւ Շահրիկեան խումբերը այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՑԻ վաճագն խումբի ընկերական ժողովը՝ վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սովորական ժողովատեղին: Ներկայ պիտի ըլլայ Շոջ· կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՓՈՆԹԻի Մուրատ խումբի ընկերական ընդհ ժողովը· վաղը կիրակի կէս օրէն վերջ, ժամը 6ին, ընկ. Մ. Ֆաբրիչեանի բնակարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի ՄԷն Յաճուրնէնի ընկերները երէն ներկայ ըլլալ:

Յ. Կ. ՊՕՑՏ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

Կը տօնուի Շավիլի Մասնաճիւղին կողմէ

վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Վիրօֆլէյի *Maison des Enfants* սրահին մէջ, 14 Avenue des Combattants

Ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒՋՈՒՆԵԱՆի կը ներկայացուի

ՈՒ ԼԻՆԻ, ՆՈՒՇ ԼԻՆԻ

ՀԱՃԵԼԻ ՄԱՆԿԱՎԱՃՆԵՐ *ՄՈՒՏՔ 7, 5 եւ 3 ֆրք·*

Հա որդ միջոցներ — Առնել Թիւ 1 օթօպիւսը եւ իջնել Le Harras (Pointe de Chavillet)ին 3րդ կայարանը, իսկ երկաթուղիով Վիրօֆլէյի կայարանը·

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱԶՕԱՅԻՆի Մարսէյլի Թաղնամերձ կազմակերպած երրորդ դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2.30ին, սալ տէ Նօսի մէջ. 81 rue de Paris: կը դասախօսէ Պ. ԹՈՔՈՄՈՎ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ, Նիւթ՝ «Մարդկային մեքենան եւ իր առողջապահութիւնը» Մուտք՝ 1 ֆր·:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Սանուց Միութեան բոլոր անդամները շատ կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար ժողովի կը հրաւիրուին, որ տեղի պիտի ունենայ վաղը կիրակի առտուան ժամը 10ին, Հայոց եկեղեցիին ճիշդ դէմը գտնուող սրճարանին մէջ:

ՀՈԳԵՇԱՆԳԻՍՏ

վաղը, կիրակի, 22 մարտ, պատարագէն վերջ, մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, մեծանուն հեղինէն հայրենասէր վենիզելոսի մահուան առթիւ:

×

Այրի Տիկին Բաշալեան եւ զաւակը Պ· Գրիգոր աբէլեան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15, Jean Goujon, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ - պատարագ իրենց ողբակից ամուսնոյն եւ հօր առամնաբոյժ ԱՆԹՈՒԱՆ ԲԱՇԱԼեանի մահուան քառասունքին առթիւ: կը հրաւիրուին ազգականներն ու բարեկամները:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՐԱՆՑԻՒ - ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Ֆրանսահայ Կ. Խ·ի Փարիզի եւ Պանեէօ-Քաշանի մասնաճիւղերու կողմէ

վաղը կիրակի, 22 մարտ, ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր

Salle Victor-Hugo*ի մէջ*, 46bis Rue St. Didier. Paris

Métro: Trocadéro & Boissière

Jazz : Sandros and his Boys

Եւ իր հռչակաւոր սեւամորթ երգիչը

ԹԱՒՈ *Գեղարուեստական բաժին* ՇՈՒՆ ՊԻՒՖԷ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒՄ ՄՐՑՈՒՄ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պետական թատրոնին մէջ

կը խօսի Պ. Յ. ՊՈՒՌՆԱԶԵԱՆ

գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի

երաժիշտ Պ. Ա· ՄԵԼԿՈՆԵԱՆ (Լիոնէն)

Մուտք 2 ֆրանֆ

Վաղը, կիրակի, կէս օրէ վերջ, Հ. Յ. Դ. Սիամանթօ ակումբին մէջ

ԸՆԿԵՐԱՇԱՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՀԱՆԴԷՍ - ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի Մասնաճիւղին դպրոցի վարչութեան կողմէ

վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ

կը ներկայացուին ՀԱՅԿԻ ԵՒ ԲԷԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

եւ ՇԱՄԻՐԱՄ ԵՒ ԱՐԱՅ ԳԵՂԵՑԻԿ

Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշակերտներուն կողմէ:

ՄՈՒՏՔ՝ 2 ֆրք·

Յետկրակ—Թէյասեղան

Կազմակերպուած Փորթ տ'Իթալիի Դպրոց· Տիկնանց Մասնաճիւղի Հարկութեան Օժանդակ Տիկիններու կողմէ

Այսօր, շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Պ. Յովհաննէսեանի սրահին մէջ, 13 rue Pierre Curie, Krémlin Bicêtre.

Մէթրօ փորթ տ'Իթալի:

Կը խօսի ՏԻԿ. ՇԱՀԷԱՄԵԱՆ, Նիւթ՝ «Հայ կնոջ դերը ներկայ պայման ներու մէջ»· Գեղարուեստական բաժին՝ դպրոցի երկտեռ աշակերտներու կողմէ· Մուտք՝ 3 ֆրք·

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղը կազմակերպած է շարք մը դասախօսութիւններ· Առաջին դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ

վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, Հայ Ակումբին մէջ·

կը խօսի Պ. Ա. ՅՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Թուրի· Հայաստանի եւ միջազգային քաղաքական կացութեան մասին·

կը ներկայացուի զուտ երգեցողութեամբ *Մուտքը ազատ է:*

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi*ի, վկայեալ* Ecole No male de Musique*էն, վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով:*

Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,

56, Rue Lafayette, *Paris.*

Etablissements de TOLEDO MARCEL

15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon

BONNETERIE EN GROS

Արանց եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ:

Առաջնակարգ տեսակ, ամրօրեայ գին եւ ՍՕՀՏ·

Մարշէ-ճիներու համար ամենազեղչուած գիներ·

կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ցարութիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փոխադրուած է 26 rue Lessage*էն* 68 rue Julien Lacroix*, ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, երշիկ, լաւ բուազի (փէքմէզ) եւ անուշեղէններ·*

Կը ծախուի նաեւ Լօթքրի Նասիօնալի 1) 10 տոմսեր·

Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութը, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին·

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ·

Քատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ՍԻԼԻԼԹԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ՀԱՒԱԳՈՑՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՐՐԹՍԽՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 Ֆրանք	70 Ֆրանք	35 Ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 Ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 Ֆրանք	100 Ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՄԱՐՏ DIMANCHE 22 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3070

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԴԷՊՔԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Իրազեկներ եւ մասնագէտներ գոհ կ'երեւան Լոնտոնի մէջ գոյացած համաձայնութենէն:

Ամէն պարագայի մէջ, նօսրացած են այն ամպերը որ կուտակուած էին չարթուան ընթացքին, մանաւանդ չորեքշաբթիէն հինգշաբթի, երբ Լոնտոնի մէջ կ'երեւար գերմանական պատուիրակութիւնը:

Մեծ բան չէ ձեռք բերուած արդիւնքը, բայց ապահովութիւն կը ներշնչէ ժամանակի մը համար,— սպասելով Գերմանիոյ վերջնական դիրքին:

Լոնտոնի համաձայնութեամբ, Ֆրանսա եւ Պելժիա կրցան փարատել ծանր մղձաւանջ մը: Ապահովութիւն ստացան թէ Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է կատարելու իր յանձնառութիւնները, եթէ յարձակման վտանգ ծագի:

Անշուշտ այս չէր Ֆրանսայի սպասածը: Եւ զարմանալի չէ որ փարիզի քաղքենի մամուլը աւելի շատ յուսախաբութիւն կը յայտնէ քան գոհունակութիւն:

Երբ գերմանական զօրքը ապազինեալ շրջանը մտաւ մարտ 7ին, Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ աւելի վճռական դիրք բռնած էր: Ան կը պահանջէր ոչ միայն ետ քաշել գերմանական զօրքը, այլ եւ պատժական միջոցներ տնօրինել:

Այս տրամադրութեան տակ էր որ, երբ վիճաբանութիւնները կը քաշքշուէին Լոնտոնի մէջ, Ֆլանտէն զայրացաւ եւ սպառնաց ընդհանուր զօրաշարժ հռչակել տալ:

Միեւնոյն ատեն, բացէ իբաց կը խօսէին ու կը գրէին.— քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն, մղում տալ սպառազինութեանց, նոր զինակցութիւններ կնքել, պատրաստուիլ ուժդնօրէն պատասխանելու Գերմանիոյ յանկնութեանց:

Այս ջղագրգիռ տրամադրութիւնները արձագանգ չգտան Լոնտոնի մէջ, ուր հանրային կարծիքը լրջօրէն կը ճնշէր կատաստրոֆեան վրայ: Կարեւոր թերթեր եւ պատասխանատու անձեր հեգնութեամբ դիտել կուտային.— Ազգամոդովէն քաշուի՞լ կ'ուզէք, հրամմեցէք, մենք ալ կը քաշուինք, եւ թող ամէն բան փլի:

Նշանակալից իրողութիւն մը եւս,— Փարիզ չվրցաւ ամբողջովին իր եռեւէն քաշել նաեւ Պելժիան, որ յաճախ անգլիական տեսակէտին կը հակէր, կամ որոշ անկախութիւն կը պահէր:

Միւս կողմէ, Իտալիան ալ երկդիմի դիրք մը բռնած էր, իբրեւ պատժապարտ: Իսկ Ա. Դ. Ժողովուրդին միւս անդամները, վաւերացնելով հանդերձ Գերմանիոյ օրինազանցութիւնը, երբեք տրամադիր չէին բոլորովին փակելու դուռները:

Այնպէս որ, Ֆրանսա ուրիշ ելք չունէր, եթէ ոչ համակերպիլ միջին ճամբու քաղաքականութեան: Իսկ իր ամէնէն իրական չափը եղաւ Մեծն Բրիտանիոյ զինուորական աջակցութեան պատրաստակամութիւնը:

Մնացեալը կախում ունի Գերմանիոյ բռնելիք դիրքէն եւ յառաջիկայ համաշխարհային խորհրդաժողովէն:

Իրականին մէջ, այլեւս պատմութեան կը պատկանին Վեր - սալի դաշնագիրն ու Լոքառնօ: Վերակառուցման աշխատանք մըն է որ պիտի փորձուի, անհնարին բարդութեանց լաբիւրինթոսի մը մէջ, ուր մեքենաբար սեղանի վրայ պիտի դան դաշնագիրներու վերաքննութեան խնդիրը, զինարշաւի սպառնալիքը, գաղթավայրերու պահանջը եւ ուրիշ թնճուկներ:

Մեկթիզ չպիտի ընկրկիլ մեր պահանջներուն մէջ

Հիթլէր իր հինգերորդ ճառը խօսեցաւ Համպուրկի մէջ, մարտ 20ին, ուղղակի սլաքներ ուղղելով Լոնտոնի մէջ տրուած որոշումներուն:

— « Ապահովութիւն եւ յիմարութիւն է կարծել թէ կարելի է Եւրոպայի բախկազդութիւնը հիմնել Գերմանիոյ դէմ հաստատուած խորութեան վրայ. այդպիսի քաղաքականութիւն մը կը նշանակէ չմրմնջել պատմութիւնը: Այս ազգին վարիչները եւ ժողովուրդը ինք միայն մէկ բաղձանք ունին.— բարեկամութեամբ եւ խաղաղութեամբ ապրիլ ուրիշներուն հետ. բայց նաեւ ունին մէկ կամք.— որ եւ է պարագայի մէջ ձեռք չքաշել իրաւունքներու հաւասարութենէն: կարելի չէ տեւական խաղաղութիւն հաստատել, առանց պայծառօրէն պարզելու պետութեանց դիրքը այս հարցի մասին: կատարեալ կարենալ հաւատալու է կարծել թէ հաստատուն սահմանագլուխ մը կրնայ հիմնուիլ ժամանակ աժան յայղութիւններու վրայ, չնորհիւ բռնի ուժի սարսափին: Եթէ արտաքին աշխարհը տակաւին մէկդի չէ նետած Վերսայլի ոգին, դոնէ Գերմանիա այդպէս բրած է եւ բրած է միանգամընդմիշտ: Ես պէտք ունիմ Գերմանի ազգին, աշխարհի առջեւ ներկայանալու եւ յայտարարելու համար.— Ինչ որ ալ պատահի, մենք մէկ թիզ չպիտի ընկրկինք իրաւունքներու հաւասարութեան մէջ: Այս կ'ըսեմ ոչ թէ անոր համար որ կ'ուզենք խանդարել Եւրոպայի կարգ-կանոնը, այլ որովհետեւ համոզուած ենք թէ, ինչ որ ալ ըսեն ազատասէր դիւանագէտները, Եւրոպայի մէջ կարելի չէ տեւական բարեկարգութիւն առանց իրաւունքի հաւասարութեան: Ես կ'արգահատիմ այն ղեկավարներուն վրայ որ կը կարծեն թէ Եւրոպական գործակցութիւն մը հաստատելու լաւագոյն եղանակն է վերսկսիլ գերման ազգին վարկաբեկումը: Մենք մեծ առաջարկ մը ներկայացուցինք եւ կը պահենք զայն: Եթէ աշխարհը մեզի հարցնէ.— « Պիտի կատարէ՞ք ձեր յանձնառութիւնները» , մենք կը պատասխանենք.— «Աշխարհը իրաւունք չունի խօսելու դաշնագիրները յարգելու մասին: Մենք ալ կրնանք հաշիւ մը կազմել, ցուցնելու համար թէ ի՛նչպէս յարգուած են դաշնագիրները, 1918էն ի վեր»:

Վերջացնելով, Հիթլէր ծիծաղելի գտաւ այն մտավախութիւնը թէ Գերմանիա կրնայ դիւերանց յարձակիլ Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ վրայ, բանակցութեանց ընթացքին:

** Լոնտոնի մէջ տրուած որոշումները ծանր տպաւորութիւն գործեցին Պելլինի մէջ: Թերթերը ուժգնօրէն քննադատելով պարսաւանքի բառաճեաը եւ մեւս որոշումները, անընդունելի կը գտնեն զանոնք: Որոշումներուն պատգէնը յանձնուեցաւ գերմանական պատուիրակին, Ֆօն Ռիպպենթրոփի, որ անմիջապէս հեռախօսին դլուխը անցաւ, խօսելու համար Հիթլէրի հետ: Ֆօն Ռիպպենթրոփ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Անգլիոյ թագաւորին կողմէ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ԱՆԴԼԻԱ ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ՊԵԼԺԻՈՑ ՀԱՆԴԷՊ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՋՈԿԱՏ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆ. ՀՈՂԻՆ ՎՐԱՑ

Անհամբերութեամբ կը սպասուի Գերմանիոյ պատասխանին

Փարիզի եւ Լոնտոնի թերթերը երէկ հրատարակեցին Լոնտոնի մէջ գոյացած համաձայնութեանց մանրամասնութիւնները: Իսկ աւելի վաւերական տեղեկագիր մը հրատարակեց անգլիական կառավարութիւնը, Սպիտակ Տետրակով:

Քիչ անդին, Ֆլանտէնի ճառին մէջ պիտի կարդաք համաձայնութեան գլխաւոր պայմանները: Այստեղ կ'ամփոփենք լրացուցիչ տեղեկութիւնները, համաձայն անգլիական Սպիտակ Տետրակին.—

Համաձայնութեան պաշտօնադիրը կը բաղկանայ տասը էջէ, ինը յօդուածներէ եւ երկու յաւելուածներէ: Համաձայնագիրը հաստատելով Գերմանիոյ կատարած օրինազանցութիւնը, կ'ըսէ թէ Լոքառնոյի չորս պետութիւնները հաւատարիմ կը մնան դաշնագրով հաստատուած պարտաւորութեանց եւ թէ իրենց ընդհ. սպայակոյտները պիտի խորհրդակցին կառավարութեանց հետ, անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու համար, եթէ յարձակում կատարուի առանց տեղի տրուած բլլալու: Գերմանիա պիտի հրաւիրուի Լա Հէյի ատեանին ներկայացնելու իր առարկութիւնները՝ Ֆրանքեւթորդրդային դաշինքին դէմ, միջազգային ուժ մը պիտի հաստատուի (անգլիացի եւ իտալացի) գերմանական սահմանէն 20 քլոմէթր ներս եւն.: Եթէ Գերմանիա ընդունի այս պայմանները, պետութիւնները պատրաստ են նկատի առնելու իր մարտ 7ի առաջարկին 2, 3, 4եւ 5 կէտերը: Իսկ եթէ մերժէ, երաշխաւոր պետութիւնները պիտի հրաւիրեն միջազգային խորհրդաժողով մը, որուն օրակարգը պիտի պարունակէ հետեւեալ խնդիրները.— կազմակերպում հաւաքական ապահովութեան եւ գործադրութիւն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին 16րդ յօդուածին.— Սահմանափակում սպառազինութեանց — ընդարձակում տնտեսական յարաբերութեանց.— կազմակերպում փոխանակութեանց.— վերջապէս քննութիւն Գերմանիոյ մարտ 7ի առաջարկներուն (ոչ - յարձակման դաշինք արեւելեան Եւրոպայի համար եւ Գերմանիոյ վերադարձը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ): Պիտի քննուի նաեւ նախանիթերու վերաբաշխման խնդիրը, ուրիշ խօսքով՝ գաղթավայրերու հարց:

Զորս դաշնակից պետութիւնները յանձն կ'առնեն փոխադարձ աջակցութիւն ընծայել զինուորական գետնի վրայ, ի հարկին գործադրելու համար իրենց պարտաւորութիւնները: Մեծն Բրիտանիա իր զինուորական աջակցութեան յանձնառութիւնը արձանագրած է նամակի մը մէջ, զոր Գ. Ֆլանտէն չկարդաց իր զեկուցման ատեն, բայց հրատարակուած է անգլիական Սպիտակ Տետրակին մէջ: Այդ վաւերագրին համաձայն, անգլ. կառավարութիւնը յանձն կ'առնէ.— 1. Քննել անմիջապէս տնօրինուելիք միջոցները, համախորհուրդ Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց հետ.— 2. Անմիջապէս օգնութեան հասնիլ Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց, համաձայն Լոքառնոյի դաշնագրին, գործադրելով բոլոր անհրաժեշտ միջոցները.— 3. Ամէն գործնական միջոց ձեռք առնել, ապահովելու համար պելժիական եւ Ֆրանսական հողամասերուն ապահովութիւնը.— 4. Շարունակ յարաբերութիւն պահել չհակիրց սպայակոյտներուն հետ.

Պ. ՖԼԱՆՏԷՆԻ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

"ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԵՑԱՆ ԳԻՇԵՐ ՁԱՐԵԿ,,

Պ. Ֆլանտէն ուրբաթ օր երկար յայտարարութիւն մը կարդաց երեսփոխանական ժողովին մէջ: Կ'ամփոփենք գլխաւորաբար այն մասը որ կը պարզէ Լոնտոնի մէջ գոյացած համաձայնութեան մանրամասնութիւնները.

— « Բանակցութիւնները չարունակուեցան մարտ 12էն 19, գիշեր ցերեկ, կարելի էր ըսել գրեթէ անընդհատ: Առաջին արդիւնքը եղաւ Ա. Դ. Ժողովին միաձայն հաստատումը թէ Գերմանիա բռնաբարած է Վերսայլի դաշնագրին 43րդ յօդուածը եւ Լոքառնոյի դաշինքը: Այս հաստատումը եղաւ լսելի յետոյ գերմանական պատուիրակութեան փաստարկութիւնները: Յետոյ բանակցութիւնները յանգեցան կարգ մը բանաձեւերու որոնց հաւանութիւն յայտնեցին շահակից կառավարութիւնները: Ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի մաղթէր որ ամբողջովին վերահաստատուի միջազգային օրէնքը, վերստանալով այն կացութիւնը որ կը տիրէր Հռենոսի մէջ, մարտ 7էն առաջ: Անկասկած կը հասնէինք այդ արդիւնքին, եթէ ստորագրող պետութիւնները համաձայն ըլլային կորովի ճնշում մը բանեցնելու Պերլինի մէջ: Ցուտով համոզուեցայ թէ կարելի չէ իրականացնել այդ համաձայնութիւնը: Մեր ջանքերը գոնէ յաջողեցան ընդունիլ տալ այնպիսի լուծումներ որ՝ այս անգամ կատարուած իրողութեան մեթոտը չպիտի կրնայ յաղթանակ չահիլ »:

« Գերմանիա իր միակողմանի արարքը արդարացնելու համար, իբաւագիտական առարկութիւններ կ'ընէր: Այժմ պիտի հրաւիրուի այդ գանգատները յայտնել Լա Հէյի միջազգային ատեանին: Մարտ 7ի արարքով գերմանական կառավարութիւնը կը յաւակնէր հռենոսեան չրջանը ազատագրել որ եւ է միջազգային սերկացումէ: Այժմ կը հրաւիրուի, սպասելով դերագոյն ատեանի

(Շար. ը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՂՋՈՒՅՆ ԳԱՐՆԱՆ ...

— . —

Գարնան առաջին օրն է այսօր:

Երկինքը կը ճառագայթէ արդէն խունկի նման վառող արեւով մը, օդը լեցուն է բարմութեան մը շունչով, անցորդներուն դէմքը աշխուժութիւն մը կը մատնէ, թերթերն իսկ լեցուն են ծաղկած ճիւղերու նկարներով: Ահա պահ մը եղաւ, որ հրճուանքով կը դիտեմ, փարիզեան թերթի մը վրայ, աղջկան մը շողարձակ դէմքը, որ պըտուղի նման կը կախուի ձերմակ աստղաձեւ ծաղիկներով բեռնաւոր ճիւղերու մէջ:

— Գարո՞ւն է···:

Տխուր ձմեռէ մը ետքը, վերջին շաբթուներու բաղաքական անօրինակ տագնապին պատճառած մտահոգութիւններէն յետոյ, հաճելի՛ է ողջունել գարնան առաջին առաւօտը: Արեւին ճիւղերը կը խաղային, այս առաւօտ, մսկոտ եմ պատշգամիս մէջ, ուրկէ պահ մը դիտեցի կանանչութեան եւ ծաղիկներու վախկոտ խաղերը դրացի պարտէզներու եւ պատշգամներու մէջ:

Զգացի որ բան մը կը խայտար նաեւ իմ մէջս,— առուահոս ուրախութիւն մը որ ողջոյնն էր գարունին:

Ու սուլելով երգեցի մեր անմահ բանաստեղծին հետ.

Մինչդեռ յուսով խայտայ բնութիւն
Ճետ դառնաչունչ ձմերանուոյն,
Եւ ի գաւառն իմ հայրենի
Գեղածիծաղ դառնայ գարուն,
Մինչ բոյր ի բոյր փըթթին ծաղկունք
Եւ ճռուողեն նորեկ ծիծառունք,
Ի քեզ ես զարձ առնեմ յայնժամ,
Ո՛վ ցանկալիդ իմ Հայաստան:

Եւ ահա երեւակայութիւնս կը տանի զիս հայրենի երկրիս գարնան պատկերներուն ···:

Եւ ի գաւառն իմ հայրենի
Գեղածիծաղ դառնայ գարուն...

Օ՛, ո՛րքան պիտի ուզէի վայելել հայրենի գարունը: Օտա՞ր է այս գարունը, որ կը ցաթի ահա, կը բացուի ահա, պատմուճանի մը պէս անուշահոտ եւ ծիրանեվառ: Մեր գարո՛ւնը,— բայց չեմ ուզեր տրտմութեան ցօղ ներտել առտուան այս ճիւղառատ ուրախութեանս վրայ: Ու կը յիշեմ յատկապէս գուշակութիւն մը, զոր կատարեցի, հոգւոյս խորերէն բխած, այս տարուան սկիզբը.— Այո՛, բարի տարի մըն է այս, երջանիկ տարի մը, ի՛նչ փոյթ թէ խաղաղական փոթորիկ մը պահ մը տակնուվրայ ըրաւ աշխարհը: Գարնան այս առաւօտին մէջ ես բան մը, զօրաւոր բան մը, ինծի կը յիշեցնէ գուշակութիւնս թէ երջանիկ պիտի բլլայ այս տարին:

Ու ահա թրվռալով, օրհնութիւն մը տալու ձեւով, հոգւոյս մէջ կը ծնի բաղձանք մը.

— Ցա՛ր որ ընդհանրական երջանկութիւն մը, համայնական լուսավառութիւն մը լեցնէր հոգիները, ծաղկէ՛ր ազգային գարուն մը:

Արեւելքի հին ժողովուրդները, հնադէաստանէն մինչեւ Հայաստան, գարնան բացուելուն՝ տօներ ունէին խրախճանքի եւ բերկրութեան, երբ կը հաղորդուէին ծաղիկներուն հետ: Այդպէս եւ գա՛ր ժամանակը գարուն տօնելու մեր ժողովուրդին հետ, մեր երկրին մէջ:

Երկի՛ր, հայրենի՛ երկիր, ի՞նչ ուժ ես դուն որ կը լեցնես մեր հոգիները ուրախութեան եւ տրտմութեան պահերուն: Ի՞նչ ուժ է որ կը յիշեցնէ ինծի զքեզ ամէն պահու: Ի՞նչ ուժ է որ կը կանչէ նոյնիսկ օտարութեան մէջ մեռնող հոգիները.

Գայլեն աւուրք՝ ուր մանկութեան
Անկոյս տիրոջս իմ գեղ գալար,
Եւ յինէն խոյս տացեն վայելք
Կենաց թեթեւ ի գարշապար,
Ուր հէգ մուսայս, մատն ի յերեր,
Մոռանայցէ երգել ըզսէր,
Ջնինչ ի ծոցդ առնում յայնժամ,
Ո՛վ ցանկալիդ իմ Հայաստան:

Գարո՛ւն, գարո՛ւն, որ կ'երեւիս պայծառափայլ առաւօտներով, կ'ոգողես հոգիս նոր երազներով եւ յոյսերով, օրհնեա՛լ բլլայ գալուստդ եւ ծիծա՛ռն բլլաս մեզի հայրենադարձի աւետող:

ԱՐԱՋ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐ ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՁ.—

1. ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈՆԱԿԻՆ ՄԷՋ *(Գ. Էջ)*

2. Պ'ԱՏԵՐԱԶՄԸ.— *Ինչե՛ր պատահեցան Պելժիոյ մէջ* (Դ. Էջ)

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ ԼԻՈՆԻ ՀԱՑ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Լիոնէն կը գրեն մեզի մարտ 20 թուականով.—

Երկու օր առաջ անգործներու գրասենեակը կը հրաւիրուին կարգ մը հայ անգործներ, ամուրի թէ ամուսնացեալ: Հոն իրենց կը յայտնուի որ կանչուած պարագային պատրաստ գտնուին Իզէռի նահանգին մէջ գիւղ մը երթալու (գիւղին անունը չէ յիշուած), ուր մետաքսի գործարանի մը մէջ պիտի աշխատին օրականով, իսկ բնակարան եւ ածուխ ու էլեկտրականութիւն ձրի պիտի տրամադրուին: Այս կարգադրութիւնը կ'ըլլայ բացառաբար միայն հայ անգործներու: Մերժելու պարագային անգործութեան տոմսը ետ պիտի առնուի, ուստի եւ նպաստըպիտի դադրի ինքնին: Կ'աշխատիմ ամբողջովին լուսաբանել հարցը:

ԻՏԱԼԻԱ 1,250,000 ՋԻՆՈՒՈՐ կրնայ հանել ի հարկին, յայտարարեց զինուորական նախարարը, երեսփ. ժողովի մարտ 20ի նիստին մէջ, ուր հրաւիրուած էին նաեւ Աւտրիոյ եւ Հունգարիոյ վարչապետներն ու արտաքին նախարարները: Բանակցութիւնները կը չարունակուին, Դանուբեան դաշինք մը կնքելու համար հարեւան երկիրներու հետ:

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԱՂԷՏԻ ՄԸ հանգամանքն ստացած են Մ. Նահանգներու ողղումները: Նոր անձրեւները աւելի կը ծանրացնեն կացութիւնը: Վերջին լուրերու համաձայն, ողղումներուն զոհ գացած են 200 հոգի (մեռած), իսկ վիրաւորներն ու հիւանդները համրանք չունին: 275,000 հոգի կորսնցուցած են իրենց տուները: Օհայոյի եւ Քոնէքթիքըթի մէջ գետերը յորդելով աւերած են անհաշուելի տարածութիւններ: Պարենաւորումը դժուարացած է, իսկ կ. Ա.ը եւ ուրիշ կազմակերպութիւններ գերմարդկային ճիգեր կը թափեն, պայքարելու համար համաճարակներու դէմ: Շատ մը վայրերու մէջ խմելիք ջուր անգամ չէ մնացած:

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ 6,200,000,000 ՖՐԱՆԻ ՎԱՐԿ ՄԸ ՔՈՒԷԱՐԿԵՑ ուրբաթ օր, արտակարգ աճապարանքով, քանի որ մօտեցած են փակման օրերը: Հակառակ նախկին նախարարներու բողոքներուն, երկմտական նախարարը պատասխանեց թէ ստիպուած է զոհացում տալ զինուորական նախարարին պահանջներուն:

ՃԱՓՈՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԵԱՆ առթիւ ամբաստանուած 1360 զինուորներէն 1320ը անպարտ արձակուեցան, իսկ մնացեալ 40ը նոր քննութեան մը պիտի ենթարկուին:

ՍԱՐԳԻՍ (Իրական պատմություն)

ՄԱՐԳ.— Մարդասիրական wqqաչխատանքների շարքում քաղաքի ամենաաղքատ թաղամասերից մեկում գործում էր մի ընթերցասրահ, որտեղ ամեն երեկո հավաքվում էին տարբեր տարիքի մարդիկ՝ կարդալու, զրուցելու, խաղալու կամ պարզապես տաքանալու համար։ Ասրահի վարիչ Սարգիսը ամեն ինչ անում էր, որ այդ վայրը դառնա ոչ միայն գրքերի, այլև մարդկային ջերմության աղբյուր։ Նա ինքն էր հավաքել գրքերի մեծ մասը, շատերը նվիրել էին հին ծանոթները, ուրիշներ՝ ընթերցողները, որոնք հասկացել էին, որ այստեղ իրենց սպասում են։

Սարգիսը 1901թ. ձմռանը, դեռևս շատ երիտասարդ, ստանձնեց այդ պարտականությունը։ Մի քանի տարի անց ասրահը տեղափոխվեց ավելի մեծ տարածք, սակայն նրա հոգին մնաց նույնը։ Ամեն երեկո ժամը վեցին նա բացում էր դռները, վառում էր վառարանը և սպասում էր հյուրերին։ Ոմանք գալիս էին միայն ամսագրեր կարդալու, ուրիշներ՝ գիրք փոխանակելու, իսկ մի քանիսը պարզապես ցանկանում էին մի քանի րոպե լռության մեջ նստել։

Ասրահի ամենահին հաճախորդներից մեկը ծերունի Հակոբն էր, որը գրեթե ամեն օր գալիս էր նույն տեղում նստելու։ Նա երբեք չէր խոսում, միայն ժամերով նայում էր պատուհանից դուրս։ Սարգիսը երբեք չհարցրեց նրա պատճառները, ուղղակի թողեց, որ նա գա, երբ ուզում է։ Մի օր Հակոբը ինքն էր ասել. «Այստեղ ես զգում եմ, որ դեռ ինչ-որ բանի պետք եմ»։

Ասրահում կային նաև կանոններ, որոնք Սարգիսը խստորեն պահպանում էր։ Արգելվում էր ծխել, բարձր խոսել և գրքերը պատռել։ Սակայն կային նաև բացառություններ։ Եթե մի երեխա գալիս էր առանց գրքի, նա կարող էր ընտրել ցանկացածը՝ պայմանով, որ կվերադարձնի։ Եթե ընթերցողը չուներ գումար՝ գրքի համար վճարելու, նա կարող էր օգնել հերթապահության մեջ։ Այս պարզ կանոնները ստեղծեցին մի մթնոլորտ, որտեղ մարդիկ զգում էին հարգանք և վստահություն։

Ժամանակի ընթացքում ասրահը դարձավ ոչ միայն ընթերցասրահ, այլև փոքրիկ ակումբ։ Այստեղ էին հավաքվում ուսանողները՝ քննությունների նախօրեին, ծերերը՝ հիշողություններ փոխանակելու, իսկ երեխաները՝ պարզապես խաղալու։ Սարգիսը հաճախ էր ասում, որ գրքերը միայն մարդկանց միջև կամուրջներ են։ Եվ իրոք, շատ հաճախ հենց այդ ասրահում էին ծանոթանում մարդիկ, որոնք հետագայում դարձան ընկերներ կամ նույնիսկ ընտանիքներ կազմեցին։

Սարգիսը մահացավ 1929թ. ձմռանը, ութսունհինգ տարեկան հասակում։ Նրա հուղարկավորությանը եկան հարյուրավոր մարդիկ, որոնցից շատերը երբեք նրա անձնական ծանոթները չէին եղել։ Ասրահը շարունակեց գործել նրա մահից հետո ևս մի քանի տասնամյակ, մինչև որ 1960-ական թվականներին այն վերածվեց պետական գրադարանի մասնաճյուղի։ Սակայն շատերի համար այն միշտ մնաց Սարգիսի ասրահը։

Ասրահի պատերին կախված էր մի փոքրիկ ցուցանակ, որը Սարգիսը ինքն էր նկարել։ Դրա վրա գրված էր. «Գիրքը ճանապարհորդում է, երբ մարդիկ կիսվում են նրանով»։ Այդ պարզ նախադասությունը ամփոփում էր նրա ողջ կյանքի փիլիսոփայությունը։ Նա հավատում էր, որ գրադարանը ոչ թե պահեստ է, այլ կենդանի տարածք, որտեղ մարդիկ կարող են գտնել ոչ միայն տեղեկություն, այլև ընկերներ։

Ասրահի մուտքի մոտ դրված էր մի հին, մեծ սեղան, որի շուրջ միշտ կային աթոռներ։ Սարգիսը ասում էր, որ այդ սեղանը «լսում է ավելի շատ, քան կարդում»։ Այստեղ էին կատարվում ամենակարևոր զրույցները։ Երբեմն նա ինքն էր նստում դրա մոտ և նայում, թե ինչպես են մարդիկ աստիճանաբար բացվում միմյանց առաջ։ Նա գիտեր, որ ամենադժվար պահերին գիրքը կարող է դառնալ լավագույն ընկեր

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

«ՑՈՂՍԻՆ ՅԻ ՎՂՁՈՂԻ ՇՈՎ»

— · —

Վերջին տասնամյակներուն ան-
դադար ու յուժկու գործունեու-
թեամբ կարողացած է ինքզինք
հաստատել իբրեւ ամենաերեւելի
եւ ամենաընդունելի հայ գրող-
ներէն մին։ Ան ունի իր ուրոյն
ոճը, իր ուրոյն ձեռագիրը, իր
ուրոյն աշխարհը, իր ուրոյն
մտայնութիւնը։ Ան ունի իր
ընթերցողները, որոնք կ՚անհա-
մբերանան ամէն անգամ, երբ
անոր նոր գործը կը լոյս տես-
նէ։ Ան ունի իր հետեւորդնե-
րը, որոնք կը ջանան ընդօրի-
նակել զայն։ Ան ունի իր հա-
կառակորդները, որոնք կը
նախանձին անոր յաջողութիւն-
ներուն։ Ան ունի իր ոխերիմ
թշնամիները, որոնք կը ցանկա-
նան զայն ոչնչացնել։

Ան ունի իր ամէն ինչը, ինչ
որ կը պատկանի միայն իրեն։
Ան ունի իր ամէն ինչը, ինչ
որ կը պատկանի միայն իրեն։
Ան ունի իր ամէն ինչը, ինչ
որ կը պատկանի միայն իրեն

վճիռին եւ ծրագրուած բանակցութեանց, ֆրանսական եւ պելժիական սահմանագլուխներէն 20 քիլոմեթր ետ քաշել այն զօրագունդերը զորս ղրկած էր։ Այսպէս պարպուած գօտին պիտի դառնայ միջազգային ուժեր որոնց ներկայութիւնը պիտի հաստատէ թէ միջազգային օրէնքը շրջած է յաղթանակը։ Ասպազինեալ չրջանի մնացեալ մասին մէջ, դերմանական զինուորները պէտք չէ անցնին այն թիւը որ պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ մարտ 7ին։

Անոնք չպիտի կրնան որ եւ է օդնական ուժ ստանալ, արգիլուած է որ եւ է ռազմանիւթի առաքումը, ամրութեանց շինութիւնը կամ ռազմագետնի յարդարումը, ոչ մէկ օդակայան չպիտի շինուի կամ ընդարձակուի։ Մեր կողմէ, մենք ինչպէս եւ Պելժիա ընդունած ենք բանակցութեանց ընթացքին ընդհատել զօրքի առաքումը դէպի հասարակաց սահմանագլուխի հարեւան գօտին։ Միջազգային յանձնաժողով մը պիտի հսկէ այդ յանձնառութեանց գործադրութեան վրայ։ Այս յանձնաժողովին միջամտութիւնը նշանակուած չրջանի վերազինման եւ վերամբացման մասին մեզի կուտայ երաշխաւորութիւններ որոնք նախապէս չկային։ Այս «պահպանողական» միջոցներու ամբողջութեամբ կը հաստատուի դերմանական գործողութեան հետեւանքով ստեղծուած կացութեան առժամեայ հանգամանքը։ Հռենոսեան չրջանը, կա՛ հէյլ առեւանին վճիռէն յետոյ, իր վերջնական կազմը՝ իրաւական վիճակը պիտի ստանայ միայն չահակից պետութիւններու միջեւ կատարուած բանակցութիւններով, եւ, մասնաւոր տրամադրութեամբ մը ճշդուած է թէ՝ այս իրաւական վիճակին, ինչպէս միւս բոլոր խնդիրներու վերաբերեալ բանակցութիւները Գերմանիոյ առջեւ պիտի բացուին միայն այն ատեն երբ ան բացորոշապէս ընդունի այս նախաչաւիղ պայմանները, որոնք ամբողջութիւն մը կը կազմեն։

Պէ՞տք է որ ըսեմ, վերջապէս, թէ խօսք չկայ որ միջազգային ուժ մը գըբաւէ Ֆրանսական կամ պելժիական երկրին որ եւ է մէկ մասը։ Հրէշային անարդարութիւն մը պիտի ըլլար այդ եւ ո եւ է Ֆրանսացի բանագնաց չպիտի ընդունէր զայն »։

Պ. Ֆլանտէն ուշադրութեան յանձնելով Ֆրանսայի տրուած ապահովութեան նոր միջոցները, եզրակացուց։

— « կարելի է անբաւարար սեպել ձեռք բերուած արդիւնքները։ կարելի է խորհիլ թէ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը պէտք էր յամառէր պահանջէր Հռենոսեան չրջանին ամբողջական եւ անմիջական պարպումը։ Եւ կրնար, այդ արդիւնքին հասնելու համար, առաջարկել պատժականաւորինութիւններ որոնք ծանր հարուած պիտի տային մասնաւորապէս խոցելի տնտեսութեան մը։ Բայց այդ պարագային չպիտի վայելէր երաշխաւոր պետութեանց աջակցութիւնը, ոչ ալ Պելժիոյ, որ նոյնպէս երաշխաւորեալ է։ Ուստի նախընտրեցինք միանալ չափաւոր առաջարկներու քաղաքականութեան մը։ Հրաւէր մը ուղղուած է Գերմանիոյ։ եթէ ընդունի, նոր հեռանկարներ կը բացուին Եւրոպայի խաղաղութեան ամրապնդման համար։ եթէ մերժէ, ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ Է ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ, ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ։ Գիտակ չկայ որ այն ատեն աւելի նպաստաւոր մթնոլորտ մը պիտի ստեղծուի Ֆրանսոտեսակէտներուն համար։ Բայց ես կ'ուզեմ մէկդի դնել այդ ենթադրութիւնը, որովհետեւ անկեղծօրէն կը մաղթեմ որ գերմանական կառավարութիւնը ըմբռնելով կացութեան ծանրութիւնը, պիտի գիտնայ դնահատել իրեն ուղղուելիք պահանջներուն չափաւորութիւնը։ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը պէտք ժխականին հետ պնդեց որ զինուորական երաշխաւորութեանց յետագայ դրութեան վերաբերեալ համաձայնութիւնները կնքուին անմիջապէս, հակառակ պարագային խոստացուած աջակցութեան իրագործումը շատ ուշ մնացած պիտի ըլլար։ Բրիտանական կառավարութիւնը իր հաւանութիւնը յայտնեց այս առաջարկին, ինչպէս եւ խոտալականը»։

Երեսփ. Ժողովը գոհունակութեամբ լսեց այս յայտարարութիւնը, որ կրկնուեցաւ Ծերակոյտին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԴԺԳՈՀ Է

Ֆրանսական մամուլին մեծ մասը խստօրէն կը քննադատէ Լոնտոնի համաձայնութիւնը։ Միայն կիսապաշտօնական «Թան»ը եւ ձախակողմեան թերթերը գոհ կ'երեւան։ « Տէյպա » կը դրէ.— 1. Ա. Դ. Մարհուրդը 12 օր քաշ-քշեց, հաստատելու համար թէ օրէնքը բռնադրուած է.— 2. Տասերկու օր վերջը Մարհուրդը որոշեց տեղը բերել օրէնքը, բայց անմիջապէս հաստատեց թէ բան մը չի կրնար ընել, զայն պաշտպանելու համար.— 3. Հիթլէր ոչնչացնելով Վերսայլի դաշնագրին 42, 43 եւ 44 յօդուածները, կրցաւ հրապարակաւ յայտարարել Լոնտոնի մէջ թէ Ֆրանսան է յանցաւորը եւ ան բռնադրեց Լոքառնոյի դաշինքը.— 4. Գերմանական զօրքը կը մնայ Հռենոսի մէջ, հակառակ այս բոլոր ոչնչացանութեանց.— 5. Լոնտոն բաւական չի սեպեր այս բոլորը եւ նորմարհրդաժողով մը կը գումարէ ուր պիտի ոչնչանան յաղթութեան մնացորդները։

Անգլիոյ երեսփ. ժողովն ալ իր կարգին չսեց Իտրը

Նոյն օրը, Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ ալ յայտարարութիւններ եղան արտաքին նախարարին կողմէ, իսկ ձերմակ Տետրակը արդէն կը յայտնէր գոյացած համաձայնութեան բոլոր մանրամասնութիւնները։

Անգլիոյ արտաքին նախարարը կրկնելով կատարուած բանակցութեանց մանրամասնութիւնները, շարունակեց։

— « Մարհրդակցութեանց ընթացքին յատկապէս չեշտուեցաւ թէ կարելի չէ բանակցութեանց սկսիլ, մինչեւ որ որոշ չափով մը չվերահաստատուի միջազգային օրէնքի խախտումը։ Ուստի Փարիզէն վերադառնալէս անմիջապէս վերջը, Թելպրեցի գերմանական կառավարութեան որ իր աջակցութիւնն ընծայէ, դիւրացնելու համար իր ծանօթ գործողութեան հետեւանքով ստեղծուած կացութիւնը։ Թելպրեանքս այն էր որ, մինչեւ բանակցութեանց սկսիլը իր զօրքը նո՛ր քաշէ այնքան որքան անհրաժեշտ է ապացուցանելու համար թէ Հռենոսի վերազրաւումը այլեւայնական հանգամանք ունի եւ միեւնոյն ատեն հրաժարի ամրութիւնները չինելէ։ Թէեւ Գերմանիոյ վարչապետը հրապարակաւ յայտարարեց թէ սրամտիր է չաւելցնելու զօրքին թիւը, բայց այդ բանական չէր ճամբան հարթելու համար։ Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան դլխաւոր նպատակն է վերահաստատել վստահութիւնը միջազգային օրէնքի մասին եւ ստեղծել այնպիսի պայմաններ որ կարելի ըլլայ վերակազմել Եւրոպայի հաստատուն վիճակը։ Այս եղաւ մեր մտահոգութիւնը այդ օրերուն, իսկ վստահութեան վերահաստատումը դլուխին գործ չէ, որովհետեւ ծանրապէս խախտած էր։ Վստահութեան վերահաստատումը անհրաժեշտ է, որպէսզի կարելի ըլլայ բանակցութիւններ կատարել ապահովութեան դրութիւն մը հաստատելու համար »։

Կարդալով Սպիտակ Տետրակին պարունակութիւնը՝ գոյացած համաձայնութեանց մասին, Պ. Իտըն եզրակացուց։

— « Կը կարծեմ թէ երեսփ. ժողովը պիտի ընդունի թէ չատ բանաւոր է խնդրել Գերմանիայէն որ նպաստէ խաղաղ կարգադրութեան մը, մասնաւորապէս Ռկատի առնելով Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց ցոյց տուած չափաւորութիւնը։ Ինչ կը վերաբերի Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան, մենք պատրաստ ենք ընդունելու այդ առաջարկները եւ ջերմապէս կը յուսանք թէ գերմանական կառավարութիւնն ալ նոյն աչքով պիտի նայի։ Գերմանական կառավարութիւնը փափաք յայտնեց մեզմացնելու լարումը որ միայն ազէտի կրնայ առաջնորդել։ Այժմ կարդը եկած է Գերմանիոյ ցուցնելու թէ ինչ աջակցութիւն կրնայ ընծայել այդ նպատակին համար։ Լոնտոնի խօսակցութեանց մէջ մենք ջանացինք կանխել անմիջականօրէն տաղնապալի դէպքերու իրական վտանգը եւ պատեհութիւն ստեղծել խաղաղութեան հաստատուն եւ տեւական խարիսխ մը ստեղծելու արեւմտեան Եւրոպայի համար»։

Աշխատաւորական երեսփոխան մը հարցուց թէ Պ. Իտըն միայն արեւմտեան Եւրոպայի խաղաղութի՞ւնը նկատի ունի թէ ամբողջ Եւրոպայի։ Նախարարը պատասխանեց թէ խնդիրը կը վերաբերի Լոքառնոյի դաշնագրին տեղ ուրիչ մը հաստատելու, եւ ատոր համար ալ խօսեցաւ միայն արեւմտեան Եւրոպայի մասին. բայց «տարակոյս չկայ թէ մեր նպատակակէտը չատ աւելի լայն է քան այդ »։

*** Պելժիոյ վարչապետն ալ իր կարգին մանրամասն յայտարարութիւն մը կարդաց երեսփ. ժողովին մէջ։

ՍԱՆԹԻԼԻ ԲԱՆՏԻՆ փախաւ դատապարտեալ մը, Ժան Սիխլէր, 33 տարեկան, յանդուգն փորձ մը կատարելով։ Պատը ծակած եւ չուան մը կապած էր հանդիպակաց ծառի մը։ Կ'ըսուի թէ դուրսէն ալ օգնած են։

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄՕՏ, Սէնթ - Իլէռ - տիւ Թուվէի ապաքինարանին մէջ, հիւանդ մը յանկարծ թենդենոլով, իրարու հետեւ սպաննեց երկու կիներ, ծանրապէս վիրաւորեց դեռատի աղջիկ մը, թեթեւապէս՝ ուրիչ երեք հոգի, եւ յետոյ սպաննուեցաւ գիւղապետին եւ զոհերու ազգականներուն կողմէ։

Այրի Տիկին Լիւսի Կիւմիւշեան եւ զաւակները՝ Զարլի, Սթեֆլա եւ Սօնա եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ա - մուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝

ՅԱԿՈԲ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 21 մարտ, չարաթ առաւօտ։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ 24 մարտ, երեքչաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին իրենց բնակարանին մէջ, 12, Rue Cauchoix, Deuil (S. et O), *ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի* Deuilի գերեզմանատունը։

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— **Gare du Nord**էն առնել շոգեկառք ժամը 13·01, 13.30, 13·56 եւ իջնել Անկէն - դէ - Պէն։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ - ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Ֆրանսահայ կ. Ա.ի Փարիզի եւ Պանէօ-Քաշանի մասնաճիւղերու կողմէ

Այսօր կիրակի, 22 մարտ, ժամը 16ին մինչեւ կէս գիշեր

Salle Victor-Hugo*ի մէջ*, 46bis Rue St. Didier. Paris

Métro: Trocadéro & Boissière

Jazz : Sandros and his Boys

Եւ իր նշանաւոր սեւամօրթի երգիչը

ԹԱՌ *Գեղարուեստական բաժին* ՃՈՒ. ՊԻՒՃԻ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐՈՒ ՄԻՋՈՑՈՒՄ

Մուտք՝ կիներու 5 Ֆր., այրերու՝ 7.50 Ֆր.։

Ֆ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

կը տօնուի Շաւիլի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, վիրօթէյի *Maison des Enfants* սրահին մէջ, 14 Avenue des Combattants

---

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

կազմակերպուած

ՍԻՓԱՆ եւ ԿՈՄԻՏԱՍ միացեալ երգչախումբերու կողմէ

28 մարտ, շաբաթ գիշեր, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ

Salle de l'Aéro Club de France*ի սրահին մէջ*

6, Rue Galilée, Paris (16) **Métro Boissière**

Orchestre Argentin GARIO CANTI

Պիտի պարուի ԼԱՆՍԻԷ, Մասնակցիլ փափաքողներէ կը խնդրուի պատրաստուիլ նախօրօք։

ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ *Մուտք՝ 10 ֆրանք*

Ներկայացում—Պատահանդէս

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ. Հայթենակցական Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

4 Ապրիլ, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս

Renardի *սրահին մէջ*, rue Renard, *մէկ քայ*ը Hôtel de Ville

Ղեկավարութեամբ ղեղասան Ուզունեանի՝ կը ներկայացուի ՀԷՔԵՄԲԸ

ՅԱՒԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ատենապետուհի Տ. Խ. Պետրոսեանի եւ իրենց պարագաներուն, ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԽԱՉԻԿԵԱՆի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

թօպ եւ գօրսաժ կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու հաճար։ Դիմել՝ Պ. Անանիկեանի, 3 rue Nicolas Roret, փարիզ (13)։

Café-Restaurant MAGHREB

10 Rue Lanneau. PARIS

Մէթրօ **Maubert Mutualité**

ՏՆՕՐԻՆ **ABD-EL-KRIM** ×

Արեւելեան երաժշտութիւն ամէն երեկոյ ժամը 8էն մինչեւ 2 մասնակցութեամբ Յովհաննէսի (քէմանչիստ) *եւ Հայկի* (ուտ)։

ԱՅՑԵԼԵՑԻՔ **ՍԱԼԻԼԹՍՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)

ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով։

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.

Զատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

PHOTO **massis**

15 Bd DE STRASBOURG PARIS Xe PROV 68-27

Maison ARMENIA MIAN

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓԱՍՊՈՐԹԱԼ՝ 12ը 25 ֆրանք· ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու յատկացութիւն. քաշուած մեր STUDIOի կամ հարսանիքին վայրը՝ առանց յաւելումի՝ 12ը 125 ֆրանք։

Carte d'identité նկարներ՝ 12 հատ 10 ֆր., 6 հատ 7 ֆր.։

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՌԻՁԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՁԱԽՈՐԴ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,

Ձեր յաճախորդներուն թիւը աւելցնել օրէ օր,

Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,

Դիմեցէք՝

TANNERIE DE LA DEULE

9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.

Tél.: ARChive 05-86

ՁԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՆ Է՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՈՆԵԱՆ

որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով։

Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը ղրկուի *Contre remboursement*ով։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺԵ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշդ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշատան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton : 52 73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(16 ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

Procédure Générale.

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 62**

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ԱԻՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յարութիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փոխադրուած է 26 rue Lessageէն 68 rue Julien Lacroix, *ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, երշիկ, լաւ բուպի (փէքմէզ) եւ անուշեղէններ։*

Կը ծախուի նաեւ Լօթըրի Նասիօնալի 110 տոմսեր։

Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութ, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe· LYON

20 Մարտ — 26 Մարտ

Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

Justin de Marseille

Le film interdit à Marseille

Գիներ 5 եւ 7 Ֆր. Location gratuite.

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

20 Մարտ — 26 Մարտ

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Anabella et Jean Murat

dans

l'Equipage

Գիներ 3, 5 եւ 6 Ֆրանք։

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԱԿԻՑ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՄԱՐՏ
MARDI
24 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3071

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԱՋՔԷ ՀԵՌՈՒԻ, ՍՐՏԷ ՀԵՌՈՒԻ...

Հարիւրամեայ ճրագ մը ունինք հեռաւոր Իրանի մէջ,— Թաւրիզի Արամեանը վարժարանը:

Այս առթիւ կոչ մըն ալ հրատարակուեցաւ, ամիսներ առաջ, «Յառաջ»ի եւ ուրիշ թերթերու մէջ: Անշուշտ այն վստահութեամբ թէ արձագանգ պիտի գտնէ «արգոյ հասարակութեան» կողմէ, ի սփիւռս աշխարհի:

Հրատարակուեցաւ, դարձեալ այս էջերուն վրայ, համառօտ պատմութիւնը այդ բեղուն հարիւրամեակին, այնքան սրտառուչ մանրամասնութիւններով:

Կոչը կ'ըսէր թէ հարիւրամեակը պիտի տօնուի յառաջիկայ ապրիլին, մեծ հանդիսաւորութեամբ:

Ապրիլի դուռն ենք արդէն, եւ սակայն ...

Խօսելով միայն մեր եւ հարեւան գաղութներու մասին, կարելի չէ առանց վրդովումի արձանագրել անտրտունջ իրականութիւնը — տակաւին ոչ մէկ ձեռնարկ, ոչ այստեղ, Փարիզի մէջ, ոչ ալ ուրիշ տեղ:

Եւ կը թուի թէ ամէնէն անտարբերները անոնք են որ հեռուէն ծօէն կապ ունին Իրանի հետ, իբրեւ հպատակ, սան կամ «բոլորտիքեան»:

Կը սխալի՞նք,— այնատեն թող բարեհաճին լուսաբանել մեզ, հաղորդելով փաստացի տեղեկութիւններ,— ի՛նչ ձեռնարկներ կատարուած կամ ծրագրուած են, ո՞ւր, ինչպէ՞ս, եւ ե՞րբ գործի կը ձեռնարկեն:

Շատ կարճ է ժամանակը, իսկ ձգձգումը՝ վարկարեկիչ, ի բանահայերու գիտակցութեան եւ պատասխանդրութեան տեսակէտով:

Մեր կարծիքը ղրկուած է եղած այդ երկու առաքինութեանց մասին: Հերքե՞լ կ'ուզէին ...

Մեծ թիւ մը չեն կազմեր այն գաղութները, որոնք այնքան արդիւնաւոր եւ յարատեւ աշխատանք թափած ըլլան ազգային կեանքի կազմակերպութեան եւ մանաւանդ կրթական ճակատին վրայ, որքան իրանահայ գաղութը:

Միայն վերջին հարիւրամեակի ընթացքին, ամբողջ սերունդներ թրծուած են հայեցի եւ հիմնական դաստիարակութեամբ: Ցանկացած օրինակ մը յիշած ըլլալու համար, բսենք թէ բարբառները նոյնն ըլլալով հանդերձ, իրանահայ գաղութի ընթացիկ եւ գրաւոր լեզուն աւելի հարազատութիւն կը ներկայացնէ, քան կովկասեանը:

Պատերազմէն առաջ, կովկասը չատ աւելի հարուստ էր քան Իրանը: Եւ սակայն այս վերջինը յաճախ անկարելին կը փորձէր, առաջնակարգ ուսուցիչներ ապահովելու, ազգային դաստիարակութիւնը լաւագոյն հիմերու վրայ դնելու համար:

Վկայ՝ Թաւրիզի Արամեան վարժարանը, սահմանին վրայ, իր հարիւր տարուան հունձքով:

Հաստատուած՝ 1835ին, այս կրթարանը վայելած է չունչը Մեսրովբ Թաղիադեանցի (հեղինակը՝ «Ցէր կեցո» երգին), Սամուէլ Գիւլզատեանի («Շահնամէ»ի անդրանիկ թարգմանիչը), Րաֆֆիի, Ռոստոմի եւ ուրիշ բազմաթիւ հմուտ ուսուցիչներու, աշխարհական թէ հոգեւորական:

Իսկ իր արտադրած հունձքի մասին գաղափար կազմելու համար, կը բաւէ ըսել թէ իրանեան Ատրպատականը ինչ որ ունի իրեւ մտաւորական պարծանք, ամէն բանէ առաջ կը պարտի այս դարաւոր հաստատութեան:

Արամեան վարժարանը ունեցած է փայլուն եւ ազօտ շրջաններ, համաձայն տեղական եւ նիւթական պայմաններուն: Ցնտէ — սակայն տեսակէտով, եթէ երբեմն բացառիկ նպաստներ ստացած է, ընդհանրապէս իր կեանքը եղած է անընդհատ պայքար՝ դրամական անձկութեան դէմ:

Այսօր իսկ, վարժարանը հազիւ 2000 թումանի իբերուն եկամուտ մը ունի, 3500 թուման ծախքի դէմ: Ինչպէս կը պատմէր աշխատակից մը, Արամեան Թատրոնը, որ տարեկան 6 – 8000 թուման հասոյթ կը բերէր, վերջին տարիներս ոչ միայն չտ չի բուման հասոյթ կը բերէր, վերջին տարիներս ոչ միայն չտ չի տար, այլ եւ տարեկան 150–200 թուման կը քաչէ նորոգութեան համար: Թոշակներէն տարին կը գոյանայ 1200 թուման եւն.:

Արդ, հաստատութիւն մը որ հարիւր տարուան ընթացքին տուած է 1000–1200 շրջանաւարտներ, ապահովաբար կէս առ կէս ողջ եւ բարեկեցիկ, եւ որ մինչեւ այսօր կը դիմանայ բազմապիսի դժուարութեանց, արժանի՞ է այսքան ժլատ եւ անտարբեր վերաբերմունքի:

Մանաւանդ Ֆրանսա, Անգլիա, Գերմանիա, Պելճիա եւ ուրիշ բախտաւոր գաղութներու մէջ հաստատուած Իրանահայերը, տարէց թէ երիտասարդ, ի՞նչպէս կրնան դիմանալ այս բոլորը եւ հանգիստ նստիլ, կարդալ ու անցնիլ, կամ գոհանալ չնորհաւորական ուղերձներով:

Աչքէ հեռու, սրտէ հեռո՞ւ: Այս պարագայի՞ն ալ:

Դուք, Իրանէն գաղթած երիտասարդներ, թոյլ պիտի տա՞ք որ պատմութիւնը արձանագրէր, այս առթիւ,— կաթը ծծեցին, բայց մայրը մոռցան, բախտին քմահաճոյքներուն յանձնելով զայն:

Հրաշքի մը չէ որ կը սպասեն Թաւրիզի մէջ, այլ պարտաճանաչութեան եւ երախտագիտութեան չօշափելի ցոյցի մը: Եւ այդ ակնկալութիւնը երբեք վեր չէ գաղթական Իրանահայերու կարողութենէն: Կը բաւէ սթափիլ եւ գործի ձեռնարկել, գոնէ տարեկան բացի հոգէն ազատելու համար այս հաստատութիւնը:

Այս պարտականութեան կատարումը անհրաժեշտ է նոյն իսկ իրենց՝ սաներուն ինքնապաշտպանութեան համար: Որպէսզի կարենան պահել հոգեկան կապը՝ հայկական մշակոյթին հետ, եւ այն սերունդին հետ որ ծադկեցաւ Իրանի հողին վրայ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐ ՆՈՐ ՁԱՌԱՎ ՄԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՕՐ ԵՒ Է ԻՐԱԻԱԽՕՉՈՒԹԻՒՆ

• ՄԵՆՔ ԱՆՁՆԱՏՈՒՐ ՉՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆՔ •

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԱՆՈՐՈՇ

Ֆրանսայի համար Լոնտոնի որոշումը վերջնական է
Անգլիոյ համար՝ քանակցութեանց հիմ

Լոնտոնի համաձայնութենէն յետոյ, Ֆօն Ռիպպէնթրոփ, Գերմանիոյ լիազօրը, Պերլին վերադարձաւ օդանաւով, խորհրդակցելու համար Հիթլէրի հետ: Գերմանիոյ պատասխանին կը սպասուէր երէկ: Նկատի առնելով գերմանական մամուլին արտայայտութիւնները եւ Հիթլէրի նոր ճառը, չատեր կը կարծեն թէ այդ պատասխանը ժխտական պիտի ըլլայ: Իսկ աւելի իրազեկներ կ'ենթադրեն թէ Հիթլէր առաջարկուած պայմանները մերժելով հանդերձ, բոլորովին չպիտի փակէ դուռը եւ հակառաջարկներ պիտի ներկայացնէ: Մաս – նաւորապէս վիրաւորիչ կը համարուի չէզոք գօտի մը հաստատելու եւ միջազգային ոստիկանութիւն մը տեղաւորելու առաջարկը: Գերմանիա այդ առաջարկը կրնայ ընդունիլ, կ'ըսեն, այն պայմանաւ որ չէզոք գօտի մը հաստատուի նաեւ Ֆրանսական հողին վրայ, դէպի Լոռէն եւ Շամփաններ:

Հիթլէր իր նոր ճառը խօսեցաւ կիրակի գիշեր, Պրէսլաւի մէջ: Ահաւասիկ ամփոփումը.

— « Թող վերջնապէս իմանան թէ մենք անձնատուր չպիտի ըլլանք: Մենք սրամտիր չենք ընդունելու այնպիսի առաջարկներ որոնք հակառակ են մեր պահանջներուն եւ պատիւին: Լման երեք տարի մենք հետեւեցանք ճամբու մը որ ուղիղ է եւ պատուաւոր եւ պիտի չարունակենք ընթանալ այդ ճամբով, առանց որ եւ է իրաւախոհութեան: Ամբողջ երեք տարի ես պայքարեցայ ազգին ներքին եւ արտաքին ազատութեան համար: Այժմ հրամայած եմ ընտրութիւններ կատարել, որպէսզի գերման ազգը պատեհութիւն ունենայ արտայայտելու իր ուժը, վճռականութիւնը եւ խաղաղասիրութիւնը: Միայն այսպիսի ժողովրդական աջակցութեամբ կարելի եղաւ լուծել այն հարցերը որ դրուած էին մեր առջեւ: Տնտեսական խնդիրները կարելի չէր լուծել խորհրդակցելով արհաստակցական միութեանց կամ գործատէրներու կազմակերպութեանց հետ: Զափէն աւելի կարծիքներ յայտնուած են Գերմանիոյ մէջ: Ժամանակը եկած էր գործելու... Ես վերակենդանացուցի գերման ազգին ինքնավստահութիւնը: Ես ժողովուրդին սորվեցուցի հաւատալ Գերմանիոյ մեծութեան, անցեալին ու ապագային: Ես կատարեցի այդ գործը յուսալով թէ մեր գլխուն եկած ամօթալի ճակատագիրը յաւիտեան չպիտի տեւէ, այլ պիտի գայ ժամանակը երբ գերման ազգը ուրիշներու երեսը պիտի նայի չեչտակի: Ես ինքզինքս պատասխանատու կը համարէի ոչ միայն ներկայ սերունդին, այլեւ գալիքին առջեւ: Հազար տարուան ապագայ մը կը բացուի մեր առջեւ: Ահա թէ ինչու վճռեցի վերահաստատել Գերմանիոյ պատիւը, ոչ միայն ներքնապէս այլեւ արտաքին ճակատին վրայ: Հիմնական ճշմարտութիւնը այն է թէ բոլոր ազգերը իրականութիւններ են եւ հետեւաբար Եւրոպայի մէջ կարգ - կանոնը պէտք է հաստատուի բանականութեան, հասկացողութենէն եւ փոխադարձ յարգանքի վրայ: Կը սխալին անոնք որ կը կարծեն թէ այս նոր կարգ ու սարքը կարելի է հաստատել Վերսայլի հիման վրայ: Գերմանիա չի կրնար հանդուրժել որ ուրիշները միջամտեն իր վեհապետական իրաւունքներուն: Անոնք որ կը կարծեն թէ այս պարագան կարծիքն է միայն մէկ մարդու, Ատոլֆ Հիթլէրի, չատ չար կը սխալին: Այդ կարծիքն է ամբողջ գերման ազգին: Գերմանիա աւետարերն է նոր կարգ ու սարքի մը որ հաւասար իրաւունքներ կ'ապահովէ բոլոր ազգերուն: Ես Եւրոպայի խաղաղութիւն կուտամ 25 տարուան համար: Թող ուրիշ դիւանագէտներ ալ հարցնեն իրենց ազգերուն թէ կ'ուզե՞ն որ Եւրոպան բզթոտի զինուորական դաշինքներով եւ ազգի մը վեհապետական իրաւունքները չենայեան: Ես մէջտեղ դրած եմ այս հարցումը եւ կ'ընդունիմ միայն մէկ ձեռնհաս դատաւորի վճիռը,— գերման ազգին վճիռը: Ես մէկ դաւանանք ունիմ.— Ես Գերման եմ. կը հաւատամ իմ ժողովուրդիս, անոր պատիւին, անոր ապագային: Ես պիտի պայքարիմ անոր իրաւունքներուն, ազատութեան, լաւագոյն խաղաղութեան մը համար: Ես այս բոլորը կը յայտարարեմ ի լուր աշխարհի եւ դուն, գերման ժողովուրդ, խտացուր շարքերը եւ քալէ իմ ետեւէս »:

ՖԼԱՆԴԵՆԻ ԽՕՍՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Երէ Գերմանիա մերժէ, գործի պիտի ձեռնարկեն

Արտաքին նախարար Պ. Ֆլանտէն կիրակի օր անգլերէն ճառ մը խօսեցաւ ձայնարձակին առջեւ, ուղղուած Մ. Նահանգներու ժողովուրդին: Ճառին ամէնէն կարեւոր կէտը այն է որ, Պ. Ֆլանտէն Անգլիացիներուն պէս չըմբռներ Լոնտոնի համաձայնութիւնը: Իր կարծիքով, Գերմանիոյ եղած առաջարկները «ամբողջութիւն մը կը կազմեն, եւ պէտք է ընդունուին կամ մերժուին իբր այդ»: Եթէ մերժուին, «հաւաքական եւ անմիջական գործողութիւն մը» պիտի կատարուի Լոքառնոյին կողմէ, խորհրդակցութենէ մը յետոյ: Արդ, Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակներն ու մամուլը վերջնագիր մը չեն նկատեր գոյացած համաձայնութիւնը, այլ իբրեւ հիմ բանակցութեանց: Պ. Ֆլանտէն չեչտեց.

— « Եթէ մեր առաջարկները ընդունուին, այն ատեն պիտի սկսին բանակցութիւնները, նոր կարգ ու սարք մը հաստատելու համար Հռենոսի շրջանին մէջ ինչպէս եւ լրիւ ու ճշգրիտ համաձայնութիւններ՝ ոչ - յարձակման եւ փոխադարձ աջակցութեան համար, արեւմտեան պետութեանց միջեւ: Այդ բանակցութեանց միջոցին ուշադրութեամբ նկատի պիտի առնուին վարչապետ Հիթլէրի առաջարկները: Բայց Լոքառնոյի դաշնակիցները համաձայնած են թէ Եւրոպայի խաղաղութեան հարց չի սահմանափակուիր արեւմտեան պետութեանց յարաբերութիւններով:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՍԱՑԷԻ ՇԱՀԱՆԷՏԷ ... »

Եթէ դասընթացք մը բացուէր արհաւիրներու եւ իշխանաւորներու աստուածացման եւ հպատակներու անբանացման համար, հարիւրին հարիւր տան մրցանիշը պիտի կոտրէր խորհրդային իշխանութիւնը:

Գաշնականութիւնը հարթեց գլուխները եւ հիթլէրականութիւնը կրօնի վերածեց «Առաջնորդ»ին պաշտամունքը: Իսկ բանուորագիւղացիակա՞նը: Ինչո՞վ կը տարբերի: Կամ ինչո՞վ կը նայ չէմեղանալ:

Եթէ Լէնինն կարենար տապանաքարը մէկդի նետել եւ դիտել «փառիշահըմ չօֆ եաշա »ներու կարմիր բարեկեցութիւնը, ապահովաբար երկրորդ անգամ պիտի մեռնէր:

Իսկ Սուլթան Համիտ պիտի զարմանար թէ ի՛նչպէս, երեսուն տարի տիրաբար իշխելով հանդերձ, չկրցաւ այդպիսի բաներ գրել ու տպել տալ ոչ իր ծննդեան, ոչ ալ գահակալութեան տարեդարձին առթիւ:

(Կը յիշեմ որ շատ մը թերթեր նախընթաց տարիներու գրութիւնները կ'արտատպէին, փիչ մը թարմացնելով կամ ճոխացնելով):

Վերջերս Երեւանի մէջ գումարուեցաւ Հայաստանի Էնկինեան կոմ. երիտասարդութեան իններորդ համագումարը:

Ու ահա ուղերձ մը առ ընկեր Սթալին.

— « Մեր հարազատ, մեր սիրելի, մեր թանկագին ընկեր Ստալինին.

« Հայաստանի Լէնինեան կոմերիտասարդութեան իններորդ համագումարը քեզ՝ սոցիալիզմի մեծ հարտարապետին, մեր ուսուցիչին եւ դեկավարին յղում է ջերմ, բոցավառ ողջոյններ, այնքան բոցավառ որքան թէժ է արեւը մեր գեղեցիկ լեռնաշխարհի վրայ:

« Իւրաքանչիւր անգամ, երբ մենք լսում ենք ամենասիրելի անունը — Ստալին, իւրաքանչիւր անգամ երբ մեր վառ երեւակայութիւնը կերտում է ամենահարազատ մարդու պատկերը — մեր սիրտերը լցւում են անսահման ուրախութեամբ եւ չնորհակալու – թեան խօսք չենք գտնում ասելու քեզ, մեր հարազատ հայր, մեր մեծ առաջնորդ — այն երջանիկ կեանքի համար որ կերտում է քո՝ բոլշեւիկների կուսակցութիւնն աշխատաւոր մարդկութեան համար:

Մեծ է մեր դարն, ինչպէս ովկեան,
Եւ ովկեանում այդ անհուն
Որպէս արեւ անեզրական
Քո անունն է բարձրանում:
Եւ մղում է մեր դարն առաջ,
Քո անունը հրավառ,
Ո՛ հանճարեղ մեր դեկավար՝
Բարձրախոհ ու բարձրանուն:

« Այդպէս է ասել մեր բանաստեղծ Եղիշէ Չարենցը: Եւ լաւ է ասել: Քո անունը, քո պայծառ անունը որ վառում է որպէս աստղ ուղեցոյց, միշտ հնչում է մեր սրտերում, թէ երկրի ընդերքում, թէ նորակառոյցներում եւ թէ կոլտնտեսային լայնարձակ դաշտերում: Մենք ապրում ենք այդ անունով:

« ... Համագումարը վստահ յայտարարում է քեզ, մեր մեծ առաջնորդ, որ եթէ ո եւ է մէկը փորձի իր կապիտալիստական խոզի մռութը կոխել մեր խորհրդային բանջարանոցում — ապա այնպիսի ցասումով եւ կրքոտութեամբ մենք կը նետուինք թշնամու վրայ, որ կը չախչախենք ու կ'ոչնչացնենք նրան իր իսկ տերիտորիայում: Մենք մեր արեան վերջին կաթիլն իսկ չենք խնայի մեր փառաւոր կուսակցութեան, մեր մեծ հայրենիքի, մեր Ստալինի համար »: (Ա. Հայաստան, 15 փետրուար):

Թելադրութիւն մը, առանց «պրովոկացիոն տենդենցների»:

Փոխանակ խոզի մռութ ջարդելու օտար հողի վրայ, ինչպէ՞ս կ'ըլլար եթէ փիչ մը սոխ ջարդէին, սեփական հողի վրայ եւ անոր ջուրը խառնէին իրենց խօսքերուն, որպէսզի փիչ մը արցունք հոսէր «աստղ ու արեւ » Սթալինին աչքերէն, աւելի լայն բանալու համար Հայաստանի դուռները:

Վ.Ա.Հ.

ՑԽՈՒՌՆ

Ընկեր Լեւոն Զորմիխեան, որ վերջերս կորսնցուցած էր իր հօրը եւ զոհաւէրը, ծոր դժբախտութիւն մը կրեց կիրակի օր:

Իր զաւակը, վեցամեայ Զաւէն, ուրբաթ օր փողոցին մէջ վազած ատեն կ'իյնայ եւ ծանրապէս կը վիրաւորուի գլուխէն ու դէմքէն: Հակառակ բոլոր խնամքներուն, Զաւէն շիջեցաւ, խոր սուգի մատնելով իր ծնողքը եւ բարեկամները: Մեր եղբայրական վշտակցութիւնը՝ այս դժնդակ հարուածին առթիւ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Լանսէի հանգանակութիւնը (մանրա – մասնութիւնները յաջորդով) 170
Մարտ 13ի գումարը 3260
Ընդհ. գումար՝ 3430

Խոնարհ գգուրքները ազգանշանը տուին, իսկ միւսնե՞րը,— Մարսէյլ, Լիոն, Վալանս, Եւայլն:

Կաթող. պատուիրակը Աբեմի մէջ

Կաթող. նուիրակ Գարեգին արք. որ Գաղտատէն եգիպտոս վերադարձած էր, Աթէնք հասած է մարտ 15ին: Ժողովուրդը լուր չունենալով դիմաւորման գացած են միայն Մակեդոնական արք. եւ իր հաւատարիմները:

« Հորիզոն » կը տեղեկանայ թէ նուիրակը առանց Սելանիկ հանդիպելու պիտի վերադառնայ Փարիզ, ուրկէ պիտի անցնի Ամերիկա:

26 տարին լրացուցած հայերու ուրանալագրութիւնը Աբեմի մէջ

« Նոր Օր »ի մէջ կը կարդանք (17 մարտ).—

Մեզի կը տեղեկացնեն թէ օտարականներու սպասարկութեան կողմէ յայտարարուած է ազգային մարմիններու որ մինչեւ 26 տարիքը լրացուցած հայերուն ցանկը պատրաստեն:

Բուն ազգերէն լուրը չկրցանք ստուգել, բայց կը կարծենք թէ ատիկա կապ ունի պատերազմական նախարարութեան հրահանգին հետ:

ԳԱՒԱՌ.— Այդ հրահանգին համաձայն, բոլոր բաղաքացիները պարտաւոր են տեղեկութիւններ եւ վկայականներ ներկայացնել իրենց զինուորական կացութեան մասին:

ԻՏԱԼԻԱ, ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ նոր համաձայնութիւն մը կնքեցին մարտ 22ին, իբրեւ հետեւանք երեք պետութեանց վարչապետներուն խորհրդակցութեան: Համաձայնութեան մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, բայց կը կարծուի թէ կարելի չէ եղած աւելի ընդարձակել 1934ի պայմանագիրը, մէջն առնելու համար Եւրոպայի միւս պետութիւնները: Այս առթիւ անգամ մը եւս հաւաստիքներ տրուած են Աւստրիոյ անկախութեան մասին, իսկ Հունգարիա սեղանի վրայ դրած է դաշնագիրներու վերաքննութեան խնդիրը:

ՆԱՅԱՑԻ ՂԱԶ ՂՈՏՏՂՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԶԻՒՂԵՂ ՅԱՐՈՒՑԱԾ

ՂՎԱՑՈՒԹՅԱՆ ՎԱՑԵՈՒՅՑՈՒՄ ՆԱՅԶՎՈՑ ՎՈՎԶՂՈՒՅԶ ՅՈՉ

ՆԱՅԱՑԻ ՂԱԶ ՂՈՏՏՂՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՂԻՒՂԵՂ ՅԱՐՈՒՑԱԾ

ՅՈՒՆՎԱՐԻ 1 ՀԱՄԱՐ ՂՈՒՆԻ ՅԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ ԿՈՒԲ ՄԵՏՐ ԳԱԶ

ԼՐԻՒՆ ՏԱՐԻ ՅՈՒՆԻՍ. ՀՈՒՆԻՍԻ ՄԵՋ (1919 - 1921)

ՄԱՆՈՒԿ ԱԲԵԼՅԱՆ

Ս. ՏԵՓՈՒՀԻ

Ս. ՏԵՓՈՒՀԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հետեւաբար, կ'առաջարկեն որ Ա. Դ. Խորհուրդը եւրոպական խորհրդաժողով մը հրաւիրէ, աւելի լայն ծրագիր մը քննելու համար: Մեր - ժումի պարագային, նախատեսուած են անհրաժեշտ միջոցները, դաշնակից - ներու միջեւ փոխանակուած նամակներով: Ֆրանսա եւ Պելժիա, որոնք ուղղա - կի սպառնալիքի տակ են իրենց ապահովութեան համար, նշանակալից չափա - ւորութեամբ չարժեցան եւ հարկ է չեչտել այս պարագան: ՖՐԱՆՍԱ ԿՐՆԱՐ ԶՕՐԱՇԱՐԺ ԿԱՏԱՐԵԼ, ԿՐՆԱՐ ԶՍՊՈՂԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԶԵՌՔ ԱՌՆԵԼ ԳԵՐ - ՄԱՆԻՈՑ ԴԷՄ, ԿՐՆԱՐ ԲՌՆԻ ԳՐԱԻԵԼ ՀԲԵՆՈՍԵԱՆ ՇՐՋԱՆԸ: Բայց պար - տականութիւն սեպեց հրաժարիլ այդպիսի միջոցներէ, նախընտրեց իր ապա - ւինիլ միջազգային օրէնքին ուժին եւ Ազգաժողովին արդարութեան: Սակայն սխալ պիտի ըլլար հետեւցնել թէ Ֆրանսա նուազ վճռական է խափանելու հա - մար այսպիսի դրժումներու կրկնութիւնը եւ պատերազմի սպառնալիքները: Ֆրանսա հանդարտ մնաց որովհետեւ վստահ է իր ուժին եւ իրաւունքին վրայ: Իր համբերութիւնը գնահատուեցաւ Անգլիոյ եւ այլասրկի հանրային կարծի - քին կողմէ: Ցուսանք թէ Գերմանիա եւս պիտի գնահատէ: Չի բաւեր խաղա - զասիրութեան հաւաստիքներ տալ, ինչպէս կ'ընէ վարչապետ Հիթլէր, հարկ է գործքով ալ ապացուցանել: Ֆրանսա ոչ մէկ ապդի կը սպառնայ, այլ խա - ղաղութիւն կը բաղձայ բոլոր ժողովուրդներուն համար: Իսկ այդ խաղաղու - թիւնը կրնայ հաստատուիլ միայն արդարութեան վրայ»:

*** Ա. Դ. Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ, Լոնտոնի մէջ, քննելու հա - մար Լոքառնոյի դաշնակիցներուն ծրագիրը:

Դէպի Հարար—1000 ռումբ Ձիճիգայի վրայ

ԵՔՈՎպԻԱ ՀԱՇՏՈՒՔԻՆ ԽՆԴՐԱՆ Է

Ատոիս - Ապէպայէն կը հեռագրեն թէ իտալական 19 օդանաւեր կիրակի օր ռմբակոծեցին Ձիճիգա քաղաքը, ամբողջ մէկ ժամ, աւելի քան 1000 ռումբ տեղացնելով: Տակաւին ճշդուած չեն մարդկային եւ նիւթական կորուստները, բայց կասկած չկայ թէ շատ ծանր են: Ռմբակոծութեան նպատակն էր ոչնչա - ցնել Զօր. Նասիպուի բանակատեղին, բայց ոչ զօրավարը, ոչ ալ իր սպայա - կոյտը հոն կը գտնուէին յարձակման պահուն: Կ'ըսուի թէ ոչնչացած են եթով - պական հիւանդանոց մը եւ կարգ մը եւրոպական խանութներ:

Իտալական աղբիւրէ կը հեռագրեն թէ Զօր. Կրացիանի բացումը կատա - րեց Մոկատիշոյէն Կորահայ չինուած ճամբուն, որ 500 քիլոմեթր երկայնու - թիւն ունի: Կ'ըսուի թէ իտալական բանակը յարձակման պիտի ձեռնարկէ կո - րահայէն, որ զինուորական, օդանաւային եւ պաբենաւորման զօրաւոր կա - յանի մը վերածուած է: Ճամբան չինուած է զարմանալի արագութեամբ: 31,000 իտալացի եւ բնիկ բանուորներ աշխատած են, երեք հերթով: Պատրաս - տութիւնները կը տեսնուին, դէպի Հարրար քալելու համար: Այս վերջին քա - ղաքն ալ ռմբակոծուած է:

**** Եթովպական կառավարութիւնը հեռագրեց Փարիզի դեսպանին, Ֆը - բանական կառավարութեան տեսակէտներն իմանալ, թշնամութենց դադար - ման մասին: Ուրիշ հեռագրով մը, եթովպական կառավարութիւնը բողոքեց իտալական ռմբակոծութեանց դէմ: Այս առթիւ կը դանդաղի թէ «15 ամիսէ ի վեր անընդհատ Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութիւնը կը խնդրէ հաշտութեան համար, բայց որ եւ է գործնական քայլ չէ առնուած»:*

ՎԵՆԻԶԵԼՈՍԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Շաբաթ օր տեղի ունեցաւ Վենիզէլոսի յուղարկաւորութիւնը, Փարիզի Օրթոտոքս եկեղեցին, մասնակցութեամբ բազմաթիւ երեւելիներու: Ֆրան - սական կառավարութեան պաշտօնական ներկայացուցիչներէն զատ, ներկայ էին նաեւ բարոյական եւ քաղաքական գիտութեանց ակադեմիային նախագա - հը եւ երկու պատուիրակներ, Պ. Լոիթ, մարաջախտ Ֆրանշէ տ'Էսփէրէյ, Զօր. Ժոռժ, Հելլենական դեսպան Պ. Փոլիթիս, յոյն ծովակալ մը, Զօր. Փլասթի - րաս եւայլն: Հայերու կողմէ կը մասնակցէին Պ. Պ. Խատիսեան, Բալալեան եւ ուրիշներ: Դագաղը, որ ծածկուած էր հելլենական գրօշներով եւ բազմաթիւ ծաղկեպսակներով, երէկ պիտի փոխադրուէր Պրինտիզի, յատնաւակ մը մէջ դրուելու եւ Ցունաստան տարուելու համար:

Աթէնքի «Էլեֆթէրոն Վիմա» թերթը, որ Վենիզէլոսի օրկանն էր, հան - դանակութիւն բացաւ եւ մէկ օրուան մէջ հաւաքեց 220,500 դրամի: Ասոր - կանութեան վերատեսուչն ալ իր կարգին չրջաբերական մը ուղղեց իր ատո - բագաններուն, որպէսզի դրամ հաւաքեն մարդասիրական գործի մը համար, ի յիշատակ Վենիզէլոսի: Հանդանակութիւնը արձանագրուեցաւ անմիջապէս: Առաջին նուիրատուներէն մէկն էր սպայ Յունաստանի, որ 1933ին ամբաստան - ուած էր իբրեւ մեղսակից Վենիզէլոսի դէմ կատարուած մահափորձին եւ որ անպարտ արձակուեցաւ նոյն տարին:

Ցունաստանի ազատական (վենիզէլոսեան) կուսակցութիւնը սուգ պիտի պահէ 40 օր: Բոլոր արարողութիւններէն յետոյ, Վենիզէլոս պիտի թաղուի իր հայրենիքին, Կրետէի մէջ:

**** Կիրակի օր չորս հոգի սպաննուեցան Աթէնքի մէջ, երբ ոստիկան - ներ ստիպուեցան կրակ բանալ միապետական եւ հակավենիզէլոսեան ցուցարարներու վրայ, որոնք ժողով մը սարքած էին, բողոքելու համար Վենիզէլոսի յուղար - կաւորութեան առթիւ ծրագրուած պաշտօնական արարողութեանց դէմ: Ցուցա - րարները սպահանջէս մը կատարեցին ի յիշատակ Կոստանդին Թագաւորին, որ զահընկէց եղած էր Վենիզէլոսի սարքած ապստամբութեան առեն (1916): Սպահանդէսն վերջ բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ հաղարաւոր քաղաքացինե - րու կողմէ, որոնք կը պահանջեն չեղեալ հռչակել ծրագրուած պաշտօնական արարողութիւնները:*

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՐՈՎ

ՇԱՐԼ ՄՈՐԱՍ, արքայական «Աքսիօն Ֆրանսէզ»ի ուազ խմբագիրը, չորս ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ չաբաթ օր, գրգռիչ գրու - թեամբ մը մարդասպանութիւն դրդած ըլլալով 140 ձախակողմեան երեսփո - խաններու դէմ: Թերթին պատասխանատու տնօրէնն ալ դատապարտուեցաւ 100 ֆրանք տուգանքի: Վճիռը գործադրելի է առանց յետաձգման: Երկու ամ - բաստանեալները բացակայ էին եւ վերաքննութեան դիմեցին: Շարլ Մորասի գրութիւնը հրատարակուած էր յունուար 13ին, եւ Լէօն Պլումի դէմ կատար - ուած յարձակումէն վերջն էր որ դատ բացուեցաւ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԿԼԱԶՈՒՆՈՎ, երբեմն տնօրէն ռուսական երաժշտանոցի եւ ականաւոր աշակերտը Ռիմսքի Կորսաքովի, մեռաւ չաբաթ օր, 71 տարե - կան հասակին մէջ: Փարիզ կը բնակէր հինգ տարիէ ի վեր: Ծնած՝ Փեթերս - պուրկ, մանկութենէն իսկ ուշադրութիւն գրաւած էր երաժշտական շրջանակ - ներու մէջ: Իր առաջին համերգը տուած է 16 տարեկանին, իսկ Փարիզեան առաջին նուագահանդէսը՝ 1889ի արուեստահանդէսին, երբ 24 տարեկան էր: Փեթերսպուրգի երաժշտանոցին տնօրէնն էր 1906էն մինչեւ յեղափոխութիւնը: Ռուսաստանէն փախաւ տասը տարի առաջ: Արեւմտեան մայրաքաղաքներու մէջ երբեմն կը նուագէին իր «Ռափսոտի Օռիանթալ»ը եւ «Սթէնքա Ռազին»ը, այնպէս որ իր համբաւը շատ քիչերու ծանօթ էր մինչեւ 1928, երբ ամբողջո - վին իր գործերէն կազմուած նուագահանդէս մը սարքեց Փլէյէլի մէջ, եւ տի - բացաւ նախանձելի համբաւի մը:

ՇԱՐՒ ՄԸ ՎԱՐԶԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ կատար - ուեցան չաբաթ օր, երեսփ. ժողովի փակումէն անմիջապէս վերջը: Պ. Փոնսօ, Սուրիոյ նախկին մարզպանը որ փոխադրուած էր Մարոք, նշանակուեցաւ Պոլսոյ դեսպան: Փոխուեցան Մարոքի եւ Թունուզի մարզպանները եւ կարգ մը նահանգապետներ:

ԱԼՊԱՆԻԱ Իտալիոյ յանձնեց հարաւային չրջանի քարիւղի հանքերը, վճա - րելու համար 20 միլիոն տոլարի փոխառութիւնը, որ տրուած էր 1931ին: Եր - բորդ փոխառութիւն մըն ալ պիտի տրամադրուի: Այս գումարները պիտի յատկացուին հողագործական բարւոքումներու եւ ծխախոտի մենաշնորհ մը հաստատելու, ինչպէս եւ Տուրացցոյի նաւահանգիստը ընդարձակելու:

ԹՐՔԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆՑ կեդրոնը, որ հաստատուեցաւ անց - եալ տարի, Փարիզի համալսարանին մէջ, այս տարի իբրեւ դասախօս պիտի ունենայ Ծանօթ գրագէտ Ֆազըլ Ահմէտ Այքաչը: Առաջին դասախօսութիւնը նշանակուած էր երէկ, իսկ երկրորդը՝ վաղը, չորեքշաբթի, իրիկուան ժամը 5ին (Սոռպոնի մէջ, ամփիթեատրոն, Էտկար Քինէ): Նիւթը՝ « Թրքական յե - ղափոխութիւնը եւ քամալականութիւնը »:

ԱՄԱՌՆԱԳԻՆ ԺԱՄԸ պիտի սկսի ապրիլ 18ի կէս գիշերին, իսկ ձմեռնա - յինը պիտի վերահաստատուի հոկտեմբեր 4ին: Անգլիա եւ Պելժիա եւս պիտի հետեւին այս կարգադրութեան:

ՎԼԱՍՏԱՆԷՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻԻՆ ՄԸ դնաց Մոսկուա, երկրին խորհր - դայնացման 15րդ տարեդարձին առթիւ, եւ մարտ 19ին ընդունուեցաւ Կրէմ - լինի մէջ, ճիշդ այնպէս ինչպէս հայկական պատուիրակութիւնը, քանի մը ամիս առաջ: Պատուիրակութիւնը կը բաղկանար բանուորներէ, կոլխոզնիկ - ներէ, ճարտարապետներէ, բանակի եւ կուսակցական - արհեստակցական կազ - մակերպութեանց ներկայացուցիչներէն: Ունկնդրութեան ներկայ էին Սթա - լին, Մոլոթով, Վորոշիլով, Քալինին, Օրժոնիկիձէ, Միկոյեան եւայլն: Ան - չուչա խորհրդաւոր ճառեր խօսուեցան, բոցավառ ողջագուրմաններով:

Լիւոն Զորմիսեան ընտանիքը եւ բոլոր պարագաները խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն եւ ազգականին՝

ՓՈՔՐԻԿՆ ԶԱՒԷՆ ԶՈՐՄԻՍԵԱՆԻ

դառնակսկիծ մահը որ տեղի ունեցաւ 22 մարտ, կիրակի օր, 6 տարեկան ծա - ղիկ հասակին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ, այսօր, երեքշաբթի առաւօտեան ժամը 10ին, իրենց բնակարանին մէջ, **23, Rue Lavoisier, Cachan, Seine:**

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսահայ կապոյտ Խաչի Անկէնի Մասնաճիւղին կողմէ
Ապրիլ 19ին:
Կր իմդրուի նկատի ունենալ այս թուականը:

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄՕՐՍԱՆ ՍԻՒՐ ՕՐԾ, Ա. Գ.— 70:
ՓԱՐԻԶ, Օ. Ս.— 35:
ՆԻՍ, ՑԱՐՖԷ.— 35:
ՖԼԱՎԻԱՔ, Սահ.— 70:
ՊՕՄՕՆ, Գործ.— 199.20:
ՎԻԶԻԼ, Ֆոր.— 70:
ՎԱԼԱՆՍ, Ղ. Գ.— 260:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 1000:
ՊՈՒՐԾ, Եազ.— 140:
ՐԱՊԱՔ, Վ. Տ.— 40:
ԱԼԵՍ, Կա.— 140:
ՍԷՆ ԹՐՕՓԷԶ, Զօր.— 35:
ԼԱՍԼԷՑՆ ՍԻՒՐ ՎԱՐ, Մ. Կ.— 35:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Տիկին Ար.— 35:
ՄՕՆԹԵՐԻ, Մ. Թաշ.— 70:
ԷՔՒԻԼԻ, Ց. Թ.— 50:
ՇԱՄ, Մ. Թ.— 50:
ԼՒՔՍ ԱՆ ՓՐՕՎԱՆՍ, Ա.— 70:
ՊՕՄՕՆ, Գործ.— 264.35:
ՏԷՍԻՆ, Գործ.— 350:
ՊՕՐՏՕ, Գործ.— 220:
ՊՕՐՏՕ, Հայր.— 140:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Բ. Հ.— 70:
ՎԻԼՆ, Մ. Մ.— 140:
ՊԼԷՐՈՒԹ, Քրքջ.— 35:
ՓԱՐԻԶ, Տիկին Հավլ.— 140:
ՔՈՒՐՊԼՈՒԱ, Վարհեմ.— 35:
ՓԱՐԻԶ (20), Մ.— 17.50:
ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Մեն.— 60.25:
ՄԱՄՊՐՕԼ, Մարկ.— 35:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Օբ. Մ.— 35:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Մ. Հայր. Մխութ.— 50:
ՌՕՄԱՆ, Գործ.— 119.20:
ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Հ. Մ.— 60.25:
ԱՐՔԼՕՑԼ, Եէմ.— 35:
ՄԱՇԷՏ ԼԻ ՍԻՒԼԼԻՄԱՆ, Հ. Ա.— 2 անգլ.:
ՊԵԼԿՐԱՏ, Մ. Մ.— 100:
ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Պաս.— 200:
ՎԻՎԻԷ, Ա. Ա.— 35:
ՓԱՐԻԶ (15), Ռ. Պ.— 35:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 411:
ՎԷՆՍԷՆ, Գ. Հ.— 35:
ՊԵՐԼԻՆ, Ե. Տ. Մ.— 60.25:
ԹԻԻՊԻՆԿԷՆ, Վին.— 60.25:
ԼԸ ՄԱՆ, Ջաթ.— 70:
ԼՕՐԻԱՆ, Կ. Ա.— 35:
ՎԻԼՆ, Ց. Ուղ.— 110: Կարգադրե - ցինք:

ՑԱԽԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի վաստնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտ - նէ իր ատենապետուհի Տիկին Մառի Մովսէսեանի, որ ինքնաշարժի ցա - ւալի արկած մը անցուց ամսոյս 17ին երէքշաբթի: Այս առթիւ Մասնա - ճիւղս արագ եւ կատարեալ ապա - քինում կը յղծէ իրեն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ րոպէ եւ գօրաւոր կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու հա - մար: Դիմել՝ Պ. Ադանիկեանի, 3 rue Nicolas Roret, փարիզ (13):

ՏԻՐՈՒԶԻ ՁԱՌԱՓԵԱՆ

Դաշնակիւեւ սոլֆէժի դասեր կուտայ մեծերու եւ փոքրերու.
6 Villa des Sablons, (ետ Ave. du Roule ի վրայ) Porte Maillot ի մօտ, **Neuilly sur Seine**: Կ'իմդուին շաբաթ օրերը 5-7 կամ ժամադրութեամբ նախօրօք:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՒԱԿԹԱԽՄԲ

Կազմակերպուած Զատկի առթիւ, ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» կոմիտէն կողմէ, Ապրիլ 17ին, երկուշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին:

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպուած
ՍԻՓԱՆ եւ ԿՈՄԻՏԱՍ միացեալ երգչախումբերու կողմէ
28 մարտ, շաբաթ գիշեր, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ
Salle de l'Aéro Club de France *սրահին մէջ*
6, Rue Galilée, Paris (16) Métro Boissière
Orchestre Argentin GARIO CANTI
Պիտի պարուի ԼԱՆՍԻԷ: Մասնակցիլ փափաքողները կը խնդրուի պատրաստուիլ նախօրօք:
ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ: Մուտք՝ 10 ֆր.

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ *Իսկ լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղը կը տօնէ Խաչի Օրը Մարտ 29ին:*
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է ԵՒ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

"ՎԷՄ,, *ի ԺԴ. ԹԻՒԸ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ.

ՌՈՍՏՈՄ.— Հայ - Վրացական փոխյարաբերութիւնները: ԱՐՏԱՇԵՍ Ա ԲԵՂԵԱՆ.— Հայ եւ Թուրք վաւերաթղթեր: Հ. Աճէմեան.— Բագրատ վարդ. Գէորգ — Թաւագրեան: ՍԻՄ. ՎՐԱՑԵԱՆ.— Վեւեն Թադէոսեան (Պապաչ) ՎԱՀ. ՄԻՆԱՍՈՐԵԱՆ.— Արհաւիրքի Օրեր: ՎԱՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Համաշ - խարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը: ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱՆ.— Փետրուար 18ի յեղափոխութիւնը: ԱՆՑԵԱԼՔ.— Ակադ. Ալէքսանդր Թումանեան: կեանք եւ մշակոյթ: Գիրք եւ մամուլ: Գրախօսական: ՑԱՒԵԼՈՒԱՆ.— Վ. Մանկեան, Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յարութիւն Արթինեանի տիսքի եւ ֆօնօկրաֆի խանութը փո - խադրուած է 26 rue Lessage*էն* 68 rue Julien Lacroix, *ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիսքեր, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, երշիկ, լաւ րուպի (փէք - մէզ) եւ անուշեղէններ:*
Կը ծախուի նաեւ Լօթըրի Նախօճայի 1) 10 տոմսեր:
Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմաններով նախկին խանութս, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց:

ԲԱՒԻ ՏԱՐՁԱԾ
Raki DARIDZA
Խմեցէք եւ խորհուրդ տուէք ձեր բարեկամներուն խմել գուտ խաղողէ պատրաստուած ախորժահամ եւ կազդուրիչ
ՐԱՔԸ **ՏԱՐՁԱՆ**
Դիւեցիք **RURIK**
46, rue Fontenay
MONTROUGE (Seine).
Tél. Alésia: 46-40 եւ 46-41
Ամսկարօնով 25 լիթր ապսպրանք տուղներուն կը տրուի կէս տիպր նուէր:

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ **ՍԱԼԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏԱՇԽՑԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

ՇԱՆՕԹ.— Այս գրութեան հեղինա - կը, Օկիւսթ Վիրսէ, Պրիւսէլի բազա - մասպետին գլխաւոր խորհրդականն եւ գործակիցը եղած է եւ աւնոր արտօ - նութեամբ հրատարակած, առաջին անգամ ըլլալով:

1914 *Օգոստոս 20, առտուն ժամը ինն է: Պրիւքսէլի մեծ հրապարակին վերեւ կը տարածուի նուրբ մառա - խուղ մը որպէս ազդանշան տօթակէզ օրուան մը:*

Օդին մէջ վերահաս փոթորիկին սպառնալիքը կայ եւ մութ անջրպե - տին վրայ որոտումը ընդհատ կը շա - ռաչէ: Այս որոտումը մարդերու կողմէ կը կատարուի.— պելժիական վերջապահ դունդին թնդանօթներն են, որոնք Լուվէնէն անդին կը նա - հանջեն:

Հինաւուրց պատերուն վրայ յայ - տարարութիւն մը փակցուած է, որ իր խիզախ դէմքը կը ցցէ եւ արեւին մէջ աւելի կը փայլի: Բազմութեան անհանգարտ ալիքը լարուած աչքերով կը կարդայ յայտարարութիւնը.—

« ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ.— ՀԱԿԱՌԱԿ ՄԵՐ ԵՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ - ՆԵՐՈՒ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԴԻՄԱԴՐՈՒ - ԹԵԱՆ, ԿԸ ՎԱՅՆԱՆՔ ՈՐ ԹՇՆԱՄԻՆ ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ ՎՐԱՑ ԱՐՇԱԻԼ....

Ուրեմն ասոր ալ հասան... արշա - ւում... լաւ, գոնէ պատահելիքին տեղեակ են այլեւս:

Լրաբեր մը, փոշիէն գորշացած կա - պոյտ համազգեստով, եւ քրտինքին աղտոտած դէմքով աղաղակելով կը խուժէ դէպի մեծ հրապարակը եւ կ'անհետանայ քաղաքապետարանի դաւիթին մէջ:

Ամբոխը դէպի յառաջ կը չարժի: կուգա՞ն կոր...

Մրմունջներու մէջէն մարդ կրնար լսել անթօս հարցումը: Զանգակատան ժամացոյցը քառորդ զարկաւ եւ դո - թական նրբանցքին մէջ երեւցաւ մար - դու մը նիհար եւ փոքրիկ դէմքը: Գը - լուխը դրած է մետաքսեայ գլխարկ մը եւ իր խնամուած մօրուքով ծնօտը դէպի առաջ ցցած: Ամբոխին աղմուկը ծափահարութեան կը փոխուի եւ այդ ուրախութեան կը խառնուի անուն մը, « ՄԱՔՍ... »

1914 *Օգոստոսի այդ օրը երբ Ատոլֆ Մաքս.— Պրիւքսէլի քաղաքապետը — հանդարտօրէն յառաջացաւ պատմու - թեան մէջ գրաւելու համար իր տեղը, քառասուն եւ հինգ տարեկան էր: Ճարտար դիւանագէտ, որ յարգանք կը ներշնչէր իր արդարամտութեա - նը համար եւ երկիւղ իր կծու քննա - դատութիւններուն պատճառաւ: Ար - դէն շատ բան էր ըրած եւ իրմէ տա - կաւին շատ աւելին կը սպասուէր:*

« Այս մարդը ապագայ կը խոստա - նայ », ըսած էր Լէօփօլտ Թագաւորը:

Իր ասպարէզը թէեւ բաւական փայ - լուն՝ ակադեմական կամ քաղաքա - ցիական տեսակէտէն, դժուար թէ իր - մէ պահանջուէր հերոսական յատկու - թիւններ եւս: Ժամանակը պիտի գար սակայն, երբ Մաքս ներխուժումի սարսռազդեցիկ սպառնալիքին դէմ յանդիման, պիտի արտասանէր տեւեալ պատմական բառերը.—

« Որքան ատեն որ կ'ապրիմ եւ ա - զատութիւն ունիմ, բոլոր ուժովս պի - տի պաշտպանեմ քաղաքացիներուս բաւունքներն ու արժանապատուու - թիւնը: Քաղաքացիներ, ինչ կ'ուզէք թող պատահի, ձեր քաղաքացիական խօսքերուն անացէք եւ վստահեցէք անոր, ան ձեզ չպիտի դաւաճանէ:

Կեցցէ՛ ազատ եւ անկախ Պելժիա:

Կեցցէ՛ Պրիւսէլ:

×

Ճակատագրական այդ կիրակի է - րիկուընէ ի վեր տասնըութ օր անցած էր, երբ Ալպէր Թագաւորը պատմական վերջնագիրը, որ ազդի մը պիտի պարտադրէր կռուի դալտ դիմել:

(Շար.)

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԵՔ *երդիծաթերթ՝ « Մ ե ղ ի »*
արիգի եւ Շրջանի Յառաջիկ ցուցի
Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՐԺՄԱՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՄԱՐՏ
MERCREDI
25 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3072

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԻԵԼԻ ՄՈՒԱՅԼ ՔԱՆ ԱՆՑԵԱԼ ՇԱԲԹՈՒԻ

Անցեալ հինգշաբթի օր, «Լոքառնոյինները» յայտնեցան բառնաձեւ մը գտնել իրրեւ չարխափան, հեռացնելու համար նոր եւ աւելի ծանր անակնկալի մը վտանգը:

Բոլորդ ալ գիտէք մանրամասնութիւնները:— Բարոյապէս դատապարտել տալով Գերմանիան, Ա. Դ. Ժողովրդին առջեւ, երբ պետութիւնները կարգ մը առաջարկներ խմբագրեցին, ուղղուած՝ գերմանական կառավարութեան: Այդ օրէն իվեր, բոլորն ալ անհամբեր պատասխանի կը սպասէին, որ տրուեցաւ երէկ:

Արդ, համաձայնութեան մէջները հազիւ չորցած, երեւան է — կաւ որ «Լոքառնոյի»ներէն իւրաքանչիւրը իր առանձին տեսա — կէտն ունի այդ մասին:

Այսպէս, գլխաւոր օղակը, Մեծն Բրիտանիա անմիջապէս մտնեց ինքզինքը, հասկցնելով թէ եղածը առաջարկներու սահմանն անդին չանցնիր: Ուրիշ խօսքով, Գերմանիա պարտաւոր չէ նոյնութեամբ ընդունելու զանոնք, այլ կրնայ իր կարգին առաջարկներ ներկայացնել, ճամբան հարթելու համար: Այն ինչ Պ. Յլանտէն կը յայտարարէր երեսի· ժողովի բեմէն եւ մանաւանդ Ամերիկացիներուն ուղղուած անդիմէն ճառին մէջ.

— «Եղած առաջարկները ամբողջութիւն մը կը կազմեն եւ պէտք է ընդունուին իրր այդ: Եթէ մերժուին, հաւաքական եւ անմիջական գործողութիւն մը պիտի կատարուի, խորհրդակցաբար»:

Վարագոյրը աւելի բացուեցաւ, երբ Լոնտոնի մամուլը սկսաւ պրպտել համաձայնութեան զանազան կէտերը, մանաւանդ զին — ուորական յանձնառութեանց խնդիրը:

Լոնտոնի կիրակնօրեայ թերթերը արդէն արձակած էին ազդանշանը, եւ կը յայտնէին տեսակէտներ որոնք աւելի շատ մեղրանքներ էին: Պահասը լրացուց ամենօրեայ մամուլը, երկուշաբթի օր, բացէ ի բաց տրտնջալով զինուորական յանձնառութեանց դէմ:

Անշուշտ բոլորն ալ կը խոստովանին Գերմանիոյ յանցանքը: Եւ միաբերան գնահատեցին Ա. Դ. Ժորհուրդին բանաձեւը:

Սակայն, Անգլիոյ հանրային կարծիքին ու մամուլին, մինչեւ անգամ կառավարութեան համար Գերմանիոյ օրինազանցութիւնը հարցին մէկ երեսն է միայն: Տեսակ մը արկած կամ դիպուած: Անդին կը մնայ բուն հարցը,— վերակառուցում ապահովութեան, որ անբաղձելի է Լոնտոնի համար, առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան:

Այս տեսակէտը պարզած ատեն, բրիտանական մամուլը կը քրքրէ անցեալ դէպքերը, եւ երթալով մինչեւ Մեծ Պատերազմը:

Օրինակ, Լոնտոնի համաձայնութիւնը կը տրամադրէ խոր — հրդակցութիւն՝ դաշնակից սպայակոյտներուն միջեւ:

Փարիզի համար մեծ արժէք ունի այս յանձնառութիւնը, մինչ Լոնտոն երկրորդական գծի վրայ կը նետէ զայն: Այս առթիւ, դիտել կուտան թէ 1912ին ալ այդպիսի խորհրդակցութիւններ կատարուած էին, սակայն օրուան արտաքին նախարարը, Լորտ Կրէյ, նամակ մը դրելով Ֆրանսական դեսպանին, յայտնեց թէ զարթաստիճան սպաներու խօսակցութիւնը չի կրնար վերջնական յանձնառութեանց արժէք ունենալ»:

Միայն այս արտայայտութիւնը բաւական էր, պղտորելու համար Ֆրանսայի միտքը:

Փարիզի մէջ տրամադրութիւնները աւելի դառնացան, երբ Անգլիոյ արտաքին նախարարն ալ չեչտեց թէ համաձայնութիւնը առաջարկներու սահմանէն անդին չեն անցնիր, մինչ Գերմանիա կը ձգձգէր իր պատասխանը:

Մնաց որ, առաջին օրէն իսկ, Ֆրանսական մամուլը զժգոհ էր համաձայնութեան պայմաններէն, եւ Պ. Ֆլանտէնի յայտարարութիւնը կը նկատէր ճարտասանական մարզանք, «պարտկելու համար ակներեւ պարտութիւն մը»:

Այս առթիւ, շատ աւելի յառաջ կ'երթային ընդդիմադիր թերթերը, կոպտօրէն անարգելով օրուան վարիչները:

Տակաւին կային եւ կան հրապարակագիրներ, որոնք ամէն օր կը գրգռեն հանրային կարծիքը, զարմանազան բաներ պատմելով Գերմանիոյ առաջադրութեանց մասին:

Կիւսթաւ Էռվէ, նախկին անիշխանական յեղափոխականը, կը գրէր թէ Գերմանիա հաւասարութիւն եւ պատիւ ըսելով կը նշանակէ,— գրաւել Աւստրիան, իր 7 միլիոն Գերմաններով, իր խմանութեան տակ առնել Չեխոսլովաքիոյ չորս միլիոն Գերմաններն, իջնել Թրիէսթէ, Ադրիականի վրայ եւ չախչախելով Սերպերը, հասնիլ Սելանիկ եւ Պոլիս ...

Անշուշտ ամբոխային տրամաբանութիւնն է որ տուն կուտայ այսպիսի արտայայտութեանց: Բայց անդին կը մնայ վրդովիչ հարցականը,— Անգլիա մինչեւ ո՛ւր կանգ պիտի առնէ, գոհացնելու համար Գերմանիան, աջակցութիւն խոստանալով հանդերձ Ֆրանսայի:

Ոչ ոքի համար գաղտնիք է որ, Լոնտոն կ'ուզէ կարճ կապել Հէնոնոի ապազինեալ շրջանին վերագրաւման խնդիրը, եւ անմիջապէս քննութեան ենթարկել Հիթլէրի առաջարկները, համաչխարհային խորհրդաժողովի մը մէջ:

Իսկ այս՝ Վերսայլի դաշնագրին վերջնական ոչնչացումն է Ֆրանսական տեսակէտով:

Արդարեւ, աւելի մոայլ է կացութիւնը, մէկ չաբաթէն միւսը: Պատերազմի վտա՞նգ: Հիմքեր չկան այդքան յոռետեսութեան մատնուելու: Իրականին մէջ, նոր արհեստահեղուկութիւն մը խափանելու, զոնէ յետաձգելու ճիգեր է որ կը փորձուին: Հիւա՞նդ է Եւրոպան, եւ այդ հիւանդութեան ախտանշաններն են որ վրդովուած կը պատճառեն:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՐԷԿ ՂՐԿԵՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ ԵՐԿԴԻՄԻ ԴԻՐՔ ԲՌՆԱԾ Է

ԽՈՐ ՅՈՒՍԱԽԱԲՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ցոն Ռիպպէնթրոփ, Գերմանիոյ լիազօրը, Լոնտոն վերադարձաւ երէկ, մասնաւոր օդանաւով, ներկայացնելու համար Հիթլէրի պատասխանը՝ Լոքառնոյի դաշնակիցներուն:

Ինչպէս կը յիշուի, Անգլիա, Ֆրանսա, Պելճիա եւ Իտալիա ի զօրու համաձայնելով Լոքառնոյի դաշինքը, կարգ մը առաջարկներ խմբագրեցին եւ ներկայացուցին գերմանական կառավարութեան: Քանըշորս ժամ չանցած, երեւան եկաւ որ համերաշխութիւնը կատարեալ չէ չորս դաշնակիցներուն միջեւ: Ֆրանսական կառավարութիւնը տեսակ մը վերջնագիր կը նկատէ գոյացած համաձայնութիւնը, այն հասկացողութեամբ թէ Գերմանիա պէտք է ընդունի կամ մերժէ զանոնք իրրեւ ամբողջութիւն: Իսկ անգլ· կառավարութեան տեսակէտով, պարզապէս առաջարկներ կը ներկայացուին, եւ Գերմանիա ազատ է զանոնք ընդունելու կամ նոր առաջարկներ ներկայացնելու: Անգլիոյ հանրային կարծիքը եւ մամուլը մանաւանդ պէս կը չեչտեն այս պարագան, երեք օրէ ի վեր: Այն ատենն որ, երկուշաբթի օր, երբ հարցումներ ուղղուեցան երեսի· ժողովին մէջ, Պ. Իտըն պարզ սեպեց լուսաբանութիւններ հաղորդել: Արտաքին նախարարը մասնաւոր խօսակցութիւններ ունեցած էր Ցոն Ռիպպէնթրոփի հետ: Միեւնոյն ատեն հրահանգներ հաղորդած էր Պերլինի անգլիական դեսպանին, որ թէ անձամբ եւ թէ հեռախօսով յանձնարարեց Գերմանիոյ արտաքին նախարարին՝ ընդունիլ առաջարկուած պայմանները:

— «Իմ խօսակցութեանց ընթացքին, յայտարարեց Պ. Իտըն, չեչտեցի թէ Գերմանիոյ հաղորդուած պաշտօնագիրներուն պարունակութիւնը առաջարկներու հանդամանք ունի: Բացատրեցի թէ Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը կը յուսայ որ գերմանական կառավարութիւնը ի վիճակի պիտի ըլլայ ընդունելու զանոնք, բայց թէ ամէն պարագայի մէջ կը յուսան որ գերմանական կառավարութիւնը պիտի օգնէ իրենց, չինարար աջակցութիւն մը բերելով, բարւոքելու համար կացութիւնը: Իմ հրահանգներուս վրայ Պերլինի բրիտանական դեսպանն ալ նոյն լեզուն գործածեց Գերմանիոյ արտաքին նախարարին հետ»:

Ժողովը ուզեց գիտնալ թէ կառավարութիւնը տրամադի՞ր է ընդհանուր վիճաբանութիւն մը ընդունելու: Վարչապետը անյարմար դատեց, ներկայ պարագաներուն մէջ, յանձնարարելով սպասել քանի մը օր, հաւանաբար մինչեւ հինգշաբթի:

Գերմանիոյ վերապահումները

Մինչեւ պաշտօնական պատասխանին հրատարակութիւնը, Լոնտոնի թերթերը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէին, քաղելով Պերլինի դիւանագիտական շրջանակներէն.—

Հիթլէր եւ իր խորհրդականները կը նկատեն թէ Լոնտոնի մէջ մշակուած առաջարկները ոչ միայն անընդունելի են, այլեւ, կարգ մը տեսակէտներով անհեթեթ:

Այսպէս Հէնոնոի մէջ չէզոք գօտի մը հաստատելու եւ միջազգային ոստիկանութեան մը յանձնելու առաջարկը կարելի է ընդունիլ միայն այն պարագային, եթէ նոյն կարգադրութիւնն ըլլայ նաեւ Ֆրանսական սահմանին վրայ: Ինչ որ կը պահանջեն Գերմանիայէն, պէտք է պահանջեն նաեւ Ֆրանսայէն եւ Պելճիայէն: Նոյն վերապահումը նաեւ ամրութիւններ չշինելու մասին: Քանի որ Ֆրանսա հզօր ամրութիւններ ունի կազմ եւ պատրաստ, Գերմանիա իր վեհապետական իրաւունքներուն դէմ ոտնձգութիւն կը համարի որ եւ է կազմակերպում:

Ինչ կը վերաբերի Լա Հէյի ատեանին դիմելու առաջարկին, քննելու համար Ֆրանքօ-խորհրդային դաշինքը, Գերմանիա միշտ կը պնդէ թէ իր առարկութիւնները աւելի շատ քաղաքական հանգամանք ունին քան իրաւաբանական: Հիթլէրի կարծիքով, Լա Հէյի ատեանը իրաւասու չէ վճիռ արձակելու տեսակէտներու եւ գործերու մասին: Միւս կողմէ, քանի որ Ա. Դ. Ժորհուրդը հանդիսաւորապէս դատապարտեց Գերմանիան, այլեւս ի՞նչ իմաստ ունի դիմել ուրիշ ատեանի մը: Գերմանիա չի կրնար արտաքին ճնշումի տակ ետ առնել ինչ որ կատարած է:

Պերլինի թերթերը դիտել կուտան թէ՝ Գերմանիոյ ոչ միայն հիթլէրականն, այլեւ ազգայնական շրջանակները նախատինք մը կը համարին չորս պետութեանց առաջարկները: Դեռ չեն մոռցուած Հէնոնոի շրջանին եւ Ռուրի գրաւման զառնութիւնները եւ ժողովուրդը խորապէս կը խորշի օտար զինուորներու ներկայութենէն, միջազգային ըլլան թէ ոչ:

Այս բոլոր վերապահումներով հանդերձ, գերմանական կառավարութիւնը չուզեր փակել բանակցութեանց դուռները, եւ կը կարծուի թէ պատասխանը խմբագրուած է այդ իմաստով:

Փարիզի մէջ յուսախաբութիւնը կը սաստկանայ Անգլիոյ բռնած դիրքին հետեւանքով: Թերթերը կը գրեն թէ Պ. Ֆլանտէն ոչ միայն չպիտի բանակցի, եթէ Գերմանիա հակառաջարկներ ներկայացնէ, այլեւ Լոնտոն չպիտի երթայ: Արդէն մեկնած է իր ընտրական շրջանակը: Թերթերը մասնաւորապէս կը չեչտեն թէ Լոքառնոյի նոր համաձայնութիւնը ջուրը պիտի իյնայ իրեւ հետեւանք Անգլիոյ բռնած դիրքին: Այդ համաձայնութեան եւ մանաւանդ զինուորական յանձնառութեանց հակառակ են ոչ միայն մամուլին մեծ մասը, այլեւ նշանաւոր քաղաքագէտներ եւ խորհրդարանին մեծամասնութիւնը: Շարժման գլուխը անցած են Լօյտ Ճորճ, որ Գերմանիոյ տեսակէտը կը պաշտպանէ, Ջ֊ենեբըրպրիի արքեպիսկոպոսը, որ պարսաւելով հանդերձ Գերմանիոյ ընթացքը, կը յանձնարարէ օգտուիլ առիթէն, վերակազմելու համար եւրոպայի ապահովութիւնը, Օլիվըր Գոլտուին՝ վարչապետին ընկերվարական որդին, որ կը պահանջէ վերջնապէս ոչնչացնել Վերսայլի դաշնագիրը, եւն.:

*** Ա. Դ. Ժորհուրդը նիստի հրաւիրուած էր երկուշաբթի օր, բայց յարմար դատեց յետաձգել, փոխանակ խրելու նոր անելի մը մէջ: Գերմանիոյ պատասխանէն վերջն է որ պիտի ճշդուի իր դիրքը: Այդէն պարագայի մէջ, համերաշ-*

(Շար·ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ՂԱԶԱՐՈՍԻ ՄԵՌԵԼԸ» ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆԵՐ

— ο —

Կարդացէք եւ տարածեցէք·

— «Կարգ մը աննպաստ փորձառութիւններ, այս քանի մը տարուան ընթացքին, եկան ապացուցանել թէ Հայաստանի օգնութեան գործին կազմակերպութիւնը բացարձակապէս ձախողած էր, որովհետեւ ձախութեան հիւանդութենէն բռնուած Բոլշեւիկ տարրեր Ժորհրդային իրաւակարգի պաշտպանութեան նման քաղաքական խնդիրներով կը զբաղէին, Հօկը կը ծառայեցնէին իրենց կուսակցական փրոփականտին զոր Խ· Հայաստանի անունով կը մղէին մինչեւ անգամ Հայաստանի բարեկամ ազգային կազմակերպութեանց եւ մարմիններու դէմ, այն պատրանքով որ՝ ժամանակի ընթացքին կրնան արտաստահմանի մէջ տկարացնել այս կազմակերպութեանց աղբեցութիւնը եւ տէր դառնալ մեր կեանքին ու կացութեան:

Այս մտայնութիւնը պատճառ եղաւ որ Հայաստանի օգնել բաղձացող ազգային զանգուածը բաժնուի Հօկէն եւ անոր աննշան ձեռնարկներն ալ կարեւոր արդիւնք մը չտան: Ներգաղթի չարժումը, զոր Հօկն ուղեց առանձին կազմակերպել, «Ղազարոսի մեռել»ը զարձաւ: Հայաստանի համար հաւաքուած պզտիկ գումարներն ալ Հօկը գործածեց առաւելապէս քաղաքական փրոփականտի միջոցներ ստեղծելու համար: Այսօր, Ֆրանսայի մէջ Հօկը պատակոտած է, որովհետեւ Խորհր· Հայաստանի մէջ կառուցուելիք «Արմենիա» հիւրանոցի համար հանգանակուած գումարին մէկ մասն իր նպատակին յատկացուած չէ: (Պայֆար 5 մարտ):

Ուշադրութի՛ւն· Դաշնակցական թերթ մը չէ որ կը կատարէ այս «մտնութիւնները», այլ բունդ ռամկավար օրկան մը,— պաշտօնաթերթը Մ· Նահանգներու ռամկավարներուն:

Ի՞նչ բանէ թելադրուած:

— Արեւմ Եսայեան, Հօկի եւ Ներգաղթի կոմիտէին նախագահը, վերջերս կարգ մը խրատներ տուեր է ամերիկահայ պատուիրակութեան, մասնաւորապէս շեշտելով·

— «Հօկը ամէն երկրի մէջ Հայաստանի շինարարութեան օգնող կարմակերպութիւնն է, բաղաքական հարց չէ, ուրեմն արտաստահմանի Հօկերը իրաւունք չունին յանուն շինարարական աշխատանքի զբաղիլ բազաքական խնդիրներով: Ով որ կ'ուզէ բաղաքական խնդիրներով զբաղիլ, անոր տեղը կուսակցութեան մէջ է»:

«Պայքար» կը պարծենայ թէ բաղաքացի Եսայեան «յանգած է մեր եզրակացութեան», բանի որ «այս բոլոր դիտողութիւնները մենք շարունակ ներկայացուցինք»:

Ոչինչ· շնորհակալ ըլլանք որ սանր լսեր է սանամօր խրատները:

Ի՞նչպէս կ'ըլլար, եթէ սանամօր կարգընկերներն ու խնամիները ալ ականջ դնէին այդ խրատներուն, մասնաւորապէս Փարիզի մէջ:

ՎԱՀԷ

ԻՆՔՆԱԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾԵՐ

Լիոնէն կը գրեն «Լ'Էօվռ»ի մարտ 23 թուականով·— Պ· Էռիօ այսօր ընդունեց հայկական պատուիրակութիւն մը Տնտեսական Կեդրոնէն, առաջնորդութեամբ երեսփոխան Պ· Մորիս Ռօլանի: Ցանուն Լիոնի գաղութին որ 10,000 անդամէ կը բաղկանայ, պատուիրակութիւնը Պ· Էռիօյի ներկայացուց Հայերու մեծարանքը եւ հաւատարմութեան զգացումները Ֆրանսայի եւ Լիոն քաղաքին հանդէպ եւ պատրաստակամութիւն՝ կատարելու իրենց բոլոր քաղաքացիական եւ զինուորական պարտականութիւնները իրենց երկրորդ հայրենիքին հանդէպ»:

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ԿԸ ՁՆՁԷ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ

Աւելի արեւտրական կարգ ու սարք մը հաստատելով

Երկուշաբթի օր գումարուեցաւ Իտալիոյ Արհեստապետութեանց ազգ· Համագումարը: Այս առթիւ ղղրդագին ճառ մը խօսելով, Մուսոլինի հետեւեալ արմատական կարգադրութիւնները հաղորդեց.—

1.— Պիտի ջնջուի երեսփ· ժողովը եւ անոր տեղ պիտի հաստատուի Արհեստապետութեանց Ազգ· Համագումարը:

2.— Պիտի ազգայնացուին կարգ մը ճարտարարուեստներ:

3.— Տնտեսապէս Իտալիան պիտի հասնի անկախութեան բարձրագոյն աստիճանին:

4.— Կեդրոնական ղեկավարութեան մը պիտի յանձնուին ազգային գործունէութեան բոլոր ճիւղերը:

5.— Ընկերային արդարութեան աւելի բարձր աստիճան մը պիտի հաստատուի, բանուորները համարելով իրրեւ աշխատակիցներ դրամագլուխի, հաւասար իրաւունքներով եւ հաւասար պարտականութիւններով:

Իր ճառի ընթացքին, որուն ամփոփումը պիտի տանք յաջորդով եւ որուն կ'ունկնդրէին քանի մը հազար Փաշականներ, Մուսոլինի դառնօրէն դանգատեցաւ 52 պետութեանց պատժական տնօրինութիւններուն դէմ: Շեչտեց թէ հինգ ամիս անցած է եւ Իտալիան ալ միայն չընկրկեցաւ, այլեւ կը հակազդէ աւելի ուժգնօրէն, նոյնիսկ արտադրելով իր սեփական քարիւղը: Այս առթիւ անդրադառնալով միջազգային կացութեան, չատ ծանր գտաւ զայն, յղի՝ նոր պատերազմի մը վտանգներով:

ԱԱԴԻՆ ՀԱՁՏՈՒԹԻՒՆ, ԱՆԴԻՆ ԿՈՒԻ

Ճիճիթա խաղաթը ոչնչացած

Ազգերու Դաշնակցութեան 13երու յանձնախումբը ժողով գումարեց երկուշաբթի օր, Լոնտոնի մէջ, եւ յանձնարարեց նախագահին եւ ընդհ· քարտուղարին՝ յարաբերութեան մտնել Իտալիոյ եւ Եթովպիոյ հետ, պատերազմը դադրեցնելու եւ հաշտութիւն դոյացնելու համար: Ժողովը տեւեց աւելի քան երկու ժամ: Եթովպիա արդէն տրամադրութիւն յայտնած է բանակցելու: Դաղտնի Իտալիոյ, Լոնտոնի դեսպանը հասկցուցած է թէ չեն կրնար որ եւ է բանակցութեան մտնել, մինչեւ որ չվերցուին պատժական տնօրինութիւնները:

*Մինչ այս մինչ այն, պատերազմը կը չարունակուի կատաղօրէն: Վերջին լուրերու համաձայն, օդանաւային երկրորդ ռմբակոծութիւնը, որ տեւեց մէկ ժամ եւ 20 վայրկեան, ոչնչացուցած է Ձիճիքա քաղաքը: երկուշաբթի օր 27 իտալական օդանաւեր անխնայ կրակ տեղացին եւ քանի մը ռումբ թափեցին այդ քաղաքին վրայ, ուր կը գտնուի Ռաս Նասիպուի բանակատեղին (եւ Վէհիպ փաշա): Իտալական զեկոյցը կ'ըսէ թէ քարուքանդ եղած են ռազմանիւթի մթերանոցները: Եթովպական թնդանօթները լռեցին եւ չորս օդանաւեր ալ ոչնչացան: Կազոլինի մեծ մթերանոց մը բռնկեցաւ ծուխի ամպեր բարձրացնելով մինչեւ երկինք: Իտալական օդանաւերը երկու մասին բաժնուած էին եւ Ձիճիքայի վրայ երեւցան առանց նշմարուելու, ինկիչները սարսափահարփախան շրջակայ բլուրները, պահուելով քարայրներու եւ ժայռերու մէջ: Կ'ըսուի թէ Զօր· Նասիպու լեռները քաշուած է: Իտալական այս ռմբակոծութիւնը նախաքայլը կը համարուի նոր յարձակողականի մը դէպի հարաւ, ուր անձրեւները դադրած են, թէեւ կը լսուին հիւսիսային շրջանի գործողութիւնները: Հապէշական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ բանակը յարձակողականի ձեռնարկած է հիւսիսային ճակատին վրայ, հրամանատարութեամբ կայսեր:

ՀԱՅԱՑԻ ՎԱՀԵ ՂՈՍՏՂՈՒՆՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

ՂՎԻՆՓՈՂՆ ՎԱՐՁՈՒԱԾՈՒՆ ՀԱՅԳԱՎՈՒ ՎՈՒՄՂՈՒՅՔ · ՅՕՐ

Ընկեր Նալբանդյանի անունը կրող գյուղատնտեսական տեխնիկումի ուսանողները ամեն տարի հոկտեմբերի 27-ին հավաքվում են Վահե Ղոստղունցի գերեզմանի մոտ, որպեսզի հարգանքի տուրք մատուցեն հայ ազատագրական շարժման այդ նշանավոր գործչի հիշատակին։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցը ծնվել է 1887 թվականին Ղարաքիլիսայում։ Նա ուսանել է Ռուսաստանի տարբեր քաղաքների գիմնազիաներում, ապա՝ Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետում։ Ուսանելու տարիներին նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել հեղափոխական շարժմանը։ Ավարտելով համալսարանը՝ Վահե Ղոստղունցը վերադարձել է հայրենիք և ամբողջ ուժերը նվիրել հայ ժողովրդի ազատագրության գործին։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցը ղեկավարել է Ալաշկերտի ապստամբությունը 1907 թվականին։ Ապստամբությունը ճնշելուց հետո նա ստիպված է եղել թաքնվել։ Ապրել է Վանում, Մուշում, Բիթլիսում, Սասունում, Ռուսաստանում, Ամերիկայում։ Ամենուր նա կազմակերպել է հեղափոխական կազմակերպություններ, ղեկավարել է ժողովրդական շարժումները։

1917 թվականին ընկեր Վահե Ղոստղունցը վերադարձել է Հայաստան։ Նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել Հայաստանում խորհրդային իշխանության հաստատման գործին։ Ընկեր Վահե Ղոստղունցը եղել է Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության կենտկոմի անդամ, Հայաստանի առաջին խորհրդային կառավարության անդամ։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցը մահացել է 1919 թվականին։ Նրա մահվան լուրը ցնցեց ամբողջ հայ ժողովրդին։ Ընկեր Վահե Ղոստղունցի հուղարկավորությանը մասնակցեցին հազարավոր մարդիկ։ Նրա մարմինը թաղեցին Երևանի մոտ, Նորքում։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցի մահից հետո նրա գերեզմանի մոտ ամեն տարի հավաքվում են հայ ժողովրդի ազատագրության համար մղված պայքարի մասնակիցները, հեղափոխական շարժման գործիչները։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցի գերեզմանի մոտ հոկտեմբերի 27-ին հավաքվում են նաև Նալբանդյանի անունը կրող գյուղատնտեսական տեխնիկումի ուսանողները։ Նրանք հարգանքի տուրք են մատուցում հայ ազատագրական շարժման այդ նշանավոր գործչի հիշատակին։

Ընկեր Վահե Ղոստղունցի գերեզմանի մոտ ուսանողները երդվում են, որ իրենք էլ, ինչպես ընկեր Վահե Ղոստղունցը, կլինեն հավատարիմ հայ ժողովրդի ազատագրության գործ

ԲԱՅՑԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐԱՊԵՏ (1919 - 1921)

— Փոթ - տրոտալով Ց. Ս. Ֆ. Կարա-պետյան գնդապետ Հ. Ա. Ֆարմա-նյանի գնդակոծման, ս - «Մեր հեծելազորի գնդակոծման» ս - Վ. Ցուցեր։ Պետք է ասենք, որ մեր ամբողջ հեծելազորային դիվիզիան, որի մեջ էին նաև Ֆարմանյանի գնդերը, ամբողջովին զինված էր ամերիկյան հրացաններով։ Պարզ է, որ հեծելազորի գնդակոծման մասին խոսք չի կարող լինել։

Ահա թե ինչ է գրում Ֆարմանյանի գնդի հրամանատար Ա. Ֆարմանյանը իր հուշերում։

«Մեր հեծելազորային դիվիզիան, որ կազմված էր Ֆարմանյանի, Ղամարի և Ղարաբաղի հեծելազորային գնդերից, ուներ 8—900 մարդ, տրված կազմով։ Ամեն գնդի համար կար 50 հատ գնդացիր։ Ամեն գնդում կար գնդացրային 2 վաշտ։ Ամեն գնդացրային վաշտում կար 8—10 գնդացիր։ Ամեն գնդացրի համար կար 100—120 փամփուշտ։ Սրանք մեր հրետանին էին։ Ամեն գնդացրի համար կար 8 հոգուց բաղկացած հատուկ թիմ (վաշտ)։ Ամեն գնդացրային թիմի (վաշտի) հրամանատար էր Ն. Վարդանյանը։ Ամեն գնդացրային թիմ ուներ 2 ձի, որոնցից մեկի վրա դրված էին գնդացիրը և փամփուշտները, իսկ մյուսի վրա՝ հացը, ջուրը և ուրիշ պարագաները։ Ամեն գնդացրային թիմ ուներ 2 հոգի սպասավոր

խութիւնը խախտած է նաեւ այս ճակատին վրայ եւ իւրաքանչիւր պետութիւն իր հայեցողութեամբ կը շարժի։ Այս առթիւ ըսենք որ Իտալիա թէեւ սկզբունքով համաձայնութիւն յայտնած է Լոնտոնի առաջարկներուն, բայց չուզեր վաւերացնել զանոնք, պայման դնելով որ նախ վերցուին իրեն դէմ հաստատուած պատժական տնօրինութիւնները։

ՕՐՈՒԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

« Թան »ի տնօրէնը, որ Մոսկուա կը գտնուի, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Մոլոթովի հետ, միջազգային կացութեան եւ ներքին հարցերու մասին։ Կ'ամփոփենք հիմնական կէտերը։

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Խորհրդային կառավարութիւնը չի՞ կարծեր թէ Հռենոսի ձախ ափին վերագրաւման նպատակն է աւելցնել Գերմանիոյ գործելու ազատութիւնը դէպի արեւելք։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Հռենոսի ձախ ափին վերաքինումը անտարակոյս կը չեզոտէ վտանգը Գերմանիոյ արեւելեան կողմը հաստատուած պետութեանց եւ մասնաւորապէս Խ. Միութեան դէմ։ Սակայն եւ այնպէս, արեւմտեան դրացիներուն համար է որ ուղղակի վտանգ մը կը կազմէ։

— Ի՞նչ է խորհրդային կառավարութեան դիրքը ներկայ տագնապին մէջ։

— Պ. Լիթվինով պարզեց զայն Լոնտոնի մէջ, մարտ 17ի ճառով։ Եթէ Ֆրանսա յարձակման ենթարկուի եւրոպական պետութեան մը կողմէ, Խ. Միութիւնը հաւատարմօրէն պիտի կատարէ իր պարտաւորութիւնները, համաձայն Ֆրանկ-Խորհրդային դաշինքին, ինչ որ ալ ըլլայ Լէհաստանի դիրքը։ Գալով Խ. Միութեան եւ Լէհաստանի յարաբերութեանց, ես թէ բաղձալի եւ թէ կարելի կը գտնեմ բարւոքումը։ Ինչ կը վերաբերի Խ. Միութեան եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց, կարգ մը խորհրդային շրջանակներ անհաշտ են պաշտօնական Գերմանիոյ հանդէպ։ Սակայն սիրապետող ձգտումը, որուն կը հետեւի կառավարութիւնը, կարելի կը դանէ յարաբերութեանց բարւոքումը։ Աւտոր հասնելու համար քանի մը ճամբաներ կրնան բացուիլ։ Ամէնէն ապահովներէն մէկը պիտի ըլլայ, անշուշտ, Գերմանիոյ վերադարձը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Բայց այդ վերադարձին համար պէտք է պայման դնել յարգանք դաշնագիրներու հանդէպ։

Կարմիր վարչապետը Ձափոնի եւ Ֆրանքեւխորհրդային տնտեսական յարաբերութեանց մասին ալ խօսելէ յետոյ, հաւատաց թէ մօտերս դիւները ըզգալապէս պիտի իյնան Խ. Միութեան մէջ, չնորհիւ Բ. հնգամեակին։ Պատասխանելով սահմանադրութեան բարեփոխման մասին եղած հարցումի մը, յայտարարեց.

— 1935ին մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ այդ մասին, նախագահութեամբ Սթալինի եւ իր աշխատանքները պիտի վերջացնէ տարուան վախճանէն առաջ։ Հաւանաբար պիտի հաստատէ ընդհանուր, ուղղակի, գաղտնի եւ հաւասար քուէարկութիւն Խ. Միութեան բոլոր քնակիչներուն համար։ Քուէարկութեան իրաւունքէն պիտի զրկուին միայն անոնք որոնց դէմ վճիռ կ'արձակէ դատարանը։ Այս կերպով ընդհ. քուէարկութեամբ պիտի ընտրուին ոչ միայն դաշնակից զանազան հանրապետութեանց ընդհ. ժողովները, այլեւ Միութեան համագումարը, որուն անունը վերջնապէս որոշուած չէ տակաւին։

— Թոյլ պիտի տրուի՞ որ ուրիշ կուսակցութիւններ ալ գործեն։

— Այդ խնդիրը այժմէութիւն չի ներկայացներ, քանի որ Խ. Միութեան մէջ վերջնապէս հաշուեյարդարի ենթարկուած են ընկերային դասակարգերը որոնց արտայայտիչներն են կուսակցութիւնները։ Ինչ կը վերաբերի համաչխարհային կուսակցութեան մէջ հաւանական պառակտումներու, դիտելի է որ այսօր բոլորովին անհետացած են ձգտումներու տարբերութիւնները։ Կուսակցութիւնը երբեք այսքան միացեալ չէր եղած։ Մնաց որ, արդի կացութիւնը հետզհետէ աւելորդ դարձնէ կարգ մը վարչական խիստ միջոցներ։ Սակայն խորհրդային կառավարութիւնը պիտի չարունակէ խստութեամբ գործել ահաբեկիչներու եւ անոնց դէմ որ կը վնասեն հաւաքական սեփականութեան։

Գերմանիոյ նոր բնատրութիւններ

Յառաջիկայ կիրակի օր տեղի կ'ունենան Գերմանիոյ նոր խորհրդարանին ընտրութիւնները, համաձայն կանխորոշ ցանկի մը։ Քուէարկուները X նշանր պիտի դնեն ցանկին վրայ, եթէ համաձայն են։ Այն քուէթուղթերը որ այդ նշանր չեն կրեր, չեղեալ պիտի համարուին։ Թեկնածուներու ցանկն է 1035, որոնց գլուխը կը գտնուին Հիթլէր, իր փոխանորդը՝ Հէս, Զօր. Կէօրինկ, Տօքթ. Կէօպէլս, Ֆօն Ռիպպենթրոփ, Զօր. Լիցման, որ 86 տարեկան է եւ ուրիշ երեւելիներ։ Վերջին խորհրդարանին մէջ կային 669 երեսփոխաններ, մէկն ըլլալով Սարի շրջանը։ Որովհետեւ գերմանական նոր օրէնքով մէկ երեսփոխան կ'ընտրուի իւրաքանչիւր 60,000 ալեւորական քուէի վրայ եւ ընտրողներու համագումարն է 45 միլիոն, քանի մը հարիւր թեկնածուներ յոյս չունին յաղթղելու։ Ինչպէս նախորդ խորհրդարանին մէջ, այս անգամ ալ պիտի ընտրուին խումբ մը «հիւր» երեսփոխաններ, ինչպէս կը կոչուին ոչ-հիթլէրականները։ Անոնց մէջ կը գտնուի նախկին փոխ – վարչապետը, Ֆօն Փափէն, որ այժմ Վիէննայի գերմանական դեսպանն է։

*** Գերմանիոյ կաթոլիկ եպիսկոպոսներու մէկ շրջաբերականը կարդացուեցաւ կիրակի օր, բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։ Շրջաբերականը կը պատուիրէ քուէարկել «այո», իրրեւ ապացոյց հայրենասիրութեան, հոգ չէ թէ եկեղեցին շատ հալածանքներ կրած ըլլայ օրուան իշխանութենէն։

Այս շրջաբերականը մեծ արժէք ունի անոր համար որ, Պավարիոյ եւ Հռենոսի ընտրողները մեծ մասով կաթոլիկ են։

*** Հիլտէշայմի հիթլէրական շրջանը, որուն մեծ մասը կաթոլիկ է, ունի կին վարիչ մը։ Ցառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ, այս խմբապետուհին հրաւիրած է շրջանին բոլոր կիները՝ մարտ 27էն 29, իրիկուան ժամը 7 — 8, իրենց պատուհաններէն կախել կարմիր սիրտ մը, բոլորտիքն ալ՝ վառուած մոմեր, «հաւատարմութեան տեսանելի ապացոյց մը տալու համար Առաջնորդին »։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍՈՒՐԻՈՑ եւ մասնաւորապէս Անտիոքի մէջ հնագիտական պեղումները պիտի կատարէ անգլիական արշաւախումբ մը, լուսարանելու համար Եւրոպայի քաղաքակրթութեան ծագումը, առնչութիւններ փնտռելով հին կրետէի եւ ասիական ցամաքամասի արուեստներուն միջեւ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ բուռն վիճաբանութիւններէ յետոյ, մարտ 21ին քուէարկեց օրէնք մը, որուն համաձայն կը ջնջուի որ եւ է ծիսակատարութիւն՝ անասուններու մորթած առեն։ Նկատի առնելով 3,500,000 Հրեաներու դժգոհութիւնը, կառավարութիւնը օրէնքին կցած էր բացառիկ տրամադրութիւն մը, որով Հրեաները ազատ կը ձգուին կատարելու աւանդական ծէսերը, իրենց մսացուները մորթած առեն։

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԸ, որ ժողով գումարած էր Լոնտոնի մէջ, Արհեստակցական Միութեանց դաշնակցութեան հետ, կոչ մը ուղղեց աշխատաւորութեան, բողոքելով Գերմանիոյ օրինազանցութեան դէմ։

ՍԵՂՐԱՒ ԱՆՈՒՆ «ԹՈՒՐՔ» ՍԱՓՐԻՋ մը, ինչպէս կը գրեն տեղական թերթերը, Օր. Շապրիէի մազերը չոկած առեն, աղջիկը խենդի պէս կը սիրահարի։ Տղան խանութը կը ծախէ եւ աղջկան տունը կ'երթայ։ Առեն մը վերջը կը գժտուին եւ աղջիկը դատարան դիմելով, կը յայտնէ թէ Սեդրաք թագուցած է իր 5000 ֆրանքը։ Տղան կը ձերբակալուի, բայց աղջիկը խղճահարելով, կ'երթայ կը յայտնէ թէ դրամը չէ գողցուած, այլ տեղ մը մոռցուած։ Աղջիկը ծունկի կուգայ բանտին դրան առջեւ, կ'աղաչէ տղան, նորէն կը սիրուբտին, դարձեալ կը գժտուին, եւ աղջիկը նոյնիսկ մահուան սպառնալիքներ կ'ուղղէ։ Տղան ճարահատ կը դիմէ դատարան, որ առջի օր 15 օր բանտարկութեան եւ 1500 ֆրանք հատուցման դատապարտեց աղջիկը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ հռչակուեցաւ Պրազիլիոյ մէջ, 90 օրուան համար, իբրեւ հետեւանք ներքին խռովութեանց։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ մասին վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հրատարակեն թերթերը։ Սթրազպուրկէն կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի առաւօտ երկու գերմանական օդանաւեր թռած են 50 մեթր բարձրութեամբ, Մաժինոյի գծին վայ։ Կը կարծուի թէ լուսանկարներ քաշած են։ Ուրիշ տեղեկութեան մը համաձայն, Գերմանիոյ Աշխատանքի Ճակատը զօրացած է Հռենոսի վերազրաւուած շրջանին մէջ եւ ամրութիւններ կը շինուին։

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

Լիոնի «վարանդեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 27 Մարտ, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *181 Cours Lafayette* «Զարդարեան» գրադարանի մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած Իսի լը Մուլինոյի Դաւրայի Հայր. Միութեան կողմէ
26 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ. ժամը 3ին, Պէյրիկեաշեան սրահին մէջ
26 Rue Troyon — Sèvres
Մուտք՝ 7 եւ 5 ֆրանք։

Ընտանեկան խնջոյք եւ հաւաքախաղ

կազմակերպուած Տէսինի Սեբաստիոյ Նահանգային Ուսուցիչներաց Միութեան կողմէ, 12 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Տան գեղեցկատարկի սրահին մէջ։
Հասոյթը պիտի յատկացուի կարօտ հայրենակիցներու։
Միութիւնները կը խնդրուի չխանգարել։

ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

26 Մարտ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը ճիշդ 9ին, Ռուսական Քոնսերվաթուարի շէնքին մէջ (գետնայարկ), 26 Ավենիւ տը Թօքիո
Ճարտարապետ Պ. ՏԻԳՐԱՆ ԲՈՒԴԱՂԵԱՆ պիտի խօսի
Հայաստանի տնտեսութեան ամենակարեւոր տարբին մասին։
Սրահը կը բացուի ժամը 8.30ին։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

26 Մարտ, հինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 9ին,
École des Langues Orientales *ի մէջ*, 2 rue de Lille,
Մէթրօ՝ St. Germain des Près
կը խօսի Պ. Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵՑՆ, Ռաֆֆիի մասին։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԻ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպատներու, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր դին,
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.
Ջատիկի առթիւ ձեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi, *վկայեալ* Ecole Normale de Musique, *վերսկսած է իր դաշնակի դասընթացքները զոհացուցիչ պայմաններով։*
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ,
56, Rue Lafayette, *Paris.*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Յարութիւն Արթինեանի տիպար եւ ֆոնօկրաֆի խանութը փոխադրուած է 26 rue Lessage *էն* 68 rue Julien Lacroix, *ուր կը ծախուին արեւելեան եւ եւրոպական տիպար, արեւելեան նպարեղէններ՝ պուլկուր, ձէթ, ապուխտ, երշիկ, լաւ բուպի (փէք մէկ) եւ անուշեղէններ։*
Կը ծախուի նաեւ Լօթրի Նասիոնալի 1) 10 տոմսեր։
Վարձու կը տրուի, խիստ նպաստաւոր պայմանի ներքով նախկին խանութատիրոջ, որ ունի ետեւը սենեակ մը, իսկ խանութին վրայ երկու սենեակ եւ խոհանոց։

ՃԱՇԱՐԱՆ - ԾԱՂԱՐԱՆ «ՕԼԻՄԲ»
8, ՓՕԼ - ՊԵՌ ՓՈՂՈՑ, 8 — Լ Ի Ո Ն
Արեւելեան եւ Արեւմտեան համադամ եւ ախորժահամ կերակուրներ, անմահական ՏԷՕՆԷՕՐ եւ ՇԻՇ ՔԷՊԱՓ, համբաւաւոր ԴԱՐԻ-ՔԷՕԻ ՓՕՂԱՉԱ, սքանչելի ԹԱԻՈՒԿ ԿԷՕՔՍԻ, եւ ՓԱՒՐԼԱՎԱ՝ անմրսելի կաթագով։ *ՀՆԱՄՔՈՎ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ*
ՄԱՍՆԱԳԷՑ ԽՈՀԱՐԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ՃԱՇԱՐԱՆԱՑՔ
ՊՐՈՒՅԱՑԻ Ճ. ՊՐՈՒՍՍԱԼԸԼԻՃՆԻ
PRIX FIXE եւ **A LA CARTE**
Ընտանեկան, հարսանեկան, ընկերական եւ հաւաքական ճաշկերոյթներու համար պատասխանատուութիւն մասնաւոր գիներով ճաշատեսիլ կից ընդարձակ սրահին մէջ։ ԱՑՑԵԼԵՑՔ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԵՒ ՎՍՏԱՀ ԵՂԷՔ ՈՐ ՑԵՒԱԿԱՆ ՃԱՇԱԿՈՐԴ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՔ

ՍԱԿԱՒԱԹԻՒ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ, ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼ
ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ
Հեղինակ ՖՐԱՆՑ ՎԷՐՖԷԼ *Թարգմ. ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ*
2 հատոր մեծադիր, 466 եւ 489 էջ, հեղինակին նկարով
Գինը՝ երկու հատորի 70 ֆրանք։
Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒԻՆ ՀՐԱՆՑ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)
Հեռաձայն Danton 88-65, Chèque Postal: 1278-35

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ
Արամ Մանկասարեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Կարապետ Մանկասարեանը, որ 1928ին Յունաստանէն Ֆրանսա փոխադրուած է։ Նոր Իսթ Բոլտիֆի կողմէ, ադարակներու մէջ աշխատելու համար։ Իր հասցէն դիտցողները հաճին իմացնել Մանկասարեանի 4 rue de la Défense Issy-les Moulineaux, Seine։
— Պրուսգըլացի Ալֆրէտ Թոմասեան կը փնտռէ իր եղբայրը, Ալպէր Հաճի Թովմասեան, որ երկար տարիներ է վեր Լիոն կը բնակի։ Տեղեկացնել՝ H. Tachdjian, Ave. Dr. Mastran, No. 2, Cenon, (Gironde)։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ բոպ եւ գօրաւոր կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու համար։ Դիմել՝ Պ. Ալանիկեանի, 3 rue Nicolas Koret, փարիզ (13)։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉԵ՞Ր ՊԱՏԱՇԽԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Հարուստ ընտանիքներ որոնք ամառուան այդ տաք եղանակի իրիկունը զարաստանէն կը վերադառնային, (ուր զացած էին զովանալու համար), արքայական պալատին առջեւէն անցած առեն բան մը չէին նշմարեր այն տխուր ողբերգութենէն որ կը տիրէր անոր պատերուն ներսիդին։

Բարձր դասակարգի մարդիկ անդամ կացութեան իրական նշանակութիւնը ամբողջապէս չէին ըմբռնած։ Շատեր կը հաւատային թէ Լիւքսէմպուրկի Մեծ Դքսութեան գրաւումը Պելժիոյ ճակատագիրս նշարին մէջ էր գրած։

Ալպէր թագաւորը իր աշխատասենեակին մէջ նախարարներէն չորստասնեակին ժողովուրդին կոդմէ իր ընդունելութիւնը համակրանքի հսկայական ցոյց մըն էր։ Խորհրդարան գացող հետեւորդներուն մէջ էին նաեւ թագուհին եւ զաւակները։

Ալպէրի համար միայն մէկ պատասխան կար, բայց այդ պատասխանը հաղորդելու համար դահլիճին միահամուռ կարծիքը անհրաժեշտ էր։ Որոշումը տրուելուն պէս պատասխանը նոյն գիշերն իսկ խմբագրուեցաւ։

Արեւ աշխարհ գիտէ այդ պատասխանին պարունակութիւնը։ Ու երբ օգոստոս 4ի առաւօտ թագաւորը իր կոչը ուղղեց ժողովուրդին, գիտէր թէ իր երկրին ամբողջական պաշտպանութիւնը ընտրելով, նոյնիսկ քանդուելու գնով, ժողովուրդին սիրտն խօսած էր։

Պատերազմի ընթացքին խորհրդարան համրուն վրայ հաւաքուած ժողովուրդին կոդմէ իր ընդունելութիւնը համակրանքի հսկայական ցոյց մըն էր։ Խորհրդարան գացող հետեւորդներուն մէջ էին նաեւ թագուհին եւ զաւակները։

Այդ պարզ բայց աննախընթաց ժէսթիւն խմաստը ժողովուրդը լաւ ըմբռնեց։

Պավարիայի իշխանուհին իր ծնողական եւ խնամիական բոլոր կապերը խզելով կը կանգնէր իր ամուսինին եւ ստացական հայրենիքի կողքին, անոնց ճակատագրի օրերուն։ Մեծ – թիւն մը որ ժողովուրդը իր սրտին մէջ պահեց։ Ու հպարտ՝ թագուհին իր տեղը գրաւեց թագաւորի կողքին, մինչ անիկա իր ժողովուրդի հայրենասիրութեան պատմական կոչը կ'ուղղէր։

Բարձր եւ ծանրախոհ արքան կեցած էր Երեսփ. ժողովին առջեւ, զօրավարի մուխ կապոյտ համազգեստով։ Ու մինչ իր ձայնը կը տարածուէր խորհրդարանին մէջ, իր բառերը կը մխուէին ունկնդիրներու սրտին խորը։

— « Ցանուն ազգին ձեզ կ'ողջունեմ իրրեւ եղբայրներ... Ֆլանտրի եւ Վալոնիոյ քաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ, ամէնուրեք միայն մէկ մտածումը կը վարէ մեր սիրտերը — հայրենասիրութիւն. միայն մէկ տեսիլք կը լեցնէ մեր միտքերը — մեր անկախութեան դէմ կատարուած սպառնալիքը. ու մէկ պարտականութիւն կ'կայ — նայ մեզի — յամառ դիմադրութեան կամք... ձեզի կը հարցնեմ, պարոն – ներ, որոշա՞ծ էք վճռապէս անեղծ պահել մեր հայրերուն տիրական ժառանգութիւնը։

Հաւանութեան այնպիսի աղաղակ մը բարձրացաւ որուն նման երբեք պատահած չէր այդ չէնքին մէջ։

Յաջորդ օրը կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Ալպէր թագաւորը հեռացաւ քաղաքէն իր բանակին բարձր հրամանատարութիւնը ստանձնելու համար, ուրկէ պիտի վերադառնար միայն 52 տարի յետոյ։

×

Երբ պաշարման առաջին խոշոր թնդանօթները Լիէժի չուրջ օղը թնդացուցին ահարկու խլացումով ու երբ ներխուժումը իրականութիւն դարձաւ, թագուհին հրամայեց եւ անձնապէս հսկեց որպէսզի արքայական պալատին սրահները ձեւափոխուին տիպար հիւանդանոցի։

Պրէնո Ուիթլօք, այդ միջոցին Մ. Նահանգներու Պրիւսէլի դեսպանը թագուհիին այցելեց, յետոյ գրելու համար անոր մասին.— « Ան (թագուհին) հանդարտ ու լուրջ երեւոյթ մը ունէր. անոր կապոյտ աչքերը մտացի էին։ Ընդունելութիւններու յատուկ սրահներուն մէջ չողչողացող ջահերը բոլորովին տարբեր երեւոյթ մը ստացեր էին, քան իմ վերջին այցելութեանս, որ տեղի արքայական պարահանդէսի մը միջոցին մարդիկ խըմբուած էին փայլուն համազգեստներով։

Այդ օրը հոն կարգով չարուած էին հիւանդանոցի անկողիններ սպիտակ վերմակներով, արդէն բացուած — վիրաւորներուն կը սպասէին։ Իւրաքանչիւր անկողինի գլխուն վերեւ պելժիական փոքրիկ դրօշ մը դրուած էր։ Տղաքը դրին առոնք, ըսաւ թագուհին ժպտադէմ »։

Բայց թագուհիին արուած չէր լսելու վիրաւորներու ողբուկոծը այդ սենեակներուն մէջ, ուրկէ ուրախութեան խնդուքներու արձագանգը հաղիւ լսած էր։

Օգոստոս 17ին Էլիզապէթ թագուհին ու զաւակները Պրիւսէլէն մեկնեցան թագաւորին մօտ որ Անվէրսը կը պաշտպանէր։ Սա Լիէժի ամրութիւններու խորտակումէն ետք (որ պողպատի խառնիճաղանճ զանգուած մը կը ներկայացնէր), պաշտպանողներուն համար ամբացեալ վերջին քաղաքն էր, եւ ռազմագիտական առանձնակարգ կարեւորութիւն ունէր։

Թագուհիին հետ մեկնեցան նաեւ կառավարութեան անդամները։ Քաղաքապետ Մաքս մնաց թագուորին եւ Պրիւսէլի իր ժողովուրդին մնակ ներկայացուցիչը։

×

Բանակ մը վերակազմելը աւելի դիւրին է քան ջլայնացած ամբոխը խաղաղեցնել։ Պարտականութիւնը զոր Մաքս իր վրայ առաւ զարհուրելի կերպով դժուար էր։ Պելժիան միլիոն բոլոր երկրիներուն նման պատեցած մի մտած էր հայրենասիրական կոյր ոգեւորութիւնով մը։

Երբ թագաւորը Պրիւսէլէն մեկնեցաւ իր բանակը վարելու համար, ժողովուրդը անճկութեամբ լուրի կը սպասէր.— չուտով մեծ ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ եւ փառաւոր յաղթանակ մը պիտի տանի հինը։ Ֆրանսացիներն ու Անգլիացիները պիտի գան եւ յարձակողը դուրսի պիտի իյնայ ու ճզմուի։

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ ԵՒԱՄՍԵԱԿ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
28
ՄԱՐՏ
SAMEDI
28 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3075

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՈՐ ԽՕՍՔ

ԴԵՌ ԱԻԻՐԻՇ ԽՄՈՐՈՒՄՆԵՐ

Մինչ Լոնտոն եւ Փարիզ անձկութեամբ կը սպասեն Հիթլերի պատասխանին, ելք մը գտնելու եւ նոր նաւարեկութենէ մը խուսափելու համար, ուշագրաւ խմորումներ տեղի կ'ունենան Միջին եւ Արեւելեան Եւրոպայի մէջ։

Երէկ լիչեր էինք Թուրքիոյ նոր ձեռնարկները՝ ի խնդիր Տարանէլի վերազինման։

Ինչպէս կը հաստատեն այսօրուան լուրերը, թէեւ խնդիրը պաշտօնապէս արձանագրուած չէ Ազգերու Դաշնակցութեան օրաւարգին մէջ, սակայն դիմումներն ու բարեխօսութիւնները կը շարունակուին մայրաքաղաքէ մայրաքաղաք եւ պաշտօնատունէ պաշտօնատուն։

Այսպէս, իրազեկները կը հաւաստեն թէ Պ. Լիթվինով եւս պատահականութիւն սեպեր է չօչափել բրիտանական կառավարութեան տրամադրութիւնները, ձայնակցելով իր զինակիցին, Թուրքիոյ։

Եթէ պալքանեան պետութիւնները առ այժմ վերապահ կ'ելլեան, այդ չի նշանակեր թէ չեն հետաքրքրուիր։

Այդ պետութեանց եւ մասնաւորապէս Փոքր Համաձայնութեան համար, ուրկէ կենսական խմաստ ունի արեւմտեան Եւրոպի տագնապը, որ ուղղակի կը չօչափէ դաշնագիրներու վաւերականութեան խնդիրը, հետեւաբար եւ իրենց ապահովութեան հարցը։

Ինչ խօսք որ, Ֆրանսայի չափ մտահոգ են, այս միջոցին, Չեխոսլովաքիա, Ռումանիա եւ Եուկոսլավիա (Փոքր Համաձայնութիւն)։ Անոնք ալ նոյնքան կը դողդղան դաշնագիրներու նուիրականութեան վրայ, մանաւանդ նկատի ունենալով իրենց դրացիներուն դառնութիւնները ու ախորժակները։ Անոնց համար ալ Ժընեւի մզձաւանջ մը կը կազմէ «կատարուած իրողութեան» սպառնալիքը։

Գերմանիա իրարու հետեւ խախտելով երկու դաշնագիրները, եւ մասնաւորապէս Վերսայլը, առիղձեց նախընթաց մը որ կրնայ յանդիլ դաշնագիրներու վերաքննութեան։

Առանց ատոր ալ, ահա տարիներէ ի վեր կ'արծարծուի այդ հարցը, հետզհետէ դառնաւորուելով եւ դառնալով անդիմագրելի պահանջ մը։

Գերմանիա այս ճամբուն վրայ իրեն հետ ունի Իտալիան, Հունգարիան եւ ուրիշ պետութիւններ, որոնք միշտ կը սրտնջան, բայց չեն կրնար շատ բարձր խօսիլ։

Ամիսներ առաջ, Անգլիոյ մէջ, պահպանողական երեսփոխաններու բազմութիւն մըն էր որ կը յուզէր այդ հարցը, հանրագրութեամբ մը։

Աչխատաւորական – ընկերվարական հոսանքները միշտ կը միջնդնեն վերաքննութեան պահանջը, թէեւ մնալով տեսական դիտի վրայ։ (Անոնց գլխաւոր մտահոգութիւնը նոր պատերազմի մը խափանումն է)։

Դաշնագիրներու հեղինակներէն մէկը, Լօյտ Ճորճ, հինգշաբթի օր նոյն անհրաժեշտութիւնը կը յիշեցնէր Երեսփ. ժողովին մէջ, յայտնապէս արդարացնելով Գերմանիան։

Այս նոր խմորման կը զուգադիպի Մուսոլինիի սաթքած խորհրդակցութիւնը՝ Հռոմի մէջ, մարտ 20 – 22ին, մասնակցութեամբ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ վարչապետներուն եւ արտաքին նախարարներուն։

Թերթերը սիւնակներով մանրամասնութիւններ հրատարակեցին այս խորհրդաժողովի մասին։ Ցեղոյ ըսին թէ երեք պետութիւնները գոհացած են առեւտրական – տնտեսական պայմանագրութեանց նորոգումով, առանց զանոնք ընդարձակելու եւ ուրիշ հարեւան պետութիւններ ալ ներս առնելու։

Իրականին մէջ, գաղտնի մնաց խորհրդակցութեանց ամբողջական բովանդակութիւնը, եւ միջազգային մամուլը չկրցաւ եզրակացութիւններէ եւ մեկնութիւններէ անդին անցնիլ։

Տարակոյս չկայ թէ՝ Հռոմի խորհրդաժողովն ալ քաղաքական հանգամանք ունէր։ Տնտեսականը անոր կեղեւն էր, իսկ միջուկը՝ բոլորովին ուրիշ բան, որ կրնայ պարզուիլ ժամանակի ընթացքին։

Ահ այժմ ստոյգ են քանի մը իրողութիւնները.—

1. Իտալիա անգամ մը եւս կ'ապացուցանէ թէ՝ արեւելեան Ափրիկէի մէջ զբաղած ըլլալով հանդերձ, երբեք տրամադիր չէ կորսնցնելու իր դիրքերը՝ Միջին եւ Արեւելեան Եւրոպայի մէջ։ Հռոմի խորհրդաժողովին լրացուցիչ օղակը կազմեց Ֆաշական Իտալիոյ թեւարկութեան զօրացումը՝ Ալպանիոյ վրայ, մեծապատիր վարկերով եւ շարք մը մենաշնորհներով։

2. Իտալիա եւ Հունգարիա իրենց ապահովութեան համար հիմնական պայման կը նկատեն Աւստրիոյ անկախութեան պահպանումն է։ Հունգարիա, որ ջերմ կուսակից է դաշնագիրներու վերաքննութեան, վճռակաս պնդած է այս կէտին վրայ։

3. Իտալիա պահելով հանդերձ իր բարեկամութիւնը՝ Ֆրանսայի հանդէպ, չուզեր բացորոշ դիրք բռնել ներկայ տագնապին մէջ։ — Ան կը խուսափի որ եւ է յանձնառութենէ, եւ նոյնիսկ նոյեմբերեան դաշնակցութեան դաշնապարտած է իր մամուլը, որպէսզի արժեցնէ իր յաւակնութիւնները, երբ կարգը գայ սակարկութեան։ Այդ առնչութեամբ ալ, յարատեւօրէն կը զօրացնէ իր դիրքը՝ Միջին Եւրոպայի մէջ։

Այս իրողութիւնները եւ ուրիշ պարագաներ լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառեն հարեւան պետութեանց եւ մասնաւորապէս Եուկոսլաւիոյ, որուն համար վրդովիչ հարցական մը կը կազմէ Հռոմի գերակշռութեան աճումը։

Նոյն խմորումներուն ուրիշ մէկ երեսը կը ներկայացնէ Լեհաստան, իր քար լռութեամբ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՃԱՒԸ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ ԼՈՔԱՌՆՈՅ ԱՌԱՆՑ ԴՈՒՌԸ ՓԱԿԵԼՈՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌՋԵԻ

«Ժամանակը եկած է վերահաստատելու դաշնագիրները» կ'ըսէ Լօյտ Ճորճ

Բաղդատաբար հանդարտ անցաւ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստը, որ տեւեց մինչեւ կէս գիշեր, խուռն բազմութեան մը առջեւ։ Օրուան հերոսն էր Պ. Իտըն, արտաքին նախարարը, որուն կ'իյնար պարզել եւ պաշտպանել կառավարութեան վարած քաղաքականութիւնը, ներկայ տագնապին մէջ։ Իտըն խօսեցաւ չատ երկար եւ խնամեալ ճառ մը, ներկայացնելով Ֆրանքֆուրտեան տագնապին գլխաւոր ծալքերը։ Կ'ամփոփենք հիմնական մասերը.

ՖՐԱՆՍԱ ԿՈՒԶԷՐ ԱՆՋԱՏԵԼ ՀՈՒՆՆՈՍԻ ՇՐՋԱՆԸ

— « Մեծ պատերազմէն վերջը, Ֆրանսայի սկզբնական նպատակն էր երաշխաւորել իր երկրին ապահովութիւնը, Հունոսի չրջանը անջատելով Ֆրանսայի մնացեալ մասէն։ Կարելի եղաւ համոզել Ֆրանսական կառավարութիւնը՝ առար փոխարէն ընդունիլ ուրիչ կարգադրութիւն մը որ կը տրամադրէր երեք բան.—Տասներեք տարի դրաւում այդ չրջանին։ տեւական ապագինում եւ ա, պահովութեան երաշխիք մը՝ մեր եւ Մ. Նահանգներուն կողմէ։ Մ. Նահանգները չստորագրեցին դաշնագիրը, եւ որովհետեւ մեր վաւերացումը կախում ունէր իրենց հաստատումէն, այդ երաշխաւորութիւնը ձախողեցաւ։ Բայց պէտք է նկատի ունենալ որ այդ երաշխաւորութիւնը անհրաժեշտ էր, որպէսզի կարելի ըլլար համոզել Ֆրանսական կառավարութիւնը եւ ետ առնել տալ Հունոսի չրջանին անջատման պահանջը։ Ապագինեալ չրջանին վերաբերեալ տրամադրութիւնը դրուեցաւ Վերսայլի դաշնագրին մէջ։ Դաշնագիրը կը պարունակէր նաեւ կարգ մը տրամադրութիւններ՝ Հունոսի զրաման մասին։ Այդ գործողութիւնը վերջացաւ նշանակուած պայմանաժամէն առաջ, բայց ժամանակ տրամադրուած չէ ապագինեալ չրջանին համար, որ տեւական յանձնառութիւն մը կը կազմէ ըստ դաշնագրին։ Գալով Լոքառնոյի դաշնագրին, ապագինեալ չրջանի խնդիրը Գերմանացիները իրենք դրին, իրենց սկզբնական առաջարկներուն մէջ։ Լոքառնոյի դաշնագիրը ստորագրուեցաւ Ռուրի հարցէն ոչ շատ վերջը, եւ զարմանալի չէ որ այդ չրջանի գերմանական կառավարութիւնը օգտակար կը դտնէր երաշխաւորութիւն մը՝ մեր կողմէ։

Ի՞նչ պատահեցաւ այնուհետեւ։ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի եւ մեր իրերայաջորդ կառավարութիւնները հաստատեցին զայն։ Շատ բաներ լսեցինք, մասնաւորապէս Գերմանիոյ ներկայ իշխանութեան հաստատումէն ի վեր, վերասյլի դաշնագրին բռնազատումներու մասին, բայց ոչ ոք ըսաւ թէ բռնի պարտադրուած է նաեւ Լոքառնոյի դաշնագիրը, որ ազատօրէն քննուեցաւ եւ ազատօրէն ստորագրուեցաւ։ Եթէ Գերմանիա կ'ուզէր փոփոխել անոր որ եւ է մասը, կրնար բանակցութիւններ վարել։

ԴԱՇՆԱԳՐԻՆ ԽԶՈՒՄԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

« Գերմանիա կը դանգատի թէ Ֆրանքֆուրտ/Մայնի դաշնագիրը կը հակասէ Լոքառնոյի դաշնագրին։ Արդ, մեր ուշադրութեան կը յանձնեմ դաշնագրին Գ. յօդուածը որ մասնաւոր տրամադրութիւններ կը պարունակէ ճիշդ այսպիսի պարագաներու համար։ Ուրիչ հարց մը,— եթէ Ֆրանսա դաշնագիր կնքած է Մ. Միութեան հետ, Պելժիա այդպիսի բան չէ ըրած... Ես կը կարծեմ թէ նոյնիսկ անոնք որ հիմնաւոր եւ զօրաւոր կը գտնեն Գերմանիոյ դատը, կը մեղադրեն թէ գերմանական կառավարութիւնը զայն ներկայացուց բռնութեամբ եւ ոչ թէ բանականութեամբ։ Կան մարդիկ որ այս տագնապին մէջ մեզ կը նկատեն բախտաւոր իրաւաբաններ։ Բայց մենք իրաւաբաններ չենք այս գործին մէջ, այլ երաշխաւորները դաշնագի մը, եւ իրրեւ այդպիսին ունինք կարգ մը յանձնառութիւններ որոնք չատ բացորոշ են։ Ահա ձեզի դաշնագրին Դ. յօդուածը։ Կը տեսնէք զոր ազատ իրաւաբարներ չենք մեր դիրքը բոլորովին ուրիչ բան է։ Ես չեմ ուզեր ըլլալ Անգլիոյ առաջին արտաքին նախարարը որ կը դրժէ Մեծն Բրիտանիոյ ստորագրութիւնը։ Ամբողջ այս տագնապի ընթացքին մեր նպատակն եղաւ փնտռել գտնել խաղալ եւ բոլորին հաւանութեան արժանացած լուծումը։ Մենք պարտաւոր ենք այդպէս ընել համաձայն դաշնագրի Է. յօդուածին։ Մենք այս գործին մէջ մտանք մեր յանձնառութեանց ծանրութեան տակ եւ այդ պայմաններուն մէջ էր որ պետութիւնները հաւաքուեցան Փարիզի մէջ։

Գաղտնիք չէ Ֆրանսական եւ պելժիական կառավարութեանց բռնած դիրքը։ Անոնց համար կարելի չէ բանակցիլ Գերմանիոյ հետ, մինչեւ որ զործողութեամբ մը չհաստատուի թէ պիտի պաշտպանուի միջազգային դաշնագիրներու վաւերականութիւնը։ Երբ մենք հարցուցինք թէ ի՞նչ պէտք է ընել, Ֆրանսական կառավարութիւնը պատասխանեց թէ իր տեսակէտով անհրաժեշտ է որ Գերմանիա ետ քաշէ իր զինուորները։ Երբ հարցուցինք թէ ինչպէս կարելի է դլուխ հանել այդ պահանջը, եթէ Գերմանիա մերժէ, պատասխանեցին թէ այն ատեն պէտք է դիմել աստիճանական ճնշումներու, սկսելով ելմտական եւ տնտեսական պատժամիջոցներէն։

Մենք համաձայն չենք այս տեսակէտին։ Մենք ոչ կը ժխտենք դաշնագրի խմման ծանրութիւնը, ոչ ալ անոր հետեւանքները Եւրոպայի համար, բայց կը կարծէինք թէ մեր հրամայական պարտականութիւնն է բանակցիլ եւ միջոցներ գտնել վստահութիւնը վերահաստատելու համար։ Մեր ամբողջ ճիգն եղաւ վերաչինել։ Արդ, կարելի չէ վերաչինութիւն կատարել, երբ հիմերը լաւ չեն դրուած։ Եւ ունեցանք անձկալից, նոյնիսկ տագնապալի բանակցութեանց օրեր։ Հարցին առանցքը միեւնոյն էր,— ի՞նչպէս պէտք է վերահաստատել միջազգային օրէնքը։ ի՞նչպէս պէտք էր անցընել այս միջանկեալ չրջանը, բանակցութեան ձեռնարկելէ առաջ։

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ, ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ 1500ԱՄԵԱԿԸ ՍՈՒՊՈՆԻ ՄԷՋ

Նախագահութեամբ Պ. Ֆիլիէն Կոտառի եւ մասնակցութեամբ Ֆրանսացի բանախօսներու։ Բազմաթիւ հիւրեր հրաւիրուած են, այս առթիւ։ Մանրամասնութիւնները կարդալ Դ. էջ։

Մուտքը ազատ է։ Տոմսեր կարելի է ճարել նաեւ «Յառաջ»ի խմբագրութենէն։

*** Կաթող. նուիրակը, որ Փարիզ կը սպասուէր երէկ, ուրբաթ, կիրակի օր պիտի պատարագէ եկեղեցին։

“Առաջարկներ, եւ ոչ թէ վերջնագիր”

*Կառավարութեան հրատարակած Սպիտակ Տետրակը կը պարունակէ՝ երեք առաջարկներ՝ այդ մասին։ Ան կը խնդրէ գերմանական կառավարութենէն՝ Լա Հէյի գերագոյն ատեանին ներկայացնել Ֆրանքֆուրթ/Մայնի դաշնագրին խնդիրը, դադրեցնել ապագինեալ չրջանին ամրացումը եւ հաւանիլ որ միջազգային զօրք հաստատուի, միջանկեալ չրջանին համար։ ԱՅՏՔ Է ԲԱՑՈՐՈՇԱԿ ՑԱՑՏԱՐԱՐԵՄ ԹԷ ԱՅՍ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ՄԻԵՑ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ԵՆ ՂԱՆ, ԱՆ ՈՉ ԹԷ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ,ԱԻԵԼԻ ՊԱԿԱՍ՝ ԲՌՆԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։ ԵԹԷ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԶՕՐՔԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒՄԸ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐՆԱՐ ՈՒՐԻՉ ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ ՄԵՐ ԴԻՐՔԸ։ Համաձայն եմ որ չստանձնենք ուրիչ պարտաւորութիւններ բացի Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտով եւ Լոքառնոյի դաշնագրով հաստատուած յանձնառութիւններէ»։ Այստեղ Պ. Իտըն պարզեց կառավարութեան առաջադրութիւնները՝ փոխադարձ աջակցութեան դաշինքներու մասին, եւ նորէն չեշտեց թէ կը սպասեն որ Գերմանիա հարթէ ճամբան, դրական առաջարկներ ներկայացնելով։ «Մինչեւ հիմա, հակառակ մեր բոլոր ջանքերուն, գերմանական կառավարութիւնը որ եւ է աջակցութիւն չէ ընծայած, բացի ապագինեալ չրջանը մտած զինուորները չուելցնելու յանձնառութենէն... Բաւական չէ այդ, եթէ գերմանական կառավարութիւնը չխոստանայ թէ բանակցութեանց ընթացքին չպիտի ամրացնէ ապագինեալ զօտին։ Բայց ես տեղեկութիւն ունիմ թէ գերմանական կառավարութեան համար անկարելի է ընդունիլ նոյնիսկ այդ յանձնառութիւնը...

« Մենք երեք նպատակներ կը հետապնդենք այս բոլոր անցուդարձին մէջ.— Առաջին՝ խուսափիլ պատերազմի վտանգներէն, երկրորդ՝ ստեղծել նպաստաւոր պայմաններ՝ բանակցութեան համար, երրորդ՝ յաջողցնել այդ բանակցութիւնները, որպէսզի անոնք զօրացնեն հաւաքական ապահովութիւնը եւ դիւրացնեն Գերմանիոյ վերադարձը Ազգերու դաշնակցութեան մէջ։ Շատ բան կախում ունի Գերմանիոյ վարչապետին ներկայացնելիք նոր առաջարկներէն։ Անշուշտ վարչապետը պիտի ըմբռնէ թէ Եւրոպան ի՛նչ անձկութեամբ կը սպասէ այդ առաջարկներուն »։

Նախարարը վերջացուց հանդարտութեան եւ չափաւորութեան կոչ մը ուղղելով։

Լօյտ Ճորճի մեղադրանքները

Ցետոյ սկսան վիճաբանութիւնները։ Աչխատաւորական խմբակցութեան ներկայացուցիչը մեղադրելով հանդերձ Գերմանան, բողոքեց Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի սպայակոյտներուն պայմանաւորման դաշտարին դէմ։ «Այս երկիրը երբեք չի կրնար ընդունիլ տարամերժօրէն անգլեւֆրանսական դինակցութիւն մը»։ Ագատականներու ներկայացուցիչը չեշտեց թէ անհրաժեշտ է յարդանքով եւ ուշադրութեամբ ուսումնասիրել Հիթլէրի առաջարկները։ Քեոտոյ խօսեցաւ Լօյտ Ճորճ եւ քննադատեց Իրմէն ի վեր տանիոյ աւանդական քաղաքականութիւնն եղած է ապահովել Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ սահմանները։ «Անգլիա անցեալին մէջ միջամտած է, պաշտպանելու համար որ Գերմանիա զրժած է կարգադրութիւն մը եւ զրաւած՝ իր սեփականէն »։ Նախկին վարչապետը չեշտեց թէ բազմաթիւ նախկին ռազմիկներ ուժգնօրէն կ'ընդդիմանան որ այս երկիրը պատերազմի բռնուի պարզապէս անոր համար որ Գերմանիա փորձած է կարգադրութիւն մը եւ զրաւած՝ իր սեփականի հողը։ «Ի վերջոյ ո՞րն է այն պետութիւնը որ երբեք յանցաւոր չէ եղած յանձնառութիւն մը բռնաբարելու մեղքով »։ Բողոքելով որ եւ է զինուրական խոստումի, սպայակոյտներու որ եւ է պարմանագրութեան դէմ, Լօյտ Ճորճ յայտնեց թէ ինք չի պաշտպաներ Հիթլէրի քաղաքականութիւնը։ «Հիթլէր չահագնացութեան թափոր մը կազմեց վտանգի չտեմարանին մօտ եւ քիչ մնաց որ դղրդացին պայթիւն մը պատահէր»։ Ընկերվարականները ընդմիջե-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԵՑԻԿ ՑՈՒՑԱՀԱՆԳԵՍ ԵՎ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՇՎԱՌՈՒՄ 1927 Թ.

ՕՐՈՆՔ ԸՆԴՀԱՆՐԱՑՎԱԾ ՀՐԱՄԱՆԻ

Ընդունելով Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

Ես հրամայում եմ.

1. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

2. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

3. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

4. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

5. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

6. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

7. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

8. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

9. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

10. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

11. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

12. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

13. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

14. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

15. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

16. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

17. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

18. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

19. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

20. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

21. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

22. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

23. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

24. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

25. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

26. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

27. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

28. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

29. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

30. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

31. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

32. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

33. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

34. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

35. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

36. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

37. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

38. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

39. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

40. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

41. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

42. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

43. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

44. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

45. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

46. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

47. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

48. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

49. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

50. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

51. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

52. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

53. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

54. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

55. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

56. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

57. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

58. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

59. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

60. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

61. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

62. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

63. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

64. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

65. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

66. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

67. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

68. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

69. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

70. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

71. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

72. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

73. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

74. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

75. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

76. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

77. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

78. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

79. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

80. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

81. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

82. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

83. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

84. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

85. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

86. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

87. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

88. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

89. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

90. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

91. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

92. Հայաստանի Գեղեցիկ Ցուցահանգեսի և Գյուղատնտեսական Հանրահաշվառման 1927 թ. Ընդհանրացված Հրամանի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի պահանջը՝

ԼԻՒՍԱԿ ՏԱՐԻ ՅՈՒՑԱԿ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ (1919 - 1921)

Ամերիկահայ ազգային գործիչներ, որոնք իրենց կեանքը նուիրեցին հայ ժողովուրդի ազատագրութեան գործին

Ա. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

(1)

Ամերիկահայ գաղութը ունեցաւ իր ազգային գործիչները, որոնք իրենց կեանքը նուիրեցին հայ ժողովուրդի ազատագրութեան գործին։ Անոնք ամերիկահայ գաղութի ամենէն ազնիւ զաւակներն է

ցին։ — « Դուք միշտ Հիթլէրը կը պաշտպանէք »։ Լօյտ Ճորճ պատասխանեց.

— Ճշմարտութիւնը այն է որ ամէն ազգ ալ չէ կրցած կատարել իր խոստումները։ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵԿԱԾ Է ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ։

Իրեն պատասխանեց Սըր Օսթին Զէմպրլէն, նոյնքան ուժգնութեամբ, քննադատելով Գերմանիոյ բռնած ղիրքը եւ հեգնելով Հիթլէրի 25ամեայ խաղաղութեան ծրագիրը։ Ակնարկելով Գերմանիոյ միւս պահանջներուն, Զէմպրլէն բարձրագոյն մերժեց Գերմանիոյ գաղթավայրերը վերադարձնելու գաղափարը։

Մտահոգ Թուրքիան եւ օտար տագնապը

Ջօր. Խմէթ Ինէօնիւ Ք. Ազթթիւրքի յիշատակարանին բացումը կատարեց Ազիօնի մէջ։ Այս առթիւ ճառ մը խօսելով, փառաբանեց թէ արտաքին թշնամիներուն եւ թէ ներքին միջնադարեան վարչութեան դէմ տարուած յաղթանակը եւ աւելցուց.

— « Աշխարհի հորիզոնը նորէն մթագնած է։ Խաղաղութեան եւ համաձայնութեան յոյս մը պիտի ծագի՞ խաւարէն, գոնէ ներկայ սերունդին համար։ Շուտով պիտի տեսնե՞նք այդ։ Նոր Թուրքիան իր ծնունդէն ի վեր աշխատած է խաղաղութեան համար, անկեղծ բարեկամութիւններ հաստատելով այնժողովուրդներուն հետ որոնց դէմ կը կռուէր։ Մենք յաճախ չենք տեսներ որ այս օրինակին հետեւին աշխարհի միւս մասերուն մէջ։ Ներկայ միջազգային հոգերը ուղղակի կապ չունին մեզի հետ, բայց, եթէ ստիպողաբար նոր ուղեցոյցներ չորուին մարդկութեան, անոր ապագան շատ դժբախտ պիտի ըլլայ։ Խաղաղութեան դատին համար եւ իւրաքանչիւր ժողովուրդի չահուն համար, ապահովութիւնը պէտք է ըլլայ հաւաքական եւ իրական։ Եթէ, հակառակ մեր մարդկային խէալներուն, Երկրագունդը նորէն վտանգուի, մենք անոր պաշտպանութիւնը պիտի համարինք պարտականութիւն մը ամբողջ ազգին համար, այլ, կին թէ մանուկ, ճիշդ ինչպէս անկախութեան պատերազմին ատեն։ Բովանդակ ազգը պիտի խմբուի մեծ առաջնորդ Ազթթիւրքի չուրջը եւ դէպի յաղթանակ պիտի քալէ անոր հրամաններուն տակ »։

«Վենիզելոս, դուն միշտ կենդանի ես»

Վենիզէլոսի մարմինը փոխադրող Թորփիլանաւը մարտ 26ին անցաւ Կոնսթանդի ջրանցքէն, ուղեկցութեամբ ուրիշ մարտանաւերու եւ ուղղուեցաւ դէպի Կրետէ։ Երկիւղած բազմութիւն մը խռնուած էր ջրանցքին երկու ափերը եւ ծաղիկներ կը նետէր, մինչ հազարաւոր ձայներ կ'աղաղակէին.— «Էլէֆթէրոս Վենիզէլոս, դուն միշտ կենդանի ես»։

*** « Էլէֆթէրոն Վիմա» թերթը, որ հանգանակութեան ձեռնարկած է մարդասիրական գործ մը հիմնելու համար ի յիշատակ Վենիզէլոսի, մինչեւ մարտ 25 հաւաքած էր 1,400,000 տրախմի։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊԱՒ

« ԿՐԱԿ ՏԵՂԱՑԷ՛Ք»։— Եթովպիոյ հիւսիսային չրջանին մէջ, Էնտէրթայի ճակատամարտին առթիւ որ տեւեց փետրուար 8էն 15, իտալացի զինուորները սպառած են 22 միլիոն փամփուշտ, 219,000 թնդանօթի եւ 29,000 հրասանդի ռումբ եւայլն։ Թամպիէնի երկրորդ ճակատամարտին մէջ (փետրուար 27էն 2 մարտ) սպառած են 7 միլիոն փամփուշտ եւ 48,000 թնդանօթի ռումբ։ Իսկ Շիրէի ճակատամարտին մէջ (փետրուար 28էն մարտ 4) Իտալացիները դործածած են 12 միլիոն փամփուշտ, 50,000 թնդանօթի ռումբ, 200,000 ձեռնառումբ։

ՏԱՐՏԱՆԷԼի ՎԵՐԱԶԻՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ խօսակցութիւն մը ունեցաւ Ա. Մութեան արտաքին գործակալը, Լիթվինով, Անգլիոյ արտաքին նախարարին հետ։ Լոնտոնի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ այն կարծիքն ունին թէ Մոսկուա այս հարցին մէջ ալ թեր կանգնելով Թուրքիոյ, կ'ուզէ փոխարինել Անգլիոյ բռնած մեղկ դիրքը՝ Հռենոսի ապաղինեալ չրջանին գրաւման առթիւ։

ՍԻՊԵՐԻՈՑ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ պատահած ընդհարման առթիւ, փոխադարձաբար բողոքագիրներ ուղղեցին խորհրդային իշխանութիւնը եւ Ճափոն։ Երկուքն ալ կը դանդատին թէ իրենց հողը բռնաբարուած է։ Վերջին լուրերու համաձայն, կանոնաւոր կռիւ մը մղուած է երկու կողմի զինուորներուն միջեւ, Սիպերիոյ, Քորէայի եւ Մանչուրիոյ սահմաններուն միացման կէտին վրայ։ Ռուսերը կ'ըսեն թէ ճափոնական զինուորները Սիպերիա մտան, իսկ Ճափոնցիները կը պատասխանեն թէ ռուսական զինուորներն են որ Մանչուրիա արշաւեր են։ Կը վախցուի որ աւելի ծանրանայ կացութիւնը։

ԻՏԱԼԻՈՑ դահաժառանգ իշխանուհին Եթովպիա գնաց, իբրեւ հիւանդապահ ծառայելու համար բանակին մէջ։ Իտալացիները կը չարունակեն յառաջ խաղալ դէպի Հարրար։

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ չաբաթական տեղեկագրին համաձայն, մարտ 21ին նպաստաբնակալ գործազուրկներու թիւն էր 470,460, ինչ որ 7300ի նուազում մը կը ցուցնէ նախորդ չաբթուան վրայ։

ԵԳԻՊՏՈՍի ազգայնական կուսակցութիւնը, «Վաֆտ», պատրաստեց իր ցանկերը, յառաջիկայ ընտրութեանց համար։ Այս առթիւ 25 առ հարիւր տեղ սահմանած էր միւս կուսակցութեանց, բայց համաձայնութիւն չգոյացաւ, որով իւրաքանչիւրը իր հաշուոյն պիտի վարէ պայքարը։ Շրջաններու բաշխումը պիտի կատարուի 1927ի մարդահամարին վրայ, առանց նկատի առնելու բնակչութեան յաւելումը։ Երեսփոխաններու թիւը պիտի ըլլայ 232 — 235։ Վաֆտը 227 թեկնածուներ պիտի ներկայացնէ 212 չրջաններու մէջ եւ այժմէն ապահոված է իր չախչախիչ մեծամասնութիւնը։

ԱՂԱԲԵԿՈՎ, Զեկայի հռչակաւոր գործակալը, դատի քաշուեցաւ Պրիւսէլի մէջ, ուրիչ տասը ամբաստանեալներու հետ։ Ամբաստանադիրը կ'ըսէ թէ Աղաբեկով 1934 ապրիլ 27ին մասնակցած է 400,000 ֆրանքի գողութեան մը, Պրիւսէլի մէջ։

Հ. Ց. Դ.

Գաղտնի

ՄԱՐՍԷՅԼի Իոստոմ եւ Քրիստափոր խումբերու ընդհանուր անդամական ժողովը 28 մարտ չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական ցուցաքատեղին։

ՍԷՆ Ք'ԷԹԻԷՆի «Անտոր» ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը այսօր չաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Դուբեան» գրադաբանը։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Փարիզի ԵԳԻՊՏԱՑիի կոմիտէի կողմէ,
այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին,
Au Clair de Lune *արճարանը,* **Place d'Italie**
կը խօսի Ընկ. Ս. ՍԱՄՈՒՆԻ,
որ վերադարձած ըլլալով Լոնտոնէն, պիտի զեկուցանէ
քաղաքական ընդհանուր կացութեան մասին։
Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները։

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ, ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

3 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին
Գ. ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը մասնակցին՝ Հ. Ց. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ, ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՑ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, «ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ»Ը, ՖՐ. ԿՈՊՈՑ ԽԱԶԸ եւայլ կազմակերպութիւններ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ԹԱԳՒՈՐ ԱՅՎԱԶԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— ՕՐ. ԾՈՎ. ՏԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ (երգ), ՎԱՀՐԱՄ ԶԱՆՏԼԵԱՆ (երգ), ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆ (արտասանու-թիւն), ՄԻՍԱՔ-ՄԻՐՋԷ (արտասանութիւն), ՏԻԿ. Ժ. ԼՈՒԻ ԿՕՏԷ (դաշնակ)։

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

4 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին, ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Mr. BLAIN (դաշնակահար), ՕՐ. Վ. ԱՁՐԱՍԵԱՆ, ԲԻՒԶԱՆԴ ՊԱԼԵԱՆ, Մ. ՍԻՄԻՐՃԵԱՆ, Մ. ՊՐԼՃԳԵԱՆ, Ա. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ։

ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

5, Ապրիլ, Կիրակի կէսօրէ վերջ

ԿԸ ԽՕՍԻ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Նախերու մասնակցութեան համար **1** ֆրանք

Պարահիւկ Թէյասեղան

Ֆ. Կ. Խաչի Սէն-Ժէռմէն (Մարսէյլ) ենթամասնաճիւղի կողմէ

վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պար-Թապալի ներքնասրահը
կը խօսի Պ. ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻԻԼԵԱՆ
Նիւթ՝ «կնոջ դերը հասարակական կեանքի մէջ»։
Գեղարուեստական բաժին.— Երգ, արտասանութիւն, եւլն.։
Երթալական պարերը կը սկսին ժամը 5ին։
Թախերու մասնակցութիւն 3 ֆրք.։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն արուարձաններու եւ շրջանի բոլոր խումբերու եւ ենթակոմիտէներու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Լ. Զորմրսեանին եւ տիկնոջ, իրենց սիրասուն զաւակի դառնադէտ եւ կսկծալի մահուան առթիւ։

×

Պանեէօ գաշտի «Յառաջդիմասէր» միութեան վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ՏԷր եւ Տիկ. Լ. Զորմիսեանի՝ իրենց սիրասուն զաւկին՝ Ջաւէնի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

×

Ֆրէժիւսէն ՏԷր եւ Տիկ. Մ. Ս Բիւլեան իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ՏԷր ես Տիկ. Լ. Զորմիսեանի եւ պարագաններուն, իրենց փոքրիկին՝ Ջաւիէնի դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՓՈՐԻՋԷՆ 50 քիլոմեթր հեռու գտնուող գիւղէ մը կ'ուզուի հայ կին մը տնական աշխատանքներու համար։ Դիմել՝ 38 rue Bellefond, մէթրօ Cadet։

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe· LYON
27 Մարտ — 2 Ապրիլ
Առաւօտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
Anabella
dans
Vieille d'Armes
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. Location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
27 Մարտ — 2 Ապրիլ
երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
M. Chevalier
dans
La Veuve Joyeuse
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով։

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ 1500 ԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԷՋ, ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ

Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան, այսինքն հայ մատենագրութեան հիմնարկութեան 1500ամեակը, հանդիսաւորապէս պիտի տօնուի վաղը, կիրակի օրը, ժամը ճիշդ 2.30ին, Սորպոնի մեծ ամֆիթեատրոնին մէջ, նախագահութեամբ երեւելի նախարարին Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԼԵՆի։ Պիտի խօսին կաթողիկոսական նուիրակ ԴԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՑՈՎՍԷՓԵԱՆ, ՓՐՈՖ. ԿԱՊՐԻԷԼ ՄԻՏՑԷ (Հայ արուեստը), Պ. ԱՄՆՏԷ ԿԱՈՒՃՈՒԻԼ (Հայ երաժշտութիւնը), ՓՐՈՖ. Ն. ԱՏՈՆՑ (Հայ Աստուածաշունչը եւ անոր պատմական տարողութիւնը), Պ. Ս. ՋՕՊԱՆՆԱՆ (Հայ քանաստեղծութիւնը)։

Գեղարուեստական բաժինին իրենց մասնակցութիւնը խոստացած են տիկին ՍԻՔՈՆ-ՎԷՍՊԷՐ, տիկին ԱՐՇԱԼոյս ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ, օր. Հայկանուշ ՄՈՒՐԱԹԵԱՆ, Պ. ԼԱԶԱՐ ԼԷՎԻ, Պ. ՊԷՆ-ԱԼԱ, Պ. ՑԻՐԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ, Ֆ. Մ. ՄԱՔՍՈՒԹԵԱՆ, ինչպէս նաեւ Սիփան-կոմիտաս երգչախումբը՝ դեկավարութեամբ Պ. ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի։

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

կազմակերպուած
ՍԻՓԱՆ եւ ԿՈՄԻՏԱՍ մխիթարեան երգչախումբերու կողմէ
Այսօր, չաբաթ գիշեր, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ
Salle de l'Aéro Club de Franceի սրահին մէջ
6, Rue Galilée, Paris (16) Métro Boissière
Orchestre Argentin GARIO CANTI
Պիտի պարուի ԼԱՆՍԻԷ։ Մասնակցիլ փափաքողներէն կը խնդրուի պատրաստուիլ նախօրօք։
ՀԱՃԵԼի ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ՝ *Մուտք՝ 10 ֆր.*

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի ՄԱՆՈՒԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ապրիլ 3ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բաւիկեանի սրճարանին մէջ
6, Պուլըվար Ռոտէն Մուտք 2 ֆր. (թէյը միասին)
Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր դպրոցի սաներուն կողմէ
Երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

ԱԶԱՏ ԼՍԱՐԱՆ Հ. Կ. ԽԱՉԻ

Նախաձեռնութեամբ Շրջ. Վարչութեան
Ե. ԴԱՄԱՒՕՍՈՒԹԻՒՆԸ
Տեղի կ'ունենայ այսօր Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 4ին
11, rue de l'Ecole de Médecine ճաշարանին վերնայարկը
Դասախօս՝ **Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ**
Նիւթ՝ «Հայ կնոջ տիպարը Ոշականի գրականութեան մէջ»։
Մուտքը ապատ է բոլորին համար։
ԾԱՆ.— Ուշադրութիւն նոր հասցէին։

Կ. Խաչի օրը Վիեննի մէջ

Այսօր չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Ազատակ Ակումբին մէջ
կը խօսի Պ. ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ
Պատրաստուած է կրկին գեղարուեստական բաժին մը. Հայկական պարի փոքրիկներու կողմէ։ Մուտքը ազատ է։

ՕՐԻՈՐԴ Վ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Աշակերտուհի Քոնսերվաթուարի ուսուցիչ փրոֆ. Marcel Ciampi*ի, վկայեալ* Ecole Normale de Musique*էն, վերոկոչեալ է իր դաշնակի դասընթացքները գոհացուցիչ պայմաններով։*
Մանրամասնութեանց համար դիմել Պ. ՀԱՋԱՐԱՊԵՏԵԱՆի,
56, Rue Lafayette, *Paris.*

Etablissements de TOLEDO MARCEL
15 rue de la Poulaillerie 15, Lyon
BONNETERIE EN GROS
Արտոյ եւ կանանց գուլպաներ, ներքնազգեստներ։
Առաջնակարգ տեսակ, անմրցելի գին եւ ՍՕԼՏ։
Մարշէ-ճիներու համար ամենաշահեկան գիներ։
կը խօսինք ՀԱՅԵՐԷՆ եւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ բօպ եւ գօրսաժ կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու հաւար։ Դիմել՝ Պ. Ալանիկեանի, 3 rue Nicolas Roret, փարիզ (13)։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու։
Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Ջատիկի առթիւ ձեր չինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼի Վ.ԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆի Հայր. Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը 29 մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պառ տը լա փօսթի սրահին մէջ։ Անդամ եւ ոչ անդամ հայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼի միջհայրենակցական Ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, *5 Bld. du Gomier, Brasserie Pigale*ի սրահը։ Օրակարգ կ. վարչութեան ընտրութիւն։ Բոլոր մուծիւններէն եւ ժամանաւորաբար յանձնառութիւն ստանձնող միութեններէն կը խնդրուի իրենց նկատմամբ կայացուցիչը որոշել յիազօրագրով։

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի ընդհանուր ժողովը այսօր չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շայ կուսքին մէջ։ կը խօսի Պ. Ա. Խոսրովեան։ կարեւոր, նիւթ՝ խորհրդային Հայաստանի վարչածեւը։

Շնորհակալիք

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ կ'ընդունի ցոյց եւ տիկ. Պալեանէ 50 ֆր. իբրեւ որդուոյն ծննդեան առթիւ, իսկ Տիկ. Յակոբեան 20 ֆր. իբրեւ դարմանատան։

« ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ »Ի ԹԵՐԹՈՆԸ — ԹԻՒ (5)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՆՉՈ՞Ր ՊԱՏՍԱՀԵՑԱՆ ՊԵԼԺԻՈՑ ՄԷՋ

Մաքս թէեւ աղէտը կանխելու համար բոլոր հնարաւոր միջոցները նախատեսեց, բայց մէկ բանի չէր հանդուրժեր.— Ձէր ուղեր որ իր հայրենակիցները քծնին արշաւողներուն առջեւ. այլ կը փափաքէր որ անոնք խրոխտ կանգնին իրենց քաղաքացիի իրաւունքներուն վրայ, որ երաչխաւորուած էին միջազգային օրէնքներով։ Պարզ եւ յիշատակելի բառերով ստիպեց ժողովուրդը որ վստահութիւն ունենայ իր վրայ։ Ժխորի եւ իրարանցումի այդ ժամուն անիկա գոչեց.— « Ժողովուրդին հանդարտութեան եւ պաղարիւնութեանը վրայ վստահ եմ»։ Ուշ դիչերին պատրաստուեցաւ եւ մայրաքաղաքի պատերուն վրայ փակցուեցաւ այս յայտարարութիւնը։

×

Քանի մը ժամ հազիւ մրափած, Ատոլֆ Մաքս քաղաքին բոլորտիքը լըրբաբերներ կանգնեցուց անոնց պատուիրելով.— « Գերման զինուորները կը յառաջանան. անմիջապէս որ ա՛նոնց մօտենալը տեսնէք, պէտք է ինծի իմացնէք »։

Երկար չպիտի սպասէր։

Առտուան ժամը 9ին ձիաւոր մը չնչահատ՝ հրեց անցաւ բարապանը եւ քաղաքապետին սրահը մտաւ։ Վայրկեան մը յետոյ Ատոլֆ Մաքս մեղ կանչեց։ « Ահաւասիկ անոնք, պարոնները, երթանք» ըսաւ եւ արագութեամբ մութ գոթական սրահէն դուրս ելլելով, դէպի Մեծ Հրապարակը յառաջացաւ։

Այդ տեսարանը միշտ պիտի յիշեմ։

Հոն անդունիներուն առջեւ կեցաւ ողջունելու համար բազմութիւնը, չրթներուն վրայ ժպիտի մը ուրուագիծով։ Եւսոյ առանց նեղութեան ըսպասող կառքին մէջ մտաւ։ Անոր կ'ընկերանային երեք խորհրդականներ, որոնց մէկը սպիտակ դրօշ մը կը կրէր։ Ինքնաշարժը ստացաւ դնաց. մինչ ամբոխը չուարուն եւ լուռ, անոր հեռանալը կը դիտէր։ Մեծ մարդ Ատոլֆ Մաքս, Պրիւսէլի քաղաքապետը, քաղաքը արշաւողներու դիմաւորելու կ'երթար։

×

Վայրկենական այդ հանդիպումի մասին չատ մը առասպելներ չրջան ըրած են։ Ոմանք կ'ըսեն թէ քաղաքապետը առանձին գացեր եւ ինքզինքը յանձներ է իբրեւ պատանդ իր ժողովուրդին։ Իրրեւ թէ ան խորհրդականներու պատգամաւորութեան մը գլուխըն անցած քաղաքին բանալիները տարեր է։ Բոլորն ալ անոր մէջ արդիական Քալէի մը քաղաքապետը կը տեսնեն։

Իրականութիւնը տակաւին չէ ըսուած. եւ այդ տեսարանին միւս բոլոր վկաները մեռած են։ Պրիւսէլցին մեկնած աուեն անիկա քաղաքին բանալիները չէ որ կը կրէր այլ հեռագիր մը, իր կողմէ գրուած, որ մայրաքաղաքի գրաւման դէմ ուժգնօրէն կը բողոքէր։ Այդ հեռագիրը ուղղակի Քայզերին ուղղուած էր։

Լուվէնի ճամբէն սկսաւ արշաւել գերման յառաջապահ բանակի այրուձին։ Քաղաքապետը հրամայեց որ ինքնաշարժը քշեն ձիաւոր զինուորներուն առջեւ եւ առանց նստած տեղէն չարժելու սպային ըսաւ որ կը փափաքի տեսնել արշաւող բանակի ընդհանուր հրամանատարը, եւ աւելցուց — « բայց ձեր զինուորները քաղաքին սահմանը մտնելէ առաջ »։

Մօսուածքին ձեւը սպառնալից էր։ Սպան խոժոռեցաւ, ասոր չէր սպասեր։ Սառնօրէն քաղաքավար փոքր մարդը սակայն չվարանեցաւ։ Լսեցին եւ երկուքը սկսան իրար չափել հաստակամ աչքերով։ Ի վերջոյ սպան դլուխը կախեց։

Կարճ ժամանակ յետոյ ինքնաշարժ մը երեւցաւ։ Անոր մէջ կը գտնուէր հրամանատար Քրիկչայմ, դիմացը ունենալով Պ. Վանտէրվէլտը, Լուվէնի ծերակուտականը, որուն ստորագրութեամբ ստիպեր են զայ, որպէս պատանդ։

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պուլկարիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 29 ՄԱՐՏ DIMANCHE 29 MARS 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3076

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՓԱՌՔ ՀԱՅ «ԳԻՐ»ԻՆ ՈՒ «ՂԱԼԱՄ»ԻՆ

— · —

Ինչ որ անցեալ տարի, առաջին տոթիւ պէտք էր կատարուէր, ձգձգուելով եկաւ հասաւ այսօրուան:

Ուրեմն այսօր, կիրակի, Աստուածաշունչի հայերէն Թարգմանութեան 1500ամեակը պիտի տօնուի Սորպոնի մեծ ամփի – թատրոնին մէջ, մասնակցութեամբ Ֆրանսացի եւ հայ բանա – խօսներու:

Սարքելով այս նոր եւ աւելի հանդիսաւոր տօնակատարու – թիւնը, կազմակերպիչները կ'ուզեն տեղացիներու աւելի լայն շրջանակի մը ծանօթացնել հայկական մշակոյթին փառքը:

Այս առթիւ, հրաւիրուած են բազմաթիւ Ֆրանսացիներ,— անոնք որ այսպէս կամ այնպէս չափում ունեցած են հայկական կեանքին ու պատմութեան հետ: Այնպէս որ, հանդէսը կը պար – տադրէ փափկանկատ կարգապահութիւն մը, ի պատիւ հիւրե – րուն: կարգադիր յանձնախումբը մասնաւոր հիւրամեծարներ նշանակած է, որպէսզի խճողումներ չպատահին:

Առաջին անգամ չէ որ հայկական հանդէսի մը կը տրա – դարուի Սորպոնի ամփիթեատրոնը: Դեռ հինգ տարի առաջ էր որ այնտեղ տօնուեցաւ տարաբախտ Ահարոնեանի գրական գործու – նէութեան յոբելեանը, այնքան փառաւոր հանդիսաւորութեամբ: Սակայն առաջին անգամ է որ ընդհանուր հայկական մշակոյթին փառաւորութիւնը պիտի կատարուի համալսարանական այդ վա – ռարանին կամարներուն տակ:

Օրուան բանախօսները, Ֆրանսացի եւ հայ, այսօր առթիւ պիտի ունենան պատմելու բոլորին, թէ այս Ժողովուրդը որ ամէնէն դժբախտն եղաւ իր բախտակիցներուն մէջ, 1500 տարի առաջ ար – դէն գտած էր իր մտաւոր եւ քաղաքական ազատագրութեան գաղտնիքը,— սեփական դիր եւ ինքնուրոյն մշակոյթ: Գտած էր ուրիշներէն շատ առաջ,— երբ ուրիշները, նոյնիսկ օրուան հզօր – ները դեռ կը թաթախուին խաւարին մէջ:

Ըսէ՞նք նորէն, թէ ինչ որ Աստուածաշունչի Թարգմանու – թեան 1500ամեայ յոբելեան կը կոչուի, իրականին մէջ պատկառն էր մշակոյթի եւ հայրենիքի անկախութեան պայքարին:

Թերեւս այս պարագային ալ կը յարմարի Ղուկաս վարդապե – տին խօսքը.

Զոր բահիւ եւ բրիչիւ բանալ չիշխեցին,
Դիւանիւ եւ մատեանիւ զնոյն մեզ բացին.
Յոր իշխանիւ արուեստի մատչել չհասին,
Զայն գըրիչիւ միայն ի լոյս մեր հանին:

Արդ՞ը է որ, անդամ մը եւս եւ Սորպոնի փարթամ կամար – նէրուն տակ թնդան ծափերը որոտընդոստ, ըսելու, ազդարարե – լու համար բոլորին, թէ այս Ժողովուրդն ալ նոյնքան իրաւունք ունի իր ինքնուրոյն տեղը գրաւելու արեւուն տակ, որքան ամէնէն հզօր յաղթականներուն:

Ո՞ր արժանիքին համար:

Մոռցէք բոլորը եւ յիշեցէք մէկը,— ԳԻՐ: Ստեղծագործու – թիւն մը ճառագայթարձակ, որ ճեղքեց խաւարակուռ Արեւելքը, եւ որուն ճաճանչները նոյնքան հարազատութեամբ ու կենդանու – թեամբ կը չողան, այսօր, արեւմուտքի պողոտաներուն վրայ:

Կակծալի՛ է դառնութիւնը բանաստեղծին.

Աչքից հեռացած, մտքից մոռացուած,
Իրաւ անլեզու, աշխարհս անիրաւ...

Եւ սակայն,— դարէ դար, չրջանէ չրջան, պայքարէ պայքար ղօրեղելով, մերթ արիւնլուայ, երբեմն իր պատեանին մէջ ամփոփ – ուած, յաճախ թափ տալով ու խոյանալով, քաղաքականօրէն «անլեզու» այս Ժողովուրդը այսօր ահա կանգնած է ճակատաբաց, ի սփիւռս աշխարհի: Իր սեփական մշակոյթով, աշխարհի բոլոր պո – ղոտաներուն վրայ:

Ոչ մէկ սնապարծութիւն՝ այս ինքնավստահ եւ սրբազան եսասիրութեան մէջ:

Թողո՛ւնք դարերը իրենց յիշատակարաններով եւ առնենք միայն մեր օրերը:

Այդ ո՞ր աշխարհացրիւ բազմութիւնն է որ, ճարահատ փախ – չելով հալածանքի եւ տառապանքի հովիտներէն, գլուխը վիրաւոր եւ ոտքերը արիւնլուայ, կը նետուի ծովերէ ծով, եւ դեռ պանդխ – տութեան 15ամեակը չլրացած, չողեր, ցոլքեր, նոյն իսկ միջաստ – ղային ճառագայթներ կ'արձակէ մտաւոր գործունէութեան բոլոր ասպարէզներուն, անոր բարձրագոյն ոլորաններուն մէջ...

Ի՞նչ չրջան է տասնըհինգ տարուան ազատութիւնը,— այն ալ երերուն եւ թափառական պայմաններու մէջ, եւ եօթն անդամ եօ – թանասուն ցամաքներու վրայ:

Երկիւղ, սեփական հողի վրայ, չունէինք հաւասար պատեհու – թեանց սփոփանքը,— եւ տիրապետողն ու դրացիները կը նեղեմա – նային մեր արժանիքներու կայծկլտուքներուն առջեւ:

Այսօր, ազատ եւ հաւասար պատեհութեանց նուազագոյն չա – փն է որ կը վայելենք,—բայց արդէն սերունդ մը հասեր է,— «ատոք ցորեն կարմրահատ»: Ոչի՛նչ, եթէ յաճախ այլուր կը հոսի աւիշը եւ համայնակուլ յորձանքէն կը քշուին այնքան ընձիւղներ: Աբմատն է հիմնականը,— եւ այդ արմատն է որ պիտի ողջունենք այսօր, անդամ մը եւս, Սորպոնի կամարներուն տակ:

Մատա՛ղ «գիր»իդ ու «գալամ»իդ, արի ժողովուրդ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՉ ԼԱՀԷՅ, ՈՉ ԱԼ ՉԻՉՈՒՕ ԴՕՏԻ

ՁԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԿՆՔՈՒԱԾ ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԻՋԵՒ

Գերեւարական ապայակոյտին հետ ալ կրնանք խօսակցիլ...

Ցօն Ռիպպէնթրոփ, Հիթլէրի լիազօրը, Գերմանիա վերադարձաւ ուրբաթ օր: Լոնտոնէն մեկնելէ առաջ, նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Խրլնի հետ, կարգ մը կէտեր ճշդելու համար: Տեսակցութիւնը տեւեց մէկ ժամ: Ցօն Ռիպ – պէնթրոփ մասնաւորապէս ուզեց ապահովութիւն ստանալ թէ անգլիական եւ ֆրանսական սպայակոյտներու խօսակցութիւնները սկզբնաւորութիւնը չեն կազմեր նոր զինակցութեան մը՝ ուղղուած Գերմանիոյ դէմ: Յետոյ ուզեց ի – մանալ թէ այդ խօսակցութիւնները միայն ներկայ չրջանի՞ն կը վերաբերին, թէ պիտի չարունակուին յառաջիկային ալ:

Համաձայն Լոնտոնի թերթերուն տեղեկութեանց, Անգլիոյ արտաքին նա – խարարը պատասխանեց թէ սպայակոյտներու խօսակցութիւնները պիտի ըս – կսին մօտիկ, հաւանաբար յառաջիկայ չաբթու, եւ թէ կապ չունին Հիթլէրի տալիք պատասխանին հետ: Առանց նկատի առնելու այդ պատասխանին հան – գամանքը, խօսակցութիւնները պիտի կատարուին իրրեւ ապացոյց Անգլիոյ պարտաւորութեանց ճանաչման, համաձայն Լոքառնոյի դաշնագրին: Պ. Խրլն հաւատաց, սակայն, թէ Մեծն Բրիտանիա բոլոր այս կարգադրութիւնները կը համարի փոխադարձ, եւ թէ երբ կացութիւնը չտիրուի, նմանօրինակ խո – սակցութիւններ պիտի կատարուին նաեւ Գերմանիոյ ընդդէմ սպայակոյտին հետ:

Թերթերը շատ ջերմ չեն գտներ Խրլնի եւ Ցօն Ռիպպէնթրոփի տեսակցու – թիւնը: Հիթլէրի լիազօրը ապահովութիւն չէ ստած թէ ինք համաձայն է Անգլիոյ տեսակէտին կամ թէ Առաջնորդը պիտի ընդունի զայն: Ընդհակառա – կըն չէ՞ստած է թէ Գերմանիա տրամադիր չէ ընդունելու միակողմանի պայ – մաններ, նոյնիսկ առժամապէս, եւ թէ Հիթլէր վճռապէս պիտի մերժէ Լա Էէ – յի տեսակէտին ներկայացնել Ֆրանքեւխորհրդային զաչինքը: Նմանապէս, Գեր – մանիոյ լիազօրը կը կարծէ թէ Հիթլէր չպիտի թոյլատրէ որ օտար դիւանագէտներ մտնեն գերմանական հողը կամ ամրութիւններ չչինուին Հռենոսի չրջանին մէջ:

« Դեռ ոչինչ կարգադրուած է», ըսաւ Ցօն Ռիպպէնթրոփ, օդանաւ նստելէ առաջ: Այս գիշեր դեկտեմբեր պիտի հաղորդեմ Հիթլէրի, Խսէնի մէջ: Հիմ – նական որոշումը պիտի տրուի այս չաբթու վերջը »:

Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան չրջանակներուն մէջ չատ յոյս չու – նին որ Հիթլէրի հակառաջարկները գոհացնեն Ֆրանսան եւ Պելճիան:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

— · —

Թուրքիա արդէն ամրացուցած է Sարսանելիր...

Արտաքին նախարար Պ. Ֆլանտէն վերադառնալով իր ընտրական չրջան – կէն, կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեց վարչապետին եւ ուրիշ նա – խարարներու հետ: Ուրբաթ մինչեւ իրիկուն, գրեթէ ութ ժամ խօսակցութիւն – ներ տեղի ունեցան զանազան պաշտօնատարներու եւ օտար դեսպաններու հետ: Ամէնէն կարեւոր տեսակցութիւնը կատարուեցաւ խորհրդային դեսպան Լիթ – վինովի եւ Թուրքիոյ արտաքին գործակալ Թ. Ր. Արասի հետ, որոնք նոր վե – րադարձեր էին Լոնտոնէն: Լիթվինովի ունկնդրութեան առեն փոխանակու – ցան Ֆրանքեւխորհրդային զաչինքին վերաբերեալ պաշտօնագիրները, այն – պէս որ զինակցութիւնը ի գործու է մարտ 27էն սկսեալ:

Թէեւ զրոյց կը չրջէր թէ Պ. Ֆլանտէն նոր ճառ մը պիտի խօսի արտաքին քաղաքականութեան մասին, բայց յետոյ յարմար դատուեցաւ սպասել Գերմա – նիոյ ընտրութեանց արդիւնքին եւ Հիթլէրի վերջնական պատասխանին, որ պիտի հաղորդուի երեքշաբթի օր: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ Անգլիոյ, Ֆրան – սայի եւ Պելճիոյ ներկայացուցիչները Ժողովի պիտի գումարեն Պրիւսէլի մէջ:

Շատ կարեւոր էր նաեւ Թ. Ր. Արասի հետ եղած տեսակցութիւնը, որ մեծ մասով կը վերաբերէր Տարսանէլի եւ Վոսփորի ամրացման հարցին: ԿԱՐԳ ՄԸ ԹԵՐԹԵՐ ԿԸ ԴՐԵՆ ԹԷ ԱՁԳ ԱՄՐԱՑՈՒՄԸ ԳԼՈՒԽ ՀԱՆՈՒԱԾ Է ԱՐԴԷՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ ՊԱՐԶԱՊԷՍ ՊԻՏԻ ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾ�է ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ :

Արտաքին նախարարին այցելեցին նաեւ Զեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլավիոյ եւ Մ. Նահանգներու դեսպանները: Նշանակալից է որ իտալ. դեսպանը չներկա – յացաւ: Հոմ կը չարունակէ իր վերապահ դիրքը եւ մասնուլն ալ գրեթէ լուռ – թիւն կը պահէ օրուան հրատապ դործերու մասին:

ՀԻԹԼԷՐԻ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՁԱՌԸ

Բրուխի զինագործարանին մէջ

Հիթլէր իր տասներորդ ճառը խօսեցաւ ուրբաթ գիշեր, Բրուխի զինագոր – ծարանին մէջ, անաւարտ վայրաչարժի մը վրայ կանգնած, բնարան ունենա – լով «խաղաղութիւն եւ ազատութիւն»: Այս առթիւ արտակարգ պատրաստու – թիւններ տեսնուած էին, դեկավարութեամբ Տոքթ. Կէօպէլսի (նախարար քա – րոզութեանց): Զայնարձակները լարուած էին եւ ամբողջ Գերմանիա ականջ կտրած էր: Հիթլէրէն առաջ խօսեցաւ Տոքթ. Կէօպէլս ինք, յանձնարարելով ամբողջ ժողովուրդին զգաստութիւն եւ մտիկ ընել: «Առաջնոր – դը, ըսաւ, պիտի խօսի իր բանուորներուն եւ զինուորներուն, Բրուխի մէկ հսկայ գործարանէն: Պատմական այս ժամուն բովանդակ աշխարհ մեղի կը նայի: Ամբողջ ազգը եթերային ալիքներուն մէջէն միացած է իրրեւ մէկ, վէթ – խարի, կենսունակ մարմին մը: Աշխարհի առջեւ ներկայանալով իրրեւ մէկ զանգուած մտածումով եւ գործով, ազգային – ընկերվարական երիտասարդ դրօշը պարզեցէք ամբողջ երկրին մէջ: Ահա կուտամ ազդանշանը.— պարզե – ցէ՛ք դրօշները»:

Գերմանիոյ մէկ ծայրէն միւսը միլիոնաւոր քաղաքացիներ կը սպասէին այս ազդանշանին: Եւ կեռ խաչի միլիոնաւոր դրօշներ ծածանեցան ձողերէն կամ պատուհաններէն: Մասնաւորապէս տպաւորիչ էր Պերլինի դլխաւոր պո –

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՆՆՑԱՂԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երբեմն մեզի կը հասնին այնպիսի նամակներ, որոնց ընթերցումը իրա – կան գրօսանք մը կը դառնայ: Նամակ – ներ կան, զոր կը պահենք իբրեւ նիւթ ապագայ ուսումնասիրութիւն – ներու, նամակներ, որոնք թէեւ չեն հրատարակուիր՝ բայց կը հասնին ի – րենց վախճանին, նամակներ որ իրա – կան եւ շատ խորունկ ցաւերու հաղոր – դակից կը դարձնեն մեզ:

Յառաջի բարեկամ մը մեզի ղրկած էր վերջերս նամակ մը, որ կենցաղա – վարական նկարագիր ունի՝ «ի պէտս ... մերազնեայց»:

Ճիշդ է, կենցաղավարութիւնը նիւթ – մըն է, որուն ուսումը մեծաչուռի ը – րած է իրեն՝ Բարեգործականը,— կարծեմ կենցաղավարական գրէոյկ – ներ ալ պիտի հրատարակէ: Սակայն կը կարծեմ թէ վնաս չենք պատճառեր Բարեգործականին, այստեղ արտա – տագրելով կենցաղավարական այն խորհուրդները, զոր կուտայ անծա – նօթ նամակագիր մը:

Այդ խորհուրդները ուղղուած են հայ տարագիրներուն: Կ'արտագրեմ պահելով նամակագրին ոճին հարա – զատութիւնը.—

1.— *Մարտիկ ազա, երբ մսավաճառին, նպարավաճառին, պղպեղա – ճառին, կաթնավաճառին կամ ձկնա – վաճառին երթաս, մի փորձուիր ապ – րանքները վեր առնելու, վար դնելու, նորէն վեր առնելու, նորէն վար դնե – լու, քթիդ տանելու, հոտուըտալու կամ համը նայելու: Աչքովդ նա – յէ, խելքովդ քննէ, եթէ գործիդ է – կաւ՝ առ, չեկաւ՝ դնա ճամբադ:*

2.— *Եղիսաթէթ տուտու, տունդ ներս հազի՛ր ինչ որ կ'ուզես, բայց երբ փողոց կ'ելլես՝ մի մոռնար փա – պուճներդ հանել ու կօշիկներդ հագ – նիլ, եռզմազ հանել ու գլխարկդ ըր – նել, կռնակդ ալ կոկիկ բան մը ան – ցուր, մանաւանդ չմոռնա՞ս փէշկիրդ քակել մէջէդդ:*

3.— *Քուրուկ, մաքրէ որ երթաս, փազարլըխի մի նստիր, զարգալաթ – ները տակնուվրայ մի՛ ըներ,— մէջը ոսկի թաղած չեն:*

4.— *Միւսիւ Պերիոս, արճարանին մէջ երբ թավլուին գլուխը նստիս, զարին հայհոյելու առեն չատ չպո – ռա՞ս եւ փուլերը ուժով չզարնե՞ս՝ ապակի կոտրելու պէս:*

5.— *Օրիորդ Ըսկուհի, ընկերներով երբ փողոցէն կ'անցնես, պռռալով մի՛ խօսիր,— այստեղ հայերէնը «մեծա – քանչ» ըլլալը չեն գիտեր եւ կ'ելլեն քա կէօլ կ'ըսեն եռելէդ:*

Կը կարծեմ թէ օգտակար են այս գոյզգոյն խորհուրդները, զոր հատա – բեր է անծանօթ նամակագիր մը:

Մնացեալը թող ըսէ մեր Պետուրը:

ԱՐԱԶ

Նոր օրէնք կօշկակարութեան եւ փոխրաճնակ վաճառման մասին

Պաշտօնաթերթը մարտ 24ին հրատարակեց մարտ 22ի օրէնքը, ի պաշտ – պանութիւն կօշկակարութեան եւ կօշիկի փոխրաճնակ վաճառման: Առեւ – տրական եւ նարտարագործական նախարարութիւնը անմիջապէս գործի ձեռ – նարկեց, անոր գործադրութիւնն ապահովելու համար: Պաշտօնաթերթի մարտ 27ի թիւին մէջ հրատարակուած ազդ մը կը պարզէ այն ձեւակերպութիւնները որոնց համաձայն արտօնութիւն պէտք է տանին ամէնէն վաճառատուն մը կամ կօշիկի ներդրման արհեստանոց մը բացած են 1936 յունուար 1էն մինչեւ օրէնքին հրատարակումը: Խնդրագիրները առեւտրական նախարարութեան պէտք է հասնին 1936 ապրիլ 3էն առաջ (ուրբաթ): Յառաջիկային նոր ազդով մը պիտի հաղորդուին անհրաժեշտ հրահանգները՝ նոր գործարաններու կամ խանութներու բացման մասին: Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

ԱՄԲՈՂՋ ԿՐԵՏԷ ԿԸ ԾՆՐԱԴՐԷ ԵՒ ԿԸ ՀԵՏԿԼՏԱՅ ՎԵՆԻՋԵԼՈՍԻ ԴԱԳԱՂԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ամբողջ Կրետէ ոտքի էլած էր մարտ 27ին, աղջունելու համար Վենիզէլոսի մարմինը, երբ Հանեա հասաւ փոխադրող մարտանաւը: Եօթը չոգենաւեր ա – հազին բազմութիւն մը տարած էին Յունաստանի զանազան մասերէն, ինչպէս եւ երեք թորփիլանաւեր որոնց մէջ կը գտնուէին պաշտօնական անձեր, դահա – ժառանգը, կառավարութեան անդամները եւն.: Ֆրիքայի վաղեմի ամրոցը, ուր պարզուած է Կրետէի ապատամբութեան առաջին դրօշը, ամբողջովին սեւ ծեփուած էր: Շատ յուզիչ էին սուգի կամարներուն արձանագրութիւնները: Ահա քանի մը օրինակներ.

— « Տապանաքարն անդամ կը սարսռայ քեզ ծածկելու գաղափարէն »:

— « Լեռները ինչո՞ւ սեւցեր են եւ կ'ուզին հետկլտանքով »:

— « Արամազդը մեռաւ »:— « Կրետէի բարձր լեռներուն կատարները կը հետկլտան »:

— « Արեւը խաւարեցաւ, կաղնին տապալեցաւ »:

Անհամար ծաղկեպսակներուն մէջ աչքի կը զարնէին Քրքական, եւուկոսլաւ եւ ռումանական կառավարութեանց ղրկածները: Աթէնքի դեսպանական մար – մինը հատաքական ծաղկեպսակ մը ղրկած էր:

« Քունսուրիօթիս» մարտանաւը նաւահանգիստ հասաւ առաւտեան ժամը 7ին: Զինուորները հազիւ կրնային կեցնել յորձանուտն բազմութիւնը, երբ ղագաղը մարտանաւէն հանուելով դրուեցաւ թնդանօթակիր կառքի մը վրայ եւ առաջնորդուեցաւ Թէոտոկոս եկեղեցին: Հազարաւոր մարդիկ ծունկի եկան քարափին վրայ. չատեր կը հետկլտային: Իչխան Փօլ յայտնապէս յուզուած՝ խոնարհեցաւ դագաղին առջեւ: Պ. Սոֆուլիս, ազատական կուսակցութեան նախագահը, այնքան ընկճուած էր որ հարկ եղաւ թեւերէն բռնել: Նաւահան – դիստէն մինչեւ եկեղեցի, թափորին եռեւէն կ'երթային Վենիզէլոսի եւ Սո – փուլիսի ընտանիքները, կուսակցապետները, երեսփոխանները եւայլն: Թա – դաւորին ներկայացուցիչն էր իչխան Փօլ: Մարմինը յետոյ փոխադրուեցաւ Հալէպա եկեղեցին, որպէսզի Ժողովուրդը տէրէ ունենայ վերջին անգամ տես – նելու: Աթէնքի մէջ հարիւրաւոր ծաղկեպսակներ եւ փունջեր ղրուեցան Վե – նիզէլոսի տան պատուհդին մէջ, որ թափուր է 1935 մարտի ապատամբութենէն ի վեր: Բոլոր նախարարութիւնները, դրամատուները եւ մեծ վաճառատուն – ները փակուեցան սուգի համար: Ցանուն կառավարութեան դամբանական մը խօսեցաւ հողագործական նախարարը, Պ. Պէնաքիս, փառաբանելով Վենիզէ – լոսի հայրենասիրական ծառայութիւնները: «Պետական մարդէ աւելի բան մը եղաւ. իսկապէս հելլենականութեան հերոսը եղաւ ան »:

=•·•=

ՍՈՒՐԻՈՅ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ փարիզ հասան, բանակցելու համար Ֆրան – սական կառավարութեան հետ, համաձայն մարզպանին եւ Սուրիոյ ներկայա – ցուցիչներուն մէջեւ եղած կարգադրութեան: Բանակցութեանց դլխաւոր նիւ – թերն է Սուրիոյ սահմանադրութեան վերահաստատումը, եւ դաշինք մը՝ Ֆր – անսայի եւ Սուրիոյ մէջեւ, յարեւնման անդլեւիրաքեան դաշնագրին:

ԿԱԹԻՆ ԳԻՆԸ, որ 1.40էր, պիտի ծախուի 1.30ի, ապրիլ 1էն սկսեալ (չո – րեքշաբթի):

ԴԱՎԱՃԱՊԱՀԻ ՎՏԱՆԸ

Նիկոլ Ղուկասյանը ծնվել է Ղարսի մարզի Տիկնիկլար գյուղում։ Հայրը՝ Ղուկաս Ղուկասյանը, ծագումով Ալաշկերտի Ծաղկավան գյուղից էր։ Մայրը՝ Տիկնիկլար գյուղի Ղարիբյան տոհմից։ Նիկոլը ութ երեխա էին ծնողների մեջ։ Ութսունհինգ տարեկանում նա ասում էր, որ իր կյանքի ամենաերջանիկ տարիները եղել են հենց այդ գյուղում անցկացրած մանկությունը։

Տիկնիկլարը մի փոքրիկ, բայց շատ գեղեցիկ գյուղ էր Ղարսի մարզի հարավային մասում, Ախուրյան գետի ձախ ափին։ Գյուղի տները կառուցված էին սև տուֆից, և երբ արևը մայր էր մտնում, ամբողջ գյուղը կարմրավուն փայլ էր ստանում։ Տղաները ամառները գետում էին լողում, ձմռանը՝ սահնակներով սահում սարալանջերից։ Նիկոլը սիրում էր նաև ձկնորսությունը, թեև ինքն էր խոստովանում, որ ավելի շատ ձուկ էր ընկնում ջրի մեջ, քան նրա զամբյուղի մեջ։

Հայրը՝ Ղուկասը, ուսուցիչ էր գյուղի միակ դպրոցում։ Նա սովորեցրել էր Նիկոլին կարդալ դեռ հինգ տարեկանում։ Մայրը՝ Հռիփսիմեն, հյուսում էր գորգեր և կարում էր ամբողջ գյուղի հարսանեկան զգեստները։ Տանը միշտ լսվում էր մեքենայի ռիթմիկ ձայնը և մայրենի լեզվի հնչյունները։ Նիկոլը հետագայում ասում էր, որ հենց այդ ձայներն են իր հոգու ամենախորը պահած հիշողությունները։

Տիկնիկլարի դպրոցը ընդամենը երկու սենյակ ուներ։ Առաջին դասարանում Նիկոլը նստում էր առաջին շարքում, քանի որ ակնոց էր կրում։ Ուսուցիչը՝ Ղուկասը, հաճախ էր ասում, որ որդին ավելի լավ է սովորում, քան ինքը՝ հայրը, որովհետև ինքը շատ է ժպտում և ուշադրություն չի դարձնում։ Նիկոլը հպարտանում էր այդ խոսքերով, բայց միևնույն ժամանակ ամաչում էր ընկերների առաջ։

Մանկության ամենավառ հիշողությունը կապված է 1915 թվականի գարնան հետ։ Այդ տարի Տիկնիկլարում շատ ուշ ձյուն եկավ, և ապրիլին, երբ ամբողջ գյուղը սպիտակ էր, Նիկոլը հիվանդացավ կարմրուկով։ Նա տասը օր պառկած էր մութ սենյակում, և մայրը ամեն առավոտ նրա համար տաք կաթ էր բերում։ Այդ տասը օրը Նիկոլը հետագայում անվանում էր իր կյանքի առաջին «գրական շրջանը», որովհետև հիվանդության ընթացքում նա սկսեց ինքնուրույն կարդալ։

Գյուղի մյուս կողմում՝ Ախուրյանի ափին, ապրում էր Ղուկասի քույրը՝ Աննան, որը ամուսնացած էր Ղարսի մարզի Ղարաքիլիսա գյուղի մի արհեստավորի հետ։ Նրանք երեխա չունեին, և Աննան շատ էր ուզում Նիկոլին իր մոտ տանել։ Ամռանը Նիկոլը մի քանի շաբաթ անցկացրեց նրանց մոտ, և այդ ժամանակ առաջին անգամ տեսավ գիրք, որի նկարները ինքն էր ուզում նկարել։ Դա հին, մաշված ատլաս էր, որը Աննայի ամուսինը՝ Գրիգորը, ստացել էր որպես նվեր։

Տիկնիկլարի տարրական դպրոցը Նիկոլը ավարտեց 1918 թվականին։ Այդ ժամանակ նա տասներկու տարեկան էր և արդեն գիտեր, որ ուզում է շարունակել ուսումը, բայց գյուղում միջնակարգ դպրոց չկար։ Հայրը որոշեց, որ որդին պետք է գնա Ղարս՝ քաղաքի գիմնազիա ընդունվելու։ Այդ որոշումը ընտանիքում մեծ քննարկումների առիթ դարձավ, քանի որ ընտանիքը աղքատ էր, և ուսման վարձը հեշտ գումար չէր։

Ի վերջո, Աննան առաջարկեց, որ Նիկոլը մնա իր մոտ և հաճախի տեղի ռեալական դպրոցը։ Այդպես էլ որոշվեց։ Նիկոլը 1919 թվականի աշնանը տեղափոխվեց Ղարաքիլիսա, և նրա կյանքում սկսվեց նոր շրջան, որը տևեց ավելի քան տասը տարի։

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆԸ ՈՐՊԵՍ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ

Ղարաքիլիսայում Նիկոլը ապրում էր Աննայի և Գրիգորի տանը, որը գտնվում էր քաղաքի հարավային մասում՝ Ղարաքիլիսա գետակի ափին։ Տունը փայտաշեն էր, երկհարկանի, և Նիկոլի համար հատկացրեցին առանձին սենյակ՝ վերնահարկում։ Աննան ասում էր, որ եղբոր որդին իր երեխան է, և Նիկոլը երբեք չլսեց նրանից մի խոսք, որ կարող էր նրան նեղացնել։ Գրիգորը ատաղձագործ էր, և նրա արհեստանոցը գտնվում էր տան ետնամասում։ Նիկոլը հաճախ էր գնում այնտեղ և դիտում, թե ինչպես են հարում տախտակները, ինչպես է հոտում սոսու փայտը։

Ղարաքիլիսայի ռեալական դպրոցը Նիկոլը ավարտեց 1924 թվականին։ Այդ տարիներին նա արդեն հստակ գիտեր, որ ուզում է դառնալ նկարիչ, և ոչ ոք նրան չհամոզեց հակառակը։ Ավարտական ատեստատում գծագրության առարկայից նա ստացել էր «գերազանց», իսկ ուսուցիչը՝ Հովհաննես Թումանյանի եղբայրը՝ Արտեմ Թումանյանը, գրել էր նրա մասին. «Տղան ունի տեսողական հիշողություն, որը հազվադեպ է հանդիպում։ Նա կարող է մեկ անգամ նայել մարդուն և հետո նկարել նրան առանց մոդելի»։

Դպրոցն ավարտելուց հետո Նիկոլը որոշեց ընդունվել Երևանի գեղարվեստի տեխնիկում։ Ընդունելության քննությունները տեղի էին ունենում հուլիսին, և նա ճանապարհ ընկավ Ղարսից Երևան երկաթուղով։ Գնացքը ճանապարհին կանգ առավ Ալեքսանդրապոլում, և Նիկոլը առաջին անգամ տեսավ մեծ քաղաք։ Նա ինքն իրեն խոստացավ, որ մի օր այստեղ կբացի իր ցուցահանդեսը։

Քննությունները նա հաջողությամբ հանձնեց և ընդունվեց։ Սկսվեց նոր կյանք, որի մասին նա կպատմի հաջորդ գլխում։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԱՐԻՆԵՐԸ

Երևանի գեղարվեստի տեխնիկումը Նիկոլը ավարտեց 1928 թվականին։ Այդ տարիներին նա ապրում էր Աբովյան փողոցի մոտ գտնվող մի փոքրիկ սենյակում, որը վարձով էր տալիս մի հին ծանոթ՝ Ղարսից տեղափոխված ատաղձագործ։ Սենյակը տաք չէր ձմռանը, և Նիկոլը հաճախ նկարում էր վերարկուն հագած։ Ուտելիքի հետ էլ հեշտ չէր, և նա շատ էր հիշում Աննայի տան հարուստ սեղանը։

Տեխնիկումում նրա ուսուցիչներից մեկը՝ Ռուբեն Արծրունին, ասում էր, որ Նիկոլը «չափազանց շատ է նկարում և չափազանց քիչ է մտածում»։ Դա ճիշտ էր։ Նա իսկապես կարող էր մի օրում տասը էսքիզ անել, և դրանց մեծ մասը հետո պատռում էր։ Միայն տարիներ անց նա հասկացավ, որ այդ «վատ» էսքիզները նրա ձեռքը պատրաստում էին։

Տեխնիկումի տարիներին Նիկոլը ծանոթացավ Սիրանույշ Մելիքյանի հետ, որը նույնպես նկարչություն էր սովորում։ Նրանք միասին էին գնում թանգարան, միասին նկարում էին Կասկադի շենքերը։ Նրանց ընկերությունը երկար տևեց, բայց ոչ երկար։ Սիրանույշը 1929 թվականին ամուսնացավ և տեղափոխվեց Լենինական, իսկ Նիկոլը մնաց Երևանում։

Առաջին անհատական ցուցահանդեսը Նիկոլը կազմակերպեց 1931 թվականին՝ տեխնիկումի շենքում։ Ցուցադրվեցին 47 աշխատանք՝ հիմնականում ջրաներկով և մատիտով։ Ցուցահանդեսը տևեց տասը օր, և այդ ընթացքում այցելեցին մոտ 600 մարդ։ Վաճառվեցին ընդամենը երեք նկար, բայց Նիկոլի համար դա մեծ հաղթանակ էր։ Նա առաջին անգամ զգաց, որ իր աշխատանքը ինչ-որ մեկին պետք է։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆԵՐԸ

1931 թվականի աշնանը Նիկոլը զորակոչվեց ժամկետային զինվորական ծառայության։ Նա ծառայեց Ալավերդիի մոտ գտնվող զորամասում՝ հրետանային մարտկոցում։ Ծառայության առաջին ամիսները ծանր էին։ Նա ֆիզիկապես թույլ էր, և ուսերին դրված հրետանային արկերը նրան գրեթե ջարդում էին։ Բայց նա չդադարեցրեց նկարելը։ Ամեն ազատ րոպեին նա գրիչով և թանաքով նկարում էր զինակիցներին, ուղղորդիչներին, ձիերին։

Զորացրվելուց հետո Նիկոլը վերադարձավ Երևան և որոշեց ընդունվել Պետական գեղարվեստի ինստիտուտ։ Ընդունելության քննությունները տեղի ունեցան 1932 թվականի հունիսին։ Նա հանձնեց բոլոր առարկաները «գերազանց» և «լավ» գնահատականներով և ընդունվեց։ Ինստիտուտում նրա դասախոսներից էին Մարտիրոս Սարյանի աշակերտները, և Նիկոլը շատ բան սովորեց նրանցից։

Ինստիտուտի տարիներին Նիկոլը ապրում էր հանրակացարանում, Կոմիտասի պողոտայի վերջում։ Սենյակը մութ էր, և նա հաճախ էր աշխատում լամպի լույսի տակ։ Ուտելիքի հետ էլ հեշտ չէր, և նա շատ էր հիշում Աննայի տան հարուստ սեղանը։

Ինստիտուտում Նիկոլը ծանոթացավ Ռուզան Հակոբյանի հետ, որը նույնպես նկարչություն էր սովորում։ Նրանք միասին էին գնում թանգարան, միասին նկարում էին Կասկադի շենքերը։ Նրանց ընկերությունը երկար տևեց, բայց ոչ երկար։ Ռուզանը 1933

ՀԱՅՑԻ ՂԱՀԻՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆ

ՍՈՍՆԱՑ ՅԵՂԱՓԱՌՈՂ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

ՅՕՐ. ՖՈՒՐՇԵՏԻ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

ՀԱՅՑԻ ՂԱՀԻՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆԻ

ՍՈՍՆԱՑ ՅԵՂԱՓԱՌՈՂ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

ՅՕՐ. ՖՈՒՐՇԵՏԻ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

ՀԱՅՔԱՐԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ — 1936

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԵՐ ԴԱՐՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

զուտային տեսարանը: Օդը կը թնդացնէր Քրուփի զինագործարանէն արձակուած ազդանշանը: Գրեթէ միաժամանակ քաղաքը կարմրեցաւ կեռ խաչի դրօշներով: Այս բոլորը տեղի կ'ունենային ժամը 3.45ին: Ժամը 3.55ին Տոքթ. Հիթլէր Գերմանիան է»: Եւ անմիջապէս Քրուփի սուլիչները արձակեցին երկրորդ ազդանշանը: Սուլիչներուն ձայնը անթելէն անցնելով կ'արձագանգէր Քրուփի մէկ ծայրէն միւսը: Այս երկրորդ ազդանշանը կը պատուիրէր մէկ վայրկեան լռութիւն պահել, ապացուցանելու համար թէ «գերման ժողովուրդը վճռած է մէկ մարդու պէս ուժ տալ Առաջնորդին, անոր խաղաղութեան, պատուոյ եւ հաւասար իրաւունքներու քաղաքականութեան: Պերլինի մէջ քաղաքացիները կարծես քարացեր էին յանկարծ:

Հիթլէր իր ճառին մէջ կրկնելով ծանօթ նշանախօսքերը, յայտարարեց.

— «Այսօր ուզեցի խօսիլ խաղաղութեան զէնքերու այս զարբնոցին մէջ: Այստեղ մարդիկ կ'աշխատին կեանքի պահանջներուն համար, բայց նաեւ կը չինեն այն զէնքերը որոնց պէտք ունի ժողովուրդը, պաշտպանելու համար իր անկախութիւնը: Ես այս վայրը ընտրեցի, որովհետեւ չկայ աւելի յարմարը իբրեւ խորհրդանշան, որպէսզի աշխարհ լսէ զիս: Ես միշտ ըսած եմ.— «Զկան յաղթականներ եւ պարտեալներ, բոլորն ալ պէտք է ձեռք երկարեն իրարու»: Կան որ չեն ուզեր. հարկ է զօրաւոր ըլլալ, զանոնք խելքի բերելու համար: Հարկ է ըսել անոնց.— դուք խաղաղութիւն չէք ուզեր: Ես ժողովուրդէն սերած եմ եւ պէտք ունիմ ժողովուրդին: Զեմ պատկանիր որ եւ է դասակարգի կամ կուսակցութեան: Որ եւ է չահ չունիմ սպառազինութիւններէն: Թերեւս աշխարհի մէջ միակ մարդն եմ որ հաշիւ չունիմ դրամատան մէջ, ոչ ալ արժեթուղթ եւ չահարաժին: Ես միայն մէկ բան կ'ուզեմ, որ իմ ժողովուրդս զօրաւոր ըլլայ: Ես կռիւ չեմ ուզեր ուրիշ ժողովուրդներու հետ: Ինչպէս որ երկրին մէջ տեղի չտուի ո եւ է մէկուն առջեւ, նոյնպէս դուրսը տեղի պիտի չտամ ո եւ է թշնամիի առջեւ: Մենք պատրաստ էինք համակերպելու ապազինեալ չրջանին, եթէ ուրիշները յարգէին զաշնագիրներու ոգին եւ տառը: Ես չեմ հանդուրժեր աստրազաս ժողովուրդի մը ներկայացուցչին ըլլալու: Եւրոպան տուն մըն է: Անթոյլատրելի է որ երկու կամ երեք ընտանիքներ յաւակնին խառնուիլ ուրիշներու բնակարանի գործերուն: Մենք մեր տան մէջ կը վարուինք այնպէս ինչպէս կ'ուզենք: Ուրիշը խառնուելու իրաւունք չունի: Թող ինծի չխօսին զաշնագիրներու սրբութեան մասին: Ե՞րբ աւելի շատ զաշնագիր խզուած է քան վերջին 17 տարիներու ընթացքին: Երբ ինծի կը խօսին նամակներու եւ հաւատածներու մասին, ես կը պատասխանեմ յանուն յաւիտենական բարոյականի: Ես չեմ ուզեր դժուարութիւններ պատճառել Ֆրանսայի, Անգլիոյ կամ ուրիշ երկիրներու: Թող միւս քաղաքագէտներն ալ իրենց երկրի գործերով զբաղին, փոխանակ խառնուելու մեր գործերուն»:

Բուռն երկրաշարժ Կարսի մէջ

Էնկիւրիէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկրաշարժի բուռն ցնցումներ պատահեցան Կարսի չրջանին մէջ: Շարժը մեծ վնասներ պատճառած է բազմաթիւ գիւղերու, մանաւանդ Քէօթէքի չրջանին մէջ, ուր 168 տուներ եւ աւելի քան 200 ախոռներ քանդուած են: Տակաւին ճշդուած չէ զոհերուն թիւը, բայց կը կարծուի թէ չատ մեծ է: Բազմաթիւ անասուններ սատկած են: Զարաւոր բնակիչներ անպատսպար մնացած ըլլալով, տեղաւորուած են վրաններու տակ:

Զեխիոյ սէրտակարգ պատրաստութիւնները

Զեխոսլովաքիոյ կառավարութիւնն ալ հետեւելով ուրիշ պետութեանց օրինակին, կը պատրաստուի զօրաչարժի ենթարկել ամբողջ ազգը, երկրին պաշտպանութեան համար: Մարտ 26ին խորհրդարանին ներկայացուեցաւ օրինագիծ մը որ ը տրամադրէ.— պետական մենաչնորհի վերածել զէնուորական նպատակներու համար:— Սահմանային գօտի մը հաստատել, ուր օտարականները պիտի չկրնան հող գնել առանց մասնաւոր արտօնութեան.— պետական մենաչնորհի վերածել զինուորական գիւտերը, որոնք պէտք չէ ծախուին արտասահմանի.— Զինուորագրել կիները իբրեւ հիւանդապահ, գործարանի բանուոր կամ հակօդային եւ ուրիշ պաշտպանութեանց համար:

Սահմանային գօտին հաւանաբար պիտի հաստատուի Զեխոսլովաքիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ:

Գերմանիոյ բնակութիւնները կը կատարին այսօր

Այսօր, կիրակի, տեղի կ'ունենան Գերմանիոյ երեսփոխանական ընտրութիւնները: Նոր խորհրդարանը անմիջապէս նիստի պիտի հրաւիրուի երեքշաբթի օր, եւ Հիթլէր պիտի խօսի Գերմանիոյ վերջնական առաջարկներու մասին:

Բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուած են ամբողջ ազգին մասնակցութիւնը ապահովելու համար: Պերլինի բոլոր ընտրողներուն ազդարարուեցաւ որ եթէ քուէ տուած չըլլան մինչեւ կէսօր, պաշտօնեայ մը պիտի այցելէ, պատճառը իմանալու համար: Ծանճնարարուած է նաեւ անմիջապէս դիմում կատարել, եթէ հիւանդ են կամ անկար, որպէսզի կառքով փոխադրուին դէպի քուէտուն: Պերլինի բոլոր ինքնաշարժներու ապակիներուն վրայ ազդեր փակցուած են, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— «Գերման չարժավարը քուէ կուտայ Առաջի Հիթլէրի»: Պատերը ողողուած են բազմատեսակ ազդերով եւ նշանախօսքերով: Օրինակ՝ «Ինչ որ Առաջնորդը կ'ըսէ, ամբողջ գերման ժողովուրդը կ'ըսէ»:

*** Ֆրանսայի Գերմանացիներն ալ անձամբ պիտի մասնակցին ընտրութեանց:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՂՈՎ

ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԶՈՐՍ ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ պատահեցան մէկ օրուան մէջ, 25 զոհերով: Անգլիական օդանաւ մը չախչախուեցաւ հինգ ճամբորդներով, որոնց մէկը աղջիկ: Ամերիկեան օդանաւ մը նմանապէս՝ չորս զոհերով: Երկու աղջիկ օդաչուներ չախչախուեցան Ա. Միութեան մէջ: Իսկ ամէնէն ծանրը արկածը պատահեցաւ Մեքսիկայի լեռներուն մէջ եւ զոհ գացին 14 հոգի:

ՆՈՐ ԿՈՒԻՆԵՐ ՊԱՏԱՀԵՑԱՆ Ռուսերու եւ Ճափոնցիներու միջեւ: Խորհրդային օդանաւերը ոմբակոծեցին 200 ճափոնցիներ, Մանչուրիոյ սահմանին վրայ: Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ մարտ 24ին, 25ին եւ 26ին ճափոնական եւ մանչու զինուորներ արշաւեցին Արտաքին Մոնկոլիա, գնդացիրներ գործադնելով: Ճարաքերութիւնները աւելի լարուած են երկու երկիրներուն միջեւ:

«վոքալիզ»ներու չարքին մէջ ներկայանայ նաեւ հայ հեղինակ մը: «Կոմիտաս վարդապե՞տը», կը բացագանչէ Ա. Լ. Հէթիչ զոհունակ ժպիտով մը,— աւա՛ղ, հայ երգի անմահ վարպետը լռած է յաւէտ, բայց անոր գործին հետեւող երգահան մը կը կատարէ այդ գործը:

Ու Հայկանուշ Թորոսեան կը դիմէ Հայաստանի նորագոյն հեղինակներէն Ցարօ Ստեփանեանի, որուն երգերէն «Քաղ հանող գեղջկուհու երգը» եւ «Շէկ տղայ»ն Ֆրանսայի ուսուցչական պետին ուշադրութիւնը գրաւած էին, իբրեւ յաջող ու գեղեցիկ գործեր: Անշուշտ արտասահմանի մէջ ունինք հայ կարող ուժեր, կատարելու համար այդպիսի գործ մը, բայց հայ արուեստագիտին կը նախընտրէ դիմել հայրենի երկրի երգահանին, որուն երաժշտական ներընչումը պիտի ըլլար մեր բնաչխարհի հարազատ չունչով օծուն:

Արդէն հրատարակուած է Ցարօ Ստեփանեանի «վոքալիզ էթիւտը» եւ Փարիզի պետական երաժշտանոցի առաջին դասարաններու երգիչներ ու երգչուհիներ իրենց չրթներուն վրայ կը հնչեցնեն հայ երգը, Հայուն յաղթական երգը:

Երաժշտութիւնը սիրող մեր ընթերցողներուն համար կը նշանակենք սոյն գործը.— Vocalises Etudes, publ. sous la direction de A.L. Hettich, No 155. Haro Stépanian, Paris, A. Leduc, 1935:

Ա.

ԵԹՈՎպԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ հասած լուրերու համաձայն, Հարրարի բնակիչները լեռները կը փախչին, վախնալով օդային ռմբակոծութենէ մը: Իտալական օդանաւերը թռուցիկներ ցրուեցին, որոնց մէջ կը յորդորեն հոգ չընել եկեղեցիներու կործանման համար, որովհետեւ Իտալացիները պիտի վերաչինեն զանոնք, երբ գրաւեն Եթովպիան:

«ԱՔՍԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶ», արքայական կազմակերպութիւնը, որ լուծուեցաւ վերջերս, կը չարունակէ սպասադինուիլ, կ'ըսեն ձախակողմեան թերթերը, մանրամասնօրէն թուելով ունեցած զինամթերքները, հրացանները եւ ատրճանակները:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Փարիզի ԵԳԻՊՏԱՑԻ կոմիտէի կողմէ,
այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին,
Au Clair de Lune *սրճարանը,* **Place d'Italie**
կը խօսի Էնկ. Ս. ՍԱՄՈՒՆԻ,
որ վերադարձած ըլլալով Լոնտոնէն, պիտի զեկուցանէ
գաղաքական ընդհանուր կացութեան մասին:
Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները:

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Օրը եւ Թէյասեղան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Ապրիլ 5ին (Ծաղկազարդի առթիւ) Բանիկեանի սրճարանին մէջ
6, Պուլըվար Ռոտէն — Մուտք 2 ֆր. (թէյը միասին)
Գեղարուեստական ճոխ բաժին իր դպրոցի սաներուն կողմէ
երգ, խմբերգ, արտասանութիւն՝ անդամուհիներէն

Ներկայացում—Պարահանդէս

կազմակերպուած Տիգրանակերտի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան
Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ
4 Ապրիլ շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս
Renardի սրահին մէջ, rue Renard, մէթրօ Hôtel de Ville
Ղեկավարութեամբ դերասան Ուզունեանի կը ներկայացուի ԱՆՄԵՂ ՁՈՒԸ
եւ ՊԱՂՏԻԿԻ ՆՇԱՆՏԻՒԲԸ,
Կ'երգէ Ա. Արուսեան՝ կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր,
Ընտիր ճաշ, կը նուագէ Սիրատ Նուագախումբը
Ղեկավարութեամբ Պ. ՕՆՈՒՍԻՆԻ,
Ճոխ պիւֆէ — Մուտք 7.50 եւ 5 ֆրք.

Ֆ. Կ. Խաչի Օր Մարսէյլի մէջ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ **S. F. I. O.**ի *երկրորդ բաժանմունքի*
կանանց կազմակերպութեան
Պատուոյ նախագահութեամբ Պ. ՀԱՆՐԻ ԹԻՍՕԻ
(երեսփոխան եւ քաղաքապետ Մու սէյլի)
Եւ նախագահութեամբ Պ. Մ. ՔԱՆԱՎԵԼԻԻ
(նախկին երեսփոխան եւ ընդհ. քարտուղար Պուշ սիւ Ռոնի S.F.I.O.ի)
19 Ապրիլ, կիրակի օր ժամը 2.30ին Salon Floride մէջ

Պարահանդէս Թէյասեղան

Ֆ. Կ. Խաչի Սէն-Ժէռմէի (Մարսէյլ) ենթամասնաճիւղի կողմէ
Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պար Թատպայի ներքնասարահը
կը խօսի Պ. ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆ
Նիւթ՝ «կնոջ դերը հասարակական կեանքի մէջ»:
Գեղարուեստական բաժին.— Երգ, արտասանութիւն, եւլն.:
Եւրոպական պարերը կը սկսին ժամը 5ին:
Ցախքերու վճարեցուութիւն 3 ֆրք.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *ժաքէթ կարող օգնական դերձակ մը՝ գործատեղիի մէջ*
աշխատելու համար: Դիմել՝ Ovaguim Koumrouyanի, 2 bis rue de l'Aigle, La Garenne-Colombes, Seine.

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

— · —

ԼԱՆՍԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԱՆՍԻ, 20 մարտ.— Մեր ազգային հերոս Անդրանիկի յուշարձանի համար մեր փոքրիկ դաղութն ալ իր համեստ մասնակցութիւնը կը բերէ: Հանգանակութիւնը կատարուեցաւ բոլոր հոսանքներու մասնակցութեամբ անխտիր:

Ընդհանուր գումարն է 173 ֆրանք, որմէ կը զեղչուի փոստի ծախք 2.65:

Ոսկան Յակոբեան 15 ֆր., Ռմն 15, Պետրոս Մուսաֆեան, Մարտիկ Նազարէթեան, Սիմոն Զէյլաեան, Սողոմոն Զաուիկեան 10ական, Ղուկաս Քէօչէկեան 7, Ռմն, Տօնապետեան, Բովհաննէս Յարութիւնեան, Ղարիպ Աղազարեան, Եաղչըեան, Տէրտէրեան, Գաբրիէլ Քէշիշեան, Եդուարդ Կիւկիւշեան, Մարգրիտ Իզմիրլեան, Գրիգոր Կօշկարեան, Մաչատուր Ժամկոչեան, Աբրահամ Զարդարեան, Ասւետիս Յարութիւնեան, Ռմն, Կարապետ Քէստիկեան, Սարգիս Զարմանեան, Մորչն Քանէտանեան, Պարգեւ Օհանեան 5ական, Փոթաքեան, Վարդան Քիւկեան, Սարգիս Ամարեան 2ական: Ընդհ. գումար՝ 173 ֆրանք:

ՄՄԲ.— Ստացուած է 170 ֆրանք: Տես «Ցառաջ» 24 մարտ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Վ.ԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ Հայր. Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը 29 Մարտ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պատ տը լա փօսթի սրահին մէջ: Անդամ եւ ոչ անդամ հայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Միջհայրենակցական ներկայացուցչական ժողովո տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, *5 Bld. du Gomier, Brasserie Pigale*ի սրահը: Օրակարգ կ. վարչութեան ընտրութիւն: Բոլոր միութիւններէն եւ մասնաւորաբար յանձնաժողովներէն կը խնդրուի իրենց ներկայացուցիչը դրկել ւիագօրագրով:

ՀԱՅ ԴՐՕՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿ. տարեկան ընդհ. ժողովի չարունակութիւնը տեղի կ'ունենայ 30 մարտ երկուշաբթի ժամը 8.30ին Café Voltaireի մէջ: Օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Արամ Մանկասարեան կը փնտռէ իր օրեղբօրորդին՝ կարապետ Մանկասարեանը, որ 1928ին Յունաստանէն Ֆրանսա փոխադրուած է նիր Իսթ Րըլիֆի կողմէ, ազարակներու մէջ աշխատելու համար: Իր հասցէն դիտցողները հաճին իմաչնել Մանկասարեանի 4 rue de la Défense Issy-les Moulineaux, Seine:

— կը փնտռուի Տիկ. Թագուհի Մոսքոֆեան—Հէօլիւքճեան (ծնեալ Զամուչեան), որ կարուտած է աքսորի ճամբան. քնիկ Թոքաթցի, քոյրը՝ Եպրաքսէ եւ եղբայրը՝ Կարապետ: Տեղեկացնել Moskofianի, 18 rue Berthelot, Ville-Juif, Seine France.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *կարուսի մը, որ դիտնայ կարել բօպ, փէշ, քօրսաժ եւայլն: Լաւ վճարում:* 8 rue Poissonnière, Paris, Métro Sentier.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈխ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու,
Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աչխատանք, չափաւոր գին,
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ.
Զատիկի առթիւ ձեր չինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐ, ՌԻՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԱՒ ԿԱՇԻՆ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԲԵՐԷ ԼԱՒ ՅԱՃԱԽՈՐԴ ԵՂԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
Ձեր արհեստին մէջ յաջողիլ,
Ձեր յաճախորդներուն թիւը աւելցնել օրէ օր,
Ձեր chiffres d'affaires կրկնապատկել,
'Իմացեք'
TANNERIE DE LA DEULE
9, Rue Charlot, Paris. Métro: République.
Tél.: ARChive 05-86
ՁԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՕՐԻՆՆ Է
Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՊՕՆԵԱՆ
որ ձեզի պիտի տայ, չափաւոր գինով, լաւ կաշի, Marque H. S. Tannage lent chêne որ պատրաստուած է մեծ խնամքով:
Գաւառի կօշկակարներուն նմոյշ կը դրկուի *Contre remboursement*ով:

PHOTO massis
15 Bd DE STRASBOURG PARIS X° PROV 68-27
Maison KHENDAMIAN
ՄԻՆՉ ԽԱՉԱՊԱՏԻՆ
ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐԸ ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՓԱՌՔ ՓՈՍՏԱԿ՝ 12ը 25 ֆրանք: ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ նկարներու մասնագիտութիւն. քաչուած մեր STUDIOի կամ ինքնանիքին վայրը՝ առանց յատկութիւն 12ը 125 ֆրանք:
Carte d'identité նկարներ՝ 12 հատ 10 ֆր., 6 հատ 7 ֆր.:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐԸ
Ձաղարաւի ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton : 52 - 75
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ՌԱԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)
Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ,

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(16 ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
Procédure Générale.
150, Rue Lafayette — Tél. Nord 68 - 62
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17 — 19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
ԼՈՒՏԵՐ ՓԷՆԷՐՃԵՆ
24, Av. de la Porte d'Italie, մէթրօ Porte d'Italie
Կ'ընտանձնենք էլէքտրական, կազի, ջուրի գետեղման աչխատանքներ չափաւոր գիներով:
Կը չինենք լուսաւոր եւ պարզ գեղեցիկ նշանատախտակներ:
Եկէք տեսնելու մեր նմոյչները գաղափար կազմելու մեր գիներու ժամանութեան մասին:

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ **ՍԱԼԻԼԹԱՆ** ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
84, Fbg. St. Denis (ԲԱՍՍԱԺԻՆ ՄԷՋ)
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ
Գաւառէն եղած ապսպրանքներուն գոհացում կը տրուի արագօրէն եւ մեծ խնամքով:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *ըսպ եւ գօրաժ կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աչխատելու համար: Դիմել՝ Պ. Անանիկեանի,* 3 rue Nicolas Roret, *փարիզ (13):*

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13) — Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :- R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
RÉdaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՆՐԹԱՏՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Պելճիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
31
ՄԱՐՏ
MARDI
31 MARS
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3077

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԴԻՊՔԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Կարելի է ճակատագրական համարիլ այս օրն ալ, երեքշաբթի, 31 Մարս: Հիթլեր աճապարելով հաճրահուէ մը սարեելով, ծանեցաւ նիւս այնպես ինչպես ծրագրած էր.— 99 առ հարիւր:

Ուրեմն, հիմնուելով Մարս 29ի ջախջախիչ յաղթանակին վրայ, Գերմանիոյ Առաջնորդը այսօր իր պայմաններ պիտի ճերկայացնէ բրիտանական կառավարութեան միջոցաւ: Եւ Լոնտոն անձկութեամբ կը սպասէ այդ առաջարկներուն, որոնց բովանդակութենէն կախում ունի կացութեան պայծառացումը կամ ծանրացումը:

Փարիզ կը շարունակէ դեպքերուն հետեւիլ բացորոշ վերապահութեամբ, չհաւատալով ոչ Հիթլերի 25ամեայ խաղաղութեան, ոչ ալ միւս հաւասիքներուն, վկայ՝ Պ. Ֆլանտէնի ճառը, որ հինգ լեզուներով տարածուեցաւ ի սփիւռս աշխարհի:

Այս ամբողջ տագնապին մէջ ամենէն խորհրդաւոր դիրքը բռնած է Ֆաշական Իտալիան: Համաձայն Հռոմի պաշտօնական շրջանակներէն ծագուած տեղեկութեանց, Մուսոլինի հետեւալ պայմաններ դրած է իր գործակցութեան համար. 1.— Զնջել պատժական տնտեսական միջոցները, 2.— Վերաճնել, թէ բառական եւ թէ իրաւական տեսակէտով, Ազգաժողովին այն վճիռը որ յանցաւոր կը ճռչակէ Իտալիան.— 3. Մեծ պետութիւններ պիտի չեն օգնեն երկիրոյ:

Մինչ այս մինչ այն, արդէն օրակարգի վրայ է Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելճիոյ ապայակոյսներուն խորհրդակցութեան խնդիրը,— այլապես ծանրակշիռ ախտաճուռճ մը:

ԲՈՒՆ ՏԱԴՆԱՊԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ԱՅՍՕՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ, ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՊԵԼՃԻՈՅ
Սպայակոյսներուն խորհրդակցութիւնը

Ինչպէս յայտնի է, Հիթլեր իր վերջնական առաջարկները պիտի ներկայացնէ այսօր, երեքշաբթի, 31 մարտ: Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ անհամբեր կը սպասեն այդ առաջարկներուն: Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը բացառիկ նիստ գումարեց երէկ, երկուշաբթի, քննելու համար կացութիւնը, մանաւանդ անգլիական, ֆրանսական եւ պելճիական սպայակոյսներուն խորհրդակցութեան խնդիրը, որ ծանրակշիռ հանգամանք ունի: Հաւանական է որ Իտալիա չմերժուի, նկատի առնելով իր բացառիկ դիրքը: Ուրիշ խնդիր, եթէ Ֆրանսա պիտի: Սպայակոյսներու այս խորհրդակցութիւնը որոշ մասնոգութիւն կը պատճառէ քաղաքական շրջանակներու մէջ, իսկ սրտնեղութիւն՝ Գերմանիոյ մէջ: Անգլիոյ նախարարները հարկադրուած են մեծ զգուշութեամբ չարժիլ, նկատի առնելով մանաւորապէս Լոյտ Ճորճի եւ ուրիշներու ազդարարութիւնը, որ վտանգաւոր կը դանէ զինուորական խորհրդակցութիւնները: Ա՛ս հասարակ, Անգլիոյ հանրային կարծիքը կը խրտչի զինուորական դաշինքներէ, վախնալով որ պատերազմի կը յանգին, ինչպէս եղաւ 1914ին: Պ. Իտըն մանաւորապէս կ'աշխատի մօտեցնել Ֆրանսան եւ Գերմանիան, որպէսզի կարելի ըլայ Լոքառնոյ հներու նոր ժողով մը գումարել, Եւրոպայի կացութիւնը քննելու համար: Եթէ համբան հարթուի եւ Գերմանիա հաւանութիւն յայտնէ, պիտի հրաւիրուի սպայակոյսներու խորհրդակցութեան: Իսկ եթէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ԸԼԼԱՆ, ԱՅՆ ԱՏԵՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՁԱՒՈՂԱԾ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՐՈՒԻՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿ ԵՐԵՔ ՍՊԱՅԱԿՈՅՍՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ: Այս վերջին հանգամանութիւնը վտանգաւոր զինակցութիւն մը կը համարուի չատ մը անգլիացի երեսփոխաններու համար: ԱՅՆ ԱՍՏԻՃԱՆ ՈՐ, ԱՆՈՆՔ ՊԻՏԻ ՆԴՐԵՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸՆ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՂՈՐԴԵԼ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ, ՍՊԱՅԱԿՈՅՍՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ:

Այս առթիւ Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ պալատական շրջանակները եւ մանաւորապէս թագաւորը բոլորովին հակառակ են որ եւ է զինուորական յանձնառութեան եւ թէ անոնք են որ ուժգնօրէն ընդդիմացան, երբ Ֆրանսա կը պնդէր Հռենոս մտնել 48 ժամէն, Գերմանիոյ օրինազանցութենէն անմիջապէս վերջը:

Մարս 22ի նոր օրէնքը կօշկակարներու եւ կօշկավաճառներու մասին

Ինչպէս հաղորդած էինք կիրակի օր, կառավարութիւնը սկսած է գործադրել մարտ 22ի օրէնքը, որ կը պարունակէ հետեւեալ տրամադրութիւնները.—

ՅՕԴ. 1.— Ներկայ օրէնքին հրատարակութեան թուականէն սկսեալ, եւ երկու տարուան համար, ամէն տեսակ եւ ամէն ձիւթէ կօշիկի կամ կօշիկի մասերու նոր գործատեղիներ (իւզին), գործարաններ (փապրիք) կամ արհեստանոցներ (ատելիէ) չեն կրնար բացուիլ, ոչ ալ ընդարձակուիլ կամ տեղափոխուիլ, առանց առեւտրական եւ ճարտարագործական նախարարութեան արտօնութեան, տնտեսական բարձրագոյն խորհուրդին կարծիքը առնելէ յետոյ:

Առանց այս արտօնութեան կարելի չէ այժմ գոյութիւն ունեցող գործատեղիներու, գործարաններու եւ արհեստանոցներու մէջ կատարել որ եւ է ձեւափոխութիւն որուն հետեւանքը պիտի ըլլայ աւելցնել արտադրութիւնը: Սակայն կրնան շարունակուիլ կերապաթանափոխութեան այն աշխատանքները որ կը կատարուէին 1936 փետրուար 19ին:

ՅՕԴ. 2.— Նոյն թուականէն սկսեալ եւ միեւնոյն տեղութեան համար, կարելի չէ բանալ կամ գնել վաճառատուններ կամ վաճառատեղիներ, կօշիկներու ներքոգման կամ փոբրահանակ բաշխման որ եւ է կազմակերպութիւն, առանց առեւտրական եւ ճարտարագործական նախարարութեան արտօնութեան: Այս արգելքը չի վերաբերիր այն տեղափոխութեան որ կը կատարուի միեւնոյն վայրին մէջ, արդէն գոյութիւն ունեցող վաճառատան մը կամ կազմակերպութեան մը մէջ, եթէ «փօն տը ֆոմէրս»ը երեք տարիէ ի վեր կը պատկանի միեւնոյն սեփականատիրոջ եւ կը գործէ միեւնոյն անունով:

Ընդհակառակն, պէտք է փակուին,— եթէ սակայն նախարարը արտօնած չըլլայ — այն վաճառատունները, վաճառատեղիները կամ կազմակերպութիւնները որոնք հաստատուած են 1936 յունուար 1էն սկսեալ կամ պայմանագրութիւնը արձանագրած չեն նոյն թուականէն առաջ:

ՅՕԴ. 3.— Ներկայ օրէնքին դէմ որ եւ է անհատում ենթակայ է 500էն 5000 ֆրանք տուգանքի: Կրկնութեան պարագային տուգանքը կը կրկնապատկուի: Վճիռը կրնայ ըլլալ կա՛մ փակում նոր բացուած կամ տեղափոխուած գործարաններուն, արհեստանոցներուն, վաճառատուններուն եւ վաճառատեղիներուն, կամ վերահաստատում օրինազանցութենէն առաջ եղած վիճակին մէջ:

*** Պաշտօնաթերթը մարտ 27ին հրատարակեց այն հրահանգը, որուն համաձայն պիտի կատարուին դիմումները, մարտ 22ի օրէնքին տրամադրութեանց յարմարելու համար: Դիմումները պիտի բննէ յանձնաժողով մը, որ կազմուած է հետեւեալ կերպով.— երկու ներկայացուցիչ առեւտրական, մէկ ներկայացուցիչ՝ ներքին, մէկ՝ աշխատաւոր նախարարութիւններէն, մէկ՝ Ֆրանսայի կօշիկի ճարտարուեստի ազգ. դաշնակցութենէն, մէկ՝ կօշիկի փոբրահանակ արտադրութեան սենտիֆեներէն, մէկ՝ Աշխատաւորի Ընդհ. Դաշնակցութենէն: Յանձնաժողովին նախագահը կը նշանակէ առեւտրական նախարարը:

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՅԱՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ

99 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՎ ՀԻԹԼԵՐԻ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍՕՐ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐՈՒՆ

Լուրջ մտահոգութիւն Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ

Կիրակի, 29 մարտ, առտուն կանուխ սկսելով իրիկուան ժամը 6ին վերջացան Գերմանիոյ երեսփոխանական ընտրութիւնները: Բոլոր լուրերը և պաշտօնական առաջին հեռագիրները կը հաստատեն թէ Հիթլէր չահած է քուէներու գրեթէ 99 առ հարիւրը:

Առաջին պաշտօնական դիկոյցը հետեւեալ թիւերը կը հաղորդէ քուէարկութեան արդիւնքի մասին.—

Արձանագրուած ընտրողներ՝ 45,431,102, քուէարկողներ՝ 44,954,937, Հիթլերի դէմ եւ չեղեալ համարուած քուէներ՝ 543,026, ձեռնպահներ՝ 1,019,051, Հիթլերի համար՝ 44,411,911: Ա՛ս հարիւր համեմատութեան բաժնելով.— Քուէարկութեան մասնակցողներ՝ 98,95 առ հարիւր, թէր՝ 98,78, դէր կամ չեղեալ՝ 1,21 առ հարիւր:

Քանի մը թիւեր ալ՝ ղլխաւոր շրջաններու մասին,— Բէօլնի շրջան (ապաղինեալ) Հիթլերի համար՝ 1,563,581, դէմ՝ 14,947.— Սաորին Պալարթ՝ թէր 861,056, դէմ՝ 7707, ձեռնպահ՝ 3617.— Համպուրկ (300 ընտրական շրջանակ) թէր՝ 1,112,490, դէմ՝ 23,080.— Վիւրթէմպուրկ, թէր՝ 1,483,109, դէմ՝ 10,727 կեդրոնը, թէր՝ 80,000, դէմ՝ 1000.— Արեւելեան Փրուսիա, թէր՝ 1,438,438, դէմ՝ 3666.— Լայփցիկ, թէր՝ 934,608, դէմ՝ 24,700.— Շլեզուիկ Հոլշթայն, թէր՝ 1,112,490, դէմ՝ 23,080.— Վիւրթէմպէրկ, թէր՝ 1,483,109, դէմ՝ 10,727 եւայլն:

Աւելորդ է բացատրել թէ այս ջախջախիչ յաղթանակը հետեւանք է Հռենոսի ապաղինեալ շրջանի վերագրաւման, ուրիշ խօսքով՝ հրապարակային վաւերացումը Հիթլերի վարած քաղաքականութեան: Ճիշդ է որ Գերմանիա կը գտնուի միահեծան իշխանութեան մը թաթին տակ, բայց Ֆրանսայի ընդդիմադիրները թերեւս անգամ չեն ծածկեր ընտրութեան բարոյական արժէքը: «Ա՛քսիօն Ֆրանսէզ», արքայական օրկանը, կը գրէ այս առթիւ.— «Տմամարութիւն է ըսել թէ քառասուն միլիոն Գերմանացիներ իրենց քուէները տուած են բռնութեան տակ: Աւա՛ղ, անոնք քուէարկած են խանդավառօրէն գործածելով իրենց ազատութիւնը: Լաւ կամ գէշ, անոնք հանրային ոգի մը ունին: Արդ, մէկ ամիս վերջը, ի՛նչ ողորմելի փոքրամասնութիւն մը պիտի ներկայացնէ այն կուսակցութիւնը որ պիտի կոչուի կառավարելու բոլոր Ֆրանսացիները »:

ԴԷՊԻ ՔՈՒԻԷՏՈՒԻՓ, ՏՂԱՔԵՐԸՆԷՆ ՎԵՐՋ...

Բոլոր թղթակիցներն ալ կը հաստատեն թէ աննկարագրելի տեսարաններ պարզուեցան ընտրութեանց առթիւ: Կիրակի օրուան արդիւնքը բաղդատելով նախորդ երեք ընտրութեանց հետ, կարելի է գաղափար կազմել կատարուած յառաջդիմութեան մասին: 1933 մարտ 5ի ընտրութեանց առեն, երբ ազգային ընկերվարական (հիթլէրական) յեղաշրջումը դեռ վեց շաբթուան կեանք ունէր եւ հին կարգադրութիւնը կը տիրապետէր, նացիները չահեցան 17 միլիոն քուէ՝ 39 միլիոնի վրայ: Առաջին հանրաքուէն տեղի ունեցաւ 1933 նոյեմբեր 12ին, երբ Գերմանիա հրաժարեցաւ Ազգերու Դաշնակցութենէն: Արդիւնքը՝ 93 առ հարիւր: Երկրորդ հանրաքուէն կատարուեցաւ 1934 օգոստոս 19ին, երկու ամիս առաջուան արիւնալի մաքրագործումէն (30 յունիս) եւ սահմանադրութեան փոփոխումէն վերջ, երբ Հիթլէր հռչակուեցաւ թէ կուսակցապետ, թէ պետութեան նախագահ եւ թէ վարչապետ: Արդիւնքը՝ 89 առ հարիւր: Այս անգամուան հանրաքուէն դերազանցեց բոլոր ակնկալութիւնները, հասնելով 99 առ հարիւրի:

Ոչ մէկ նորութիւն կամ նրբութիւն չէր անտեսուած, ապահովելու համար բոլոր ձայնատու Գերմանացիներու քուէները: Փարիզէն անգամ Գերմանացիներ գացին օգնաւով, մասնաւորապէս դեսպանական եւ հիւպատոսական պաշտօնեաներ եւ ուրիշներ, իրենց քուէները անձամբ ձգելու համար: Քուէարկութիւն կատարուեցաւ օդին մէջ, ծովուն վրայ, եւ ուրիշ ուր որ ընտրող Գերմանացիներ կը գտնուէին, առժամապէս հեռացած՝ գերմանական հողէն: Հակզդութիւնը այնքան խիստ էր որ, մասնաւոր զարդանիշներ փակցուած էին բոլոր քուէարկուներուն վրայ, որպէսզի հաստատուի թէ խակապէս տուած են իրենց քուէները: Այդ զարդանիշը չունեցողները չէին կրնար մտնել որ եւ է հանդիսասրահ, եւ կը հարցաքննուէին փողոցներուն մէջ: Հրահանգներուն արդիլուած էր մասնակցիլ քուէարկութեան: Նիւրըմպէրկի օրկնդէն ի վեր, առաջին անգամ էր որ Հրեաները խաւօրէն կը զրկուէին ընտրական իրաւունքէ: Վճիռը կրնայ ըլլալ կա՛մ փակում նոր բացուած կամ տեղափոխուած գործարաններուն, արհեստանոցներուն, վաճառատուններուն եւ վաճառատեղիներուն, կամ վերահաստատում օրինազանցութենէն առաջ եղած վիճակին մէջ:

*** Պաշտօնաթերթը մարտ 27ին հրատարակեց այն հրահանգը, որուն համաձայն պիտի կատարուին դիմումները, մարտ 22ի օրէնքին տրամադրութեանց յարմարելու համար: Դիմումները պիտի բննէ յանձնաժողով մը, որ կազմուած է հետեւեալ կերպով.— երկու ներկայացուցիչ առեւտրական, մէկ ներկայացուցիչ՝ ներքին, մէկ՝ աշխատաւոր նախարարութիւններէն, մէկ՝ Ֆրանսայի կօշիկի ճարտարուեստի ազգ. դաշնակցութենէն, մէկ՝ կօշիկի փոբրահանակ արտադրութեան սենտիֆեներէն, մէկ՝ Աշխատաւորի Ընդհ. Դաշնակցութենէն: Յանձնաժողովին նախագահը կը նշանակէ առեւտրական նախարարը:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ 1500 ԱՄԵԱԿԻ ՄԵԾԱՀԱՆԴԷՍ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՕՁԱՌ ՀԻՒՐԵՐՈՒ ԵՒ 3000 ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐՈՒ

Կիրակի օր Սորպոնի ընդարձակ ամփիթեատրոնին մէջ մեծավայելուչ հանդիսաւորութեամբ մը տօնուեցաւ Աստուածաշունչի թարգմանութեան 1500ամեակի երկրորդ հանդէսը Փարիզի մէջ, նախագահութեամբ Փարիզի երեսփոխան եւ երեսփոխ. ժողովի փոխ-նախագահ Պ. Խուսար Սուլիէի: Նախկին նախարար Պ. Լուի Մարէն Փարիզէն կը բացակայէր, իր ընտրական շրջանը մեկնած ըլլալով:

Սրահը ամբողջովին լեցուած էր կարգապահ բազմութեամբ մը, որ 3000ի կը հասնէր: Բազմաթիւ օտար հիւրերու կարգին կը նշմարուէին Զօր. Շարիէ, Զօր. Պրէմոն, գնդ. Պրնուա Տ'Ազի, Փրոֆ. Մաքէր, Լիթվանիոյ դեսպանատան խորհրդական Պրիւնովաքի (որ հայերէն կը սորվի), Վրացիներէն՝ Կէկէչկորի, Զաճնկէլի, Քանթիլաքի, Հիւսիսային Կովկասէն՝ Նօմիթոքով եւ բազմաթիւ ուրիշ մտաւորականներ եւ եկեղեցականներ:

Իր բացման խօսքով Պ. Ֆ. Սուլիէ ներկայացուց օրուան տօնին նշանակութիւնը եւ նպատակը, որմէ վերջ Պ. Զոպանեան կարդաց երկու նամակները, Փրոֆ.ներ Մէյյէէ եւ Շարլը Տիլէ, որոնք չկրնալով ներկայ ըլլալ հանդէսին, իրենց յարգանքը եւ հիացումը կը յայտնէին հայկական մշակոյթին հանդէպ:

Սիխան-Կոմիտաս երգչախումբին երկու երգերէն վերջ («Ով մեծասքանչ դու լեզու» եւ «Հայաստան»), խօսք առաւ Գարեգին արք., կաթող. նուիրակը որ ուրբաթ Փարիզ հասած էր Ծունաստանէն: Լեւոն քահանայ կարդաց Ֆրանսերէն թարգմանութիւնը այս ճառին զոր պիտի տանք առանձին: Պ. Տիրան Ալէքսանեանի (Թաւրմեթակ) եւ իր քառեակին նուագէն յետոյ խօսեցաւ Պ.Զոպանեան (Ֆրանսերէն), մանաւանդ ծանրանալով հայ բանաստեղծութեան վրայ: Ցետոյ երաժշտութեան ուսուցչապետ Պ. Լազար Լէվի դաշնակի վրայ նուագեց հայկական երեք կտորներ եւ խօսքը տրուեցաւ Պ. Կապրիէլ Միլլէի, ուսուցչապետ Քոլէժ տը Ֆրանսի, որ խնամեալ ճառ մը կարդաց հայ ճարտարապետութեան մասին: Օր. Հայկանուշ Թորոսեան երգեց երեք կտորներ, ընկերակցութեամբ քառեակի՝ «Տէր Ողորմեա» եւ սրինգի՝ կալի երգը, ինչպէս նաեւ յայտագրէն դուրս «Լուսնակն անուշ»ը: Ապա Փրոֆ. Ն. Ադոնց կարդաց Ֆրանսերէն ճառ մը Աստուածաշունչի թարգմանութեան եւ անոր պատմական տարողութեան մասին, իսկ Պ. Ամէնէ Կասթուէ, նախագահ Ֆրանսայի Երաժշտական ընկերութեան, ուսումնասիրութիւն մը հայ երաժշտութեան մասին, սկսելով հին եկեղեցական երգեցողութիւններէն ու երաժիշտներէն մինչեւ ժողովրդական ստեղծագործութիւնները եւ նոր հեղինակները:

Գեղարուեստական բաժինը լրացուցին «Սիխան - Կոմիտաս» երգչախումբին երգերը, Տիկին Ա. Սարգիսեանի հայերէն եւ Պ. Նուրհան Մարգարեանի Ֆրանսերէն արտասանութիւնները, Պ. Պէն - Ապայի երկու հայերէն երգերը, որոնք բոլորն ալ ջերմապէս ծափահարուեցան: Ամէնէն վերջը բեմ եկաւ Պ. Մաքսուեան, արտասանելով բանաստեղծ Մորիս Ռօսթանի «Տաղ առ Հայաստան»ը (Ֆրանսերէն): Երգերն ու արտասանութիւնները ընտրուած էին հայկական արտադրութիւններէ, բայց աչքի կը զարնէր թերութիւն մը.— հայ կարգ մը ծանօթ արուեստագէտներու բացակայութիւնը: Անշուշտ պատասխանատուն կազմակերպիչ յանձնախումբն է:

1500ամեակի տօնակատարութիւնը — երկրորդը Փարիզի մէջ — մեծ տպաւորութիւն ձգեց օտար հիւրերուն վրայ, իսկ հաղարաւոր հայ ունկնդիրներուն խանդավառութիւնը սահման չունէր: Ապահովաբար Սորպոնի կամարները քիչ անգամ թնդացած են մեծարանքի այսքան պատկառելի ցոյցով մը: Ճառերու ամփոփումը՝ յաջորդով:

ՆԻՒՍ ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԱՐԱՆՔԸ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ

Նիսի մեր թղթակիցը կը գրէ թէ երեսփոխան - քաղաքապետ Պ. Թան Մէտրէնի վերընտրութեան առթիւ, յանուն հայ գաղութին ծովանկարիչ Պ. Վարդան Մախոխեանի մէկ սեանչելի նկարը յանձնուած է մարտ 27ին, պաշտօնական ընդունելութեան մը մէջ, Պ. Մատթէոսեանի ձեռքով, ինչպէս եւ ուղերձ մը՝ գեղեցկօրէն արձանագրուած մագաղաթի մը վրայ: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Իտալացիներ վառեցին Հարրարը

Իտալական 30 օդանաւեր կիրակի օր յարձակելով Հարրարի վրայ, որ Եթովպիոյ ամենամեծ քաղաքներէն երկրորդն է, կրակի տուին եւ քանդեցին զայն: Հապէշական աղբիւրէ կը հետագրեն թէ այս ռմբակոծութեան հետեւանքով քանդուած են Ֆրանսական հիւանդանոցը, կաթոլիկ միսիոնարներու կեդրոնը, եւ չատ մը եկեղեցիներ: Այս ռմբակոծութիւնը նախաքայլը կը համարուի նոր յարաչխաղացութեան մը՝ հարաւային ճակատին վրայ, անձրեւներէն առաջ խլելու համար հաղորդակցութիւնները՝ Հարրարի եւ Ատիս Ապէպայի միջեւ:

Իտալական օդանաւերը թռնօներով ուժգին տեղացին, մասնաւորապէս պայծառցիկ եւ հրճիպ, ինչպէս կը հաղորդեն հապէշական աղբիւրէ: Մարզկային կորուստը յայտնի չէ: Շատեր փախած էին օրեր առաջ: Ռմբակոծուեցաւ նաեւ Ձիճիքա քաղաքը, որ մեծապէս վնասուած էր վերջին երկու չարաբնեներու ընթացքին:

Հարրար քաղաքը հաստատուած է ձիճիքայի եւ Տիրէ Տավայի միջեւ, տարահարթի մը վրայ, 5000 ոտք բարձրութեամբ: Բուն քաղաքը պարսպակուած է քարաչէն բարձր պարիսպով մը որ ունի հինգ դուռ եւ բազմաթիւ աշտարակներ: Բնակիչներուն թիւն է 50.000: Բացի կառավարչէն ապարանքէն եւ օտար հիւպատոսարաններէն, միւս տուները տափարակ տանիքով չէնքեր են, քարով եւ ցեխով չինուած: Հարրար առեւտրական կարեւոր կեդրոն մըն է եւ ճամբաներու հանդոյց մը: Առեւտրական հրապարակին կը տիրեն հապէշ, յոյն եւ հայ խանութպաններ, ծախելով մորթ, փղոսկր, խէժ եւայլն: Կ'արտադրէ պատուան սուրճ: Քաղաքը հիմնուած է, կ'ըսեն, Արաբներու կողմէ, 17րդ դարուն: Քանի մը անգամ արշաւանքի ենթարկուած է, եւ եգիպտոսի սեփականութիւնը դարձած՝ 1875 — 1885: Բնակիչները իրենց դրացիներէն տարբեր լեզու մը կը գործածեն եւ մահմէտական են, իրանեան ազանդով: Առաջին սպիտակամորթ այցելուն եղած է Անգլիացի մը, Սըր Բիչըրս Պըրթըն, «Հաղարումէկ գիշերներ»ու թարգմանիչը, որ իրեւ Աբար ծպտուելով, տասը օր մնացած է հոն, 1854ին:

Գործադիր հանձնաժողովի նախագահ՝ Ա. ՄԻԿՈՅԱՆ

Գործադիր հանձնաժողովի քարտուղար՝ Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՅՈՒՆԱՐԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈՐԻՆԱԿԱՆ ՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՆԱԽԱԳԻԾ

Հայաստանի Սովետական Հանրապետության Յունարան կոմիտեի հրատարակչությունը հրատարակել է հորինական ու պատգամավոր նախագիծը, որի մասին մենք արդեն գրել ենք մեր թերթի նախորդ համարներում:

Հրատարակված նախագիծը ներկայացնում է հանրապետության Սովետների նոր սահմանադրության նախագիծը, որը մշակվել է Հայաստանի Սովետական Հանրապետության Յունարան կոմիտեի կողմից:

Նախագիծը հրատարակված է ռուսերեն և հայերեն լեզուներով:

Նախագիծը կազմված է 13 գլուխներից և 146 հոդվածներից:

Նախագիծը հրատարակված է 1918թ. հունվարի 15-ին

ԲԻՒՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ (1919 - 1921)

— — —

Ինչպէս ամբողջ աշխարհը, այնպէս ալ Հայաստանը ապրեցաւ Համաշխարհային Պատերազմի ահռելի տարիները։ Ամբողջ ժողովուրդ մը, որ ամէն կողմէ շրջապատուած էր թշնամիներով, ստիպուած էր ամէն ինչ տալ ճակատին։ Ամէն ինչ կը տրուէր ճակատին, ամէն ինչ կը զոհուէր ճակատին։ Ամէն ինչ կը կեդրոնանար ճակատին։ Ամէն ինչ ճակատին համար։ Ամէն ինչ ճակատին համար։ Ամէն ինչ ճակատին համար։

ԱՄՈՑՅԱՑՈՒՆ

ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ՀԱՅ ԿՅԱՆՔԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ՀԱՅ ՓԱՅԱՏԻՐ

Ամանորի 2.3-ի «Ռեպուբլիկա» նե-
րառված էր փոքրիկ բոլոր ընթերցող-
ների ցանկում, որոնց ուղարկվեցավ
նորին ցուցափեղկը ի յայտ բերած
նկարը, որ ներկայացնում էր ծեր մի
հայ, որ ձեռքին ունենալով մի մեծ
գիրք, ուրախ դէմքով ցոյց էր տալիս
նորան ուրիշ մանուկների:

Ահա այդ նկարը, որ ես ուզում եմ
նկարագրել ընթերցողներիս համար:

Ծերունին նստած է մի ցած աթոռի
վրայ, ձախ ոտքը ծալած, իսկ աջը
կախ ձգած: Նա ունի ճերմակ մօրուք
և ճերմակ մազեր, որոնք ծածկում են
նրա ճակատի մեծ մասը: Նրա դէմքը
ուրախ է, աչքերը փայլում են ինչ-
պէս երկու աստղեր, իսկ շրթունքնե-
րի վրայ նկատւում է մի քաղցր ժպիտ:
Նա հագած է մի երկար վերարկու,
որի կոճակները բաց են, և ներսից
երևում է մի ուրիշ հագուստ, որի
վրայ կարմիր գոտի է կապած: Ոտքե-
րին ունի կոշիկներ, որոնց վրայ
նկատւում են ճերմակ ժապաւէններ:
Ծերունին ձախ ձեռքով բռնած է
մի մեծ գիրք, որ ծանր է երևում, և
աջ ձեռքով ցոյց է տալիս նրա մի
էջը:

Ծերունու շուրջը կանգնած են
չորս մանուկներ, որոնք ուշադրու-
թեամբ նայում են նկարին: Նրանք
ամենքն էլ ունեն ուրախ դէմքեր, և
նրանցից երեքը ցոյց են տալիս նկա-
րի մի որևէ մասը:

Ահա այդ նկարը, որ ես ուզում եմ
նկարագրել ընթերցողներիս համար:

Ես ուզում եմ նկարագրել նաև այն
մանուկների դէմքերը, որոնք նայում
են նկարին: Ես ուզում եմ նկարագրել
նրանց հագուստները, որոնք ունեն
տարբեր գոյներ: Ես ուզում եմ նկա-
րագրել նրանց ոտքերը, որոնք ունեն
տարբեր կոշիկներ: Ես ուզում եմ նկա-
րագրել նրանց ձեռքերը, որոնք ունեն
տարբեր գրիչներ: Ես ուզում եմ նկա-
րագրել նրանց գլուխները, որոնք ու-
նեն տարբեր գլխարկներ: Ես ուզում
եմ նկարագրել նրանց ականջները,
որոնք ունեն տարբեր ականջօղեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
աչքերը, որոնք ունեն տարբեր գոյներ:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց քիթ-
երը, որոնք ունեն տարբեր ձևեր: Ես
ուզում եմ նկարագրել նրանց բերան-
ները, որոնք ունեն տարբեր չափեր:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց ատ-
ամները, որոնք ունեն տարբեր գոյներ:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց մա-
զերը, որոնք ունեն տարբեր գոյներ:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց ար-
մունքները, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց ակ-
նոցները, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:
Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց ար-
տասուքները, որոնք ունեն տարբեր
գոյներ:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ուրախութիւնը, որ ունեն տարբեր
գոյներ:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ծիծաղը, որ ունի տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ձայները, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ձեռքերը, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ոտքերը, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
մարմինները, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
հագուստները, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
կոշիկները, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
գլխարկները, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ականջօղերը, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
աչքերը, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
քիթերը, որոնք ունեն տարբեր ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
բերանները, որոնք ունեն տարբեր
չափեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ատամները, որոնք ունեն տարբեր
գոյներ:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
մազերը, որոնք ունեն տարբեր գոյներ:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
արմունքները, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
ակնոցները, որոնք ունեն տարբեր
ձևեր:

Ես ուզում եմ նկարագրել նրանց
արտ